

The European Agricultural Fund for Rural Development:
Europe investing in rural areas

Slovakia - Rural Development Programme (National)

CCI	2014SK06RDNP001
Druh programu	Program rozvoja vidieka
Krajina	Slovenská republika
Región	SK - National
Programové obdobie	2014 - 2020
Riadiaci orgán	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Verzia	1.3
Stav verzie	Prijaté Európskou komisiou
Dátum poslednej zmeny	13/02/2015 - 15:06:25 CET

Obsah

1. NÁZOV PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA	11
2. ČLENSKÝ ŠTÁT ALEBO SPRÁVNY REGIÓN	11
2.1. Geografická oblasť, na ktorú sa program vzťahuje	11
2.2. Klasifikácia regiónu	11
3. HODNOTENIE EX ANTE.....	13
3.1. Opis postupu vrátane načasovania hlavných udalostí, priebežných správ, pokiaľ ide o hlavné etapy prípravy a vykonávania programu rozvoja vidieka.....	13
3.2. Štruktúrovaná tabuľka s odporúčaniami z hodnotenia ex ante a opisom, ako boli zohľadnené.....	15
3.2.1. Doplniť chýbajúci popis zavádzania programu	15
3.2.2. Hodnotenie navrhovaného systému monitorovania a plánu hodnotenia	16
3.2.3. Hodnotenie navrhovaných foriem podpory	16
3.2.4. Hodnotenie použitia technickej pomoci.....	17
3.2.5. Hodnotenie primeranosti z pohľadu presadzovania rovnakých príležitostí a predchádzania diskriminácii	17
3.2.6. Hodnotenie relevantných poradenských kapacít	18
3.2.7. Hodnotenie ustanovení pre národné vidiecke siete.....	19
3.2.8. LEADER.....	19
3.2.9. Neprojektové opatrenia	20
3.2.10. Odporúčanie pre TUR.....	21
3.2.11. Opatrenie 1 Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 14)	21
3.2.12. Opatrenie 16 Spolupráca (čl. 35)	22
3.2.13. Opatrenie 2 Poradenské služby (čl. 15)	23
3.2.14. Posilnenie inovácií.....	23
3.2.15. Všeobecný popis opatrení	24
3.2.16. Úprava cieľových hodnôt vybraných ukazovateľov	24
3.2.17. Štruktúra programu	25
3.3. Správa z hodnotenia ex ante	25
4. SWOT A IDENTIFIKÁCIA POTRIEB	26
4.1. SWOT	26
4.1.1. Komplexný celkový opis súčasnej situácie v oblasti programu na základe spoločných a programovo špecifických kontextových ukazovateľov a kvalitatívnych informácií.....	26
4.1.2. Silné stránky identifikované v oblasti programu	43
4.1.3. Slabé stránky identifikované v oblasti programu.....	44
4.1.4. Príležitosti identifikované v oblasti programu	46
4.1.5. Hrozby identifikované v oblasti programu	48
4.1.6. Spoločné kontextové ukazovatele.....	51
4.1.7. Programovo špecifické kontextové ukazovatele.....	58
4.2. Posúdenie potrieb.....	59

4.2.1. 01. Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí, inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a LH.....	61
4.2.2. 02. Zvýšiť efektivitu všetkých vyr. faktorov a dosiahnuť nárast prid. hodnoty poľn., potrav. a lesných podnikov.	62
4.2.3. 03. Usporiadanie vlastníctva, konsolidácia pôdy a zlepšenie infraštruktúry v lesoch.....	62
4.2.4. 04. Podpora predaja domácej produkcie cez odbytové organizácie výrobcov a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov.....	63
4.2.5. 05. Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a stimuláciou živočíšnej výroby v chovoch s AW.....	64
4.2.6. 06. Prevencia pred negat.dôsledkami povodní s negat.dopadom na potenciál poľn.výroby a zvýšenie vodozadržnej kapacity územia.....	65
4.2.7. 07. Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity.	66
4.2.8. 08. Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd.	67
4.2.9. 09. Zachovanie poľnohospodárstva v menej priaznivých oblastiach a efektívne využívanie pôdneho fondu SR.....	68
4.2.10. 10. Zvýšiť energetickú efektívnosť a zvýšenie podielu využívania OZE.....	69
4.2.11. 11. Eliminácia dopadov a adaptácia pôdohospodárstva na zmeny klímy (časti A, B, C)	70
4.2.12. 12. Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochranej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách.....	71
4.2.13. 13. Vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku.....	72
4.2.14. 14. Zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja miestnych komún/partnerstiev vo vidieckych obciach.....	73
4.2.15. 15. Rozvoj IKT vo vidieckych obciach.	73
5. OPIS STRATÉGIE	75
5.1. Odôvodnenie potrieb vybraných na riešenie prostredníctvom programu rozvoja vidieka a výber cieľov, priorít, oblastí zamerania a stanovenie cieľov na základe zistení SWOT analýzy a posúdenia potrieb. Podľa potreby odôvodnenie tematických čiastkových programov zahrnutých do programu. Odôvodnenie sa týka predovšetkým požiadaviek uvedených v článku 8 ods. 1 písm. c) bode i) a iv) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013	75
5.2. Kombinácia a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka pre každú oblasť zamerania vrátane odôvodnenia pridelenia finančných prostriedkov na príslušné opatrenia a primeranosti finančných zdrojov so stanovenými cieľovými hodnotami podľa článku 8 ods. 1 písm. c) bodu ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013. Kombinácia opatrení zahrnutých v intervenčnej logike musí byť podložená výsledkami SWOT analýzy, ako aj odôvodnením a stanovením priority potrieb uvedených v bode 5.1	81
5.2.1. P1: Podpora prenosu znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vo vidieckych oblastiach.....	81
5.2.2. P2: Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov	83
5.2.3. P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve.....	86

5.2.4. P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom.....	88
5.2.5. P5: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva	91
5.2.6. P6: Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach.....	94
5.3. Opis, ako sa budú riešiť prierezové ciele, vrátane osobitných požiadaviek podľa článku 8 ods. 1 písm. c) bodu v) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013	97
5.4. Súhrnná tabuľka, v ktorej sa opisuje intervenčná logika, priority a oblasti zamerania vybrané na účely programov rozvoja vidieka, kvantifikované ciele a kombinácia opatrení, ktoré sa použijú na ich dosiahnutie, vrátane plánovaných výdavkov (tabuľka generovaná automaticky z informácií poskytnutých v bodoch 5.2 a 11).....	101
5.5. Opis poradenskej kapacity na zabezpečenie primeraného poradenstva a podpory v prípade regulačných požiadaviek a opatrení týkajúcich sa inovácie s cieľom preukázať opatrenia prijaté podľa článku 8 ods. 1 písm. c) bodu vi) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.....	103
6. POSÚDENIE PODMIENOK EX ANTE	105
6.1. Doplňujúce informácie.....	105
6.2. Podmienky ex ante	106
6.2.1. Zoznam opatrení, ktoré sa majú prijať v prípade všeobecných ex ante kondicionalít.....	130
6.2.2. Zoznam opatrení, ktoré sa majú prijať v prípade ex ante kondicionalít spojených s prioritami	138
7. OPIS VÝKONNOSTNÉHO RÁMCA	139
7.1. Ukazovatele.....	139
7.1.1. P2: Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov	143
7.1.2. P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve.....	144
7.1.3. P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom.....	145
7.1.4. P5: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva	145
7.1.5. P6: Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach.....	146
7.2. Alternatívne ukazovatele	148
7.2.1. P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve.....	149
7.2.2. P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom.....	149
7.3. Rezerva	151
8. OPIS VYBRANÝCH OPATRENÍ.....	153

8.1. Opis všeobecných podmienok, ktoré sa uplatňujú na viac ako jedno opatrenie, v relevantných prípadoch vrátane vymedzenia vidieckej oblasti, referenčných úrovní, krížového plnenia, plánovaného použitia finančných nástrojov, plánovaného použitia preddavkov a spoločných ustanovení pre investície vrátane ustanovení článkov 45 a 46 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.....	153
8.2. Opis podľa opatrenia.....	158
8.2.1. M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14).....	158
8.2.2. M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	177
8.2.3. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	192
8.2.4. M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	236
8.2.5. M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19).....	243
8.2.6. M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	269
8.2.7. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	290
8.2.8. M10 – Agroenvironmentálne-klimatické opatrenie (článok 28)	330
8.2.9. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)	423
8.2.10. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	446
8.2.11. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31).....	461
8.2.12. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33).....	486
8.2.13. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34).....	508
8.2.14. M16 – Spolupráca (článok 35).....	528
8.2.15. M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	550
9. PLÁN HODNOTENIA.....	584
9.1. Ciele a účel.....	584
9.2. Riadenie a koordinácia.....	585
9.3. Témy hodnotenia a hodnotiace činnosti	589
9.4. Údaje a informácie	594
9.5. Harmonogram	597
9.6. Komunikácia.....	599
9.7. Zdroje.....	603
10. FINANČNÝ PLÁN	606
10.1. Ročné príspevky EPFRV (v EUR)	606
10.2. Jednotná miera príspevku EPFRV pre všetky opatrenia v členení podľa typu regiónu v zmysle článku 59 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.....	607
10.3. Rozdelenie podľa opatrení alebo typov operácií s osobitnou mierou príspevku z EPFRV (v EUR, za celé obdobie rokov 2014 – 2020)	608
10.3.1. M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14).....	608
10.3.2. M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	610
10.3.3. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	612

10.3.4. M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18).....	614
10.3.5. M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19).....	615
10.3.6. M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20).....	616
10.3.7. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26).....	617
10.3.8. M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28).....	618
10.3.9. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29).....	619
10.3.10. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30).....	620
10.3.11. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31).....	621
10.3.12. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33).....	622
10.3.13. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34).....	623
10.3.14. M16 – Spolupráca (článok 35).....	624
10.3.15. M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013).....	625
10.3.16. M20 – Technická pomoc z iniciatívy členských štátov (články 51 – 54).....	626
10.4. Indicative breakdown by measure for each sub-programme.....	627
11. PLÁN UKAZOVATEĽOV.....	628
11.1. Plán ukazovateľov.....	628
11.1.1. P1: Podpora prenosu znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vo vidieckych oblastiach.....	628
11.1.2. P2: Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov.....	631
11.1.3. P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve.....	634
11.1.4. P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom.....	636
11.1.5. P5: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva.....	641
11.1.6. P6: Podpora sociálneho začleňovania, zmierňovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach.....	646
11.2. Prehľad plánovaných výstupov a výdavkov podľa opatrení a oblastí zamerania (generuje sa automaticky).....	651
11.3. Vedľajšie účinky: identifikácia potenciálneho prínosu opatrení/podopatrení na rozvoj vidieka naprogramovaných v rámci danej oblasti zamerania pre iné oblasti zamerania/ciele.....	654
11.4. Podporná tabuľka, ktorá znázorňuje, ako sú naprogramované environmentálne opatrenia/schémy v záujme dosiahnutia jedného (alebo viacerých) cieľov v oblasti životného prostredia/zmeny klímy.....	657
11.4.1. Poľnohospodárska pôda.....	657
11.4.2. Lesné oblasti.....	660
11.5. Cieľ (zámer) a výstup špecifický pre daný program.....	661

12. DOPLNKOVÉ VNÚTROŠTÁTNE FINANCOVANIE.....	663
12.1. M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14).....	663
12.2. M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	664
12.3. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	664
12.4. M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	664
12.5. M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	664
12.6. M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	664
12.7. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	664
12.8. M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)	665
12.9. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)	665
12.10. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	665
12.11. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31).....	665
12.12. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)	665
12.13. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34).....	665
12.14. M16 – Spolupráca (článok 35).....	666
12.15. M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013).....	666
12.16. M20 – Technická pomoc z iniciatívy členských štátov (články 51 – 54).....	666
13. PRVKY POTREBNÉ NA POSÚDENIE ŠTÁTNEJ POMOCI.....	667
13.1. M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14).....	669
13.2. M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	669
13.3. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	669
13.4. M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	670
13.5. M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	670
13.6. M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	671
13.7. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	671
13.8. M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)	672
13.9. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)	672
13.10. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	673
13.11. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31).....	673
13.12. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)	673
13.13. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34).....	674
13.14. M16 – Spolupráca (článok 35).....	674
13.15. M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013).....	675
14. INFORMÁCIE O KOMPLEMENTÁRNOSTI.....	676

14.1. Opis prostriedkov na zabezpečenie komplementárnosti a súladu s nasledujúcimi položkami:.....	676
14.1.1. Iné nástroje Únie, a najmä prostriedky z EŠIF a nástroje prvého piliera, vrátane ekologizácie, a iné nástroje spoločnej poľnohospodárskej politiky.....	676
14.1.2. Ak sa členský štát rozhodol predložiť národný program a súbor regionálnych programov podľa článku 6 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, informácie o ich vzájomnej komplementárnosti.....	682
14.2. V príslušných prípadoch uviesť informácie o komplementárnosti s inými finančnými nástrojmi Únie vrátane nástroja LIFE.....	682
15. OPATRENIA NA VYKONÁVANIE PROGRAMU.....	684
15.1. Určenie všetkých orgánov uvedených v článku 65 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 členským štátom a súhrnný opis štruktúry riadenia a kontroly programu požadovaných podľa článku 55 ods. 3 písm. i) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a opatrení podľa článku 74 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013.....	684
15.1.1. Orgány.....	684
15.1.2. Súhrnný opis štruktúry riadenia a kontroly programu a opatrení na nezávislé posudzovanie sťažností.....	684
15.2. Predpokladané zloženie monitorovacieho výboru.....	687
15.3. Ustanovenia, ktorými sa zabezpečí, že sa program propaguje, aj prostredníctvom národnej vidieckej siete, s odkazom na informačnú a propagačnú stratégiu uvedenú v článku 13 vykonávacieho nariadenia (EÚ) č. 808/2014.....	689
15.4. Opis mechanizmov na zabezpečenie súladu so stratégiami miestneho rozvoja realizovanými v rámci iniciatívy LEADER, plánovaných činností v rámci opatrenia spolupráce uvedeného v článku 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, opatrenia týkajúceho sa základných služieb a obnovy dedín vo vidieckych oblastiach uvedeného v článku 20 uvedeného nariadenia, a iných EŠIF.....	691
15.5. Opis opatrení na dosiahnutie zníženia administratívnej záťaže pre prijímateľov podľa článku 27 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013.....	692
15.6. Opis využívania technickej pomoci vrátane opatrení zameraných na prípravu, riadenie, monitorovanie, hodnotenie, kontrolu programu a poskytovanie informácií o ňom a jeho vykonávaní, ako aj činností týkajúcich sa predchádzajúcich alebo nasledujúcich programových období, ako sa uvádza v článku 59 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013.....	692
16. ZOZNAM OPATRENÍ NA ZAPOJENIE PARTNEROV.....	696
16.1. 1. zasadnutie Pracovnej skupiny pre prípravu PRV SR 2014-2020.....	696
16.1.1. Predmet príslušnej konzultácie.....	696
16.1.2. Zhrnutie výsledkov.....	696
16.2. 2. zasadnutie Pracovnej skupiny pre prípravu PRV SR 2014-2020.....	696
16.2.1. Predmet príslušnej konzultácie.....	696
16.2.2. Zhrnutie výsledkov.....	697
16.3. 3. zasadnutie PS pre prípravu PRV SR 2014-2020.....	697
16.3.1. Predmet príslušnej konzultácie.....	697
16.3.2. Zhrnutie výsledkov.....	697
16.4. 4. zasadnutie PS pre prípravu PRV SR 2014-2020.....	698
16.4.1. Predmet príslušnej konzultácie.....	698
16.4.2. Zhrnutie výsledkov.....	698

16.5. Hodnotenie strategického dokumentu PRV SR 2014-2020.....	699
16.5.1. Predmet príslušnej konzultácie	699
16.5.2. Zhrnutie výsledkov	699
16.6. Krajské informačné dni Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka	700
16.6.1. Predmet príslušnej konzultácie	700
16.6.2. Zhrnutie výsledkov	700
16.7. Pracovná skupina pre prípravu PRV SR 2014-2020 – písomné konanie	700
16.7.1. Predmet príslušnej konzultácie	700
16.7.2. Zhrnutie výsledkov	700
16.8. Predloženie 1. návrhu PRV SR 2014-2020 na pripomienkovanie partnerom	700
16.8.1. Predmet príslušnej konzultácie	700
16.8.2. Zhrnutie výsledkov	701
16.9. Seminár k implementácii Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 a predstavenie Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020	701
16.9.1. Predmet príslušnej konzultácie	701
16.9.2. Zhrnutie výsledkov	701
16.10. Stretnutia pracovných podskupín pre jednotlivé opatrenia.....	702
16.10.1. Predmet príslušnej konzultácie	702
16.10.2. Zhrnutie výsledkov	702
16.11. (Nepovinné) vysvetlenia alebo ďalšie informácie na doplnenie zoznamu opatrení	702
17. NÁRODNÁ VIDIECKA SIEŤ	704
17.1. Postup a časový harmonogram zriadenia národnej vidieckej siete (ďalej len „NVS“)	704
17.2. Zamýšľaná organizácia siete, najmä spôsob angažovania organizácií a správnych orgánov zapojených do rozvoja vidieka vrátane partnerov podľa článku 54 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a ako sa podporia činnosti na vytváranie sietí	704
17.3. Súhrnný opis hlavných kategórií činnosti, ktorú má vykonávať národná vidiecka sieť v súlade s cieľmi programu.....	707
17.4. Zdroje, ktoré sú k dispozícii na zriadenie a prevádzkovanie národnej vidieckej siete	708
18. EX ANTE POSÚDENIE OVERITEĽNOSTI, KONTROLOVATEĽNOSTI A RIZIKA CHÝB.....	710
18.1. Vyhlásenie riadiaceho orgánu a platobnej agentúry o overiteľnosti a kontrolovateľnosti opatrení podporených v rámci programu rozvoja vidieka	710
18.2. Vyhlásenie funkčne nezávislého subjektu uvedeného v článku 62 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktorým sa potvrdzuje primeranosť a presnosť výpočtov štandardných nákladov, ďalších nákladov a straty príjmu.....	712
19. PRECHODNÉ OPATRENIA	714
19.1. Opis prechodných podmienok podľa opatrenia	714
19.2. Orientačná tabuľka obsahujúca prenosy (rozpočtových prostriedkov)	716
20. TEMATICKÉ ČIASTKOVÉ PROGRAMY	718
21. DOKUMENTY	719

1. NÁZOV PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA

Slovakia - Rural Development Programme (National)

2. ČLENSKÝ ŠTÁT ALEBO SPRÁVNY REGIÓN

2.1. Geografická oblasť, na ktorú sa program vzťahuje

Geografická oblasť:

SK - National

Opis:

Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 sa vzťahuje na celé územie Slovenska (NUTS I).

Slovensko má 5 404 322 (2012)[1] obyvateľov a rozprestiera sa na ploche 49 036 km². Vysočiny a hory pokrývajú 60% územia, nížiny 40%. Z celoeurópskeho hľadiska má charakter podhorskej až horskej krajiny.

Podľa územno-právneho členenia sa Slovensko delí na 4 oblasti (NUTS 2), 8 krajov (NUTS 3), 79 okresov (LAU1), 2890 obcí (LAU2) z toho 138 so štatútom mesta.

Na základe novej typológie **vidieckych oblastí** vypracovanej EK (Eurostat) trvalo bývalo na Slovensku v roku 2012 v prevažne vidieckych oblastiach 50,3%, v prechodných oblastiach 38,4 % a v prevažne mestských oblastiach 11,2 % obyvateľstva. Z celkovej rozlohy SR podľa jednotlivých typov regiónov najväčší podiel 59 % je tiež pri prevažne vidieckych, 36,8 %-ný podiel majú prechodné regióny a najnižší podiel 4,2 % predstavujú prevažne mestské regióny. Spolu vidiecke regióny tak predstavujú 95,8 % rozlohy SR.[2]

[1] Zdroj: Eurostat.

[2] Prameň: Eurostat, JRC, EFGS, REGIO-GIS in EU, 2010. Prepočty VÚEPP.

2.2. Klasifikácia regiónu

Opis:

Región[1] je územná jednotka zodpovedajúca úrovni NUTS 1 alebo 2 v zmysle nariadenia (ES) č. 1059/2003.

Menej rozvinutý región[2] je región, ktorého hrubý domáci produkt (HDP) na obyvateľa je nižší ako 75%

priemeru HDP EÚ 27.

[1] článok 2 (1)(b) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.

[2] článok 2(1) nariadenia (EÚ) č.1305/2013 a článok 90(2)(a) nariadenia (EÚ) č.1303/2013.

Tabuľka 1

Územie na úrovni NUTS 2	Región
Bratislavský kraj	Ostatné regióny
Západné Slovensko (Kraje: Nitriansky, Trnavský, Trenčiansky)	Menej rozvinuté regióny
Stredné Slovensko (Kraje: Banskobystrický, Žilinský)	Menej rozvinuté regióny
Východné Slovensko (Kraje: Košický, Prešovský)	Menej rozvinuté regióny

Tabuľka 1

3. HODNOTENIE EX ANTE

3.1. Opis postupu vrátane načasovania hlavných udalostí, priebežných správ, pokiaľ ide o hlavné etapy prípravy a vykonávania programu rozvoja vidieka

3.1 Opis procesu hodnotenia

Hodnotenie ex ante bolo vykonané tímom nezávislých hodnotiteľov v zmysle „Usmernenia pre hodnotenie ex ante programov rozvoja vidieka 2014-2020,“ návrh august 2012, DG AGRI, EK. Proces hodnotenia bol rozdelený do troch etáp, na záver každej etapy bola poskytnutá správa, ktorá prezentovala výsledky a odporúčania vzťahujúce sa k PRV 2014-2020:

I. Posúdenie analýzy SWOT a hodnotenia potrieb, výstup: 1.priebežná správa

V rámci prvej etapy hodnotenia ex ante bol hodnotený dokument „analýza SWOT a identifikácia potrieb“ z júna 2013 a jeho aktualizovaná verzia z augusta 2013. K uvedeným dokumentom poskytol hodnotiteľ spätnú väzbu. Hodnotiteľ prihliadal na východiskové hodnoty kontextu, ukazovatele vplyvu, stanovil úroveň koherentnosti a kompletnosti analýzy SWOT a potrieb, ktoré majú riešiť intervencie v oblasti rozvoja vidieka. Upozornil na všetky zistené nedostatky a poskytol odporúčania na dokončenie a zlepšenie popisu súčasnej situácie, tabuľky SWOT a identifikovaných potrieb.

Prvé pripomienky a odporúčania k úpravám analýzy SWOT a identifikovaným potrebám prezentoval hodnotiteľ na pracovnom stretnutí s predstaviteľmi RO dňa 20.8.2013. Následne 4.9.2013 poskytol RO hodnotiteľovi upravenú verziu analýzy SWOT a identifikovaných potrieb, ktorá bola hodnotiteľom analyzovaná a posúdená v zmysle ex ante hodnotiacich kritérií (hodnotenie úplnosti SWOT, hodnotenie rámca ukazovateľov, posúdenie SWOT ako základu a zdôvodnenia hodnotenia potrieb).

V rámci tejto etapy poskytli odborníci SEA svoje stanovisko k analýze environmentálnych otázok, hĺbke hodnotenia, ukazovateľom, úrovni splnenia požiadaviek na údaje a informácie, na ktoré sa ďalej bude prihliadať v priebehu strategického environmentálneho hodnotenia.

I. Posúdenie intervenčnej logiky, rozpočtov, cieľov, rámca výkonnosti, výstup: 2.priebežná správa

Predmetom druhej etapy hodnotenia bola intervenčná logika, ktorú je možné považovať za nosnú časť hodnotenia. Hodnotitelia posudzovali prepojenie programovej stratégie na identifikované potreby, ciele programu a výber opatrení, ktoré prispievajú k naplneniu stanovených cieľových hodnôt. Hodnotiteľ sa vyjadril k očakávanému príspevku programu k naplneniu cieľov Stratégie EÚ 2020, k navrhutej intervenčnej logike vo vzťahu k identifikovaným potrebám, vnútornej a vonkajšej koherentnosti, súladu medzi očakávanými výstupmi a výsledkami, alokácii rozpočtových zdrojov, relevantnosti a jednoznačnosti spoločných ukazovateľov a ukazovateľov špecifických pre program, a k tomu, či sa hodnoty cieľov a hodnoty navrhované pre čiastkové ciele v rámci výkonnosti javia ako realistické. V rámci tejto etapy hodnotiteľ prispel k doladeniu a vylepšeniu programu prostredníctvom priebežných odporúčaní a pripomienok k programovému dokumentu prezentovaných na pracovných stretnutiach s programovacím tímom RO.

Odborníci SEA sa v tejto etape vyjadrili k potenciálnemu vplyvu cieľov, priorít, opatrení a akcií navrhovaného programu ako celku na životné prostredie.

I. **Hodnotenie správy, riadenia a systémov zavádzania (a výsledného programového dokumentu),
výstup: Záverečná správa, ktorá zahŕňa ex ante hodnotenie celého programu.**

V tretej etape bolo predmetom posudzovania správa, riadenie a systém zavádzania programu a záverečné hodnotenie celého programového dokumentu, ktorý bol v rámci prvých dvoch úrovní vypracovaný a doplnený. V rámci 3.etapy hodnotitelia intenzívne spolupracovali so zástupcami RO na finalizácii programu, jeho korekcii v zmysle pripomienok hodnotiteľov a DG AGRI. Na záver vypracovali záverečnú správu, ktorá zahŕňa aj výstupy SEA.

Verejné prerokovanie hodnotiacej správy PRV 2014-2020 v rámci Strategického environmentálneho hodnotenia sa uskutočnilo 12.5.2014. Výstupy z diskusie a rokovaní budú následne zapracované do všetkých relevantných častí Programu rozvoja vidieka.

3.2. Štruktúrovaná tabuľka s odporúčaniami z hodnotenia ex ante a opisom, ako boli zohľadnené.

Názov odporúčania (alebo odkaz naň)	Kategória odporúčania	Dátum
Doplniť chýbajúci popis zavádzania programu	Opatrenia na vykonávanie programu	27/03/2014
Hodnotenie navrhovaného systému monitorovania a plánu hodnotenia	Opatrenia na vykonávanie programu	09/05/2014
Hodnotenie navrhovaných foriem podpory	Stavba intervenčnej logiky	09/05/2014
Hodnotenie použitia technickej pomoci	Stavba intervenčnej logiky	09/05/2014
Hodnotenie primeranosti z pohľadu presadzovania rovnakých príležitostí a predchádzania diskriminácii	Iné	09/05/2014
Hodnotenie relevantných poradenských kapacít	Iné	09/05/2014
Hodnotenie ustanovení pre národné vidiecke siete	Stavba intervenčnej logiky	09/05/2014
LEADER	Stavba intervenčnej logiky	09/05/2014
Neprojektové opatrenia	Stavba intervenčnej logiky	09/05/2014
Odporúčanie pre TUR	Iné	09/05/2014
Opatrenie 1 Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 14)	Stavba intervenčnej logiky	09/05/2014
Opatrenie 16 Spolupráca (čl. 35)	Stavba intervenčnej logiky	09/05/2014
Opatrenie 2 Poradenské služby (čl. 15)	Stavba intervenčnej logiky	09/05/2014
Posilnenie inovácií	Iné	09/05/2014
Všeobecný popis opatrení	Stavba intervenčnej logiky	28/04/2014
Úprava cieľových hodnôt vybraných ukazovateľov	Stanovenie cieľov, distribúcia pridelených finančných prostriedkov	09/05/2014
Štruktúra programu	SWOT analýza, posúdenie potrieb	09/05/2014

3.2.1. Doplniť chýbajúci popis zavádzania programu

Kategória odporúčania: Opatrenia na vykonávanie programu

Dátum: 27/03/2014

Téma: Ustanovenia o vykonávaní programu

Opis odporúčania

Doplniť chýbajúci popis zavádzania programu ako aj odpoveď na získané ponaučenia z minulého programovacieho obdobia (závery MTE).

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

Akceptované, popis bol doplnený.

3.2.2. Hodnotenie navrhovaného systému monitorovania a plánu hodnotenia

Kategória odporúčania: Opatrenia na vykonávanie programu

Dátum: 09/05/2014

Téma: Monitoring a plán hodnotenia

Opis odporúčania

- Posilnenie administratívnych kapacít v oblasti monitorovania a hodnotenia programu.
- Hodnotiteľ navrhuje na začiatku programového obdobia pripraviť podrobnú analýzu požadovaných údajov z PPA ako aj ostatných organizácií v zmysle schválenej programovej intervenčnej logiky, schváleného spôsobu implementácie programu a následne v rámci PPA naprogramovať softvérový nástroj pre získavanie a spracovanie potrebných údajov a prípravu správ

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Odporúčanie sa berie do úvahy. V súčasnosti sa realizuje audit administratívnych kapacít v rámci PRV na úrovni MPRV SR a PPA. Prvé výsledky auditu AK v rámci PRV SR 2014-2020 budú známe koncom februára 2015.
- RO už v úvodných fázach prípravy programu organizoval pravidelné stretnutia s PPA s cieľom analyzovať požadované údaje v rámci monitorovania a hodnotenia. Posudzovaniu potrebných dát sa bude RO ďalej venovať po konečných úpravách znení opatrení, ktoré sú nevyhnutné pre správne nastavenie zberu dát. V rámci OTP PRV budú realizované environmentálne a ekonomické nástroje na zabezpečenie monitorovania a vyhodnocovania kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov opatrení.

3.2.3. Hodnotenie navrhovaných foriem podpory

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 09/05/2014

Téma: Formy podpory

Opis odporúčania

- Pre zjednodušenie administrácie programu sa odporúča viac využívať zjednodušené náklady (jednotkové ceny a paušálne platby) najmä pre malé projekty
- V budúcnosti by sa mal Program zamerať aj na inováívne formy financovania

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Zjednodušené postupy ako také sú akceptované budú metodicky dopracované. V rámci podopatrení 6.1 a 6.3 budú uplatňované paušálne platby.
- Odporúčania pre inováívne formy financovania sa týkajú budúcnosti.

3.2.4. Hodnotenie použitia technickej pomoci

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 09/05/2014

Téma: Opatrenia PRV

Opis odporúčania

- S cieľom zabezpečenia flexibility programu hodnotiteľ odporúča ponechať technickú pomoc otvorenú aj pre nové témy, ktoré nie sú v súčasnosti zafinované.
- Je nutné posilniť oblasť analýz, štúdií a stratégií vrátane zberu údajov pre jednotlivé priority, fokusové oblasti ale aj opatrenia prípadne čiastkové oblasti záujmu s cieľom nielen lepšie pripraviť a nastaviť výzvy ale najmä vyhodnocovať výstupy, výsledky a dopady projektov

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

Odporúčania boli akceptované a zapracované.

3.2.5. Hodnotenie primeranosti z pohľadu presadzovania rovnakých príležitostí a predchádzania diskriminácii

Kategória odporúčania: Iné

Dátum: 09/05/2014

Téma: Horizontálne témy

Opis odporúčania

- Hodnotiteľ odporúča v priebehu tvorby programu prihliadať na ciele podpory rovnosti a nediskriminácie a postupné integrovanie jej zásad do jednotlivých častí programu vrátane stanovenia relevantných indikátorov.
- Zároveň odporúča zvýrazniť aktívny boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, viery a vierovyznania, zdravotného postihnutia alebo veku najmä v oblasti publicity programu.

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Pri príprave opatrení bolo prihliadané na podporu rovnosti a zachovanie nediskriminácie.
- V rámci podopatrenia 6.4 je samostatná činnosť venovaná podpore znevýhodnených skupín obyvateľstva (deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu).

3.2.6. Hodnotenie relevantných poradenských kapacít

Kategória odporúčania: Iné

Dátum: 09/05/2014

Téma: Poradenstvo a poradenský systém

Opis odporúčania

- Čo sa týka poradenského systému, je potrebné ho posilniť v jeho súčasnej štruktúre a zároveň prepojiť a skoordinať jednotlivé články systému.
- Nevyhnutné bude aj posilnenie kvality a odbornosti poradenských kapacít prostredníctvom školení v relevantných oblastiach.
- Dôraz treba klásť najmä na vysokú kvalitu školiťov.

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Odporúčanie má dlhodobější charakter a bude realizované počas programového obdobia 2014-2020 prostredníctvom technickej asistencie. Činnosti s cieľom posilnenia, prepojenia a zabezpečenia dostupnosti dostatočnej poradenskej kapacity budú v rámci PRV SR 2014-2020 podporené formou opatrenia Poradenské služby.
- Každý poradca, ktorý má záujem vykonávať poradenské služby pre PRV SR 2014-2020, bude povinný absolvovať vzdelávanie podľa vypracovaných modulov u poverených organizácií, ktorého výstupom bude certifikát, doklad o kvalite a spôsobilosti vykonávať danú poradenskú službu.
- Školitelia resp. vzdelávacie organizácie, oprávnené k odbornej príprave poradcov musia za účelom zabezpečenia kvality spĺňať prísne podmienky oprávnenosti stanovené v opatrení Poradenské služby.

3.2.7. Hodnotenie ustanovení pre národné vidiecke siete

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 09/05/2014

Téma: Opatrenia PRV

Opis odporúčania

- odporúčame riešiť prvé kontaktné body pre poľnohospodársky poradenský systém prostredníctvom NSRV
- hodnotiteľ odporúča, aby NSRV plnila úlohu poskytovateľa informácií aj pre prijímateľov OP RH.
- Vzhľadom k posilneniu a rozšíreniu kompetencií NSRV hodnotiteľ odporúča posilnenie personálnych kapacít NSRV.
- Z pohľadu prechodu na nové programové obdobie bude nevyhnutné zabezpečiť kontinuitu práce celej NSRV

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Poskytovanie poradenstva je medzi úlohami siete popísané v časti 17.3 (“poskytovanie poradenstva, informácií v oblasti rozvoja vidieka, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva pre širokú verejnosť”)
- Oblasť rybného hospodárstva nie je súčasťou PRV, medzi úlohami siete je však aj jej spolupráca s RO a inými sieťami v rámci EŠIF (“spolupráca s RO a s inými sieťami/centrami na nadnárodnej/národnej/regionálnej úrovni prispievajúcich k implementácii EŠIF fondov v oblasti politiky rozvoja vidieka“)
- personálne kapacity budú v prípade potreby v nadväznosti na efektívne plnenie úloh siete posilnené
- kontinuita práce siete je zabezpečená stanovením podmienky, že pracoviská siete musia zabezpečiť kontinuitu činností NSRV z obdobia 2007-2013 (v časti 17.1)

3.2.8. LEADER

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 09/05/2014

Téma: Opatrenia PRV

Opis odporúčania

- bližšie špecifikovať spôsob hodnotenia stratégií rozvoja územia a výberu MAS v oblasti uplatňovania zásad inovácií,
- prehodnotiť kritérium „Rovnomerné územné rozdelenie v rámci NUTS II“ nakoľko môže dôjsť

k výraznému narušeniu zámeru rovnomerného pokrytia územia SR miestnymi akčnými skupinami. Uvedené kritérium sa odporúča zmeniť na úroveň NUTS III. Je potrebné konkretizovať posudzovanie kritériá „Prínos stratégie k zlepšovaniu ekonomického rozvoja“, tj. prostredníctvom akých ukazovateľov sa bude merať prínos k ekonomickému rozvoju,

- vytvoriť mechanizmus vzájomnej koordinácie stratégií miestneho rozvoja, vrátane územnej spolupráce s využitím regionálnej samosprávy a národnej vidieckej siete.
- V rámci prístupu LEADER ex ante hodnotiteľ odporúča ponechať väčšiu flexibilitu na pomer zdrojov medzi verejnou a súkromnou sférou. To sa týka najmä v prípade uplatnenia CLLD na podporu malých a stredných podnikateľov prostredníctvom prístupu LEADER
- Ex ante hodnotiteľ odporúča vytvoriť podmienky pre urýchlené vytvorenie spoločného výboru CLLD a zabezpečiť vypracovanie jednoznačných pravidiel pre využívanie jednotlivých fondov podieľajúcich sa na CLLD

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Oblasť uplatňovania zásad inovácií je posudzovaný v rámci výberových kritérií pre výber MAS/stratégií, zároveň je uvedený princíp prioritizácie inovatívnych projektov v rámci princípov pre výber projektov realizovaných v rámci stratégie CLLD.
- Kritérium NUTS II bolo zmenené na NUTS III. V rámci kritériá prínos stratégie k zlepšovaniu ekonomického rozvoja – je uvedený príklad - napr. oblasť tvorby pracovných miest, podpora vidieckeho cestovného ruchu a pod..
- mechanizmus vzájomnej koordinácie projektov spolupráce s ETC je popísaný v rámci podopatrenia 19.3 , zároveň MAS majú informačnú povinnosť o realizovaných projektoch voči regionálnej samospráve, ako aj národnej sieti.
- flexibilita medzi verejným a súkromným sektorom je ponechaná a je uvedená prioritizácia pre neverejný sektor, avšak nie sú uvedené napr. presné limity pre verejný/súkromný sektor.
- spoločný výbor pre CLLD bude vytvorený. Podrobné pravidlá pre využívanie jednotlivých fondov budú uvedené v metodologickej príručke k CLLD.

3.2.9. Neprojektové opatrenia

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 09/05/2014

Téma: Opatrenia PRV

Opis odporúčania

- vytvoriť jednotnú databázu HNV pre územie SR
- zabezpečiť integráciu dát o environmentálnych plošných opatreniach pri platbách na plochu s možnosťou previazanosti cez jednotlivé programovacie obdobia
- zabezpečiť stabilitu kódov pôdných blokov v LPIS, nakoľko pri zlučovaní blokov do väčších celkov dochádza k zmene parametrov – napr. priemerný sklon pôdneho bloku, nárokovateľnosť opatrení v jednotlivých programovacích obdobiach.

- Po schválení oblastí ekologického záujmu bude potrebné preveriť a prípadne aktualizovať navrhované operácie v rámci neprojektových opatrení č.10-č.12 (čl.28-čl.30), aby sa zabezpečilo, že kompenzačné platby poskytnuté z programu budú nad rámec povinných požiadaviek, GAEC a greeningu a tým vytvoria synergiu s platbami v rámci piliera I (zamedzenie redudancie a duplicity).

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Riadiaci orgán programu vypracoval novú metodiku určenia území HNV v SR na základe metodiky EK v spolupráci s relevantnými odbornými inštitúciami.
- RO pripravuje nový informačný systém o environmentálnych plošných opatreniach.
- Netýka sa priamo programu – LPIS je v správe realizácie I.piliera SPP
- Akceptujeme.

3.2.10. Odporúčanie pre TUR

Kategória odporúčania: Iné

Dátum: 09/05/2014

Téma: Horizontálne témy

Opis odporúčania

V kontexte hodnotenia SEA by bolo vhodné viac zdôrazniť potrebu integrovaného manažmentu krajiny, zohľadniť potenciál implementácie prvkov MÚSES, prípadne vypracovanie krajinno-ekologického plánu.

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

Vypracovanie krajinno-ekologického plánu je v pôsobnosti MŽP SR.

3.2.11. Opatrenie 1 Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 14)

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 09/05/2014

Téma: Opatrenia PRV

Opis odporúčania

- Riadiaci orgán by mal zabezpečovať koordináciu medzi jednotlivými aktérmi vzdelávacích a informačných aktivít.

- Pre kvalitné vzdelávanie sú dôležité najmä prísne kritériá pre výber organizácií poskytujúcich takéto vzdelanie. Dôležitá je nielen história organizácie poskytujúcej vzdelanie, ale najmä dostupnosť ku kvalitným prednášateľom/lektorom a selekcia potrebných a aktuálnych tém.

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Odporúčania boli vzaté do úvahy a RO bude v čo najvyššej možnej miere zabezpečovať koordináciu medzi jednotlivými aktérmi vzdelávacích a informačných aktivít.
- Kritéria pre výber organizácií poskytujúcich vzdelávanie je v súlade s odporúčaním a uvedené v časti „princípy nastavenia výberových kritérií“.

3.2.12. Opatrenie 16 Spolupráca (čl. 35)

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 09/05/2014

Téma: Opatrenia PRV

Opis odporúčania

- Vzhľadom k tomu, že jednotlivé operačné skupiny môžu v zmysle nariadenia fungovať až 7 rokov je potrebné prispôbiť výzvy potrebám žiadateľov a pripraviť prvé výzvy na začiatok obdobia. Okrem toho pre lepšiu orientáciu v rámci opatrenia by bolo vhodné vypisovať výzvy s konkrétnym zameraním. Pre vznik operačných skupín EIP je potrebný súlad so stratégiou implementácie EIP.
- Je nevyhnutné dopracovať rizikovú analýzu Programu a jednotlivých častí a okrem identifikácie potenciálnych rizík je potrebné spracovať aj alternatívne riešenia v prípade, ak daná skutočnosť nastane. V prípade, ak absorpčná kapacita nebude dostatočná alebo budú hroziť iné riziká, bude potrebné zanalyzovať danú situáciu a prípadne realokovať zdroje do iných opatrení, ktoré prispievajú k tomu istému cieľu.
- Vzhľadom na pomerne komplikované opatrenie Spolupráca sa odporúča využiť maximum zjednodušených postupov a zamerať sa viac na predpokladaný výsledok projektu a nie na administratívne úkony jednotlivých partnerov

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Riadiaci orgán odporúčania týkajúce sa výziev zväži a zohľadní ich v procese prípravy výziev resp. ďalších interných dokumentov. Súlad so stratégiou EIP bol zapracovaný do časti „Opis operácie“ v rámci podopatrenia 16.1 v zmysle čl. 55 nariadenia č. 1305/2013 a bude dodržaný pri poskytovaní podpory na zriadenia a prevádzku operačných skupín EIP.
- Riziková analýza bola doplnená v zmysle ex-ante odporúčania a obsahuje navrhované riešenie v

časti „Opatrenie na zmiernenie rizika implementácie“.

- Možnosť uplatnenia zjednodušených postupov riadiaci orgán berie na vedomie a zohľadní ho pri implementácii opatrenia. Zameranie na výsledky bude zdôrazňované pri hodnotení a výbere projektov.

3.2.13. Opatrenie 2 Poradenské služby (čl. 15)

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 09/05/2014

Téma: Opatrenia PRV

Opis odporúčania

- Najmä v poradenstve bude skutočne rozhodovať kvalita poradcov, ich vzdelanie, dlhodobá prax, ako aj spolupráca s iným individuálnymi certifikovanými poradcami.
- Vzhľadom na väčší počet špecifickým tém a oblastí, ktorým sa reálne venuje pomerne malý počet odborníkov by bolo vhodné týmito odborníkmi vyškoliť nových školiteľov, ktorí by následne školili samotných poradcov
- Hodnotiteľ odporúča uskutočniť podrobnú analýzu potrieb farmárov z terénu vrátane inovácií a transferu technológií, ktorá by umožnila identifikovať hlavné oblasti, v ktorých bude poradenstvo potrebné

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Odporúčania budú zohľadnené v procese prípravy výziev resp. ďalších interných dokumentov. Kvalita poradenstva bude zabezpečovaná prostredníctvom prísnych kritérií na výber poskytovateľov poradenských služieb.
- Odporúčanie bude naplnené prostredníctvom podopatrenia venujúceho sa podpore vzdelávania poradcov.
- Potreby farmárov boli identifikované v rámci analýzy potrieb ďalšieho vzdelávania v rezorte pôdohospodárstva z marca 2014, uskutočnenej formou prieskumu, kde bola časť dotazníku venovaná i oblastiam, v ktorých prijímatelia pomoci pociťujú potrebu vzdelávať sa. Potreby farmárov s ohľadom na poradenstvo sa budú riešiť prostredníctvom Technickej pomoci.

3.2.14. Posilnenie inovácií

Kategória odporúčania: Iné

Dátum: 09/05/2014

Téma: Horizontálne témy

Opis odporúčania

- V oblasti inovácií odporúčame lepšie previazať program so Stratégiou inteligentnej špecializácie SR do roku 2020
- Hodnotiteľ odporúča posilnenie podpory inovácií v celej štruktúre programu. Ide o inovácie v oblasti výrobkov, technológií, procesov a postupov, ktoré by mali byť viditeľnejšie zakomponované do jednotlivých opatrení vo všetkých prioritách vrátane priority 6 – inovácie vo vidieckom priestore.

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Čiastočne akceptované pri časti TUR, vzhľadom k tomu že poľnohospodárstvo je jednou z priorit Stratégie pre inteligentnú špecializáciu SR
- V rámci opatrení je zdôrazňovaná podpora inovatívnych prístupov v rámci výrobných postupov a procesov, technológií, ako aj požiadaviek na techniku v rámci jednotlivých činností. Príspevok jednotlivých opatrení k posilneniu podpory inovácií je popísaný v samotnom popise opatrenia.

3.2.15. Všeobecný popis opatrení

Kategória odporúčania: Stavba intervenčnej logiky

Dátum: 28/04/2014

Téma: Opatrenia PRV

Opis odporúčania

Všeobecný opis opatrení je potrebné zosúladiť s aktualizovanou analýzou SWOT, popisom potrieb ako aj stratégiou, aby sa zamedzilo zbytočnej duplicite informácií a aby sa lepšie popísal príspevok opatrení k fokusovým oblastiam a prierezovým cieľom.

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

Všeobecný opis opatrení bol zosúladený s aktualizovanou SWOT, popisom potrieb a programovou stratégiou ako aj doplnený príspevok opatrení k FO a prierezovým cieľom..

3.2.16. Úprava cieľových hodnôt vybraných ukazovateľov

Kategória odporúčania: Stanovenie cieľov, distribúcia pridelených finančných prostriedkov

Dátum: 09/05/2014

Téma: Plán ukazovateľov

Opis odporúčania

- zvýšiť kvantifikované cieľové hodnoty pre vybrané ukazovatele v zmysle bodu 3.2 Záverečnej správy ex ante hodnotenia

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

- Akceptované. RO zvýšil kvantifikované cieľové hodnoty pre vybrané ukazovatele .

3.2.17. Štruktúra programu

Kategória odporúčania: SWOT analýza, posúdenie potrieb

Dátum: 09/05/2014

Téma: Rozsah programu

Opis odporúčania

Zosúladiť (znížiť) rozsah jednotlivých kapitol PRV v zmysle usmernenia SFC. SWOT analýzu nie je v tomto rozsahu možné nahráť do SFC systému, nutné zostručniť.

Ako bolo odporúčanie zohľadnené alebo zdôvodnenie, prečo zohľadnené nebolo

Odporúčanie je akceptované. Rozsah jednotlivých kapitol bol upravený v zmysle limitov SFC.

3.3. Správa z hodnotenia ex ante

Pozri priložené dokumenty

4. SWOT A IDENTIFIKÁCIA POTRIEB

4.1. SWOT

4.1.1. Komplexný celkový opis súčasnej situácie v oblasti programu na základe spoločných a programovo špecifických kontextových ukazovateľov a kvalitatívnych informácií

Sociálno-ekonomická situácia a vidieckosť

Všeobecná charakteristika územia

SR sa rozprestiera na rozlohe 49 036 km² (CCI 3). V roku 2012 bolo v SR 5 404 322 obyvateľov (CCI 1). Počet trvalo bývajúcich obyvateľov SR sa zvyšuje, ale stále pomalším tempom. Podľa aktualizovaných údajov Eurostatu (jún 2013) trvalo bývalo vo vidieckych oblastiach 50,4 %, v prechodných oblastiach 38,5 % a v mestských oblastiach 11,1 % obyvateľstva (CCI 1) (podľa novej mestsko-vidieckej typológie). Vo vidieckych regiónoch spolu žije 88,9 % obyvateľstva SR. Z celkovej rozlohy SR podľa jednotlivých typov regiónov najväčší podiel 59 % je tiež pri prevažne vidieckych, 36,8 %-ný podiel majú prechodné regióny a najnižší podiel 4,2 % predstavujú prevažne mestské regióny. Vidiecke oblasti tak zaberajú takmer celé územie SR. V SR vidiecke oblasti spolu predstavujú 95,8 % rozlohy. Priemerná hustota osídlenia bola v roku 2011 110,1 obyvateľov/km², na vidieku 94,1 obyvateľov/km² (CCI 4). Zoznam menej rozvinutých regiónov je uvedený v bode 1, prílohe 2.

Vzdelanostná a veková štruktúra

Z celkového počtu obyvateľov SR činí podiel predreprodukčnej zložky obyvateľstva (<15 r.) 15,4 %, podiel obyvateľstva v produktívnom veku (15-64 r.) 71,8 % a v poproduktívnom veku (>64 rokov) 12,8% (CCI 2). Za sledované obdobie (2001 – 2011) sa vo vidieckych regiónoch znížilo zastúpenie predproduktívneho obyvateľstva (z 19,2 % na 15,6 %). V období 2001-2011 bol podiel obyvateľstva v produktívnom veku vo vidieckych regiónoch nižší ako v mestských.

Za sledované obdobie 2001-2011 sa znížil podiel obyvateľov so základným, stredným odborným a učňovským (bez maturity) vzdelaním a podiel obyvateľov bez vzdelania (deti do 16 rokov + bez vzdelania). Zvýšil sa podiel obyvateľov so stredným vzdelaním s maturitou a vyšším odborným a vysokoškolským vzdelaním. Medzi vidiekom a mestskými regiónmi je výrazný rozdiel v rozložení vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva. Vo vidieckych regiónoch v r. 2011 trvale bývalo 12,3 % vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov, zatiaľ čo v mestských regiónoch to bolo až 26,2 %. Na vidieku je podiel obyvateľstva so základným vzdelaním výrazne vyšší ako v mestských regiónoch. Mierne nižší je na vidieku ako v mestských regiónoch podiel obyvateľstva so stredoškolským vzdelaním.

Zamestnanosť, nezamestnanosť, mzdová úroveň a chudoba

Miera zamestnanosti (15-64 r.) v SR spolu v r. 2012 dosahovala 59,7% z toho mužov 66,7% a žien 52,7%. Na vidieku bola miera zamestnanosti nižšia a tvorila len 55% (CCI 5). Z hľadiska štruktúry zamestnanosti, v SR bolo zamestnaných v roku 2012 celkom 2 209,4 tisíc osôb, z toho v primárnom sektore 3,1%, v sekundárnom sektore 31,6% a v terciárnom sektore 65,3 % (CCI 11). V roku 2010 bolo v SR zamestnaných vo vidieckych oblastiach 43,9%, v prechodných oblastiach 36,7% a v mestských 19,4%. Je tu viditeľný rozdiel v podiele pracujúcich na vidieku a v mestských regiónoch. Terciárny sektor sa však vo vidieckych oblastiach nedá rozvíjať z dôvodu nedostatočnej zahustenosti obyvateľstva. Primárny sektor predstavuje potenciál pre zvyšovanie zamestnanosti na vidieku.

Z hľadiska nezamestnanosti existujú v SR značné regionálne rozdiely. Regióny s vysokou mierou nezamestnanosti sú sústredené najmä na východnom, južnom a strednom Slovensku. Miera nezamestnanosti vo vidieckych regiónoch bola v r. 2012 (17,8 %) vyššia ako nezamestnanosť v SR spolu (14,0%) (CCI 7). Hlavnými faktormi zvyšovania regionálnej polarizácie vidieckych regiónov boli štrukturálne ťažkosti dominantných zamestnávateľských subjektov v regióne, infraštrukturálna zaostalosť a slabá integrácia do trhu práce hendikepovaných sociálnych skupín a etnických minorít. Špecifická miera nezamestnanosti mladých ľudí vo veku 15-24 rokov v roku 2012 činila 34 % (na vidieku bola 39,1%) (CCI 7). Hlavnými faktormi zvyšovania regionálnej polarizácie vidieckych regiónov boli štrukturálne ťažkosti veľkých, dominantných zamestnávateľských subjektov v regióne, infraštrukturálna zaostalosť a zostupná miera zapojenia sociálne znevýhodnených skupín a príslušníkov národnostných menšín na trh práce. Marginalizované rómske komunity, ktorých obyvatelia sú väčšinou nezamestnaní, žijú najmä vo vidieckych oblastiach. Značnú časť nezamestnaných tvoria dlhodobo nezamestnaní, zamestnanie ktorých sa v špecifických podmienkach Slovenska dosiahne inkluzívnym zamestnávaním.

V roku 2012 bolo na Slovensku v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia 1 112 241 ľudí, čo predstavovalo 20,6% (na vidieku činil tento podiel 23,8 %) (CCI 9) na celkovom počte obyvateľov (pod priemerom EÚ 27 - 24,2%).

Miera samostatne zárobkovo činných osôb (15–64 r.) v SR činila v roku 2012: 15,3 % (CCI 6). Vo vidieckych regiónoch v roku 2011 podnikalo spolu 341 272 fyzických osôb, čo je v porovnaní s rokom 2001 nárast o 37,3 %. Právnických osôb bolo v 2011 v SR 210 087, na vidieku bolo 144 864.

Ekonomická situácia v SR

Hrubý domáci produkt na obyvateľa dosiahol v priemere v roku 2012 len 75 % úrovne štátov EÚ- 27. Jeho výška bola rozdielna na vidieku a v mestských oblastiach. V roku 2010 predstavoval HDP na vidieku len 57,7 % úrovne štátov EÚ-27 (CCI 8). Podiel pôdohospodárstva na HDP v r.2012 predstavoval 3,63 %.

Hrubá pridaná hodnota (HPH) za rok 2012 dosiahla 65 409 mil. EUR. Najviac z tejto hodnoty vyprodukoval terciárny sektor (60,5 %), menej sekundárny (35,9%) a najmenej primárny sektor (3,6 %). V roku 2010 sa na tvorbe HPH najviac podieľali vidiecke oblasti (39,7 %), menej prechodné (32,5%) a najmenej mestské oblasti (27,8 %). Z tohto aspektu je potrebné podporovať vidiecke oblasti, ktoré sú zdrojmi vidieckej ekonomiky a zamestnanosti (CCI 10).

Produktivita práce na osobu dosiahla v hospodárstve SR v roku 2012 29 604,9 EUR s najvyššou úrovňou v primárnom sektore (34 481,9 EUR/osoba), nižšou v sekundárnom (33 629,4 EUR/ osoba) a najnižšou v terciárnom sektore (27 419,3 EUR/osoba) (CCI 12).

Podľa uvádzaných čísel bola produktivita práce na vidieku (24 971,2 EUR/osoba) a v prechodných oblastiach (24 460,4 EUR/osoba) výrazne nižšia ako v mestských sídlach (39 466,9 Eur/osoba) (CCI 12). Produktivita práce v mestských oblastiach bola o 58 % vyššia ako vo vidieckych oblastiach.

Oblasť miestneho rozvoja

Ku koncu roka 2011 bolo na území SR **2 890 obcí** na úrovni LAU2, z toho so štatútom mesta je 138 obcí. Najväčší podiel na sídelnej štruktúre v SR majú vidiecke obce do 5 000 obyvateľov. Tvoria až 2 756 obcí (95,4 % z celkového počtu obcí v SR), v ktorých žije 2 450 030 obyvateľov t. j. 45,3 % z celkového počtu obyvateľov SR (z toho 49,4 % mužov a 50,6 % žien). V sídelnej štruktúre SR prevládajú malé obce do 1 000 obyvateľov, ktorých je až 66,2 % z celkového počtu. Žije v nich len 854 566 obyvateľov (t. j. 15,8 % SR. Malých obcí do 500 obyvateľov je 1 142, čo tvorí 39,5 % z celkového počtu sídiel v SR. Tieto malé

vidiecke obce však tvoria prirodzenú reprodukčnú základňu pracovných síl pre poľnohospodársku prvovýrobu. V sídelnej štruktúre tvoria vidiecke obce rozhodujúci zložku. **Najväčším problémom malých obcí je nedostatočná infraštruktúra a nedostupnosť základných služieb.** V PRV SR 2007 – 2013 bolo cez Os3 a Os4 k 28.2.2014 podporených 1251 obcí (PPA). Dosiahnuté výsledky sú uvedené v tabuľke 1 a 2a,2b, Príloha 1.

V rámci Programu rozvoja vidieka SR 2007– 2013, prístupu LEADER pokračuje implementácia **integrovaných stratégií rozvoja územia (ISRÚ)**, Miestne akčné skupiny (MAS) pre svojich beneficentov z územia MAS vyhlasujú výzvy na implementáciu projektov v zmysle opatrení zadaných v ISRÚ. Počet fungujúcich MAS v SR je 29 (r. 2012, **PSCI 15**). **Rozvoj cestovného ruchu a ubytovacie zariadenia**

V roku 2012 bolo na Slovensku v ubytovacích a stravovacích službách zamestnaných 97,2 tis. osôb, t. j. 4,2 % z celkového počtu zamestnaných osôb v SR (ŠÚ SR-VZPS). V roku 2013 sa tento počet zvýšil na 112,6 tis. osôb, čo predstavuje medziročné zvýšenie o 15,8 % (15,4 tis. osôb) a zvýšenie podielu na celkovom počte zamestnaných osôb SR na 4,8 %. Podľa ŠÚ SR bolo v r. 2001 evidovaných 2 275 ubytovacích zariadení, v roku 2012 sa ich počet oproti r. 2001 zvýšil o 60,1 % a v roku 2013 o 53,2 %. Celkový počet lôžok v r.2011 bol 167 269, z toho 43,4% vo vidieckych oblastiach, 41,7% v prechodných (CCI 30). Využitie stálych lôžok má podľa ŠÚ SR dlhodobu klesajúcu tendenciu. Kým v r. 2002 boli kapacity lôžok využité na 31,9 %, v r. 2012 len na 21,4 %. V r. 2013 sa zaznamenal nárast ich využitia na 22,3 %, pričom počet ubytovacích zariadení sa v tomto období zvýšil o viac ako polovicu (51,9 %). Za obdobie 2002-2012 sa počet návštevníkov zvýšil o len 9,5 %, počet nocí strávených návštevníkmi v SR klesol o 11,4 %. Podľa „**Marketingovej stratégie SACR na obdobie 2014-2020**“ významnou problémovou oblasťou v našom cestovnom ruchu je nielen nedostatočné využívanie nových informačných technológií, ale aj nedostatočne vybudovaná infraštruktúra. Prehľad podporených aktivít v oblasti cestovného ruchu z PRV 2007-2013 je uvedený v prílohe 1 (tab. 3 a 4).

Používanie internetu, počítačová gramotnosť

Podľa údajov Eurostatu v porovnaní s EÚ 28 Slovensko zaostáva v posledných rokoch hlavne v týchto online aktivitách. V roku 2013 využívalo internet na interakciu s verejnou správou 33% jednotlivcov, čo je pod priemerom EÚ28 o 19,5%. Na úrovni NUTS 2 bol najlepšie na tom Bratislavský kraj, kde v r. 2013 internet na interakciu s verejnou správou využívalo 40 % jednotlivcov, v ďalších regiónoch boli tieto hodnoty o cca 20% nižšie v porovnaní s BA krajom – na Západnom Slovensku to bolo 32% a na Strednom a Východnom Slovensku 31% jednotlivcov.

Tabuľka č.5a v Prílohe 1 ukazuje, že rozvoj internetu v SR za roky 2010 – 2013 v porovnaní s priemerom EÚ 28 je vo väčšine indikátorov mierne pod priemerom EÚ. U sledovaných ukazovateľov využitie internetu za monitorované obdobie len mierne narastá. Nasledovná tabuľka č.5b znázorňuje vývoj domácností s prístupom na internet doma v rokoch 2006-2013 v regiónoch v SR (na úrovni NUTS 2) a tabuľka č.5c uvádza vývoj domácností so širokopásmovým prístupom vo vzťahu k domácnostiam s prístupom na internet v SR v rokoch 2006-2013 v regiónoch v SR (na úrovni NUTS 2).

Komplementarita PRV s Operačným programom Integrovaná infraštruktúra 2014-2020 je uvedená v bode 2, Príloha 2.

SITUÁCIA V POĽNOHOSPODÁRSTVE, POTRAVINÁRSTVE A LESNÍCTVE **/SEKTOROVÁ ANALÝZA/**

ANALÝZA POĽNOHOSPODÁRSKEHO SEKTORA

Veľkostná štruktúra a ekonomická veľkosť poľnohospodárskych podnikov

V SR existuje duálna štruktúra poľ. podnikov: i.) vyšší počet fyzických osôb s veľmi malou výmerou pôdy, ktoré však svojou celkovou rozlohou nie sú z celospoločenského hľadiska významné, a ii.) nižší počet právnických osôb, ktoré predstavujú ekonomicky a produkčne rozhodujúcu časť podnikov. Táto časť podnikov má prevažne veľkovýrobný charakter s prevahou prenajatej pôdy, s relatívne **nízkou mierou diverzifikácie** činností mimo poľnohospodárstva, bi-kultúrnym pestovaním plodín, nízkou úrovňou finalizácie výroby.

Podľa cenzu fariem v r.2010 existovalo v SR 24 463 podnikov (CI17) zameraných na poľnohospodársku činnosť. Početne (9 460) najviac fariem (38,7 %) hospodáril na výmere menšej ako 2 ha p. p. Ďalšou početne rozhodujúcou skupinou fariem (6290), s podielom 25,7 % na celkovom počte fariem, boli farmy od 2 do 4,9 ha p.p. s minimálnou účasťou na trhu. **Na výmere vyššej ako 100 ha hospodáril 9 % fariem, ktoré boli rozhodujúce z hľadiska produkcie a udržania poľnohospodárskej krajiny v dobrom stave.**

Z pohľadu právnej formy z celkového evidovaného počtu podnikov (CI17) tvorí 9,3 % (2276) právnické osoby a 90,7 % fyzické osoby. V štruktúre fyzických osôb prevládali **neregistrované osoby s podielom 72,9 % (výroba pre vlastnú spotrebu)** a registrované osoby tvorili podiel 27,1 %. Priemerná výmera farmy dosiahla 77,5 ha p. p., čo bolo o 49,4 ha viac ako v roku 2007 (8,1 ha p. p.).

Podľa štruktúrného cenzu fariem priemerná veľkosť podnikov právnických osôb dosiahla v roku 2010 672 hektárov a fyzických osôb (registrovaných a neregistrovaných) 16,5 hektárov (viď tab.6 v prílohe 1).

Z rozdelenia celkového počtu podnikov (CCI 17) podľa štandardného výstupu vyplýva, že prevažná časť evidovaných fariem dosahuje veľmi nízku ekonomickú veľkosť. Do 8 000 EUR je to až 75,6% fariem, ktoré obhospodarujú do 5% UAA. Podniky s ekonomickou veľkosťou od 15 000 EUR disponujú s najvyšším rastovým potenciálom, ktorý je prostredníctvom intervencií PRV možné využiť pre dosiahnutie cieľov SPP. **Táto skupina podnikov (fyzické a právnické osoby), ktorá tvorí približne 18% (4260) z celkového počtu podnikov (CCI 17) reprezentuje potenciálnych prijímateľov PRV** (z PRV 2007-2013 bolo investične podporených spolu 1584 poľ. podnikov v rámci najvýznamnejších projektových opatrení – jedinečné podniky, PPA). Na jednu farmu pripadalo 2,3 pracovných jednotiek AWU a 3,7 osôb na podnik, čo je v porovnaní s priemerom EÚ (0,8 AWU/farma (CI 17)) nadpriemerné.

Vzdelanostná úroveň v poľnohospodárstve

Vzdelanostná úroveň pracujúcich v sektore poľnohospodárstva (podľa ŠÚ SR - VZPS) je horšia ako v NH. Vývoj vzdelanostnej štruktúry v poľnohospodárstve je uvedený v tabuľke 7, prílohe č.1.

Z hľadiska vekovej štruktúry najviac pracovníkov bolo v roku 2010 vo veku nad 50 rokov a to tak u právnických i fyzických osôb (tab.13, príloha 1). Mladí farmári do 40 rokov tvorili u právnických osôb 18,8 % a u fyzických osôb 13,3 %.

Celkový počet **riadiacich pracovníkov** v poľnohospodárstve v roku 2010 vo veku do 35 rokov 7,1%.

Takmer štvrtina (23,8%) manažérov poľnohospodárskych podnikov malo základné a ukončené poľnohospodárske vzdelanie. Viac ako jedna tretina (35,3%) manažérov so základným a ukončeným poľnohospodárskym vzdelaním bolo do 35 rokov. Podiel pracovníkov vo vekovej skupine 25-64r. zapojených do **systemu celoživotného vzdelávania** je 3,1% (r. 2012, PSCI 14).

Výskum a inovácie

Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3) (schválená na rokovaní vlády SR dňa 13. 11. 2013 uznesením č. 665/2013) je základný rámcový strategický dokument pre podporu výskumu a inovácií v programovacom období 2014 – 2020. Tiež je kľúčovým dokumentom, zameraným na udržateľný hospodársky rast a zvýšenie zamestnanosti v SR prostredníctvom cielenej podpory výskumu a inovácií a dosiahnutia kritickej masy v jednotlivých strategických prioritách so zohľadnením regionálnych špecifik (<http://www.economy.gov.sk/>). Jej úlohou je definovanie vízie, cieľov a opatrení s ohľadom na princípy inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu pre posilnenie konkurenčnej schopnosti SR. RIS3 je základom pre tvorbu operačných programov. Podrobnejšie informácie sú uvedené v bode 3, Príloha 2.

Využitie poľnohospodárskej pôdy (UAA)

Podľa ŠÚ SR bola v roku 2012 výmera UAA 1 927 450 ha. Podiel v r. 2012 ornej pôdy z celkovej využitej pôdy činil 70,56 % a trvalých lúk a pasienkov 26,72%. Približne polovica poľ.pôdy je využívaná relatívne extenzívne, 49,3% územia SR vykazuje nízku intenzitu hospodárenia na pôde, 45,5% strednú a 5,2% vysokú intenzitu (**CCI 33**). Podľa klasifikácie platnej od r. 2004 má SR 61,3 % podiel UAA znevýhodnených území, z toho 24 % horských, 19,8 % ostatných a 17,5 % špecificky znevýhodnených území (**CCI 32**).

Približne 50 % p. p. je alokovaná v znevýhodnených oblastiach (LFA) s horšou kvalitou pôdy a menej priaznivými klimatickými podmienkami pre pestovanie plodín na ornej pôde, čo pri nevhodnej skladbe plodín negatívne ovplyvňuje konkurencieschopnosť rastlinnej výroby natoľko, že ani platba LFA nepredstavuje dostatočnú kompenzáciu nato, aby rastlinná výroba bola efektívna.

V roku 2010 evidované poľ. podniky obhospodarovali 1 895 500 ha poľ. pôdy (**CCI 18**), z toho 71% bola orná pôda, 28% TTP a 1% trvalé kultúry. Početne väčšinou skupinu z evidovaných fariem (**CCI 17**) s podielom 90,7 % tvorili podniky fyzických osôb a to registrovaných a neregistrovaných. Z hľadiska obhospodarovanej pôdy podniky právnických osôb obhospodarovali 80,7 % poľ. pôdy, ale na celkovom počte podnikov sa podieľali len 9,3 % (**CCI 18, CCI 17**).

Z celkovej výmery využívanej pôdy je využitých 7 048,10 ha na ovocné sady, z toho intenzívne sady tvoria 4 853,88 ha a extenzívne sady 2 194,22 (r.2012). V roku 2012 sa po predchádzajúcom poklese plocha ovocných rodiacich sadov zväčšila, a to o 1 259 ha (+27,6 %) (r. 2011: 4 562 ha), k čomu prispeli aj podporené investície do ovocných sadov z PRV 2007-2013 (Opatrenie 1.1 k 31.12.2012 v sektore ovocia 50 projektov 7 786 932,05 €, Opatrenie 1.2 k 31.12.2012 v sektore ovocia a zeleniny 34 projektov 25 243 905,46 €). Na pokrytie domácej spotreby ovocia je v rámci obnovy a rekonštrukcie sadov potreba vysadiť 4 000 – 5000 ha ovocných sadov (prameň: Situačná a výhľadová správa - Ovocie, VÚEPP, r.2013).

Podiel celkovej registrovanej výmery poľnohospodárskej pôdy v **systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby (EPV)** (162 028,78 ha v r. 2013) z celkovej výmery UAA bol v r. 2013 8,06 % [1], z toho bolo 160 228,88 ha certifikovaných a 1799,9 ha v konverzii (**CCI 19**). Na základe údajov ÚKSÚP je možné pozorovať, že v r. 2013 došlo v porovnaní s r. 2007 k nárastu výmery registrovanej p. p. v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby (EPV) z 122 589 ha (v r. 2007) na 162 028,78 ha (v r. 2013), t. j. nárast o 57 672 ha. Táto výmera do r. 2011 každoročne stúpala, ako uvádza nasledovná tabuľka, najmä pozitívnym vplyvom podpôr PRV SR 2007-2013. Od r. 2012 začína celková výmera v EPV klesať (tabuľka 8 a 9, Príloha 1). Pravdepodobnou príčinou tohto poklesu je ukončenie 5 ročných záväzkov u podporených prijímateľov.

Produkcia ekologického poľnohospodárstva okrem prínosov k ochrane ŽP predstavuje aj významný

potenciál v oblasti zvýšenia sortimentu nových/ inovovaných výrobkov a ekologických surovín pre potravinársky priemysel.

V roku 2013 spoločnosť Naturalis SK, s.r.o., vydala spolu 541 certifikátov, v ktorých bolo certifikovaných 2360 výrobkov, z toho 1214 výrobkov rastlinnej výroby, 15 výrobkov voľného zberu, 353 výrobkov živočíšnej výroby, 581 výrobkov spracovania, 63 výrobkov krmív, 13 výrobkov osív a 121 výrobkov z obchodovania (Výročná správa Výročná správa Naturalis SK, s.r.o. za rok 2013). Podpora ekologického poľnohospodárstva je plánovaná aj v PRV SR 2014 – 2020, kde pre jeho neoceniteľný environmentálny a ekologický prínos je pripravované ako samostatné opatrenie Ekologické poľnohospodárstvo.

Závlahové systémy sú na poľ.pôde SR vybudované na výmere 321 tisíc ha (r.2010), z toho aktívne je využívaných 14 840 ha (CCI 20, r.2010). Za obdobie r. 2007–2011 sa podiel zavlažovanej pôdy na UAA znížil z 1,3% na 0,7%, čo predstavuje pokles o takmer polovicu.

Živočíšna výroba (ŽV)

Stavy zvierat v SR dlhodobo klesajú v dôsledku vyššej nákladovosti ŽV. V SR bolo v r. 2010 668 340 VDJ (CCI 21) Stav VDJ na 100 hektárov poľ.pôdy dosahoval (podľa ŠÚ SR) v roku 2012 hodnotu 36,9, čo bolo o 19 % menej ako v roku 2005 (45,3 VDJ). **Intenzita chovov hospodárskych zvierat**, (DJ na 100 hektárov UAA), **dosahuje na Slovensku pri hovädzom dobytku len 52 % priemeru EÚ-27, v chove dojníc 69 % v chove ošípaných iba 53 %** (tabuľka 10, Príloha 1).

Porovnanie intenzity chovov hospodárskych zvierat vybraných členských krajín EÚ ukazuje značne nízku intenzitu chovu hovädzieho dobytku, oviec a kôz (graf č.1, Príloha 1).

Poklesom intenzity výroby sa vytvára **potenciál pre rozširovanie chovov s nadštandardnými podmienkami pre chov hospodárskych zvierat (hydina, ošípané, HD - dojnice) s cieľom produkovať vyššiu kvalitu produktov ŽV (vid'. bod 4, Príloha 2).**

Rastlinná výroba

RV dosahuje na Slovensku lepšie výsledky ako živočíšna. Svojím vývojom kopírovala hrubú poľnohospodársku produkciu a v roku 2011 dosiahla opäť predkrízovú úroveň (tabuľka 11, príloha 1). Postupne sa zmenila štruktúra RV v prospech obilnín a niektorých technických plodín, najmä olejní, naopak klesla produkcia niektorých tradičných trhových plodín ako zemiakov, zeleniny, ovocia a hrozna (graf č.9, Príloha 1). Využitie prostriedkov z PRV SR 2007 – 2013 čiastočne prispelo k efektívnosti výroby komodít rastlinného pôvodu, tým, že sa zlepšila materiálno-technická základňa podnikov, čím nastala úspornosť pracovných nákladov, ktorých efekt sa prejaví v dlhšom časovom období. V rámci opatrenia 1.1 PRV SR 2007-2013 smerovalo 40,0 % (147,7 mil. EUR) do zmiešaných oblastí (ŽV+RV) a 22,1 % (81,8 mil. EUR) do RV (VS PRV za r. 2012).

Jedine u cukrovej repy (s výnimkou Francúzska a Rakúska) a slnečnice sa blížime intenzite výroby vo vyspelých krajinách EÚ (graf 2, príloha 1).

Produkcia zeleniny klesla po vstupe do EÚ z dôvodu dovozu lacných druhov zeleniny (tabuľka 12, príloha 1). Domáca produkcia sa nevykupovala, preto sa mnohí pestovatelia vzdali pestovania zeleniny. V roku 2012 prišli do rodivosti sady budované za podpory PRV, preto sa zvýšila úroda ovocia. Aj podpora z PRV SR 2007 – 2013 na **Integrovanú produkciu** (v rámci opatrenia Agroenvironmentálne platby) má význam nielen pre ovocinárov, ktorí majú vďaka nej kvalitnejšiu pestovateľskú technológiu, čo im umožňuje zvyšovanie intenzity výroby ovocia, ale podporuje sa aj pestovanie zeleniny a viniča. Prednosť sa dáva

ekologicky bezpečnejším postupom, minimalizujúcim vedľajším nežiaducim účinkom, znižovaniu počtu zásahov prostriedkov na ochranu rastlín a hnojenia a tým sa zvyšuje bezpečnosť pre životné prostredie (pôda, voda, ovzdušie) a ľudské zdravie. Kumulatívne ku koncu roku 2013 (podľa PPA) v rámci podopatrenia Integrovaná produkcia bolo 203 podporených podnikov a celková podporovaná plocha poľnohospodárskych podnikov predstavovala 13 476,24 ha. Verejné výdavky ku koncu r. 2013 v tomto podopatrení boli vo výške 29 793 tis. EUR na existujúce záväzky a 5 tis. EUR na nové záväzky.

Pracovná sila v poľnohospodárstve

Podľa poľnohospodárskeho cenzu v roku 2010 pracovalo na farmách na Slovensku 90 961 osôb (**CCI 22**). Z toho fyzické osoby tvorili 53,2 % (48 365 osôb) a v tom neregistrované osoby až 69,9 %.

Mladí farmári do 40 rokov tvorili u právnických osôb 18,8 % a u fyzických osôb 13,3 % (Poľn.cenzus fariem 2010). Veková štruktúra mladých pracujúcich na farmách SR v r.2010 je uvedená v tabuľke 13, Príloha 1.

Celkový počet **riadiacich pracovníkov** v poľnohospodárstve v roku 2010 vo veku do 35 rokov 7,1% (**CCI 23**). Takmer štvrtina (23,8%) manažérov poľnohospodárskych podnikov malo základné a ukončené poľnohospodárske vzdelanie. Viac ako jedna tretina (35,3%) manažérov so základným a ukončeným poľnohospodárskym vzdelaním bolo do 35 rokov (**CCI 24**). Je predpoklad, že v súčasnom období výrazná zmena nenastala.

Podľa **hospodárskej činnosti** bolo v SR v r. 2012 zamestnaných v poľnohospodárstve 55,1 tisíc osôb, t. j. 2,4 % z celkového počtu zamestnaných v SR (**CCI 13**), čo je v porovnaní s priemerom EÚ viac než dvojnásobne menej. Vývoj počtu pracujúcich v poľnohospodárstve má klesajúci charakter (tabuľka 14, Príloha 1). Program PRV SR 2007-2013 pozitívne ovplyvnil pokles zamestnanosti, ktorý sa prejavil v nižšom poklese počtu pracovníkov (AWU) u podporených podnikov v porovnaní s AWU v nepodporených podnikoch.

Produktivita práce v poľnohospodárstve dosiahla v roku 2010 6 988,6 EUR/osobu (**CCI 14**)s vyšším podielom v rastlinnej výrobe. Jej úroveň je len 46,7 % z úrovne priemeru štátov EÚ-27 (14 967 EUR/AWU). Nižšia produktivita práce oproti štátom EÚ je spôsobená nižšou intenzitou výroby a vyššou výrobnou spotrebou, **nízkou kvalifikačnou/vzdelanostnou úrovňou pracovníkov a manažérov, vysokým podielom zamestnancov vo vyššom veku, nedostatočnou spoluprácou výskumu s praxou a nedostatočne využívané poradenstvo** (v PRV 2007-2013 bolo podporených iba 339 žiadateľov k 31.12.2012). **Produktivita práce podľa veľkostných skupín podnikov za rok 2012 je uvedená v tabuľke 15, príloha 1.**

Ekonomická výkonnosť poľnohospodárskeho sektora

Tvorba čistej pridanej hodnoty v nákladoch faktorov v poľnohospodárstve SR dosiahla v roku 2012 úroveň 7 982,4 EUR/AWU (**CCI 25**), čo bolo o 95,9 % viac ako v roku 2005. Zvýšenie možno pripísať podporám z PRV ako aj postupným znižovaním až likvidovaním neefektívnych výrob v podnikoch. Jej podiel na priemernej hodnote EÚ-27 (1076,9 EUR/AWU) bol len 62,8 %. Celkový index vývoja faktorovej produktivity medzi rokmi 2005 a priemerom rokov 2011 a 2009 dosiahol 102,9, čiže tento ukazovateľ vzrástol o 2,9 % oproti roku 2005 (**CCI 27**). Nízky nárast produktivity je ovplyvnený vývojom hrubej pridanej hodnoty a medzis potreby. SR (1,9 %) malo najnižší nárast nielen oproti priemeru štátov EÚ-27, ale aj v porovnaní s ostatnými krajinami V4.

Priemerný príjem poľ. podnikov v SR za rok 2012 nebol vysoký a dosiahol na jednu AWU len 1966,3 EUR

(**CCI 26**), čo ukazuje výrazne nižšiu životnú úroveň pracujúcich v poľnohospodárstve oproti zamestnancom v iných odvetviach hospodárstva. Oproti roku 2005 sa jeho úroveň znížila o 4,1 %, čo bolo spôsobené aj dosahom hospodárskej krízy. Dôvodom tohto vývoja je vysoká nákladovosť výnosov a nižšia intenzita výroby. Príjem SR dosahoval len 19,5 % z príjmu štátov EÚ-27. Živočišna výroba bola menej efektívna z dôvodu vyššej nákladovosti a tým nižšej rentabilnosti a ziskovosti.

Tvorba hrubého fixného kapitálu v poľnohospodárstve (GFCF/THFK) v roku 2011 dosiahla 213,7 mil. EUR (**CCI 28**) (tabuľka 16, Príloha 1). K priemeru krajín pôvodnej EÚ-15 je jeho úroveň na Slovensku 3,4-násobne nižšia (tabuľka 17, Príloha 1). Podpora z PRV SR 2007 – 2013 a s finančnými prostriedkami z vlastných zdrojov podnikov prispela na obnovu THFK (k 31.12.2012 bolo podporených 1 504 projektov v celkovej výške verejných výdavkov 369,4 mil. EUR).

Podielom HPH v poľnohospodárstve (13,5 %) je SR pod priemerom štátov EÚ-27. Jeho úroveň je vyššia (z krajín V4) ako v Poľsku, ale nižšia ako v Česku, Maďarsku (**CCI 28**). Dôvodom je nižšia intenzita výroby a vyššia úroveň nákladových faktorov.

Hospodárnosť podnikov zaťažuje aj veľký objem majetku, ktorý je potrebné udržiavať a obnovovať, pričom reprodukcia je v dôsledku rastu cien stále náročnejšia. Vývoj fixného kapitálu naznačuje, že obnova sa medzi rokmi 2009 až 2012 spomalila, z dôvodu zníženia investovanosti do všetkých zložiek tvorby hrubého fixného kapitálu, čo ovplyvňuje opotrebovanosť hmotných statkov (graf č.3, príloha 1).

Investície na podporu reštrukturalizácie boli cielené do hmotného majetku na obnovu materiálno-technickej základne poľnohospodárskych podnikov, najmä strojových zariadení a komplexných technológií. Modernizácia fariem prispieva k dosiahnutiu vyššej pridanej hodnoty konkrétnych poľnohospodárskych podnikov.

V roku 2013 bolo prijatých 41 žiadostí o podporu na investície do podnikov a celkovo bolo v vyplatených 695 925,19 €. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi došlo k stabilizácii výšky vyplatených finančných prostriedkov. V roku 2013 sa súbežne vyplácali podpory na investície realizované v rámci schválených žiadostí o podporu pre vinárske roky 2010/2011, 2011/2012 a 2012/2013, čo môže prispieť k reštrukturalizácii podnikov (tabuľka 18, Príloha 1).

Pozemkové úpravy

Rozdrobenosť vlastníctva pôdy v SR je pretrvávajúcim problémom, ktorý zhoršuje podnikateľské prostredie a osobitne sťažuje začatie podnikania na pôde a následné investície.

V rámci PRV 2007-2013 bolo doposiaľ podporených 320 projektov pozemkových úprav (PPÚ). Tento počet rozpracovaných projektov tvorí skupina projektov začatých v SAPARD-e a v SOP / PRV 2004-2006 v počte 208. Zvyšných 112 projektov sú nové projekty, ktoré boli zahájené v roku 2009. Podiel katastrálnych území s realizovanými PPÚ k celkovej potrebe za SR v je 17% (r.2012, **PSCI1**)

Pri riešení pozemkových úprav v SR iba určitá časť finančných prostriedkov opatrenia bola použitá na budovanie v projektoch pozemkových úprav plánovaných spoločných zariadení a opatrení slúžiacich na sprístupnenie pozemkov (poľné a lesné cesty) – 13% vyplatených prostriedkov k 31.12.2012. Celkovo bolo vybudovaných iba 6 spoločných zariadení a opatrení PPÚ na ochranu biodiverzity, kvality pôdy a kvality vody (**PSCI4**).

Z celkového počtu 3559 katastrálnych území v rámci SR zostáva 2 433, v ktorých neboli začaté pozemkové úpravy. V súčasnosti je podiel scelenej pôdy 10% na celkovej výmere SR (**PSCI3**). Priemerný počet

vlastníkov na 1 parcelu pred realizáciou PPÚ je 10,45 (**PSCI2**), po realizácii sa očakáva pokles na 5. Ako potvrdzuje aj MTE, usporiadaním vlastníckych vzťahov k pozemkom sa zníži priemerný počet vlastníkov na parcelu, zvýši sa priemerná výmera parcely a zabezpečí sa prístup k všetkým parcelám. Na základe odporúčaní MTE a získaných ponaučení z implementácie ukončených projektov pozemkových úprav MPRV SR v záujme vyššej efektivity a dynamizácie projektov pozemkových úprav pristúpilo k legislatívnym a technickým zmenám platných od 1.5.2014 (novela zákona č.330/1991 Zb.).

Odbytové organizácie výrobcov

V rámci minulých podporných programov bolo na Slovensku v období rokov 2005-2013 založených 97 odbytových združení, z toho 58 pre komodity rastlinnej výroby a 39 pre komodity živočíšnej výroby. Predmetné odbytové organizácie združujú 746 poľnohospodárskych podnikov. S ukončením vyplácania podpôr v rámci PRV 2004-2006 (v roku 2010) viaceré združenia svoju aktívnu činnosť obmedzili. Dôvodom je nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie ich prevádzky (mzdy, administratíva). Podľa údajov z MPRV SR v súčasnosti aktívne funguje 25 odbytových organizácií výrobcov (**PSCI 8**).

Manažment rizika

Poľnohospodárov každoročne postihujú povodne a iné prírodné a živelné pohromy. Podľa dostupných údajov MPRV SR za obdobie rokov 2004 až 2010 spôsobili povodne najväčšie priame škody v r. 2010, až vyše 480 mil. EUR (vrátane škôd na majetku obcí a občanov).

Funkčné hydromelioračné kanály a čerpace stanice plnia významnú úlohu v prevencii pred škodami na poľnohospodárskej produkcii spôsobenými zamokrením, podmáčaním a vodnou eróziou, spôsobenej prívalovými zrážkami a prúdmi stekajúcej vody.

Celkovú protipovodňovú ochranu územia v SR (obyvateľstvo a sídla) proti tzv. veľkej vode (povodne), odborne riadi rezort životného prostredia.

Infraštruktúra hydromelioračných kanálov má kapacitný potenciál **aj na zadržanie vody v danej oblasti v období sucha, resp. na privedenie vody do oblastí z nedostatkom vodných zdrojov, čím sa významne posilní retenčná kapacita spádových území a adaptácia na suché obdobia.**

V oblasti poistenia rizík v poľnohospodárstve, ako pri poistení plodín tak pri poistení zvierat nie je v súčasnosti využívaný efektívny spôsob znižovania rizika v dôsledku relatívne vysokej ceny poistenia, nízkej výmery poistených plôch (malé množstvo podobných rizík), obmedzenosti poistiteľných rizík a existencie pomoci zo strany štátu.

POTRAVINÁRSTVO

Podiel výroby potravín a nápojov a tabak. výrobkov na hrubej pridanej hodnote v roku 2012 mal narastajúcu tendencie a jeho úroveň dosiahla 2,19 %, čo bolo medziročne o 0,09 p.b. viac (tabuľka 19, príloha 1).

V potravinárstve bolo v r. 2012 (ŠÚ SR – VZPS) zamestnaných 48,5 tisíc osôb, t. j. 2,1 % z celkového počtu zamestnaných osôb podľa ekonomických činností v SR (2329 tisíc osôb).

Produktivita práce v potravinárstve (**CCI 16**), dosiahla v priemere za roky 2010-2012 15 906,6 EUR/AWU. V porovnaní s priemerom štátov EÚ-27 (40 485 EUR/osoba) dosahuje SR len 39 % ich úrovne. Nižšia produktivita práce z pridanej hodnoty v potravinárstve v porovnaní s vyspelými krajinami EÚ je spôsobená nedostatkom finančných prostriedkov na investovanie do najmodernejších technologických zariadení a postupov, resp. výskumu, vývoja a marketingu. V potravinárskej výrobe klesá podiel zamestnancov a stúpa

podiel podnikateľov. Rozhodujúcimi odbormi z hľadiska produkcie a zamestnanosti v potravinárstve sú mliekarenský, mäsový, mlynský a pekársky odbor.

Štruktúra zamestnancov z hľadiska vzdelania sa v rokoch 2008–12 zmenila tak, že sa znížil podiel pracovníkov vo vzdelanostných kategóriách so základným vzdelaním a zvýšil sa podiel pracujúcich s vysokoškolským vzdelaním (tabuľka 20, príloha 1).

Kapacity v potravinárskom priemysle nie sú plne využívané, ich využitie v roku 2012 v uvedené v tabuľke 44, Príloha 1.

Na celkovom agropotravinárskom exporte sa neustále znižuje podiel výrobkov s vyššou pridanou hodnotou a rastie podiel základných poľnohospodárskych surovín s nízkou pridanou hodnotou. Pokým v roku 2002 na poľnohospodárske suroviny pripadalo len 25,0 % hodnoty celkového exportu, v roku 2011 ich podiel dosiahol až 34,8 %. Export sa orientuje hlavne na krajiny EÚ, do tretích krajín exportujeme len 3,8% agropotravinárskych produktov (**PSCI 13**). Vývoj zahraničného agropotravinárskeho obchodu je uvedený v tabuľka 21, Príloha 1.

Celkový podiel domácich poľnohospodárskych a potravinárskych produktov v obchodnej sieti SR je v súčasnosti nízky a činí 49,1% (**PSCI 12**). Na slovenskom trhu majú najvyššie zastúpenie produkty pivovarnícko-sladovníckeho (82,9%), mliekarenskeho (66,0%), škrobárenského (59,0%), nápojového (49,8%) a vinárskeho priemyslu (49,0%) (tabuľka 22, príloha 1). Dôvody uvedeného stavu spočívajú v liberalizácii trhu EÚ, koncentrácii maloobchodnej siete a pretrvávajúcom dopyte po výrobkoch v nižších cenových reláciách.

Odbory mlynský, mäsový, mliekarenský, hydínarský, tukový a konzervársky priemysel disponujú značným rastovým potenciálom najmä vzhľadom na dostatok kvalitných domácich agrárnych surovín. Tieto sa na jednej strane exportujú a na druhej strane sa k nám vracajú vo forme spracovaných potravín zo zahraničia. Alarmujúcim je fakt, že v súčasnosti sa v SR spracováva len 65% domácej agrárnej produkcie, pričom cieľom do roku 2020 je 80% (**PSCI 11**). Pri opatrení 1.2 (kód opatrenia 123) PRV SR 2007–2013 je v tabuľke 23, Príloha 1 uvedené členenie za potravinárstvo podľa prevažujúceho sektorového zamerania projektu k 31.12.2013 za podporené projekty.

Značka kvality SK

V roku 2004 vznikol Národný program podpory poľnohospodárskych produktov a potravín *Značka kvality SK* na podporu spotreby domácej potravinovej produkcie v rozrastajúcom sa konkurenčnom prostredí po vstupe SR do EÚ. Prioritou programu od začiatku bolo zviditeľniť domáce kvalitné výrobky a posilniť tak ich konkurencieschopnosť na domácom trhu. Gestorom udeľovania značky je MPRV SR, odborným garantom udeľovania značky je ŠVPS SR.

Podľa informácií MPRV SR z januára 2014 má v súčasnosti právo používať označenie Značka kvality SK spolu 88 výrobcov (r. 2012, **PSCI 5**) pre vyše 660 slovenských potravinárskych výrobkov. Cieľom je podporiť spotrebu produkcie domácich výrobcov potravín—75% suroviny pochádza zo SR a všetky fázy výrobného procesu sa robia v SR. Produkty, ktoré majú nadštandardnú kvalitu a prevyšujú porovnateľné produkty na trhu, môžu získať Značku kvality SK GOLD. Takto označené výrobky produkuje v súčasnosti (január 2014) 55 výrobcov. Počet registrovaných značiek – zaručená tradičná špecialita je 7 (**PSCI 6**). Počet registrovaných značiek – chránené označenie pôvodu je tiež 7 (**PSCI 7**).

Vertikálna integrácia

Z prieskumnej sondy, ktorú tvorili dominantní výrobcovia základných agropotravinárskych komodít vyplynulo, že v SR existujú značné rezervy vo vertikálnej integrácii medzi prvovýrobou, spracovateľmi a obchodom. Dôvodom daného stavu je najmä nedostatočná finančná situácia prvovýrobcov, ktorá spôsobila, že nedošlo k ich kapitálovému prepojeniu so spracovateľmi. Odhaduje sa, že v SR má majetkové prepojenie na nadväzujúci článok potravinovej vertikály približne 25% pestovateľov olejní, 15% pestovateľov obilnín a menej ako 8% chovateľov hovädzieho dobytku a ošípaných. V potravinárskom sektore operujú aj koncerny s prepojením na iné odvetvia (napr. mlyny - výroba pekárenských a cukrárenských výrobkov a cestovín).

Čo sa týka **krátkych dodávateľských reťazcov**, v súčasnosti sa

- priamo z farmy predáva len 3% agrárnej produkcie (**PSCI 10**). Cieľom do roku 2020 je 7%. Dôvodom tohto nízkeho podielu sú chýbajúce spracovateľské prevádzky na farmách (bitúcky, výrobné mäsových a mliekárenských produktov, pre ovocie, zeleninu a zemiaky moderné skladovacie priestory a baliace linky).
- Z hľadiska realizácie domácej produkcie sa zvyšuje význam regionálnych farmárskych trhov, kde sa koncentruje dopyt a ponuka. Sú dôležité nielen z hľadiska odbytu štandardnej produkcie, ale aj z hľadiska predaja regionálnych a miestnych špecialít. V SR je v súčasnosti funkčných len 5 farmárskych trhov (**PSCI 9**). Optimálne by bolo, keby sa do roku 2020 ich počet zvýšil na 15.

LESNÉ HOSPODÁRSTVO (LH)

Výmera lesných pozemkov v SR v roku 2012 bola 2 012 414 ha, z toho porastovej pôdy 1 940 300 ha. Lesnatosť dosiahla 41 %. V lesoch SR prevládajú z hľadiska drevinovej skladby dreviny listnaté 60,7 %. Dreviny ihličnaté tvoria 39,3 %. Zásoba dreva v lesných porastoch má rastúcu tendenciu a v roku 2012 dosiahla 472,18 mil. m³ hrubiny bez kôry, čo je o 6,11 mil. m³ viac ako v roku 2011. Priemerná zásoba dreva je 243 m³/ha porastovej pôdy.

V r. 2012 dosiahla výmera lesov využiteľných pre produkciu dreva (FAWS) (**CCI 29**) 1 784,53 tis. ha. V podmienkach SR ide o hospodárske lesy, lesy osobitného určenia a ochranné lesy (graf č.5, príloha 1). Za sledované obdobie 2007 až 2012 vzrástla o 17 840 ha, čo predstavuje priemerný ročný nárast o 2 973 ha lesa. Celková výmera lesov sa zvýšila za obdobie rokov 2007 - 2012 o 7 360 ha, t. j. priemerný ročný nárast cca 1 227 ha lesa.

Štátne lesné podniky spravujú najviac lesných pozemkov na Slovensku, cca 785 tis. ha. Vlastníkom týchto pozemkov je SR. Vráťane neodovzdaných lesných pozemkov obhospodarujú spolu až 1 060 tis. ha lesa, čo predstavuje 54,59 %.

Ostatné verejné lesné podniky (lesy patriace mestám, obciam a miestnym samosprávam) vlastnia zhruba 180 tis. ha porastovej pôdy, čo predstavuje 9,3 % z celkovej výmery, zatiaľ čo v ich obhospodarovaní je 167 tis. ha porastovej pôdy.

Súkromné lesné podniky vlastnia cca 726 tis. ha porastovej pôdy, čo predstavuje 37 % z celkovej výmery porastovej pôdy. V ich obhospodarovaní je však len 713 570 ha porastovej pôdy.

V roku 2012 bolo v lesnom hospodárstve zamestnaných 20,3 tis. osôb, t. j. 0,9 % z celkového počtu zamestnaných osôb podľa hospodárskej činnosti v SR (2 329 tis. osôb, **CCI 13**). Vďaka čiastočnému oživeniu výroby v lesnom hospodárstve sa zamestnanosť v lesnom hospodárstve v roku 2012 mierne zvýšila (o 1,6%).

V rámci LH prevláda stredoškolsky vzdelaná pracovná sila (cca 80 %), pričom podiel mužov a žien na celkovom počte zamestnancov v r. 2012 bol v pomere takmer 9 : 3. Podiel vysokoškolsky vzdelaných zamestnancov dosahuje spolu 12,9 % (tabuľka 25, Príloha 1).

LH sa vyznačuje veľkou závislosťou na tržbách z ťažby dreva, kde v roku 2012 tento podiel tvoril až 80% z celkových tržieb a výnosov v LH (Zelená správa 2012). Základom obhospodarovania lesov je racionálne sprístupnenie lesnou dopravnou sieťou. Na optimálne sprístupnenie lesov chýba v rámci lesov Slovenska dobudovať ešte asi 3 000 – 5 000 km lesných ciest, čo znamená, že v sprístupňovaní lesov predstavuje najvyššiu prioritu LH (viď. bod 7, príloha 2). V tabuľke 24, príloha 1 je na porovnanie uvedená hustota lesnej dopravnej siete na Slovensku a v okolitých krajinách s podobnými ekologickými podmienkami.

Produktivita práce v lesnom hospodárstve, vyčíslená z hrubej pridanej hodnoty na osobu dosiahla v priemere za roky 2008-2010 sumu **23 264,5 EUR/osobu (CCI 15)**.

Podľa výsledkov súhrnného ekonomického lesníckeho účtu (IEEAF) za rok 2012 dosiahla konečná produkcia odvetvia LH hodnotu 489 mil. EUR. Hrubá pridaná hodnota odvetvia bola v uvedenom roku približne 241 mil. EUR, čistá pridaná hodnota 214 mil. EUR. Lesné subjekty nedosahujú dostatočnú produktivitu výrobných faktorov, ktorá by vytvorila potrebné zdroje na krytie pokračujúcej modernizácie mechanizmov a technológií po dobe životnosti.

Tržby a výnosy LH v roku 2012 v porovnaní s rokom 2011 klesli o 9,2 % najmä z dôvodu poklesu tržieb za drevo o 9,6 %. Ostatné tržby a výnosy klesli o 7,4 %. Pokles tržieb za drevo sa vo väčšej miere prejavil u neštátnych subjektov - až o 12,6 %, u štátnych organizácií o 6,7 %.

[1] z celoštátnej využiteľnej výmery poľnohospodárskej pôdy podľa LPIS (NPPC-VÚPOP r. 2013)

SITUÁCIA V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ VO VÄZBE NA PÔDOHOSPODÁRSTVO

Podľa údajov Corine Land Cover (2006) je podiel poľ.pôdy 48,3 % a lesnej pôdy 40,2 % z celkovej rozlohy SR (**CCI 31**). Orná pôda zaberá 34,21 % z rozlohy SR, prírodná pôda a prírodné lúky si zachovali zhodne po 0,6 % rozlohy, umelé plochy predstavujú 5,5 %, prechodné zalesnené územia 4,2 % a ostatné plochy 0,6 % rozlohy SR.

SR je prevažne hornatá krajina s vysokým podielom málo produkčných pôd a zastúpením pôd, ktoré majú špecifické znevýhodnenia ako zamokrené pôdy, piesčité pôdy alebo skeletnaté pôdy. LFA predstavujú výmeru 1 225 764 ha, t. j. 50 % poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Pokračujúca poľnohospodárska činnosť v horších prírodných podmienkach je základným predpokladom udržania osídlenia týchto oblastí s prijateľnými príjmami vidieckeho obyvateľstva v takom rozsahu, aby plnila svoje krajinotvorné, environmentálne a sociálne funkcie pri dodržiavaní stanovených podmienok.

V r. 2012 boli poskytnuté vyrovnávacie príspevky na 1 168 020 ha, v porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu výmery podporenej pôdy (tabuľka 26, Príloha 1). Keďže výmera podporenej plochy rastie a ešte nedosiahla vynegovanou výmeru LFA (tabuľka 27, Príloha 1), v SR je problém upúšťania podporovanej pôdy v rámci LFA okrajovou záležitosťou. Problémom je skôr rozsiahla výmera pôvodných TTP mimo LPIS, osobitne v horských oblastiach.

Podľa klasifikácie platnej od r. 2004 má SR 61,3 % podiel LPIS znevýhodnených území, z toho 24 %

horských, 19,8 % ostatných a 17,5 % špecificky znevýhodnených území (**CCI 32**).

Podiel ornej pôdy v LFA je hlboko pod úrovňou produkčných oblastí. V horských oblastiach dosahuje iba 34%. Smerom k lepším prírodným podmienkam sa zvyšuje a v oblastiach so špecifickými nevýhodami predstavuje 80% (tabuľka 28, Príloha 1).

Úrody obilnín v LFA oblastiach sú o 25% nižšie ako v produkčných oblastiach (tabuľka 29, Príloha 1). Pre znevýhodnené oblasti SR je charakteristický chov hovädzieho dobytku, oviec a okrajovo aj chov kôz (tabuľka 30 a 31, Príloha 1).

Z hodnôt **CCI 33** vyplýva, že 49,3% územia SR vykazuje nízku intenzitu hospodárenia na pôde, 45,5% strednú a 5,2% vysokú intenzitu. Môžeme predpokladať, že tento podiel nízkej intenzity hospodárenia, ktorý v r. 2007 dosiahol 49,3% z celkovej UAA, by mohol v r. 2013 presiahnuť 70% z celkovej využitej p.p. (viď. bod 5, Príloha 2) a to z dôvodu klesajúcej produkčnej výkonnosti a krízových situácií v r. 2008 a 2009. To sa odrazilo aj na slovenskom poľnohospodárstve. Vyšší podiel pasienkov v r. 2010 by dosiahol pomerne vysokú úroveň UAA, čo súvisí aj s predpokladaným nárastom podielu nízkej intenzity hospodárenia aj vzhľadom na nenáročnosť pracovnej sily, k čomu prispeli aj opatrenia osi 2 PRV SR 2007 – 2013 (AEP, napr. ekologické poľnohospodárstvo), zavádzanie ekologických prvkov v poľnohospodárskej krajine a pod.

Zachovanie biodiverzity

Slovensko má významné **zdroje biodiverzity**. Plochy **N2000** z územia SR (r. 2011, **CCI 34**) dosiahli podiel 29,6%. Podiel Natura 2000 z UAA (vyžitej poľn. pôdy) (vrátane prírodných TTP) bol 16,0% a ich podiel z celkových lesných oblastí bol 46,5%. Pre účely koordinácie a spoločné nadrezortné plánovanie činností v územiach Natura 2000 (CHVÚ a ÚEV) bol schválený Akčný plán pre implementáciu opatrení vyplývajúcich z Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do r.2020 (uznesenie vlády SR č.442 z 10.9.2014).

Podľa poslednej aktualizácie ŠOP SR má SR 41 Chránených vtáčích území (CHVÚ) o rozlohe spolu 1 282 811 ha, čo je 26,16 % z rozlohy SR. K 1. januáru 2013 bolo vyhlásených všetkých 41 CHVÚ z Národného zoznamu chránených vtáčích území.

Druhú kategóriu území NATURA 2000 tvoria Územia európskeho významu (ÚEV), ktorých je po aktualizácii v r. 2011 registrovaných 473 s celkovou výmerou 584 352,6 ha. V r. 2011 vláda SR schválila návrh aktualizácie národného zoznamu území európskeho významu, ktorá smerovala k splneniu požiadaviek EK, ohľadne doplnenia území pre ochranu niektorých nedostatočne pokrytých druhov (napr. ryby, bezstavovce) a biotopov (napr. lužných lesov). Doplnenie sa týkalo 97 území na výmere 11 989 ha, čím sa celkový podiel území európskeho významu z rozlohy Slovenska zvýšil z 11,7 % na 11,9 % (zdroj: Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2011).

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny upravuje kategórie chránených území (CHÚ) a podmienky ich ochrany. Novelou zákona bola od r. 2014 doplnená kategória „obecné chránené územia“ a spresnené „územia medzinárodného významu. Prehľad chránených území v SR podľa kategórií je uvedený v tabuľke 33 a podiel poľ.pôdy a les.pozemkov v CHÚ v tabuľke 34, Príloha 1.

V rámci ukazovateľa vtáky v poľnohospodárskej krajine SOS/BirdLife SR každoročne monitoruje a vyhodnocuje **Index populačného trendu vybraných druhov vtákov** v poľnohospodárskej krajine. Pri prepočte indexu zmeny podľa sledovaných rokov 2005 až 2012 9 (**CCI 35**) (tabuľka 32a, graf 5, Príloha 1) tak na národnej úrovni vychádza od r. 2006 mierny nárast početnosti vybraných druhov o 8 %, treba však vziať do úvahy, že r. 2006 bol v hniezdnom období daždivý, čo sa odzrkadlilo aj v početnosti vtáctva

(SOS/BirdLife Slovensko). Ako uvádza tabuľka, v posledných rokoch má tento index klesajúcu tendenciu. Pri súhrnnom hodnotení početnosti 24 druhov poľnohospodárskych druhov vtáctva je zatiaľ situácia v SR pozitívnejšia ako v krajinách západnej Európy. Do roku 2009 bol zaznamenaný celkový nárast početnosti sledovaných druhov o takmer 9 %, kým v nasledujúcich rokoch 2010 – 2012 klesol na úroveň cca o 10 % nižšiu ako bol počet zaznamenaný v roku 2005.

Pri ukazovateli **vtáky v lesnej krajine** (tab.32b a graf 6, Príloha 1) vyplynulo, že v prípade lesných druhov vtáctva početnosť 27 bežných druhov klesá kontinuálne od roku 2005 až do r. 2012 v priemere o viac ako 3 % ročne. Tento klesajúci trend je však predovšetkým spôsobený výrazným prepadom početnosti niektorých z hodnotených druhov, keďže počet druhov s rastúcou početnosťou medzi lesnými druhmi bol 15, t. j. viac ako polovica z hodnotených.

Podľa aktuálnych hodnôt **CCI 36** pre SR prevláda nízky stupeň zachovania biodiverzity prírodných TP – vhodne obhospodarovaných je len 13%, nedostatočne obhospodarovaných je 69,5%, nepriaznivo – zle 8,7% a neznámych 8,7%. Značná časť z pôvodných prírodných lúk je z dôvodu nedostatočnej starostlivosti zarastená náletom drevín a burín, čím tieto plochy prestali byť obhospodarované a dochádza na nich k rozvratu pôvodných prírodných trávnych ekosystémov.

Celková výmera území s vysokou prírodnou hodnotou (**HNV**) na poľ. pôde je **416 613,45ha**, čo predstavuje približne 22,1% z UAA v r. 2012 (**CCI 37**). Z aplikácie typov HNV podľa usmernení EK a na základe odborných podkladov relevantných inštitúcií na národnej úrovni boli v SR stanovené územia HNV v rámci poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, ktoré sú uvedené v tab. 35 a 36, Príloha 1.

Chránené lesy (% lesných pozemkov a nelesnej drevinovej vegetácie chránenej pre zachovanie biodiverzity, krajiny a špecifických prírodných zložiek – MCPFE 4.9, triedy 1.1, 1.2, 1.3 a 2) – podľa dostupných údajov SR namerané hodnoty sú uvedené v tabuľke 37, Príloha 1. Hodnoty **CCI 38** z r. 2011 sú neaktuálne a preto v tabuľke 37 boli uvedené presnejšie hodnoty z vlastných meraní NLC Zvolen. Počty a zameranie podporených projektov v rámci opatrenia 2.1 (kód 226) sú uvedené v tabuľkách 38 a 39, Príloha 1.

Zdravotný stav lesných ekosystémov meraný prostredníctvom defoliácie je uvedený v tabuľkách 51, 52 a graf 11, Príloha 1. Podiel stupňov defoliácie 2 až 4 do roku 2010 mierne stúpал pri ihličnatých drevinách najmä v dôsledku aktivity biotických škodcov, pri listnatých drevinách sa okrem klimatických faktorov (sucho) prejavilo pravdepodobne aj vyčerpanie zo silných semenných rokov (najmä buka a hraba). V roku 2011 sa situácia vo všeobecnosti zlepšila.

Celková zásoba uhlíka v drevnej biomase dosiahla v r.2011 **227,9 mil. ton** uhlíka a za r.2005-2011 má **mierne rastúci trend** najmä v dôsledku zvyšovania zásob drevnej hmoty. S ohľadom na klimatickú zmenu a adaptáciu je žiaduce ďalšie posilnenie sekvestrácie, ktoré sa dosiahne predovšetkým zlepšenou **starostlivosťou o zdravotný stav lesov a systematickou obnovou lesa**.

Zdroje lesného reprodukčného materiálu (LRM) sú popísané v bode 6, Príloha 2.

Dĺžka vodných tokov v SR je 61,1 tis. km, z toho v správe štátnych organizácií LH je takmer 19 tis. km drobných vodných tokov (DVT). Investície zamerané na ochranu pred povodňami sú realizované len vo veľmi obmedzenom rozsahu v rámci finančných možností organizácií.

Súčasný stav v oblasti prevencie a boja proti požiarom lesných plôch je nedostatočný. Absentuje komplexné

riešenie prevencie a prognózovania vývoja už vypuknutých požiarov v lesoch SR.

Veľká výmera lesov v SR sa nachádza v sústave NATURA 2000 (tabuľka 50, graf 10, Príloha 1), a preto je potrebné podporovať efektívne prepojenie lesného hospodárstva s výskumom, a tým prispieť k navrhnutiu ekonomicky a environmentálne vhodnejších postupov riadenia lesníckych podnikov.

Kvalita vody

Približne polovica vodných plôch nespĺní cieľ dosiahnuť dobrý stav vôd, vyplývajúci z **Rámcovej smernice EÚ** o vode, do roku 2015, pričom je však potrebné zdôrazniť, že hlavný podiel na znečistení vôd má priemysel, doprava a komunálna sféra, vplyv poľnohospodárstva je okrajový v porovnaní s ostatnými zdrojmi znečistenia vôd v SR.

Problematika znižovania znečistenia dusíkatými látkami je riešená samostatne v rámci implementácie **Dusičnanovej smernice**. V rámci SR predstavuje výmera zraniteľných území cca 79,8% z UAA, lokalizovaných prevažne na juhozápade a juhovýchode krajiny (mapa 2, Príloha 1). V súčasnej dobe prebieha vyhodnotenie opatrení a návrh na zníženie rozlohy zraniteľných oblastí z pôvodných 1520 ha na 1322 ha (VÚVH, Revízia zraniteľných oblastí pre Smernicu Rady 91/676/EHS, marec 2012). Na vyradenie boli navrhnuté len tie zraniteľné oblasti, pre ktoré bolo jednoznačne preukázané, že nedochádza k znečisťovaniu vôd z poľnohospodárskych zdrojov znečistenia, alebo je toto znečistenie zanedbateľné a nespôsobuje zvyšovanie koncentrácií dusičnanov vo vodách a tým zhoršenie stavu vôd (mapa 3 a 4, Príloha 1).

V období 2006-2009 (priem. hodnoty) podľa dostupných údajov o **kvalite vody (CCI 40)** potenciálny nadbytok dusíka na p.p. predstavoval 38,5 kg N/ha/rok a potenciálny nadbytok fosforu na p.p. -1,3kg P/ha/rok. Dusičnany v povrchovej vode: s vysokou kvalitou boli namerané v 43,3% monitorovacích miestach, so strednou kvalitou v 56,6% monitorovacích miestach a s nízkou kvalitou neboli namerané. Dusičnany v podzemnej vode: s vysokou kvalitou boli namerané v 77,2% monitorovacích miestach, so strednou kvalitou v 13,0% monitorovacích miestach a s nízkou kvalitou v 9,8% monitorovacích miestach (mapa 3, VÚVH). Podľa prvých predbežných výsledkov v rámci prebiehajúcej diskusie s EK sa zahustila monitorovacia sieť a cielený monitoring zraniteľných oblastí. Trendy preukazujú zlepšenie kvalitatívnych vlastností podzemných a povrchových vôd (bod 8., príloha 2).

Z pohľadu kvality povrchových vôd vykazuje 70 % riek dobrý ekologický stav a 90 % riek dobrý chemický stav vody (Správa o stave ŽP v SR za rok 2012).

Najnovší dostupný údaj o trende v koncentrácii dusičnanov vo vodách je uvedený v tabuľke 40, Príloha 1. Okrem používania hnojív ovplyvňuje chemický stav vôd aj používanie pesticídov. Tabuľka 41 v Prílohe 1 ukazuje, že používanie pesticídov v SR za sledovaných 5 rokov je ustálené, s miernym nárastom aplikácie herbicídov.

V posledných rokoch je v SR celkový trend obsahu dusičnanov v podzemných a povrchových vodách klesajúci. Prispievajú k tomu aj opatrenia osi 2 PRV SR 2007-2013 (najmä AEO).

Kvalita a chemický stav pôd

Priemerné hodnoty hrubej bilancie dusíka a fosforu v poľ. pôde sú pomerne ustálené, v porovnaní s obdobím rokov 1990 – 2008, kedy zaznamenali výrazne klesajúcu tendenciu, vplyvom poklesu spotreby priemyselných hnojív a stavov hospodárskych zvierat (tabuľka 42 a 43, graf 13, Príloha 1).

Z environmentálneho hľadiska bilanciu dusíka aj fosforu možno hodnotiť pozitívne.

Vývoj hodnoty pH pôdy indikuje od IX. cyklu agrochemického skúšania pôd (1990 – 1994) pozvoľný trend acidifikácie poľ. pôdy, kde v súčasnosti už takmer štvrtina poľ. pôdy má hodnotu pH pod 5,5 (tabuľka 44, Príloha 1).

V roku 2009 celkový odhad **obsahu organického uhlíka (CCI 41)** dosiahol 24,1745 mega ton a stredný obsah organického uhlíka 11,3 g.kg-1. V priemere za SR 83,4% poľ. pôdy evidovanej v Registri pôdy (VÚPOP) má stredný až vysoký obsah organického uhlíka (nad 1,8%), zvyšných 16,6% pôd má obsah organického uhlíka nižší ako 1,8%. Priemerný obsah organického uhlíka (VÚPOP) na všetkých poľnohospodársky využívaných pôdnych typoch pohybuje v úzkom rozmedzí 1-2 %. Hodnoty POC na trvalých trávnych porastoch (TTP) sú podstatne vyššie.

Pôdna erózia

Podrobnejšiu klasifikáciu pôd ohrozených **vodnou eróziou** uvádza tabuľka 45 v Prílohe 1. Hodnoty **CCI 42** z r. 2006/07 sú neaktuálne a preto sú v tabuľke 45 uvedené presnejšie hodnoty z vlastných meraní NPPC-VÚPOP. Pri zohľadnení digitálnej vrstvy druhu pozemku (orná pôda, TTP, sady, vinice, záhrady), za využitia erózneho predikčného modelu USLE, sa dosiahli výmery tzv. aktuálnej erózie za roky 2012 a 2013 na poľnohospodárskej pôde (podľa LPIS a výpočtov NPPC-VÚPOP).

Priemerné hodnoty aktuálnej vodnej erózie v SR predstavovali 4,7 t/ha/rok za rok 2012 a **4,2 t/ha/rok za rok 2013 (priemerné hodnoty aktuálnej straty pôdy)**. Tieto vyššie vypočítané priemerné hodnoty môžu byť výsledkom detailizácie používaného erózneho modelu v poslednom období. (Hodnoty boli vykalkulované NPPC-VÚPOP z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy v zhode s LPIS.)

Stav objemovej hmotnosti pôd v rámci ornice, v ktorej sa nachádza prevažná časť koreňového systému rastlín, na základe údajov z ČMS-Pôda zobrazuje mapa č.1 v Príloha 1. Výmery jednotlivých kultúr pôdy náchylných na kompakciu v SR sú uvedené v tabuľke 46, Príloha 1.

Klimatická zmena a poľnohospodárstvo

Z porovnania dlhodobého časového horizontu (od roku 1881) došlo na území SR k rastu priemernej ročnej teploty, poklesu ročných úhrnov zrážok, poklesu relatívnej vlhkosti, poklesu vlhkosti pôdy a výrazne narastá premenlivosť počasia s výskytom pomerne dlho trvajúceho sucha a na druhej strane extrémnych privalových zrážok (graf 7 a 8, Príloha 1).

Rastúce teploty, rovnako ako vyššie dokumentované zmeny niektorých bioklimatických parametrov, prinášajú protikladné účinky. Rastlinná výroba môže ťažiť z teplejšieho podnebia a vyššieho obsahu CO₂ v atmosfére, ale rastúca intenzita i frekvencie sucha, záplavy a vlny horúčav by eliminovali tieto výhody.

Produkcia obnoviteľných zdrojov energie z poľnohospodárstva a lesníctva

Potenciál OZE na Slovensku je značný, ale zatiaľ je využívaný len z cca 30% (Akčný plán využívania biomasy na roky 2008-2013). Najväčší podiel z potenciálu OZE predstavuje biomasa (42%). Celkový potenciál biomasy za SR dosahuje ročne v energetickom vyjadrení 147 PJ (PetaJoule).

Celková produkcia obnoviteľnej energie z poľnohospodárstva dosiahla v r. 2010 úroveň 143,3 Ktoe (10,2% z celkovej produkcie OZE v SR, **CCI43**), čo je v porovnaní s rokom 2007 nárast o 260%.

Produkcia obnoviteľnej energie z lesníctva vo forme drevnej biomasy dosiahla v r. 2010 740 Ktoe (až

52,7% z celkovej produkcie OZE v SR, **CCI43**). V porovnaní s rokom 2007 došlo k zvýšeniu produkcie obnoviteľnej energie z lesníctva (vo forme výroby elektriny a tepla) o 53% (EurObserv'ER, údaje za rok 2011 nie sú dostupné) (tabuľka 47, Príloha 1).

K najviac pestovaným plodinám na energetické účely v rokoch 2007–2011 patrili repka olejná a kukurica na zrno uplatňované predovšetkým pri výrobe biopalív.

K efektívnemu využitiu biomasy, predovšetkým odpadovej, patrí prevádzkovanie bioplynových staníc (BPS). V rámci PRV 2007-2013 v opatrení Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam bolo schválených 24 projektov na výstavbu BPS. Vzhľadom na súčasný disponibilný materiál zo živočíšnej výroby by bolo možné na Slovensku vybudovať až 280 BPS.

Využitie energie v poľnohospodárstve, lesníctve a potravinárstve

Na plnenie v súčasnosti navrhovaných ambiciózných cieľov EÚ do roku 2030 SR nebudú stačiť redukcie emisií skleníkových plynov v ETS. Od roku 2013 má SR podľa Národného programu reforiem Slovenskej republiky 2013 (apríl 2013, MF SR) presne stanovenú emisnú trajektóriu do roku 2020 aj pre sektory mimo schémy obchodovania s ročnou cieľovou hodnotou vypustených emisií. Na jej plnenie bude nevyhnutné realizovať významné redukčné opatrenia aj v ďalších sektoroch, najmä dopravy, poľnohospodárstva a budov. Prehľad redukčného potenciálu rôznych opatrení a odhadovaných nákladov na ich realizáciu bude obsahovať Nízko-uhlíková stratégia rozvoja do roku 2030 vrátane dopadovej štúdie.

Slovensko implementuje smernicu EÚ o energetickej efektívnosti, ktorá podľa Národného programu reforiem Slovenskej republiky 2013 a 2014 (MF SR) má za cieľ dosiahnuť do roku 2020 zníženie primárnej spotreby energie o 20 %. Úspora sa bude týkať všetkých oblastí spotreby energie, vrátane premeny, prenosu a distribúcie energie (tabuľka 53, Príloha 1)

Podľa aktuálneho vyhodnotenia EP Slovenska (MH SR 2013) sa celková energetická náročnosť v období medzi rokmi 2006 - 2011 znížila o cca 15 %. Pre rok 2020 SR prijala cieľ energetickej efektívnosti na 23% pre zníženie konečnej spotreby energie a 20% pre zníženie primárnej spotreby energie. Podľa údajov r. 2011 bolo v poľnohospodárstve a lesníctve (**CCI 44**) využitých 157 kToe energie, čo v prepočte na 1 ha využívanej p.p. znamená spotrebu 40,6 kg olejového ekvivalentu. V potravinárstve bola spotrebovaná energia 121 kToe.

Emisie skleníkových plynov a amoniaku

Z hľadiska medzinárodných porovnaní SR dosahuje hodnoty pod priemerom krajín EU-27. Emisie skleníkových plynov v dlhodobejšom časovom horizonte trvalo klesajú (v porovnaní roka 2010 oproti roku 1990 o 35,94 %). Celkové emisie z poľnohospodárstva SR v r. 2010 dosiahli 2 024 600 t ekvivalentu CO₂. Podiel poľnohospodárstva (vrátane emisií z pôdy) na celkových čistých emisiách skleníkových plynov SR predstavuje 5,1 %. Množstvo do ovzdušia emitovaného amoniaku z poľnohospodárstva (r.2011) predstavuje 23 400 ton NH₃ (**CCI 45**). Z toho pochádza 4 600 ton NH₃ z priemyselných hnojív a zvyšok z chovov hospodárskych zvierat, najviac z chovov HD (7 000 ton).

SR splnilo už v roku 2003 svoj emisný cieľ pre rok 2010 stanovený v Kodanskom protokole. Ako uvádza **Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020**, SR pravidelne sleduje a analyzuje emisný cieľ definovaný v rozhodnutí Európskeho parlamentu (ďalej len „EP“) a Rady č. 406/2009/ES o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových

plynov do roku 2020, ktoré pre SR ustanovuje možnosť nárastu emisií skleníkových plynov mimo ETS do roku 2020 o 13 % v porovnaní s rokom 2005. V sektore dopravy sa očakáva najväčší nárast emisií skleníkových plynov. Emisie skleníkových plynov z poľnohospodárstva už nie sú veľmi významné, k ich poklesu došlo znižovaniu počtu hospodárskych zvierat a zníženým objemom aplikovaných hnojív. Tvoria cca 7 % celkového objemu emisií. Negatívnu emisnú bilanciu má sektor využívania pôdy a lesníctvo, kde sú záchyty vyššie ako emisie z niektorých činností. Očakáva sa, že SR prekoná svoj záväzný cieľ emisií skleníkových plynov (+13 %).

Spotreba vody v poľnohospodárstve

V r. 2010 bolo využitie vody v poľnohospodárstve v objeme vyše 5,5 mil. m³ vody (**CCI 39**). Odber vody pre poľnohospodárstvo z podzemných vôd predstavuje približne 3 % z celkových odberov. Z povrchových vôd v roku 2010 odbery predstavovali okolo 2 % a jednalo sa o závlahové vody. Závlahové systémy sú na poľ. pôde SR vybudované na výmere 321 tisíc ha, avšak sú zastarané a neefektívne.

Z porovnania vykazovanej zavlažovanej plochy a spotreby vody na zavlažovanie (tabuľka 48, Príloha 1) je zrejmý výrazne klesajúci trend, najmä v porovnaní s r. 2003. Pokles využívania závlahových systémov, resp. aj ich dlhodobé nevyužívanie prispelo aj k zníženiu využívania závlahovej vody v rastlinnej výrobe.

Znižovanie zavlažovanej plochy a spotreby vody na zavlažovanie tiež svedčí o urgentnej potrebe podpory investícií a ostatných stimulov na obstaranie moderných a efektívnych zavlažovacích systémov, ktorých širšie nasadenie v poľnohospodárskej prvovýrobe je žiaducim a účinným adaptačným opatrením v boji proti suchu.

4.1.2. Silné stránky identifikované v oblasti programu

Socio-economic situation of the rural area/ Sociálno-ekonomická situácia vo vidieckych oblastiach

- vysoký podiel obyvateľstva vo vidieckych a prechodných regiónoch (dostatok prac síl pre rozvoj pôdohospodárstva)
- rastúci trend v počte FO a PO podnikajúcich vo vidieckych oblastiach
- v rámci krajín EÚ 27 patrí SR medzi krajiny s najnižšou mierou rizika chudoby
- skúsenosti s uplatnením princípu „zdola-nahor“ v oblasti rozvoja obcí (LEADER) a fungujúce MAS
- dostatočná ubytovacia kapacita vo vidieckych oblastiach a potenciál pre rozvoj služieb v cestovnom ruchu

Sectorial/sektorová časť

- produkčný potenciál pre ekologické poľnohospodárstvo a ovocinárstvo
- uplatnenie inovatívnych technológií výroby vo väčších poľnohospodárskych podnikoch
- kvalitná produkcia poľnohospodárskej prvovýroby
- konkurencieschopná výroba niektorých tradičných domácich komodít (obilniny, olejiny)
- podporované znevýhodnené územia (LFA) poskytujúce príležitosti pre rozvoj živočíšnej výroby
- existencia národného systému hodnotenia a uznávania kvality potravinárskych výrobkov (SK Gold) a zvyšujúci sa počet označených domácich produktov

- vysoká lesnatosť územia SR, a značný potenciál krajiny na produkciu dreva, biomasy a ostatných OZE (energetický potenciál biomasy predstavuje 147 PJ)
- bohaté prírodné a kultúrne dedičstvo a diverzita vidieckej krajiny (vysoký rekreačný a turistický potenciál)
- bohatá tradícia remeselnej výroby, domácich špecialít, uchovávanie zvykov a tradícií na vidieku

Environment and climate/ Životné prostredie a klíma

- nízka intenzita hospodárenia šetrná životnému prostrediu (znížené používanie agrochemických vstupov a nízka intenzita živočíšnej výroby)
- väčší podiel území s vysokou prírodnou hodnotou a chránených území v SR
- zachovaný vysoký výskyt a rozmanitosť chránených druhov živočíchov a rastlín skúsenosti s implementáciou podpôr prispievajúcich k ochrane biodiverzity, pôdy, vody a klímy (agro-environmentálna podpora, ekologické poľnohospodárstvo a i.)
- prevažujúce extenzívne poľnohospodárstvo má významne nízky vplyv na znečistení vôd vo vidieckych oblastiach
- vysoká kvalita podzemnej vody
- pozitívna bilancia dusíka a fosforu v pôdach SR z environmentálneho hľadiska
- vyšší obsah organického uhlíka v poľ.pôdach
- vysoká zásoba uhlíka v drevnej biomase v lesoch SR
- veľká výmera lesov v sústave NATURA 2000 (50%)
- veľmi nízky podiel poľnohospodárstva (vrátane emisií z pôdy) na celkových čistých emisiách skleníkových plynov SR
- vysoký potenciál pre OZE a skúsenosti s implementáciou podpôr na využívanie OZE (24 funkčných bioplynových staníc)

4.1.3. Slabé stránky identifikované v oblasti programu

Socio-economic situation of the rural area/ Sociálno-ekonomická situácia vo vidieckych oblastiach

- nepriaznivý vývoj sociálno-demografickej štruktúry vidieckeho obyvateľstva, priestorová asymetria v rozdelení obyvateľstva podľa dosiahnutého stupňa vzdelania
- nedostatok pracovných príležitostí a vysoká nezamestnanosť vo vidieckych oblastiach v porovnaní s mestskými, najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných v rámci EÚ
- nízka úroveň HDP na obyvateľa vo vidieckych oblastiach (iba 57,7% úrovne štátov EÚ 27)
- nedostatočne vybudovaná infraštruktúra vo vidieckych oblastiach
- nedostupnosť základných služieb resp. nízka diverzita ponúkaných miestnych služieb
- nedostatočne využívaný potenciál obcí pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu v oblasti služieb
- nízky podiel vidieckeho obyvateľstva pokrytý MAS
- percento populácie SR využívajúce DSL je výrazne pod priemerom EÚ, nízka penetrácia mobilného širokopásmového internetového pripojenia

Sectorial/sektorová časť

- horšia veková pracovníkov v pôdohospodárstve, kde nedochádza k prirodzenej obnove pracovnej sily, klesá podiel farmárov do 35 rokov, priemerný vek pracovníkov v poľnohospodárstve je 45,9 roka, u žien je to 46,8
- najpočetnejšia skupina pracovníkov v poľnohospodárstve nad 50 rokov, nízky podiel riadiacich pracovníkov v poľnohospodárstve do 35 rokov (iba 7,1%)
- nízky podiel pracovníkov vo vekovej skupine 25-64 r. zapojených do systému celoživotného vzdelávania (iba 3,1%), nízka kvalifikačná úroveň pracovníkov v poľnohospodárstve
- klesajúci príspevok poľnohospodárstva k zamestnanosti, ku kvalite života na vidieku, likvidácia zariadení poľnohospodárskej prvovýroby a jej úpadok, opustené chátrajúce objekty živočíšnej výroby
- nedostatočný transfer výsledkom aplikovaného výskumu do praxe, nedostatočne využívané poradenstvo
- všeobecne nízka produktivita práce v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesnom hospodárstve
- nízka investičná aktivita u mikro a malých podnikov a minimálna účasť na trhu
- nedostatočná diverzifikácia poľnohospodárskej produkcie a nepoľnohospodárskych aktivít
- je podľa súčasnej klasifikácie (z r. 2005) znevýhodnených pre poľnohospodársku produkciu (LFA), z toho 24% horských (priemerný podiel LFA za EÚ-27 je 54,4%), v oblastiach LFA je aj napriek vhodným podmienkam (krmivová základňa TTP) nedostatočne rozvinutý chov dojníc
- rozsiahla výmera pôvodných TTP mimo LPIS, osobitne v horských oblastiach (biele miesta)
- zastaraná a neefektívna využívaná závlahová infraštruktúra v produkčných oblastiach ohrozovaných suchom, využívanie vody ako významného intenzifikačného faktora v rastlinnej výrobe je nedostatočné a neustále klesá
- živočíšna výroba je u väčšiny podnikov stratová (osobitne chovy ošípaných a HD), stavy zvierat dlhodobo klesajú, prevláda jednoduchý export živých zvierat pred exportom spracovaných výrobkov, nízka pridaná hodnota v živočíšnej výrobe
- nízky podiel hrubej pridanej hodnoty a nedostatočná reprodukcia výrobných činiteľov v poľnohospodárstve
- výrazne nižšia životná úroveň pracujúcich v poľnohospodárstve oproti zamestnancom v iných odvetviach hospodárstva
- nedostatočná spolupráca medzi poľnohospodárskymi producentmi a ostatnými aktérmi potravinového reťazca (málo rozvinutá vertikálna spolupráca)
- veľmi slabo rozvinuté krátke dodávateľské reťazce (iba 3 % poľ. produkcie sa predáva priamo z farmy)
- nedostatočne rozvinutý trh s pôdou vplyvom historicky podmienenej extrémnej rozdrobenosti vlastníctva pôdy, finančne a administratívne náročný a pomaly postupujúci systém realizácie pozemkových úprav
- malý podiel produkcie obchodovanej prostredníctvom odbytových organizácií a v rámci domácich systémov kvality, väčšina odbytových organizácií výrobcov nie je majetkovo a finančne prepojených so spracovateľmi
- chýbajúci fond na kompenzáciu škôd z nepoistených rizík
- častí výskyt povodní na poľnohospodárskom území spôsobujúce vysoké škody, nedostatočná ochrana
- prevažujúci export poľnohospodárskych surovín s nízkou pridanou hodnotou
- nízky podiel domácich poľnohospodárskych a potravinárskych produktov v obchodnej sieti SR (49%)
- nedostatočné zavádzanie inovatívnych zariadení a postupov, výskumu, vývoja a marketingu

v spracovaní poľnohospodárskej produkcie

- nízky podiel spracovanej domácej poľnohospodárskej produkcie v potravinárstve SR (65%)
- nedostatočné sprístupnenie lesov, chýbajúce lesné cesty pri obhospodarovaní lesov a zabezpečenia protipožiarnej ochrany
- nedostatočná modernizácia mechanizmov a technológií v lesnom hospodárstve

Environment and climate/ Životné prostredie a klíma

- nevyhovujúce obhospodarovanie pôdy (napr. pomerne rozšírené veľkoplošné a „bi-kultúrne“ pestovanie poľných plodín), s negatívnymi dopadmi na kvalitu pôdy, pokračujúca degradácia pôd, ktorá spôsobuje každoročne značné škody, osobitne erózia, zhutnenie pôdy, strata pôdnej organickej hmoty a s tým súvisiace zhoršenie biologickej aktivity a vodného režimu pôdy
- v dôsledku obmedzenia hnojenia dochádza v úrodných rokoch k negatívnej bilancii živín, prevláda deficit živín v pôde, rozklad organickej hmoty – klesá úrodnosť pôdy
- zarastanie TTP náletmi drevín a trvalých burín a rozširovanie invázných druhov rastlín spôsobuje pokles biodiverzity a rozvrat niektorých vzácnych ekosystémov v poľnohospodárskej krajine (nedostatočne obhospodarovaných je až 69,5% biotopov TP)
- zlý zdravotný stav lesov, nedostatočná obnova lesa, deficit udržateľnej pestovateľskej činnosti a systematickej obnovy lesa, podpory zakmenenia lesných porastov
- pretrvávajú rezervy v prevencii pred poškodzovaním lesných porastov (škodcovia, požiare, kalamity)
- nízka úroveň investícií do ochrany pred povodňami v lesoch, nedostatok vodozádržných zariadení
- značné rezervy v úsporách energií a energetickej efektívnosti v pôdohospodárstve (zateplenie budov, tepelné hospodárstvo, lepšie využívanie technologických a skladových kapacít, chýba špecifický systém energetickeho poradenstva pre poľnohospodárov, napriek modernizácii je podiel zastaraných strojov a technológií s nízkou energetickou efektívnosťou stále pomerne veľký)

4.1.4. Príležitosti identifikované v oblasti programu

Socio-economic situation of the rural area/ Sociálno-ekonomická situácia vo vidieckych oblastiach

- realizáciou projektov spolupráce sa posilní prínos pôdohospodárskeho výskumu,lepší spolupráca VVZ s praxou a zvýši úroveň inovácií (napr. zníženie materiálnej náročnosti, zvýšenie obrátkovosti, úspora energií, nové/ inovované produkty a technológie, napr. nízkouhlíkové a ekologické technológie, lepšie zhodnocovanie vstupov). Takéto úsilie by okrem iného malo priniesť inovované a zlepšené potravinárske výrobky v súlade s potrebami a očakávaním spotrebiteľov, s pozitívnymi dopadmi na zmenu stravovacích návykov, zdravý životný štýl a celkovú kvalitu života („aktívne starnutie“)
- rozvoj pôdohospodárskeho poradenského systému a zefektívnenie transferu vedomostí a zručností medzi výskumnou a výrobnou sférou,
- zlepšenie plánovania, koordinácie a kvality celoživotného vzdelávania, ktoré bude pružne reagovať na potreby zamestnávateľov v pôdohospodárstve a na vidieku, širšie využitie vzdelávacích centier na regionálnej úrovni pri poskytovaní celoživotného vzdelávania, širšie využívanie moderných informačných a komunikačných technológií v rámci vzdelávacích aktivít, zlepšenie materiálno-technického vybavenia vzdelávacích centier
- širší rozvoj podnikateľskej činnosti na vidieku v radoch nepoľnohospodárov, zabezpečí nové

- pracovné príležitosti pre nezamestnaných a osobitne mladých ľudí, čím sa podporí ekonomický rast,
- zvyšovanie kvality života a príťažlivosti vidieka prostredníctvom obnovy a modernizácie technickej a sociálnej infraštruktúry obcí a podporou zachovania prírodného a kultúrno-historického dedičstva vidieka, ako aj prostredníctvom obhospodarovania pôdy praktikami priateľskými k životnému prostrediu (ekologické poľnohospodárstvo, agro a leso-environmentálne opatrenia a pod.)
  - využitie prírodných zdrojov a kultúrneho dedičstva pre udržateľný rozvoj vidieka
  - zvýšený prílev turistov na vidiek a rastúci dopyt po sprievodných službách týkajúcich sa agroturistiky a rekreácie
  - mobilizácia a zvyšovanie zapojenia vidieckeho obyvateľstva vrátane podnikateľov do tvorby verejno-súkromných partnerstiev a miestnych rozvojových stratégií, stimulácia rozvoja ľudského kapitálu na vidieku, podpora vzdelanosti a kvalifikácie vidieckeho obyvateľstva
  - rozvoj cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce, spolupráca medzi miestnymi akčnými skupinami, zvýšený transfer poznatkov a dobrej praxe prostredníctvom takejto spolupráce
  - NSRV sprostredkováva informácie o programe, podporuje spoluprácu a implementáciu programu
  - rozvoj elektronických služieb vo vidieckych oblastiach

Sectorial/sektorová časť

- rastový potenciál vybraných odborov potravinárstva (mlynský, mäsový, mliekarenský, hydinaársky, tukový)
- lepšie využívanie PPF a produkčného potenciálu pôdy (pôdoznalecký výskum potvrdzuje značnú rezervu pri zvýšení poľnohospodárskej produkcie lepším využitím a starostlivosťou o pôdu)
- zefektívnenie produkcie vďaka technologickému pokroku, špecializácii, územnému rozmiestneniu výroby a efektívnom využívaní závlah,
- rozvojom a modernizáciou lesnej infraštruktúry, zlepšením prístupnosti lesných pozemkov sa dosiahne úspora priamych nákladov na ťažbu a približovanie dreva
- podpora konsolidácie poľnohospodárstva formou vertikálnej integrácie, s prepojením prvovýroby na odbytové a spracovateľské organizácie, zvýšenie efektivity využívania výrobných kapacít, technológií a mechanizmov – vyššia efektívnosť fixného kapitálu
- zlepšenie spolupráce producentov cez OOV alebo projekty spolupráce (napr. odstránenie nedostatkov v logistike čo do množstva a časovania dodávok kvalitnej a homogénnej suroviny, podpora marketingu)
- zvýšenie podielu domácej produkcie s vyššou pridanou hodnotou a s vyššou formou spracovania (polotovary, hotové výrobky), ako aj prostredníctvom vyššej kvality výrobkov, inovatívnych výrobkov, regionálnych a miestnych špecialít, produktov ekologického poľnohospodárstva, produktov z chovov s nadštandardnými podmienkami AW a pod., čo prinesie zvýšenie príjmov a zamestnanosti na vidieku
- rozvoj priameho predaja, miestnych a regionálnych farmárskych trhov s väzbou na menších domácich producentov a spracovateľov
- vyššia diverzifikácia aktivít poľnohospodárskych a lesníckych subjektov (napr. činnosti súvisiace so získavaním a spracovaním biomasy, agroturistika, predaj z dvora, rozvoj rekreačných a relaxačných činností, služby)
- znižovanie strát v poľnohospodárstve použitím nástrojov manažmentu rizika (vytváranie vzájomných fondov)

- rozvoj trhu s pôdou, dostupnosť pôdy mladým farmárom

Environment and climate/ Životné prostredie a klíma

- účinnejšia podpora a ochrana biodiverzity (osobitne prostredníctvom vymedzenia území a systémov HNV, ich pravidelný monitoring a hodnotenie stavu, podpora zachovania a ochrany krajinných prvkov (Ecological Focus Areas) v poľnohospodárskej krajine - prepojenie na I. pilier SPP)
- lepšia ochrana vodných zdrojov pred znečisťovaním z poľnohospodárstva, zvýšenie zadržiavania vody v krajine a ochrana pred lokálnymi záplavami, lepšia vzájomná koordinácia a komunikácia medzi ministerstvami a štátnymi orgánmi zainteresovanými v pôdnom hospodárstve a ochrane prírody
- účinnejšia ochrana pôd pred degradáciou (protierózne opatrenia, zníženie zhutnenia pôd, ochrana pred zakyslením, zvýšenie organickej hmoty v pôde, obmedzenie rozširovania invázných druhov rastlín, ochrana pôd pred zamokrením a pod.)
- zdokonalenie systémov prevencie a zníženie negatívnych dopadov prírodných katastrof
- zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva na jednotku produkcie
- nárast produkcie biomasy a ostatných OZE z poľnohospodárstva a lesníctva a ich využitie na výrobu energie a tepla, vyššia miera využívania odpadov pre produkciu energie (z rastlinnej a živočíšnej výroby, potravinárskeho priemyslu, domácností a iných, ktoré nekonkurujú potravinám a krmovinám), pokračovanie výstavby bioplynových staníc a ďalších zariadení na spracovanie biomasy
- podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve (starostlivosť o zdravotný stav lesov, systematická obnova poškodených lesov, podpora biotopov TTP a i.)

4.1.5. Hrozby identifikované v oblasti programu

Socio-economic situation of the rural area/ Sociálno-ekonomická situácia vo vidieckych oblastiach

- stagnujúci počet obyvateľov a podnikateľov na vidieku, prevaha starnúceho obyvateľstva, nezamestnaných a iných znevýhodnených skupín na vidieku a ich nízka kúpna sila
- vyľudňovanie a marginalizácia vidieckych oblastí, pokračovanie odchodu mladých ľudí do väčších miest, resp. zahraničia, kde mnohí pracujú ako nekvalifikovaní pracovníci v odvetviach pôdohospodárstva, nedostatočný záujem mladých o prácu v pôdohospodárstve, rezortnom výskume a poradenstve,
- pokračujúca stagnácia a útlm ekonomiky na vidieku, pokles reálnych príjmov obyvateľstva, sociálna izolovanosť odľahlých a malých vidieckych sídiel
- nepriaznivý vplyv ekonomickej stagnácie na zamestnanosť na vidieku, osobitne u mladých ľudí a nízko kvalifikovaných pracovníkov, strata pracovných miest z dôvodu reštrukturalizácie a nízkej produktivity poľnohospodárstva a lesníctva
- pokračujúce nevhodné ohodnotenie pôdohospodárskeho výskumu odtrhnutého od praxe, preceňovanie objemu publikovaných výsledkov pred reálnym transferom výsledkov do praxe
- zaostávanie v dostupnosti širokopásmového pripojenia vo vidieckych oblastiach a negatívny vplyv na rozširovanie nových informácií a služieb
- obmedzené finančné prostriedky VÚC/samosprávy na obnovu resp. dobudovanie dopravnej

infraštruktúry na vidieku

Sectorial/ sektorová časť

- nevyužitie identifikovaných príležitostí a neefektívna implementácia niektorých opatrení PRV
- systém podpôr nezávislých od produkcie nedostatočne stimuluje prvovýrobcov hľadať nové spôsoby intenzifikácie a efektívnosti výroby (pôdu obhospodarujú prioritne za účelom poberania dotácií), pokračovanie redukcie domácej živočíšnej výroby
- záujmy obchodných reťazcov a tlak na predajnú cenu výrobcov spôsobujú pokles rentability a ohrozujú samofinancovanie modernizácie podnikov
- pokles produkcie v dôsledku nízkej úrovne využitia výrobných faktorov (pôda, technológie, kvalifikovaná a manuálna práca), pokles pridanej hodnoty, bez inovácií a investícií do vybavenia a pracovnej sily sa môže životaschopnosť podnikov zhoršovať
- nedostatočná infraštruktúra na zavlažovanie, zníženie úrod a nedostatok krmovín/pastvy a pre ŽV, nútená zmena využívania pôdy, resp. ukončenie obrábania pôdy
- hrozba nedostatku finančných prostriedkov štátu na výplatu kompenzácií škôd vplyvom prírodných katastrof
- rastúce ceny pôdy, energií a ďalších vstupov do poľnohospodárskej prvovýroby a nízka schopnosť vytvoriť pridanú hodnotu vlastnou činnosťou, vysoké ceny potravín a uprednostňovanie dovezených lacných potravín nižšej kvality pred domácimi
- pokračovanie záberov kvalitnej poľnohospodárskej (ornej) pôdy pre výstavbu priemyselnej, bytovej a dopravnej infraštruktúry
- vysoká volatilita cien poľnohospodárskych komodít, vysoká konkurencia dovozov lacnejšej produkcie (komodít, najmä mäsa) z EÚ a z tretích krajín
- vlastníctvo rozhodujúcich kapacít potravinárskeho priemyslu zahraničnými vlastníkmi, ktorí si výskum a vývoj zabezpečujú v materskej krajine
- ďalšie sprísnenie podmienok legislatívy EÚ vyvolá zvýšenie nákladov na prevádzku a plnenie noriem (napr. náklady na pohodu zvierat a i.)

Environment and climate/ Životné prostredie a klíma

- zmeny klímy sa prejavujú skôr, alebo vo väčšom meradle ako sa predpokladalo nedostatočná vodozadržná kapacita a protipovodňová ochrana územia bude spôsobovať poškodenie biotopov povodňami, resp. suchom (deficit zrážok v hlavnom vegetačnom období, nedostatok vody na zavlažovanie, lokálne povodne, devastácia pôdy, znečistenie pitnej vody a i.), zvýšenie strát v rastlinnej výrobe vplyvom zhoršenia klimatických podmienok a náhlych výkyvov počasia (sucho, prudké búrky, krupobitie), zvýšenie výrobných nákladov bez adekvátneho nárastu predajnej ceny, resp. množstva alebo kvality produkcie
- pokračovanie poklesu biodiverzity a degradácie p.p. spojenej so znižovaním úrodnosti
- nedostatočný záujem poľnoh. a lesníckych subjektov o zachovanie hospodárenia v územiach Natura 2000 bez adekvátnej kompenzácie
- nedostatočná obnova a starostlivosť o lesy, kalamity, rozšírenie škodcov a celkové zhoršovanie zdravotného stavu lesných ekosystémov, vznik holín a následne pokles sekvestrácie a prírastku drevnej hmoty
- nedostatočný záujem poľnohospodárov a lesníkov o opatrenia na podporu znižovania emisií

skleníkových plynov a sekvestrácie uhlíka

4.1.6. Spoločné kontextové ukazovatele

I Sociálno-ekonomická situácia a situácia na vidieku			
1 Obyvateľstvo			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	5 404 322	Inhabitants	2012
vidiecke oblasti	50,3	% of total	2012
zmiešané oblasti	38,4	% of total	2012
mestské oblasti	11,2	% of total	2012
2 Veková štruktúra			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu < 15 rokov	15,4	% of total population	2012
spolu 15 – 64 rokov	71,8	% of total population	2012
spolu > 64 rokov	12,8	% of total population	2012
vidiecke oblasti < 15 rokov	15,4	% of total population	2012
vidiecke oblasti 15 – 64 rokov	71,8	% of total population	2012
vidiecke oblasti > 64 rokov	12,8	% of total population	2012
3 Územie			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	49 036	Km2	2012
vidiecke oblasti	59	% of total area	2012
zmiešané oblasti	36,8	% of total area	2012
mestské oblasti	4,2	% of total area	2012
4 Hustota obyvateľstva			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	110,1	Inhab / km2	2011
vidiecke oblasti	94,1	Inhab / km2	2011
5 Miera zamestnanosti			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu (15 – 64 rokov)	59,7	%	2012
muži (15 – 64 rokov)	66,7	%	2012
ženy (15 – 64 rokov)	52,7	%	2012
* vidiecke oblasti (riedko osídlené) (15 – 64 rokov)	55	%	2012
spolu (20 – 64 rokov)	65,1	%	2012
muži (20 – 64 rokov)	72,8	%	2012
ženy (20 – 64 rokov)	57,3	%	2012
6 Miera samostatnej zárobkovej činnosti			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu (15 – 64 rokov)	15,3	%	2012
7 Miera nezamestnanosti			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu (15 – 74 rokov)	14	%	2012
mládež (15 – 24 rokov)	34	%	2012
vidiecke oblasti (riedko osídlené) (15 – 74 rokov)	17,8	%	2012
mládež (15 – 24 rokov)	39,1	%	2012
8 HDP na obyvateľa			

Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	75	Index PPS (EU-27 = 100)	2012
* vidiecke oblasti	57,7	Index PPS (EU-27 = 100)	2010
9 Miera chudoby			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	20,6	% of total population	2011
* vidiecke oblasti (riedko osídlené)	23,8	% of total population	2011
10 Štruktúra ekonomiky (HPH)			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	65 409	EUR million	2012
primárny sektor	3,6	% of total	2012
sekundárny sektor	35,9	% of total	2012
terciárny sektor	60,4	% of total	2012
vidiecke oblasti	39,7	% of total	2010
zmiešané oblasti	32,5	% of total	2010
mestské oblasti	27,8	% of total	2010
11 Štruktúra zamestnanosti			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	2 209,4	1000 persons	2012
primárny sektor	3,1	% of total	2012
sekundárny sektor	31,6	% of total	2012
terciárny sektor	65,2	% of total	2012
vidiecke oblasti	43,9	% of total	2010
zmiešané oblasti	36,7	% of total	2010
mestské oblasti	19,4	% of total	2010
12 Produktivita práce podľa ekonomického sektora			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	29 604,9	EUR/person	2012
primárny sektor	34 481,9	EUR/person	2012
sekundárny sektor	33 629,4	EUR/person	2012
terciárny sektor	27 419,3	EUR/person	2012
vidiecke oblasti	24 971,2	EUR/person	2010
zmiešané oblasti	24 460,4	EUR/person	2010
mestské oblasti	39 466,9	EUR/person	2010

II Analýza poľnohospodárstva/sektorová analýza			
13 Zamestnanosť podľa ekonomickej činnosti			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	2 329	1000 persons	2012
poľnohospodárstvo	55,1	1000 persons	2012
poľnohospodárstvo	2,4	% of total	2012
lesné hospodárstvo	20,3	1000 persons	2012
lesné hospodárstvo	0,9	% of total	2012
potravínarský priemysel	42,4	1000 persons	2012
potravínarský priemysel	1,8	% of total	2012
cestovný ruch	97,1	1000 persons	2012
cestovný ruch	4,2	% of total	2012
14 Produktivita práce v poľnohospodárstve			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	6 988,6	EUR/AWU	2010 - 2012
15 Produktivita práce v lesnom hospodárstve			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	23 264,5	EUR/AWU	2008 - 2010
16 Produktivita práce v potravinárskom priemysle			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	15 906,6	EUR/person	2010
17 Poľnohospodárske podniky (farmy)			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	24 460	No	2010
veľkosť poľnohospodárskeho podniku < 2 ha	9 460	No	2010
veľkosť poľnohospodárskeho podniku 2 – 4,9 ha	6 290	No	2010
veľkosť poľnohospodárskeho podniku 5 – 9,9 ha	2 660	No	2010
veľkosť poľnohospodárskeho podniku 10 – 19,9 ha	1 630	No	2010
veľkosť poľnohospodárskeho podniku 20 – 29,9 ha	730	No	2010
veľkosť poľnohospodárskeho podniku 30 – 49,9 ha	700	No	2010
veľkosť poľnohospodárskeho podniku 50 – 99,9 ha	780	No	2010
veľkosť poľnohospodárskeho podniku > 100 ha	2 210	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – štandardná produkcia (ŠP) <2 000	7 840	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – ŠP 2 000 – 3 999	6 710	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – ŠP 4.000 – 7.999	3 940	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – ŠP 8.000 – 14.999	1 710	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – ŠP 15.000 – 24.999	890	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – ŠP 25.000 – 49.999	860	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – ŠP 50.000 – 99.999	670	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – ŠP 100.000 – 249.999	660	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku – ŠP 250.000 – 499.999	370	No	2010
ekonomická veľkosť poľnohospodárskeho podniku > ŠP 500 000	810	No	2010
priemerná fyzická veľkosť	77,5	ha UAA/holding	2010

priemerná ekonomická veľkosť	70 769,19	EUR of SO/holding	2010
priemerná veľkosť v pracovných jednotkách (osoby)	3,7	Persons/holding	2010
priemerná veľkosť v pracovných jednotkách (RPJ)	2,3	AWU/holding	2010
18 Poľnohospodárska plocha			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
celková VPP	1 895 500	ha	2010
orná pôda	70,9	% of total UAA	2010
trvalý trávny porast a lúky	28	% of total UAA	2010
trvalé plodiny	1	% of total UAA	2010
19 Poľnohospodárska plocha s ekologickým poľnohospodárstvom			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
s osvedčením	119 600	ha UAA	2010
v konverzii	61 660	ha UAA	2010
podiel VPP (s osvedčením a v konverzii)	9,6	% of total UAA	2010
20 Zavlažovaná pôda			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	14 840	ha	2010
podiel VPP	0,8	% of total UAA	2010
21 Dobyťčie jednotky			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	668 340	LSU	2010
22 Pracovné sily poľnohospodárskych podnikov			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu legálne pracovné sily poľnohospodárskych podnikov	90 960	Persons	2010
spolu legálne pracovné sily poľnohospodárskych podnikov	54 210	AWU	2010
23 Veková štruktúra riadiacich pracovníkov poľnohospodárskych podnikov			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
celkový počet riadiacich pracovníkov poľnohospodárskych podnikov	24 460	No	2010
podiel osôb vo veku < 35 r	7,1	% of total managers	2010
pomer počtu osôb vo veku <35 r / osôb >= 55 r	13,9	No of young managers by 100 elderly managers	2010
24 Odborná príprava riadiacich pracovníkov v oblasti poľnohospodárstva			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
podiel celkového počtu riadiacich pracovníkov so základnou a úplnou odbornou prípravou v oblasti poľnohospodárstva	23,8	% of total	2010
podiel riadiacich pracovníkov vo veku < 35 r so základnou a úplnou odbornou prípravou v oblasti poľnohospodárstva	35,3	% of total	2010
25 Faktorový dôchodok v poľnohospodárstve			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	7 982,4	EUR/AWU	2012
spolu (index)	195,9	Index 2005 = 100	2012
26 Podnikateľský dôchodok v poľnohospodárstve			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
životná úroveň poľnohospodárov	1 966,3	EUR/AWU	2012
životná úroveň poľnohospodárov ako podiel na životnej úrovni ľudí zamestnaných v iných odvetviach	23,9	%	2012
27 Celková produktivita faktorov v poľnohospodárstve			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu (index)	102,9	Index 2005 = 100	2009 - 2011

28 Tvorba hrubého fixného kapitálu v poľnohospodárstve			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
tvorba hrubého fixného kapitálu	213,72	EUR million	2011
podiel HPH v poľnohospodárstve	13,5	% of GVA in agriculture	2011
29 Les a iná zalesnená pôda (LIZP) (000)			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	1 938	1000 ha	2010
podiel celkovej plochy poľnohospodárskej pôdy	39,5	% of total land area	2010
30 Infraštruktúra cestovného ruchu			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
počet lôžok v kolektívnych zariadeniach	167 269	No of bed-places	2011
vidiecke oblasti	43,4	% of total	2011
zmiešané oblasti	41,7	% of total	2011
mestské oblasti	14,9	% of total	2011

III Životné prostredie/klíma			
31 Krajinná pokrývka			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
podiel poľnohospodárskej pôdy	48,3	% of total area	2006
podiel prirodzeného trávneho porastu	0,6	% of total area	2006
podiel lesnej pôdy	40,2	% of total area	2006
podiel prechodných lesných krov	4,2	% of total area	2006
podiel prírodnej pôdy	0,6	% of total area	2006
podiel antropogénnej pôdy	5,5	% of total area	2006
podiel iných plôch	0,6	% of total area	2006
32 Oblasť s prírodnými prekážkami			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	61,3	% of total UAA	2005
horské oblasti	24	% of total UAA	2005
iné	19,8	% of total UAA	2005
osobitné	17,5	% of total UAA	2005
33 Intenzita poľnohospodárskej činnosti			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
nízka intenzita	49,3	% of total UAA	2007
stredná intenzita	45,5	% of total UAA	2007
vysoká intenzita	5,2	% of total UAA	2007
pastviny	42,1	% of total UAA	2010
34 Oblasť sústavy Natura 2000			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
podiel na území	29,6	% of territory	2011
podiel na VPP (vrátane prirodzeného trávneho porastu)	16	% of UAA	2011
podiel na celkovej lesnej ploche	46,5	% of forest area	2011
35 Index poľných vtákov (FBI)			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu (index)	90	Index 2000 = 100	2012
Comment: <i>presná hodnota je 89,95 %</i>			
36 Stav ochrany poľnohospodárskych biotopov (trávny porast)			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
priaznivý	13	% of assessments of habitats	2001 - 2006
nepriaznivý – neadekvátny	69,5	% of assessments of habitats	2001 - 2006
nepriaznivý – zlý	8,7	% of assessments of habitats	2001 - 2006
neznámy	8,7	% of assessments of habitats	2001 - 2006
37 Poľnohospodárstvo s vysokou prírodnou hodnotou			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	22,1	% of total UAA	2014
38 Chránené lesy			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok

trieda 1.1	3,5	% of FOWL area	2011
trieda 1.2	0,7	% of FOWL area	2011
trieda 1.3	12,5	% of FOWL area	2011
trieda 2	18,2	% of FOWL area	2011
39 Odber vody v poľnohospodárstve			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu	5 579,1	1000 m ³	2010
40 Kvalita vody			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
Potenciálny nadbytok dusíka na poľnohospodárskej pôde	38,5	kg N/ha/year	2006 - 2009
Potenciálny nadbytok fosforu v poľnohospodárskej pôde	-1,3	kg P/ha/year	2006 - 2009
Dusičnany v sladkej vode – povrchová voda: vysoká kvalita	43,3	% of monitoring sites	2010
Dusičnany v sladkej vode – povrchová voda: stredná kvalita	56,7	% of monitoring sites	2010
Dusičnany v sladkej vode – povrchová voda: nízka kvalita	0	% of monitoring sites	2010
Dusičnany v sladkej vode – podzemná voda: vysoká kvalita	77,2	% of monitoring sites	2010
Dusičnany v sladkej vode – podzemná voda: stredná kvalita	13	% of monitoring sites	2010
Dusičnany v sladkej vode – podzemná voda: nízka kvalita	9,8	% of monitoring sites	2010
41 Pôdna organická hmota v ornej pôde			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
Celkový odhad obsahu organického uhlíka	24,2	mega tons	2009
stredná hodnota obsahu organického uhlíka	11,3	g kg ⁻¹	2009
42 Erózia pôdy spôsobená vodou			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
miera ubúdania pôdy v dôsledku vodnej erózie	2,3	tonnes/ha/year	2006
postihnutá poľnohospodárska plocha	67	1000 ha	2006 - 2007
postihnutá poľnohospodárska plocha	2,8	% of agricultural area	2006 - 2007
43 Výroba obnoviteľnej energie z poľnohospodárstva a lesného hospodárstva			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
z poľnohospodárstva	143,3	kToe	2010
z lesného hospodárstva	740	kToe	2010
44 Využívanie energie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a v potravinárskom priemysle			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo	157	kToe	2011
použitie na ha (poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo)	40,6	kg of oil equivalent per ha of UAA	2011
potravinársky priemysel	121	kToe	2011
45 Emisie skleníkových plynov z poľnohospodárstva			
Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
spolu v poľnohospodárstve (CH ₄ a N ₂ O a pôdne emisie/absorpcie)	2 024,6	1000 t of CO ₂ equivalent	2010
podiel celkového množstva emisií skleníkových plynov	5,1	% of total net emissions	2010

4.1.7. Programovo špecifické kontextové ukazovatele

Sektor	Kód	Názov ukazovateľa	Hodnota	Oddelenie	Rok
--------	-----	-------------------	---------	-----------	-----

4.2. Posúdenie potrieb

Názov potreby (alebo odkaz)	P1			P2			P3		P4			P5					P6			Prierezové ciele		
	1A	1B	1C	2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	Životné prostredie	Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu	Inovácie
01. Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí, inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a LH	X	X	X																	X	X	X
02. Zvýšiť efektívnosť všetkých výr. faktorov a dosiahnuť nárast prid. hodnoty poľn., potrav. a lesných podnikov.				X	X	X											X					X
03. Usporiadanie vlastníctva, konsolidácia pôdy a zlepšenie infraštruktúry v lesoch.				X		X				X										X		
04. Podpora predaja domácej produkcie cez odbytové organizácie výrobcov a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov.							X										X	X				X
05. Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a stimuláciou živočíšnej výroby v chovoch s AW.							X														X	X
06. Prevencia pred negat. dôsledkami povodní s negat. dopadom na potenciál poľn. výroby a zvýšenie vodozadržnej kapacity územia.								X	X	X										X	X	
07. Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpora na ochranu biodiverzity.									X	X										X		
08. Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd.									X	X					X					X	X	
09. Zachovanie poľnohospodárstva v menej priaznivých oblastiach a efektívne využívanie pôdneho fondu SR.									X											X	X	
10. Zvýšiť energetickú efektívnosť a zvýšenie podielu využívania OZE.				X									X				X			X	X	X

11. Eliminácia dopadov a adaptácia pôdohospodárstva na zmeny klímy (časti A, B, C)				X											X		X				X	X		
12. Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochranej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách.										X	X	X			X		X					X	X	
13. Vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku.																	X	X						X
14. Zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja miestnych komunít/partnerstiev vo vidieckych obciach.																		X				X		X
15. Rozvoj IKT vo vidieckych obciach.				X	X		X										X					X		X

4.2.1. 01. Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí, inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a LH

Priority/oblasti zamerania

- 1A) Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach
- 1B) Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu
- 1C) Podpora celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Prierezové ciele

- Životné prostredie
- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu
- Inovácie

Opis

Vedomostná základňa, znalosti, skúsenosti a spolupráca výskumu s praxou nie je na takej úrovni, aby bola dosahovaná vysoká ekonomická účinnosť a konkurencieschopnosť na jednotnom európskom trhu. Zhoršujúca sa veková štruktúra poľnohospodárskych pracovníkov a horšia vzdelanostná úroveň vidieka má významný vplyv na stagnáciu, resp. pokles kapacity absorbovať najnovšie poznatky a inovovať.

Výsledky vedecko-výskumných prác, analýz financovaných z verejných zdrojov nie sú medzi ústavmi/univerzitami zdieľané, nedostatočný transfer a využívanie vedeckých poznatkov znižuje konkurencieschopnosť rezortnej VVZ. Aj preto začiatkom roku 2014 došlo k administratívnejmu zlúčeniu výskumných ústavov v rámci VVZ pôdohospodárstva do jedného centra - NPPC, čím sa vytvorili formálne predpoklady na zlepšenie vzájomnej spolupráce.

Kritickou potrebou pre posilnenie vedomostnej základne pôdohospodárstva je **dôsledná koordinácia a revízia zamerania aplikovaného výskumu** na odvetvia s reálnou perspektívou uplatnenia výstupov v praxi (napr. rozvoj bio-ekonomiky, biotechnológií, energetickej efektívnosti výroby a pod.). Súčasne je potrebné hlbšie integrovať aktualizovať domácu inštitucionálnu základňu pôdohospodárskej VVZ, podporovať jej spoluprácu so súkromným sektorom a prepojenie na štruktúry európskeho výskumného priestoru, vrátane operačných skupín EIP.

Najúčinnjším nástrojom prepojenia pôdohospodárskej výroby s výskumom a inováciami je systém poradenstva (FAS). Stagnáciu poľnohospodárskeho poradenstva SR sa nepodarilo oživiť ani implementáciou opatrenia 114 (PRV SR 2007- 2013). Záujem o obmedzený tematický záber poradenstva bol nízky. V súvislosti s reformou SPP sú očakávania od FAS vysoké. Mal by poskytovať farmárom výstupy týkajúce sa celého spektra tém, od posilnenia konkurencieschopnosti a inovácií až po účinnejšiu ochranu ŽP a klímy.

4.2.2. 02. Zvýšiť efektivitu všetkých výr. faktorov a dosiahnuť nárast prid. hodnoty poľn., potrav. a lesných podnikov.

Priority/oblasti zamerania

- 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie
- 2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generáčnej výmeny
- 2C+) Fokusová oblasť 2C: Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva
- 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Prierezové ciele

- Inovácie

Opis

Potreba reflektuje najmä na stratové hospodárenie podnikov v pôdohospodárstve, ako aj na výrazný najmä živočíšnej výroby tak, ako to popisuje SWOT analýza. V snahe znížiť náklady dochádza k znižovaniu počtu pracovníkov, odchodu mladých poľnohospodárov do iných sektorov a k ďalšiemu poklesu produkcie. Základom musí byť reštrukturalizácia výroby, jej diverzifikácia a generáčna obmena, ktorá by mala viesť k úspore nákladov, modernizácii výrobných zariadení, k rozšíreniu zdrojov príjmov a inováciám výrobných postupov. Toho, čo v súčasnosti dokážu podniky speňažiť (predať), je pomerne málo (nízke hektárové úrody, nízka intenzita chovu oproti EÚ).

Je potrebné zvýšiť zapojenie práce do výrobného procesu a efektivitu vykonanej práce, napr. zlepšením strojného a materiálového vybavenia, lepším využívaním výrobných faktorov, diverzifikáciou výroby, zapojením mladých poľnohospodárov do výroby, inak hrozí pokles výroby a neudržanie pracovných miest.

Efektivita je meraná pridanou hodnotou, ktorá je vytvorená pôsobením výrobných faktorov.

Nárast efektivity poľnohospodárskej prvovýroby je možné dosiahnuť zvýšeným podielom spracovania produktov a ich marketingom, čo znamená pokročiť ďalej v procese integrácie poľnohospodárov do reťazca výroby potravín. V týchto procesoch je žiaduca spolupráca pri zavádzaní nových produktov alebo postupov, stimulácia vývoja inováčných výrobkov, procesov a služieb. S tým súvisí aj poradenstvo a vzdelávanie pri tvorbe a realizácii podnikových stratégií a prechod k inovatívnym projektom. Potreba podporiť zvýšenie efektivity poľnohospodárskej výroby platí pre všetky typy podnikov.

4.2.3. 03. Usporiadanie vlastníctva, konsolidácia pôdy a zlepšenie infraštruktúry v lesoch.

Priority/oblasti zamerania

- 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti

na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

- 2C+) Fokusová oblasť 2C: Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva
- 4C) Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

Prierezové ciele

- Životné prostredie

Opis

Usporiadanie vlastníctva a konsolidácia pôdy zjednodušuje disponovanie s pozemkami a stimuluje trh s pôdou, vrátane zlepšenia jej dostupnosti pre potenciálnych záujemcov o hospodárenie na pôde. Prevažná časť poľnohospodárov hospodári na prenajatej pôde. Ohrozením je, ak majitelia prestanú pôdu prenajímať, napríklad vplyvom redistribučnej platby.

Slovenská republika má 3 559 katastrálnych území, 1 katastrálne územie o priemernej výmere 1400 ha zodpovedá 1 projektu pozemkových úprav (PPÚ). Z celkového počtu katastrálnych území (k.ú.) je potrebné realizovať PPÚ v 2 433 k.ú. (*prameň: MPRV SR, odbor pozemkový*). Doterajšia realizácia PPÚ vo vybraných katastrálnych územiach SR je vyjadrená pomocou špecifických kontextuálnych ukazovateľov. Priemerný počet vlastníkov po konsolidácii by mal klesnúť o polovicu a sprístupnené by mali byť všetky parcely, kde sa PPÚ vykonajú. Pozemkové úpravy súčasne riešia nezrovnalosti v evidencii pozemkového vlastníctva, keď informačný systém LPIS registrujúci produkčné plochy jednotlivých obhospodarovateľov často nie je kompatibilný s databázou údajov katastra nehnuteľností a skutkovým stavom v teréne.

Okrem ekonomických prínosov je minimálne rovnako dôležitý prínos realizovaných pozemkových úprav a vybudovaním spoločných zariadení (cesty) v oblasti ochrany pôdy a zachovanie ekosystémov, kde je evidentný ich silný prienik s cieľmi priority 4.

Zlepšenie starostlivosti o lesy ako aj ekonomickej výkonnosti podnikov lesného hospodárstva je čiastočne podmienené aj existenciou objektívne potrebnej infraštruktúry lesných ciest. Značná časť existujúcich lesných ciest je v zlom technickom stave, čo má vplyv aj na eróziu v lesoch. Rozvoj lesných ciest nie sú podniky hospodáriace v lesoch schopné sami financovať.

Celková dĺžka lesnej dopravnej siete bola 40 740 km. Jedná sa o lesné cesty kategórie 1L a 2L, ktoré môžu slúžiť pre odvoz dreva, prístup hasičskej techniky a technologických vozidiel.

4.2.4. 04. Podpora predaja domácej produkcie cez odbytové organizácie výrobcov a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov.

Priority/oblasti zamerania

- 3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných

miest

- 6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Prierezové ciele

- Inovácie

Opis

Podľa Eurostatu je zastúpenie slovenských potravín v obchodných reťazcoch na Slovensku 49,1% a dlhodobo pretrváva negatívny vývoj.

Pre výrobcov potravín je kľúčové udržať si a zlepšiť pozíciu na domácom trhu, pričom z hľadiska realizácie domácej produkcie sa zvyšuje význam miestnych a regionálnych trhov, kde sa koncentruje ponuka a dopyt (v súčasnosti je v SR funkčných 5 farmárskych trhov, cieľ do r. 2020 je 15). Uplatnením krátkych dodávateľských reťazcov je možné redukovat' náklady na obchod a distribúciu a významne podporiť príjmy prvovýrobcov, preto sa naďalej odporúča podpora odbytu produkcie prostredníctvom priameho predaja z farmy (v súčasnosti sa priamo predáva 3% agrárnej produkcie, cieľ do r. 2020 je 7%). Aj tu hrá významnú úlohu účinný marketing a propagácia miestnych výrobkov na výstavách a v masovokomunikačných médiách.

Súčasnú OOV zabezpečujú pre členov odbyt až do 100% ich produkcie, kontrolu kvality, vyjednávanie podmienok s odberateľmi a pod., problémom je zabezpečenie prevádzky (administratíva, mzdy) týchto združení s právnou subjektivitou (*Strednodobé hodnotenie PRV*). Potenciál rozvoja OOV je v zapojení väčšieho množstva producentov (v r. 2005–2013 združovali OOV podľa PPA: 746 podnikov), v rozvoji skladovacích, spracovateľských a ďalších obchodných aktivít zameraných na inovácie a budovanie strategickej pozície s ohľadom na požiadavky trhu. Zároveň je potrebné sa poučiť zo skúseností s implementáciou op. 142 a dôslednejšie analyzovať optimálne nastavenie podmienok podpory a monitorovania OOV, aby nedochádzalo iba k administratívnej spolupráci, ale k reálnej integrácii výrobcov a rozvoju dodatočných aktivít (obchodných, marketingových a pod.), ktoré podporia rast pridanej hodnoty.

4.2.5. 05. Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a stimuláciou živočíšnej výroby v chovoch s AW.

Priority/oblasti zamerania

- 3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií

Prierezové ciele

- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu
- Inovácie

Opis

Je potrebné sa **zamerat' na zvýšenie podielu domácej produkcie s vyššou pridanou hodnotou** prostredníctvom vyššej kvality výrobkov, inovácií, regionálnych a miestnych špecialít a pod. Na zvýšenie podielu domácej produkcie na 75-80% do r. 2020 je nutné:

- **zlepšenie spracovania** (zvýšenie efektivity výroby - modernizácia strojov a zariadení, nové technológie, zvýšenie spracovania miestnych surovín domácim priemyslom – dnes sa spracúva 65% domácej produkcie, cieľ do r. 2020 je 80%)

- **zvýšenie kvality** (zvyšovanie biologickej hodnoty výrobkov v súlade s trendmi z oblasti zdravej výživy, spracovanie produktov ekologického poľn., podporenie súťaživosti medzi výrobcami o značku kvality (v SR je registrovaných 514 značiek kvality, cieľ do r. 2020 je 700), zavádzanie inovatívnych technológií a receptúr)

- **skvalitnenie marketingu** (úspešný marketing súvisí aj s označovaním produktov odlišujúcim nadštandardnú kvalitu a garantujúcim výrobné postupy, suroviny a pod.)

Zvyšovanie kvality musí začať na farmách ŽV, kde súvisí so zdravotným stavom chovov a AW zvierat. Investície v súčasnosti dosahujú len kritickú úroveň, bez ktorej by nebolo možné v ŽV pokračovať. Kompenzácia nákladov za záväzok AW vo väčšine prípadov zlepšuje kvalitu a pomáha zefektívniť chov zvierat.

Zo SWOT vyplýva, že je potrebné motivovať chovateľov k dodržiavaniu podmienok AW, ktoré sa stávajú v SR vecou verejného záujmu:

- zvýšený tlak organizácií/ médií na riešenie AW a sankcionovanie porušení
- zvýšený záujem o výrobky osobitnej kvality, vrátane znakov AW
- zvýšená atraktivnosť pre verejnosť, zlepšenie pozície pri predaji z dvora a agroturistike.

Prijatie záväzku AW vyžaduje zvýšené nároky na pracovné sily, čo podporuje zamestnanosť.

4.2.6. 06. Prevencia pred negat.dôsledkami povodní s negat.dopadom na potenciál poľn.výroby a zvýšenie vodozadržnej kapacity územia.

Priority/oblasti zamerania

- 3B) Podpora riadenia rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania
- 4B) Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov
- 4C) Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

Prierezové ciele

- Životné prostredie
- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu

Opis

Medzi hlavné ohrozenia patria:

- zvýšenie rizika extrémnych prejavov počasia, osobitne záplav a výskytu lokálneho a celoplošného sucha, vplyvom pokračujúcich zmien klímy (zvyšujúce sa teploty, narastanie evapotranspirácie, prudké búrky, krupobitie, prívalové dažde) a z toho plynúci nedostatok domácich poľnohospodárskych komodít pre spracovanie v potravinárstve

- hrozba nedostatku finančných prostriedkov štátu na výplatu kompenzácií škôd spôsobených vplyvom prírodných katastrof

Produkčný potenciál pôd z hľadiska klimatických faktorov v SR ohrozuje najmä výskyt prívalových dažďov a sucha. Z pohľadu dlhodobého negatívneho efektu sú prívalové dažde a sucho chápané ako nielen ako významné pôdohospodárske hrozby, ale aj ako environmentálne hrozby.

Popri aktivitách rezortu MŽPSR, ktoré sa zameriavajú na ochranu územia pred záplavami (tzv. veľkou vodou) je potrebné sa venovať aj opatreniam, ktoré zabezpečia zachytávanie (retenciu) povrchových vôd a odvedenie prebytočnej vody z poľnohospodárskej pôdy, ktorá by inak znemožňovala alebo sťažovala ich optimálnu kultiváciu a obhospodarovanie. Možným riešením je rekonštrukcia a modernizácia existujúcich hydromelioračných a odvodňovacích systémov, čerpacích staníc, ochranných hrádzí, prehlbovanie zanesených korýt a pod. Novopripravená koncepcia revitalizácie hydromelioračných sústav v tomto kontexte sleduje ochranný efekt rekonštruovanej hydromelioračnej infraštruktúry proti zaplaveniu a zamokreniu poľnohospodárskej pôdy. Okrem toho reguláciou odtoku vnútorných vôd majú hydromelioračné kanály značný potenciál zadržiavať vodu, čím zvyšujú retenčnú kapacitu územia. Zadržaná voda môže slúžiť ako alternatívny zdroj na lokálne zavlažovanie, čo prispeje k adaptácii na zmeny klímy a zvýši efektivitu využívania vody.

4.2.7. 07. Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity.

Priority/oblasti zamerania

- 4A) Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy
- 4C) Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

Prierezové ciele

- Životné prostredie

Opis

Podľa CCI 35 Index populácie vtákov v SR poklesol v období 2005-2012 o 10% a podľa CCI 36 prevláda nízky stupeň zachovania biodiverzity prírodných TP, vhodne je obhospodarovaných 13%, nevhodne a zle 78,2%.

Protiváhou je rastúca výmera pôdy s AEP a EP, po r. 2014 aj zavedenie greeningu a dôraz na ochranu krajinných prvkov (EFA).

Pre zachovanie biodiverzity je kľúčové **dôsledné vymedzenie poľn. a lesných území s vysokou prírodnou hodnotou** (HNV), ich ochrana, monitorovanie a zvýšenie informovanosti o ich význame. Nová metodika definovania a stanovenia území HNV tvorí prílohu programu.

Príprava Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do r. 2020“ (uznesenie vlády SR č. 8/2014) odhalila, že tradičný prístup k ochrane biodiverzity, založený na izolovanej ochrane vybraných druhov a biotopov nie je dostatočne efektívny, preto v PRV je potrebné podporovať biotopy a druhy európskeho významu, vrátane území Natura 2000.. K tomu je treba lepšie zacieliť aj aktivity vzdelávania, poradenstva a šírenia dobrej praxe (napr. ekosystémový manažment fariem).

K biodiverzite prispieva aj podpora LFA, ktorá zabezpečuje údržbu krajiny. Až 60% plôch s AEP sa prekrýva s LFA a obe **synergicky prispievajú k biodiverzite**. Túto pozitívnu synergiu je potrebné vo väčšej miere uplatniť aj v PRV. Podobné odporúčanie je aj v hodnotení environmentálnej výkonnosti SR, OECD 2010.

4.2.8. 08. Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd.

Priority/oblasti zamerania

- 4B) Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov
- 4C) Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania
- 5E) Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Prierezové ciele

- Životné prostredie
- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu

Opis

PP EK odporúča podporovať ochranu pôdy pred eróziou, zhutňovaním, zasol'ovaním a stratou organických látok.

Medzi problémy poľnohospodárstva SR vo vzťahu k ŽP zaraďuje hodnotiaci správca OECD 2011, popri znečisťovaní vôd a poklesu biodiverzity nasledovné:

- Eróziu , ktorá je spôsobená prevahou hornatej krajiny, ale tiež vysokým podielom ornej pôdy (70%).
- Zhutnenie pôd, ktoré sa týkalo asi 8% p.p., na ďalších 19%.
- Podiel kyslej pôdy sa bude rásť.
- Podmáčanie pôd, viac ako 20% p.p. je trvalo ovplyvnených zamokrením, najmä z dôvodu vysokých hladín podzemnej vody a pôdnej štruktúry.

Podľa aktuálnych údajov VÚPOP je takmer 30% p.p. (LPIS) potenciálne ohrozenej silnou eróziou (nad 10t/ha/rok). Monitoring pôd SR uvádza dlhodobo zvýšený podiel lokalít so zhutnenou podornicou, čo

obmedzuje potenciál pôdy pri zadržiavaní vody. Ďalším zistením je pokles organického uhlíka na všetkých sledovaných orných pôdach.

Zachovanie kvality pôdy je závislé aj od pokračovania poľnohospodárstva v LFA, kde platby zabraňujú opúšťaniu pôdy, marginalizácii a pustnutiu krajiny.

V LH sa prejavuje zvýšená erózia pôdy vplyvom ťažby a približovania dreva, vyjazdenie koľají a zhutnenie pôdy.

Z PD EK je znečistenie vody výzvou a hrozí, že polovica vodných plôch nesplní cieľ - dobrý stav vôd do roku 2015, vyplývajúci z RS o vode. Konštatované znečistenie pochádza najmä z priemyslu a komunálnej sféry, podiel poľnohospodárstva je v porovnaní s ostatnými zdrojmi okrajový, avšak kľúčový pre znečistenie podzemných vôd.

Kontamináciu vôd spôsobuje najmä intenzívne hospodárenie na pôde a chovné zariadenia. SR uplatňuje na 33% územia Akčný plán ochrany území ohrozených dusičnanmi (smer. EÚ 91/676/EHS). Výmera zraniteľných oblastí je 2 232 810 ha podľa evidencie katastra.

Na ustálenom trende znečistenia vôd z poľnoh. sa pozitívne prejavuje účinok podpôr EP, AEP a ďalších **udržateľných systémov hospodárenia**. Súbežne je potrebné vzdelávanie, poradenstvo a šírenie dobrej praxe v hospodárení s vodou a pestovať povedomie zodpovednosti za kvalitu vôd.

4.2.9. 09. Zachovanie poľnohospodárstva v menej priaznivých oblastiach a efektívne využívanie pôdneho fondu SR.

Priority/oblasti zamerania

- 4A) Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

Prierezové ciele

- Životné prostredie
- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu

Opis

Na zachovanie poľnohospodárstva v LFA SR dlhodobo vo veľkom rozsahu uplatňuje kompenzačné platby LFA. Uvedené platby kompenzujú stratu príjmu a zvýšené náklady a tým umožňujú pokračovanie poľnohospodárstva, čím zabraňujú opúšťaniu pôdy, marginalizácii a pustnutiu krajiny.

Hospodárenie v LFA je na hranici ekonomickej efektívnosti. Zatiaľ čo v horských oblastiach je problematické ju dosiahnuť, ostatné typy LFA sa držia tesne nad hranicou efektívnosti. Podpora LFA sa podieľa na bežných dotáciách 30%-tami v horských oblastiach, 22%-tami v ostatných znevýhodnených oblastiach a 16%-tami v oblastiach so špecifickými nevýhodami.

Pri porovnaní r. 2007 a 2011 na vývoj efektívnosti hospodárenia v LFA vplýval negatívne vyšší rast

nákladov ako výnosov. Rentabilita nákladov je v LFA takmer o polovicu nižšia ako v produkčných oblastiach. Pomalší rast tržieb ako nákladov v LFA sa prejavil aj vo zvyšovaní potreby nákladov na 1 EUR tržieb. Na druhej strane vývoj tržieb bol priaznivý v produkčných oblastiach, čo sa pozitívne prejavilo v zníženej potrebe nákladov na získanie vyššieho objemu tržieb. Úroveň miezd v r. 2012 dosahovala v LFA 86% produkčných oblastí.

4.2.10. 10. Zvýšiť energetickú efektívnosť a zvýšenie podielu využívania OZE.

Priority/oblasti zamerania

- 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie
- 5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;
- 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Prierezové ciele

- Životné prostredie
- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu
- Inovácie

Opis

Podľa PD EK je SR **piatou energeticky najnáročnejšou krajinou EÚ**. Môže za to predovšetkým vysoká konečná spotreba energie v priemysle (37,5% oproti priemeru EÚ 25,3%).

Rezervy v energetickej efektívnosti sú aj v pôdohospodárstve (tepelné hospodárstvo, minimalizácia prejazdov, lepšie využívanie technologických a skladových kapacít, chýba systém energetického poradenstva pre poľnohospodárov zavedenie systému energetického auditu a i.).

PRV má potenciál zvýšiť energetickú účinnosť najmä modernizáciou zastaraných strojov/technológií a obnovou budov. Tento proces je potrebné posilniť uplatnením konceptu zeleného verejného obstarávania.

SR sa zaviazala, že do r. 2020 dosiahne **14 percentný podiel energie z OZ** na hrubej konečnej spotrebe energie. V r.2010 podiel OZ, najmä vodnej energie a tuhej biomasy, dosiahol 9,8%, čo je pod priemerom EÚ (11,7%).

V súčasnosti iba 10,2 % z produkcie OZE v SR pochádza z poľnohospodárstva (CCI 43). Na zlepšenie stavu je potrebné **mobilizovať súkromné investície do OZE**, predovšetkým vhodným nastavením podmienok podpôr.

Využívanie biomasy z pôdohospodárstva dosahuje iba **30 % z energetického potenciálu krajiny** (Akčný plán využívania biomasy na roky 2008-2013). Nízka produkcia energie z obnoviteľných zdrojov v

poľnohospodárstve (143,3 kToe, resp. 0,0756 kToe/1000ha p.p.) a v lesníctve (740 kToe, resp. 0,382 kToe /1000ha l. p.) r.2010, čo je výrazne pod priemerom EÚ-27 (**0,102 kToe/1000ha p.p.**, resp. **0,4556 kToe /1000ha l. p.**).

Výmera rýchlorastúcich drevín je zanedbateľná (v r. 2011 len 66 ha p.p.).

V rámci sektora prevláda nízky podiel spracovania odpadovej biomasy živočíšneho pôvodu na produkciu energie (potenciál pre rozšírenie bioplynových staníc) a nedostatočné využívanie OZE vidieckymi obcami.

4.2.11. 11. Eliminácia dopadov a adaptácia pôdohospodárstva na zmeny klímy (časti A, B, C)

Priority/oblasti zamerania

- 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie
- 5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;
- 5E) Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Prierezové ciele

- Životné prostredie
- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu

Opis

A) Zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve a zastavenie negatívneho trendu vo využívaní závlah

Pôdohospodárstvo SR nie je adaptačne pripravené na prebiehajúcu a očakávanú klimatickú zmenu, voda z členitého územia SR rýchlo odteká, vo vegetačnom období sa čoraz častejšie prejavuje nedostatok vody vlahy, čo je limitujúcim faktorom dosahovania vyšších úrod fytohmoty.

Závlahy predstavujú účinný nástroj pri adaptácii rastlinnej výroby na zmiernenie dopadov klimatických zmien, súčasne s podporou využívania závlah sú potrebné investície do modernizácie zastaranej závlahovej infraštruktúry a úsporných technológií zavlažovania.

B) Pomerné zníženie tvorby emisií skleníkových plynov vo vzťahu k zvýšeniu poľnohospodárskej produkcie

SR splnilo už v roku 2003 svoj emisný cieľ pre rok 2010 stanovený v Kodanskom protokole. Napriek očakávanému miernemu rastu v období po roku 2011, sú emisie stále len na tretinovej úrovni roku 1990.

Prínos PRV v boji proti klimatickej zmene sa dosiahne najmä:

- Odstraňovaním nedostatkov v oblasti manipulácie a uskladňovania organických hnojív a

- exkrementov hospodárskych zvierat (NH₄), pesticídov a priemyselných hnojív;
- Zvýšením využívania odpadovej biomasy a exkrementov živočíšneho pôvodu;
- Rozšírením ekologického poľnohospodárstva, AE záväzkov;

C) Lepšie využitie potenciálu krajiny na maximalizáciu sekvestrácie CO₂ v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

V procesoch sekvestrácie sú lesy nezastupiteľné a ich potenciál ukladania uhlíka do dreva vysoko prekračuje potenciál pestovania plodín. Výmera FAWS sa nepretržite zvyšuje. Posilnenie sekvestrácie sa dosiahne predovšetkým zlepšenou starostlivosťou o zdravotný stav lesov a **systematickou obnovou lesa**. Rezervy sú v oblasti **zušľachtovania lesov** s nízkou hospodárskou a prírodnou hodnotou, kde možno zaradiť aj bývalé TTP zarastené náletovými drevinami.

4.2.12. 12. Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochrannej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách.

Priority/oblasti zamerania

- 4A) Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy
- 4B) Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov
- 4C) Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania
- 5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;
- 5E) Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Prierezové ciele

- Životné prostredie
- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu

Opis

Z pohľadu starostlivosti o les je neodmysliteľnou dôsledná prevencia a minimalizácia poškodzovania lesných porastov (škodcovia, požiare, kalamity, erózia), obnova lesa na holinách, ktoré vznikli pôsobením škodlivých činiteľov, vrátane sprístupňovania kriticky ohrozených lesov. Zlepšenie starostlivosti o lesy je tak čiastočne podmienené aj existenciou objektívne potrebnej infraštruktúry lesných ciest. Cieľom SR je dosiahnuť hustotu lesnej dopravnej siete na úrovni 25 bm/ha.

V roku 2011 bolo podľa evidencie Požiarnotechnického a expertízneho ústavu MVSR **evidovaných 303 lesných požiarov** s celkovou zhorenou plochou 402,55 ha a vyčíslenou škodou 577 070 EUR, plus dodatočné výdavky na letecký monitoring.

V prevencii lesov pred požiarmi je optimálne zvýšiť vodo-zádržnú kapacitu lesov, čím sa zlepši jednak protipovodňová ochranná funkcia lesov a tiež dostupnosť a zásoby vody pre protipožiarnu ochranu lesa (napr. protipožiarné nádrže).

Podiel náhodných ťažieb t. j. ťažieb, ktoré boli vykonané ako dôsledok prírodných katastrof v lesoch dosiahol roku 2011: **52 %**. Následkom takýchto ťažieb vznikli holiny, ktoré v roku 2011 dosiahli kumulovanú výmeru **18 441,84 ha**. Tieto holiny bude potrebné zalesniť, aby na týchto plochách boli čím skôr obnovené všetky funkcie lesa.

Vyššie uvedené kritické stránky LH je potrebné adresovať v rámci aktivít vzdelávania a poradenstva a tiež akcentovať pri vypracovaní a realizácii účinných lesohospodárskych plánov.

4.2.13. 13. Vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku.

Priority/oblasti zamerania

- 2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny
- 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest
- 6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Prierezové ciele

- Inovácie

Opis

V poľnohospodárstve je vyšší počet zaniknutých pracovných miest ako novovzniknutých. Predpokladom rozvoja vidieka, pôdohospodárstva a nových pracovných miest je oživenie domácej produkcie, podpora investícií do **malých fariem a ich vzájomnej spolupráce. Zdrojom pracovných miest sú aj MSP.**[1], kde je priestor aj pre inovačné projekty **zamerané na podporu potravinovej vertikály** špecializovaných produktov.

Zníženie dlhodobej nezamestnanosti je podstatným cieľom Stratégie Európa 2020. Miera nezamestnanosti na vidieku je oveľa vyššia ako v mestských regiónoch a tiež ako je priemer v SR. Hlavnými faktormi rozdielnosti mestských a vidieckych regiónov sú štrukturálne ťažkosti veľkých subjektov, infraštruktúrna zaostalosť a slabá integrácia do trhu práce hendikepovaných sociálnych skupín a etnických minorít. Kľúčovou úlohu v riešení vysokej nezamestnanosti na vidieku by mohla zohrať väčšia podpora MSP. K stanoveniu opatrení je potrebné neustále monitorovanie, identifikácia a analýza vzdelávacích potrieb v praxi, ktoré sú deklarované aj v Stratégii celoživotného vzdelávania 2011, prijatej uznesením vlády SR č. 657/2011 zo dňa 12. októbra 2011. Pre posilnenie vidieckej zamestnanosti je dôležitá podpora sektora živočíšnej výroby, ovocia a zeleniny (rozšírenie výroby a spracovania sezónnej i nesezónnej zeleniny, rekonštrukcia ovocných sádov, spracovanie, skladovanie a distribúcia, programy inovácie rastlinnej produkcie, zavádzanie nových plodín a úpravy pre trh).

Nový PRV bude zameraný aj na podporu, vytváranie vhodných podmienok podnikania na vidieku, na zvýhodnenie **projektov vytvárajúcich udržateľné pracovné miesta**, pre absolventov a uchádzačov o zamestnanie.

4.2.14. 14. Zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja miestnych komunít/partnerstiev vo vidieckych obciach.

Priority/oblasti zamerania

- 6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Prierezové ciele

- Životné prostredie
- Inovácie

Opis

Sociálna kohézia vidieka sa prejavuje nežiaducimi socioekonomickými dopadmi. V SR prevládajú malé obce do 1 000 obyvateľov(66,2 %). Najviac malých vidieckych obcí je na severovýchode a juhu stredného Slovenska. Ich problémom je slabá lokálna infraštruktúra, nedostatok finančných prostriedkov, vysoké záväzky a neschopnosť efektívne hospodáriť s majetkom. V sídlach do 500 obyvateľov sa pre nedostatok práce zhoršuje sociodemografická štruktúra a pokračuje odchod mladej, ekonomicky aktívnej populácie. Pozičný dokument EK pre SR pre rozvoj vidieka obmedzil na r. 2007-2013 financie na zlepšovanie života nízka diverzifikácia.

V rámci PRV SR 2014-20 je potrebné nadviazať na aktivity v rámci opatrení „Základné služby pre hospodárstvo a obyvateľstvo vidieka“ a „Obnova a rozvoj dedín“.

Pre rozvoj obcí a miestny rozvoj[1] treba smerovať investície do drobnej infraštruktúry, miestnych služieb, základnej obchodnej siete, vytvárania podmienok pre komunitnú/podnikateľskú činnosť, do objektov voľno-časových aktivít, výstavby, rekonštrukcie a modernizácie vodovodov, kanalizácie, výstavby ochranných hrádzí pred povodňami, zberných dvorov, modernizácie verejného osvetlenia, energetického využitia druhotných surovín, a i. K rozvoju zamestnanosti prispeje zladenie niektorých rezortných politík.

V oblastiach súvisiacich s ochranou životného prostredia a historicko-kultúrneho dedičstva - obnovou a údržbou krajiny, rozvojom miestnej infraštruktúry, cestovného ruchu, informatizáciou a i.

Podporou z PRV SR 2007-2013 cez LEADER sa prispelo k zlepšovaniu kvality života, zamestnanosti, rozvoja miestnych služieb a obcí. Podporuje sa budovanie a rozvoj miestnych partnerstiev/komunít. Je nutné zabezpečiť kontinuitu realizovaných aktivít.

4.2.15. 15. Rozvoj IKT vo vidieckych obciach.

Priority/oblasti zamerania

- 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie
- 2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny
- 3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest
- 6C) Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach

Prierezové ciele

- Inovácie

Opis

Rozvoj internetu aj oblasť e-obchodovania v SR boli v posledných rokoch a sú pod priemerom EÚ. Pre inovácie a rozvoj podnikania s cieľom pomôcť začínajúcim podnikom je dôležitý aj e-obchod. Na vidieku je ešte potenciál rozširovania IKT. Nižšia úroveň pripojenia internetu je okrem domácností a podnikateľov aj vo verejnej správe (obecné úrady). Nedostatok širokopásmových pripojení súvisí s nákladmi na vybudovanie týchto sietí. Budujú ich komerční prevádzkovatelia, nemajú záujem ísť do vidieckych regiónov. Širokopásmový internet patrí podľa Národnej stratégie pre širokopásmový prístup v SR k efektívnym nástrojom podpory ekonomickej a spoločenskej konkurencieschopnosti. Potreba širokopásmového pokrytia vidieka je v určitých obciach (optika, stožiare a i.), v slabo osídlených oblastiach – kopanice, lazy a i. (bezdrôtové pokrytie), kde nie je a nebude vybudované iné pripojenie. Podpora IKT bude asistovať starším ľuďom, šetriť energiu a zlepši podnikateľské prostredie, prístup obyvateľom k eGovernmentu, prepojenosť samospráv a i..

V Strategickom dokumente pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie (2014-2020) sú konkretizované hlavné rozvojové potreby pre Slovensko, ktoré sú v súlade s aktuálnym stavom digitálnej ekonomiky. Podľa tohto dokumentu cieľ vlády pre zlepšenie prístupu k IKT je v 2 oblastiach: 1. V oblasti rastu digitálnych služieb – aplikáciou IKT v rámci elektronickej štátnej správy, e-vzdelávania, e-inklúzie a e-zdravotníctva; 2. V oblasti infraštruktúry prístupovej siete, určenej rozširovaním používania širokopásmového pripojenia, zavedením vysokorychlostných sietí a podporou prijatia budúcich a objavujúcich sa technológií a sietí pre digitálne hospodárstvo.

5. OPIS STRATÉGIE

5.1. Odôvodnenie potrieb vybraných na riešenie prostredníctvom programu rozvoja vidieka a výber cieľov, priorít, oblastí zamerania a stanovenie cieľov na základe zistení SWOT analýzy a posúdenia potrieb. Podľa potreby odôvodnenie tematických čiastkových programov zahrnutých do programu. Odôvodnenie sa týka predovšetkým požiadaviek uvedených v článku 8 ods. 1 písm. c) bode i) a iv) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Východiskom pre stratégiu PRV sú výsledky analýzy SWOT, identifikované potreby ako aj ciele Stratégie Európa 2020. Na národnej úrovni stratégia PRV dopĺňa ciele Koncepcie rozvoja pôdohospodárstva SR na roky 2013-2020 a Aktualizovanej nár. stratégie ochrany biodiverzity do r.2020.

Obsah stratégie je určený Partnerskou dohodou ako aj rozpočtom verejných prostriedkov. Identifikované problémy a potreby budú riešené prostredníctvom plán. intervencií v rámci všetkých šiestich priorít EPFRV a vybraných fokusových oblastí (15). Do programu neboli zaradené FO 5A, 5B, 5D, nakoľko potreby vzťahujúce sa k týmto FO budú riešené v rámci FO 2A. Nad rámec spoločných FO bola doplnená dodatočná fokusová oblasť 2C, zameraná na zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva.

V zmysle SPP si stratégia stanovuje nasledovné strategické ciele:

- Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora
- Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám
- Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest

Najdôležitejším strategickým cieľom programu je posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora (poľnohospodárstvo, lesníctvo a potravinárstvo).

V rámci tohto **cieľa** zvolená stratégia je založená na riešení vybraných potrieb č.1-č.6, č.10-č.11, ktoré vyplývajú hlavne zo sektorových slabých stránok definovaných v analýze SWOT. Vybrané potreby budú primárne riešené v rámci priority 2 (FO 2A, 2B a 2C) a 3 (FO 3A a 3B). Pre opatrenia, ktoré priamo prispievajú k prioritě 2 a 3 je v programe alokovaných približne 37 % z celkových verejných výdavkov programu, ktoré budú použité na podporu investícií do poľnohospodárskych podnikov, spracovania a odbytu, lesných podnikov.

Cieľom je i.) investične podporiť celkovo 1 730 podnikov z toho 250 mladých farmárov (čl.17) a 230 lesných podnikov (čl.21), ii.) podporiť 600 začínajúcich mladých farmárov a 330 malých farmárov (čl.19), iii.) rekonštruovať 250 km lesných ciest a a 512km melioračných kanálov, iv.) realizovať 130 PPÚ.

Riešené potreby sú zoradené z pohľadu dôležitosti pre PRV:

- **Potreba č.2 „Zvýšiť efektivitu všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve“**

I napriek dosiahnutým pozitívnym výsledkom u podporených podnikoch z minulých PRV, zotrúva na úrovni sektora pôdohospodárstva negatívny vývoj produktivity práce a ziskovosti. Analýza SWOT potvrdzuje, že existuje možnosť pre určité sektory slovenského pôdohospodárstva zvýšiť svoj podiel na domácom ako aj na exportných trhoch, zlepšiť efektivitu výroby a produktivitu práce a tým zlepšiť ich príspevok k ekonomickému rastu celého sektora. Prostredníctvom cielených intervencií z PRV je možné dosiahnuť požadované štrukturálne zmeny. U poľnohospodárskych podnikov budú požadované zmeny

dosiahnuté prostredníctvom podporených intervencií opatrenia 4.1 (čl.17a), ktoré budú zacielené na vybrané operácie rozdelené podľa veľkosti fariem určenej na základe celkovej výmery alebo VDJ. Potreba č.2 bude riešená v rámci FO 2A,B,C a 6A.

- **Potreba č.3 „Usporiadanie vlastníctva, konsolidácia pôdy a zlepšenie infraštruktúry“**

Územia s neukončenými PPÚ vykazujú zhoršené disponovanie s pozemkami, problém s prístupom ku všetkým pozemkom. V nadväznosti na minulé programové obdobia je potrebné pokračovať v PPÚ vrátane výstavby spoločných zariadení. Bez podpory z PRV by nebolo možné zabezpečiť ich pokračovanie a postupné ukončenie.

Pre podniky hospodáriace v lesoch predstavujú lesné cesty základ obhospodarovania lesov. Samotné podniky nedokážu financovať zlepšenie nevyhovujúceho súčasného stavu cestnej infraštruktúry v lesoch iba z vlastných zdrojov. Nakoľko lesná infraštruktúra slúži aj k zabezpečeniu ochrany lesov (vrátane ochrany proti vodnej erózii) ako aj návštevníkom lesom, je dôležité podporiť výstavbu a rekonštrukciu lesných ciest aj z verejných zdrojov.

Potreba č.3 bude riešená v rámci FO 2A a 2C.

- **Potreba č.4 „Podpora predaja domácej produkcie cez odbytové organizácie výrobcov a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov“**

Nízky podiel domácej produkcie na trhu sú dôvody pre podporu PRV zameranú na rozvoj spolupráce poľ. podnikov organizovaných v OOV, na podporu spolupráce medzi aktérmi dodávateľského reťazca, na podporu krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov. Na základe získaných ponaučení z minulého obdobia budú OOV podporené z PRV v rámci projektov spolupráce. Je dôležité zachovať existenciu funkčných OOV, ktoré poskytujú svojim členom vyššiu stabilitu na trhu. Potreba č.4 bude riešená prioritne v rámci FO 3A.

- **Potreba č.5 „Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a stimuláciou živočíšnej výroby v chovoch AW“**

Dosahovaná nízka pridaná hodnota v spracovaní domácej poľ. produkcie je dlhodobým problémom SR. Pre dosiahnutie požadovanej zmeny sú nutné cielené intervencie PRV zamerané na zvýšenie podielu domácej produkcie s vyššou pridanou hodnotou prostredníctvom podpory investícií do majetku týkajúce sa odbytu a spracovania domácej poľnohospodárskej produkcie.

V rámci ŽV budú podporené chovy zvierat s vyššími štandardmi dobrých životných podmienok zvierat, u ktorých bude dosiahnuté zlepšenie pohody zvierat a ich zdravotného stavu. Čo následne bude vplývať aj kvalitu produkcie ŽV. Potreba č.5 bude riešená prioritne v rámci FO 3A.

- **Potreba č.6: „Prevenia pred negatívnymi dôsledkami povodní, s negatívnym dopadom na potenciál poľnohospodárskej výroby a zvýšenie vodozadržnej kapacity územia“**

Nedostatočná vodozadržná kapacita a ochrana poľ. územia pred vznikom lokálnych povodní predstavuje závažný problém pre poľnohospodárov a jeho význam z dôvodu klimatických zmien každoročne rastie. Existujúca sieť melioračných kanálov plní ochrannú funkciu proti zamokreniu a zaplaveniu poľ.pôdy. Súčasný stav kanálov je nevyhovujúci a vyžaduje nové investície. Keďže ide o väčšie investície na rozsiahlejšom poľ. území, ich realizácia bez podpory PRV nie je možná. Potreba č.6 bude riešená v rámci

FO 3B.

- **Potreba č.10 Zvýšiť energetickú efektívnosť a zvýšenie podielu využívania OZE**

Závazok SR prispieť k zníženiu spotreby energie vyplýva z PD. V poľnohospodárstve a spracovaní poľ. produkcie existujú rezervy v úsporách energie, ktoré je možné využiť pri investičných podporách z PRV. Podporou energeticky úsporných technológií je možné dosiahnuť požadovaný záväzok programu k cieľom Stratégie EÚ 2020. Potreba č.10 bude riešená prioritne v rámci 2A, a 5C (sekundárne prispieva k cieľu FO 5B).

- **Potreba č.11 Eliminácia dopadov a adaptácia pôdohospodárstva na zmeny klímy**

Klimatické zmeny spôsobujú extrémne výkyvy v počasí spôsobujúce nedostatok zrážok alebo ich prebytok počas vegetačného obdobia. Závlahy predstavujú účinný nástroj pre adaptáciu poľnohospodárstva na zmeny klímy. Keďže v SR existuje pomerne zastaraná závlahová infraštruktúra, je potrebné podporiť jej modernizáciu prostredníctvom PRV.

Poľnohospodárstvo SR prispieva k tvorbe emisií minimálne. Hlavným zdrojom ich tvorby je ŽV. Pre udržanie nízkych hodnôt tvorby emisií pod stanovené limity budú prostredníctvom PRV podporené investície do uskladňovania organických hnojív a extrémov.

Potreba č.11 bude riešená v rámci FO 2A (sekundárne prispieva k cieľom 5A a 5D).

- **Potreba č.1 „Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí a inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií“**

Dosiahnutie požadovaných zmien v rámci riešenia potrieb týkajúcich sa zvýšenia efektivity výrobných faktorov a pridanej hodnoty u podnikov v sektore pôdohospodárstva je podmienené transferom znalostí a cieľovým poradenstvom. Z toho dôvodu je dôležité pre PRV podporovať školiace a poradenské aktivity ako aj projekty spolupráce, ktoré zabezpečia požadovaný transfer. Potreba č.1 je prierezovou potrebou.

V poradí druhým strategickým cieľom je udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám. V rámci tohto cieľa zvolená stratégia je založená na riešení identifikovaných potrieb č.1, č.8-č.12, ktoré vyplývajú hlavne zo slabých stránok: nedostatočne obhospodarovných biotopov TTP, zlého zdravotného stavu lesov, nedostatočnej obnovy lesa, ale aj zo silných stránok: zachovaný vysoký výskyt a rozmanitosť chránených druhov živočíchov a rastlín, väčší podiel území s vysokou prírodnou hodnotou a chránených území, pokračujúca poľ. činnosť v horších prírodných podmienkach, vysoká kvalita podzemnej vody.

Vybrané potreby budú primárne riešené v rámci priority 4 (FO 4A,B,C)a 5 (FO 5C, 5E). Na prioritu 4 je predurčených približne viac ako 42 percent z prostriedkov programu (z toho 23,22% pre LFA). Cieľom je podporiť i.) 399 tis. ha p.p. a 51 tis. ha lesov prispievajúcich k ochrane biodiverzity, ii.) 391 tis ha p.p. a 22 ha lesov prispievajúcich k zlepšeniu vod.hospodárstva a ochrane pôdy, iii.) 152 tis. ha pôdy prispievajúcich k zvýšeniu sekvestrácie CO₂.

- **Potreba č.9 Zachovanie poľnohospodárstva v menej priaznivých oblastiach a efektívne využívanie pôdneho fondu SR**

Veľká časť územia SR sa nachádza v prirodzene znevýhodnených oblastiach. Pre väčšinu poľ. podnikov hospodáriacich v týchto oblastiach je podpora LFA existenčnou platbou, t.j. bez tejto podpory by nedokázali zabezpečiť požadované postupy hospodárenia resp. by opustili dané územie. To by následne malo dosahy na kvalitu pôdy, ekosystémy a to hlavne v územiach Natura 2000. Z toho dôvodu je pre PRV prioritou pokračovať v podpore poľ. podnikov hospodáriacich v LFA. Potreba č.9 bude riešená v rámci FO 4A.

- **Potreba č.7: Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity**

Stav biodiverzity v krajine je ovplyvňovaný poľnohospodárskou činnosťou. K jej zachovaniu a obnove prispieva šetrné hospodárenie na poľnohospodárskej a lesnej pôde. Takéto hospodárenie je možné zaviesť najmä prostredníctvom podpôr PRV a to hlavne na územiach Nature 2000 a územiach HNV. K zachovaniu biodiverzity budú prispievať hlavne podporené manažmentové opatrenia zamerané na zlepšenie a udržanie stavu biotopov a druhov. Vybrané opatrenia sú v súlade s Akčným plánom pre implementáciu opatrení vyplývajúcich z aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020. Potreba č.7 bude riešená v rámci FO 4A.

- **Potreba č.8: Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd**

Pôda predstavuje neobnoviteľný základný výrobný prostriedok pre poľnohospodárstvo, ktorú je z pohľadu dlhodobej udržateľnosti hospodárenia potrebné chrániť najmä pred eróziou, zasoľovaním, zhuťňovaním a stratou organických látok. Účinnú ochranu pôdy pred degradáciou nie je možné dosiahnuť bez intervencií PRV.

I keď podiel poľnohospodárstva na znečisťovaní vôd v SR je okrajový, je potrebné pokračovať v podpore takých opatrení PRV, ktoré prispievajú k udržaniu dobrého stavu vôd. Podporené postupy hospodárenia ako aj podporené investície do spoločných zariadení a uskladňovania organických hnojív preventívne pôsobia proti vodnej erózii ako aj proti kontaminácii spodných vôd z intenzívnej poľnohospodárskej činnosti.

Potreba č.18 bude riešená v rámci FO 4B, 4C a 2A.

- **Potreba č.12 Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochranej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách**

Zmena klímy spôsobuje v lesoch časté kalamity, ktoré predstavujú veľké environmentálne a ekonomické škody. Prevenciou je možné eliminovať tieto škody a znížiť výdaje na ich odstraňovanie. PRV zohráva dôležitú úlohu v tejto oblasti. Podporené intervencie budú smerovať prioritne do zvýšenia vodozadržnej kapacity lesov, na protipožiarnu ochranu lesov a na obnovu už poškodených lesov, odolnosti lesov prostredníctvom leso-environmentálnych platieb. Potreba č.12 bude riešená v rámci FO 4A,B,C.

- **Potreba č.10 Zvýšiť energetickú efektívnosť a zvýšenie podielu využívania OZE**

Závazok SR prispieť k zvýšeniu produkcie OZE vyplýva z PD. V sektore existuje nevyužitý potenciál pre produkciu OZE, ktorý je možné využiť pri investičných podporách z PRV. Podporou investícií do technológií a inovatívnych postupov pre produkciu OZE je možné dosiahnuť požadovaný záväzok programu k cieľom Stratégie EÚ 2020. Potreba č.10 bude riešená prioritne v rámci 2A a 5C (sekundárne prispieva k cieľu FO 5B).

- **Potreba č.11 Eliminácia dopadov a adaptácia pôdohospodárstva na zmeny klímy**

Pre udržanie a zvýšenie úrovne sekvestrácie CO₂ je potrebné podporovať starostlivosť o zdravotný stav

lesov a ich systematickú obnovu, na poľ. pôde podporovať spôsoby hospodárenia, ktoré napomôžu k tvorbe humusu a tým aj viazaniu uhlíka v pôde. Ide o verejný záujem, ktoré bez podpory PRV nie je možné realizovať. Potreba č.11 bude riešená v rámci FO 5E.

- **Potreba č.1 „Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí a inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií“**

Zavádzanie postupov hospodárenia zvyšujúce ochranu životného prostredia a zmierňovanie dopadov zmeny klímy sa nezaobíde bez aktívneho poradenstva, vzdelávania a šírenia dobrej praxe v tejto oblasti. Keďže ide o verejný záujem, aby podporené subjekty spĺňali všetky požiadavky hospodárenia, je dôležité pre PRV podporovať transfer vedomostí a dobrej praxe v tejto oblasti.

V poradí tretím strategickým cieľom je dosiahnuť vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest. V rámci SWOT boli identifikované výzvy, ktoré sa týkali vytvárania pracovných príležitostí, zlepšenia infraštruktúry vo vidieckych oblastiach a dostupnosti základných služieb.

V rámci tohto cieľa budú riešené potreby č.1, č.13-č.15, ktoré sú zoradené podľa poradia dôležitosti pre PRV.

Vybrané potreby budú primárne riešené v rámci priority 6. Na prioritu 6 je predurčených približne 14 % rozpočtu programu. Cieľom je vytvoriť 1 100 pracovných miest na vidieku, začleniť 1 mil. obyvateľstva do MAS, zo zlepšenej infraštruktúry a služieb bude benefitovať 176 tis. obyvateľov a 52 tis. obyvateľov bude mať prospech z novej alebo zlepšenej informačnej infraštruktúry.

- **Potreba č.13 Vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku**

Zvýšenie zamestnanosti patrí medzi hlavné ciele Stratégie Európa 2020. K tomuto cieľu musí prispieť aj PRV. Nové pracovné miesta vo vidieckych oblastiach môže vytvárať najmä MSP. Podporou ich rozvoja podnikania sa posilní ekonomika vidieka a stabilita pracovných miest. Podpora sa zameria hlavne na rozvoj diverzifikácie nepoľnohospodárskych činností a rozvoj podnikania mikro a malých podnikov vo vidieckych oblastiach. Podpora podnikateľských aktivít MSP bude smerovaná prioritne na vytváranie nových pracovných miest.

Potreba č.13 bude riešená v rámci FO 6A a 6B.

- **Potreba č.14 Zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja vo vidieckych obciach s dôrazom na zachovanie miestneho kultúrneho a historického rázu územia**

Medzi hlavné problémy obcí do 1000 obyvateľov patrí slabá infraštruktúra a nedostatok finančných zdrojov na ich rozvoj. Tieto problémy obmedzujú ich ekonomický rozvoj ako aj zhoršujú ich vplyv na životné prostredie. Dosiahnutie pozitívnych zmien si vyžaduje verejné zdroje, ktoré budú smerované prioritne na ekonomický rozvoj vidieckych oblastí, čo bude mať pozitívny vplyv na zamestnanosť a rozvoj podnikania

v podporených obciach.

Podpora miestnych komunít prostredníctvom LEADER zohráva kľúčovú úlohu pri smerovaní podpôr s dôrazom na hospodársky rast a tvorbu pracovných miest na vidieku. MAS dokážu najlepšie identifikovať potreby rozvoja svojho územia a tým budú efektívnejšie využívať získané verejné financie PRV. Prostredníctvom CLLD sa zvýši synergia medzi PRV a IROP, čo bude mať silnejší vplyv na rozvoj podporených území. Potreba č.14 bude riešená v rámci FO 6B.

- **Potreba č.15 Rozvoj IKT vo vidieckych obciach**

Širokopásmový internet predstavuje efektívny nástroj podpory ekonomickej a spoločenskej konkurencieschopnosti pre celé územie SR. Problémom je jeho zavádzanie vo vidieckych oblastiach, o ktoré nemajú záujem komerční prevádzkovatelia širokopásmových pripojení. Z toho dôvodu si zavádzanie širokopásmového internetu vyžaduje podporu verejných zdrojov. V rámci EŠIF bude táto oblasť podporená z OP II a PRV, pričom v rámci PRV bude podporené zavádzanie širokopásmového internetu v obciach do 500 obyvateľov. Potreba č.15 bude riešená v rámci FO 6C.

5.2. Kombinácia a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka pre každú oblasť zamerania vrátane odôvodnenia pridelenia finančných prostriedkov na príslušné opatrenia a primeranosti finančných zdrojov so stanovenými cieľovými hodnotami podľa článku 8 ods. 1 písm. c) bodu ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013. Kombinácia opatrení zahrnutých v intervenčnej logike musí byť podložená výsledkami SWOT analýzy, ako aj odôvodnením a stanovením priority potrieb uvedených v bode 5.1

5.2.1. P1: Podpora prenosu znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vo vidieckych oblastiach

5.2.1.1. IA) Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach

5.2.1.1.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.1.1.2. **Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka**

Na podporu inovácií a vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach budú využité opatrenia zamerané na spoluprácu, transfer vedomostí a skúseností, podporu informačných aktivít a poradenstvo. Jednotlivé aktivity budú realizované aj prostredníctvom demonštračných a pilotných projektov, workshopov, kurzov, seminárov a odborných exkurzií.

V rámci tejto horizontálnej priority je nevyhnutné zlepšenie spolupráce beneficentov a všetkých cieľových skupín programu s cieľom zvýšenia pridanej hodnoty produktov, zvýšenia konkurencieschopnosti podnikov a ich zoskupení, a s cieľom podpory domáceho trhu prostredníctvom inovácií, prenosu poznatkov, nových distribučných kanálov a krátkych reťazcov. Vzájomná spolupráca má za cieľ podnecovať vznik nových produktov, technológií, postupov a služieb vo vidieckych oblastiach.

Dôležitá je horizontálna aj vertikálna spolupráca sektorových aj prierezových aktérov vrátane prepojenia a integrácie prvovýroby so spracovaním a odbytom poľnohospodárskych a lesných produktov, zohľadňujúc ochranu životného prostredia ako aj ochranu klímy.

Opatrenia zabezpečia posilnenie inovačnej kapacity a spolupráce aktérov v rámci „znalostného trojuholníka“: vzdelávanie – výskum - poradenstvo s podnikateľskou praxou.

Uvedené opatrenia majú za cieľ odhaliť inovačný potenciál a inovačný dopyt malých a stredných podnikov (poradenstvo), prepojiť takéto podniky s tvorcami a poskytovateľmi vedecko-výskumného know-how (spolupráca). Prostredníctvom spolupráce a prenosu poznatkov budú mať inovatívne podniky prístup k informáciám o ochrane duševného vlastníctva a o možnostiach financovania projektov prostredníctvom inovatívnych finančných nástrojov na regionálnej, národnej ale aj európskej úrovni.

Cielené nasadenie inovačných opatrení a opatrení transferu vedomostí podporí dosiahnutie cieľov priorít 2 až 6.

5.2.1.2. 1B) Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu

5.2.1.2.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.1.2.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Na posilnenie spolupráce medzi poľnohospodármi, prepojenia poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva s výskumom a inováciami bude prioritne využité opatrenia spolupráca, sekundárne prenos poznatkov do praxe a poradenstvo.

V rámci opatrenia 16 Spolupráca (čl.35) bude podporená spolupráca medzi poľnohospodárskymi podnikmi ako aj medzi poľnohospodármi a spracovateľmi. Podporená spolupráca bude smerovať hlavne k lepšej finalizácii produkcií, vytváraní krátkych odbytových reťazcov, rozvoju miestnych trhov, ochrany životného prostredia ako aj zlepšeniu starostlivosti o les.

V rámci podpory inovácií sa bude klásť dôraz na projekty spolupráce so zapojením univerzít a vedecko-výskumných inštitúcií zameraných na 3 prioritné oblasti: i) zvyšovanie konkurencieschopnosti pôdohospodárstva, ii) manažment udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov a klimatických zmien, a iii) rovnovážny územný rozvoj vidieckych oblastí.

Program vytvorí podmienky na podporu tvorby spoločných vedeckých a rozvojových klastrov a zakladanie operačných skupín v rámci Európskeho inovačného partnerstva (EIP) vrátane podpory investičných aktivít.

Takto vytvorené klastre budú mať lepšiu možnosť zapojiť sa do Európskeho výskumného priestoru, vznikajúcich medzinárodných partnerstiev v rámci Stratégie EÚ pre dunajský región, ako aj vedeckej iniciatívy Spoločného výskumného centra EK (JRC) pre tvorbu európskych politík v oblasti pôda, voda, vzduch a bioenergie.

Vzájomná spolupráca prinesie nové informácie, vedomosti a znalosti v oblasti podpory budovania inkubátorov, start-up a spin-off firiem.

Cieleným použitím inovačných opatrení a opatrení na podporu transferu vedomostí sa má podporiť dosiahnutie cieľa priorit 2 až 6.

5.2.1.3. 1C) Podpora celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

5.2.1.3.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)

5.2.1.3.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Fokusová oblasť 1C je nasmerovaná na podporu prenosu vedomostí prostredníctvom vzdelávania a má prispieť k dosiahnutiu cieľov priorít 2 až 6.

Oblasť vzdelávania zahŕňa odborné, celoživotné a ďalšie tzv. neformálne vzdelávanie prostredníctvom informatívnych podujatí, výmeny skúseností, demonštratívnych projektov, kurzov, seminárov a odborných exkurzií.

Vzdelávanie musí smerovať k prioritným oblastiam Spoločnej poľnohospodárskej politiky najmä však: k zvyšovaniu konkurencieschopnosti podniku, efektívnejšiemu riadeniu podniku, k podpore zavádzania inovácií na úrovni podniku, k lepšiemu využitiu prírodných zdrojov, ochrane životného prostredia, životných podmienok zvierat a zlepšeniu kvality života.

Neformálne vzdelávanie bude zamerané na potrebu produkcie s vyššou pridanou hodnotou a vyššou kvalitou, ktoré posilnia konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, spracovania potravín a lesníctva a zároveň podporia domáci trh prostredníctvom nových distribučných kanálov, krátkych reťazcov, regionálnych tržníc a pod. (vo väzbe na priority 2 a 3).

5.2.2. P2: Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov

5.2.2.1. 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

5.2.2.1.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)

- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.2.1.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Vybraná kombinácia opatrení v rámci 2A je zameraná na riešenie potrieb č.2,3,10,11 a 14. Vytvorená synergia medzi opatreniami by mala prispieť k zlepšeniu ekonomickej výkonnosti poľnohospodárskych podnikov.

Opatrenie 4 – podopatrenie 4.1 (čl.17a) bude zacielené na vybrané operácie podľa veľkostných druhov fariem vrátane mladých farmárov. Poskytnutá podpora investícií bude prioritne smerovaná do zvýšenia diverzifikácie produkcie (zameranie podpory na ŽV a špecializovanú RV), zlepšovania kvality, zníženia nákladovosti výroby, zvýšenia účinnosti využitia energie vrátane závlahovej vody, zvyšovania inovatívnosti a efektívnosti výroby a tým zvyšovania pridanej hodnoty, zlepšenia odbytu produkcie (podpora predaja z dvora). V rámci podopatrenia 4.3 (čl.17b) budú podporené PPÚ, ktorých realizáciou sa zlepši disponovanie s pozemkami, zlepši sa prístup k všetkým pozemkom v danom území, čo prispeje k zníženiu nákladovosti výroby ako k stimulácii trhu s pôdou.

Opatrenie 6 – podopatrenie 6.3 (čl.19) poskytne podporu pre začatie podnikania malých farmárov, ktorým poskytnutá podpora umožní rozvoj svojich hospodárstiev. Očakáva sa, že tým zvýšia svoju účasť na trhu. K implementácii opatrenia bol zvolený pilotný prístup, ktorým zámerom je najprv overiť realizovateľnosť nového opatrenia.

Pre posilnenie účinku podorených investícií v rámci čl.17 bude v rámci opatrenia 16 (čl.35) podporená spolupráca poľnohospodárov (pilotné projekty) s výskumom s cieľom zlepšiť a inovovať výrobné postupy.

Dosiahnutie cieľa 2A je podmienené primeranou vzdelanostnou úrovňou prijímateľov. K jej dosiahnutiu bude poskytnutý transfer znalostí a zručností prostredníctvom podporených vzdelávacích aktivít v rámci opatrenia 1 (čl.14) a poradenských služieb v rámci opatrenia 2 (čl.15).

5.2.2.2. 2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny

5.2.2.2.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)

5.2.2.2.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Zvýšenie efektivity výrobných faktorov v poľnohospodárstve (potreba č.2) si vyžaduje zapojenie mladých ľudí do poľnohospodárstva. Mladí, začínajúci farmári majú značný potenciál pre zavádzanie inovácií,

nových spôsobov predaja a diverzifikácie aktivít, s významnou orientáciou na miestne trhy. Prostredníctvom opatrenia 6 (čl.19 i.a) bude poskytnutá podpora mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu vo forme paušálnej platby (boli brané do úvahy prioritné oblasti vyplývajúce zo SWOT ako aj výška štandardného výstupu). Okrem podpory na začatie podnikania bude poskytnutá mladým farmárom zvýhodnená investičná podpora do hmotného majetku v rámci opatrenia 4 (čl.17), podopatrenie 4.1 (čl.17a). Prvé podnikanie by malo byť sprevádzané istými prípravnými opatreniami a späté s určitými predpokladmi – ohľadom odbornej kvalifikácie, čo bude podporené v rámci opatrenia 1 (čl.14). Okrem investičnej podpory podnikateľských plánov je dôležité pre začínajúcich poľnohospodárov na začiatku podnikania zabezpečiť poradenské služby prostredníctvom opatrenia 2 (čl.15) v oblasti poľnohospodárskej praxe. Kombinácia navrhnutých opatrení bude synergicky prispievať k uľahčeniu vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva a rozvoju ich podnikania.

5.2.2.3. 2C+) Fokusová oblasť 2C: Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva

5.2.2.3.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

5.2.2.3.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Cieľom intervencií v rámci fokusovej oblasti 2C je zlepšiť hospodársky výkon lesných subjektov v lesnom hospodárstve a prispieť k riešeniu potrieb č.2 a č.3.

V lesnom hospodárstve stále pracuje vysoké percento mechanizmov a technológií po dobe životnosti. Pre zlepšenie hospodárskeho výkonu lesných podnikov je nevyhnutné využívať moderné inovatívne technológie, ktoré zvýšia produktivitu práce, znížia priame náklady ako aj budú viac šetrné k životnému prostrediu. Podpora investícií do týchto nových technológií a mechanizmov bude zabezpečená z opatrenia 8, podopatrenia č.8.6 (čl.26).

Zlepšenie dopravnej infraštruktúry v lesoch bude zabezpečené prostredníctvom podpory investícií do rekonštrukcie a výstavby lesných ciest v rámci opatrenia 4, podopatrenia 4.3 (čl.17c). Podporené investície do lesných ciest budú v súlade s požiadavkami ochrany životného prostredia. Cieľom bude rekonštruovať min. 200 km lesných ciest a tým prispieť k zlepšeniu dostupnosti lesných pozemkov. Okrem zníženia nákladovosti lesných subjektov budú mať podporené investície vplyv aj na zvýšenie ochrany lesov proti požiarom a zníženie erózií v lesoch.

Okrem podpory investícií je pre dosiahnutie cieľa FO 2C nutné podporiť aj zvyšovanie vzdelanostnej

úrovne lesných hospodárov (opatrenie 1, čl.14) a cieleným poradenstvom (opatrenie 2, čl.15).

Vybrané opatrenia v FO 2C vytvárajú vzájomnú synergiu, ktorá prispeje nie len k špecifickému cieľu 2C ale aj k cieľom fokusových oblastí 4A, 4B, 4C, 5E.

5.2.3. P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve

5.2.3.1. 3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií

5.2.3.1.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)
- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.3.1.2. **Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka**

Vybraná kombinácia opatrení v rámci 3A je zameraná na riešenie potrieb č.4 a č.5. Vytvorená synergia medzi opatreniami by mala prispieť k i.) zvýšeniu tvorby pridanej hodnoty v spracovaní poľnohospodárskej produkcie, ii.) zlepšeniu spolupráce medzi samotnými poľnohospodármi ako aj medzi poľnohospodármi a ostatnými aktérmi potravinového reťazca, iii.) rozvoju krátkych dodávateľských reťazcov.

V rámci opatrenia 4 – podopatrenie 4.2 (čl.17b) budú podporené investície do majetku týkajúce sa odbytu a spracovania poľnohospodárskej produkcie v súvislosti so i.) zavádzaním výroby nových ako aj tradičných produktov, novej techniky/technológií a ii.) podporou budovania malých odbytových miest pre odbyt poľnohospodárskej produkcie a produktov spracovania poľnohospodárskej prvovýroby.

Opatrenie 16 (čl.35) podporí horizontálnu a vertikálnu spoluprácu poľ.podnikov organizovaných v OOV ako aj spoluprácu medzi aktérmi dodávateľského reťazca pri zriaďovaní logistických platforiem na podporu krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov. Okrem toho sa budú podporovať propagačné činnosti v súvislosti s rozvojom krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov, pilotné projekty zamerané na rozvoj potravinového reťazca, vývoj nových výrobkov, služieb, postupov a technológií v sektoroch poľnohospodárstva a potravinárstva.

Zvyšovanie pridanej hodnoty súvisí aj so zvyšovaním kvality produkcie. Zvýšenie kvality produkcie v živočíšnej výrobe bude dosiahnuté prostredníctvom podpôr vyplácaných v rámci opatrenia 14 Dobré životné podmienky zvierat (čl.33). Podporená vyššia kvalita primárnej produkcie má väčší potenciál pre využitie

v potravinom reťazci.

Účinky podporených investícií a kompenzačných platieb budú podporené transferom informácií a zručností (op. 1, čl.14) a poradenstvom (op. 2, čl.15) zamerané na nové postupy v spracovaní poľnohospodárskych produktov.

5.2.3.2. 3B) Podpora riadenia rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania

5.2.3.2.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)

5.2.3.2.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Programované operácie v rámci fokusovej oblasti 3B sú zamerané prioritne na riešenie potreby č.6 „Prevenčia pred negatívnymi dôsledkami povodní, s negatívnym dopadom na potenciál poľ.výroby“. Na zmiernenie negatívnych dôsledkov potenciálnych povodní a zaplavenia pôdy sa v rámci opatrenia 5 (čl.18) budú podporovať preventívne opatrenia investičného charakteru, ktoré by na hydromelioračných kanáloch a na ich zariadeniach zabezpečili ochranu poľnohospodárskej pôdy pred ich nepriaznivými účinkami. Tieto kanály a čerpacie stanice zohrávajú významnú úlohu v prevencii pred škodami na poľnohospodárskej produkcii spôsobenými záplavami ako aj v období sucha zadržiavajú a privádzajú vodu do oblastí s nedostatkom vodných zdrojov (zadržiavanie vody v poľ.území).

Finančná podpora na obnovu melioračných kanálov bude poskytnutá len po preukázaní súladu podpory s Rámcovou smernicou o vode (RSV), konkrétne s článkom 4 (7), (8) a (9). Je potrebné ešte určiť opatrenia na úrovni projektu, ktoré budú v súlade s článkom 6 Smernice o biotopoch a Smernice o EIA, aby nedochádzalo ku kolíziám s územiaми Natura 2000. Tieto opatrenia budú predstavovať najvhodnejšie opatrenia pre povodňami ohrozené územia a musia byť v súlade s plánom riadenia povodňových rizík po tom, čo Smernica o povodniach (SP) bude transponovaná do legislatívy SR.

V rámci 3B by sa mala doplnkovo zlepšiť informovanosť a povedomie poľnohospodárov o rizikách a zaobchádzaní s nimi prostredníctvom transferu vedomostí a cieleného poradenstva (opatrenie 1 a opatrenie 2, čl.14 a čl.15).

5.2.4. P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom

5.2.4.1. 4A) *Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy*

5.2.4.1.1. Opatrenia na poľnohospodárskej pôde

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)
- M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)
- M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)
- M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)
- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.4.1.2. Opatrenia na lesnej pôde

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)
- M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)
- M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)

5.2.4.1.3. **Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka**

Na riešenie potrieb č.7 a č.12 bola v rámci FO 4A vybraná nasledovná kombinácia opatrení:

Opatrenie 10 (čl.28) prispeje k zachovaniu biodiverzity prostredníctvom ochrany dropa fúzatého, ochrany biotopov sysľa pasienkového, vytvárania multifunkčných okrajov polí, podpory ochrany plôch poloprárodných a prírodných trávnych porastov, ako aj podpory integrovanej produkcie vybraných plodín, ktorá prispeje k zníženiu ohrozenia hnojivami a herbicídmi a taktiež k ochrane proti erózii vybranými agrotechnickými opatreniami. Podpora bude smerovaná prioritne na územia Natura 2000 a HNV. Okrem toho opatrenie 10 prispieva k rôznorodosti druhových plemien.

V rámci opatrenia 11 (čl.29) bude podporené ekologické poľnohospodárstvo, ktoré má významný vplyv na biodiverzitu.

Opatrenie platby v rámci NATURA 2000 (čl.30) podporí realizáciu osobitných metód hospodárenia na vybraných územiach Natura 2000 (zaradené len ÚEV na p.p. v 4. a 5. stupni ochrany a les.pozemky v 5 stupni ochrany, + 5% území mimo ÚEV).

Opatrenie 13 (čl.31) prispeje k udržaniu hospodárenia v znevýhodnených územiach a tým aj k udržaniu p.pôdy v dobrom poľ. a environ.stave.

Na základe získaných skúseností z min.obdobia boli pre ochranu biodiverzity v lesoch vybrané nasledovná opatrenia: lesnícko-environmentálnej podpory (čl.34), podpory hospodárenia v súlade s cieľmi ochrany prírody prostredníctvom platieb NATURA 2000 (čl.30), podpory investícií do prevencie a odstraňovanie škôd v lesoch – podopatrenie 8.4 (čl.24) a zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty les. ekosystémov prostredníctvom podpory umelej obnovy a výchovy ochranných lesov a lesov osobitného určenia, budovania hniezdnych príležitosti vtákov a rozvoja ob. infraštruktúry v les. ekosystémoch – podopatrenie 8.5 (čl.25).

Vybrané opatrenia poskytujú kompenzačné platby nad rámec povinných požiadaviek, GAEC a greeningu a tým vytvárajú synergiu s platbami v rámci piliera I.

5.2.4.2. 4B) Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov

5.2.4.2.1. Opatrenia na poľnohospodárskej pôde

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)
- M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)
- M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)
- M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)
- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.4.2.2. Opatrenia na lesnej pôde

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

- M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)
- M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)

5.2.4.2.3. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Fokusová oblasť je zameraná na zachovanie kvality vôd, zvýšenie environmentálnej efektívnosti podpôr na ochranu pred znečistením vôd z poľnohospodárskej činnosti a zlepšenia hospodárenia s vodou, čím prispeje k riešeniu potreby č.8 a č.12. K hlavným nástrojom minimalizujúcimi zaťažovanie vôd látkami patria udržateľné systémy hospodárenia na pôde zamerané na hospodárenie s hnojivami, manažment ochrany rastlín, manažment hospodárenia s vodou (nad rámec minimálnych požiadaviek hospodárenie (SMR a GAEC), ktoré sa uplatňujú v ekologickom poľnohospodárstve (čl.29) a agro-environmentálnych schémach (čl.28). K ochrane prispievajú v rámci fokusovej oblasti 4B aj opatrenia orientované na investície do prevencie a obnovy poškodených lesov a zlepšovania lesných ekosystémov – podopatrenie 8.3, 8.4 a 8.5 (čl.24,25) a lesnícko-environmentálne podpory (čl.34). Obsahom programu je aj podpora vzdelávacích a poradenských služieb (opatrenie 1 a 2, čl.14 a čl.15) zameraných na zlepšenie hospodárenia s vodou v pôdohospodárstve, plnenie požiadaviek krížového plnenia (CC) ako aj podpora spolupráce v environmentálnych projektoch.

5.2.4.3. 4C) Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

5.2.4.3.1. Opatrenia na poľnohospodárskej pôde

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)
- M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)
- M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)
- M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)
- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.4.3.2. Opatrenia na lesnej pôde

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)

- M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)
- M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)
- M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)

5.2.4.3.3. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Dôležitými predpokladmi pre úrodnosť pôdy je dostatočný obsah organických látok, ako aj protierózna ochrana zabezpečujúca ochranu pôdy. V snahe o účinnejšiu ochranu pôdy a zachovanie jej úrodnosti (potreba č.8) budú z opatrenia 10 (čl.28) podporované na poľ.pôde agrotechnické opatrenia zamerané na ochranu pred degradáciou pôdy a na zlepšenie kvality a úrodnosti pôdy (opatrenia podporujúce obsah humusu a také ktoré sú šetrné voči pôde, ďalej vytváranie stimulov na zachovávanie TTP). K zvyšovaniu humusu v pôde prispeje aj ekologické poľnohospodárstvo (čl.29), prostredníctvom ktorého sa zlepši celkové obhospodarovanie pôdy. V rámci opatrenia 16 (čl.35) sa podporia pilotné projekty zamerané na zaradenie opustených pôvodných TTP späť do užívania, čo bude prispievať k cieľu FO 4C. Na ochranu pred prírodnými rizikami budú vybudované spoločné zariadenia z PPÚ (Opatrenie 4- podop. 4.3 (čl.17c)), ktoré prispejú k zamedzeniu erózií, vylepšeniu vodného režimu v krajine a zvýšeniu jej ekologickej stability.

V oblasti protieróznej ochrany pôdy v lesoch (riešenie potreby č.8 a č.12) sa fokusová oblasť 4C zameria na realizáciu šetrných foriem hospodárenia v lesných ekosystémoch, ktoré vedú k zmierňovaniu erózneho tlaku – opatrenie 15 (čl.34), na obnovu lesného potenciálu poškodeného požiarom a inými prírodnými katastrofami vrátane škodcov, chorôb a katastrofických udalostí a javov súvisiacich so zmenou klímy ako aj na obnovu a rozvoj ochranej infraštruktúry – podop. 8.3, 8.4 a 8.5 (čl.24, 25). To má prispieť k zvýšeniu stability ochranej funkcie lesov. V rámci podopatrenia 8.5 (čl.25) bude podporené vypracovanie a využitie plánov lesného hospodárstva v LH na zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov (riešenie potreby č.7).

Ochrana proti degradácii pôdy vrátane starostlivosti o TTP a lesy, sa nezaobíde bez aktívneho poradenstva, vzdelávania (zameraného hlavne na CC) a šírenia dobrej praxe v tejto oblasti (op. 1,2 (čl.14 a 15)).

5.2.5. P5: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva

5.2.5.1. 5A) *Zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve*

5.2.5.1.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

5.2.5.1.2. **Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka**

5.2.5.2. 5B) Zvýšenie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín

5.2.5.2.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

5.2.5.2.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

-

5.2.5.3. 5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;

5.2.5.3.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)
- M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)
- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.5.3.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Vytvorená synergia medzi navrhovanými opatreniami v FO 5C prispeje k riešeniu potreby č.10 - zvýšenie podielu využívania OZE. Vzájomná kombinácia všetkých zahrnutých opatrení a podopatrení vytvára kombinovaný efekt prispievajúci k plneniu špecifického cieľa 5C. FO 5C bude mať vedľajší vplyv aj na ostatné fokusové oblasti programu, treba očakávať pozitívne efekty v oblasti konkurencieschopnosti a všeobecného rozvoja vidieckych regiónov.

Produkcija biomasy bude podporená prostredníctvom podpory založenia porastov rýchlorastúcich drevín z opatrenia 4 (čl.17a). V rámci toho istého opatrenia sa budú podporovať investície do výroby, spracovania a využívania OZE, pričom všetku vyrobenú energiu spotrebuje podporený podnik na vlastnú činnosť.

V rámci opatrenia 6 – pod.6.4 budú podporené investície na budovanie zariadení na energetické využívanie solárnej energie, veternej energie, vodnej energie a biomasy.

K riešeniu potreby č.10 prispievajú aj projekty spolupráce (čl.35), ktoré umožnia spojenie viacerých subjektov v oblasti tvorby a využitia OZE a poľnohospodárov a tým aplikovať najnovšie inovatívne postupy pri využití OZE.

Prostredníctvom opatrenia 1 (čl.14) sa doplnkovo zabezpečí školenie poľnohospodárov, ktorí budú mať záujem o OZE. Uvedené opatrenia prispievajú k adaptácii na klimatické zmeny a znižujú záťaž na životné prostredie.

5.2.5.4. 5D) Zníženie emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva

5.2.5.4.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

5.2.5.4.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Fokusová oblasť 5D bola zrušená a SFC systém neumožnil zapracovať túto zmenu.

5.2.5.5. 5E) Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

5.2.5.5.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)
- M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

5.2.5.5.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

K riešeniu potreby č.11 „Eliminácia dopadov a adaptácia pôdohospodárstva na zmeny klímy“ prispejú opatrenia, ktoré sú primárne programované v prioritě 4 ale zároveň majú priamy vplyv aj na cieľ FO 5E.

Na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov budú v rámci opatrenia 8 - podopatrenia 8.5 (čl.25) podporené investície do i.) umelej obnovy a výchovy ochranných lesov a lesov osobitného určenia, najmä cielenou podsadbou zameranou na zmenu drevinovej skladby ii.) budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch zlepšenie vekovej a drevinovej štruktúry lesa a iii.) zlepšenia hniezdnych príležitostí vtákov v lese a iných prvkov zvyšujúcich biodiverzitu lesných ekosystémov. Zlepšená odolnosť a zvýšenie ekologickej stability lesných ekosystémov prispeje k zabráneniu uvoľňovania uhlíka.

K zachovaniu sekvestrácie CO₂ prispeje aj udržanie zalesnenej poľnohospodárskej pôdy, ktorej zalesnenie bolo podporené v predchádzajúcich programových obdobiach (2004-2006 a 2007-2013). Pokračujúce záväzky budú financované z opatrenia 8 – podopatrenia 8.2 (čl.22).

K cieľovému ukazovateľu fokusovej oblasti 5E budú prispievať agroenvironmentálno-klimatické opatrenia (čl.28), ktoré plošne zmierňujú eróziu a zabraňujú odbúravaniam zásob uhlíka z pôdy (zabezpečenie vegetačného pokryvu prostredníctvom podpory biotopov TP).

Ku správnej realizácii oboch opatrení je potrebné pre prijímateľov zabezpečiť v rámci opatrenia 1 (čl.14) transfer informácií a znalostí ako aj cielené poradenstvo podporené z opatrenia 2 (čl.15) zamerané na postupy hospodárenia zabezpečujúce sekvestráciu uhlíka.

5.2.6. P6: Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach

5.2.6.1. 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

5.2.6.1.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)
- M16 – Spolupráca (článok 35)

5.2.6.1.2. **Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka**

Pre rozvoj vidieckej zamestnanosti (potreba č.13) je rozhodujúci počet a stabilita podnikateľských subjektov, ktoré sa tu nachádzajú. Podpora diverzifikácie poľnohospodárskych subjektov v rámci opatrenia 6 – pod.op.6.4 (čl.19b) (vrátane subjektov lesného hospodárstva a akvakultúry) do oblastí mimo poľnohospodárstva umožní ich stabilizáciu a investície do budovania a rozvoja nových nepoľnohospodárskych podnikov prispievajú k zvyšovaniu počtu podnikateľských subjektov, čo povedie k rastu zamestnanosti. Diverzifikácia vidieckej ekonomiky bude sústredená do oblastí zameraných na využívanie potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu a agroturistiku (rekreačné a relaxačné činnosti), zabezpečovania služieb pre cieľovú skupinu deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu, spracovanie a uvádzanie na trh produktov mimo poľnohospodárstva a potravinárstva vrátane doplnkovej výroby a služieb nepoľnohospodárskeho, neakvakultúrneho a nelesného charakteru. Podpora bude smerovaná nielen do súčasných poľnohospodárskych podnikov ale tiež do mikro a malých nepoľnohospodárskych podnikov. Synergicky budú dopĺňať vyššie uvedené podopatrenie projekty spolupráce financované z opatrenia 16 (čl.35), ktoré budú zamerané na tvorbu pracovných miest prostredníctvom rozvoja spolupráce medzi strediskami prevádzkovateľov v organizovaní spoločných pracovných procesov pri spoločnom využívaní zariadení a prostriedkov pre rozvoj/marketing cestovného ruchu. Podpora rozvoja nepoľnohospodárskych aktivít vo vidieckych oblastiach bude doplnkovo podporená transferom informácií a znalostí v rámci opatrenia 1 (čl.14) potenciálnym prijímateľom podpory pre opatrenia 6 a 16.

Podpora vytvárania nových pracovných miest vrátane rozvoja vlastnej podnikateľskej činnosti bude realizovaná s dôrazom na sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva (dlhodobo nezamestnaní, osoby s nižším vzdelaním, vyšším vekom) vrátane dôrazu na zamestnanosť žien.

5.2.6.2. 6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

5.2.6.2.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)
- M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený

5.2.6.2.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Miestny rozvoj (potreba č.14) zohráva dôležitú úlohu v posilňovaní konkurencieschopnosti regiónov. Využívanie endogénnych zdrojov riadené miestnou komunitou prinesie efekt v podobe zvýšenia kvality života, nárastu zamestnanosti, dosiahnutia vyššej pridanej hodnoty. Pri integrovanom rozvoji vidieka v programovom období 2014 – 2020 sa aplikuje možnosť využitia finančných prostriedkov z ďalších fondov EÚ tzv. multifinancovanie cez miestny rozvoj pod vedením komunít (CLLD). V podmienkach SR budú do tohto integrovaného rozvoja zapojené nasledovné fondy: EPFVR a ERDF. V SR sa bude implementovať multifondový prístup na úrovni stratégií, t.zn. MAS pripraví stratégiu, ktorú bude financovať z oboch fondov.

Prostredníctvom opatrenia 19 LEADER sa bude podporovať budovanie verejno-súkromných partnerstiev vrátane ich vnútorných štruktúr, ktoré budú „akcelerátorom“ miestneho rozvoja prostredníctvom realizácie miestnych rozvojových stratégií. Stratégie miestneho rozvoja budú programované na úrovni jednej alebo viacerých fokusových oblastí: 2A, 2B, 2C, 3A, 4B, 5C. Tým sa prispeje k vyváženému a udržateľnému rozvoju regiónov na základe riešenia vlastných vnútorných potrieb územia.

Kvalita života úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom, ako aj zastavenie odlivu obyvateľstva z vidieka. Pre zvyšovanie kvality života na vidieku je potrebné rozvíjať infraštruktúru a dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľstvo. Tieto potreby budú realizované prostredníctvom opatrenia 7 (čl.20), v rámci ktorého bude investične podporený i.) rozvoj všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do OZE a znižovania spotreby energií, ii.) rozvoj miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry, iii.) rozvoj rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu.

5.2.6.3. 6C) Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach

5.2.6.3.1. Výber opatrení rozvoja vidieka

- M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)
- M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)

5.2.6.3.2. Kombinácie a odôvodnenie opatrení rozvoja vidieka

Zvýšenie dostupnosti informácií prostredníctvom využívania moderných informačno-komunikačných technológií je významným faktorom ďalšieho ekonomického rozvoja vidieckych území (riešenie potreby č.15). To sa bude realizovať v rámci opatrenia 7 (čl.20) prostredníctvom investícií do budovania prístupových sietí v jednotlivých obciach (do 500 obyvateľov). Obyvatelia a podnikateľské subjekty musia byť zároveň schopní tieto moderné technológie obsluhovať a naplno využívať. Prostredníctvom vzdelávacích a informačných aktivít podporených z opatrenia 1 (čl.14) sa posilnia kľúčové kompetencie subjektov pôsobiacich v priestore vidieka, v oblastiach súvisiacich s využívaním IKT zariadení.

5.3. Opis, ako sa budú riešiť prierezové ciele, vrátane osobitných požiadaviek podľa článku 8 ods. 1 písm. c) bodu v) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

5.3.1 Inovácie

Inovácie sú jednou z podmienok zlepšenia konkurencieschopnosti sektora pôdohospodárstva SR. Ako je uvedené v analýze SWOT, zavádzaním inovácií v rámci jednotlivých priorít PRV by sa malo prispieť k zvýšeniu produktivity výrobných faktorov a pridanej hodnoty v prvovýrobe a spracovaní, lepšej integrácii výrobcov do potravinového reťazca, zvýšeniu účinnosti zdrojov, zlepšeniu ochrany pôdy, obnoveniu a zachovaniu biodiverzity a ekosystémov. Inovácie ako prierezová priorita stratégie EÚ 2020 sa v rámci pôdohospodárstva a rozvoja vidieka týka všetkých priorít PRV SR 2014 – 2020. Ich zavádzanie bude naprieč programom posilnené prostredníctvom školení (opatrenie 1, čl.14) a poradenských služieb (opatrenie 2, čl.15), ktorých cieľom je motivovať podniky k inováciám resp. vytvárať adekvátne predpoklady na dosiahnutie tohto cieľa.

V rámci priority 2 sa bude klásť dôraz najmä na inovácie smerujúce k inovatívnym technológiám podporených v rámci opatrenia 4 (čl.17), prostredníctvom ktorých sa budú zavádzať nové výrobné postupy a/alebo nové produkty. V rámci priority 3 sa inovácie týkajú najmä vývoja trhových novinek (produktov) v oblasti potravín vrátane inovatívnych systémov zabezpečovania kvality (technológií a postupov) podporených v rámci opatrenia 4 (čl.17) a 16 (čl.35). V oblasti priority 4 a 5 sa predpokladá v rámci projektov spolupráce (čl.35) postupné zavádzanie systémových inovácií v oblasti ochrany pôdy, zlepšenia stavu biodiverzity a využitia OZE. Technologické a systémové inovácie vytvárajú priestor pre ich aplikovanie aj v rámci lesného hospodárstva zamerané na efektívne hospodárenie v lese vrátane využitia lesnej biomasy, zadržiavanie vody v krajine a znižovanie dopadov klimatických zmien (opatrenie 8). Priorita 6 otvára priestor pre inovácie v rámci integrovaných projektov regionálneho charakteru v oblastiach regionálnych zdravých potravín, efektívneho využívania prírodných zdrojov, malého a stredného podnikania prípadne sociálnych inovácií v rámci aktívneho starnutia (opatrenie 16 (čl.35)).

Európske inovačné partnerstvo má slúžiť ako „spojka“ medzi podnikateľskou sférou (farmári, potravinári, lesníci, MSP), vedou, poradenstvom a ostatnými partnermi v regióne a zároveň ako „spojka“ na prepojenie zoskupení s podobnými cieľmi v rámci Európy. EIP je prostriedkom na otvorenie diskusií medzi podnikateľmi a vedecko-výskumnými kapacitami na jednej strane o ponuke výskumných organizácií pre prax a na druhej strane o reálnych potrebách malých a stredných podnikateľov.

5.3.2 Životné prostredie

PRV SR 2014 - 2020 z pohľadu alokovaných prostriedkov významnou mierou reaguje na definované potreby týkajúce sa prierezového cieľa Životné prostredie.

Kľúčovými opatreniami vo vzťahu k prierezovému cieľu Životné prostredie sú opatrenie 10 (agroenvironmentálne-klimatické) a opatrenie 11 (ekologické poľnohospodárstvo). Obe opatrenia priamo prispievajú k ochrane biodiverzity, vody a pôdy. Prostredníctvom opatrenia 11 sa posilní odolnosť poľnohospodárskych ekosystémov udržateľným využívaním prírodných zdrojov, najmä však vody a pôdy. Opatrenie 10 podporí udržateľné systémy hospodárenia na pôde zamerané na hospodárenie s hnojivami, manažment ochrany rastlín, manažment hospodárenia s vodou (nad rámec minimálnych požiadaviek hospodárenie (SMR a GAEC) prioritne na územiach HNV, ktorých dominantnou oblasťou sú lokality Natura 2000.

Ďalším dôležitým opatrením vo vzťahu k danému prierezoému cieľu je opatrenie 13 Platby za znevýhodnené prírodné podmienky, ktoré významne bráni spustnutiu krajiny a prispieva k zachovaniu a zvýšeniu biodiverzity.

Účinok podpôr sa posilní prostredníctvom cieleného vzdelávania poľnohospodárov (opatrenie 1, čl.14), poradenstva (opatrenie 2, čl.15) a realizácií projektov spolupráce (opatrenie 16, čl.35) so zameraním na environmentálne ciele. K ochrane životného prostredia sú priamo naviazané aj podporené investície financované z opatrení 4 (čl.17), 5 (čl.18) a 8 (čl. 21). Podporené investície prispievajú k zlepšeniu kvality vody (napr. uskladnenie hnojív, ochranných látok), k obnove resp. vylepšeniu ochrannej infraštruktúry na poľnohospodárskej pôde a v lesoch.

Vo vzťahu k špecifickým potrebám NATURA 2000, MPRV SR vypracovalo analýzu vyhodnotenie možností a výšky podpory oprávneným príjemcom, ktorí sú trvale znevýhodnení z vykonávania smerníc „2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva“ a „92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín“ v dotknutých oblastiach, pri porovnaní so situáciou poľnohospodárov a lesníkov, ktorých sa takéto znevýhodnenie netýka.

Výsledky analýzy sú premietnuté do podpory poskytnutej z opatrenia 12 „Platby v rámci sústavy NATURA 2000,“ pre poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa na prekonanie osobitných znevýhodnení v príslušných oblastiach, ktoré vyplývajú z vykonania smernice 2009/147/ES a smernice 92/43/EHS, aby sa prispelo k účinnému riadeniu lokalít sústavy Natura 2000 s tým, že podpora je spojená len so špecifickými požiadavkami, ktoré presahujú rámec dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu podľa článku 94 a prílohy II k nariadeniu (EÚ) č.1306/2013, príslušných kritérií a minimálnych činností stanovených podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č.1307/2013.

Pri výpočte podpory v rámci tohto opatrenia boli zohľadnené postupy na vylúčenie dvojitého financovania podľa článku 43 nariadenia (EÚ) č.1307/2013.

Aj keď je rozloha území NATURA 2000 na poľnohospodárskych a lesných pozemkoch SR značne rozsiahla, z komparatívnej analýzy a podmienok stanovených legislatívou EÚ vyplýva, že do systematickej (stálej) podpory prostredníctvom programu rozvoja vidieka môžu byť zaradené len ÚEV na poľnohospodárskych pôdach nachádzajúcich sa vo 4. a 5. stupni ochrany a ÚEV na lesných pozemkoch v 5.stupni územnej ochrany + 5 % rozlohy území mimo plôch ÚEV, na ktoré sa vzťahuje územná pôsobnosť ochrany 5.stupňa .

Podpora osobitných metód hospodárenia na územiach Natura 2000 prostredníctvom opatrení Platby týkajúce sa sústavy Natura 2000 na lesnej a poľnohospodárskej pôde prispeje k trvalo udržateľnému rozvoju s cieľom chrániť životné prostredie a krajinu, najmä biodiverzitu a územia s vysokou prírodnou hodnotou.

5.3.3 Zmiernenie klimatických zmien a prispôsobovanie sa ich vplyvom

Zmena klímy a naliehavá potreba znižovania emisií skleníkových plynov vrátane transformácie ekonomík na nízko-uhlíkové konkurencieschopné hospodárstvo členských štátov EÚ ako aj potreba vykonania adaptačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy patria medzi politické priority SPP. Zmena klímy spôsobuje nárast zrážok počas zimného obdobia (hrozba záplav) a znižovanie počas leta, čo spôsobuje riziko sucha, zvyšovanie pôdnej erózie, narušenie vegetačného obdobia a potenciálne zmeny výmer a druhov pestovaných plodín. Na tieto zmeny nutne reaguje aj samotné PRV SR 2014-2020.

Nosnými programovými opatreniami, ktoré obsahujú akcie priamo prispievajúce k znižovaniu vplyvov

klimatických zmien a prispôsobovaniu sa ich vplyvom, sú:

Opatrenie 4 Investície do hmotného majetku (čl.17)

- investície do zlepšenia efektívnosti závlahových systémov, investície do zlepšenia využitia odpadov v poľnohospodárstve, zlepšenia uskladnenia organických látok, investície do tvorby a využitia OZE, investície do zníženia spotreby energie, investície do spoločných zariadení budovaných na základe projektov pozemkových úprav.

Opatrenie 5 Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby zničeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (čl.18)

- investície týkajúce sa zlepšenia hydromelioračnej infraštruktúry, ktorá zabezpečí ochranu poľnohospodárskej pôdy pred záplavami, ako aj pred suchom zvýšením vodozadržnej schopnosti.

Opatrenie 6: Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (čl.19)

- investície na budovanie zariadení na energetické využívanie OZE.

Opatrenie 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl.20)

- investície do úspor energií a zelenej infraštruktúry.

Opatrenie 8 Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenie životaschopnosti lesov (čl.21)

- investície do malých vodných nádrží v lesoch, obnovy lesov, zlepšených postupov obhospodarovania lesa, preventívnych opatrení v lesoch, protipožiarnej ochrany lesov.

Opatrenie 10 Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (čl.28):

- *Integrovaná produkcia*: podpora sadov a viníc v IP, ktoré predstavujú adaptačný prvok v krajine.
- *Multifunkčné okraje - biopásky na ornej pôde*: podporené v najúrodnejších oblastiach SR, bez chemického ošetrovania a hnojenia a bez prejazdov poľnohospodárskej techniky.
- *Ochrana biotopov poloprárodných a prírodných trávnych porastov*: podporené obhospodarovanie vybraných plôch 7 typov poloprárodných a prírodných trávnych porastov. Každý typ má stanovený spôsob a podmienky obhospodarovania na ich ochranu a udržanie v oblasti obmedzenej aplikácie hnojív a neaplikovaním prípravkov na ochranu rastlín.
- *Ochrana biotopu sysľa pasienkového*: podporené manažovanie trávnych porastov na presne stanovených lokalitách bez použitia chemických látok, obmedzenie hnojenia org.hnojivami a vylúčenia akýchkoľvek úprav terénu.
- *Ochrana dropa fúzatého*: realizácia osevných postupov s mozaikovým usporiadaním poľnohospodárskych kultúr a stanoveným percentuálnym zastúpením príslušných plodín s povolenou aplikáciou len určitých stanovených prípravkov na ochranu rastlín, ktoré nemajú vplyv na chránený druh.
- *Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov*: precízne hnojenie poľnohospodárskej pôdy (alebo presné hnojenie poľnohospodárskych pôd) zabezpečujúce ochranu podzemných vodných zdrojov.

Opatrenie 11 Ekologické poľnohospodárstvo (čl.29):

- platby na konverziu na ekologické poľnohospodárstvo.

- platby na udržanie ekologického poľnohospodárstva.

Opatrenie 12 Natura 2000 (čl.30):

- realizácia osobitných metód hospodárenia na územiach Natura 2000 (lesná a poľnohospodárska pôda) s úplným zákazom používania chemických prípravkov a dodatkových hnojív.

Opatrenie 14 Dobré životné podmienky zvierat (čl.33)

- kompenzačné platby súvisiace so zavádzaním takých chovných postupov, ktoré sú nad rámec príslušných povinných štandardov a bežnej chovateľskej praxe, vedúce k zväčšeniu ustajňovacích priestorov zvierat.

Opatrenie 15: Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (čl.34)

- podpora osobitných metód manažmentu lesníckych činností hlavne v územiach Natura 2000 s cieľom chrániť prírodné prostredie a krajinu, hlavne biodiverzitu a územia s vysokou prírodnou hodnotou.

Programové opatrenia, ktoré podporujú realizáciu akcií prispievajúcich k znižovaniu vplyvov klimatických zmien a prispôsobovaniu sa ich vplyvom, sú:

Opatrenie 1: Prenos vedomostí a zručností (čl.14)

- podpora vzdelávacích a informačných aktivít zameraných na mitigačné a adaptačné opatrenia.

Opatrenia 2: Poradenské služby (čl.15)

- poradenské služby zamerané na pomoc poľnohospodárom a lesným hospodárom prispievajúce k znižovaniu tvorby skleníkových plynov a vykonávaniu adaptačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Opatrenie 16: Spolupráca (čl.35)

- realizácia pilotných projektov, ktoré napomôžu podnikom sa lepšie prispôbiť klimatickým zmenám a vyvinúť účinné preventívne opatrenia.

5.4. Súhrnná tabuľka, v ktorej sa opisuje intervenčná logika, priority a oblasti zamerania vybrané na účely programov rozvoja vidieka, kvantifikované ciele a kombinácia opatrení, ktoré sa použijú na ich dosiahnutie, vrátane plánovaných výdavkov (tabuľka generovaná automaticky z informácií poskytnutých v bodoch 5.2 a 11)

Priorita 1				
Oblasť zamerania	Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023	Plánované výdavky	Kombinácia opatrení
1A	T1: percentuálny podiel výdavkov v rámci článkov 14, 15 a 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 v súvislosti s celkovými výdavkami na PRV (oblasť zamerania 1A)	3,20%		M01, M02, M16
1B	T2: celkový počet operácií spolupráce podporovaných v rámci opatrenia spolupráce [článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013] (skupiny, siete/klastre, pilotné projekty...) (oblasť zamerania 1B)	65,00		M16
1C	T3: celkový počet účastníkov, ktorí absolvovali odbornú prípravu podľa článku 14 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 (oblasť zamerania 1C)	6 325,00		M01
Priorita 2				
Oblasť zamerania	Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023	Plánované výdavky	Kombinácia opatrení
2A	T4: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré z programu rozvoja vidieka získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)	5,11%	272 074 740,00	M01, M02, M04, M06, M16
2B	T5: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)	2,45%	49 570 000,00	M01, M02, M04, M06
2C+	Podporené lesné podniky s investíciami do modernizácie techniky (no.)	230,00	52 650 000,00	M01, M02, M04, M08
Priorita 3				
Oblasť zamerania	Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023	Plánované výdavky	Kombinácia opatrení
3A	T6: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré dostávajú podporu na účasť na systémoch kvality, miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcoch, a skupín/organizácií výrobcov (oblasť zamerania 3A)	0,41%	329 805 000,00	M01, M02, M04, M14, M16
3B	T7: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na systémoch riadenia rizík (oblasť zamerania 3B)		70 585 000,00	M01, M02, M05
	Výmera poľnohospodárskej pôdy ochránenej pred záplavami (ha)	46 000,00		
Priorita 4				
Oblasť zamerania	Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023	Plánované výdavky	Kombinácia opatrení
4A (agri)	T9: percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na podporu biodiverzity a/alebo krajiny (oblasť zamerania 4A)	21,06%	766 951 000,00	M01, M02, M04, M10, M11, M12, M13, M16
4B (agri)	T10: percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie vodného hospodárstva (oblasť zamerania 4B)	20,65%		
4C (agri)	T12: percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie obhospodarovania pôdy a/alebo na prevenciu erózie pôdy (oblasť zamerania 4C)	20,65%		
4A (forestry)	T8: percentuálny podiel lesov/iných zalesnených oblastí, na ktoré sa vzťahujú zmluvy o riadení na podporu biodiverzity (oblasť zamerania 4A)	2,65%	129 587 000,00	M01, M02, M04, M08, M12, M15
4B (forestry)	T11: percentuálny podiel lesnej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie vodného hospodárstva (oblasť zamerania 4B)	1,18%		
4C (forestry)	T13: percentuálny podiel lesnej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie obhospodarovania pôdy a/alebo na prevenciu erózie pôdy (oblasť zamerania 4C)	1,18%		
Priorita 5				
Oblasť zamerania	Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023	Plánované výdavky	Kombinácia opatrení

5A	T14: percentuálny podiel zavlažovanej pôdy, ktorá prechádza na efektívnejšie zavlažovacie systémy (oblasť zamerania 5A)			
5B	T15: celkové investície v oblasti energetickej účinnosti (v ha) (oblasť zamerania 5B)			
5C	T16: celkové investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov (v ha) (oblasť zamerania 5C)	30 000 000,00	18 400 000,00	M01, M04, M06, M16
5D	T17: percentuálny podiel DJ, ktorých sa týkajú investície do riadenia chovu hospodárskych zvierat s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov a/alebo amoniaku (oblasť zamerania 5D)			
	T18: percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení zamerané na zníženie emisií skleníkových plynov a/alebo amoniaku (oblasť zamerania 5D)	8,10%		
5E	T19: percentuálny podiel poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na ktoré sa vzťahujú zmluvy o riadení prispievajúce k sekvestrácii a zachovaniu oxidu uhličitého (oblasť zamerania 5E)	0,01%	823 650,00	M01, M02, M08
Priorita 6				
Oblasť zamerania	Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023	Plánované výdavky	Kombinácia opatrení
6A	T20: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (oblasť zamerania 6A)	900,00	85 410 000,00	M01, M06, M16
6B	T21: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja (oblasť zamerania 6B)	20,84%	197 283 019,00	M07, M19
	T22: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, ktoré má prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (oblasť zamerania 6B)	3,67%		
	T23: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (Leader) (oblasť zamerania 6B)	1 100,00		
6C	T24: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, ktoré má prospech z nových alebo lepších služieb/infraštruktúry (IKT) (oblasť zamerania 6C)	1,09%	27 400 000,00	M01, M07

5.5. Opis poradenskej kapacity na zabezpečenie primeraného poradenstva a podpory v prípade regulačných požiadaviek a opatrení týkajúcich sa inovácie s cieľom preukázať opatrenia prijaté podľa článku 8 ods. 1 písm. c) bodu vi) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Pôdohospodársky poradenský systém v SR je viac-stupňový. Základné informácie o poľnohospodárskej politike jej smerovaní vrátane aktivít v rámci Programu rozvoja vidieka poskytuje pôdohospodárom MPRV SR, ktoré je zároveň zodpovedné za riadenie poradenského systému.

Druhý stupeň poradenstva je na úrovni rezortných organizácií (Agroinštitút a Národné lesnícke centrum), ktoré poskytujú množstvo informácií najmä v oblasti legislatívy a právnych noriem prostredníctvom elektronických médií (najmä www). Tieto organizácie taktiež organizujú množstvo vzdelávacích aktivít, školení a seminárov s konkrétnym zameraním. V rámci druhého stupňa plnia významnú funkciu aj vedecko-výskumné a akademické organizácie organizovaním rôznych informačno-náučných podujatí.

Významným poradensko-informačným zdrojom pre potenciálnych žiadateľov je aj Národná sieť rozvoja vidieka a konkrétne ich regionálne pracoviská, ktoré poskytujú komplexné informácie o programe vrátane jednotlivých výziev. Regionálne pracoviská NSRV organizujú plánované informačné aktivity pre všetky cieľové skupiny programu a zároveň slúžia ako informačné body aj pre individuálnych žiadateľov a ich individuálne požiadavky.

Tretí stupeň poradenstva je poradenstvo v teréne, ktoré je v najväčšej miere organizované súkromnými poradenskými spoločnosťami vrátane mimovládnych organizácií, ktoré sa sformovali a etablovali na trhu v priebehu posledných 10. rokov. Dôležitým článkom poradenstva, najmä v oblasti legislatívy je Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora prípadne ďalšie zväzy, únie a iné spoločenstvá. Čiastočne, poradenstvo, najmä v oblasti inovácií, poskytujú aj vedecko-výskumné a akademické organizácie. Poradenstvo nepriamo realizujú aj orgány štátnej správy (PPA, ÚKSUP, ŠVPS, ...) počas kontrol na mieste.

Z vyššie uvedených dôvodov sa ako najvhodnejším riešením organizácie pôdohospodárskeho poradenského systému v teréne javí výber poradenských spoločností, prípadne ich konzorcií, ktoré budú zastrešovať poradenské služby v danom regióne. Terénne poradenstvo bude vhodne dopĺňané informačnými, vzdelávacími a školiacimi podujatiami.

Poradenský systém je riadený ministerstvom, ktoré zabezpečuje základné informačné aktivity pre všetky cieľové skupiny priamo alebo prostredníctvom delegovaných právomocí. Ministerstvo informuje žiadateľov o všetkých nových informáciách a zmenách prostredníctvom svojej web stránky a organizovaním informačných dní priamo v regiónoch Slovenska. Taktiež PPA zabezpečuje základné informácie ohľadom Programu rozvoja vidieka prostredníctvom informačnej linky pre verejnosť. Agroinštitút a Národné lesnícke centrum sú organizácie ministerstva, ktoré zabezpečujú informácie a poradenstvo najmä v oblasti najnovšej legislatívy v elektronickej podobe. Agroinštitút je zároveň zodpovedný za školenia a certifikáciu pôdohospodárskych poradcov. Terénne poradenstvo vykonávajú certifikovaní poradcovia z rôznych oblastí (súkromná sféra, univerzity a výskumné ústavy, komory, zväzy a iné združenia vrátane občianskych a mimovládnych organizácií).

Opatrenia s cieľom zabezpečiť dostupnosť dostatočnej poradenskej kapacity na poradenstvo o regulačných požiadavkách a všetkých hľadiskách spojených s udržateľným riadením v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, ako aj v oblasti klímy sú navrhnuté formou opatrenia Poradenské služby. Vzdelávacie inštitúcie oprávnené vykonávať vzdelávanie poradcov budú poverené vypracovaním návrhov modulov vzdelávania so zameraním na naplnenie cieľov PRV SR 2014–2020 v súlade s nariadením EÚ o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV zohľadňujúcich hľadiská spojené s udržateľným riadením v

poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, ako aj v oblasti klímy.

Návrhy modulov budú akceptovať potreby farmárov, obhospodarovateľov lesa a MSP, budú konzultované s členmi pracovnej skupiny pre poradenské služby. Každý poradca, ktorý má záujem vykonávať poradenské služby pre PRV SR 2014-2020, bude povinný absolvovať vzdelávanie podľa vypracovaných modulov u poverených organizácií. Výstupom vzdelávania bude certifikát, doklad pre poradcu, že je spôsobilý vykonávať poradenskú službu na tú oblasť, v ktorej získal certifikát.

Vzdelávanie poradcov bude otvoreným systémom reagujúcim na požiadavky praxe s možnosťou doplnenia potrebných modulov vzdelávania a dostupnosťou pre každého žiadateľa o získanie certifikátu pôdohospodárskeho poradcu. Mená certifikovaných poradcov budú zverejnené na webovom portáli poverenej organizácie.

Veľmi dôležitým poradenským nástrojom pre riadiaci orgán a pôdohospodársku platobnú agentúru je technická pomoc, ktorá okrem podpory Národnej siete rozvoja vidieka (zameraná na konečného beneficienta) poskytuje možnosť zlepšovať vnútorné riadiace, kontrolné a hodnotiace postupy, reagovať na zmeny v európskej legislatíve a v neposlednom rade podporuje aj skvalitnenie komunikácie s verejnosťou. Technická pomoc je využívaná aj na prenos poznatkov z už zavedených systémov v iných krajinách EÚ a tým zlepšuje efektívnosť implementácie celého programu.

SR má spracovanú Inovačnú stratégiu pre inteligentnú špecializáciu, v rámci ktorej medzi priority patrí aj pôdohospodárstvo. Táto stratégia stanovuje základný rámec pre podporu inovácií na Slovensku. Poradenský systém bude treba prepojiť s touto stratégiou, aby sa vytvoril synergický efekt pre podporu aktérov rozvoja vidieka v oblasti prenosu poznatkov do praxe a inovácií. V rámci poradenského systému musia byť zahrnuté aj podpora, vytváranie a prenos poznatkov a inovácií do praxe. Poskytovatelia poradenstva budú tzv. „inovačnými brokermi“ pre pôdohospodárske subjekty. RO bude pri výbere poskytovateľov poradenstva vyžadovať skúsenosti v oblasti inovácií a prenosu poznatkov do praxe.

6. POSÚDENIE PODMIENOK EX ANTE

6.1. Doplnujúce informácie

Podrobnejšie informácie k všeobecným ex-ante kondicionalitám sú uvedené v prílohe.

6.2. Podmienky ex ante

Ex ante kondicionalita uplatniteľná na národnej úrovni	Splnené uplatniteľné ex ante kondicionality áno/nie/častočne	Vyhodnotenie splnenia	Priority/oblasti zamerania	Opatrenia
G1) Boj proti diskriminácii: existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti v oblasti EŠIF.	no	Nie	6B	M16, M19, M02, M01
G2) Rodová rovnosť: existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti v oblasti EŠIF.	no	Nie	6B, 6A	M06, M19, M02, M07, M01, M16
G3) Zdravotné postihnutie: existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v oblasti EŠIF v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES	no	Nie	6A, 6B	M19, M07, M16, M06
G4) Verejné obstarávanie: existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie legislatívy Únie o verejnom obstarávaní v oblasti EŠIF.	no	Nie	6B, 5C, 2A	M02, M08, M19, M01, M06, M07, M16, M04
G5) Štátna pomoc: existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie pravidiel Únie o štátnej pomoci v oblasti EŠIF.	partially	Častočne	P4, 6A, 1B, 2A, 1A, 3A, 2C+, 6C, 2B, 1C, 5C, 6B, 5E	M07, M02, M19, M15, M16, M04, M12, M08, M01, M06
G6) Environmentálna legislatíva v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) a strategické environmentálne hodnotenie (SEA): existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia týkajúcich sa EIA a SEA.	partially	Častočne	P4, 3A, 5E, 5C, 2A, 6A, 6C	M06, M16, M14, M12, M07, M10, M13, M08, M11, M15, M04
G7) Štatistické systémy a ukazovatele výsledkov: existencia štatistického základu potrebného na uskutočnenie hodnotení pre posúdenie účinnosti a vplyvu programov. Existencia systému ukazovateľov výsledkov nevyhnutných pre výber opatrení, ktoré čo najúčinnejšie prispievajú k dosiahnutiu želaných výsledkov, pre monitorovanie pokroku pri dosahovaní výsledkov a posúdenie vplyvu.	yes	Áno	P4, 6A, 2C+, 3B, 1B, 2A, 2B, 6B, 1A, 6C, 5E, 3A, 1C, 5C	M12, M13, M16, M20, M05, M06, M08, M14, M04, M19, M07, M15, M10, M01, M02, M11

P3.1) Predchádzanie rizikám a riadenie rizika: existencia národných alebo regionálnych hodnotení rizík na účely riadenia katastrof s ohľadom na prispôbovanie sa zmene klímy	partially	Čiastočne	3B	M05
P4.1) Dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav (GAEC): normy pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy uvedené v hlave VI kapitole I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 sú stanovené na vnútroštátnej úrovni	yes	Áno	P4	M11, M10, M12
P4.2) Minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín: minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín uvedené v hlave III kapitole I článku 28 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sú stanovené na vnútroštátnej úrovni	yes	Áno	P4	M11, M10
P4.3) Iné príslušné vnútroštátne normy: príslušné povinné vnútroštátne normy na účely hlavy III kapitoly I článku 28 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sú vymedzené	yes	Áno	P4	M11, M10
P5.1) Energetická efektívnosť: uskutočnili sa opatrenia na podporu nákladovo efektívnych zlepšení efektívnosti koncového využitia energie a nákladovo efektívnych investícií do energetickej efektívnosti pri stavbe alebo renovácii budov.	yes	Áno	2A	M04, M16
P5.2) Vodné hospodárstvo: existencia a) cenovej politiky v oblasti vôd, ktorá zabezpečuje primerané stimuly pre používateľov na efektívne využívanie vody a b) primeraný príspevok rozličných spôsobov využívania vody na úhradu nákladov za vodohospodárske služby vo výške schválenej v pláne manažmentu povodia pre investície podporené z operačných programov.	no	Nie	2A	M04
P5.3) Energia z obnoviteľných zdrojov: vykonali sa opatrenia na podporu výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov	yes	Áno	5C	M06, M04, M16, M07
P6.1) Infraštruktúra sietí novej generácie (NGN): existencia národných alebo regionálnych plánov prístupu novej generácie, ktoré zohľadňujú regionálne činnosti s cieľom dosiahnuť ciele Únie týkajúce sa vysokorychlostného prístupu na internet, zameriavajú sa na oblasti, kde trh neposkytuje otvorenú infraštruktúru za dostupnú cenu a kvalitu v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže a štátnej pomoci v Únii, a poskytovať dostupné služby pre zraniteľné skupiny	yes	Áno	6C	M07

Ex ante kondičnosť na národnej úrovni	Kritériá	Kritériá sú splnené (áno/nie)	Referencia (ak sú splnené) [odkaz na stratégie, právne akty alebo iné relevantné dokumenty]	Posúdenie splnenia
<p>G1) Boj proti diskriminácii: existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti v oblasti EŠIF.</p>	<p>G1.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami počas prípravy a vykonávania programu v, a to vrátane poskytovania poradenstva o rovnosti v rámci činností spojených s EŠIF.</p>	<p>No</p>	<p>Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~%2FMain%2FArticles.ascx&LngID=0&zzsrlnkid=4654186&phContent=~%2FZzSR%2FShowRule.ascx&RuleId=14927&pa=13597</p> <p>Antidiskriminačný zákon (Zákon 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou) http://www.gender.gov.sk/?page_id=72</p>	<p>PD:</p> <p>Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí (ORRRP) na MPSVR SR je výkonným orgánom pre implementáciu programov. ORRRP spolupracoval na príprave operačných programov a bude zapojený do implementácie a monitorovania prostredníctvom členstva v monitorovacích výboroch a poskytovaním poradenstva (školení).</p> <p>V termíne do 1. 6. 2014 boli navýšené administratívne kapacity odboru. Za poskytovanie poradenstva je zodpovedné Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (SNSLP).</p> <p>Zastúpenie hlavných MVO a odborníkov na diskrimináciu, rodovú rovnosť a zdravotné postihnutie pri príprave a implementácii operačných programov je zaistené prostredníctvom ich účasti v pracovnej skupine gestora HP.</p> <p>PRV:</p> <p>Rovnosť príležitostí pre všetky skupiny obyvateľstva je uplatňovaným horizontálnym princípom naprieč celým PRV SR 2014-2020. Navyše niektoré opatrenia PRV a aktivity NSRV obsahujú konkrétne kroky smerujúce k inklúzii marginalizovaných skupín.</p> <p>Taktiež do prípravy PRV sú zapojení rôzni partneri, vrátane MPSVR SR a Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, ktorí v hlavnej miere zastrešujú princípy dodržiavania nediskriminácie v rámci EŠIF. Uvedení partneri sú členmi PS pre prípravu PRV SR 2014-2020. Taktiež vo fáze implementácie programu budú do MV PRV zapojení zástupcovia v zmysle partnerstva, čím bude naďalej zabezpečená spolupráca príslušných orgánov v oblasti nediskriminácie na úrovni PRV. Ďalšia kooperácia v tejto oblasti je zabezpečená aj členstvom RO PRV v Pracovnej skupine splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre fondy politiky súdržnosti EÚ v programovom období 2014-2020.</p>

	<p>G1.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy pre zamestnancov orgánov zapojených do riadenia a kontroly EŠIF v oblasti práva a politiky Únie v oblasti nediskriminácie.</p>	<p>No</p>		
<p>G2) Rodová rovnosť: existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti v oblasti EŠIF.</p>	<p>G2.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rodovej rovnosti počas prípravy a vykonávania programov, a to vrátane poskytovania poradenstva o rodovej rovnosti v rámci činností spojených s EŠIF.</p>	<p>No</p>	<p>Ďalší zoznam a adresár spolupracujúcich mimovládnych organizácií v SR venujúcich sa právam žien a rodovej rovnosti</p> <p>http://www.gender.gov.sk/?page_id=347</p> <p>Národná stratégia rodovej rovnosti na roky 2009 – 2013</p> <p>http://www.gender.gov.sk/?page_id=294</p>	<p>PD:</p> <p>Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí (ORRRP) na MPSVR SR je výkonným orgánom pre implementáciu programov. ORRRP spolupracoval na príprave operačných programov a bude zapojený do implementácie a monitorovania prostredníctvom členstva v monitorovacích výboroch a poskytovaním poradenstva (školení).</p> <p>Zastúpenie hlavných MVO a odborníkov na diskrimináciu, rodovú rovnosť a zdravotné postihnutie pri príprave a implementácii operačných programov je zaisťované prostredníctvom ich účasti v pracovnej skupine gestora HP.</p> <p>Nová Stratégia rodovej rovnosti na roky 2014 - 2020 sa pripravuje na základe vyhodnotenia súčasnej Národnej stratégie rodovej rovnosti na roky 2009 – 2013. Nová stratégia bude pripravená v novembri 2014.</p> <p>PRV:</p> <p>Rovnosť príležitostí pre všetky skupiny obyvateľstva je uplatňovaným horizontálnym princípom naprieč celým PRV SR 2014-2020. PRV SR dodržiava princípy rodovej rovnosti v rámci všetkých opatrení programu.</p> <p>Taktiež do prípravy PRV sú zapojení rôzni partneri vrátane MPSVR SR, ktoré je zodpovedné za koordináciu politiky v oblasti rodovej rovnosti. MPSVR je taktiež členom PS pre prípravu PRV SR 2014-2020. Do fázy implementácie programu bude MPSVR SR naďalej zahrnuté ako člen MV PRV, čím sa zabezpečí pokračujúca spolupráca v tejto oblasti. RO bude pri implementácii PRV postupovať v zmysle národnej stratégie rodovej rovnosti.</p>

	G2.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy pre zamestnancov orgánov zapojených do riadenia a kontroly EŠIF v oblasti práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti a jej uplatňovania.	No		
G3) Zdravotné postihnutie : existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v oblasti EŠIF v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES	G3.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na vykonávanie konzultácií a zapojenie orgánov, ktoré sú zodpovedné za ochranu práv osôb so zdravotným postihnutím, alebo organizácií zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím, a ďalšie príslušné zainteresované osoby počas prípravy	No	Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020. http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23180	<p>PD:</p> <p>Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí (ORRRP) na MPSVR SR je výkonným orgánom pre implementáciu programov. ORRRP spolupracoval na príprave operačných programov a bude zapojený do implementácie a monitorovania prostredníctvom členstva v monitorovacích výboroch a poskytovaním poradenstva (školení).</p> <p>Zastúpenie hlavných MVO a odborníkov na diskrimináciu, rodovú rovnosť a zdravotné postihnutie pri príprave a implementácii operačných programov je zaisťované prostredníctvom ich účasti v pracovnej skupine gestora HP.</p> <p>PRV:</p> <p>Rovnosť príležitostí pre všetky skupiny obyvateľstva je uplatňovaným horizontálnym princípom naprieč celým PRV SR 2014-2020. Navyše MPSVR ako gestor predmetnej ex ante kondicionality bolo zahrnuté do prípravy PRV 2014-2020 a bude členom MV PRV 2014-2020. RO pri implementácii PRV zohľadní národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020.</p>

<p>a vykonáva nia programo v.</p>			
<p>G3.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy pre zamestnancov orgánov zapojených do riadenia a kontroly EŠIF v oblasti platného práva a politiky Únie a členských štátov týkajúcich sa zdravotného postihnutia vrátane dostupnosti a praktického uplatňovania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím transponovaného v právnych predpisoch Únie a členských štátov, podľa potreby.</p>	<p>No</p>		
<p>G3.c) Opatrenia na zabezpečenie sledovania a vykonávanie článku 9 Dohovoru OSN o právach</p>	<p>No</p>		<p>Vykonávanie článku 9 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím je zabezpečené prostredníctvom Národného programu, ktorý venuje osobitnú kapitolu dostupnosti a relevantným opatreniam. Opatrenia vzťahujúce sa na tento článok sa zameriavajú hlavne na bezbariérový prístup v budovách a doprave a dostupnosti tovarov, služieb a informácií.</p>

	osôb so zdravotným postihnutím vo vzťahu k EŠIF počas prípravy a vykonávania programov.			<p>PRV:</p> <p>RO zohľadní v programe vykonávanie článku 9 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.</p>
G4) Verejné obstarávanie: existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie legislatívy Únie o verejnom obstarávaní v oblasti EŠIF.	G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	No	<p><i>Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</i></p> <p>http://www.uvo.gov.sk/legislativa/-/document_library_display/74gW/view/706651?_110_INSTANCE_74gW_redirect=http%3A%2F%2Fwww.uvo.gov.sk%2Flegislativa%3Fp_id%3D110_INSTANCE_74gW%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1</p> <p>Zákon č. 95/2013 Z. z. (novelizácia zákona č. 25/2006 Z. z.)</p> <p>http://www.upsvar.sk/buxus/docs/urady/VK/vo/13-z095.pdf</p>	<p>PD:</p> <p>Plánované opatrenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elektronické verejné obstarávanie; - Zvýšená podpora ÚVO pre subjekty vykonávajúce kontrolu verejného obstarávania prostredníctvom Dohody o spolupráci; - Zavedenie analýzy rizík; - Vypracovanie vzorových dokumentov; - Na úrovni systému riadenia vypracovanie kontrolných zoznamov pre kontrolu RO; - Príprava jednotných pravidiel a požiadaviek na VO a požiadaviek na dokumentáciu VO; - Zavedenie cenových máp, benchmarkov a limitov pre posilnenie hospodárnosti; - Zavedenie povinnej ex ante kontroly; - Zvedenie spolupráce s Protimonopolným úradom SR. <p>Opatrenia na hlavné typy konkrétnych nedostatkov zistených EK, ktoré sú plánované, sú nasledovné:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konflikt záujmov; - Nedostatočná hospodárska súťaž; - Diskriminačné podmienky súťaže. <p>PRV:</p> <p>Z úrovne PRV konštatujeme, že táto ex-ante kondicionalita má priamy vplyv na vykonávanie určitých opatrení PRV, preto jej včasné splnenie je základným predpokladom pre hladkú implementáciu dotknutých opatrení PRV, ako i pre zníženie miery chybovosti.</p>

<p>G4.b) Opatrenia , ktorými sa zabezpečí a transparentné postupy pridelovania zákaziek.</p>	<p>No</p>		<p>PD:</p> <p>Oblasť zadávania zákaziek nepodliehajúcich príslušným smerniciam EÚ v oblasti VO (podlimitné zákazky) je v SR legislatívne pokrytá samotným zákonom o VO. Takto je zabezpečená povinnosť postupu podľa tohto zákona pri obstarávaní prác, tovarov a služieb pre verejných obstarávateľov, obstarávateľov, ako aj osôb, ktoré sú prijímateľmi nenávratného finančného príspevku. Postupy pre takéto zákazky vychádzajú zo základných princípov verejného obstarávania uvádzaných v predmetných smerniciach EÚ, preto zabezpečujú transparentné postupy verejného obstarávania aj pre zákazky, ktoré nespádajú pod smernice EÚ v oblasti verejného obstarávania. Na postupy verejného obstarávania týchto zákaziek sa budú vzťahovať rovnaké opatrenia uvedené vyššie, v kritériu 1. Opatrenie čiastočne prijaté.</p> <p>PRV:</p> <p>Z úrovne PRV konštatujeme, že táto ex-ante kondicionalita má priamy vplyv na vykonávanie určitých opatrení PRV, preto jej včasné splnenie je základným predpokladom pre hladkú implementáciu dotknutých opatrení PRV, ako i pre zníženie miery chybovosti.</p>
<p>G4.c) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy a informovanie zamestnancov zapojených do vykonávania EŠIF.</p>	<p>No</p>	<p>Úrad pre verejné obstarávanie v spolupráci s každým RO v periodicite pol roka vypracováva správu o výsledkoch kontrol a auditov v oblasti VO a táto je zverejnená:</p> <p>http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=21941</p> <p>(napr. http://www.opzp.sk/dokumenty/projektove-dokumenty/rozhodnutia-uvo-sr-v-procesoch-vo-v-ramci-projektov-op-zp-v-programovom-obdobi-2007-2013/) alebo (http://www.ropka.sk/sk/verejne-obstaravania/)</p> <p>http://www.uvo.gov.sk/za-obdobie-od-1.1.2013-do-30.6.2013</p>	<p>Plánované opatrenia:</p> <p>- Zavedenie jednotného systému vzdelávania zamestnancov v rámci Systému riadenia a kontroly EŠIF. RO bude povinné zabezpečiť pre všetkých zamestnancov zúčastnených na implementácii fondov pravidelnú odbornú prípravu a školenia, pričom títo zamestnanci budú povinní sa tohto vzdelávania zúčastniť.</p> <p>- V gescii CKO zriadenie Koordinačného výboru pre spoluprácu pri verejnom obstarávaní. Toto odborné fórum pozostávajúce najmä zo zástupcov CKO, ÚVO, CO, OA, RO zabezpečí spoločný postup v rámci aplikácie pravidiel VO (spolupráca pri vydávaní metodických výkladov, pokynov a usmerení prispôbených podľa potrieb implementácie fondov EÚ). Jednoznačnou výhodou zriadenia tohto orgánu bude okamžitá identifikovanie prípadných závažných pochybení (systémových nezrovnalostí) v postupoch RO/SORO pri kontrole VO a efektívna možnosť prijatia adekvátnych nápravných opatrení na ich odstránenie.</p>

	G4.d) Opatrenia na zabezpečenie administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní.	No	<p>Úrad pre verejné obstarávanie</p> <p>http://www.uvo.gov.sk/domov</p> <p>Metodické usmernenia (ÚVO)</p> <p>(http://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia)</p>	<p>Zabezpečenie technickej pomoci v rámci spolupráce s ÚVO na refundáciu mzdových nákladov zamestnancov vykonávajúcich podporné činnosti pre RO, SORO, OA, CO v rámci Dohody o spolupráci. Opatrenie plánované.</p> <p>Technická pomoc v rámci spolupráce s ÚVO na refundáciu nákladov na znalecké posudky a odborné stanoviská, ktoré budú potrebné pre výkon podporných činností pre RO, SORO, OA, CO v rámci Dohody o spolupráci. Opatrenie plánované.</p> <p>Technická pomoc pre spoluprácu s Protimonopolným úradom SR – Opatrenie plánované.</p> <p>Technická pomoc na školenia prijímateľov. Školenia budú zamerané na prijímateľov, resp. žiadateľov. Opatrenie plánované.</p> <p>PRV:</p> <p>MPRV a PPA majú vo svojej organizačnej štruktúre odbor verejného obstarávania. Uvedená organizačná jednotka zabezpečuje aj usmernenie pracovníkov RO a PPA v oblasti VO.</p>
G5) Štátna pomoc: existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie pravidiel Únie o štátnej pomoci v oblasti EŠIF.	G5.a) Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania pravidiel Únie o štátnej pomoci.	No		<p>PD:</p> <p>Centrálny IT register pre štátnu pomoc bude zriadený v rozsahu a v štruktúre, ako ich vymedzí nové nariadenie o skupinových výnimkách ako aj príslušné usmernenia Európskej komisie.</p> <p>PRV:</p> <p>Všetky schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre PRV sú pripomienkované národným koordinátorom štátnej pomoci a rovnako prebiehajú konzultácie aj pri ich príprave a zohľadňujú všetky právne predpisy vzťahujúce sa k tejto oblasti.</p>
	G5.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy a informovanie zamestnancov zapojených do vykonávania EŠIF.	Yes		<p>PD:</p> <p>Príslušné školenia pracovníkov na tému uplatňovania pravidiel EÚ o štátnej pomoci na všetkých relevantných úrovniach (t.j. príslušné oddelenia) sa už konali alebo sú naplánované.</p> <p>PRV:</p> <p>Zástupcovia RO, ktorí sa podieľajú na implementácii pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis pre PRV sa zúčastňujú školení, organizovaných CKO na uľahčenie implementácie legislatívy, týkajúcej sa štátnej pomoci a pomoci de minimis a zároveň sú</p>

				<p>informovaní zo strany koordinátora štátnej pomoci o aktuálnych informáciách v tejto oblasti.</p> <p>Zástupcovia RO a zamestnanci PPA, ktorí sa podieľajú na riadení a implementácii PRV sa budú zúčastňovať vzdelávacích aktivít pre EŠIF, ktoré budú organizované relevantnou inštitúciou a financované z OP TP, pričom náklady vzťahujúce sa na zástupcov RO a PPA budú financované z vlastnej technickej pomoci PRV SR 2014 - 2020.</p>
	G5.c) Opatrenia na zabezpečenie administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie pravidiel Únie o štátnej pomoci.	No		<p>PD:</p> <p>Kvantifikácia potreby posilnenia administratívnych kapacít koordinátora štátnej pomoci s ohľadom na predmetnú ex ante kondicionalitu ako aj založenie metodických centier požadovaných zo strany EK bolo stanovené s predstaviteľmi GR pre hospodársku súťaž.</p> <p>Rovnako aj OP TP zohľadňuje zvýšené administratívne kapacity MF SR pri jeho úlohe koordinátora štátnej pomoci.</p> <p>PRV:</p> <p>Na vykonávaní a uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci a pomoci deminis pre PRV sa celkovo podieľajú 2 zamestnanci RO, ktorí majú túto úlohu aj v opise ich pracovnej činnosti a rovnako aj zamestnanci, ktorí majú v gescii jednotlivé opatrenia PRV, na ktoré sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci.</p>
G6) Environmentálna legislatíva v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) a strategické environmentálne hodnotenie (SEA): existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia týkajúcich sa EIA a SEA.	G6.a) Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ (EIA) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES (SEA).	No	<p>Zákon 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</p> <p>Zákon je uverejnený na stránke www.jaspi.justice.gov.sk</p> <p>Návrh novelizácie zákona: http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23688</p> <p>Návrh novelizácie zákona je predmetom schvaľovacieho procesu v Národnej rade SR od 16. 7. 2014.</p> <p>Novela zákona EIA:</p> <p>Zákon č. 314/2014 Z.z.</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/predpisy/314-2014-z-z.p-35886.pdf</p>	<p>PD:</p> <p>21. 3. 2013 infringement k transpozičnému deficitu k smernici 2011/92/EÚ.</p> <p>12. 7. 2013 odpoveď SR zaslaná na formálne oznámenie EK, SR deklaruje, že vykoná príslušné legislatívne úpravy a poskytne metodické usmernenia na odstránenie transpozičného deficitu.</p> <p>Návrh zákona 2. 7. 2014 schválený uznesením vlády SR č. 330/2014</p> <p>http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23688</p> <p>Dňa 16. 7. 2014 - odoslaný na rokovanie Národnej rady SR.</p> <p>V prípade smernice EIA sa 7. 5. 2014 uskutočnilo stretnutie CKO, MŽP SR a MDVRR SR. Pri formulovaní návrhu opatrení bolo prihliadané na skúsenosti MDVRR SR v oblasti opätovného posudzovania a schvaľovania projektov v prípade zmien v projektoch v rámci uplatnenia inštitútu oznámenia o zmene navrhovanej činnosti podľa zákona č. 24/2006 Z. z., ako aj oznámenie o zmene stavby podľa stavebného zákona (zákon č. 50/1976).</p> <p>14.10.2014 – schválenie novely zákona EIA Národnou radou SR</p>

				<p>5.11.2014 – podpis novely zákona EIA prezidentom SR</p> <p>21.11.2014 – zverejnenie zákona č. 314/2014 Z.z. v Zbierke zákonov</p> <p>PRV: RO pri implementácii PRV bude postupovať v zmysle platnej legislatívy a metodických usmernení MŽP SR.</p>
	G6.b) Opatrenia v oblasti odbornej prípravy a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania smerníc EIA a SEA.	No	<p>Stratégia školenia a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania smerníc EIA a SEA, vrátane návrhu opatrení na jej realizáciu schválená rokovaním 7. porady vedenia MŽP SR, ktorá sa konala dňa 7.3.2013.</p> <p>http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=81&prm3=686</p>	<p>Vzdelávanie bude zabezpečované najmä prostredníctvom prednášok, workshopov, seminárov a konferencií. S ohľadom na skutočnosť, že bola začatá procedúra infringementu vo veci transpozičného deficitu vo vzťahu k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ bude potrebné vykonať aktualizáciu stratégie školení, ktorá bude reflektovať na potrebu metodického usmernenia v „prechodnom“ období (do schválenia a nadobudnutia účinnosti príslušných legislatívnych úprav) a na príslušné legislatívne úpravy.</p>
	G6.c) Opatrenia na zabezpečenie dostatočnej administratívnej kapacity.	Yes	<p>Analýza administratívnych kapacít v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie (vykonávania smerníc EIA a SEA), vrátane návrhu opatrení na zabezpečenie ich dostatočného stavu schválená rokovaním 3. porady vedenia MŽP SR, ktorá sa konala dňa 24. 1. 2013.</p>	<p>PD:</p> <p>Záver analýzy poukazuje na skutočnosť, že súčasný stav administratívnych kapacít v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie je dostatočný.</p> <p>V súčasnosti nie je potrebné revidovať príslušnú analýzu, alebo ju aktualizovať na základe pripomienok vznesených v súvislosti s návrhom legislatívnych zmien k zákonu č. 24/2006 Z. z.</p> <p>PRV:</p> <p>MPRV SR sa podieľa na posudzovaní vplyvov na životné prostredie v zmysle vecnej príslušnosti riešenej problematiky.</p>
G7) Štatistické systémy a ukazovatele výsledkov: existencia štatistických základov potrebného na uskutočnenie hodnotení pre	G7.a) Zavedenie opatrenia na zabezpečenie včasného zhromaždenia a konsolidácie štatistických údajov s	Yes		CMEF

<p>posúdenie účinnosti a vplyvu programov</p> <p>Existencia systému ukazovateľov výsledkov nevyhnutných pre výber opatrení, ktoré čo najúčinnejšie prispievajú k dosiahnutiu želaných výsledkov, pre monitorovanie pokroku pri dosahovaní výsledkov a posúdenie vplyvu.</p>	<p>týmito prvkami: identifikácia zdrojov a mechanizmov na zaručenie validácie štatistických údajov</p>			
	<p>G7.b) Zavedené sú opatrenia na zabezpečenie včasného zhromaždenia a konsolidácie štatistických údajov s týmito prvkami: opatrenia na uverejnenie konsolidovaných údajov a ich sprístupnenie verejnosti</p>	<p>Yes</p>		<p>CMEF</p>
	<p>G7.c) Účinný systém ukazovateľov výsledkov vrátane výberu ukazovateľov výsledkov v pre každý program poskytujúcich informácie o tom, čo motivuje výber politických opatrení finančných programom</p>	<p>Yes</p>		<p>CMEF</p>

	G7.d) Účinný systém ukazovať eľov výsledko v vrátane stanovení a cieľových hodnôt týchto ukazovateľov	Yes		CMEF
	G7.e) Účinný systém ukazovať eľov výsledko v vrátane súladu každého ukazovateľa s týmito náležitosťami: robustnosť a štatistická validácia, jasný normatívny výklad, citlivosť voči politike a včasné zhromažďovanie údajov	Yes		CMEF
	G7.f) Postupy zavedené na zaručenie toho, aby všetky operácie finančné z programu prijali účinný systém ukazovateľov	Yes		CMEF
P3.1) Predchádzanie rizikám a riadenie rizika: existencia	P3.1.a) Zavedie sa národné alebo regionálne	No	Splnené úlohy: 1. Existencia analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí na národnej a regionálnej úrovni, existencia plánu ochrany obyvateľstva na regionálnej úrovni,	PD: Ex-ante kondicionalita č. 5.1 v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1303/2013. SR spracúva a 1x ročne pravidelne aktualizuje Analýzu územia z hľadiska možných

<p>národných alebo regionálnych hodnôt rizík na účely riadenia katastrof s ohľadom na prispôbovanie sa zmene klímy</p>	<p>posúdenie rizika s týmito prvkami: Opis postupu, metodiky, metód a údajov, ktoré nie sú citlivé, využívaných na posúdenie rizika a opis kritérií prioritizácie investícií založených na riziku;</p>	<p>Zákon o civilnej ochrane obyvateľstva: § 12 až § 14 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva</p> <p>http://jaspi.justice.gov.sk</p> <p>Zodpovedná organizácia: MV SR</p> <p>Termín splnenia: 15. marec 2013</p> <p>2. Analýza dostupných metód a postupov hodnotenia rizík</p> <p>Zodpovedná organizácia: MV SR</p> <p>Termín splnenia: 15. marec 2013</p> <p>3. Výber vhodných postupov, modifikácia a prispôbenie stanoveným cieľom</p> <p>Zodpovedná organizácia: MV SR</p> <p>Termín splnenia: 12. apríl 2013</p> <p>4. Doplnenie kvantifikátorov rizika</p> <p>Zodpovedná organizácia: MV SR</p> <p>Termín splnenia: 12. apríl 2013</p> <p>5. Vypracovanie metodiky hodnotenia vybraných rizík na vnútroštátnej úrovni:</p> <p>Metodika je dostupná na webovom sídle Ministerstva vnútra SR:</p> <p>http://www.minv.sk/?Dokumenty_na_stiahnutie_CO</p> <p>http://www.minv.sk/?Dokumenty_na_stiahnutie_CO&subor=175547</p> <p>Zodpovedná organizácia: MV SR</p> <p>Termín splnenia: 30. jún 2013</p> <p>6. Postup pri určovaní prioritizácie investícií založených na riziku;</p> <p>spolupráca MŽP SR pri vypracovaní metodiky hodnotenia vybraných rizík (vrátane environmentálnych záťaží, zosuvov a rizík vyplývajúcich z úložisk ťažobného odpadu)</p> <p>Zodpovedná organizácia: MV SR</p> <p>Termín splnenia: 30. jún 2013</p> <p>Vykonané predbežné hodnotenie povodňového rizika (12/2011):</p> <p>http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/ochrana-pred-povodnami/manazment-povodnovych-rizik/</p> <p>V súlade s čl. 6 Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ zo 17. 12. 2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany SR vypracuje posúdenie rizík na vnútroštátnej úrovni a Komisii sprístupní zhrnutie ich relevantných prvkov, a to do 22. decembra 2015 a potom každé tri roky na základe už existujúcich a zavedených postupov a metód posúdenia rizika.</p>	<p>mimoriadnych udalostí. Materiál je prístupný na sekcii krízového riadenia MV SR. Súhrnný materiál nie je verejne prístupný, nakoľko obsahuje citlivé informácie.</p> <p>SR zároveň spracúva a na ročnej báze aktualizuje plán ochrany obyvateľstva. Vzhľadom na citlivosť informácií obsiahnutých v pláne ochrany obyvateľstva je tento dokument dôverný a je k dispozícii na sekcii krízového riadenia MV SR.</p> <p>2. Analýza dostupných metód a postupov tvorí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analýza všeobecných zásad manažérstva rizika • Analýza metód HRVA (Hazard Risk Vulnerability Assessment) z týchto hľadísk: <ul style="list-style-type: none"> • typy zraniteľnosti prostredia (obyvateľstvo, kritická infraštruktúra, životné prostredie), • rozsah kvantifikátorov zraniteľnosti, • postupy na zber, zhromažďovanie a spracovanie údajov, • mechanizmus hodnotenia rizika, • v rámci analýzy dopadov sú hodnotené sociálne, ekonomické, environmentálne a politické dopady na obyvateľstvo. <p>3. Výber vhodných postupov, modifikácia a prispôbenie stanoveným cieľom.</p> <p>Z analyzovaných nástrojov hodnotenia rizík boli vybrané relevantné postupy a riešenia pre hodnotenie zraniteľnosti vo vzťahu ku konkrétnym rizikám a boli použité pri tvorbe modelu. Dôraz bol kladený na komplexné posúdenie rizika z hľadiska možných ohrození v prostredí vrátane zohľadnenia potenciálnych následkov mimoriadnych udalostí spôsobených tiež napr. spojením viacerých rizík (domino efekty, synergické javy). Výstupom hodnotenia rizík bude ich kvantitatívna definícia, umožňujúca jednoduché porovnanie a určenie priorit medzi rizikami, určenie najzraniteľnejších území v SR voči rizikám prírodného charakteru, určenie pravdepodobných dôsledkov vzniku MU mimoriadnych udalostí na špecifické prostredie a pod.</p> <p>4. Doplnenie kvantifikátorov rizika</p> <p>MŽP SR poskytlo materiály potrebné na špecifikovanie kvantifikátorov zraniteľnosti</p>
--	--	--	--

				<p>Životného prostredia. O tieto údaje je výpočet zraniteľnosti životného prostredia vo vzťahu ku konkrétnym rizikám doplnený, čo umožňuje kvalifikovanejšie zhodnotenie zraniteľnosti ŽP ako jedného z potenciálne postihnutých prostredí.</p> <p>5. Vypracovanie metodiky hodnotenia vybraných rizík na vnútroštátnej úrovni</p> <p>Metodika hodnotenia rizík pozostáva z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modelu hodnotenia rizík v prostredí MS Excel – výpočet „skóre“/ hodnoty rizika • metodiky hodnotenia rizika – používateľská príručka (opis postupu) pri aplikácii navrhnutého modelu hodnotenia rizík <p>Metodika hodnotenia rizík je zverejnená na webovom sídle Ministerstva vnútra SR v časti Krízové riadenie.</p> <p>Metodika hodnotenia rizík zohľadňuje všetky tri kategórie vplyvov (ľudské, ekonomické a environmentálne, ako aj politické a sociálne vplyvy)</p> <p>Slovenská republika má uzavreté bilaterálne zmluvy a dohody týkajúce sa spolupráce a vzájomnej pomoci pri mimoriadnych udalostiach, ktoré sa venujú problematike cezhraničnej spolupráce.</p> <p>Zoznam bilaterálnych zmlúv a dohôd je dostupný na webovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky:</p> <p>http://www.minv.sk/?zmluvny-system-slovenskej-republiky-pre-mimoriadne-udalosti</p> <p>6. Postup pri určovaní kritérií prioritizácie investícií založených na riziku</p> <p>Prioritizácia investícií = určovanie priorít v znižovaní rizík</p> <p>Model hodnotenia rizík umožňuje získať všeobecný prehľad o rizikách (kvantitatívne zobrazenie rizík podľa poradia ich závažnosti, slovné popísanie charakteristík územia, následkov MU). S využitím týchto údajov je možné riziká porovnávať a určovať si priority pri ich znižovaní (pri výbere mechanizmu ich znižovania), resp. znižovaní zraniteľnosti prostredia.</p> <p>Vláda SR schválila uznesením č. 738 zo dňa 18. decembra 2013 strategický plánovací dokument pre oblasť zosuvných rizík - Program prevencie a manažmentu zosuvných rizík. Jeho cieľom je zabezpečiť komplexné riešenie problematiky sťahových pohybov a</p>
--	--	--	--	--

				<p>zosuvných rizík.</p> <p>http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokument-161227?prefixFile=m_</p> <p>Pre oblasť prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z prítomnosti úložísk ťažobného odpadu je vypracovaný základný plánovací dokument - Program prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z uzavretých a opustených úložísk ťažobného odpadu (2014 - 2020). Schvaľovací proces prebehne v prvom štvrtroku roku 2014, predpokladaný termín predloženia materiálu na schválenie do porady vedenia MŽP SR je marec 2014.</p> <p>V rámci implementácie smernice 2007/60/ES boli dokončené mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika. Mapy boli vyhotovené na podklade DTM a hydrologických dát v generalizácii a so zohľadnením kartografickej interpretácie pre výstupy v mierke 1:50 000 v súlade s mierkou grafických kartografických výstupov prvých plánov manažmentu povodňového rizika. Mapy boli sprístupnené verejnosti 20.12.2013 na webovom sídle MŽP SR (http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/ochrana-pred-povodnami/manažment-povodnovych-rizik/povodnove-mapy.html).</p> <p>Príprava plánov manažmentu povodňového rizika prebieha podľa časového a vecného harmonogramu, ktorý v decembri 2012</p> <p>schválila Porada vedenia MŽP SR. Dňa 16.12.2013 sa uskutočnil kontrolný deň ministra životného prostredia SR na preverenie stavu prác na príprave prvých plánov manažmentu povodňového rizika, na ktorom boli uvedené výsledky formulácie cieľov manažmentu povodňových rizík a pracovné návrhy opatrení na ich dosiahnutie, vrátane odhadu výdavkov na ich prípravu, prevádzku, údržbu a opravy počas celého predpokladaného obdobia životnosti.</p> <p>Implementácia smernice 2007/60/ES prebieha v súlade s príslušnými ustanoveniami upravujúcimi časový postup.</p> <p>PRV:</p> <p>Z úrovne PRV konštatujeme, že táto ex-ante kondicionalita súvisí s charakterom určitých opatrení PRV, avšak jej splnenie nie je prekážkou v ich implementácii. PRV zohľadní pri implementácii PRV predmetné analýzy, metodiky a postupy.</p>
P3.1.b) Zavedie sa národné alebo regionálne	Yes	Identifikácia scenárov prejavu rizika vrátane zohľadnenia synergického efektu a domino efektu.	<p>Metodika je dostupná na webovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky:</p> <p>http://www.minv.sk/?Dokumenty_na_stiahnutie_CO</p>	<p>PD:</p> <p>Možné scenáre prejavu rizika sú identifikované a implementované do modelu ako kvantifikátory zraniteľnosti prostredia. Ide o zoznam možných prejavov konkrétnych</p>

<p>e posúdeníe rizika s týmito prvkami: Opis scenárov s jedným rizikom a viacerým i rizikami;</p>			<p>http://www.minv.sk/?Dokumenty_na_stiahnutie_CO&subor=175547</p> <p>Zodpovedná organizácia: MV SR</p> <p>Termín splnenia: 30. jún 2013</p>	<p>rizik zohľadňujúci možné domino efekty a synergické javy prejavujúce sa s daným rizikom. Výstupy sú zapracované v navrhovanej metodike hodnotenia rizik.</p> <p>PRV:</p> <p>Z úrovne PRV konštatujeme, že táto ex-ante kondicionalita súvisí s charakterom určitých opatrení PRV a že uvedená metodika sa zohľadní pri implementácii PRV. ,</p>
	<p>P3.1.c) Zavedie sa národné alebo regionálne posúdeníe rizika s týmito prvkami: V prípade potreby zohľadnie národných stratégií na prispôbovanie sa zmene klímy.</p>	<p>Yes</p>	<p>Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.</p> <p>http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23364</p>	<p>PD:</p> <p>Hlavným predpokladom plnenia ex ante kondicionality je vypracovanie Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, ktorá je v súčasnosti v štádiu prípravy.</p> <p>Stratégiu adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy schválila vláda SR svojim uznesením č. 148/2014 t 26.3.2014.</p> <p>V nadväznosti na vypracovaní Stratégie adaptácie budú do analýzy územia v spolupráci so sekciou geológie a prírodných zdrojov implementované aj výsledky geologického prieskumu životného prostredia (prieskum EZ).</p> <p>Problematika adaptácie na zmenu klímy v podmienkach SR bude prezentovaná aj na seminári k programu LIFE (2014-2020), organizovanom EK v spolupráci s MŽP SR v priebehu roka 2014 (podľa termínu stanoveného EK).</p> <p>PRV:</p> <p>RO pri príprave a implementácii PRV zohľadňuje Stratégiu adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.</p>
<p>P4.1) Dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav (GAEC): normy pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy uvedený v hlave VI kapitole I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 sú</p>	<p>P4.1.a) Normy GAEC sú vymedzené vo vnútroštátnom práve a uvedené v programoch</p>	<p>Yes</p>	<p>Ex ante kondicionalita je splnená na základe platného legislatívneho rámca v roku 2014. Rok 2014 je prechodný v zmysle platnej legislatívy v rámci reformy SPP. Nariadenie vlády SR č. 19/2014, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 488/2010 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou priamych platieb v znení neskorších predpisov</p>	<p>SR zaktualizuje príslušné ustanovenia od roku 2015, kedy nové podmienky vyplývajúce z reformy SPP vstupujú do platnosti.</p>

stanovené na vnútroštátnej úrovni				
P4.2) Minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín: minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín uvedené v hlave III kapitole I článku 28 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sú stanovené na vnútroštátnej úrovni	P4.2.a) Minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín uvedené v hlave III kapitole I nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sú uvedené v programoch;	Yes	<p>Minimálne požiadavky na hnojivá a prípravky na ochranu rastlín sú uvedené v rámci podmienok opatrení a špecifikované v prílohe programu.</p> <p>Minimálne požiadavky na hnojivá a prípravky na ochranu rastlín su stanovené v národnej legislatíve:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblasť hnojív (používanie hnojív) je v podmienkach SR legislatívne zabezpečená v rámci § 10 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách. oblasť ochrany rastlín je v podmienkach SR legislatívne zabezpečená v rámci § 8, § 30 a § 32 zákona č.405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti 	Ex ante kondicionalita je splnená. Národná legislatíva upravuje minimálne požiadavky na hnojivá a prostriedky na ochranu rastlín. Tieto požiadavky sú špecifikované v programe.
P4.3) Iné príslušné vnútroštátne normy; príslušné povinné vnútroštátne normy na účely hlavy III kapitoly I článku 28 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sú vymedzené	P4.3.a) Príslušné povinné vnútroštátne normy sú uvedené v programoch	Yes	Relevantné povinné národné normy definované na účely článku 28 kapitoly I hlavy III sú špecifikované v programe v rámci relevantných opatrení.	Ex ante kondicionalita je splnená. Relevantné vnútroštátne predpisy budú špecifikované v programe.
P5.1) Energetická efektívnosť : uskutočnili sa opatrenia na podporu nákladovo efektívnych zlepšení efektívnosti konečného využívania energie a nákladovo	P5.1.a) Opatrenia na zabezpečenie minimálnych požiadaviek súvisiacich s energetickou hospodárnosťou budov v súlade s článkami	Yes	<p><i>Zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov v znení neskorších predpisov</i></p> <p>http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=83478</p>	<p>PD:</p> <p>Ex ante kondicionalita č. 4.1 v zmysle nariadenia (EÚ) 1303/2013.</p> <p>Zákon sa vzťahuje na všetky významne obnovované budovy, ak je to technicky, funkčne a ekonomicky uskutočniteľné, minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť nových budov musí spĺňať aj existujúca budova po uskutočnení jej významnej obnovy.</p> <p>PRV:</p> <p>Z úrovne PRV konštatujeme, že splnenie tejto</p>

<p>efektívnych investícií do energetickej efektívnosti pri stavbe alebo renovácii budov.</p>	<p>3, 4 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ;</p>			<p>ex-ante kondicionality má pozitívny vplyv na zvyšovanie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a spracovaní potravín. Pri príprave a implementácii PRV, RO zohľadňuje predmetný zákon.</p>
	<p>P5.1.b) Opatrenia potrebné na zavedenie systému certifikácie energetickej hospodárnosti budov v súlade s článkom 11 smernice 2010/31/EÚ;</p>	<p>Yes</p>	<p><i>Vyhláška MDVRR SR č. 364/2012 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</i></p> <p>http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=83478</p>	<p>PD:</p> <p>Tepelnotechnické požiadavky na EHB a prvky budov vymedzuje norma STN 73 0540-2: 2012 (júl 2012). Návrh zmeny tepelnej ochrany má byť v takej kvalite, aby sa preukázal predpoklad splnenia minimálnej požiadavky na energetickú hospodárnosť budov podľa podmienok vyplývajúcich z vyhlášky MDVRR SR č. 364/2012 Z. z.</p> <p>V uvedenej norme STN sú stanovené požiadavky platné od 1. 1. 2013 v úrovni nízkoenergetickej výstavby. Uvedené odporúčané požiadavky budú platné pre uskutočňovanie novej výstavby od 1. 1. 2016 a cieľové odporúčané požiadavky budú platné pre uskutočňovanie novej výstavby od 1.1.2021 a pre verejné budovy od 1. 1. 2019.</p> <p>PRV:</p> <p>Z úrovne PRV konštatujeme, že splnenie tejto ex-ante kondicionality má pozitívny vplyv na zvyšovanie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a spracovaní potravín. Pri príprave a implementácii PRV, RO zohľadňuje predmetnú vyhlášku.</p>
	<p>P5.1.c) Opatrenia na zabezpečenie strategického plánovania a energetickej efektívnosti v súlade s článkom 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ;</p>	<p>Yes</p>	<p><i>Národný program reforiem 2013</i></p> <p>http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=22344</p> <p>Schválený vládou SR dňa 24.4.2013.</p>	<p>PD:</p> <p>NPR 2013 stanovil národný indikatívny cieľ energetickej efektívnosti, ktorý bol v súlade s požiadavkami čl. 3 smernice 2012/27/EU. Hodnoty cieľa sú uvedené NPR 2013 v tabuľke v kapitole 2.2 vlastného materiálu. Vzhľadom na to, že tieto ciele sú len indikatívne a ešte neboli k dispozícii údaje za rok 2012, je nemožné stanoviť pevnú referenčnú hodnotu. Pri stanovení cieľa boli zohľadnené vnútroštátne okolnosti ovplyvňujúce primárnu energetickú spotrebu.</p> <p>PRV:</p> <p>Z úrovne PRV konštatujeme, že splnenie tejto ex-ante kondicionality má pozitívny vplyv na zvyšovanie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a spracovaní potravín. Pri príprave a implementácii PRV, RO zohľadňuje schválený program reforiem..</p>

<p>P5.1.d) Opatrenia v súlade s článkom 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/32/ES o energetickej účinnosti konečných o využitia energie a energetických službách, aby sa zabezpečilo poskytnutie individuálnych meracích zariadení koncovým zákazníkom, pokiaľ je to technicky možné, za rozumnú a primeranú cenu vo vzťahu k možným úsporám energie.</p>	<p>Yes</p>	<p><i>Štúdia Technické a ekonomické aspekty nákladovo optimálnych opatrení zabezpečenia energetickej hospodárnosti budov</i></p> <p>Štúdia bola notifikovaná Úradom vlády SR listom č. 08307/2013/B610-SV-28312.</p>	<p>PD:</p> <p>V súčasnosti platné minimálne požiadavky boli porovnané s vypočítanými nákladovo optimálnymi úrovňami minimálnych požiadaviek v zmysle smernice 2010/31/EÚ. Všetky vstupné údaje a predpoklady použité pri výpočte, výsledky výpočtov, údaje o referenčných budovách pre rozličné kategórie budov s rozlíšením medzi novými a existujúcimi budovami určenými na zásadnú renováciu boli spracované v súlade s požiadavkami príloh k Delegovanému nariadeniu EK č. 244/2012, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov vytvorením rámca porovnávacej metodiky na výpočet nákladovo optimálnych úrovni minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov a prvkov budov.</p> <p>PRV:</p> <p>Z úrovne PRV konštatujeme, že splnenie tejto ex-ante kondicionality má pozitívny vplyv na zvyšovanie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a spracovaní potravín. Pri príprave a implementácii PRV, RO zohľadňuje výsledky predmetnej štúdie.</p>
<p>P5.2) Vodné hospodárstvo: existencia a) cenovej politiky v oblasti vôd, ktorá zabezpečuje primerané stimuly pre používateľov na efektívne využívanie vody a b) primeraný príspevok rozličných spôsobov využívania</p>	<p>P5.2.a) V sektoroch podporovaných z EPFRV členský štát zabezpečí príspevok rôznych spôsobov využívania vody k úhrade nákladov za vodohospodárske služby podľa sektorov v súlade s</p>	<p>No</p> <p>Vodný zákon: § 78a č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov</p> <p>http://jaspi.justice.gov.sk</p> <p>Nariadenia vlády SR č. 755/2004 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd , v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 367/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd</p> <p>http://jaspi.justice.gov.sk</p> <p>Cenová politika v oblasti vodného hospodárstva schválená uznesením vlády č. 17 zo dňa 12. januára 2011 https://lt.justice.gov.sk/Attachment/vlastn%C3%BD%20materi%C3%A11_doc.pdf?instEID=-1&attEID=29620&docEID=144483&matEID=3384&langEID=1&tStamp=20101129113946687</p> <p>Regulačná politika na regulačné obdobie 2012 - 2016 www.urso.gov.sk/doc/urad/RegulacnaPolitika_2012-2016.pdf</p> <p>Vodný plán Slovenska, kap. 7, http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=87&lang=sk</p> <p>Analýza pokroku dosiahnutého pri zavádzaní Programu opatrení obsiahnutom vo Vodnom pláne Slovenska, kap.5 „Cenová politika za vodohospodárske</p>	<p>Súvisí s ex ante kondicionalitou č. 6.1 v zmysle nariadenia (EÚ) 1303/2013.</p> <p>V nadväznosti na obsah Usmernenia EK k plneniu EAK bol identifikovaný čiastkovo nesplnený prvok plnenia kritéria v rámci "princípu refundácie nákladov za vodné služby".</p> <p>Princíp refundácie nákladov za všetky vodohospodárske služby je splnený s výnimkou primeraného príspevku za službu spojenú s odberom vody na závlahy, ktorý je v štádiu legislatívneho návrhu novely vodného zákona , následne novela Nariadenia vlády SR č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd.</p> <p>Predmetný návrh novely vodného zákona</p>

<p>vody na úhradu nákladov za vodohospodárske služby vo výške schválenej v pláne manažmentu povodia pre investície podporené z operačných programov .</p>	<p>článkom 9 ods. 1 prvou zarážkou rámcovej smernice o vode, podľa potreby so zreteľom na sociálne, environmentálne a hospodárske účinky tejto úhrady, ako aj na geografické a klimatické podmienky dotknutého regiónu alebo regiónov.</p>		<p>služby“</p> <p>http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=58&lang=sk</p>	<p>musí prejsť celým legislatívnym procesom (opätovné prerokovanie vo vláde SR a následne vo výboroch NR SR a samotnej Národnej rade SR). Novela vodného zákona má pozitívny vplyv na všestrannú ochranu vôd, s dôrazom na podzemné vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, má zabezpečiť zvýšenie ochrany vodných zdrojov situovaných na území Slovenskej republiky a stanovenie postupov pri využívaní vody s ohľadom na jej strategický význam pre štát a verejný záujem.</p> <p>V SR za cenovú reguláciu zodpovedá Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (URSO).</p> <p>Súčasná cenová regulácia v oblasti vodárenstva sa vykonáva v súlade s platnou legislatívou (zákon č. 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach a vyhláška č. 195/2013 Z.z.) Pri stanovení cien sa zohľadňujú oprávnené náklady a primeraný zisk, nové investície a ich využívanie na výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a na odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou, vrátane sociálnej únosnosti, ktorá je jednou z priorit samotnej regulácie.</p> <p>Jedným z cieľov schválenej Regulačnej politiky v oblasti vodárenstva na roky 2012-2016 je vytvoriť legislatívne prostredie pre uplatnenie dvojzložkovej ceny (fixnej a variabilnej zložky), a to na základe dôslednej a objektívnej analýzy opodstatnenosti jej uplatnenia pri zohľadnení sociálno-ekonomických dopadov, ktorým úrad v súčasnom období venuje pozornosť.</p> <p>V SR sú v cenách kalkulované všetky oprávnené náklady, ktoré súvisia s tou ktorou vodohospodárskou službou (vrátane nákladov súvisiacich s opravou, údržbou a obnovou majetku). V cenách vodného a stočného za dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou boli odstránené všetky krízové dotácie cca do roku 2007 (t. j. boli odstránené medzi pitnou a odpadovou vodou, resp. aj medzi obyvateľstvom a priemyslom).</p> <p>Čo sa týka bodových a difúzných zdrojov; bodové zdroje znečistenia sú už v súčasnosti riešené cez poplatky za vypúšťanie vyčistených odpadových vôd. Analyzujú sa možnosti pokrytia nákladov na difúzne zdroje znečistenia zo sektora poľnohospodárstva, ktoré sa budú koordinovať s prístupmi ostatných členských krajín.</p> <p>PRV:</p> <p>Pri implementácii PRV bude RO postupovať v zmysle relevantných zákonov.</p>
---	--	--	---	--

<p>P5.3) Energia z obnoviteľných zdrojov: vykonali sa opatrenia na podporu výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov</p>	<p>P5.3.a) Zaviedli sa transparentné systémy podpory, prioritný prístup do siete alebo garantovaný prístup a prioritiza pri prenose, ako aj štandardné pravidlá týkajúce sa znášania a rozdelenia nákladov na technické úpravy, ktoré boli uverejnené, v súlade s článkom 14 ods. 1 a článkom 16 ods. 2 a 3 smernice 2009/28/ES;</p>	<p>Yes</p>	<p>Zákon č. 309/2009 Z. z. http://www.mhsr.sk/obnovitelne-zdroje-energie-a-kombinovana-vyroba/130978s <i>Vyhláška ÚRSO č. 225/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike.</i> http://www.urso.gov.sk/sites/default/files/vyhl_225-2011.pdf</p>	<p>PD: Ex ante kondicionalita č. 4.3 v zmysle nariadenia (EÚ) 1303/2013. Zákom č. 309/2009 Z. z. sú zavedené transparentné podporné schémy. Výroba elektriny, s právom na podporu, má právo na prednostné pripojenie do distribučnej sústavy, prednostný prenos elektriny, prednostnú distribúciu elektriny a prednostnú dodávku elektriny, ak zariadenie na výrobu elektriny spĺňa technické podmienky prevádzkovateľa sústavy podľa osobitného predpisu a neohrozuje bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy; prednostný prenos elektriny sa nevzťahuje na prenos elektriny spojovacím vedením. PRV: V rámci prípravy a implementácie PRV sa uplatňuje zákon o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby.</p>
	<p>P5.3.b) Členský štát prijal národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov v súlade s článkom 4 smernice 2009/28/ES</p>	<p>Yes</p>	<p>Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov http://ec.europa.eu/energy/renewables/transparency_platform/doc/dir_2009_0028_action_plan_slovakia.zip</p>	<p>PD: Vyhláška ÚRSO č. 225/2011 Z. z. ustanovuje štandardné pravidlá týkajúce sa znášania a zdieľania nákladov na technické úpravy. PRV: Pri príprave a implementácii PRV, RO zohľadňuje schválený národný akčný plán pre energiu a obnoviteľné zdroje..</p>
<p>P6.1) Infraštruktúra sietí novej generácie (NGN): existencia</p>	<p>P6.1.a) Uplatňuje sa vnútroštátny alebo regionálny plán</p>	<p>Yes</p>	<p>Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie (2014 - 2020) (Kapitola 3: Stav a trendy informačnej spoločnosti vo svete v porovnaní so Slovenskom, Kapitola 5: SWOT analýza a odporúčania pre Slovensko, Kapitola 7: Navrhované priority pre ďalší rozvoj informačnej spoločnosti na Slovensku) Link na Strategický</p>	<p>PD: Ex ante kondicionalita č. 2.2 v zmysle nariadenia (EÚ) 1303/2013.</p>

<p>národných alebo regionálnych plánov prístupu novej generácie, ktoré zohľadňujú regionálne činnosti s cieľom dosiahnuť ciele Únie týkajúce sa vysokorychlostného prístupu na internet, zameriavajú sa na oblasti, kde trh neposkytuje otvorenú infraštruktúru za dostupnú cenu a kvalitu v súlade s pravidlami hospodárskych súťaží a štátnej pomoci v Únii, a poskytovať dostupné služby pre zraniteľné skupiny</p>	<p>NGN, ktorý obsahuje: plán investícií do infraštruktúry vychádzajúci z ekonomickej analýzy s prihliadnutím na existujúcu súkromnú a verejnú infraštruktúru a plánované investície ;</p>		<p>dokument: http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23177</p>	<p>Sprostredkovateľským orgánom pre PO7 Informačná spoločnosť je Ministerstvo financií SR (MF SR).</p> <p>Metodická podpora pre zavádzanie širokopásmového pripojenia zo strany MF SR bude zameraná predovšetkým na riadenie jednotlivých aktivít zavádzania širokopásmového pripojenia (najmä však tzv. last mile connections), koordináciu v oblasti štátnej pomoci, na monitoring, zabezpečenie kvality a pod.</p> <p>PRV: Aktivity PRV SR 2014 - 2020 týkajúce sa Investícií do rozvoja informačnej spoločnosti, vrátane budovania širokopásmovej infraštruktúry a zavádzania sietí novej generácie sú komplementárne aktivity k Operačnému programu Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 (OPII). RO pri príprave a implementovaní PRV zohľadňuje predmetné strategické dokumenty.</p>
	<p>P6.1.b) Uplatňuje sa vnútroštátny alebo regionálny plán NGN, ktorý obsahuje: udržateľné investičné modely, ktoré podporujú hospodársku súťaž a poskytujú prístup k otvorenej, finančne dostupnej, kvalitnej a nadčasovej infraštruktúre a službám;</p>	<p>Yes</p>	<p>Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie (2014 - 2020) (Kapitola 7: Navrhované priority pre ďalší rozvoj informačnej spoločnosti na Slovensku) http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23177</p> <p>Link na Strategický dokument:</p>	<p>PD: Sprostredkovateľským orgánom pre PO7 Informačná spoločnosť je Ministerstvo financií SR (MF SR).</p> <p>Metodická podpora pre zavádzanie širokopásmového pripojenia zo strany MF SR bude zameraná predovšetkým na riadenie jednotlivých aktivít zavádzania širokopásmového pripojenia (najmä však tzv. last mile connections), koordináciu v oblasti štátnej pomoci, na monitoring, zabezpečenie kvality a pod.</p> <p>PRV: Aktivity PRV SR 2014 - 2020 týkajúce sa Investícií do rozvoja informačnej spoločnosti, vrátane budovania širokopásmovej infraštruktúry a zavádzania sietí novej generácie sú komplementárne aktivity k Operačnému programu Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 (OPII). RO pri príprave a implementovaní PRV zohľadňuje predmetný strategický dokument.</p>
	<p>P6.1.c) Uplatňuje sa vnútroštátny alebo regionálny plán NGN, ktorý</p>	<p>Yes</p>		<p>PD: Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie (2014 -2020) (Kapitola 7: Navrhované priority pre ďalší rozvoj informačnej spoločnosti na Slovensku) Link na Strategický dokument: http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/Bod</p>

	obsahuje: opatrenia na podporu súkromn ých investícií.			<p>RokovaniaDetail?idMaterial=23177</p> <p>Sprostredkovateľským orgánom pre PO7 Informačná spoločnosť je Ministerstvo financií SR (MF SR).</p> <p>Metodická podpora pre zavádzanie širokopásmového pripojenia zo strany MF SR bude zameraná predovšetkým na riadenie jednotlivých aktivít zavádzania širokopásmového pripojenia (najmä však tzv. last mile connections), koordináciu v oblasti štátnej pomoci, na monitoring, zabezpečenie kvality a pod.</p> <p>PRV:</p> <p>Aktivity PRV SR 2014 - 2020 týkajúce sa Investícií do rozvoja informačnej spoločnosti, vrátane budovania širokopásmovej infraštruktúry a zavádzania sietí novej generácie sú komplementárne aktivity k Operačnému programu Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 (OPII). RO pri príprave a implementovaní PRV zohľadňuje predmetný strategický dokument.</p>
--	--	--	--	--

6.2.1. Zoznam opatrení, ktoré sa majú prijať v prípade všeobecných ex ante kondicionalít

Ex ante kondicionalita uplatniteľná na národnej úrovni	Nesplnené kritériá	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
G1) Boj proti diskriminácii: existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti v oblasti EŠIF.	G1.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami počas prípravy a vykonávania programov, a to vrátane poskytovania poradenstva o rovnosti v rámci činnosti spojených s EŠIF.	Národný akčný plán pre prevenciu a elimináciu diskriminácie	30-06-2015	MPSVR SR
	G1.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami počas prípravy a vykonávania programov, a to vrátane poskytovania poradenstva o rovnosti v rámci činnosti spojených s EŠIF.	Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike Predloženie stratégie na rokovanie vlády SR http://www.radavladyp.gov.sk/po-rokovani-rady-vlady-pre-ludske-prava-narodnostne-mensiny-a-rodovu-rovnost/	31-12-2014	MPSVR SR
	G1.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami počas prípravy a vykonávania programov, a to vrátane poskytovania poradenstva o rovnosti v rámci činnosti spojených s EŠIF.	Zapojenie Slovenského národného strediska pre ľudské práva ako „equality body“.	30-12-2014	MPSVR SR
	G1.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami počas prípravy a vykonávania programov, a to vrátane poskytovania poradenstva o rovnosti v rámci činnosti spojených s EŠIF.	Posilnenie administratívnych kapacít odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí MPSVR SR. Dosiahnutie optimalizovaného stavu administratívnych kapacít vytvorením oddelenia pre implementáciu horizontálnych princípov nediskriminácie a rovnosti mužov a žien v 7 pracovných miest na TPP plus 1 asistenta/ku. Navýšenie administratívnych kapacít odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí MPSVR SR. K 1.11. 2014 nesplnené. Ku dňu 28.11.2014 Gestor HP má 3 ŠZM + 3 dohodárov financovaných z OP TP. Vychádzajúc z Uznesenia vlády SR č. 519 z 15. októbra 2014 k štruktúre subjektov implementácie EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020 a zabezpečenie administratívnych kapacít do roku 2016 je termínovaná úloha pre ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR B 5 do 30.11.2014	01-11-2014	MPSVR SR

	G1.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy pre zamestnancov orgánov zapojených do riadenia a kontroly EŠIF v oblasti práva a politiky Únie v oblasti nediskriminácie.	<p>Vypracovanie stratégie školenia a informovania zamestnancov zapojených do využívania fondov a následné podanie projektu z OP TP na finančné zabezpečenie školení. Termín na predloženie stratégie na rokovanie vlády SR:</p> <p>http://www.radavladylp.gov.sk/po-rokovani-rady-vlady-pre-ludske-prava-narodnostne-mensiny-a-rodovu-rovnost/</p> <p>PRV:</p> <p>Zástupcovia RO a zamestnanci PPA, ktorí sa podieľajú na riadení a implementácii PRV sa budú zúčastňovať vzdelávacích aktivít pre EŠIF, ktoré budú organizované relevantnou inštitúciou a financované z OP TP, pričom náklady vzťahujúce sa na zástupcov RO a PPA budú financované z vlastnej technickej pomoci PRV SR 2014 - 2020.</p>	31-12-2014	MPSVR SR
G2) Rodová rovnosť: existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti v oblasti EŠIF.	G2.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rodovej rovnosti počas prípravy a vykonávania programov, a to vrátane poskytovania poradenstva o rodovej rovnosti v rámci činnosti spojených s EŠIF.	<p>Posilnenie administratívnych kapacít odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí MPSVR SR.</p> <p>Inštitucionálny mechanizmus koordinácie HP bude budovaný s dôrazom na metodické vedenie, publicitu, školiace a vzdelávacie aktivity, hodnotiaci a výberový proces ako aj na monitorovanie a kontrolu.</p> <p>K 1. 11. 2014 - nesplnené. Ku dňu 28.11.2014 Gestor HP má 3 ŠZM + 3 dohodárov financovaných z OP TP. Vychádzajúc z Uznesenia vlády SR č. 519 z 15. októbra 2014 k štruktúre subjektov implementácie EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020 a zabezpečenie administratívnych kapacít do roku 2016 je termínovaná úloha pre ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR B 5 do 30.11.2014</p>	01-11-2014	MPSVR SR
	G2.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rodovej rovnosti počas prípravy a vykonávania programov, a to vrátane poskytovania poradenstva o rodovej rovnosti v rámci činnosti spojených s EŠIF.	<p>Stratégia rodovej rovnosti na roky 2014 – 2020.</p> <p>Predloženie novej stratégie rodovej rovnosti na rokovanie vlády SR.</p> <p>K 30. 11. 2014 – splnené. Celostátna stratégia rodovej rovnosti bola prijatá vládou SR - Uznesenie vlády SR č. 574/2014, dňa 20.11.2014</p>	30-11-2014	MPSVR SR

	G2.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na zapojenie orgánov zodpovedných za podporu rodovej rovnosti počas prípravy a vykonávania programov, a to vrátane poskytovania poradenstva o rodovej rovnosti v rámci činnosti spojených s EŠIF.	Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR Predloženie stratégie LP na rokovanie vlády SR: http://www.radavladylp.gov.sk/po-rokovani-rady-vlady-pre-ludske-prava-narodnostne-mensiny-a-rodovu-rovnost/	31-12-2014	MPSVR SR
	G2.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy pre zamestnancov orgánov zapojených do riadenia a kontroly EŠIF v oblasti práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti a jej uplatňovania.	Úvodné školenie pre RO Školenie k rodovej rovnosti vo verejnej správe a e-learningové školenie k rodovej rovnosti bolo akreditované zo strany MŠVVŠ SR a pod dohľadom ORRRP. Školenia sa už poskytujú rôznym verejným inštitúciám a sú dostupné pre riadenie EŠIF. http://www.instituttr.sk/elearning/ http://isdv.fri.uniza.sk/CourseDetail.aspx?moduleId=26750 http://isdv.fri.uniza.sk/CourseDetail.aspx?moduleId=26746 PRV: Zástupcovia RO a zamestnanci PPA, ktorí sa podieľajú na riadení a implementácii PRV sa budú zúčastňovať vzdelávacích aktivít pre EŠIF, ktoré budú organizované relevantnou inštitúciou a financované z OP TP, pričom náklady vzťahujúce sa na zástupcov RO a PPA budú financované z vlastnej technickej pomoci PRV SR 2014 - 2020.	30-06-2015	MPSVR SR
	G2.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy pre zamestnancov orgánov zapojených do riadenia a kontroly EŠIF v oblasti práva a politiky Únie týkajúcich sa rodovej rovnosti a jej uplatňovania.	Vypracovanie stratégie školenia a informovania zamestnancov zapojených do využívania fondov a následné podanie projektu z OP TP na finančné zabezpečenie školení. Školiace a vzdelávacie aktivity a informovanie zamestnancov/kyň zapojených do využívania fondov; konferencie, publikácie a propagačné tlačoviny/materiály, zverejňovanie správ v národných a regionálnych/miestnych masmédiách a iné, bude vykonávať garant za HP. K 1. 11. 2014 nesplnené. Pôvodný termín 30. 6. 2014 bol posunutý z dôvodu predloženia žiadosti na zvýšenie finančných prostriedkov z OP TP. Žiadosť na RO OP TP bola podaná 19. 6. 2014. Projekt bol vypracovaný, avšak	01-11-2014	MPSVR SR

		jeho predloženie je viazané na schválenie navýšenej čiastky finančných prostriedkov z OP TP. Stratégia vzdelávania bude súčasťou projektu.		
G3) Zdravotné postihnutie: existencia administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v oblasti EŠIF v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES	G3.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na vykonávanie konzultácií a zapojenie orgánov, ktoré sú zodpovedné za ochranu práv osôb so zdravotným postihnutím, alebo organizácií zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím, a ďalšie príslušné zainteresované osoby počas prípravy a vykonávania programov.	SR v súčasnosti pripravuje Celoštátnu stratégiu ochrany a podpory ľudských práv v SR , ktorá má definovať aj úlohy v oblasti zabezpečenia práv osôb so ZP. Predloženie stratégie LP na rokovanie vlády SR.	31-12-2014	MPSVR SR
	G3.a) Opatrenia v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov na vykonávanie konzultácií a zapojenie orgánov, ktoré sú zodpovedné za ochranu práv osôb so zdravotným postihnutím, alebo organizácií zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím, a ďalšie príslušné zainteresované osoby počas prípravy a vykonávania programov.	Posilnenie administratívnych kapacít u orgánov zodpovedných za implementáciu Dohovoru OSN. K 30. 11. 2014 - nespĺnené. Vychádzajúc z Uznesenia vlády SR č. 519 z 15. októbra 2014 k Štruktúre subjektov implementácie EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020 a zabezpečenie administratívnych kapacít do roku 2016 je termínovaná úloha pre ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR B 5 do 30.11.2014.	30-11-2014	MPSVR SR
	G3.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy pre zamestnancov orgánov zapojených do riadenia a kontroly EŠIF v oblasti platného práva a politiky Únie a členských štátov týkajúcich sa zdravotného postihnutia vrátane dostupnosti a praktického uplatňovania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím transponovaného v právnych predpisoch Únie a členských štátov, podľa potreby.	Uskutočnenie vzdelávacích aktivít pre prvotné vzdelávanie RO. PRV: Zástupcovia RO a zamestnanci PPA, ktorí sa podieľajú na riadení a implementácii PRV sa budú zúčastňovať vzdelávacích aktivít pre EŠIF, ktoré budú organizované relevantnou inštitúciou a financované z OP TP, pričom náklady vzťahujúce sa na zástupcov RO a PPA budú financované z vlastnej technickej pomoci PRV SR 2014 - 2020.	30-06-2015	MPSVR SR
	G3.b) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy pre zamestnancov orgánov zapojených do riadenia a kontroly EŠIF v oblasti platného práva a politiky Únie a členských štátov týkajúcich sa zdravotného postihnutia vrátane dostupnosti a praktického uplatňovania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím transponovaného v právnych predpisoch Únie a členských štátov, podľa potreby.	Vypracovanie stratégie školenia a informovania zamestnancov zapojených do využívania fondov a následné podanie projektu z OP TP na finančné zabezpečenie školení. K 1.11.2014 nespĺnené- Pôvodný termín 30. 6. 2014 bol posunutý z dôvodu predloženia žiadosti na zvýšenie finančných prostriedkov z OP TP. Žiadosť na RO OP TP bola podaná 19. 6. 2014. Projekt bol vypracovaný, avšak jeho predloženie je viazané na schválenie navýšenej čiastky finančných prostriedkov z OP TP. Stratégia vzdelávania bude súčasťou projektu.	01-11-2014	MPSVR SR

	G3.c) Opatrenia na zabezpečenie sledovania vykonávania článku 9 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím vo vzťahu k EŠIF počas prípravy a vykonávania programov.	<p>Proces monitorovania plnenia horizontálnych princípov bude na projektovej úrovni sledovaný prostredníctvom monitorovacích správ, ktorých súčasťou bude samostatný výstup obsahujúci informácie o horizontálnych princípoch (t. j. popisom vykonaných aktivít, ich výsledkov a vyhodnotením ich príspevku k dosahovaniu stanovených cieľov horizontálnych princípov), ako aj kontrolou na mieste realizácie projektov a následne hodnotením príspevku k cieľom horizontálnych princípov. Samostatný výstup obsahujúci informácie o uplatňovaní horizontálneho princípu bude podkladom pre proces hodnotenia príspevku EŠIF k plneniu cieľov identifikovaných v národnom strategickom dokumente.</p> <p>Zpracovanie do riadiacej dokumentácie, proces uplatňovania v hodnotení, monitorovaní a kontrole, príprava assessment grid.</p>	30-04-2015	MPSVR SR
G4) Verejné obstarávanie: existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie legislatívy Únie o verejnom obstarávaní v oblasti EŠIF.	G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	<p>Ako všeobecné opatrenia na riešenie nedostatkov zistených pri kontrolách budú zavedené tieto opatrenia:</p> <p>- Zvýšená podpora ÚVO pre subjekty vykonávajúce kontrolu verejného obstarávania prostredníctvom Dohody o spolupráci.</p>	31-03-2015	Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO) CKO
	G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Zavedenie cenových máp, benchmarkov a limitov pre posúdenie hospodárnosti;	31-03-2015	ÚVO CKO
	G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Na úrovni systému riadenia vypracovanie kontrolných zoznamov pre kontrolu RO	31-03-2015	ÚVO CKO
	G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Prijatie nového zákona o verejnom obstarávaní	18-04-2016	ÚVO CKO
	G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Zavedenie povinnej ex ante kontroly; Splnené.	30-11-2014	ÚVO CKO
	G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Zhodnotenie efektívnosti opatrení v rámci kritérií 1 až 4	30-06-2015	ÚVO CKO

G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Zavedenie analýzy rizík pri výkone kontroly VO zo strany RO Splnené	30-11-2014	ÚVO CKO
G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Príprava jednotných pravidiel a požiadaviek na VO a požiadaviek na dokumentáciu VO	30-06-2015	ÚVO CKO
G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Elektronické verejné obstarávanie V rámci lehôt stanovených v smerniciach EP a Rady 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU	31-08-2016	ÚVO CKO
G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Vypracovanie vzorových dokumentov	31-08-2016	ÚVO CKO
G4.a) Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní prostredníctvom primeraných mechanizmov.	- Zvedenie spolupráce s Protimonopolným úradom SR;	31-03-2015	ÚVO CKO
G4.b) Opatrenia, ktorými sa zabezpečia transparentné postupy prideľovania zákaziek.	Oblasť zadávania zákaziek nepodliehajúcich príslušným smerniciam EÚ v oblasti VO (podlimitné zákazky) je v SR legislatívne pokrytá samotným zákonom o VO. Takto je zabezpečená povinnosť postupu podľa tohto zákona pri obstarávaní prác, tovarov a služieb pre verejných obstarávateľov, obstarávateľov ako aj osôb, ktoré sú prijímateľmi nenávratného finančného príspevku.	30-06-2015	Zodpovedný: V závislosti od typu opatrenia uvádzaného v kritériu 1
G4.c) Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy a informovanie zamestnancov zapojených do vykonávania EŠIF.	Zabezpečenie školení CKO týkajúcich sa postupov administratívnej kontroly VO v rámci systému riadenia, prezentovanie najčastejších nedostatkov identifikovaných pri kontrolách VO. PRV: Zástupcovia RO a zamestnanci PPA, ktorí sa podieľajú na riadení a implementácii PRV sa budú zúčastňovať vzdelávacích aktivít pre EŠIF, ktoré budú organizované relevantnou inštitúciou a financované z OP TP, pričom náklady vzťahujúce sa na zástupcov RO a PPA budú financované z vlastnej technickej pomoci PRV SR 2014 - 2020.	30-06-2015	CKO v spolupráci s príslušným organizačným útvarom Úradu vlády SR a ÚVO a PMÚ
G4.d) Opatrenia na zabezpečenie administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie pravidiel Únie o verejnom obstarávaní.	Pre zvýšenie spolupráce subjektov štátnej správy participujúcich v oblasti VO a kontroly hospodárskej súťaže bude táto spolupráca posilnená medzi ÚVO a Protimonopolným úradom SR, a to aj na úrovni zabezpečenia AK týchto subjektov prostredníctvom technickej pomoci.	30-06-2015	OP TP v spolupráci s CKO a PMÚ

<p>G5) Štátna pomoc: existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie pravidiel Únie o štátnej pomoci v oblasti EŠIF.</p>	<p>G5.a) Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania pravidiel Únie o štátnej pomoci.</p>	<p>Novela zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov s cieľom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posilnenia úlohy koordinátora štátnej pomoci tak, aby jeho stanoviská a pozície boli záväzné a každý poskytovateľ štátnej pomoci pred jej poskytnutím musel predložiť koordinátorovi štátnej pomoci žiadosť o poskytnutie pomoci (na základe uznesenia vlády SR č. 156 z 9. 4. 2014 stanoviská a pozície koordinátora štátnej pomoci sú už záväzné pre všetky RO a SORO), 31.07.2015 - vytvorenia právneho rámca pre zriadenie centrálného IT registra pre štátnu pomoc, ktorý by mal zahŕňať aj individuálnu pomoc a pomoc podliehajúcu všeobecnej skupinovej výnimke, 31.07.2015 - zriadenia centrálného IT registra pre štátnu pomoc v rozsahu a v štruktúre ako ich vymedzí nové nariadenie GBER a príslušné usmernenia Európskej komisie. 	<p>31-12-2015</p>	<p>MF SR</p>
	<p>G5.c) Opatrenia na zabezpečenie administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie pravidiel Únie o štátnej pomoci.</p>	<p>Posilnenie administratívnej kapacity koordinátora štátnej pomoci o 10 až 15 miest (100 % až 150 % navýšenie).</p> <p>V útvare koordinátora štátnej pomoci budú zabezpečované aj úlohy centra znalostí, ktoré poskytnú potrebné usmernenia v oblasti štátnej pomoci vrátane</p>	<p>31-12-2014</p>	<p>MF SR</p>
<p>G6) Environmentálna legislatíva v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) a strategické environmentálne hodnotenie (SEA): existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia týkajúcich sa EIA a SEA.</p>	<p>G6.a) Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ (EIA) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES (SEA).</p>	<p>Splnené.</p> <p>Metodické usmernenie postupu príslušných orgánov pre posudzovanie vplyvov v „prechodnom“ období (do schválenia a nadobudnutia účinnosti príslušných legislatívnych úprav):</p> <ul style="list-style-type: none"> - písomná forma pre príslušné orgány štátnej správy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie obsahujúca správne a dôsledné využívanie výberových kritérií pre zisťovacie konanie (príloha III. smernice EIA, ktorá je premietnutá v prílohe č. 10 zákona EIA), - písomná forma pre príslušné orgány štátnej správy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie obsahujúca dôsledný postup pri odôvodnení rozhodnutí zo zisťovacieho konania uvedením vysporiadania sa so stanoviskami dotknutých orgánov a dotknutých obcí a tiež náležitým odôvodnením zo strany príslušného orgánu, - písomná forma pre povoľujúce orgány ako sa zverejní upovedomenie o začatí povoločovacieho konania, z ktorého bude jednoznačne vyplývať právo k prístupu k úplnej žiadosti o povolenie. <p>Bolo zverejnené na: http://www.enviroportal.sk/sk/eia.</p>	<p>30-09-2014</p>	<p>MŽP SR v spolupráci s CKO a ostatnými dotknutými orgánmi štátnej správy</p>

	G6.a) Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ (EIA) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES (SEA).	Zavedenie opatrenia na podporu uplatňovania smernice EIA: V rámci konania o žiadostiach - v prípade žiadostí o príspevok, ku ktorým bol záverečný dokument z procesu posudzovania vydaný pred nadobudnutím účinnosti novely zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, bude vykonané preskúmanie súladu predloženého projektu s predmetom posudzovania. V prípadoch, kde došlo k zmenám projektu, bude vykonané opätovné posudzovanie (re-assessment), a v prípade identifikovanej potreby aj opätovné povoloňacie konanie (re-permitting).	31-12-2014	MŽP SR v spolupráci s CKO a ostatnými dotknutými orgánmi štátnej správy
	G6.a) Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ (EIA) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES (SEA).	Novelizácia zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov • Účinnosť novely zákona Overenie materiálno-technického a personálneho zabezpečenia pre vykonávanie novely zákona 30. 6. 2015	01-01-2015	MŽP SR v spolupráci s CKO a ostatnými dotknutými orgánmi štátnej správy
	G6.b) Opatrenia v oblasti odbornej prípravy a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania smerníc EIA a SEA.	Vykonanie školení reflektujúcich na príslušné legislatívne úpravy.	31-12-2014	MŽP SR v spolupráci s CKO a ostatnými dotknutými orgánmi štátnej správy.

6.2.2. Zoznam opatrení, ktoré sa majú prijať v prípade ex ante kondicionalít spojených s prioritami

Ex ante kondicionalita uplatniteľná na národnej úrovni	Nesplnené kritériá	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
<p>P3.1) Predchádzanie rizikám a riadenie rizika: existencia národných alebo regionálnych hodnotení rizík na účely riadenia katastrof s ohľadom na prispôbovanie sa zmene klímy</p>	<p>P3.1.a) Zavedie sa národné alebo regionálne posúdenie rizika s týmito prvkami: Opis postupu, metodiky, metód a údajov, ktoré nie sú citlivé, využívaných na posúdenie rizika a opis kritérií prioritizácie investícií založených na riziku;</p>	<p>V súlade s čl. 6 Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ zo 17. 12. 2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany SR vypracuje posúdenie rizík na vnútroštátnej úrovni a Komisii sprístupní zhrnutie ich relevantných prvkov, a to do 22. decembra 2015 a potom každé tri roky na základe už existujúcich a zavedených postupov a metód posúdenia rizika.</p>	<p>22-12-2015</p>	<p>MV SR</p>
<p>P5.2) Vodné hospodárstvo: existencia a) cenovej politiky v oblasti vôd, ktorá zabezpečuje primerané stimuly pre používateľov na efektívne využívanie vody a b) primeraný príspevok rozličných spôsobov využívania vody na úhradu nákladov za vodohospodárske služby vo výške schválenej v pláne manažmentu povodia pre investície podporené z operačných programov.</p>	<p>P5.2.a) V sektoroch podporovaných z EPFRV členský štát zabezpečí príspevok rôznych spôsobov využívania vody k úhrade nákladov za vodohospodárske služby podľa sektorov v súlade s článkom 9 ods. 1 prvou zarážkou rámcovej smernice o vode, podľa potreby so zreteľom na sociálne, environmentálne a hospodárske účinky tejto úhrady, ako aj na geografické a klimatické podmienky dotknutého regiónu alebo regiónov.</p>	<p>Zahrnutie povinnosti úhrady nákladov za služby spojené s odberom vody na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy (ďalej len „závlahy“) prostredníctvom primeraného príspevku (platby) ako úhrada nákladov za vodohospodárske služby v zmysle zavedenia stimulačnej cenovej politiky podľa čl. 9 Rámcovej smernice o vode do novely zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, následne novely nariadenia vlády SR č. 755/2005 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd (zmena v nariadení vlády SR č. 367/2008 Z. z.).</p>	<p>31-12-2014</p>	<p>MŽP SR</p>

7. OPIS VÝKONNOSTNÉHO RÁMCA

7.1. Ukazovatele

Priorita	Applicable	Ukazovateľ a merná jednotka, podľa potreby	Cieľová hodnota 2023 (a)	Navýšenie platieb za prispôsobenie (b)	Čiastkový cieľ 2018 % (c)	Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c
P2: Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov	X	Celkové verejné výdavky P2 (v EUR)	374 294 740,00		20%	74 858 948,00
	X	Počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré z programu rozvoja vidieka získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A) + počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)	1 850,00		20%	370,00
P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych	X	Počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na systémoch riadenia				

výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve		rizík (oblasť zamerania 3B)				
	X	Počet podporovaných poľnohospodárskych podnikov, ktoré dostávajú podporu na účasť na systémoch kvality, miestnych trhoch/krátkych dodávateľských reťazcoch, a skupín výrobcov (oblasť zamerania 3A)	100,00		20%	20,00
	X	Celkové verejné výdavky P3 (v EUR)	400 390 000,00		20%	80 078 000,00
P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom	X	Celkové verejné výdavky P4 (v EUR)	896 538 000,00		40%	358 615 200,00
	X	Poľnohospodárska pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na podporu biodiverzity (v ha) (oblasť zamerania 4A) + na zlepšenie vodného hospodárstva (v ha)(oblasť zamerania 4B) + na zlepšenie obhospodarovania pôdy a/na prevenciu erózie pôdy (v ha) (oblasť zamerania 4C)	399 155,00		70%	279 408,50

P5: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva	X	Poľnohospodárska a lesná pôda, na ktorú sa vzťahuje riadenie na podporu sekvestrácie/zachovania oxidu uhličitého (v ha) (oblasť zamerania 5E) + Poľnohospodárska pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení zamerané na zníženie emisií skleníkových plynov a/alebo amoniaku (v ha) (oblasť zamerania 5D) + Zavlažovaná pôda, ktorá prechádza na efektívnejší zavlažovací systém (v ha) (oblasť zamerania 5A)	255,00		70%	178,50
	X	Počet investičných operácií do úspor energie a energetickej účinnosti (oblasť zamerania 5B) + do výroby energie z obnoviteľných zdrojov (oblasť zamerania 5C)	50,00		20%	10,00
	X	Celkové verejné výdavky P5 (v EUR)	19 223 650,00		20%	3 844 730,00
P6: Podpora sociálneho	X	Celkové verejné výdavky P6 (v EUR)	310 093 019,00		15%	46 513 952,85

začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach	X	Počet podporených operácií na zlepšenie základných služieb a infraštruktúry vo vidieckych oblastiach (oblasti zamerania 6B a 6C)	565,00		20%	113,00
	X	Počet obyvateľov, na ktorý sa vzťahujú miestne akčné skupiny (oblasť zamerania 6B)	1 000 000,00		100%	1 000 000,00

7.1.1. P2: Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov

7.1.1.1. Celkové verejné výdavky P2 (v EUR)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 374 294 740,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 20%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 74 858 948,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Boli zohľadnené skúsenosti z minulého obdobia, konkrétne stav implementácie príslušných opatrení, ktoré sú v novom období programované pod prioritu 2. Zároveň bolo zohľadnené, že v prípade podpory pre začatie činnosti mladých farmárov môže ísť v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o 5 ročné projekty, ktoré tým pádom nebudú v roku 2018 ešte ukončené a teda nebudú sa môcť zaradiť do plnenia míľnika. Tiež bola zohľadnená administratívna náročnosť procesu výberu, schvaľovania a zazmluvňovania investičných projektov, ktorých samotná fyzická a finančná implementácia môže trvať až 3 roky od podpisu zmluvy.

7.1.1.2. Počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré z programu rozvoja vidieka získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A) + počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 1 850,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 20%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 370,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Boli zohľadnené skúsenosti z minulého obdobia, konkrétne stav implementácie príslušných opatrení, ktoré sú v novom období programované pod prioritu 2. Zároveň bolo zohľadnené, že v prípade podpory pre začatie činnosti mladých farmárov môže ísť v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o 5 ročné projekty, ktoré tým pádom nebudú v roku 2018 ešte ukončené a teda nebudú sa môcť zaradiť do plnenia míľnika. Tiež bola zohľadnená administratívna náročnosť procesu výberu, schvaľovania a zazmluvňovania investičných projektov, ktorých samotná fyzická a finančná implementácia môže trvať až 3 roky od podpisu zmluvy.

7.1.2. P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve

7.1.2.1. *Počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na systémoch riadenia rizík (oblasť zamerania 3B)*

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 0,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c):

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 0,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

V rámci SR zatiaľ nie sú vytvorené legislatívne podmienky pre fungovanie vzájomných fondov, predpokladá sa úprava legislatívy počas roka 2015 a následne bude zmena uvedeného ukazovateľa riešená cez modifikáciu.

7.1.2.2. *Počet podporovaných poľnohospodárskych podnikov, ktoré dostávajú podporu na účasť na systémoch kvality, miestnych trhoch/krátkych dodávateľských reťazcoch, a skupín výrobcov (oblasť zamerania 3A)*

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 100,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 20%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 20,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Bolo zohľadnené, že v prípade spolupráce v rámci dodávateľského reťazca a miestnych trhov môže trvať implementácia projektov viac rokov.

7.1.2.3. *Celkové verejné výdavky P3 (v EUR)*

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 400 390 000,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 20%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 80 078 000,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Boli zohľadnené skúsenosti z minulého obdobia, konkrétne stav implementácie príslušných opatrení, ktoré sú v novom období programované pod prioritu 3. Tiež bola zohľadnená administratívna náročnosť procesu výberu, schvaľovania a zazmluvňovania investičných projektov, ktorých samotná fyzická a finančná

implementácia môže trvať až 3 roky od podpisu zmluvy.

7.1.3. P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom

7.1.3.1. Celkové verejné výdavky P4 (v EUR)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 896 538 000,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 40%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 358 615 200,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Vychádzalo sa zo skúseností z implementácie plošných a projektových opatrení z minulého programového obdobia, ako aj z reálneho potenciálu plnenia v rámci opatrení, ktoré prispievajú k P4. Priorita 4 má potenciál v roku 2018 plniť uvedený míľnik na 40%.

7.1.3.2. Poľnohospodárska pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na podporu biodiverzity (v ha) (oblasť zamerania 4A) + na zlepšenie vodného hospodárstva (v ha) (oblasť zamerania 4B) + na zlepšenie obhospodarovania pôdy a/na prevenciu erózie pôdy (v ha) (oblasť zamerania 4C)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 399 155,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 70%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 279 408,50

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Vychádzalo sa zo skúseností z implementácie plošných opatrení z minulého programového obdobia, ako aj zo skutočnosti, že v prípade plošných opatrení sa do míľnikov započítavajú ročne podporené hektáre. Priorita 4 má potenciál v roku 2018 plniť míľnik na 70%.

7.1.4. P5: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva

7.1.4.1. Poľnohospodárska a lesná pôda, na ktorú sa vzťahuje riadenie na podporu sekvestrácie/zachovania oxidu uhličitého (v ha) (oblasť zamerania 5E) + Poľnohospodárska pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení zamerané na zníženie emisií skleníkových plynov a/alebo amoniaku (v ha) (oblasť zamerania 5D) + Zavlažovaná pôda, ktorá prechádza na efektívnejší zavlažovací systém (v ha) (oblasť zamerania 5A)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 255,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 70%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 178,50

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Do ukazovateľa sú zahrnuté hektáre z pokračujúcich záväzkov v rámci opatrenia 1. zalesnenie poľnohospodárskej pôdy (PRV SR 2004-2006 a PRV SR 2007-2013) . Míľnik pre rok 2018 bol nastavený na úrovni 70%.

7.1.4.2. Počet investičných operácií do úspor energie a energetickej účinnosti (oblasť zamerania 5B) + do výroby energie z obnoviteľných zdrojov (oblasť zamerania 5C)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 50,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 20%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 10,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Boli zohľadnené skúsenosti z minulého obdobia, konkrétne stav implementácie príslušných opatrení, ktoré sú v novom období programované pod prioritu 5. Tiež bola zohľadnená administratívna náročnosť procesu výberu, schvaľovania a zazmluvňovania investičných projektov, ktorých samotná fyzická a finančná implementácia môže trvať až 3 roky od podpisu zmluvy.

7.1.4.3. Celkové verejné výdavky P5 (v EUR)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 19 223 650,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 20%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 3 844 730,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Boli zohľadnené skúsenosti z minulého obdobia, konkrétne stav implementácie príslušných opatrení, ktoré sú v novom období programované pod prioritu 5. Tiež bola zohľadnená administratívna náročnosť procesu výberu, schvaľovania a zazmluvňovania investičných projektov, ktorých samotná fyzická a finančná implementácia môže trvať až 3 roky od podpisu zmluvy.

7.1.5. P6: Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach

7.1.5.1. Celkové verejné výdavky P6 (v EUR)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 310 093 019,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 15%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 46 513 952,85

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

V prípade finančného ukazovateľa bolo brané do úvahy najmä to, že v rámci priority 6 je programovaný prístup LEADER. Finančná kompletizácia projektov v rámci Integrovaných stratégií miestneho rozvoja je časovo posunutá z dôvodu potreby administrácie výberu miestnych akčných skupín a až následne je možné implementovať vybrané stratégie. Tiež boli zohľadnené skúsenosti z minulého obdobia a administratívna náročnosť procesu výberu, schvaľovania a zazmluvňovania projektov.

7.1.5.2. Počet podporených operácií na zlepšenie základných služieb a infraštruktúry vo vidieckych oblastiach (oblasti zamerania 6B a 6C)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 565,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 20%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 113,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Boli zohľadnené najmä skúsenosti z predchádzajúceho obdobia.

7.1.5.3. Počet obyvateľov, na ktorý sa vzťahujú miestne akčné skupiny (oblasť zamerania 6B)

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 1 000 000,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 100%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 1 000 000,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Bolo zohľadnené vysvetlenie EK, že ukazovateľ „počet obyvateľov v rámci MAS“ bude zarátaný v okamihu, keď budú vybrané integrované stratégie na implementáciu a hodnota míľníka sa pre rok 2018 očakáva na úrovni 100%. V zmysle nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 budú v roku 2018 určite všetky MAS vybrané a tým pádom cieľ bude už splnený.

7.2. Alternatívne ukazovatele

Priorita	Applicable	Ukazovateľ a merná jednotka, podľa potreby	Cieľová hodnota 2023 (a)	Navýšenie platieb za prispôsobenie (b)	Čiastkový cieľ 2018 % (c)	Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c
P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve	X	Počet podporených podnikov zapojených do zlepšenia životných podmienok zvierat (opatrenie č. 14, 3A)	500,00		70%	350,00
	X	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície (napr. v oblasti spracovania a uvádzania poľnohospodárskych výrobkov na trh) (4.2.)	400,00		20%	80,00
P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom	X	Podporená poľnohospodárska pôda v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (opatrenie č.13)	1 240 610,00		85%	1 054 518,50

7.2.1. P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve

7.2.1.1. *Počet podporených podnikov zapojených do zlepšenia životných podmienok zvierat (opatrenie č. 14, 3A)*

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 500,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 70%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 350,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Pri stanovení čiastkového cieľa sa vychádzalo zo skúseností s implementáciou opatrenia v minulom programovom období, ako aj zo skutočnosti, že ide o ročné záväzky.

7.2.1.2. *Počet operácií, ktoré získali podporu na investície (napr. v oblasti spracovania a uvádzania poľnohospodárskych výrobkov na trh) (4.2.)*

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 400,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 20%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 80,00

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Pri stanovení čiastkového cieľa sa vychádzalo zo skúseností s implementáciou opatrenia v minulom programovom období.

7.2.2. P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom

7.2.2.1. *Podporená poľnohospodárska pôda v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (opatrenie č.13)*

Applicable: Áno

Cieľová hodnota 2023 (a): 1 240 610,00

Navýšenie platieb za prispôsobenie (b):

Čiastkový cieľ 2018 % (c): 85%

Absolútna hodnota čiastkového cieľa (a-b)*c: 1 054 518,50

Odôvodnenie stanovenia čiastkového cieľa:

Pri stanovení čiastkového cieľa sa vychádzalo zo skúseností s implementáciou opatrenia v minulom programovom období.

7.3. Rezerva

Priorita	Celkový plánovaný príspevok Únie (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie (v EUR) podliehajúci výkonnostnej rezerve	Výkonnostná rezerva (v EUR)	Minimálna výkonnostná rezerva (min. 5%)	Maximálna výkonnostná rezerva (max. 7 %)	Miera výkonnostnej rezervy (v EUR)
P2: Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov	278 195 594,67	289 295 813,43	15 911 269,74	14 464 790,67	20 250 706,94	5.5%
P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve	296 582 432,25	308 416 300,01	15 558 393,04	15 420 815,00	21 589 141,00	5.04%
P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom	666 826 668,28	693 433 566,58	48 540 349,66	34 671 678,33	48 540 349,66	7%
P5: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva	14 251 638,20	14 820 289,55	741 014,48	741 014,48	1 037 420,27	5%

P6: Podpora sociálneho začleňovania, zmiernenia chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach	230 124 720,60	239 306 874,42	11 965 343,72	11 965 343,72	16 751 481,21	5%
--	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	----

8. OPIS VYBRANÝCH OPATRENÍ

8.1. Opis všeobecných podmienok, ktoré sa uplatňujú na viac ako jedno opatrenie, v relevantných prípadoch vrátane vymedzenia vidieckej oblasti, referenčných úrovní, krížového plnenia, plánovaného použitia finančných nástrojov, plánovaného použitia preddavkov a spoločných ustanovení pre investície vrátane ustanovení článkov 45 a 46 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.

8.1.1. Definícia vidieckych oblastí na úrovni programu

(čl. 50 nariadenia EÚ č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV)

Vidieckosť SR

Podľa definície vidieckych oblastí Eurostatu, uvedenú v kapitole 2, z 8 krajov SR je prevažne mestským regiónom len Bratislavský kraj, ostatné kraje patria medzi prechodné a prevažne vidiecke. Spolu vidiecke regióny (prechodné + prevažne vidiecke) zaberajú 95,8 % rozlohy SR a žije v nich 88,6 % obyvateľov SR. Pri pohľade na úroveň okresov je zrejmé, že aj okresy Bratislavského kraja s výnimkou okresov Bratislava 1 - 5 patria medzi vidiecke okresy.

V nadväznosti na vyššie uvedené sa na účely PRV SR 2014-2020 bude považovať **za vidiecke oblasti celé územie SR okrem všetkých krajských miest s výnimkou ich prímestských častí do 5 000 obyvateľov (vrátane), pričom táto definícia vidieckych oblastí sa bude uplatňovať ako jedna z podmienok oprávnenosti len v prípade nasledovných opatrení/podopatrení programu:**

- **1 Prenos znalostí a informačné akcie** – definícia vidieckosti sa vzťahuje len na aktivity žiadateľa, pri ktorých je konečným beneficiantom pomoci nepoľnohospodársky, nepotravinársky a nelesný MSP;
- **2 Poradenské služby** – definícia vidieckosti sa vzťahuje len na adresáta poradenskej služby, ktorým je nepoľnohospodársky a nelesný MSP;
- **6.4 Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností** – definícia vidieckosti sa vzťahuje na všetkých oprávnených žiadateľov s výnimkou poľnohospodárskych podnikov;
- **7 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo** – definícia vidieckosti sa ďalej limituje na obce/prímestské časti do 1000 obyvateľov, resp. do 500 v prípade širokopásmového internetu;
- **19 LEADER** – definícia vidieckosti sa ďalej limituje v prípade obcí ako žiadateľov na obce do 20 000 obyvateľov, v prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti z hore uvedenej definície, t.j. do 5 000 obyvateľov.

Vzhľadom na obmedzené zdroje PRV a potrebu koncentrácie podpory môže byť podpora vidieckych oblastí určená užším vymedzením konečného prijímateľa na úrovni jednotlivých opatrení.

8.1.2. Všeobecné podmienky oprávnenosti podpory pre opatrenie:

- **10 Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie;**
- **11 Ekologické poľnohospodárstvo;**
- **12 Platby v rámci sústavy NATURA 2000;**
- **13 Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami;**

- **14 Dobré životné podmienky zvierat;**
- **15 Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov.**

1. Dodržiavať pravidlá krížového plnenia v zmysle nariadenia vlády SR č.342/2014, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb;
2. Hospodáriť v celom podniku podľa ustanovených minimálnych činností v zmysle nariadenia vlády SR č.342/2014 (platí pre opatrenie 10, 11, 12, 13, 15);
3. Prijat' a plniť podmienky záväzku opatrenia, do ktorého dobrovoľne vstupuje počas stanovenej doby 5 rokov od vstupu do záväzku. Po uplynutí počiatočného 5-ročného obdobia môže riadiaci orgán rozhodnúť o predĺžení záväzku podľa disponibilných finančných prostriedkov. Platí pre opatrenie 10, 11, 15);
4. Prijímateľ podpory je aktívny poľnohospodár v zmysle § 3 nariadenia vlády č. 342/2014 (platí pre opatrenie 11, 13, 14);
5. Za prípad vyššej moci a mimoriadnej udalosti sa podľa článku 2(2) nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 považuje:
  - a. *úmrtie prijímateľa;*
  - b. *dlhodobá pracovná neschopnosť prijímateľa;*
  - c. *závažná prírodná katastrofa, ktorá vážne postihla podnik;*
  - d. *náhodné zničenie budov podniku vyhradených pre hospodárske zvieratá;*
  - e. *epizootické alebo rastlinné ochorenie, ktoré postihlo všetky hospodárske zvieratá alebo plodiny prijímateľa alebo časť z nich;*
  - f. *vyvlastnenie celého podniku alebo jeho veľkej časti, ak sa uvedené vyvlastnenie nedalo predpokladať v deň podania žiadosti.*
6. Za prípad vyššej moci sa považuje aj rozhodnutie o navrátení pozemku v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (neplatí pre opatrenie 14).
7. Podľa článku 47(4) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sa vrátenie prijatej pomoci nevyžaduje v prípadoch vyššej moci a za výnimočných okolností uvedených v článku 2 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013.
8. Zavedenie doložky o revízii v zmysle článku 48 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 (platí pre opatrenia 10, 11, 14, 15).
9. Podľa článku 47 (1) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sa môže počet hektárov v záväzku z roka na rok líšiť. Pri tom nemôže byť ohrozené plnenie cieľa záväzku. (Platí pre opatrenie 10, 11, 15).
10. Prevod záväzku podľa článku 47 (2) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013: Ak sa celý pozemok, na ktorý sa vzťahuje záväzok, alebo jeho časť alebo celý podnik prevedie na inú osobu v období, v ktorom platí uvedený záväzok, záväzok alebo jeho časť zodpovedajúcu prevedenej pôde môže na zvyšok obdobia prevziať táto druhá osoba, alebo platnosť záväzku uplynie a za obdobie, v ktorom bol záväzok účinný, sa vrátenie pomoci nevyžaduje.
11. Podľa článku 47 (3) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 ak prijímateľ nie je schopný ďalej plniť prijaté záväzky, pretože jeho podnik alebo časť podniku je rozdelená alebo je predmetom opatrení verejnej pozemkovej úpravy alebo opatrení pozemkovej úpravy schválených príslušnými verejnými orgánmi, prijímú členské štáty opatrenia nevyhnutné na to, aby sa záväzky mohli prispôsobiť novej situácii podniku. Ak sa ukáže, že takéto prispôsobenie nie je možné, účinnosť záväzku uplynie a za obdobie, v ktorom bol záväzok účinný, sa vrátenie pomoci nevyžaduje.
12. Dodržiavať minimálne požiadavky používania prípravkov na ochranu rastlín (platí pre opatrenia 10, 11, 15).

13. Dodržiavať minimálne požiadavky na používanie hnojív (platí pre opatrenia 10, 11, 15).

8.1.3. Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia

1. Investície sa musia realizovať na území Slovenska.
2. Žiadateľ nemá evidované nedoplatky poistného na zdravotné poistenie, sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové poistenie.
3. Žiadateľ nie je v likvidácii; nie je voči nemu vedené konkurzné konanie; nie je v konkurze, v reštrukturalizácii a nebol voči nemu zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku; neporušil v predchádzajúcich 3 rokoch zákaz nelegálneho zamestnávania.
4. Žiadateľ nemá záväzky voči štátu po lehote splatnosti, voči žiadateľovi a na majetok, ktorý je predmetom projektu, nie je vedený výkon rozhodnutia.
5. Na operáciu možno poskytnúť podporu z jedného alebo viacerých EŠIF alebo z jedného alebo viacerých programov a z iných nástrojov EÚ za podmienky, že sa na výdavkovú položku, zahrnutú do žiadosti o platbu na úhradu jedným z EŠIF, neposkytla podpora z iného fondu alebo nástroja EÚ a SR, ani podpora z rovnakého fondu v rámci iného programu, ani podpora z rovnakého fondu v rámci toho istého programu - čl. 65(11) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013.
6. Investícia musí byť v súlade s normami EÚ týkajúcimi sa danej investície.
7. Nenávratný finančný príspevok na operáciu, zahŕňajúcu investície do infraštruktúry alebo produktívne investície, sa musí vrátiť, ak je operácia počas 5 rokov od záverečnej platby poskytnutej prijímateľovi alebo počas obdobia stanovenom v pravidlách o štátnej pomoci predmetom niektorej z nasledujúcich skutočností (čl. 71 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013):
  - a. *skončenia alebo premiestnenia produktívnej činnosti mimo Slovenska;*
  - b. *zmeny vlastníctva položky infraštruktúry, ktorá poskytuje firme alebo orgánu verejnej moci neoprávnené zvýhodnenie;*
  - c. *podstatnej zmeny, ktorá ovplyvňuje jej povahu, ciele alebo podmienky realizácie, čo by spôsobilo narušenie jej pôvodných cieľov.*
8. Každá investičná operácia, ak sa na ňu vzťahuje zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, musí byť vopred posúdená na základe tohto zákona.
9. Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 25/2006 o verejnom obstarávaní.
10. Typy oprávnených výdavkov v prípade investičných opatrení:
  - a. *výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie **nehnutel'ného majetku**;*
  - b. *kúpa alebo kúpa na leasing **nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení z "druhej ruky"** v prípade mladých farmárov ako prijímateľov pomoci v podopatrení 4.1, do výšky ich trhovej hodnoty;*
  - c. ***všeobecné náklady** súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu;*
  - d. ***nehmotné investície** ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek;*
  - e. ***náklady na vypracovanie lesohospodárskych plánov a ekvivalentných nástrojov.***
11. V prípade poľnohospodárskych investícií je kúpa poľnohospodárskych výrobných práv, platobných nárokov, zvierat, ročných plodín a ich výsadba **neoprávneným výdavkom**.

12. S výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investičnými operáciami v rámci opatrení spadajúcich do rozsahu článku 42 Zmluvy o fungovaní EÚ, sú oprávnenými výdavkami len výdavky vynaložené po predložení projektu na PPA (článok 60 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013).
13. Typy neoprávnených výdavkov (čl. 69 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013):
  - a. úroky z dlžných súm;
  - b. kúpa nezastavaného a zastavaného pozemku za sumu nepresahujúcu 10 % celkových oprávnených výdavkov na príslušnú operáciu. V prípade zanedbaných plôch a plôch, ktoré sa v minulosti používali na priemyselné účely a ktorých súčasťou sú budovy, sa toto obmedzenie zvyšuje na 15 %. Vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch možno na operácie týkajúce sa ochrany životného prostredia povoliť vyššie obmedzenie;
  - c. DPH s výnimkou prípadov, keď nie je vymáhateľná podľa vnútroštátnych právnych predpisov o DPH.

MPRV SR a PPA prehlasujú, že v prípade každého verejného kontraktu spolufinancovaného z EPFRV budú rešpektovať pravidlá verejného obstarávania EÚ, a to predovšetkým:

- a. smernice 2004/18/ES a 2004/17/ES;
- b. smernice 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ a 2014/25/EÚ po ich transponovaní do národnej legislatívy;
- c. smernice 89/665/EHS a 92/13/EHS v znení smernice 2007/66/ES;
- d. všeobecné zásady verejného obstarávania odvodené zo Zmluvy o fungovaní EÚ.

8.1.4. Spôsob výberu projektov

Projekty bude vyberať PPA na základe bodovacieho systému, t.j. projekty sa zoradia podľa počtu dosiahnutých bodov v zmysle bodovacích kritérií a vytvorí sa hranica finančných možností (posúdi sa súčet finančných požiadaviek všetkých zoradených projektov s finančnou alokáciou výzvy).

Zároveň v prípade každej výzvy na predkladanie projektov v rámci relevantného opatrenia/podopatrenia:

- bude stanovený určitý minimálny počet bodov, ktoré musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený na podporu;
- budú stanovené kritériá, ktoré sa budú zohľadňovať v prípade dosiahnutia rovnakého počtu bodov.

8.1.5. Poskytovanie záloh konečným prijímateľom

V zmysle článku 45 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sa môže na investičné opatrenia poskytnúť zálohová platba až do výšky 50 %. V zmysle článku 63 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 je zálohová platba podmienená poskytnutím bankovej záruky alebo rovnocennej záruky zodpovedajúcej 100 % sumy záloh. Pokiaľ ide o verejných prijímateľov, zálohová platba sa môže vyplatiť obciam, regionálnym orgánom a ich združeniam, ako aj verejnoprávnym subjektom vrátane štátnych podnikov. V nadväznosti na článok 42 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 môžu požiadať o zálohovú platbu aj miestne akčné skupiny.

Týka sa nasledovných opatrení/podopatrení:

- *4.3 Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva – vypracovanie a vykonanie projektov pozemkových úprav;*
- *4.3 Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva – vybudovanie spoločných zariadení a opatrení;*
- *4.3 Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva – investície týkajúce sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde;*
- *5 Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby zničeného prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení;*
- *7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach;*

- *8.3 Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarmi, prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami;*
- *8.4. Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarmi, prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami;*
- *8.5 Podpora na investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov (vypracovanie plánov lesného hospodárstva alebo rovnocenných nástrojov);*
- *8.6 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh (vypracovanie plánov lesného hospodárstva alebo rovnocenných nástrojov);*
- *16.1 Zriadenie a prevádzka operačných skupín EIP - v prípade prijímateľa, ktorým je verejný subjekt;*
- *16.2. Podpora na pilotné projekty a na vývoj nových výrobkov, postupov, procesov a technológií;*
- *16.4. Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi subjektmi krátkeho dodávateľského reťazca;*

- *19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD;*
- *19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie.*

8.1.6 Využívanie systému zjednodušených výdavkov

V súlade s článkom 67 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 bude možné využiť systém vykazovania zjednodušených výdavkov, a to v prípade nasledovných opatrení/podopatrení, v rámci ktorých sú opísané ich konkrétne typy:

- *1 Prenos znalostí a informačné akcie;*
- *2.1 Poradenské služby zamerané na pomoc poľnohospodárom a obhospodarovateľom lesa;*
- *19.4. Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (chod MAS);*
- *20.2 Podpora na zriadenie a prevádzkovanie Národnej siete rozvoja vidieka (financovanie antén NSRV).*

8.2. Opis podľa opatrenia

8.2.1. M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)

8.2.1.1. Právny základ

8.2.1.1. Právny základ

- článok 14 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;

8.2.1.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

8.2.1.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane intervenčnej logiky a príspevku k fokusovej oblasti a prierezovým cieľom

Toto prierezové opatrenie je uplatniteľné vo viacerých prioritách, pričom reaguje na vzdelanostnú situáciu v SR – na nízku účasť pracovníkov poľnohospodárskych podnikov na celoživotnom vzdelávaní (odkaz na swot analýzu) Poľnohospodárstvo zamestnáva väčšinou ľudí so základným a neúplným stredným vzdelaním. Vysoká miera nezamestnanosti vo vidieckych regiónoch má viacero dôvodov, z ktorých najvýznamnejšie sú nedostatočná vzdelanostná a kvalifikačná úroveň vidieckeho obyvateľstva, jeho nízka mobilita a vysoká viazanosť na poľnohospodárstvo, absencia lokálnych a regionálnych výrobnospotrebitel'ských reťazcov, nízke mzdové ohodnotenie pracovníkov v pôdohospodárstve a vysoký vek ľudských kapacít.

Opatrenie nadväzuje na tematický cieľ č. 10: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania.

Toto opatrenie prioritne reaguje na nasledovné identifikované potreby:

- Potreba č. 1 - Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí a inováčnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií
- Potreba č. 2 - Zvýšiť efektivitu všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve
- Potreba č. 7 - Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity
- Potreba č. 8 - Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd
- Potreba č. 12 - Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochrannej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách,

Opatrenie má vzhľadom na svoj prierezový charakter synergický vplyv i na ostatné identifikované potreby vyplývajúce zo swot analýzy.

Odborné vzdelávanie a získavanie zručností

Vzdelávacie aktivity v rámci tohto podopatrenia prispievajú k rozširovaniu odborných znalostí a schopností osôb, ktoré pracujú v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesníctve a vidieckych MSP s cieľom podporiť

diverzifikáciu poľnohospodárskej prvovýroby, zvýšenie pridanej hodnoty vlastnej produkcie a prispôsobenie produkcie potravín požiadavkám trhu, zlepšiť spoluprácu na horizontálnej a vertikálnej úrovni produkcie a predaja potravín a rozvíjať ekonomické aktivity MSP vo vidieckych oblastiach.

Demonštračné a informačné aktivity

Demonštračné aktivity poskytnú prehľad o nových produktoch, procesoch, postupoch a technológiách v poľnohospodárstve, spracovaní potravín a lesníctve. Ich prezentácia ako aj rozširovanie výsledkov experimentálneho výskumu napomôže zrýchliť zvyšovanie povedomia o úspešných postupoch v praxi. Cieľom informačných aktivít bude rozširovať informácie týkajúce sa poľnohospodárstva, lesníctva a vidieckych MSP v záujme zvyšovania vzdelanosti a získavania znalostí vrátane postupov prospešných pre životné prostredie a klimatické zmeny (GAEC, Poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie (čl. 43 nar. EÚ 1307/2013) potrebných pre rozvoj uvedených sektorov.

Priorita 1 Posilnenie transferu vedomostí a vedomostnej základne v poľnohospodárstve, lesníctve a rozvoji vidieka. Vzdelávaním sa zabezpečí uvedomelosť beneficentov pri vykonávaní samotnej pôdohospodárskej činnosti v oblasti využívania inovatívnych postupov šetrných k životnému prostrediu, využívania efektívneho zavlažovania a používania inovatívnych technológií. Opatrenie zastáva najdôležitejšiu úlohu pri zvyšovaní úrovne ľudských zdrojov formou vzdelávania a celoživotného vzdelávania, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu aj v poľnohospodársko-potravinárskom sektore, lesníctve a vidieckych ekonomikách pre inteligentný, inkluzívny a udržateľný rast vo vidieckych oblastiach, vrátane pozitívneho vplyvu na životné prostredie, zdravie, sociálnu integráciu.

1A) Podopatrenie demonštračné a informačné aktivity výrazne prispeje k posilneniu inovácií, spolupráce a rozvoja znalostí vo vidieckych oblastiach prostredníctvom rýchlejšieho odovzdávania poznatkov a trendov o nových produktoch, postupoch a technológiách, cieleného odovzdávania informácií o požiadavkách environmentálnej legislatívy ako aj prospešných postupoch pre životné prostredie a klimatické zmeny vo výrobnom procese. Podopatrenie odborné vzdelávanie a získavanie zručností poskytne možnosť na zvýšenie vzdelanosti a znalostí v prospech osôb podnikajúcich ako MSP vo vidieckych oblastiach.

1C) Podopatrenie odborné vzdelávanie a získavanie zručností sa zameria na podporu dlhodobého a odborného vzdelávania v poľnohospodárskom a lesníckom sektore s cieľom zvýšiť ekonomickú a environmentálnu výkonnosť sektorov, poskytnúť cielené odborné vzdelávanie osobám, najmä zo znevýhodnených skupín, ktoré začínajú pracovať resp. sú pred nástupom do zamestnania v sektore poľnohospodárstva a lesníctva.

Obe podopatrenia budú prispievať k spolupráci medzi poľnohospodárstvom, potravinárstvom a lesníctvom a výskumom.

Opatrenie bude financovať aktivity na odborné vzdelávanie, praktické zručnosti a informačné aktivity najmä pre dospelých pracujúcich v pôdohospodárstve.

Priorita 2 Zvýšenie života schopnosti a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a podporovanie inovatívnych poľnohospodárskych technológií a udržateľného manažmentu lesov.

2A) Zlepšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov a zlepšovania výkonu lesníckych podnikov vyplýva zo súčasného stavu sektorov. Pre slovenské poľnohospodárstvo je charakteristická nízka pridaná hodnota a nízke príjmy na hektár poľnohospodárskej pôdy v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ. Prostredníctvom odovzdávania znalostí a informačných akcií v oblasti produkcie ako i v oblastiach podnikového hospodárstva, by sa mala zvýšiť konkurencieschopnosť podnikov vo všetkých výrobných

odvetviach. Prenos znalostí a informačné akcie majú za cieľ zlepšiť celkovú situáciu poľnohospodárskych podnikov – zvýšiť ich účasť na trhu ako aj poľnohospodársku diverzifikáciu; zlepšiť odbytové možnosti poľnohospodárskych výrobkov; zvýšiť podiel živočíšnej výroby a oživenie v rastlinnej výrobe.

2B) Priemerný vek pracovníkov v poľnohospodárstve v SR sa dlhodobo zvyšuje. V ostatných rokoch absentoval prísun mladej generácie a dochádzalo k zvyšovaniu podielu vyšších vekových kategórií zamestnancov. Prenos znalostí a informačné akcie posilnia generačnú výmenu a zabezpečia dostatočne kvalifikovaných pracovníkov v poľnohospodárstve a to najmä podporou začatia činnosti mladých poľnohospodárov.

Priorita 3 Podpora organizácie potravinového reťazca, vrátane spracovania a odbytu poľnohospodárskych produktov, dobrých podmienok zvierat a manažmentu rizika v poľnohospodárstve.

3A) Integrácia ponuky prvovýrobcov je najdôležitejším prvkom úsilia o zlepšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva. Pre domácich výrobcov potravín je kľúčové udržať si pozíciu na domacom trhu, pričom z hľadiska udržania obratu sa zvyšuje význam miestnych a regionálnych trhov. Povedomie o dôležitosti spolupráce je u veľkého počtu účastníkov trhu nízke, rozvoj a inovácie potravinárstva v SR sú malo výrazné. Okrem investičnej podpory pre dosiahnutie zvýšenia konkurencieschopnosti prvovýrobcov je dôležitý prenos znalostí a informačných akcií, ktoré umožnia získať potrebné znalosti o témach ako sú: zavádzanie inovácií s cieľom posilniť výrobnú diverzifikáciu, zlepšenie pozície poľnohospodárskych podnikov a spracovateľov voči príliš silnej rokovacej pozícii veľkých obchodných reťazcov, podporovanie marketingu poľnohospodárskych produktov a zlepšenie pozície až po integráciu ponuky prvovýrobcov, ako aj vzdelávanie a poskytovanie informácií v oblasti dobrých podmienok zvierat, čo sú najdôležitejšie vedomosti nutné v úsilí o zlepšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva.

3B) Výkyvy počasia v posledných rokoch spôsobujú nemalé škody v poľnohospodárstve. Efektívne riadenie rizik sa stále stáva dôležitejšie pre poľnohospodárske podniky v dôsledku toho, že sú vystavené prírodným katastrofám a katastrofickým udalostiam a práve zavedenie a zlepšenie informovanosti o rizikách, umožní zaobchádzať s nimi, znížiť ich následky a informovať o preventívnych opatreniach.

Priorita 4 Obnovovať, chrániť a posilňovať ekosystémy v poľnohospodárstve a lesníctve.

4A) Cieľom fokusovej oblasti je opätovná obnova, zachovanie a podpora biodiverzity v SR. Prenos poznatkov a informačných akcií je v oblasti obnovy a posilnenia biologickej diverzity v poľnohospodárstve a lesníctve dôležitou súčasťou, prispieva nielen k šíreniu informácií o stave biologickej diverzity, ale prispieva aj k ďalšiemu povedomiu a rozšíreniu pochopenia príslušných environmentálnych opatrení a legislatívy. Poľnohospodárstvo a lesníctvo je vystavené množstvu legislatívnych predpisov a správnu informovanosťou môže teda dôjsť k pridanej hodnote a ochrane biologickej biodiverzity.

4B) V posledných rokoch je v SR celkový trend obsahu dusičnanov v podzemných a povrchových vodách klesajúci. Prispeli k tomu aj opatrenia osi 2 PRV SR 2007-2013, a preto je potrebné v tomto trende pokračovať. Prenos vedomostí a informačných akcií naďalej zabezpečí posun informácií do povedomia o vplyve poľnohospodárskych postupov na kvalitu vody, optimálneho využívania hnojív a pesticídov a zlepšenia hospodárenia s vodou.

4C) Formou prenosu znalostí a informačných akcií sa rovnako prispeje i k predchádzaniu erózii pôdy a to predovšetkým šírením informácií o možnostiach protieróznej ochrany či ochrany proti degradácii pôdy. K zlepšeniu obhospodarovania pôdy prispeje najmä vzdelávanie poľnohospodárov i obhospodarovateľov lesa o šetrnom obhospodarovaní pôdy, podporujúcim zvyšovanie obsahu humusu v pôde.

Priorita 5 Podpora efektívneho využívania zdrojov a prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a klimaticky prispôsobenú ekonómiu v sektore poľnohospodárstvo, potravinárstvo a lesníctvo.

5C) Fokusová oblasť 5C je v rámci priority 5 dôležitou oblasťou. Vyplýva to zo záväzku SR dosiahnuť do roku 2020 20% podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej spotrebe energie. Jednou z ciest ako dosiahnuť stanovený cieľ v rámci priority 5 bude v rámci prenosu vedomostí a informačných akcií informovať o zariadeniach produkujúcich čisté formy energie, ktoré využívajú biomasu, ktorú má podnik k dispozícii predovšetkým z vlastnej výrobnnej činnosti; o využívaní OZE v lesníctve a vo vidieckych oblastiach.

5E) Rovnako ako v oblasti znižovania emisií z poľnohospodárstva a ukladania uhlíka do pôdy, odovzdávanie skúseností pre zlepšenie hospodárenia vyžaduje masívnu podporu prostredníctvom prenosu znalostí a informačných akcií, ktoré sa zamerajú najmä na klimatické zmeny a na ich predchádzanie vhodným spôsobom poľnohospodárskej praxe.

Priorita 6 Podpora sociálnej inklúzie, zmiernenia chudoby a hospodárskeho rastu vo vidieckych oblastiach.

6A) Potreba vytvárania nových pracovných miest na vidieku patrí medzi nosné priority programu. Pre rozvoj vidieckej zamestnanosti je však rozhodujúci počet a stabilita podnikateľských subjektov, ktoré sa tu nachádzajú. Poľnohospodári a lesníci môžu prostredníctvom transferu znalostí a informácií získať nové pohľady na rozvoj podnikania v oblasti mimo poľnohospodárstva a diverzifikácie, čo umožní ich stabilizáciu a rast podnikateľských subjektov, čo zároveň povedie k rastu zamestnanosti.

6C) Zvýšenie dostupnosti informácií prostredníctvom využívania moderných informačno-komunikačných technológií je významným faktorom ďalšieho ekonomického rozvoja vidieckych území. Prostredníctvom vzdelávacích a informačných aktivít sa posilnia kľúčové kompetencie subjektov pôsobiacich v priestore vidieka v oblastiach súvisiacich s využívaním IKT zariadení.

Opatrenie prispieva k prierezovému cieľu „**Inovácie**“ formou vzdelávania a tým aj šírenia informácií o inováciách, o využívaní informačných a komunikačných technológií, transformácii inovatívnych myšlienok a metód do spracovania nových produktov a služieb na podporu ekonomického rastu, o šírení vedomostí, skúseností a spolupráce s vedou a výskumom, ako aj prepojenie na EIP v rámci opatrenia Spolupráca na takej úrovni, aby bolo možné tieto výsledky a poznatky použiť v poľnohospodárskej praxi a tak vďaka nim dosahovať aj vysokú ekonomickú a environmentálnu účinnosť. „**Zivotné prostredie**“/„**Zmierňovanie zmien klímy**“ prostredníctvom vzdelávania v eko-manažmente, cieľným vzdelávaním pre subjekty realizujúce záväzky z Agroenvironmentálno-klimatického opatrenia, Ekologického poľnohospodárstva ako aj environmentálnych povinností vyplývajúcich z I. piliera SPP (krížové plnenie, GAEC, greening).

8.2.1.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.1.3.1. 1.1 Podpora odborného vzdelávania a získavania zručností

Podopatrenie:

- 1.1. – Podpora na akcie odborného vzdelávania a získavania zručností

8.2.1.3.1.1. Opis typu operácie

Vzdelávanie, odborná príprava a cielené činnosti budú slúžiť k dlhodobejšiemu alebo opakovanému prehĺbovaniu, obnovovaniu a šíreniu vedomostí, zručností a schopností jednotlivých pracovníkov v pôdohospodárstve alebo v rozvoji vidieka formou prezenčných vzdelávacích kurzov, seminárov, školení, workshopov, tréningov, koučingu a e-learningu. Všetky vzdelávacie aktivity určené pre poľnohospodárov, obhospodarovateľov lesa, spracovateľov produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby ako i malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach, s cieľom podpory nediskriminácie a rovnosti príležitostí, musia prispievať k skvalitneniu ľudského pracovného kapitálu v oblasti pôdohospodárstva ako aj vidieka a rovnako dopomôcť aj k zvýšeniu účasti obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít ako i iných marginalizovaných skupín na celoživotnom vzdelávaní a odbornej príprave.

Efektívnejšia inklúzia marginalizovaných skupín obyvateľstva vrátane MRK bude podporovaná cieleným informovaním prostredníctvom NSRV SR.

Podopatrenie prostredníctvom rôznorodých vzdelávacích aktivít prispieva ku kvalite ďalšieho odborného vzdelávania, s cieľom zlepšiť jeho výsledky, šírenia inovácií, využívania informačných a komunikačných technológií, zvýšenia ekonomickej výkonnosti a konkurencieschopnosti podnikov, nevyhnutnej ekologizácie poľnohospodárstva ako i generáčnej výmeny.

Na programy odborného vzdelávania a získavania praktických zručností bude v niektorých oblastiach vyžadovaná aj akreditácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Oblasti zamerania aktivít:

1. Vzdelávanie v oblasti inovácií – zavádzanie nových chovateľských, pestovateľských a spracovateľských postupov a technológií
2. Vzdelávanie začínajúcich poľnohospodárov, mladých poľnohospodárov v oblasti legislatívy, výroby, spracovania a predaja produktov;
3. Vzdelávanie v oblasti efektívneho riadenia podniku – ekonomika, financie, obchod;
4. Vzdelávanie v oblasti reštrukturalizácie výroby so zameraním na výrobu produktov s vyššou pridanou hodnotou a ich umiestnenie na trhoch;
5. Vzdelávanie pôdohospodárov v oblasti spracovania vlastných produktov, marketingu a predaja konečnému spotrebiteľovi;
6. Vzdelávanie v oblasti výroby tradičných regionálnych produktov s dôrazom na tvorbu nových pracovných miest;
7. Vzdelávanie v oblasti lokálnej ekonomiky ako nástroja rozvoja regiónov v aktivitách mimo poľnohospodárskej výroby;
8. Vzdelávanie v oblasti vidieckeho cestovného ruchu ako nástroja rozvoja regiónov a tvorby pracovných síl na vidieku;
9. Vzdelávanie v oblasti ekologického poľnohospodárstva- eko-friendly postupy v poľnohospodárstve
10. Vzdelávanie v oblasti posilnenia biodiverzity, preventívnych, ochranných a environmentálnych opatrení v rámci pôdohospodárstva;
11. Vzdelávanie v oblasti posilnenia biodiverzity, preventívnych, ochranných a environmentálnych opatrení v rámci lesného hospodárstva;
12. Vzdelávanie aktívne pracujúcich občanov marginalizovaných skupín, vrátane MRK prostredníctvom kurzov zameraných na nadobudnutie zručností v rastlinnej a živočíšnej výrobe.
13. Vzdelávanie v oblasti využitia obnoviteľných zdrojov energie v poľnohospodárstve, pri spracovaní

profuktov, v lesnom hospodárstve a na vidieku.

14. Vzdelávanie vo vyššie uvedených oblastiach v Bratislavskom kraji.

8.2.1.3.1.2. Druh podpory

- nezisková, grant (nenávratný finančný príspevok formou refundácie skutočne vynaložených a zaplatených výdavkov);
- paušálne financovanie – možnosť paušálnej sadzby (nepriame výdavky) až do výšky 20% z priamych oprávnených výdavkov a zavedením maximálnej hodnoty oprávnenosti daného výdavku, v nadväznosti na zabezpečenie hospodárneho, efektívneho a účinného vynakladania verejných prostriedkov

8.2.1.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní;
- zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní.
- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) 1307/2013;

8.2.1.3.1.4. Prijímatelia

Prijímateľom finančnej pomoci je provider (poskytovateľ) služieb prenosu vedomostí a zručností pre konečných prijímateľov nefinančnej pomoci (beneficientov), ktorými sú aktívni, ako i začínajúci poľnohospodári, obhospodarovatelia lesa, spracovatelia produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby v pracovnoprávnom vzťahu a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach.

Výber poskytovateľov vzdelávania bude prebiehať prostredníctvom postupov verejného obstarávania v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní realizovaný riadiacim orgánom MPRV SR, prípadne Pôdohospodárskou platobnou agentúrou pri komplexných vzdelávacích programoch trvajúcich dlhšie ako 36 mesiacov. Výsledkom procesu verejného obstarávania nebude podpísanie samotnej zmluvy ale získanie potvrdenia MPRV SR alebo PPA o predložení najvýhodnejšej ponuky. Obsah a rozsah vzdelávania bude zadefinovaný MPRV SR.

Pri vzdelávacích programoch trvajúcich kratšie ako 18 mesiacov bude výber poskytovateľov vzdelávania prebiehať na základe výberu predložených obsahových námetov vzdelávacích programov prostredníctvom MPRV SR. Obsah a rozsah vzdelávania bude zadefinovaný prijímateľom. Prijímateľ bude následne povinný postupovať v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní.

Pre každú navrhnutú prioritu, resp. oblasť/aktivitu bude pri komplexných vzdelávacích programoch trvajúcich dlhšie ako 36 mesiacov vybraný poskytovateľ, ktorý bude dlhodobo poskytovať vzdelávacie aktivity pre konečných prijímateľov v rámci celého územia SR mimo Bratislavského kraja, resp. v rámci Bratislavského kraja na základe svojho plánovaného ročného plánu aktivít, zverejneného na webovom sídle MPRV SR. Pre každú navrhnutú krátkodobú aktivitu pri vzdelávacích programoch trvajúcich kratšie ako 18 mesiacov môže byť vybratých viac uchádzačov, či už na základe oblasti kde budú služby poskytované

(územie), skupín beneficentov (napr. poľnohospodári, lesníci a. p.) alebo obsahu vzdelávania.

8.2.1.3.1.5. Oprávnené náklady

1. personálne náklady na zabezpečenie, prípravu a realizáciu aktivít vrátane odmien a odvodov do zdravotných poisťovní a sociálnej poisťovne;

2. prenájom školiacich priestorov a potrebnej techniky;

3. materiálno-technické náklady, zahŕňajúce vydávanie odborných publikácií v tlačenej a elektronickej forme, náklady na propagáciu formou informačných a propagačných materiálov i náklady na služby v súvislosti s aktivitou;

4. režijné náklady spojené s realizáciou vzdelávacej aktivity vrátane nákladov na získavanie zručností-nepriame výdavky/náklady súvisiace so zabezpečením podporných aktivít projektu a taktiež náklady konečného prijímateľa finančnej pomoci, ktoré súvisia s projektom (okrem nákladov, ktoré si uplatňuje v rámci priamych oprávnených výdavkov v rámci projektu) napr. nákup tlačív, platby za telefón atď.

Uvedené režijné náklady budú uplatnené v rámci paušálneho financovania v zmysle článkov 67 a 68 Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013

5. ubytovacie náklady, náklady na občerstvenie, cestovné resp. dopravné náklady, ak sú súčasťou projektu;

8.2.1.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

1. Splnenie všeobecných kritérií oprávnenosti v zmysle kapitoly 8.1.3

2. Projekt v súlade s identifikovanými potrebami a aspoň jednou fokusovou oblasťou daného opatrenia

3. Poskytovateľ služieb prenosu vedomostí a zručností musí mať primerané kapacity v podobe kvalifikovaných zamestnancov alebo najatých lektorov v zmysle zákona o celoživotnom vzdelávaní

4. Musí byť zabezpečené pravidelné odborné vzdelávanie kapacít poskytovateľa služieb prenosu vedomostí a zručností

5. Účastníkmi vzdelávacích aktivít môžu byť len aktívni prípadne začínajúci poľnohospodári, obhospodarovatelia lesa, spracovatelia produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby v pracovnoprávnom vzťahu a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach

6. Pre vzdelávacie programy presahujúce 36 mesiacov sa bude vyžadovať akreditácia programu vzdelávania Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.

8.2.1.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

a) Pre vzdelávacie programy presahujúce 36 mesiacov

Výber bude prebiehať na základe postupov verejného obstarávania. Vybratý bude uchádzač s ekonomicky najvýhodnejšou ponukou.

V rámci kritérií pre prihlásenie do verejného obstarávania bude posudzované hlavne:

- Zameranie činnosti prijímateľa podpory, t.j. poskytovateľa vzdelávania, na minimálne jednu z vyššie stanovených fokusových oblastí daného podopatrenia a jej súvis s jednotlivými oblasťami vzdelávania;
- História vzdelávacej organizácie alebo jej zástupcov, predovšetkým jej/ich skúsenosti s organizovaním vzdelávacích programov a projektov v danej oblasti, skúsenosti v oblasti medzinárodnej spolupráce;
- Počet kvalifikovaných expertov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami, ktorí sú pravidelne odborne vzdelávaní na vykonávanie tejto úlohy, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori;
- Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie pre vzdelávaciu činnosť resp. spôsoby jeho dosiahnutia.

b) Pre vzdelávacie programy nepresahujúce 18 mesiacov

Výber bude prebiehať na základe posúdenia obsahových námetov MPRV a následne predložením žiadosti na PPA. V rámci kritérií bude posudzované hlavne:

- Zameranie činnosti prijímateľa podpory, t.j. poskytovateľa vzdelávania, na minimálne jednu z vyššie stanovených fokusových oblastí daného podopatrenia a jej súvis s jednotlivými oblasťami vzdelávania;
- História vzdelávacej organizácie alebo jej zástupcov, predovšetkým jej/ich skúsenosti s organizovaním vzdelávacích programov a projektov v danej oblasti, skúsenosti v oblasti medzinárodnej spolupráce;
- Počet kvalifikovaných zamestnancov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami, ktorí sú pravidelne odborne vzdelávaní na vykonávanie tejto úlohy, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori.
- Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie pre vzdelávaciu činnosť resp. spôsoby jeho dosiahnutia opísané v projekte;
- Podiel praktických činností, ak sa vyžaduje;
- Ostatné špecifické kritéria budú uvedené v príručke.

8.2.1.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Maximálna miera podpory z celkových oprávnených nákladov:

- 100%.

Maximálna výška podpory:

- a) pri vzdelávacom programe presahujúcom 36 mesiacov - 500 tis. EUR
- b) pri vzdelávacom programe nepresahujúcom 18 mesiacov – 80 tis. EUR

8.2.1.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.1.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov – efektívnosť vynaložených nákladov;
- Postupy verejného obstarávania stanovené presne, jasne a zrozumiteľne podľa zákona o VO;
- Udržateľnosť projektu.

8.2.1.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia sú stanovené presné kritériá spôsobilosti, ktoré určujú oprávnenosť navrhovaného projektu a žiadateľa, ku ktorých plneniu sa prijímateľ podpory zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP a ktoré sú všetky odkontrolovateľné PPA. Tieto všetky podmienky opatrenia sú stanovené na základe národnej aj európskej legislatívy spomínanej v tomto opatrení, sú jasne formulované, aby boli správne pochopené žiadateľmi o NFP, a tak, aby sa žiadateľom nespôsobovala nadmerná administratívna záťaž. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP.

Pri vzdelávacích programoch presahujúcich 36 mesiacov zameranie, rozsah a obsah bude presne definovaný MPRV SR.

Povinnosť postupovať v zmysle usmernenia pre žiadateľa o verejnom obstarávaní.

Dodržiavanie základných zásad a postupov stanovených v zákone o verejnom obstarávaní je najdôležitejšou súčasťou transparentného verejného obstarávania. Zúčastnení o zákazky ponúkané týmto spôsobom by mali robiť všetko preto aby sa vyhli zbytočným chybám, ktoré znižujú ich šancu na úspech a sú často zapríčinené len nedostatočným oboznámením sa so stanovenými podmienkami alebo zákonnými obmedzeniami.

V súvislosti s cieľom predchádzať chybám pri verejnom obstarávaní je uverejnený i zoznam najčastejších chýb na webovej stránke príslušného orgánu – úradu pre verejné obstarávanie.

V súvislosti s výškou oprávnených nákladov budú stanovené maximálne ceny za výdavky vychádzajúce z priemerných cien výdavku na trhu práce, napr. priemerná cena vytvorenia internetovej stránky, priemerná

cena za tlač brožúry a pod.

Bude stanovený minimálny počet účastníkov vzdelávacej aktivity.

8.2.1.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné skontrolovať oprávnené náklady administratívnou kontrolou a kontrolou na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly opatrení. Kontrola kritérií spôsobilosti bude predmetom výberového konania.

8.2.1.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory 100% oprávnených výdavkov.

V prípade paušálneho financovania pri nepriamych výdavkoch – možnosť paušálnej sadzby až do výšky 20% z priamych oprávnených výdavkov.

Paušálna sadzba pre nepriame (režijné) výdavky v rámci vzdelávacích projektov vychádza z overených údajov z minulosti o jednotlivých prijímateľoch finančnej pomoci (historických údajov) z programového obdobia SOP PRV 2004-2006 a PRV 2007-2013.

Sadzba nepriamych výdavkov, ktorú je možné uplatniť pri paušálnej sadzbe nepriamych výdavkov je stanovená ako pomer nepriamych výdavkov na priamych výdavkoch projektu v skúmanej vzorke projektov a na základe analýzy potrieb konečných prijímateľov.

8.2.1.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie primeraných kapacít orgánov poskytujúcich služby prenosu znalostí na výkon svojich úloh v podobe kvalifikácií zamestnancov a pravidelného odborného vzdelávania

Poskytovateľ služieb prenosu vedomostí a zručností musí mať primerané kapacity v podobe kvalifikovaných zamestnancov alebo najatých lektorov, t.j. musí spĺňať minimálne jednu z týchto požiadaviek:

- a. vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
- b. úplné stredné vzdelanie s maturitou v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
- c. výučný list v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, alebo osvedčenie o úplnej prípadne čiastočnej kvalifikácii v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej 5 rokov praxe, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.

Rovnako musí byť zabezpečené pravidelné odborné vzdelávanie kapacít poskytovateľa služieb prenosu vedomostí a zručností, t.j. povinnosť minimálne raz ročne absolvovať vzdelávacie aktivity vo forme semináru, konferencie, školenia, kurzu, e-learningu a pod. orientované na predmetnú oblasť)

Ďalšie informácie špecifické pre podopatrenie 1.1:

- Výzvy vo výberovom konaní budú otvorené pre verejný aj súkromný sektor
- Všetky oprávnené náklady sú hradené a budú refundované poskytovateľovi služieb prenosu znalostí a zručností – prijímateľovi finančnej pomoci.
- Podpora sa nevzťahuje na vzdelávacie programy, ktoré sú súčasťou bežných programov alebo systémov vzdelávania na stredoškolskej alebo vyššej úrovni.

Vymedzenie trvania a obsahu programov výmeny pracovníkov v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch a návštev poľnohospodárskych podnikov a lesov uvedených v článku 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 807/2014

Netýka sa

8.2.1.3.2. 1.2 Demonštračné aktivity a informačné akcie

Podopatrenie:

- 1.2. – Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie

8.2.1.3.2.1. Opis typu operácie

Informačné aktivity predstavujú krátkodobé, resp. jednorazové odborné informačné činnosti adresované pre pôdohospodárov a prijímateľov pomoci v rámci rozvoja vidieka, zamerané na poskytnutie informácií a odovzdanie skúseností pre pracujúcich v pôdohospodárstve najmä v oblastiach: informácie o cieľoch spoločnej poľnohospodárskej politiky a nastavenia systému, dodržiavania jeho podmienok, ďalej v oblastiach: Cross-compliance, biodiverzity, klimatických zmien, priaznivých vplyvov na životné prostredie, ekologickom poľnohospodárstve, informovaní o eko-friendly poľnohospodárskych postupoch, o ochrane podzemných vôd ako aj o uskladňovaní hnojív a zaobchádzaní s nimi; o udržateľnej a efektívnej poľnohospodárskej a lesníckej výrobe ako aj o zapájaní sa do krátkych potravinárskych/dodávateľských reťazcov, o bezpečnosti potravín a o manipulácii s nimi ako aj o množstve ďalších podstatných tém spojených výlučne so spomenutými prioritami a fokusovými oblasťami naplňajúcimi cieľ tohto opatrenia, ktorým je prehlbovanie vedomostí. Tieto krátkodobé informačné akcie sa môžu dopĺňať o formy propagácie šírenia tlačou a ostatnými médiami. Prenos a spracovanie informácií môže byť vykonané rôznymi spôsobmi, napr. prostredníctvom konferencie, výstavy, vzdelávacej relácie, informačného podujatia (napr. na tému znižovania znečistenia životného prostredia), eventu, propagačného a informačného TV spotu (napr. na tému eko-friendly postupov v poľnohospodárstve či efektívneho hospodárenia s vodou), súťaže (napr. o najlepšiu informačnú akciu na tému NATURA 2000, ktorého víťaz bude potom môcť prezentovať svoj výstup formou TV spotu) či propagácie (šírenie informácií a publicita).

Konkrétne informačné aktivity a demonštračné akcie budú na daný rok navrhnuté riadiacim orgánom - MPRV SR, pri prístupe LEADER miestnou akčnou skupinou na základe podnetov a požiadaviek poľnohospodárov, lesníkov, mikro a malých podnikov vo vidieckých oblastiach, komôr, združení, zväzov, výskumných organizácií a ostaných organizácií v sektore pôdohospodárstva.

Informačné aktivity nesmú mať charakter propagácie konkrétneho produktu, služby či výrobku, resp. nesmú zahŕňať propagačnú činnosť pre komerčné produkty a služby. Informačné aktivity nemusia byť akreditované.

Jednotlivé oblasti zamerania informačných aktivít:

1. oblasť aplikácie spoločnej poľnohospodárskej politiky – nastavenie systému, podpory, kritériá, podmienky, kontrola, autorizácia, platby, previazanosť na národné podpory a štátnu pomoc podpory ;
2. oblasť ekologického poľnohospodárstva
3. informačné aktivity so zameraním na znižovanie znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia – ovzdušie, voda, pôda, klíma ako a biodiverzity;
4. oblasť hospodárenia s vodou na poľnohospodárskej pôde – protierózne a protipovodňové opatrenia;
5. oblasť so zameraním na zvýšenie záujmu o hospodárenie v uvedených oblastiach s dôrazom na kompenzačné platby v územiach NATURA 2000;
6. oblasť aplikácie hnojív a pesticídov do pôdy – smernice a nariadenia na ich aplikáciu;
7. oblasť zameraná na protieróznou ochranu a ochranu proti degradácii pôdy vrátane starostlivosti o TTP;
8. oblasť zamerania na energetickú efektívnosť v pôdohospodárstve – efektívne tepelné hospodárstvo s

udržateľným využitím obnoviteľných zdrojov energie, ktoré je podnik schopný produkovať.

Využitie minimalizačných technológií pri osevných postupoch;

9. oblasť výroby elektrickej energie a tepla s využitím vedľajších produktov, zvyškov a iných nepotravinových surovín;
10. oblasť manipulácie, uskladňovania a aplikácie organických hnojív, exkrementov hospodárskych zvierat s dôrazom na minimalizáciu úniku skleníkových plynov;
11. vyššie uvedené oblasti v Bratislavskom kraji

8.2.1.3.2.2. Druh podpory

- nezisková, grant (nenávratný finančný príspevok formou refundácie skutočne vynaložených a zaplatených výdavkov)
- paušálne financovanie – možnosť paušálnej sadzby (nepriame výdavky) až do výšky 20% z priamych oprávnených výdavkov a zavedením maximálnej hodnoty oprávnenosti daného výdavku, v nadväznosti na zabezpečenie hospodárneho, efektívneho a účinného vynakladania verejných prostriedkov

8.2.1.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní;
- zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní;
- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) 1307/2013;
- článok 45 nariadenia (EU) č. 1305/2013;

8.2.1.3.2.4. Prijímatelia

Prijímateľom finančnej pomoci je poskytovateľ služieb (provider) informačných akcií a demonštračných aktivít pre konečných prijímateľov nefinančnej pomoci (beneficientov), ktorými sú aktívni ako i začínajúci poľnohospodári, obhospodarovatelia lesa, spracovatelia produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby v pracovnoprávnom vzťahu a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach.

Výber poskytovateľov informačných aktivít bude prebiehať na základe verejného obstarávania v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní realizovaného riadiacim orgánom MPRV SR; resp. Pôdohospodárskou platobnou agentúrou pokiaľ akciu alebo aktivitu bude zabezpečovať a prijímateľom bude priamo MPRV SR alebo PPA alebo na základe predloženej požiadavky na realizovanie informačnej akcie a demonštračných aktivít na MPRV SR. Predložená požiadavka bude obsahovať námet, zameranie, obsah a rozsah informačnej aktivity, miesto realizácie a konečných beneficiarov akcie.

8.2.1.3.2.5. Oprávnené náklady

1. personálne náklady na zabezpečenie, prípravu a realizáciu aktivít vrátane odmien a odvodov do

zdravotných poisťovní a sociálnej poisťovne;

2.prenájom priestorov a potrebnej techniky;

3.materiálno-technické náklady, zahŕňajúce vydávanie odborných publikácií v tlačenej a elektronickej forme, náklady na propagáciu formou informačných a propagačných materiálov, i náklady na služby v súvislosti s aktivitou;

4.ubytovacie náklady (výdavky na ubytovanie u účastníkov, zamestnancov konečného prijímateľa finančnej pomoci a osôb mimo pracovnoprávneho vzťahu zúčastňujúcich sa na vzdelávacej aktivite hradené formou faktúr na základe prezenčných listín), náklady na občerstvenie resp. dopravné náklady, ak sú súčasťou projektu;

5.investičné náklady spojené s realizáciou demonštračnej aktivity

6.vecné ceny do súťaže;

7. režijné náklady spojené s realizáciou vzdelávacej aktivity vrátane nákladov na získavanie zručností-nepriame výdavky/náklady súvisiace so zabezpečením podporných aktivít projektu a taktiež náklady konečného prijímateľa finančnej pomoci, ktoré súvisia s projektom (okrem nákladov, ktoré si uplatňuje v rámci priamych oprávnených výdavkov v rámci projektu) napr. nákup tlačív, platby za telefón atď.

8.2.1.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

1. Splnenie všeobecných kritérií oprávnenosti v zmysle kapitoly 8.1.3

2. Projekt je v súlade s identifikovanými potrebami a aspoň jednou fokusovou oblasťou opatrenia

3. Poskytovateľ služieb prenosu vedomostí a zručností musí mať primerané kapacity v podobe kvalifikovaných zamestnancov alebo najatých lektorov v zmysle zákona o celoživotnom vzdelávaní

4. Musí byť zabezpečené pravidelné odborné vzdelávanie kapacít poskytovateľa služieb prenosu vedomostí a zručností

5. Účastníkmi vzdelávacích aktivít môžu byť len aktívni prípadne začínajúci poľnohospodári, obhospodarovatelia lesa, spracovatelia produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby v pracovnoprávnom vzťahu a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach

8.2.1.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

a) Pre informačné akcie a demonštračné aktivity v prípade prijímateľa MPRV SR alebo PPA

Výber bude prebiehať na základe postupov verejného obstarávania. Vybratý bude uchádzač s ekonomicky najvýhodnejšou ponukou.

V rámci kritérií pre prihlásenie do verejného obstarávania bude posudzované hlavne:

- Zabezpečenie požadovaného miesta realizácie a potrebných služieb;
- Počet kvalifikovaných expertov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami na vykonávanie akcie alebo aktivity, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori.
- Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie pre akciu alebo aktivitu resp. spôsoby jeho dosiahnutia

b) Pre informačné akcie a demonštračné aktivity v prípade, že prijímateľom nebude MPRV SR alebo PPA

- Zameranie akcie alebo aktivity, jeho obsah, rozsah, metódy, postupy;
- Návrh realizácie aktivity alebo akcie;
- Súlad s cieľmi PRV a MPRV SR ;
- Zameranie činnosti prijímateľa podpory, t.j. poskytovateľa akcií a aktivít;
- Skúsenosti s organizovaním informačných aktivít;
- Neprekrývanie jednotlivých akcií a aktivít;
- Počet kvalifikovaných zamestnancov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori;
- Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie resp. spôsoby jeho dosiahnutia;
- Podiel praktických činností, ak sa vyžaduje;
- Ostatné špecifické kritéria budú uvedené v príručke.

8.2.1.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory z celkových oprávnených nákladov:

100%.

Maximálna výška podpory:

40 tis. EUR

8.2.1.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.1.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov – efektívnosť vynaložených nákladov;
- Postupy verejného obstarávania stanovené presne, jasne a zrozumiteľne podľa zákona o VO.

8.2.1.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia sú stanovené presné kritériá spôsobilosti, ktoré určujú oprávnenosť navrhovaného projektu a žiadateľa, ku ktorých plneniu sa prijímateľ podpory zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP a ktoré sú všetky odkontrolovateľné PPA. Tieto všetky podmienky opatrenia sú stanovené na základe

národnej aj európskej legislatívy, sú jasne formulované, aby boli správne pochopené žiadateľmi o NFP, a tak, aby sa žiadateľom nespôsobovala nadmerná administratívna záťaž. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Povinnosť postupovať v zmysle usmernenia pre žiadateľa o verejnom obstarávaní.

Dodržiavanie základných zásad a postupov stanovených v zákone o verejnom obstarávaní je najdôležitejšou súčasťou transparentného verejného obstarávania. Zúčastnení o zákazky ponúkané týmto spôsobom by mali robiť všetko preto aby sa vyhli zbytočným chybám, ktoré znižujú ich šancu na úspech a sú často zapríčinené len nedostatočným oboznámením sa so stanovenými podmienkami alebo zákonnými obmedzeniami.

V súvislosti s cieľom predchádzať chybám pri verejnom obstarávaní je uverejnený i zoznam najčastejších chýb na webovej stránke príslušného orgánu – úradu pre verejné obstarávanie.

V súvislosti s výškou oprávnených nákladov budú stanovené maximálne ceny za výdavky vychádzajúce z priemerných cien výdavku na trhu práce, napr. priemerná cena vytvorenia internetovej stránky, priemerná cena za tlač brožúry a pod.

Bude stanovený minimálny počet účastníkov informačnej akcie alebo demonštračnej aktivity.

8.2.1.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné skontrolovať oprávnené náklady administratívnou kontrolou a kontrolou na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly opatrení. Kontrola kritérií spôsobilosti bude predmetom výberového konania.

8.2.1.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory 100% oprávnených výdavkov.

V prípade paušálneho financovania pri nepriamych výdavkoch – možnosť paušálnej sadzby až do výšky 20% z priamych oprávnených výdavkov.

Paušálna sadzba pre nepriame (režijné) výdavky v rámci vzdelávacích projektov vychádza z overených údajov z minulosti o jednotlivých prijímateľoch finančnej pomoci (historických údajov) z programového obdobia SOP PRV 2004-2006 a PRV 2007-2013.

Sadzba nepriamych výdavkov, ktorú je možné uplatniť pri paušálnej sadzbe nepriamych výdavkov, je stanovená ako pomer nepriamych výdavkov na priamych výdavkoch projektu v skúmanej vzorke projektov a na základe analýzy potrieb konečných prijímateľov.

8.2.1.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie primeraných kapacít orgánov poskytujúcich služby prenosu znalostí na výkon svojich úloh v podobe kvalifikácií zamestnancov a pravidelného odborného vzdelávania

Poskytovateľ služieb prenosu vedomostí a zručností musí mať primerané kapacity v podobe kvalifikovaných zamestnancov alebo najatých lektorov, t.j. musí spĺňať minimálne jednu z týchto požiadaviek:

- a. vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávacie projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
- b. úplné stredné vzdelanie s maturitou v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávacie projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
- c. výučný list v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, alebo osvedčenie o úplnej prípadne čiastočnej kvalifikácii v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej 5 rokov praxe, ktorej sa vzdelávacie projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.

Rovnako musí byť zabezpečené pravidelné odborné vzdelávanie kapacít poskytovateľa služieb prenosu vedomostí a zručností, t.j. povinnosť minimálne raz ročne absolvovať vzdelávacie aktivity vo forme semináru, konferencie, školenia, kurzu, e-learningu a pod.) orientované na predmetnú oblasť.

Ďalšie informácie špecifické pre podopatrenie 1.2:

- podpora sa nevzťahuje na vzdelávacie programy, ktoré sú súčasťou bežných programov alebo systémov vzdelávania na stredoškolskej alebo vyššej úrovni.

Vymedzenie trvania a obsahu programov výmeny pracovníkov v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch a návštev poľnohospodárskych podnikov a lesov uvedených v článku 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 807/2014

Netýka sa

8.2.1.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.1.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov – efektívnosť vynaložených nákladov;
- Postupy verejného obstarávania stanovené presne, jasne a zrozumiteľne podľa zákona o VO;
- Udržateľnosť projektu.

8.2.1.4.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia sú stanovené presné kritériá spôsobilosti, ktoré určujú oprávnenosť navrhovaného projektu a žiadateľa, ku ktorých plneniu sa prijímateľ podpory zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP a ktoré sú všetky odkontrolovateľné PPA. Tieto všetky podmienky opatrenia sú stanovené na základe národnej aj európskej legislatívy, sú jasne formulované, aby boli správne pochopené žiadateľmi o NFP, a tak, aby sa žiadateľom nespôsobovala nadmerná administratívna záťaž. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Povinnosť postupovať v zmysle usmernenia pre

žiadateľa o verejnom obstarávaní.

Dodržiavanie základných zásad a postupov stanovených v zákone o verejnom obstarávaní je najdôležitejšou súčasťou transparentného verejného obstarávania. Záujemcovia o zákazky ponúkané týmto spôsobom by mali robiť všetko preto aby sa vyhli zbytočným chybám, ktoré znižujú ich šancu na úspech a sú často zapríčinené len nedostatočným oboznámením sa so stanovenými podmienkami alebo zákonnými obmedzeniami.

V súvislosti s cieľom predchádzať chybám pri verejnom obstarávaní je uverejnený i zoznam najčastejších chýb na webovej stránke príslušného orgánu – úradu pre verejné obstarávanie.

V súvislosti s výškou oprávnených nákladov budú stanovené maximálne ceny za výdavky vychádzajúce z priemerných cien výdavku na trhu práce, napr. priemerná cena vytvorenia internetovej stránky, priemerná cena za tlač brožúry a pod.

Bude stanovený minimálny počet účastníkov vzdelávacej, demonštračnej aktivity alebo informačnej akcie.

8.2.1.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Naplnenie cieľa opatrenia, ktorým je zvýšiť vedomostnú úroveň pracujúcich v oblasti pôdohospodárstva ako aj vidieckych obyvateľov a zabezpečiť tak dostatočne kvalifikovaných pracovníkov v tomto sektore, aby mohlo dôjsť ku generačnej výmene ako aj citlivo pristupovať k životnému prostrediu, využívať najvhodnejšie spôsoby vykonávania poľnohospodárskych, lesníckych ako aj vidieckych činností s dôrazom na zmiernenie zmien klímy a využívať tak poznatky z oblasti inovácií a aplikovaní týchto poznatkov do praxe.

Pri danom opatrení je možné skontrolovať oprávnené náklady administratívnou kontrolou a kontrolou na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly opatrení. Kontrola kritérií spôsobilosti bude predmetom výberového konania.

8.2.1.5. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory 100% bude jedinou možnou mierou podpory pre dané opatrenie.

V prípade paušálneho financovania pri nepriamych výdavkoch – možnosť paušálnej sadzby až do výšky 20% z priamych oprávnených výdavkov.

Paušálna sadzba pre nepriame (režijné) výdavky v rámci vzdelávacích projektov vychádza z overených údajov z minulosti o jednotlivých prijímateľoch finančnej pomoci (historických údajov) z programového obdobia SOP PRV 2004-2006 a PRV 2007-2013.

Sadzba nepriamych výdavkov, ktorú je možné uplatniť pri paušálnej sadzbe nepriamych výdavkov, je stanovená ako pomer nepriamych výdavkov na priamych výdavkoch projektu v skúmanej vzorke projektov a na základe analýzy potrieb konečných prijímateľov.

8.2.1.6. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Vymedzenie primeraných kapacít orgánov poskytujúcich služby prenosu znalostí na výkon svojich úloh v podobe kvalifikácií zamestnancov a pravidelného odborného vzdelávania

Poskytovateľ služieb prenosu vedomostí a zručností musí mať primerané kapacity v podobe kvalifikovaných zamestnancov alebo najatých lektorov, t.j musí spĺňať minimálne jednu z týchto požiadaviek:

- a. vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
- b. úplné stredné vzdelanie s maturitou v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
- c. výučný list v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, alebo osvedčenie o úplnej prípadne čiastočnej kvalifikácii v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej 5 rokov praxe, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.

Rovnako musí byť zabezpečené pravidelné odborné vzdelávanie kapacít poskytovateľa služieb prenosu vedomostí a zručností (t.j. povinnosť minimálne raz ročne absolvovať vzdelávacie aktivity vo forme semináru, konferencie, školenia, kurzu, e-learningu a pod.) orientované na predmetnú oblasť)

Vymedzenie trvania a obsahu programov výmeny pracovníkov v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch a návštev poľnohospodárskych podnikov a lesov uvedených v článku 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 807/2014

Netýka sa

8.2.1.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

-

8.2.2. M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)

8.2.2.1. Právny základ

- článok 15 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;
- článok 7 a príloha I bod 8 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014.

8.2.2.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Kvalitné a nezávislé pôdohospodárske poradenstvo je kľúčovým konkurenčným faktorom pre slovenské poľnohospodárstvo a lesníctvo. Pre posilnenie slovenského poľnohospodárstva je nutné, aby sa skvalitnil pôdohospodársky poradenský systém. Tento systém má prispieť k tomu, aby si pôdohospodári viac uvedomovali vzťahy medzi tokmi surovín a poľnohospodárskymi procesmi na jednej strane a štandardmi týkajúcimi sa životného prostredia, bezpečnosti potravín, zdravia zvierat a dobrého zaobchádzania so zvieratami, na strane druhej, ako aj plnenie povinných podmienok vyplývajúcich zo záväzkov z Agroenvironmetálno-klimatického opatrenia, baselinu, ktorým je v novom programovacom období aj greening a podmienok Ekologického poľnohospodárstva.

V súvislosti s reformou SPP sú očakávania od Farmárskeho poradenského systému (FAS) vysoké. Mal by poskytovať výstupy farmárom nielen týkajúce sa krížového plnenia, ale celého širokého spektra tém od konkurencieschopnosti, cez inovácie až po oblasti ŽP a klímy, vrátane implementácie greening. Posilnenie FAS by malo zaistiť, že farmári budú mať k dispozícii poradenstvo reflektujúce špecifickú situáciu na farme, pričom smerom k prierezovým témam ŽP a klímy je pri príprave poradcov potrebné navrhovať riešenia v úzkom prepojení na konkrétny potenciál farmy/podniku s cieľom chrániť biodiverzitu, kvalitu vody, pôdy, zabrániť zmene klímy a podporiť adaptáciu.

V oblasti potravinárstva umožňujú získať nové poznatky z legislatívy, nových technológií, ich transfer do praxe a tiež rozvíjať spoluprácu medzi jednotlivými subjektmi, čo je dôležitou súčasťou fungovania potravinárskych podnikov z pohľadu spracovania a predaja ich produktov.

Špecializované poradenstvo v oblasti lesníctva umožňuje získať poznatky o zmenách právnych predpisov upravujúcich hospodárenie v lese, zavádzanie nových technológií, postupov a získavanie nových vedomostí a zručností potrebných pre lesnícku prax.

Rozhodujúcou zložkou systému sú odborné ľudské kapacity - poradcovia, ktorí musia posúdiť konkrétnu situáciu každého jednotlivca a mať tzv. prístup "tailor-made advice", mať prehľad, dobre poznať procesy a postupy obvyklé v pôdohospodárskej praxi, musia poznať detaily a súvislosti a mať schopnosť, poznatky a dôveryhodnosť, aby jednotlivec, ktorému je poskytnutá poradenská služba šitá na mieru zmenil svoje konanie, musia ovládať spôsob a metodiku poradenstva a rovnako musia byť ekonomicky nezávislí od záujmov komerčných firiem. Preto je nevyhnutné systematicky podporovať školenie a certifikáciu poradcov, ako aj podporu inštitucionálnych kapacít pre vybudovanie terénneho, decentralizovaného a plodinovo špecifického systému poradenstva. Prípravu kvalitného a prepracovaného obsahu poradenstva podľa oblastí špecifikuje čl. 15 príslušného nariadenia, vrátane špecifického poradenstva pre začínajúcich poľnohospodárov.

Opatrenie nadväzuje na tematický cieľ č. 1 Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií

Podopatrenia 2.1 a 2.2 prioritne reagujú na nasledovné potreby:

- Potreba č. 1 - Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí a inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií
- Potreba č. 2 - Zvýšiť efektivitu všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve
- Potreba č. 7 - Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity
- Potreba č. 8 - Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd
- Potreba č. 12 - Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochrannej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách,

Opatrenie má vzhľadom na svoj prierezový charakter synergický vplyv i na ostatné identifikované potreby vyplývajúce zo swot analýzy.

Príspevok k fokusovým oblastiam

1A) Poradenstvo zabezpečujúce prenos výsledkov vedy a výskumu do praxe výrazne prispeje k posilneniu inovácií, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach, s cieľom zlepšiť a zabezpečiť trvalo udržateľné hospodárenie poľnohospodárskych a lesníckych podnikov. K dispozícii bude objektívny a nezávislý spôsob analýzy najdôležitejších oblastí v pôdohospodárstve, zameraný na široké spektrum konkrétnych problémov jednotlivcov a ich riešenie.

2A,2C) Zlepšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov vyplýva zo súčasného stavu sektora. Pre slovenské poľnohospodárstvo a lesníctvo je charakteristická nízka pridaná hodnota a nízke príjmy na hektár poľnohospodárskej pôdy v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ. Prostredníctvom komplexných poradenských služieb by sa mali zlepšiť hospodárske výkony vo všetkých výrobných odvetviach a znížiť negatívne dopady na jednotlivé zložky životného prostredia, agro-ekosystém, resp. lesný ekosystém. Poradenská služba šitá na mieru a orientovaná na konkrétny problém u jednotlivých poľnohospodárov a lesníkov predpokladá individuálny prístup a riešenie konkrétnej situácie, bude viesť k zvýšeniu konkurencieschopnosti podniku, a tým bude mať pozitívny vplyv na celkový hospodársky výkon všetkých poľnohospodárskych a lesníckych podnikov.

2B) Priemerný vek pracovníkov v poľnohospodárstve v SR sa dlhodobo zvyšuje. V ostatných rokoch absentoval prísun mladej generácie a dochádzalo k zvyšovaniu podielu vyšších vekových kategórií zamestnancov. Prevažujú poľnohospodárske podniky so starším manažmentom od 45-64 rokov a v roku 2010 bolo len 7,1% manažérov pod 35 rokov z celkového počtu riadiacich pracovníkov na farmách. Poradenské služby posilnia generačnú výmenu v poľnohospodárstve a to najmä podporou začatia činnosti mladých poľnohospodárov. K dispozícii budú poradenské produkty pre cieľovú skupinu – mladých farmárov a pre rôzne fázy riadenia podniku – od analýzy východiskovej situácie, cez plánovanie, rozhodovanie, predloženie strategického konceptu o smerovaní podniku až po realizáciu a implementáciu identifikovaných krokov spejúcich k rozvoju podniku v prvých rokoch.

3A) Integrácia ponuky prvovýrobcov je najdôležitejším prvkom úsilia o zlepšenie konkurencieschopnosti

slovenského poľnohospodárstva. Pre domácich výrobcov potravín je kľúčové udržať si pozíciu na domácom trhu, pričom z hľadiska udržania obratu sa zvyšuje význam miestnych a regionálnych trhov. Povedomie o dôležitosti spolupráce je u veľkého počtu účastníkov trhu nízke, rozvoj a inovácie potravinárstva v SR sú malo výrazné. Integrácia ponuky prvovýrobcov je najdôležitejším prvkom úsilia o zlepšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva a pre domácich výrobcov potravín je kľúčové udržať si pozíciu na domácom trhu, pričom z hľadiska udržania obratu sa zvyšuje význam miestnych a regionálnych trhov. Preto sa poradenské služby zamerajú na projekty na zabezpečenie kvality, marketing ako aj na nové postupy v spracovaní poľnohospodárskych produktov.

3B) V posledných rokoch zvýšenie rizika extrémnych prejavov počasia, osobitne záplav, vplyvom pokračujúcich zmien klímy a z toho plynúci nedostatok domácich poľnohospodárskych komodít pre spracovanie v potravinárstve spôsobujú nemalé škody v poľnohospodárstve. Na zmiernenie negatívnych dôsledkov a naplnením cieľa 3B sa budú uplatňovať poradenské služby a riadenie rizika – na prevenciu proti škodám a zvyšovanie povedomia poľnohospodárov o rizikách a zaobchádzaní s nimi, na zmiernenie negatívnych dôsledkov potenciálnych povodní a zaplavenia pôdy.

4A) Cieľom fokusovej oblasti je opätovná obnova, zachovanie a podpora biodiverzity v SR. Prostredníctvom poradenských služieb sa má prispieť k obnove a posilneniu biologickej diverzity v poľnohospodárstve a lesníctve. Poradenská služba má prispieť k pochopeniu príslušných environmentálnych opatrení a legislatívy. Poľnohospodárstvo a lesníctvo je vystavené množstvu legislatívnych predpisov a správnu synergiu medzi ochranou životného prostredia, legislatívou a obhospodarovaním môže teda dôjsť k pridanej hodnote a zároveň k ochrane biologickej biodiverzity.

4B) Ako je uvedené v analýze SWOT, zaťaženie povrchových a podzemných vôd hnojivami NP z poľnohospodárstva nie je kritické. V rámci SR predstavuje výmera zraniteľných území 29,8 % z celkovej výmery p.p., lokalizovaných prevažne na juhozápade a juhovýchode krajiny. V posledných rokoch je v SR celkový trend obsahu dusičnanov v podzemných a povrchových vodách klesajúci. Prispeli k tomu aj opatrenia osi 2 PRV SR 2007-2013 a preto je potrebné v tomto trende pokračovať. Obsahom poradenských služieb budú koncepcie na zlepšenie vodného hospodárstva, ktoré bude predstavovať i jeden z nástrojov na zachovanie kvality vôd, zvýšenia environmentálnej efektívnosti podpôr na ochranu pred znečistením vôd z poľnohospodárskej činnosti.

4C) Dôležitými predpokladmi pre úrodnosť pôdy je dostatočný obsah organických látok, ako aj protierózna ochrana zabezpečujúca ochranu pôdy. S pribúdajúcim obsahom pôdneho humusu stúpajú zásoby uhlíka, zadržovanie vody a aktivity živočíchov v pôde, zatiaľ čo klesá nebezpečenstvo erózie. Prostredníctvom aktívneho poradenstva v oblasti obhospodarovania s pôdou zameraného na účinnejšiu ochranu pôdy a zachovanie jej úrodnosti sa zaručí trvalo udržateľné hospodárenie s pôdou. V tejto súvislosti je dôležité ukázať a priblížiť farmárom postupy obhospodarovania zabraňujúce erózii, opatrenia podporujúce obsah humusu a také, ktoré sú šetrné voči poľnohospodárskej pôde, postupy na vytváranie stimulov na zachovávanie TTP.

5E) V zmysle Stratégie Európa 2020 je sekvestrácia uhlíka prioritnou v rámci pôdohospodárskych opatrení na zmiernenie následkov zmeny klímy. V dlhodobom horizonte ukladanie uhlíka do pôdy priaznivo ovplyvní multifunkčný potenciál pôdy, pričom poradenské služby spolu s investíciami budú viesť k napĺňaniu pôdohospodárskych opatrení na zmiernenie následkov zmeny klímy.

Opatrenie prispieva k prierezovému cieľu „**Inovácie**“ formou poradenských služieb a vzdelávaním poradcov v oblastiach využívania nových informačných a komunikačných technológií, modernizácie poľnohospodárskych podnikov, zavádzania nových metód chovu, pestovania, ale i spracovania a využívania

pôdohospodárskych produktov.

„**Životné prostredie**“ - opatrenie prispieva k ochrane životného prostredia prostredníctvom poradenstva, súvisiaceho s nepriaznivými vplyvmi pôdohospodárstva na životné prostredie (ako znehodnocovanie pôd, znižovanie biodiverzity, tvorba odpadov a pod.), so šetrnými spôsobmi hospodárenia, ktoré pomáhajú chrániť životné prostredie a zachovávať vidiek a rovnako tiež platnou legislatívou týkajúcou sa životného prostredia.

„**Zmierňovanie zmien klímy**“ - poradenské služby prispievajú k prierezovému cieľu formou poskytnutia rady ako riešiť potrebu znižovania skleníkových plynov a vykonania adaptačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

8.2.2.3. *Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu*

8.2.2.3.1. 2.1 Poradenské služby zamerané na pomoc poľnohospodárom a obhospodarovateľom lesa

Podopatrenie:

- 2.1. – Podpora na pomoc pri využívaní poradenských služieb

8.2.2.3.1.1. Opis typu operácie

Hlavným cieľom je poskytnutie rady v najdôležitejších oblastiach v pôdohospodárstve v súlade so Spoločnou poľnohospodárskou politikou EÚ a v zmysle Stratégie 2020 a rovnako pomáhať farmárom, majiteľom lesa a spracovateľom poľnohospodárskych produktov riešiť ich problémy, prispôbovať proces výroby a metódy riadenia potrebám súčasnosti.

Ide o podporu a poskytovanie ekonomicky nezávislých poradenských služieb zameraných na široké spektrum konkrétnych problémov jednotlivcov, v súlade s právnymi predpismi a úlohami vyplývajúcimi z politiky EÚ ako zlepšenie výkonu poľnohospodárskych podnikov, uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, zvýšenie ich účasti na trhu, zvýšenie poľnohospodárskej diverzifikácie či uľahčenie generačnej výmeny v sektore poľnohospodárstva. Ďalej je podpora zameraná na organizáciu potravinového reťazca, budovanie lokálnych výrobných-spotrebiteľských reťazcov, manažmentu rizika, obnovu, zachovanie a posilnenie biologickej diverzity vrátane lokalít sústavy Natura 2000, zlepšenie vodného hospodárstva, skladovania a aplikácie hnojív a pesticídov, prevencie pôdnej erózie a zlepšenie obhospodarovania pôdy, efektívneho využívania zdrojov, podpory prechodu na nízko uhlíkové hospodárstvo odolné voči zmenám klímy v odvetviach poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva, zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, zníženie emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva, podpory sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve.

Operácie môžu zahŕňať len špecifický rozsah podpory uvedený v bodoch A) a B) tohto opatrenia nasledovne:

Špecifický rozsah podpory:

A) Poradenské služby pre **poľnohospodárov** musia byť spojené najmenej s jednou prioritou EÚ pre rozvoj vidieka a musia zahŕňať minimálne jeden z týchto prvkov:

1. povinnosti na úrovni poľnohospodárskeho podniku, ktoré vyplývajú zo zákonných požiadaviek na riadenie a/alebo noriem dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok stanovených v kapitole I hlavy VI nariadenia (EÚ) č. 1306/2013;
2. v príslušných prípadoch na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie stanovené v hlave III, kapitoly 3 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 (DP) a udržanie poľnohospodárskej plochy uvedené v čl. 4, ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013;
3. opatrenia na úrovni poľnohospodárskych podnikov ustanovené v programe rozvoja vidieka, ktoré sú zamerané na modernizáciu poľnohospodárskych podnikov, budovanie konkurencieschopnosti, odvetvovú integráciu, inováciu a trhovú orientáciu, budovanie lokálnych výrobnospotrebitel'ských reťazcov, ako aj na podporu podnikania;
4. požiadavky vymedzené členskými štátmi na účely vykonávania článku 11 ods. 3 rámcovej osnovy o vode;
5. požiadavky vymedzené členskými štátmi na účely vykonávania článku 55 nariadenie (ES) č. 1107/2009, najmä dodržiavanie všeobecných zásad integrovanej ochrany proti škodcom, ako uvádza čl. 14, smernice 2009/128/ES, alebo
6. v príslušných prípadoch normy bezpečnosti pri práci alebo bezpečnostné normy spojené s poľnohospodárskym podnikom;
7. osobitné poradenstvo pre poľnohospodárov, ktorí prvýkrát zakladajú poľnohospodársky podnik, mladých poľnohospodárov v oblasti legislatívy, výroby, spracovania a predaja produktov a osobitné poradenstvo pre efektívne riadenie podniku;

B) Poradenské služby pre **obhospodarovateľov lesa** musia zahŕňať minimálne príslušné povinnosti:

1. podľa smernice 92/43/EHS (ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín);
2. podľa smernice 2009/147/ES (ochrana voľne žijúceho vtáctva);
3. podľa smernice 2000/60/ES (rámcová smernica o vodách).

Poradenstvo pre obhospodarovateľov lesa môže okrem povinného obsahu uvedeného vyššie zahŕňať aj problematiku ekonomickej a environmentálnej výkonnosti lesného podniku.

Poradcovia môžu, podľa požiadaviek praxe, poskytovať odborné rady pri plnení praktických povinností v rámci krížového plnenia a greening, informácie o ciele krížového plnenia a súvisiacich politikách, ktoré prispievajú k udržateľnému poľnohospodárstvu.

8.2.2.3.1.2. Druh podpory

- nezisková, grant (nenávratný finančný príspevok formou refundácie skutočne vynaložených a zaplatených výdavkov).
- systém paušálnej sumy nepresahujúcej 100 000 EUR vo forme verejného výdavku v zmysle čl. 67 bod 1) písmena c) NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1303/2013
- výška paušálnej sumy bude určená počtom hodín a vysúť'aženou cenou za poskytnutie poradenskej služby.

8.2.2.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon 211/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon z 5.10.2007 č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory pôdohospodárstvu a rozvoji, § 16e;
- zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní;
- Smernica 2005/36 o uznávaní odborných kvalifikácií;
- zákon 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní;
- článok 12 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky.

8.2.2.3.1.4. Prijímatelia

Prijímateľom finančnej pomoci budú certifikovaní poradcovia, organizácie združujúce certifikovaných poradcov resp. spoločnosti a organizácie zamestnávajúce certifikovaných poradcov spĺňajúcich kritériá odbornosti.

Konečnými prijímateľmi pomoci budú aktívni poľnohospodári, subjekty lesného hospodárstva ako aj malé a stredné podnikajúce vo vidieckych oblastiach.

Certifikovaní poradcovia, organizácie združujúce certifikovaných poradcov resp. spoločnosti a organizácie zamestnávajúce certifikovaných poradcov budú vyberaní prostredníctvom verejného obstarávania realizovaného riadiacim orgánom MPRV SR, resp. Pôdohospodárskou platobnou agentúrou.

Úspešní uchádzači budú zabezpečovať poskytovanie poradenských služieb v rámci všetkých oblastí. Zároveň len títo vybratí uchádzači vo verejnom obstarávaní budú môcť predložiť žiadosť o nenávratný finančný príspevok na PPA.

8.2.2.3.1.5. Oprávnené náklady

Cena poradenskej služby zahŕňa:

1. dopravné náklady a ubytovacie náklady, ak sú súčasťou poradenskej služby;
2. personálne náklady na zabezpečenie, prípravu a realizáciu aktivít vrátane odmien zamestnancov a odvodov do zdravotných poisťovní a sociálnej poisťovne;
3. administratívne náklady a náklady na služby v súvislosti s aktivitou;

4. poradenstvo.

8.2.2.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

1. Splnenie všeobecných kritérií oprávnenosti v zmysle kapitoly 8.1.3.
2. Poskytovateľ poradenskej služby - certifikovaný poradca, organizácie združujúce certifikovaných poradcov resp. spoločnosti a organizácie zamestnávajúce certifikovaných poradcov musia spĺňať základné odborné kritériá spôsobilosti poskytovať poradenské služby určené riadiacim orgánom MPRV SR.
3. Každý poradca poskytujúci poradenské služby bude povinný absolvovať odborné vzdelávanie poradcov na základe akreditovaných modulov vzdelávania v organizáciách poverených MPRV SR, t.j. Agroinštitút a Národné lesnícke centrum, ktoré budú na základe tzv. in-house princípu určené ako výhradné inštitúcie na certifikovanie poradcov. Výstupom bude certifikát, doklad pre poradcu, že je spôsobilý vykonávať poradenskú službu na tú oblasť, v ktorej získal certifikát.
4. Adresátom poradenstva musí byť: poľnohospodár, obhospodarovateľ lesa alebo malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach.

8.2.2.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výber poradcov bude zabezpečovaný na základe zákona o verejnom obstarávaní, pričom úspešní uchádzači v prípade fyzických osôb alebo garanti v prípade právnických osôb musia spĺňať základné odborné kritériá spôsobilosti poskytovať poradenské služby určené MPRV SR:

- certifikáciu (certifikát získaný v organizácii poverenej MPRV SR na spôsobilosť vzdelávať a certifikovať poradcov a poskytovať poradenstvo v danej oblasti);

- zodpovedajúce vzdelanie poradcu prislúchajúce k danej oblasti poradenstva:

a) ukončené stredoškolské vzdelanie v učebnom odbore so zameraním na poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, rozvoj vidieka, veterinárske vedy a potravinárstvo a najmenej 5 rokov praxe v príslušnom učebnom odbore alebo v poradenstve v poľnohospodárstve

alebo

b) vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a najmenej 3 roky praxe najmä v oblasti rastlinnej výroby, živočíšnej výroby, veterinárneho lekárstva, lesníctva, práva alebo poradenstva v poľnohospodárstve

- ostatné špecifické kritériá budú uvedené v príručke pre žiadateľa o NFP.

8.2.2.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:

100%

- max 1 500 €/za 1 poskytnutú poradenskú službu;
- súčasťou vysúťazenej ceny za poradenskú služby sú už aj vyššie uvedené oprávnené náklady v bode 8.2.2.3.1.5 a zisk.

8.2.2.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.2.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov – efektívnosť vynaložených nákladov;
- Postupy verejného obstarávania;
- Udržateľnosť projektu.

8.2.2.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia sú stanovené presné kritériá spôsobilosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ podpory zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Tieto všetky podmienky opatrenia sú stanovené na základe národnej aj európskej legislatívy, sú jasne formulované, aby boli správne pochopené žiadateľmi o NFP, a tak, aby sa žiadateľom nespôsobovala nadmerná administratívna záťaž. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Povinnosť postupovať v zmysle zákona o verejnom obstarávaní.

Dodržiavanie základných zásad a postupov stanovených v zákone o verejnom obstarávaní je najdôležitejšou súčasťou transparentného verejného obstarávania. Záujemcovia o zákazky ponúkané týmto spôsobom by mali robiť všetko preto aby sa vyhli zbytočným chybám, ktoré znižujú ich šancu na úspech a sú často zapríčinené len nedostatočným oboznámením sa so stanovenými podmienkami alebo zákonnými obmedzeniami.

V súvislosti s cieľom predchádzať chybám pri verejnom obstarávaní je uverejnený i zoznam najčastejších chýb na webovej stránke príslušného orgánu – úradu pre verejné obstarávanie.

V súvislosti s výškou oprávnených nákladov budú stanovené maximálne ceny za výdavky vychádzajúce z priemerných cien výdavku na trhu práce, napr. priemerná cena vytvorenia internetovej stránky, priemerná cena za tlač brožúry a pod.

Bude stanovený minimálny počet účastníkov poradenskej služby.

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy a to pre všetky oprávnené výdavky. V prípade poradenskej služby, kde je efekt merateľnosti ťažko identifikovateľný a výsledok činnosti farmárov ovplyvniteľný množstvom

faktorov ako počasie a pod. , efekt poradenskej služby možno zhodnotiť cez zvýšenie výkonnosti poľnohospodárskeho podniku a znížením počtu sankcií.

8.2.2.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné skontrolovať oprávnené náklady systémov administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy. Kontrola kritérií spôsobilosti bude predmetom výberového konania a následného schvaľovania monitorovacím výborom.

8.2.2.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory 100% oprávnených výdavkov.

8.2.2.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Všeobecné zásady na zabezpečenie primeraných zdrojov v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú, a poradenskej praxe a spoľahlivosti v oblastiach, v ktorých poskytujú poradenstvo. Prvky, ktorých sa bude poradenstvo týkať.

Poskytovatelia poradenských služieb musia mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú, a poradenskej praxe a spoľahlivosti v oblastiach, v ktorých poskytujú poradenstvo.

Ďalšie informácie špecifické pre podopatrenie 2.1:

- Výzvy vo výberovom konaní budú otvorené pre verejný aj súkromný sektor a vyradia sa uchádzači s konfliktom záujmov.

8.2.2.3.2. 2.3 Podpora vzdelávania poradcov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Podopatrenie:

- 2.3. – Podpora na odbornú prípravu poradcov

8.2.2.3.2.1. Opis typu operácie

Hlavná cesta pre zlepšenie efektívnosti podnikateľských subjektov a rast poľnohospodárskej produkcie je včasná informovanosť agropodnikateľov, čo si vyžaduje kvalitných poradcov. Systém ďalšieho vzdelávania poradcov (povinný, základný a nastavbový kurz) štátnymi vzdelávacími inštitúciami podľa jednotlivých odborností v akreditovaných vzdelávacích aktivitách, vychádza zo základnej požiadavky, že poradcovia si musia trvalo zdokonaľovať svoju odbornosť, vedomosti, metódy a pracovné postupy, aby podávali najlepšie výsledky a výstupy jednotlivcom. Efektívne väzby medzi farmárom a poradcom si vyžaduje poradcov, ktorí navštevujú podnikateľské subjekty, spolu analyzujú ich problémy a diskutujú, ktoré riešenia sú možné. Kvality, ktoré poradca potrebuje je na jednej strane množstvo odborných zručností a intelektuálnych vlastností a na druhej strane množstvo výnimočných osobných zručností. Hlavným cieľom podpory poradcov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve je zabezpečiť odbornosť, profesionalitu a schopnosť zvládnuť prácu na projekte vo svojej oblasti, ponúkajúc nové špeciálne služby, špecializujúc sa na určité odbory, a taktiež poskytnúť i tým najnáročnejším zákazníkom obsiahly súbor služieb s aplikovaním nových metód intervencie s maximálnou profesionalitou, s ohľadom na kvalitu služieb a štábnu integritu a na to, aby zákazník vždy dostal to, za čo platí. Odborné vzdelávanie poradcov je zamerané na pomoc poľnohospodárom a obhospodarovateľom lesa využívať poradenské služby na zlepšenie ekonomickej a environmentálnej výkonnosti, zlepšenie klimatických podmienok a pružnosti hospodárstva, podnikania a investícií.

8.2.2.3.2.2. Druh podpory

- nezisková, grant (nenávratný finančný príspevok formou refundácie skutočne vynaložených a zaplatených výdavkov);
- degresívna forma podpory.

8.2.2.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon 211/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon z 5.10.2007 č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory pôdohospodárstvu a rozvoji, § 16e;
- smernica 2005/36 o uznávaní odborných kvalifikácií;
- zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní.

8.2.2.3.2.4. Prijímatelia

Prijímateľmi finančnej pomoci budú Agroinštitút a Národné lesnícke centrum, ktoré budú na základe tzv.

IN-HOUSE princípu, výhradnými inštitúciami na certifikovanie poradcov;

Konečnými prijímateľmi nefinančnej pomoci (užívateľia podpory/adresáti vzdelávania) sú certifikovaní poradcovia.

8.2.2.3.2.5. Oprávnené náklady

Náklady pre zabezpečenie systému vzdelávania v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva:

1. Výdaje spojené s akreditáciou vzdelávacích programov a vzdelávacích modulov - náklady vynaložené akreditačným orgánom pri vykonávaní jednotlivých úkonov;
2. Výdaje spojené so zabezpečením lektorskej činnosti: personálne náklady na lektorov, cestovné náhrady, náklady na ubytovanie a stravovanie;
3. Výdaje spojené s tvorbou študijných materiálov a testov na overovanie odbornej spôsobilosti;
4. Výdaje spojené s tvorbou e-learningových kurzov a testov na overovanie odbornej spôsobilosti;
5. Výdaje spojené s organizačným zabezpečením odbornej prípravy: personálne náklady manažéra a administrátora odbornej prípravy, cestovné náhrady, náklady na prenájom učebných priestorov, náklady na prenájom didaktickej techniky, náklady na prenájom IKT, náklady na prepravu pri zabezpečení praktickej časti odbornej prípravy, ostatné výdaje – poplatky za poštové, telekomunikačné a internetové služby;
6. Výdaje spojené so správou registra pôdohospodárskych poradcov: aktualizácia informačných systémov pre prezentáciu certifikovaných poradcov, tvorba a tlač certifikátov a osvedčení poradcov o odbornej spôsobilosti;
7. Ostatné výdaje režijného charakteru /podiel z priamych výdajov – paušál/ (nepriame výdavky/náklady súvisiace so zabezpečením podporných aktivít projektu a taktiež náklady konečného prijímateľa finančnej pomoci, ktoré súvisia s projektom (okrem nákladov, ktoré si uplatňuje v rámci priamych oprávnených výdavkov v rámci projektu);
8. Výdaje spojené s účastníkmi odbornej prípravy: náklady na ubytovanie a stravovanie.

8.2.2.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

Vzdelávacie organizácie, oprávnené k odbornej príprave poradcov a vybrané riadiacim orgánom MPRV SR na základe tzv. in-house princípu, musia mať primerané zdroje v podobe:

- kvalifikovaných zamestnancov;
- technického zabezpečenia, ktoré efektívne koordinuje poskytovanie odborného a špeciálneho vzdelávania jednotlivým poradcov;
- disponujú s vypracovanou koncepciou vzdelávania poradcov;
- disponujú informačným systémom sprístupneným všetkým poradcov, alebo sú povinné po úspešnom výberovom konaní vybudovať informačný systém, ktorý bude sprístupnený všetkým poradcov, kde nájdu informácie všetkého druhu.

8.2.2.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výber vzdelávacej inštitúcie bude zabezpečovať MPRV SR na základe tzv in-house princípu, pričom úspešní uchádzači – vybrané vzdelávacie organizácie – Agroinštitút a Národné lesnícke centrum - musia spĺňať stanovené podmienky oprávnenosti.

8.2.2.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

200 000 € na tri roky odborného vzdelávania spolu pre vybrané vzdelávacie organizácie.

Certifikovaní poradcovia sa za účelom ich odborného preškolenia a získania certifikátu budú podieľať sumou vo výške 50% z celkových oprávnených výdavkov.

8.2.2.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.2.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov – efektívnosť vynaložených nákladov;
- Postupy verejného obstarávania;
- Udržateľnosť projektu.

8.2.2.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia sú stanovené presné kritériá spôsobilosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ podpory zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Tieto všetky podmienky opatrenia sú stanovené na základe národnej aj európskej legislatívy, sú jasne formulované, aby boli správne pochopené žiadateľmi o NFP, a tak, aby sa žiadateľom nespôsobovala nadmerná administratívna záťaž. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Povinnosť postupovať v zmysle zákona o verejnom obstarávaní.

Dodržiavanie základných zásad a postupov stanovených v zákone o verejnom obstarávaní je najdôležitejšou súčasťou transparentného verejného obstarávania. Zúčastnení o zákazky ponúkané týmto spôsobom by mali robiť všetko preto aby sa vyhli zbytočným chybám, ktoré znižujú ich šancu na úspech a sú často zapríčinené len nedostatočným oboznámením sa so stanovenými podmienkami alebo zákonnými obmedzeniami.

V súvislosti s cieľom predchádzať chybám pri verejnom obstarávaní je uverejnený i zoznam najčastejších chýb na webovej stránke príslušného orgánu – úradu pre verejné obstarávanie.

V súvislosti s výškou oprávnených nákladov budú stanovené maximálne ceny za výdavky vychádzajúce z priemerných cien výdavku na trhu práce, napr. priemerná cena vytvorenia internetovej stránky, priemerná cena za tlač brožúry a pod.

Bude stanovený minimálny počet účastníkov poradenskej služby.

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy a to pre všetky oprávnené výdavky. V prípade poradenskej služby, kde je efekt merateľnosti ťažko identifikovateľný a výsledok činnosti farmárov ovplyvňiteľný množstvom faktorov ako počasie a pod., efekt poradenskej služby možno zhodnotiť cez zvýšenie výkonnosti poľnohospodárskeho podniku a znížením počtu sankcií.

8.2.2.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné skontrolovať oprávnené náklady systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy. Kontrola kritérií spôsobilosti bude predmetom výberového konania.

8.2.2.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory 50% z celkových oprávnených výdavkov.

8.2.2.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Všeobecné zásady na zabezpečenie primeraných zdrojov v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú, a poradenskej praxe a spoľahlivosti v oblastiach, v ktorých poskytujú poradenstvo. Prvky, ktorých sa bude poradenstvo týkať.

Poskytovatelia poradenských služieb musia mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú, a poradenskej praxe a spoľahlivosti v oblastiach, v ktorých poskytujú poradenstvo.

8.2.2.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.2.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov – efektívnosť vynaložených nákladov;
- Postupy verejného obstarávania;
- Udržateľnosť projektu.

8.2.2.4.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia sú stanovené presné kritériá spôsobilosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ podpory zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Tieto všetky podmienky

opatrenia sú stanovené na základe národnej aj európskej legislatívy, sú jasne formulované, aby boli správne pochopené žiadateľmi o NFP, a tak, aby sa žiadateľom nespôsobovala nadmerná administratívna záťaž. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Povinnosť postupovať v zmysle zákona o verejnom obstarávaní.

Dodržiavanie základných zásad a postupov stanovených v zákone o verejnom obstarávaní je najdôležitejšou súčasťou transparentného verejného obstarávania. Zúčastnení o zákazky ponúkané týmto spôsobom by mali robiť všetko preto aby sa vyhli zbytočným chybám, ktoré znižujú ich šancu na úspech a sú často zapríčinené len nedostatočným oboznámením sa so stanovenými podmienkami alebo zákonnými obmedzeniami.

V súvislosti s cieľom predchádzať chybám pri verejnom obstarávaní je uverejnený i zoznam najčastejších chýb na webovej stránke príslušného orgánu – úradu pre verejné obstarávanie.

V súvislosti s výškou oprávnených nákladov budú stanovené maximálne ceny za výdavky vychádzajúce z priemerných cien výdavku na trhu práce, napr. priemerná cena vytvorenia internetovej stránky, priemerná cena za tlač brožúry a pod.

Bude stanovený minimálny počet účastníkov poradenskej služby.

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy a to pre všetky oprávnené výdavky. V prípade poradenskej služby, kde je efekt merateľnosti ťažko identifikovateľný a výsledok činnosti farmárov ovplyvňiteľný množstvom faktorov ako počasie a pod., efekt poradenskej služby možno zhodnotiť cez zvýšenie výkonnosti poľnohospodárskeho podniku a znížením počtu sankcií.

8.2.2.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné skontrolovať oprávnené náklady systémov administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy. Kontrola kritérií spôsobilosti bude predmetom výberového konania.

8.2.2.5. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Nie je relevantné.

8.2.2.6. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Všeobecné zásady na zabezpečenie primeraných zdrojov v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú, a poradenskej praxe a spoľahlivosti v oblastiach, v ktorých poskytujú poradenstvo. Prvky, ktorých sa bude poradenstvo týkať.

Poskytovatelia poradenských služieb musia mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú, a poradenskej praxe a spoľahlivosti v oblastiach, v ktorých poskytujú

poradenstvo.

8.2.2.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

-

8.2.3. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)

8.2.3.1. Právny základ

- článok 17 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

8.2.3.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Slovensko potrebuje podporiť hlavne reštrukturalizáciu fariem. Zároveň potrebuje zvýšiť diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby so zameraním prioritne na živočíšnu a špeciálnu výrobu, zvýšenie možnosti pozberovej úpravy a uskladnenia produktov. Umožní to zvýšiť celkovú výkonnosť podporených poľnohospodárskych podnikov vrátane podnikov, ktoré prevádzkujú mladí alebo malí farmári. Rovnako sú potrebné aj investície do majetku týkajúce sa odbytu a spracovania poľnohospodárskej produkcie v súvislosti so zavádzaním výroby nových ako aj tradičných produktov, novej techniky a technológií. Súčasne je potrebné podporiť aj rozvoj konkurencieschopnej, účelovo intenzívnej avšak environmentálne prijateľnej poľnohospodárskej výroby v priaznivých pôdnych a klimatických podmienkach, ktorá by prinášala vyššiu pridanú hodnotu. Potrebné sú tiež investície do zlepšenia kvalitatívnych vlastností, úrodnosti a štruktúrneho stavu pôdy a ochrany pred jej degradáciou.

V nadväznosti na rozvoj poľnohospodárskej výroby je zároveň nevyhnutné posilniť konkurencieschopnosť spracovateľského a potravinárskeho priemyslu, jeho výrobnú diverzifikáciu a inováciu. Avšak zvyšovanie produktivity a efektivity výrobných faktorov v poľnohospodárstve je potrebné vyvážiť takými opatreniami, ktoré by jednoznačne zabezpečili ochranu životného prostredia a prispeli k zmierneniu klimatických zmien.

Investičné podopatrenia 4.1 a 4.2 prioritne reagujú na nasledovné potreby:

- Zvýšenie efektivity všetkých výrobných faktorov vrátane pôdy a dosiahnutie nárastu pridanej hodnoty poľnohospodárskych podnikov vrátane diverzifikácie činnosti;
- Podpora investičných aktivít malých podnikov s výrazne obmedzeným prístupom k zdrojom financovania;
- Zastavenie negatívneho trendu vo využívaní závlah a zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve;
- Zvýšenie podielu využívania a spracovania odpadovej biomasy, rastlinných zvyškov, exkrementov živočíšnej výroby a iných OZE na produkciu energie;
- Podporu predaja domácej produkcie a zvýšenie kvality, rozvoja krátkych dodávateľských reťazcov vrátane investícií v oblasti spracovania a odbytu/ marketingu poľnohospodárskej produkcie;
- Zvýšenie energetickej efektívnosti a úspory energie v pôdohospodárstve;
- Pomerné zníženie tvorby emisií skleníkových plynov vo vzťahu k zvýšeniu poľnohospodárskej produkcie;
- Zachovanie kvality vôd a zvýšenie environmentálnej efektívnosti podpôr na ochranu pred znečistením vôd z poľnohospodárskej činnosti.

Pozemkové úpravy predstavujú základný a jediný komplexný organizačný nástroj na vysporiadanie vlastníckych vzťahov, ktoré sú prekážkou rozvoja trhu s pôdou. Ich význam je dôležitý aj z krajinn-

ekologického hľadiska, z hľadiska ochrany pred povodňami, vodnou a veternou eróziou a zabezpečenia prístupu k pozemkom. Pozemkové úpravy prispievajú aj k riešeniu súčasných nezrovnalostí v evidencii pozemkového vlastníctva, keď informačný systém LPIS dokumentujúci produkčné plochy jednotlivých obhospodarovateľov nie je kompatibilný s bázou údajov katastra nehnuteľností. Z uvedeného dôvodu súčasní obhospodarovatelia pozemkov nemajú možnosť uzatvoriť korektné nájomné zmluvy k reálnym pozemkom v držbe. Hranice pôvodných pozemkov evidované v katastri nehnuteľností presahujú hranice produkčných blokov obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy. Pozemkové úpravy vytvárajú právny rámec pre poskytovanie priamych platieb na pôdu bez možných sankcií, podmienky pre uzatváranie korektných nájomných vzťahov na pôdu a podmienky pre výber daní z nehnuteľností. Pozemkové úpravy zabezpečia nerušené užívanie poľnohospodárskych a lesných pozemkov, pretože väčšina súčasných poľných a lesných ciest nie je majetkovoprávne usporiadaná. Tento stav spôsobuje obmedzenie výkonu vlastníckeho práva na pozemkoch, na ktorých boli v predchádzajúcom období tieto cesty a ekologické prvky vytvorené. V rámci pozemkových úprav dôležitú úlohu hrá realizácia spoločných zariadení, hlavne zabezpečenie prístupových komunikácií k pôde, regulácie tokov a tiež budovanie zelenej infraštruktúry, vetrolamov a pod. V rámci pozemkových úprav sa navrhnuté cesty resp. iná infraštruktúra stávajú vlastníctvom príslušnej obce bez možnosti ich scudzenia, zaťaženia vecným bremenom a s presne vymedzeným účelovým určením ich využitia. Je dôležité aby bola dodržaná aj časová nadväznosť budovaných spoločných zariadení na uskutočňovanie samotných pozemkových úprav.

Podopatrenie 4.3 prispieva k riešeniu a napĺňaniu identifikovaných potrieb:

- zabezpečiť kontinuitu pozemkových úprav;
- znížiť rozdrobenosť pozemkového vlastníctva;
- vytvoriť novú evidenciu pozemkového vlastníctva, aby bol súlad medzi pozemkami produkčných celkov z LPIS, údajmi v katastri nehnuteľností a skutkovým stavom v teréne;
- vytvoriť podmienky pre korektné nájomné vzťahy k pozemkom ako základný predpoklad pre poskytovanie priamych platieb na pôdu;
- podporiť hospodárenie na pozemkoch;
- zlepšiť obhospodarovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy;
- zabezpečiť prístupy na pozemky po majetkovoprávne usporiadaných cestách
- podporiť sekvestráciu oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve;
- postupnou realizáciou navrhnutých zariadení a opatrení zabezpečiť nové funkčné usporiadanie krajiny z vodohospodárskeho, protierózneho a ekologického hľadiska;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj trhu s pôdou s cieľom zlepšenia podmienok obhospodarovania pozemkov za účelom zlepšenia podmienok podnikania na pôde;
- podpora udržateľného obhospodarovania lesov.

Príspevok k fokusovej oblasti

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.

Pre slovenské poľnohospodárstvo je charakteristická nízka pridaná hodnota a nízke príjmy na hektár poľnohospodárskej pôdy v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ. Orientácia výroby na komodity s nízkou pridanou hodnotou sa ukazuje aj v štruktúre exportu agropotravinárskeho sektoru.

Štruktúra produkcie sa postupne mení, podiel živočíšnej výroby na celkovej poľnohospodárskej produkcii klesá a podiel rastlinnej výroby rastie. Výrazne padá produkcia mlieka, hovädzieho aj hydinového mäsa a v prípade bravčového mäsa ide o najdramatickejší prepád o 83 % od roku 2002 Intenzita chovov

hospodárskych zvierat je v porovnaní s okolitými členskými štátmi najnižšia. Klesajúce stavy hospodárskych zvierat znižujú význam odvetvia pre udržovanie kvality pôdy (pôdna organická hmota). Takýto stav nie je pre agrárny sektor optimálny, bolo by vhodnejšie, keby v štruktúre agrárnej výroby výrazne podielom dominovala živočíšna výroba, než je tomu v súčasnosti, pretože živočíšna výroba má potenciál produkovať vyššiu pridanú hodnotu a zabezpečiť vyššiu zamestnanosť. V podhorských a horských oblastiach je výroba utlmovaná, prioritne sa orientuje na ochranu životného prostredia, avšak pokles ekonomickej výkonnosti nie je naviazaný na diverzifikáciu výroby a ani na udržiavanie zamestnanosti. Preto je potrebné stimulovať diverzifikáciu výroby s podmienkou zvýšenia zamestnanosti v živočíšnej výrobe a vybraných odvetviach rastlinnej výroby.

V rastlinnej výrobe dochádza k zmene štruktúry výroby, znižuje sa výmera plodín viac náročných na pracovnú silu a kvalitu práce, na riadenie procesov a marketing (pestovanie ovocia, zeleniny a viniča). Z rastlinnej výroby z dôvodu rapídneho poklesu produkcie a vysokým dovozom je potrebné využiť vhodný produkčný potenciál pôd pre výrobu plodín mierneho pásma a prednostne venovať pozornosť rozvoju ovocinárskej, zeleninárskej a vinohradníckej výrobe. Investície budú zamerané na rozšírenie plôch produkčných ovocných sádov a na oživenie skleníkového hospodárstva, na zlepšenie kvalitatívnych vlastností pôdy a ochranu pred jej degradáciou, ako aj na podporu výstavby infraštruktúry závlah pri dodržaní požiadaviek na udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi. Investície do aplikačnej techniky na aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín sú taktiež potrebné z dôvodu ekonomického hospodárenia s prípravkami ako aj z dôvodu zabránenia nežiaduceho uvoľňovania prípravkov do životného prostredia.

Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie zariadení na skladovanie a spracovanie odpadovej vody a hospodárskych hnojív a nakladanie s nimi, zároveň sekundárne prispieva k cieľu znižovania emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva a cieľu zlepšenia vodného hospodárstva.

Realizácia pozemkových úprav prispieva k zlepšeniu ekonomického výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a vedie k uľahčeniu reštrukturalizácii a modernizácii poľnohospodárskych podnikov najmä za účelom zvýšenia ich účasti na trhu a zvýšenia poľnohospodárskej diverzifikácie. Pozemkové úpravy vytvárajú podmienky pre korektné nájomné vzťahy k pozemkom, čo je základný predpoklad pre poskytovanie priamych platieb na pôdu.

2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva a najmä generačnej výmeny

Vychádzajúc z vekovej štruktúry riadiacich pracovníkov poľnohospodárskych podnikov fyzických osôb, SHR a rodinných fariem v záujme udržania tohto typu hospodárenia vyplýva potreba podpory investícií mladých začínajúcich poľnohospodárov. Cieľom je uľahčiť prístup k zdrojom financovania a nadväzne podpora konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov. Podporené budú investície plánované v rámci podnikateľského plánu mladých poľnohospodárov.

2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesných podnikov

V roku 2012 bola hustota lesnej dopravnej siete v SR na úrovni 10,6 bm/ha (bežný meter na hektár). V porovnaním s lesnou dopravnou sieťou ostatných lesnícky vyspelých krajín Európy dosahuje lesná sieť v SR výrazne nižšiu hustotu (Rakúsko 35,4 bm/ha; Nemecko 41,45 bm/ha; Česká republika 14,1 bm/ha). V roku 2012 hustota sprístupnenia lesov dopravnou sieťou vzrástla oproti predchádzajúcemu roku len nepatrne (o 0,1 bm/ha). Celková dĺžka lesnej dopravnej siete bola 40 740 km. Jedná sa o lesné cesty kategórie 1L a 2L, ktoré môžu slúžiť pre odvoz dreva, prístup hasičskej techniky a technologických vozidiel. V rámci lesohospodárskych činností je z hľadiska zabezpečenia výkonov dôležité približovanie dreva, ktoré tvorí približne 28% priamych nákladov na ťažbu a významne ovplyvňuje kalkuláciu nákladov na výkony. Cieľom SR je dosiahnuť hustotu lesnej dopravnej siete na úrovni 23 bm/ha. Dosiahnutie tohto cieľa je možné

docieľiť sprístupňovaním lesov a lesných komplexov. Rozumie sa tým optimálne rozmiestnenie trás lesných ciest, dopravných dráh, účelových pozemných a vzdušných komunikácií s ich optimálnou štruktúrou realizovanou v rámci lesnej dopravnej siete tak, aby dĺžka budovaných komunikácií a ich plocha boli čo najmenšie a zároveň sa dosiahlo najvyššie percento sprístupnenia uvažovanej plochy územia a optimálna približovacia vzdialenosť pre uplatnenie najnovších technológií. Na optimálne sprístupnenie lesov chýba v rámci lesov Slovenska dobudovať ešte asi 3 000 – 5 000 km lesných ciest, čo znamená, že sprístupňovanie lesov predstavuje najvyššiu prioritu lesného hospodárstva. Pri sprístupňovaní horských lesov sa odporúča postupovať diferencovane, podľa kategórií lesov s tým, že v hospodárskych lesoch sa uvažuje s optimálnou hustotou lesných ciest 20–25 m.ha⁻¹ a pre ochranné lesy sa odporúča optimálna hustota 7–14 m.ha⁻¹ lesných ciest.

Špeciálnou časťou lesnej dopravnej siete sú aj lesné sklady dreva a lesné skládky – odvozné miesta a tiež rôzne upravený terén, prirodzene rozšírené miesta v trasách lesných ciest slúžiace ako dočasné skládky dreva, ako aj turistické chodníky, vybudované cyklotrasy a hipotrazy.

Lesy sú nezastupiteľné taktiež pri procesoch sekvestrácie a ich potenciál ukladania uhlíka do dreva vysoko prekračuje potenciál pestovania plodín. Zlepšenie sprístupnenia lesov prispeje aj k zlepšeniu obhospodarovania lesov, čo bude mať dosah na lepšie viazanie CO₂. Okrem toho vybudovaním lesných ciest sa znižuje spotreba palív lesnej mechanizácie, znižujú sa prejazdy po lesnej pôde, čo priaznivo vplýva na ochranu životného prostredia (znižovanie CO₂), rovnako sa znižujú riziká erózie pôd v lesoch. Celkovo na Slovensku nedostatočné sprístupnenie lesov výrazne znemožňuje ich trvalo udržateľné obhospodarovanie z pohľadu ekonomického, environmentálneho a sociálneho.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Poľnohospodárstvo a nadväzujúci spracovateľský sektor vzhľadom na geografickú polohu Slovenska, výmery plôch poľnohospodárskej pôdy a lesníckej pôdy má vysoké predpoklady na využívanie biomasy na energetické účely. Potenciál obnoviteľných zdrojov na Slovensku je značný, ale zatiaľ využívaný len z cca 30 %. Biomasa je v podmienkach SR významným dodatočným a vo väčšom rozsahu dostupným obnoviteľným zdrojom energie a jej využitie je mnohostranné: výroba tepelnej energie, výroba elektrickej energie, výroba biopalív. V poľnohospodárskom sektore však výrazne zaostáva rozvoj využívania biomasy na energetické účely. Aj vzhľadom na ambiciózne ciele zvyšovania energetickej bezpečnosti, ktoré stanovuje Smernica o podpore využívania obnoviteľných zdrojov energie (Renewable Energy Directive) 2009/28/EC je dôležité podporovať spracovanie a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Potrebne je podporiť zariadenia produkujúce čisté formy energie, ktoré využívajú biomasu (predovšetkým odpadovú), ktorú má podnik k dispozícii predovšetkým z vlastnej výrobných činnosti. Zároveň jednou z ciest ako dosiahnuť konkurencieschopné poľnohospodárstvo je znižovanie vlastných výrobných nákladov a to formou znižovania nákladov na energiu, využívaním energie z obnoviteľných zdrojov menovite biomasy, ktorá vzniká ako vedľajší produkt alebo odpad pri poľnohospodárskej alebo lesnej výrobe. Realizácia projektov na využívanie energetického potenciálu vlastnej vyprodukovanej biomasy umožňuje rozvoj energetickej sebestačnosti poľnohospodárskeho podniku a v konečnom dôsledku aj úspory nákladov na výrobu poľnohospodárskych produktov. Výrazne by pomohlo zlepšiť ekonomickú situáciu poľnohospodárskych podnikov, ak by získali finančnú podporu na investície do rozvoja budovania bioplynových staníc, ktoré by prioritne boli určené na konverziu odpadových druhov biomasy zo živočíšnej výroby, biomasy z nevyužívanej poľnohospodárskej pôdy a biologicky rozložiteľných druhov odpadu z poľnohospodárskej a potravinárskej výroby. Tak by sa výraznejšie redukovali požiadavky na biomasu pestovanú na ornej pôde, z dôvodu ohrozenia dostatočnej produkcie krmovín (najmä kukuričnej siláže) pre potreby živočíšnej výroby. Potenciál vyprodukovanej biomasy všetkého druhu zvyčajne vysoko prevyšuje energetickú spotrebu podniku. Navrhované riešenia technologických liniek na spracovanie a energetické využívanie biomasy by

mali garantovať znižovanie vlastných nákladov na spotrebu energie a v prípade nadprodukcie aj prínos za jej realizáciu na trhu. Okrem uvedeného je potrebné investovať v rámci skleníkového hospodárstva aj do zariadení, ktoré využívajú alternatívne zdroje energie na vykurovanie.

3A zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií

Primárna funkcia poľnohospodárstva je produkcia potravín. V súčasnosti dochádza v SR k poklesu agropotravinárskej produkcie a zvyšovaniu podielu nahraditeľných komodít na celkovom agropotravinárskom dovoze, ktorý sa od roku 2001 zvýšil na 79,4 %. Z hľadiska medzinárodného obchodu vykazujú výrobky slovenského agropotravinárskeho priemyslu nízku konkurencieschopnosť. Situácia na Slovensku je taká, že v roku 2010 až 65 % výdavkov domácností na potraviny a tabak tvorili náklady na kúpu agropotravinárskeho tovaru z dovozu, pričom 51,6 % bolo na potraviny, ktoré si vieme sami vyrobiť na Slovensku. Vo viacerých výrobných odboroch je situácia veľmi nepriaznivá, tržby z domácej produkcie sú hlboko pod 50 %.

Uvedené dokumentuje aj aktuálna situácia v agropotravinárskom zahraničnom obchode Slovenska. Na celkovom agropotravinárskom exporte sa neustále znižuje podiel výrobkov s vyššou pridanou hodnotou (spracované poľnohospodárske produkty, potraviny) a rastie podiel základných poľnohospodárskych surovín s nízkou pridanou hodnotou.

Vo vzťahoch medzi obchodnými systémami na Slovensku nie je dostatočná konkurencia. Odvetvie obchodu má trhovú silu na ovplyvňovanie spotrebiteľských cien. Postavenie obchodu je dominantné vo vzťahu k dodávateľom aj spotrebiteľom. Dodávatelia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov majú nižšiu vyjednávaciu silu vo vzťahu s obchodnými reťazcami, preto mnohí z nich sú vylúčení z dodávok pre obchodné reťazce alebo sú donútení akceptovať nevýhodné cenové a dodacie podmienky. Posilnenie trhového postavenia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobcov a ich integrácie do nadnárodného systému obchodovania s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami je kľúčová úloha.

V období hospodárskej recesie je pre domácich výrobcov potravín kľúčové udržať si pozíciu na domácom trhu. Je preto nevyhnutné podporiť marketing a konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a potravinárskych produktov na domácom a zahraničnom trhu rôznymi nástrojmi, napríklad podporou investícií na zvyšovanie efektívnosti výroby potravín a inovácií potravinárskych výrobkov či marketingových aktivít, spolupráce prvovýrobcov a spracovateľov a podporou investícií do vytvárania vlastných predajných miest. Je potrebné posilniť výrobnú diverzifikáciu a zlepšiť pozíciu poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov voči príliš silnej rokovacej pozícii veľkých obchodných reťazcov.

4B Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov

Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie zariadení na skladovanie a spracovanie odpadovej vody a hospodárskych hnojív a nakladanie s nimi priamo prispievajú k cieľom znižovania emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva ako aj k zachovaniu kvality vody a ochrane pred jej znečistením. K zníženiu emisií skleníkových plynov a amoniaku prispievajú aj špeciálne nové technológie ustajnenia a chovu hospodárskych zvierat. Takéto investície však nevedú k zvýšeniu objemu produkcie, ani k zvýšeniu jej kvality, či k zníženiu nákladovosti výroby. Ide o neziskové investície pre poľnohospodárov, ktoré priamo prispievajú k udržateľnému rastu, konkrétne k prierezovým cieľom v oblasti ochrany životného prostredia a zmierneniu klimatických zmien, najmä pokiaľ ide o znižovanie emisií skleníkových plynov a amoniaku

z poľnohospodárstva, ale aj ochranu vody. Investície teda prispievajú k cieľom fokusovej oblasti 5D a zároveň prispievajú k cieľom fokusovej oblasti 4B.

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania.

Implementácia projektov pozemkových úprav a spoločných zariadení v rámci podopatrenia 4.3 prispeje k prevencii pred prírodnými rizikami a zamedzí erózii pôdy; dôjde k vylepšeniu vodného režimu v krajine a zvýšeniu jej ekologickej stability. Projekty, ktoré prispievajú k zlepšeniu obhospodarovania poľnohospodárskej a lesnej pôdy zabezpečia prístupy na pozemky po majetkovoprávne usporiadaných cestách, podporia sekvestráciu oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve. Postupnou realizáciou navrhnutých zariadení a opatrení zabezpečia nové funkčné usporiadanie krajiny z vodohospodárskeho, protierózneho a ekologického hľadiska. Podopatrenie 4.3 prispieva synergicky k ostatným opatreniam programu a predpokladá sa jeho dosah aj na vyšší ekonomický rast aj a na produktivitu práce.

Príspevok k prierezovým cieľom

- Inovácie - týkajú sa najmä vývoja trhových novínok (produktov) v oblasti potravín vrátane inovatívnych systémov zabezpečovania kvality (technológií a postupov). Predpokladá sa postupné zavádzanie systémových inovácií v oblasti ochrany ekosystémov a zlepšenia stavu biodiverzity zadržiavaním vody v krajine.
- Životné prostredie - k ochrane ŽP sú priamo naviazané aj investície do hmotného majetku. Tieto investície významne prispievajú k zlepšeniu kvality vody (napr. uskladnenie hnojív), k obnove resp. vylepšeniu ochrannej infraštruktúry na poľnohospodárskej pôde.
- Zmierňovanie zmien klímy a adaptácia na ňu - budú podporené investície do zlepšenia efektívnosti závlahových systémov, investície do zlepšenia využívania odpadov v poľnohospodárstve, zlepšenia uskladnenia organických látok, investície do tvorby a využitia OZE, investície do zníženia spotreby energie. Okrem vyššie uvedených podporených aktivít, ktoré budú zamerané na znižovanie vplyvov klimatických zmien a prispôsobovanie sa ich vplyvom, tieto investície prispievajú k znižovaniu prepravy produkcie (vyžitie miestnej poľnohospodárskej produkcie v potravinovom reťazci, miestne trhy, atď.).

V rámci cieľa zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a na podporu organizácie potravinového reťazca budú podporené investície do inovatívnych technológií a inovatívnych riešení v oblasti poľnohospodárstva a spracovania poľnohospodárskych produktov. Navrhované opatrenie vytvára priaznivé prostredie pre podnecovanie inovácií. Investície prispievajúce k prioritě 4 a prioritě 5 priamo prispievajú k ochrane životného prostredia. Investície prispievajúce k prioritě 5 majú priamy vplyv na ciele v oblasti zmien klímy.

Neprekrývanie podpory:

Podopatrenie 4.1:

- s Národným programom stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva na roky 2013/2014 až 2015/2016 je zabezpečené rozdielnymi podporenými činnosťami;
- s Národným podporným programom pre víno je zabezpečené rozdielnymi podporenými činnosťami a sledovaním výdavkov v rámci jednotlivých projektov;
- v rámci SOT pre sektor ovocia a zeleniny je podpora v SR ovplyvnená nízkou organizovanosťou pestovateľov do OV, preto doplnkovosť so sektorom ovocia a zeleniny bude zabezpečená najmä prostredníctvom kontroly výdavkov a investícií členov OV v rámci SOT a PRV SR s cieľom

zamedzenia dvojitého financovania;

- a dodržanie rovnakých cieľov vo Vnútroštátnom rámci pre environmentálne opatrenia riešené v rámci operačných programov organizácií výrobcov v sektore ovocie a zelenina vypracovaným podľa čl. 33 ods. 5 a čl. 36 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013;
- s Operačným programom Výskum a inovácie je zabezpečené rozdielnym zameraním investícií (z OP VaI nebudú podporené investície v poľnohospodárskej prvovýrobe), rozdielnou veľkosťou projektu a vzájomnou informovanosťou o schválených projektoch;
- v oblasti investícií do OZE s OP Kvalita životného prostredia je zabezpečené rozdielnym výkonom zariadenia a rozdielnym zameraním investície (v rámci OP KŽP sú podporené investície do zariadení s vyššou kapacitou a pri investíciách s nižšou kapacitou je podmienka, že ani časť energie žiadateľ nespotrebuje na vlastnú poľnohospodársku činnosť).

Podopatrenie 4.2:

- v oblasti spracovania produktov s podporou v rámci podopatrenia 6.4 je zabezpečené odlišnými produktmi vstupujúcimi do spracovania. V rámci podopatrenia 6.4 je vstupom do spracovania produkt mimo prílohy I ZFEÚ a v rámci podopatrenia 4.1 je vstupom do spracovania produkt v rámci prílohy I ZFEÚ.
- s Operačným programom Výskum a inovácie je zabezpečené rozdielnou veľkosťou projektu a vzájomnou informovanosťou o schválených projektoch.
- Neprekrývanie podpory s Národným podporným programom pre víno je zabezpečené rozdielnymi podporenými činnosťami.
- zákon č. 476/2008 Z. z. o efektívnosti pri používaní energie;

Neprekrývanie podpory z Operačného programu Kvalita životného prostredia je zabezpečené rozdielnymi prijímateľmi a rozdielnym zameraním investícií (z OP KŽP nebudú podporené investície v poľnohospodárstve a stavebné investície v sektore potravinárstva).

8.2.3.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.3.3.1. A: Investície do hmotného majetku prispievajúce k zlepšeniu konkurencieschopnosti, využívania vody a OZE v poľnohospodárstve

Podopatrenie:

- 4.1. – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov

8.2.3.3.1.1. Opis typu operácie

Opis operácie:

Investície do hmotného majetku, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku ako aj činnosti týkajúce sa spracovania alebo využívania obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou vodnej, veternej a solárnej energie a činnosti týkajúce sa výroby biomasy a zakladania porastov rýchlorastúcich drevín. Investície do výroby, spracovania a využívania OZE, pričom

všetku vyrobenú energiu spotrebuje podnik na vlastnú činnosť.

V nadväznosti na SWOT analýzu a stratégiu budú realizované nasledovné operácie roztriedené do kategórií A a B:

A) U všetkých veľkostných druhov fariem, pre mladých a malých farmárov a pre začínajúce farmy:

- investície do zvýšenia produkcie alebo jej kvality v živočíšnej výrobe a špeciálnej rastlinnej výrobe vrátane investícií do geotermálnych vrtov s tým súvisiacich investícií a vrátane investícií do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby a špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia
- investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt
- investície v súvislosti s využívaním závlah, realizáciou investícií do existujúcich a nových závlahových systémov (infraštruktúry ako aj koncových zariadení) s cieľom ich výstavby, rekonštrukcie, modernizácie a efektívnejšieho nakladania so závlahovou vodou a energiou obmedzením ich strát, všetko s cieľom zvýšiť produkciu a jej kvalitu
- investície spojené s zavádzaním inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív do pôdy a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou
- investície do zlepšenia odbytu
- investície do zníženia záťaže na životné prostredie vrátane technológii v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie
- investície na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde
- investície spojené s využitím biomasy z odpadu vzniknutého primárne zo živočíšnej výroby

B) U fariem, kde ekonomická veľkosť meraná štandardnou produkciou je od 15 000 do 249 999:

- Investície do reštrukturalizácie poľnohospodárskej výroby v podniku s cieľom zvýšenia produktivity alebo zamestnanosti
- Investície do diverzifikácie poľnohospodárskej výroby smerom k výrobe produktov, ktoré prinášajú vyššiu pridanú hodnotu
- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt v súvislosti s reštrukturalizáciou výroby v podniku alebo diverzifikáciou výroby

Rozsah činností:

Pre kategóriu A) :

1. Špeciálna rastlinná výroba:

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska;
- Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu;
- investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov

a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činnosti.

2. Živočišna výroba:

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočišnej výroby vrátane prípravy staveniska;
- Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočišnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami;
- Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočišnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov.

3. Zlepšenie využívania závlah:

- Stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality;
- Investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality.

4. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov s cieľom lepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou

- Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy.

5. Zlepšenie odbytu

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku.

Pozn.: V prípade sektora „hrozno a víno“ sú neoprávnenými investíciami investície do nákupu vnútorného vybavenia pre predajné a prezentačné priestory v rámci výrobného podniku[1], pretože tieto investície sú oprávnenými na podporu z Národného podporného programu v rámci SOT s vínom.

6. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín

- Náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde.

7. Skladovacie kapacity a pozberová úprava

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt.

8. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológii na znižovanie emisií skleníkových plynov

v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie:

- Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;
- Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žump) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;
- Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie.

9. Investície spojené s využitím biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov:

- investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt;
- investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWe;
- investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie.

Pre kategóriu B)

- Investície realizované len v súvislosti s vypracovaným plánom reštrukturalizácie výroby v podniku resp. s plánom diverzifikácie výroby v podniku zameranými na zvýšenie produktivity podniku, zvýšenie zamestnanosti podniku alebo na diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby s cieľom výroby produktov s vyššou pridanou hodnotou. V rámci uvedeného nebudú podporované investície do špeciálnych strojov a náradia s výnimkou pokiaľ má investícia priamy súvis s reštrukturalizáciou podniku resp. diverzifikáciou výroby.

[1] V rámci Národného podporného programu SR v rámci SOT s vínom sú oprávnené iba náklady na nákup hmotného majetku v súvislosti s vnútorným vybavením a zariadením. Vylúčené sú akékoľvek náklady na stavebné práce.

8.2.3.3.1.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok)

8.2.3.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- článok 45, 46 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;
- článok 13 návrhu delegovaného nariadenia Komisie č. 807/2014;
- príloha I, bod 8.4 návrhu implementačného aktu Komisie č. 808/2014;
- článok 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách;
- zákon č. 137/2010 Z.z. o ovzduší;
- zákon č. 346/2004 o vodách;
- smernica 2008/1/ES o integrovanej prevencii a obmedzovaní znečistenia;
- zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia;
- smernica 91/676/EC o ochrane vodných zdrojov pred znečistením dusičnanmi pochádzajúcimi z poľnohospodárstva;
- smernica 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách;
- nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami;
- nariadenie (EÚ) č. 1310/2013, ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka;
- smernica 2000/60/ES, ktorá ustanovuje rámec pre politiku spoločenstva v oblasti vôd;
- zákon č. 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby;
- smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie;
- DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 807/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a ktorým sa zavádzajú prechodné ustanovenia;
- zákon č. 476/2008 Z.z. o efektívnosti pri používaní energie a o zmene a doplnení zákona č. 555/2005 Z.z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení č. 17/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov;
- akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2014-2016;
- zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- vyhláška MH SR 337/2012, ktorou sa ustanovuje energetická účinnosť premeny energie pri prevádzke, rekonštrukcii a budovaní zariadenia na výrobu elektriny a zariadenia na výrobu tepla.

8.2.3.3.1.4. Príímatelia

Prijímateľom pomoci sú fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe. V spojitosti s opatrením Spolupráca aj iný verejný alebo súkromný subjekt.

8.2.3.3.1.5. Oprávnené náklady

1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností
2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známok);
3. investície do dlhodobého hmotného majetku nakúpeného z druhej ruky vrátane jeho lízingu, ale len v prípade, že žiadateľom o NFP je mladý farmár z Opatrenia 6.1 a v čase podania žiadosti vek majetku neprevýši 3 roky;
4. súvisiace všeobecné náklady definované v kapitole 8.1.3 (v zmysle č. 45 nariadenia 1305/2013.).

8.2.3.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

- **Dodržanie všeobecných podmienok oprávnenosti v zmysle kapitoly 8.1.3**
- **Predloženie podnikateľského plánu**

Oprávnené sú činnosti, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku:

1. zvýšením produkcie alebo jej kvality v kritických odvetviach ŽV a ŠRV;
2. zvýšením odbytu;
3. znížením záťaže na ŽP vrátane technológii;
4. zvýšením skladovacích kapacít a pozberovej úpravy;
5. reštrukturalizáciou výroby podniku alebo diverzifikáciou výroby;
6. zlepšením kvality a úrodnosti pôdy a ochranou pred jej degradáciou;
7. zvýšením efektivity využívania vody.

Pre projekty zamerané na zvýšenie efektivity využívania vody v poľnohospodárstve sú oprávnené činnosti:

1. do závlahových systémov sú podmienené zavedením merača spotreby vody;
2. rekonštrukcia alebo modernizácia existujúcich závlahových systémov sú oprávnené, pokiaľ sa dosiahne úspora vody aspoň 5 - 25 %;
3. ktoré zabezpečia skutočné zníženie spotreby vody v objeme aspoň 50%, okrem investícií do existujúcich inštalácií, na vytvorenie rezervoáru a do využívania recyklovanej vody, ktorá nemá vplyv na útvár podzemnej alebo povrchovej vody;
4. na zväčšenie čistej zavlažovanej plochy majúcej vplyv na daný útvár podzemnej alebo povrchovej vody ak environmentálna analýza preukazuje, že daná investícia nebude mať výrazný negatívny vplyv na životné prostredie a plochy, ktoré nie sú zavlažované, ale v ktorých bola zavlažovacia inštalácia aktívna v nedávnej minulosti, sa môžu považovať za zavlažované plochy;
5. Odchyľne od predchádzajúceho bodu môžu nastať ak sa kombinuje investíciou do existujúcej zavlažovacej infraštruktúry, v prípade ktorej sa pri posúdení ex-ante skonštatuje, že ponúkajú potenciálnu úsporu vody minimálne 5 % - 25 % alebo sa zabezpečí účinné zníženie spotreby vody na úrovni investície ako celku vo výške min. 50 %.

Podmienky v odseku 5 sa neuplatňujú na investície do vytvorenia novej zavlažovacej inštalácie zásobovanej vodou z existujúcej nádrže, schválenej pred 31.10.2013, pokiaľ:

1. nádrž je určená v príslušnom pláne manažmentu povodia a je predmetom požiadaviek preverovania uvedených v rámcovej smernici o vode;
2. 31.10.2013 platil maximálny limit pre celkový odber z nádrže alebo minimálna požadovaná úroveň prietoku vo vodných útvaroch, na ktoré má daná nádrž vplyv;
3. tento maximálny limit alebo minimálna požadovaná úroveň prietoku sú v súlade s podmienkami stanovenými v rámcovej smernici o vode;
4. výsledkom daných investícií nie je odber nad rámec maximálneho limitu platného 31.10.2013, ani pokles úrovne prietoku v ovplyvnených vodných útvaroch pod minimálnu požadovanú.

Pre projekty zamerané na obnoviteľné zdroje energie:

1. Podpora nesmie zakladať ďalšie nároky na ornú pôdu, aby nedošlo k prípadnému zhoršeniu podmienok potravinovej bezpečnosti;
2. Založenie porastov rýchlorastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín nebude mať negatívny vplyv na biodiverzitu a sústavu NATURA. Zoznam energetických a technických plodín vrátane rýchlorastúcich drevín bude vytvorený MPA RV SR kde budú vymedzené druhy rastlín, ktoré možno považovať za mladinu s krátkodobým striedaním, a bude určený cyklus zberu;
3. Pokiaľ ide o spracovanie biomasy na energiu, technológia sa zameriava na spracovanie prevažne odpadu a vedľajších produktov (min. 50% vstupov);
4. Pokiaľ ide o výrobu elektriny spaľovaním bioplynu, musí žiadateľ z ročnej výroby tepla využiť najmenej 50 % na dodávku využiteľného tepla;
5. V prípade investícií do výroby energie je podmienkou, že všetka vyrobená energia sa spotrebuje výhradne vo vlastnom podniku;
6. V prípade OZE na energetickú transformáciu biomasy a to cielene zo ŽV, živočíšnych produktov a odpadov a doplnkovo pestovanej biomasy na plochách nevyužívanej poľnohospodárskej pôdy, odpadovej biomasy primárne zo ŽV, biomasy z biologicky rozložiteľného odpadu z vlastnej činnosti. Investície budú zamerané na produkciu tepla a elektriny;
7. Súlad so zákonom č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby.

Pre projekty vyhodnocované v rámci FO 2B je podmienkou schválený podnikateľský plán v zmysle podopatrenia 6.1.

8.2.3.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Pri všetkých operáciách a činnostiach:

- uprednostnené budú projekty zavádzajúce inovatívne postupy, technológie a nové produkty v zmysle kapitoly 5.3.1 Inovácie;
- uprednostnené budú projekty prispievajúce k zvyšovaniu pridanej hodnoty;
- uprednostnené budú projekty v rámci kritických odvetví;
- uprednostnené budú projekty prispievajúce k udržaniu alebo zvýšeniu zamestnanosti;
- uprednostnené budú projekty na zabezpečenie zvyšovania produkcie a jej kvality;
- uprednostnené budú investície vedúce k rozšíreniu kapacít;
- prioritu budú mať projekty prispievajúce k ochrane životného prostredia;
- uprednostnené budú kolektívne investície a integrované projekty;
- V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu);
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- pre stavebné a technologické investície týkajúce sa uskladňovania a nakladania s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej ŽV sa budú brať do úvahy kategórie zraniteľných oblastí (pôdny portál VÚPOP);
- ak to bude uvedené v príslušnej výzve, projekty pre FO 2A a 2B sa budú hodnotiť samostatne, pričom projekty 2B budú uprednostnené do výšky alokácie uvedenej vo výzve. Projekty nevybrané na základe bodovacieho skóre na financovanie v rámci FO 2B, budú ďalej zaradené do hodnotenia projektov pre FO 2A.

Pri operáciách a činnostiach zameraných prioritne na využívanie závlah:

- v prípade investícií v oblastiach, kde existuje závlahová infraštruktúra, budú uprednostnené projekty závlah napojených a využívajúcich túto existujúcu infraštruktúru pred budovaním systémov, pre ktoré je potrebné vybudovať nové zdroje (studne);
- uprednostnené budú projekty rekonštrukcie a dostavby reálne využívaných závlah pred závlahami dlhodobo nepoužívanými;
- v prípade existujúcich závlah, uprednostnené budú projekty s vyššími úsporami vody.

Pri operáciách a činnostiach zameraných prioritne na energetické využívanie biomasy:

- uprednostnené budú projekty zamerané na spracovanie a využitie najmä odpadovej biomasy, tzn. odpady a vedľajšie produkty tvoria aspoň 70 % vstupov.
- Z dôvodu, že uvedená operácia okrem primárnej FO 2A sekundárne prispieva aj k FO 5C, bude vo výzve určená samostatná indikatívna alokácia a bude sa samostatne vyhodnocovať aj následne monitorovať.

Pri operáciách a činnostiach zameraných na reštrukturalizáciu podniku alebo diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby budú uprednostnené:

- projekty s vyšším predpokladaným rastom produktivity alebo zamestnanosti vplyvom reštrukturalizácie v podniku;
- projekty s komplexnejším projektom diverzifikácie poľnohospodárskych činností podniku;
- projekty s väčším zameraním na uskladnenie a pozberovú úpravu vyrobenej produkcie s cieľom stabilizácie a posilnenia odbytových možností vyrobenej produkcie.

8.2.3.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Základná miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 50 % v prípade menej rozvinutých regiónov (mimo Bratislavského kraja);
- 40 % v prípade iných regiónov (Bratislavský kraj).

Zároveň platí, že základná miera podpory sa zvyšuje:

- o 20 % v prípade mladých poľnohospodárov;
- o 20 % v prípade ekologického poľnohospodárstva;
- o 20 % v prípade kolektívnych (združených) investícií;
- o 20 % v prípade operácií v rámci operačných skupín EIP;
- o 20 % v prípade integrovaných projektov s inými opatreniami.

V prípade, ak predmetom projektu je aj spracovanie, kde výstupom je produkt mimo prílohy I, bude na uvedenú časť nasledovná miera podpory:

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre mikro a malé podniky:

- 55% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 45% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre stredné podniky:

- 45% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 35% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre veľké podniky:

- 35% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 25% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

*„Podpora v rámci **bratislavského kraja** bude poskytovaná v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 1407/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis, v ostatných krajoch SR bude podpora vykonávaná v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 651/2014 vyhlasujúcim určité kategórie pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.“*

Miera podpory sa môže zvýšiť kombinovane najviac do 90% z celkových oprávnených výdavkov.

Maximálna výška oprávnených výdavkov na jeden projekt v rámci kategórie A je 2 000 000 €. Maximálna výška oprávnených výdavkov na jeden projekt v rámci kategórie B je 200 000 €. V rámci kolektívnych investícií bude maximálna suma na projekt 1 000 000 € na každého prijímateľa alebo partnera, najviac 10 000 000 €. V rámci integrovaných projektov bude maximálna suma na projekt najviac 10 000 000 €.

8.2.3.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.3.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Zložité verejné obstarávanie
- Zložitá problematika v súvislosti s investíciami do zavlažovania
- Neskúsenosť malých farmárov s podávaním žiadostí a riadením investičných projektov

8.2.3.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Dobré zadefinovanie postupov pri verejnom obstarávaní v príručkách;
- Zabezpečenie informačných akcií pri vyhlasovaní výziev.

8.2.3.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné dokumentovať stav pred investíciou a následne efektívne skontrolovať parametre investície fyzickou kontrolou oprávnených výdavkov na mieste po ukončení investície a taktiež oprávnenosť výdavkov administratívnou kontrolou.

8.2.3.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

8.2.3.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie neproduktívnych investícií

Vymedzenie kolektívnych investícií

Kolektívnymi (združenými) investíciami sa rozumejú investície, ktoré sa realizujú viac ako jedným poľnohospodárom resp. iným oprávneným subjektom a z uvedeného dôvodu prinášajú synergický efekt. Prijímateľom finančnej podpory môže byť buď vzniknutý právny subjekt alebo jeden subjekt, ktorý na základe zmluvy spolupracuje s iným subjektom/subjektmi a všetci sú beneficiarmi a alebo spoluriešitelia projektu. Kolektívne (združené) investície nepriamo prispievajú k cieľom opatrenia Spolupráca.

V rámci opatrenia sa uvažuje iba pri investíciách v súvislosti so zavlažovaním a tiež v spojitosti s Opatrením 16 pri aktivitách zameraných na EIP, klastre, krátke obchodné reťazce a miestne trhy resp. na pilotné projekty.

Vymedzenie integrovaných projektov

V rámci podopatrenia 4.1 budú môcť byť realizované len integrované projekty zahŕňajúce opatrenie 4, 6 a

16.

Integrovaným projektom sa rozumie projekt, v rámci ktorého sa uplatní zvýšená intenzita pomoci na náklady spadajúce pod opatrenie 4, zahŕňajúci podporu v rámci viac ako jedného opatrenia alebo v rámci čiastkových opatrení v rámci dvoch rôznych opatrení. Kombinácia podopatrení 4.1 a 4.2 nie je považovaná za integrovaný projekt. V prípade integrovaného projektu, ktorý zahŕňa podporu v rámci opatrenia 4, musí byť súčasťou tohto projektu popis zvýšenia účinnosti operácií ich realizáciou spoločne. Integrované projekty budú podávané naraz a naraz budú aj hodnotené. Všetky podmienky spôsobilosti, vzťahujúce sa na danú investíciu v rámci danej operácie, ktorá je súčasťou integrovaného projektu, musia byť splnené v čase schválenia projektu, aj keď sa určité operácie budú vykonávať v neskoršej fáze.

Vymedzenie a určenie oprávnených oblastí sústavy Natura 2000 a ďalších oprávnených oblastí s vysokou prírodnou hodnotou

Opis zamerania podpory na poľnohospodárske podniky v súlade s analýzou SWOT v súvislosti s prioritou uvedenou v článku 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

V nadväznosti na SWOT analýzu a stratégiu budú investície zacielené podľa sektorov a veľkosti fariem. Na základe sektorových analýz budú oprávnené na podporu sektory živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby pre všetky veľkostné kategórie fariem (kategória A). Sektorové zameranie sa neuplatní pre farmy so štandardnou produkciou od 15 000 do 249 999 (kategória B, sektory môžu byť prioritované v rámci selekčných kritérií). Investície do fariem budú zamerané na zvýšenie výkonnosti, poľnohospodárskej diverzifikácie a zvyšovanie pridanej hodnoty. Týmto rozdelením sa zabezpečí lepšie **zacielenie** na mladých a malých farmárov, začínajúce farmy a stredne veľké farmy.

Zoznam nových požiadaviek stanovených v právnych predpisoch Únie, na plnenie ktorých sa môže poskytnúť podpora podľa článku 17 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nezohľadnia sa žiadne nové požiadavky vyplývajúce z právnych predpisov Únie.

V prípade potreby minimálne normy energetickej účinnosti uvedené v článku 13 písm. c) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014;

V zmysle delegovaného aktu 807/2014, čl. 13 bod c) členské štáty vyžadujú súlad s minimálnymi normami energetickej účinnosti pre podporované investície do infraštruktúr energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré spotrebúvajú alebo vyrábajú energiu, ak na vnútroštátnej úrovni takéto normy existujú; budú tieto normy stanovené na základe zákona 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby.

V prípade potreby vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014.

Netýka sa, pretože nebudú podporované investície na výrobu bioenergie vrátane biopalív z obilnín a ďalších plodín s vysokým obsahom škrobu, cukornatých a olejnatých plodín.

8.2.3.3.2. B: Investície do spracovania, uvádzania na trh, vývoja poľnohosp. výrobkov a prispievajúce k úsporám energetickej spotreby

Podopatrenie:

- 4.2. – Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov

8.2.3.3.2.1. Opis typu operácie

Opis operácie:

Oprávnené sú investície do hmotného majetku, ktoré sa týkajú spracovania, skladovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, na ktoré sa vzťahuje príloha I ZFEÚ alebo výroby, spracovania, skladovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja potravinárskych výrobkov, pričom výstupom výrobného procesu môže byť aj výrobok, na ktorý sa príloha I ZFEÚ nevzťahuje a na investície, ktoré zároveň prispievajú k úsporám spotreby energie. Investícia sa týka výlučne vlastnej činnosti podniku.

Operácia prispieva prioritne k fokusovej oblasti 3A.

Operácia prispieva sekundárne k fokusovej oblasti 6A.

Rozsah činností:

1. výstavba vrátane prípravy staveniska, rekonštrukcia a modernizácia objektov súvisiacich so spracovaním, skladovaním, uvádzaním na trh a/alebo vývojom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane kancelárií (sklady obalových materiálov, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a pomôcok);
2. obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, vrátane laboratórneho vybavenia a detektorov kovov v rámci procesu spracovania, skladovania, uvádzania na trh produktov a /alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane produktov s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít podľa osobitného predpisu (nariadenie EÚ č. 1151/2012 , nariadenie (EÚ) č. 1308/2013);
3. stavebné alebo technologické investície na vytvorenie alebo modernizáciu miestnej zbernej siete - príjem, skladovanie, úprava, triedenie a balenie;
4. nákup chladiarenských, mraziarenských alebo termoizolačných nákladných, osobných alebo špeciálnych automobilov, prívesov a návěsov, nákladných automobilov a prívesov (návěsov) špecializovaných na prepravu zvierat (aj nad 3,5 t), manipulačných vozíkov v súvislosti so spracovaním, resp. uvádzaním na trh
5. zavedenie technológií a postupov s cieľom vytvoriť nové alebo kvalitnejšie výrobky a otvorenie nových trhov, najmä v súvislosti s krátkym dodávateľským reťazcom vrátane podpory uvádzania výrobkov na trh alebo vypracovania programov správnej výrobnéj praxe;
6. stavebné alebo technologické investície podporujúce lepšie využitie alebo elimináciu vedľajších produktov alebo odpadu a čistiare odpadových vôd;
7. investície v súvislosti s výrobou a miešaním krmív z poľnohospodárskych produktov
8. investície na vybudovanie a zariadenie vlastných podnikových predajní;

Pozn.: V prípade sektora „hrozno a víno“ sú neoprávnenými investíciami investície do nákupu vnútorného vybavenia pre predajné a prezentačné priestory v rámci výrobného podniku[1], pretože tieto investície sú oprávnenými na podporu z Národného podporného programu v rámci SOT s vínom.

- investície do zlepšenia pracovného prostredia pre zamestnancov (hygienické zariadenia, jedálne, odpočívárne, klimatizácia).

[1] V rámci Národného podporného programu SR v rámci SOT s vínom sú oprávnené iba náklady na nákup hmotného majetku v súvislosti s vnútorným vybavením a zariadením, napr. nábytok, chladiarenské zariadenie, umývací drez, výčapné zariadenie, sanitárne zariadenie a pod. Vylúčené sú akékoľvek náklady na stavebné práce napr. výstavba hrubej stavby, zavedenie elektroinštalácie, vodoinštalácie, nanosenie omietky, vymaľovanie a pod.

8.2.3.3.2.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok)

8.2.3.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách;
- zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve;
- nariadenie (EÚ) č. 1310/2013 ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

8.2.3.3.2.4. Prijímatelia

Prijímateľmi pomoci sú:

1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby (s výnimkou rybích produktov) v rámci celého rozsahu činností.
2. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby ako aj spracovania vlastnej produkcie. V tomto prípade prijímateľ podpory bude môcť predávať výhradne výrobky, na ktoré sa ako vstup vzťahuje príloha I ZFEÚ.

8.2.3.3.2.5. Oprávnené náklady

1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností;
2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známok v spojitosti so spracovaním poľnohospodárskych produktov);
3. súvisiace všeobecné náklady definované v kapitole 8.1.3 (v zmysle č. 45 nariadenia 1305/2013.).

8.2.3.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

1. Dodržanie všeobecných podmienok oprávnenosti v zmysle kapitoly 8.1.3;
2. Predkladanie podnikateľského plánu;
3. Oprávnené sú len tie investície, ktoré sa týkajú spracovania, uvádzania na trh alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov v súvislosti so:
  - a. zavádzaním výroby nových ako aj tradičných výrobkov
  - b. zavádzaním novej techniky/technológií;
  - c. rozširovaním výroby
  - d. zvýšením efektívnosti výrobného procesu
  - e. zvýšením účinnosti využitia energie (ide o investície vyplývajúce z energetických auditov v zmysle 476/2008 Z. z. o efektívnosti pri používaní energie);
  - f. zavádzaním a rozširovaním informačných a komunikačných technológií;
  - g. podporou budovania odbytových miest pre odbyt poľnohospodárskej produkcie a produktov spracovania poľnohospodárskej výroby.
4. Na vstupy do výrobného procesu sa vzťahuje príloha I ZFEÚ;
5. Výstupom výrobného procesu môže byť:
  - produkt prílohy I ZFEÚ;
  - ďalšie potraviny v zmysle zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách, ktoré nie sú zahrnuté medzi produktmi prílohy I ZFEÚ;
  - ostatné produkty pre poľnohospodársku a potravinársku výrobu.

Podmienkou pre oprávnenosť získania NFP je spracovanie produktov, ktorých suroviny obsahujú najmenej 75% z celkovej spotreby surovín daného výrobku (do ktorých sa nezapočítava voda), ktorých pôvod je vyprodukovaný na území SR (uvedená podmienka neplatí pre projekty v rámci prechodu záväzkov z PRV 2007-2013.); produkt prílohy I ZFEÚ; ďalšie potraviny v zmysle zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách, ktoré nie sú zahrnuté medzi produktmi prílohy I ZFEÚ.

8.2.3.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

1. príspevok investície k udržaniu alebo zvýšeniu zamestnanosti alebo k zvyšovaniu efektívnosti výroby;
2. investícia sa týka výrobcov, ktorých výrobky majú Značku kvality SK, iný certifikát kvality alebo chránené označenie pôvodu, chránené zemepisné označenie alebo sú to výrobky s označením

zaručená tradičná špecialita;

3. príspevok investície k zvýšeniu produkcie alebo k zvýšeniu kvality výrobkov;
4. uprednostnené budú projekty s väčšou preukázanou komplexnosťou, udržateľnosťou, realizovateľnosťou, efektívnosťou a hospodárnosťou:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu.

5. zvýhodnenie integrovaných projektov;

6. žiadateľ poskytujú možnosť absolvovania praxe pre študentov potravinárskych a poľnohospodárskych študijných alebo učebných odborov.

8.2.3.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

1. výstup v rámci prílohy I.

Základná miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:

pre mikro, malý a stredný podnik:

- 50% v prípade menej rozvinutých regiónov (mimo Bratislavského kraja);
- 40% v prípade ostatných regiónov (Bratislavský kraj);

pre veľký podnik, výška oprávnených výdavkov:

- 35% v prípade menej rozvinutých regiónov ako aj ostatných regiónov

Zároveň platí, že základná miera podpory sa zvýši o 20%:

- v prípade operácií v rámci operačných skupín EIP;
- v prípade integrovaných projektov s inými opatreniami.

Miera podpory sa môže zvýšiť kombinovane najviac do 90% z celkových oprávnených výdavkov.

2. výstup mimo prílohy I.

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre mikro a malé podniky:

- 55% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 45% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre stredné podniky:

- 45% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 35% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre veľké podniky:

- 35% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 25% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

*„Podpora v rámci **bratislavského kraja** bude poskytovaná v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 1407/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis, v ostatných krajoch SR bude podpora vykonávaná v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 651/2014 vyhlasujúcim určité kategórie pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.“*

Maximálna výška oprávnených nákladov na jeden projekt je 2 000 000 €. V rámci kolektívnych investícií bude maximálna suma na projekt 2 000 000 € na každého prijímateľa alebo partnera, najviac 10 000 000 €. V rámci integrovaných projektov bude maximálna suma na projekt najviac 10 000 000 €.

8.2.3.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.3.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Zložité verejné obstarávanie

8.2.3.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Dobrá zadefinovanie postupov pri verejnom obstarávaní v príručkách;
- Zabezpečenie informačných akcií pri vyhlasovaní výziev.

8.2.3.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné dokumentovať stav pred investíciou a následne efektívne skontrolovať parametre investície fyzickou kontrolou oprávnených výdavkov na mieste po ukončení investície a taktiež oprávnenosť výdavkov administratívnou kontrolou.

8.2.3.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

8.2.3.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie neproduktívnych investícií

Vymedzenie kolektívnych investícií

Kolektívnymi (združenými) investíciami sa rozumejú investície, ktoré sa realizujú viac ako jedným poľnohospodárom a z uvedeného dôvodu prinášajú synergický efekt. Prijímateľom finančnej podpory môže byť buď vzniknutý právny subjekt (skupina výrobcov, organizácia výrobcov, medziodvetvová organizácia a pod.), alebo jeden subjekt, ktorý na základe zmluvy spolupracuje s iným subjektom/subjektmi a všetci sú beneficiarmi a spoluriešitelia projektu. Kolektívne (združené) investície nepriamo prispievajú k cieľom opatrenia Spolupráca.

Vymedzenie integrovaných projektov

V rámci podopatrenia 4.2 budú môcť byť realizované len integrované projekty zahŕňajúce opatrenie 4, 6 a 16.

Integrovaným projektom sa rozumie projekt, v rámci ktorého sa uplatní zvýšená intenzita pomoci na náklady spadajúce pod opatrenie 4, zahŕňajúci podporu v rámci viac ako jedného opatrenia alebo v rámci čiastkových opatrení v rámci dvoch rôznych opatrení. Kombinácia podopatrení 4.1 a 4.2 nie je považovaná za integrovaný projekt. V prípade integrovaného projektu, ktorý zahŕňa podporu v rámci opatrenia 4, musí byť súčasťou tohto projektu popis zvýšenia účinnosti operácií ich realizáciou spoločne. Integrované projekty budú podávané naraz a naraz budú aj hodnotené. Všetky podmienky spôsobilosti, vzťahujúce sa na danú investíciu v rámci danej operácie, ktorá je súčasťou integrovaného projektu, musia byť splnené v čase schválenia projektu, aj keď sa určité operácie budú vykonávať v neskoršej fáze.

Vymedzenie a určenie oprávnených oblastí sústavy Natura 2000 a ďalších oprávnených oblastí s vysokou prírodnou hodnotou

Opis zamerania podpory na poľnohospodárske podniky v súlade s analýzou SWOT v súvislosti s prioritou uvedenou v článku 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Opis zacielenia podpory pre poľnohospodárske podniky na reštrukturalizáciu v súlade s analýzou SWOT vo vzťahu k prioritě 2: Pre SR je charakteristická nízka pridaná hodnota poľnohospodárskej výroby na pracovníka pre veľkostné skupiny fariem od 500 do 2500 ha. Z uvedeného dôvodu bude podpora na

reštrukturalizáciu cielená na tieto podniky.

Zoznam nových požiadaviek stanovených v právnych predpisoch Únie, na plnenie ktorých sa môže poskytnúť podpora podľa článku 17 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

V prípade potreby minimálne normy energetickej účinnosti uvedené v článku 13 písm. c) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014;

V zmysle delegovaného aktu 807/2014, čl. 13 bod c) členské štáty vyžadujú súlad s minimálnymi normami energetickej účinnosti pre podporované investície do infraštruktúr energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré spotrebúvajú alebo vyrábajú energiu, ak na vnútroštátnej úrovni takéto normy existujú; budú tieto normy stanovené na základe zákona 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby.

V prípade potreby vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014.

Netýka sa.

8.2.3.3.3. C: Vypracovanie a vykonanie projektov pozemkových úprav

Podopatrenie:

- 4.3. – Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôbením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

8.2.3.3.3.1. Opis typu operácie

Realizácia pozemkových úprav je dôležitá vzhľadom na zamedzenie prebiehajúcich negatívnych procesov vo vidieckej a poľnohospodárskej krajine ako sú: nezrovnalosti v evidencii pozemkového vlastníctva, čo vedie k tomu, že súčasní obhospodarovatelia pozemkov nemajú možnosť uzatvoriť korektné nájomné zmluvy k reálnym pozemkom; nízka podpora rozvoja malých podnikov osobitne SHR; nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom tvoriacich existujúcu infraštruktúru (väčšina súčasných poľných a lesných ciest nie je majetkovoprávne usporiadaná). Tieto problémy riešia práve pozemkové úpravy, ktoré prispievajú k:

- zníženiu fragmentácie pozemkového vlastníctva;
- obnove evidencie pozemkov a podpore hospodárenia na pozemkoch;
- vytvoreniu novej evidencie pozemkového vlastníctva na zabezpečenie súladu medzi pozemkami produkčných celkov z LPIS a údajmi v katastri nehnuteľností so skutkovým stavom v teréne;
- vytvoreniu podmienok pre korektné nájomné vzťahy k pozemkom ako základný predpoklad pre poskytovanie priamych platieb na pôdu;
- podpore hospodárenia na upravených pozemkoch, čo vytvára predpoklad pre rozvoj trhu s pôdou s cieľom zlepšenia podmienok obhospodarovania pozemkov za účelom zlepšenia podnikania na pôde.

Pozemkové úpravy vo všeobecnosti zahŕňajú vypracovanie a vykonanie projektu pozemkových úprav a následnú realizáciu spoločných zariadení a opatrení. Samotné vypracovanie a vykonanie projektu pozemkových úprav pozostáva z troch častí: spracovanie úvodných podkladov, spracovanie projektu a vykonanie (bližšie 9 dodacích etáp). Projekt je ukončený právoplatným rozhodnutím schválenia vykonania projektu pozemkových úprav, na základe ktorého sa projekt zapíše do katastra nehnuteľností a tým je definitívne skončený.

Podľa § 27 ods. (2) zákona č. 330/1991 Zb. v znení neskorších predpisov okresný úrad môže, po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav podľa § 14 ods. 4, zabezpečiť výstavbu spoločných zariadení a opatrení. Až keď sa zrealizujú všetky spoločné zariadenia a opatrenia v obvode pozemkových úprav navrhnutých v projekte pozemkových úprav sú naplnené ciele pre predmetné územie.

Ďalšie informácie špecifické pre danú operáciu:

Finančná pomoc v zmluvách na vypracovanie a vykonanie projektov pozemkových úprav spolufinancovaných EÚ je vo väčšine prípadov, vzhľadom na časový a finančný horizont projektov pozemkových úprav, rozdelená na dve programovacie obdobia, v tomto prípade na programovacie obdobie 2007 – 2013 s fakturovaním do 31.3.2015 a na programovacie obdobie 2014 – 2020.

Z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 je potreba finančných prostriedkov v objeme 40- 55 mil. € na realizáciu projektov pozemkových úprav, pričom v objeme 35 mil. € budú realizované projekty pozemkových úprav s predpokladom začatia realizácie prác v roku 2015 a zvyšný objem finančných

prostriedkov sa použije na práce súvisiace s vyhotovením projektov pozemkových úprav, ktoré budú verejne obstarané v roku 2016. Okrem toho sa predpokladá prechod záväzkov z PRV SR 2007-2013 do PRV SR 2014-2020 vo výške 2 mil. €.

Práce súvisiace so zabezpečením vypracovania a vykonania projektu pozemkových úprav sú rozdelené do viacerých etáp, pričom priemerná doba trvania vypracovania a vykonania projektu je 5 - 6 rokov. Ich prípadné prerušenie a ukončenie niektorej z etáp je neefektívne. Čiastkové výsledky sú nepoužiteľné, pretože výsledkom musí byť právoplatné rozhodnutie správneho orgánu, ktorým sa zakladajú, menia a rušia vlastnícke vzťahy k pozemkom.

V prípadoch nepokračovania začatých konaní a prác spojených s pozemkovými úpravami by to bolo neefektívne vynakladanie finančných prostriedkov.

Na základe skúseností z predchádzajúceho programovacieho obdobia PRV 2007-2013 sa zavádzajú legislatívne a technické zmeny, ktorých cieľom je skrátenie procesu vypracovania a vykonania projektov pozemkových úprav. Novelou zákona o pozemkových úpravách č. 330/1999 Zb. sa zefektívňujú správne procesy, čo prispieva k skráteniu schvaľovacieho procesu projektov. Za účelom skrátenia procesu vypracovania a vykonania projektu pozemkových úprav bolo pôvodných 47 etáp čiastočne zredukovaných a zlúčených do 9-tich nasledujúcich etáp:

Úvodné podklady

1. Operát obvodu projektu PÚ (bodové pole, hranica obvodu, polohopis a výškopis)
2. Aktualizácia BPEJ, mapa hodnoty a register pôvodného stavu
3. Všeobecné zásady funkčného usporiadania územia v obvode pozemkových úprav (súčasný stav, miestny územný systém ekologickej stability, návrh)

Návrh nového usporiadania v obvode pozemkových úprav

4. Zásady umiestnenia nových pozemkov
5. Plán spoločných zariadení a opatrení a verejných zariadení a opatrení
6. Rozdeľovací plán vo forme umiestňovacieho a vytyčovacieho plánu

Vykonanie projektu

7. Postup prechodu na hospodárenie v novom usporiadaní
8. Vytýčenie vybraných lomových bodov hraníc nových pozemkov
9. Rozdeľovací plán vo forme obnovy katastrálneho operátu alebo geometrického plánu

8.2.3.3.3.2. Druh podpory

grant (nenávratný finančný príspevok), zálohová platba do výšky 50 %

8.2.3.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločnostiach;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní.

8.2.3.3.3.4. Prijímatelia

Prijímateľ finančnej pomoci: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Konečný prijímateľ nefinančnej pomoci:

Priamy– štátna správa v oblasti pozemkových úprav a ochrany poľnohospodárskej pôdy.

Nepriamy– obhospodarovatelia a vlastníci pôdy a miestna územná samospráva.

8.2.3.3.3.5. Oprávnené náklady

1. Investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane zelenej infraštruktúry;
2. Administratívne náklady na vykonanie projektov pozemkových úprav sú oprávnené iba v prípade, že dôjde k následnému vykonaniu samotnej investície prostredníctvom podopatrenia D: Vybudovanie spoločných zariadení a opatrení;
3. Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 - náklady na riadenie projektu v zmysle kapitoly 8.1.3

8.2.3.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

- Projekty pozemkových úprav sú oprávnené len ak splnia povinné kritériá stanovené v závislosti od priority podľa materiálu “Návrh priorít pre PRV 2014-2020 pre pozemkové úpravy” (napr. deklarováný záujem obce, deklarováný záujem vlastníkov atď.);
- Projekty pozemkových úprav v novom programovom období 2014-2020 sa môžu začať vyhotovovať až po dobudovaní spoločných zariadení naprojektovaných v starom programovom období 2007-2013;
- Projekty pozemkových úprav budú oprávnené len ak dodržia všeobecné podmienky oprávnenosti uvedené v kapitole 8.1.3;
- Prostriedky nie je možné čerpať na katastrálne územia ležiace mimo územia Slovenska.

8.2.3.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty so zaradením prvkov zelenej infraštruktúry.

Výberové kritéria budú uplatnené aj v závislosti od priority podľa materiálu “Návrh priorít pre PRV 2014-2020 pre pozemkové úpravy”. Konkrétne sa jedná napr. o:

- priemerný počet parciel na jedného vlastníka/ vlastníkov na jednu parcelu/ parciel na hektár/ vlastníkov na hektár/ vlastníckych vzťahov na hektár,
- podiel špeciálnych kultúr poľnohospodárskej pôdy,
- podiel lesných pozemkov,
- neprístupnosť pozemkov,
- stupeň ekologickej stability územia,
- záber pôdy pre celospoločenský a obecný záujem,
- ohrozenosť územia,
- rómske osady,
- hospodárske pomery,
- a ďalšie dôvody.

8.2.3.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory celkových oprávnených výdavkov:

- 100%.

8.2.3.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.3.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

8.2.3.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

8.2.3.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

8.2.3.3.3.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

8.2.3.3.3.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie neproduktívnych investícií

Vymedzenie kolektívnych investícií

Vymedzenie integrovaných projektov

Vymedzenie a určenie oprávnených oblastí sústavy Natura 2000 a ďalších oprávnených oblastí s vysokou prírodnou hodnotou

Opis zamerania podpory na poľnohospodárske podniky v súlade s analýzou SWOT v súvislosti s prioritou uvedenou v článku 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Zoznam nových požiadaviek stanovených v právnych predpisoch Únie, na plnenie ktorých sa môže poskytnúť podpora podľa článku 17 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

V prípade potreby minimálne normy energetickej účinnosti uvedené v článku 13 písm. c) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014;

Netýka sa.

V prípade potreby vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014.

Netýka sa.

8.2.3.3.4. D: Vybudovanie spoločných zariadení a opatrení

Podopatrenie:

- 4.3. – Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôsobením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

8.2.3.3.4.1. Opis typu operácie

Pozemkové úpravy v predmetnom katastrálnom území možno považovať za skončené až po vybudovaní všetkých spoločných zariadení a opatrení navrhnutých v projekte pozemkových úprav, čím sa pozemky vstupujúce do pozemkových úprav stávajú lepšie prístupnými, budovaním protivodňových objektov sa zabraňuje odplavovaniu ornice, pomocou vodohospodárskych stavieb sa regulujú vodné toky a pomocou ekologických zariadení sa zabraňuje vodnej a veternej erózií a tým sa zvyšuje a chráni kvalita pôdy.

V zmysle platnej legislatívy (§12 ods.4 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách) spoločné zariadenia a opatrenia, ktoré slúžia vlastníkom pozemkov v obvode pozemkových úprav, sú:

- cestné komunikácie (poľné cesty a lesné cesty) slúžiace na sprístupnenie pozemkov a súvisiace stavby (mosty, priepusty, železničné priecestia a pod.),
- protierózne opatrenia slúžiace na ochranu pôdy pred veternou eróziou a vodnou eróziou a súvisiace stavby (zatrávnenia, zalesnenia, vetrolamy, vsakovacie pásy, terasy, prehrádzky a prielahy),
- opatrenia na ochranu životného prostredia, ktoré spočívajú hlavne vo vytvorení ekologickej stability a podmienok biodiverzity krajiny (biokoridory, biocentrá interakčné prvky, sprievodná zeleň),
- vodohospodárske opatrenia, ktoré zabezpečujú krajinu pred prívalovými vodami a podmáčaním a zabezpečujú zdroj vody na krytie vlahového deficitu (nádrže, poldre, odvodnenia a závlahy),
- ďalšie spoločné zariadenia a opatrenia.

Spoločné zariadenia a opatrenia sú na základe platnej legislatívy budované v súlade s požiadavkami a podmienkami ochrany životného prostredia a tvorby územného systému ekologickej stability (§1 zákona č. 330/1991 Zb). V etape spracovávania úvodných podkladov sa v zmysle §9 ods.9 , 10 a 11 zákona č. 330/1991 Zb. spracovávajú „Miestny územný systém ekologickej stability na účel pozemkových úprav“ a „Všeobecné zásady funkčného usporiadania územia v obvode pozemkových úprav“.

Obsah a štruktúra „Miestneho územného systému ekologickej stability na účel pozemkových úprav“ vyplýva z právnych predpisov na ochranu prírody a krajiny (zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny), je však prispôbená požiadavkám procesu pozemkových úprav. Vyhotovuje ho organizácia ochrany prírody alebo fyzická a právnická osoba zapísaná Ministerstvom životného prostredia SR v osobitnom zozname, ktorý každoročne uverejňuje vo svojom vestníku. V rámci spracovania „Všeobecných zásad funkčného usporiadania územia“ sa v súvislosti so zabezpečením ochrany životného prostredia vykonáva aj prieskum a rozbor najvhodnejšieho spôsobu využitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, zachovania a zvyšovania jej úrodnosti a produkčných schopností a ochrany pred znehodnotením; požiadaviek na tvorbu miestneho územného systému ekologickej stability, požiadaviek na ochranu prírody a jednotlivých prírodných zdrojov; ako aj potreby úpravy vodného režimu. V nadväznosti na výsledky prieskumov a rozborov sa v tejto súvislosti navrhuje okrem iného aj vytvorenie nových pôdnych celkov určených na vyčlenenie poľnohospodársky obrábaných pozemkov; vytvorenie nového systému protieróznej a protipovodňovej ochrany; ako aj vytvorenie nových prvkov na zvýšenie ekologickej stability územia.

Vybudovaním spoločných zariadení a opatrení dochádza k reálnemu predpokladu zníženia nákladov na prepravu materiálov (osív, sadív, hnojív a pod.); k optimálnej kultivácii a ošetrovaniu pozemkov vplyvom racionálnejšieho rozmiestnenia a tvaru parciel; k modernizácii a prispôsobeniu poľnohospodárstva a lesného hospodárstva vrátane lepšieho prístupu k poľnohospodárskej a lesnej pôde; čím okrem iného dochádza k úspore energií, najmä pohonných hmôt.

Ďalšie informácie špecifické pre danú operáciu:

- Spoločné zariadenia a opatrenia sú: komunikačné (poľné a lesné cesty), protierózne (zariadenia a opatrenia zabraňujúce vodnej a veternej erózii), protipovodňové (zariadenia a opatrenia zabezpečujúce zadržiavanie vody v území a ochranu pre povodňami), vodohospodárske (úpravy vodných tokov a výstavba vodohospodárskych zariadení a opatrení), ekologické (výsadba zelene), zrealizované a skolaudované. V zmysle platnej legislatívy (§12 ods.8 zákona č. 330/1991 Zb.) potrebu pozemkov na spoločné zariadenia a opatrenia znášajú všetci účastníci okrem vlastníkov, ktorí súhlasili s vyrovnaním v peniazoch, a to podľa pomeru ich nároku na vyrovanie.
- Podľa §18 ods.2 spoločné zariadenia a opatrenia plánované a vykonané v rámci pozemkových úprav vlastní obec, v ktorej sa nachádzajú, okrem spoločných zariadení a opatrení uvedených v §11 ods.21, ktoré vlastní štát okrem prípadov, ak správny orgán určí iného vlastníka na základe súhlasu v rozhodnutí o schválení projektu pozemkových úprav a ich správu vykonáva organizácia poverená štátom alebo organizácia podľa osobitných predpisov.
- Na základe doterajších praktických skúseností, spoločné zariadenia a opatrenia zaberajú približne 2-8% územia, ktoré je predmetom pozemkových úprav.
- Práce súvisiace s realizáciou navrhovaných spoločných zariadení a opatrení sú časovo kratšie ako vypracovanie a vykonanie projektov pozemkových úprav, priemerná doba výstavby je 1-2 roky, ale sú finančne podstatne náročnejšie. Zároveň je možné ich zrealizovať len na majetkovoprávne usporiadaných pozemkoch, ktoré sa stanú vlastníctvom obce alebo štátu až po zapísaní projektu pozemkových úprav do katastra nehnuteľností. Ide najmä o projekty začaté a rozpracované v rámci predchádzajúcich podporných programov a programovacieho obdobia 2007 – 2013. Predpokladaný objem finančných prostriedkov na realizáciu vybudovania najnevyhnutnejších spoločných zariadení predstavuje 30- 45 mil. €.

8.2.3.3.4.2. Druh podpory

grant (nenávratný finančný príspevok), zálohová platba do výšky 50 %

8.2.3.3.4.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločnostiach;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny;
- zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní.

8.2.3.3.4.4. Priímatelia

Prijímateľ finančnej pomoci: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce.

Konečný prijímateľ nefinančnej pomoci:

Priamy – štátna správa v oblasti pozemkových úprav a ochrany poľnohospodárskej pôdy.

Nepriamy – obhospodarovatelia a vlastníci pôdy a miestna územná samospráva.

8.2.3.3.4.5. Oprávnené náklady

1. Investície do dlhodobého hmotného majetku
2. Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 - náklady na riadenie projektu v zmysle kapitoly 8.1.3
3. Investície spojené s prvkami zelenej infraštruktúry.

8.2.3.3.4.6. Podmienky oprávnenosti

- Budú uplatňované kritéria spôsobilosti definované platnými právnymi, metodickými a technickými predpismi. Oprávnené sú len tie činnosti, ktoré zabezpečia kontinuitu pozemkových úprav v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ.
- Musia byť dodržané všeobecné podmienky oprávnenosti uvedené v kapitole 8.1.3.

8.2.3.3.4.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;

- uprednostnené budú projekty so zaradením prvkov zelenej infraštruktúry.

Taktiež budú zohľadnené výberové kritéria v závislosti od priority podľa materiálu “Návrh priorít pre PRV 2014-2020 pre pozemkové úpravy”.

8.2.3.3.4.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory celkových oprávnených výdavkov:

- 100%.

8.2.3.3.4.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.3.3.4.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

8.2.3.3.4.9.2. Zmierňujúce opatrenia

8.2.3.3.4.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

8.2.3.3.4.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

8.2.3.3.4.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie neproduktívnych investícií

Vymedzenie kolektívnych investícií

Vymedzenie integrovaných projektov

Vymedzenie a určenie oprávnených oblastí sústavy Natura 2000 a ďalších oprávnených oblastí s vysokou prírodnou hodnotou

Opis zamerania podpory na poľnohospodárske podniky v súlade s analýzou SWOT v súvislosti s prioritou uvedenou v článku 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Zoznam nových požiadaviek stanovených v právnych predpisoch Únie, na plnenie ktorých sa môže poskytnúť podpora podľa článku 17 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

V prípade potreby minimálne normy energetickej účinnosti uvedené v článku 13 písm. c) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014;

Netýka sa.

V prípade potreby vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014.

Netýka sa.

8.2.3.3.5. E: Investície týkajúce sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde

Podopatrenie:

- 4.3. – Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôsobením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

8.2.3.3.5.1. Opis typu operácie

Základom obhospodarovania lesov je racionálne sprístupnenie lesnou dopravnou sieťou. Na optimálne sprístupnenie lesov chýba v rámci lesov Slovenska dobudovať alebo zrekonštruovať ešte asi 3 000 – 5 000 km lesných ciest kategórie 1L, 2L /pevných odvozných ciest/ ako aj 3L, čo znamená, že sprístupňovanie lesov predstavuje najvyššiu prioritu lesného hospodárstva. Pri sprístupňovaní horských lesov sa odporúča postupovať diferencovane, podľa kategórií lesov s tým, že v hospodárskych lesoch sa uvažuje s optimálnou hustotou do 20 - 25 m.ha-1 kategórie 1L a 2L a pre ochranné lesy sa odporúča hustota 7 – 14 m.ha-1 lesných ciest. Zlepšenie dopravnej infraštruktúry v lesoch výrazne priamo prispeje k fokusovej oblasti 2C+ Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva.

V rámci tejto operácie sú oprávnené tie činnosti, ktoré sa týkajú infraštruktúry súvisiacej s výstavbou, dostavbou, prestavbou a rekonštrukciou lesných ciest a prístupu k lesnej pôde s výnimkou protipožiarnych lesných ciest.

Oprávnená bude rekonštrukcia a výstavba lesných ciest kategórií 1L a 2L, ktoré slúžia pre odvoz dreva, prístup hasičskej techniky a technologických vozidiel a so súčasným zohľadňovaním cieľov ochrany biodiverzity. Predovšetkým bude podporovaná rekonštrukcia a prestavba lesných ciest z najnižšej kategórie na vyššiu (t.j. z ciest 3L na kategóriu 2L alebo 1L).

Kategórie lesných ciest:

a) lesné cesty 1. triedy: odvozné cesty umožňujúce svojim priestorovým usporiadaním a technickou vybavenosťou celoročnú prevádzku návrhovým vozidlám. Cesty sú vybavené vozovkou z rôznych stavebných materiálov a odvodňovacími zariadeniami. Minimálna šírka jazdného pruhu je 3,0 m, voľná šírka koruny cesty minimálne 4,0 m. Maximálny pozdĺžny sklon nivelety cesty je 10 %, v extrémnych horských polohách na niektorých úsekoch najviac 12 %;

b) lesné cesty 2. triedy: odvozné cesty umožňujúce svojim priestorovým usporiadaním a nevyhnutnou technickou vybavenosťou aspoň sezónnu prevádzku návrhovým vozidlám. Povrch cesty sa odporúča podľa únosnosti podložínych zemín vybaviť prevádzkovým spevnením alebo jednoduchou vozovkou s prašným povrchom a odvodňovacími zariadeniami. Na únosných podložiach môžu byť cesty aj bez prevádzkového spevnenia. Minimálna šírka jazdného pruhu je 3,0 m, voľná šírka cesty minimálne 4,0 m. Maximálny pozdĺžny sklon nivelety cesty závisí od morfológie terénu, od druhu podložínych zemín, ich únosnosti a druhu spevnenia povrchu, nemá však presiahnuť hodnotu 12 %;

c) lesné cesty 3. triedy: trvalé približovacie cesty a zväžnice, ktoré slúžia na vývoz a približovanie dreva z porastov. Sú zjazdové pre traktory, špeciálne vývozné a približovacie prostriedky a pod. V priaznivých podmienkach je možný aj odvoz dreva. Pozdĺžny sklon sa pri tejto kategórii pohybuje aj nad 12%. Obmedzujúcim faktorom je únosnosť podložínych zemín a ich náchylnosť na eróziu. Povrch môže byť vybavený prevádzkovým spevnením, čiastočným prevádzkovým spevnením alebo je bez spevnenia.

Technická vybavenosť neexistuje, alebo je obmedzená len na čiastočné spevnenie povrchu, zlepšenie nosnosti podlažia a na nevyhnutné odvodnenie.

8.2.3.3.5.2. Druh podpory

grant (nenávratný finančný príspevok), zálohová platba do výšky 50 %

8.2.3.3.5.3. Odkazy na iné právne predpisy

- usmernenia EÚ pre štátnu pomoc v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve 2014 – 2020;
- zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch.

8.2.3.3.5.4. Priímatelia

- obhospodarovateľ lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch.

8.2.3.3.5.5. Oprávnené náklady

Oprávnené sú výdavky na:

- Investície súvisiace s výstavbou, rekonštrukciou a modernizáciou nehnuteľného majetku;
- Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1. v zmysle čl. 45 písm. c) nariadenia 1305/2013, ktoré sú bližšie špecifikované v kapitole 8.1.3.

8.2.3.3.5.6. Podmienky oprávnenosti

- Oprávneným žiadateľom je obhospodarovateľ lesa, ktorý obhospodaruje les s minimálnou výmerou 10ha;
- Výstavba nových lesných ciest ako aj rekonštrukcia existujúcich lesných ciest kategórie 1L, 2L a 3L bude oprávnená len na územiach, na ktorých sa budovaním ako aj rekonštrukciou lesných ciest nedosiahne ich hustota vyššia ako je optimálna (t.j. v hospodárskych lesoch hustota 20 - 25 m.ha-1 lesných ciest kategórie 1L a 2L, v ochranných lesoch 7–14 m.ha-1 lesných ciest kategórie 1L a 2L) na jeden lesný celok alebo na jedného obhospodarovateľa lesa;
- Dodržanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v kapitole 8.1.3.

8.2.3.3.5.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- prioritu budú mať projekty budovania/rekonštrukcie lesných ciest v oblasti výskytu kalamity;
- prioritu budú mať projekty budovania/rekonštrukcie lesných ciest v oblasti lesa rubnej veľkosti;
- prioritou bude rekonštrukcia ciest pred výstavbou nových ciest.

8.2.3.3.5.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory celkových oprávnených výdavkov:

- 80%.

8.2.3.3.5.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.3.3.5.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

8.2.3.3.5.9.2. Zmierňujúce opatrenia

8.2.3.3.5.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

8.2.3.3.5.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

8.2.3.3.5.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie neproduktívnych investícií

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 4.3 s podporou v rámci podopatrenia 8.3 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (v rámci podopatrenia 4.3 je oprávnená výstavba a rekonštrukcia lesných ciest a prístupu k lesnej pôde s výnimkou protipožiarneho lesných ciest, v rámci podopatrenia 8.3 je oprávnená výstavba a rekonštrukcia protipožiarneho lesných ciest).

Vymedzenie kolektívnych investícií

Vymedzenie integrovaných projektov

Vymedzenie a určenie oprávnených oblastí sústavy Natura 2000 a ďalších oprávnených oblastí s vysokou prírodnou hodnotou

Opis zamerania podpory na poľnohospodárske podniky v súlade s analýzou SWOT v súvislosti s prioritou uvedenou v článku 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Zoznam nových požiadaviek stanovených v právnych predpisoch Únie, na plnenie ktorých sa môže poskytnúť podpora podľa článku 17 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

V prípade potreby minimálne normy energetickej účinnosti uvedené v článku 13 písm. c) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014;

Netýka sa.

V prípade potreby vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014.

Netýka sa.

8.2.3.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.3.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov investície.
- Postupy verejného obstarávania.
- Efektívnosť a primeranosť vynaložených finančných prostriedkov na projekty pozemkových úprav.
- Nákladovosť realizácie projektov pozemkových úprav.
- Časová náročnosť projektov pozemkových úprav.
- Náročnosť národnej legislatívy v oblasti pozemkových úprav.

8.2.3.4.2. Zmierňujúce opatrenia

Povinnosť postupovať v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní, resp. podľa usmernenia pre obstarávanie prác, tovarov a služieb.

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť investícií je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly investičných opatrení.

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť podopatrenia 4.3 vychádza z kontroly:

1. Počtu ukončených, schválených a do katastra nehnuteľností zapísaných projektov (údaje eviduje ÚGKK SR na základe zapísaných projektov do katastra nehnuteľností);
2. Počtu vybudovaných spoločných zariadení a opatrení (údaje eviduje priamo MPRV SR, resp. príslušné pozemkové úrady na základe zrealizovaných a skolaudovaných spoločných zariadení a opatrení).
3. Pomeru rozdielu počtu vlastníckych vzťahov pred a po vykonaní a zapísaní projektu pozemkových úprav do katastra a počtu vlastníckych vzťahov pred vykonaním a zapísaním projektu (fragmentácia vlastníctva), vyjadreného v percentách (údaje eviduje priamo MPRV SR alebo príslušné pozemkové úrady na základe štatistických údajov uvedených v projektoch).

8.2.3.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné dokumentovať stav pred investíciou a následne efektívne skontrolovať parametre investície fyzickou kontrolou oprávnených výdavkov na mieste po ukončení investície a taktiež oprávnenosť výdavkov administratívnou kontrolou.

Pri podopatrení Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva je možné zdokumentovanie stavu pred implementáciou projektov pozemkových úprav a po ukončení procesu pozemkových úprav ukončených zápisom do katastra nehnuteľností a vydania listu vlastníctva a oprávnenosť výdavkov administratívnou kontrolou. Výstupom pozemkových úprav je defragmentácia vlastníckych vzťahov k pôde a prístupnosť k pozemkom cez spoločné zariadenia.

8.2.3.5. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory závisí od intenzity podpory a výšky oprávnených výdavkov.

8.2.3.6. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Vymedzenie neproduktívnych investícií

Neproduktívne investície: investície, ktoré nevedú k žiadnemu značnému zvýšeniu hodnoty alebo výnosnosti podniku.

Vymedzenie kolektívnych investícií

Kolektívnymi (združenými) investíciami sa rozumejú investície, ktoré sa realizujú viac ako jedným poľnohospodárom a z uvedeného dôvodu prinášajú synergický efekt. Prijímateľom finančnej podpory môže byť buď vzniknutý právny subjekt (skupina výrobcov, organizácia výrobcov, medziodvetvová organizácia a pod.), alebo jeden subjekt, ktorý na základe zmluvy spolupracuje s iným subjektom/subjektmi a všetci sú beneficiarmi a spoluriešitelia projektu. Kolektívne (združené) investície nepriamo prispievajú k cieľom opatrenia Spolupráca.

Vymedzenie integrovaných projektov

Integrovanými projektmi sa rozumejú projekty zahŕňajúce podporu v rámci viacerých opatrení.

Vymedzenie a určenie oprávnených oblastí sústavy Natura 2000 a ďalších oprávnených oblastí s vysokou prírodnou hodnotou

Nevzťahuje sa

Opis zamerania podpory na poľnohospodárske podniky v súlade s analýzou SWOT v súvislosti s prioritou uvedenou v článku 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Opis zacielenia podpory pre poľnohospodárske podniky na reštrukturalizáciu v súlade s analýzou SWOT vo vzťahu k prioritě 2: Pre SR je charakteristická nízka rentabilita poľnohospodárskej výroby, pričom veľké právnické osoby ľahšie maximalizujú zisk znižovaním nákladov a obmedzovaním výroby, ako zvyšovaním efektívnosti podnikania. Z uvedeného dôvodu bude podpora na reštrukturalizáciu cielená na menšie podniky (triedy 1-4 ESU).

Zoznam nových požiadaviek stanovených v právnych predpisoch Únie, na plnenie ktorých sa môže poskytnúť podpora podľa článku 17 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nevzťahuje sa

V prípade potreby minimálne normy energetickej účinnosti uvedené v článku 13 písm. c) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014;

V zmysle delegovaného aktu 807/2014, čl. 13 bod c) členské štáty vyžadujú súlad s minimálnymi normami energetickej účinnosti pre podporované investície do infraštruktúr energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré spotrebúvajú alebo vyrábajú energiu, ak na vnútroštátnej úrovni takéto normy existujú; budú tieto normy stanovené na základe zákona 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby.

V prípade potreby vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014.

.

8.2.3.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Kritické odvetvia: živočíšna výroba, špecializovaná rastlinná výroba.

Špecializovaná rastlinná výroba je poľnohospodárska prvovýroba zameraná na pestovanie plodín mierneho pásma, ktoré sú uvedené v kapitole 07 „Zelenina, jedlé rastliny, korene a hľuzy“ a v kapitole 08 „Jedlé ovocie a orechy, šupy citrusových plodov alebo melónov“ Kombinovanej nomenklatúry zatriedenia tovaru a pestovanie aromatických a liečivých rastlín. Číselné označenie kapitol sa môže meniť, záväzný je názov kapitoly.

Poľnohospodársky produkt: produkt uvedený v prílohe I ZFEÚ (s výnimkou rybích produktov) a bavlna. Niektoré poľnohospodárske produkty sú zároveň potravinami.

Mladina s krátkodobým striedaním: predstavuje plochy vysadené druhmi stromov s číselným znakom KN 0602 90 41, ktoré vymedzí členský štát a ktoré pozostávajú z drevnatých viacročných plodín, ktorých vrúbce alebo výhonky zostávajú v zemi po zbere, pričom z nich nasledujúci rok vyrastú nové výhonky.

Potraviny: potraviny v zmysle zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách. Niektoré potraviny sú zároveň aj produktmi prílohy I ZFEÚ.

Spracovanie poľnohospodárskych produktov znamená akékoľvek pôsobenie na poľnohospodársky produkt, výsledkom ktorého je taktiež poľnohospodársky produkt (vrátane kŕmnych zmesí), potravina alebo iný produkt s výnimkou činností vykonávaných v poľnohospodárskom podniku v súvislosti s prípravou živočíšneho alebo rastlinného produktu na prvý predaj, t.j. činnosti vykonávané v poľnohospodárskom podniku potrebné na prípravu výrobku na prvý predaj ako napr. zber, sekanie a mlátenie obilnín, balenie vajec atď. sa nepovažuje za spracovanie. V prípade produktov rastlinného pôvodu musia byť tieto minimálne očistené, vytriedené a zabalené do maloobchodného spotrebiteľského balenia. Len samostatné umiestnenie v prepravkách sa nepovažuje za primárne spracovanie poľnohospodárskych produktov. Spracovanie poľnohospodárskych produktov teda zahŕňa z veľkej časti aj pojem *výroba potravín*.

Uvádzanie poľnohospodárskych produktov na trh znamená vystavenie produktu s cieľom predaja, ponúkajú na predaj, dodanie alebo iná forma umiestnenia na trhu s výnimkou prvého predaja prvovýrobcom distribútorovi alebo spracovateľovi a akejkolvek aktivity súvisiacej s prípravou produktu na prvý predaj. Predaj prvovýrobcom spotrebiteľovi sa považuje za uvádzanie na trh, pokiaľ ide o predaj v samostatných priestoroch určených na ten účel mimo areálu daného podniku.

Projekty prispievajúce k cieľom Európskeho inovačného partnerstva pre udržateľnosť a produktivitu v poľnohospodárstve sú projekty realizované v rámci spolupráce operačných skupín v zmysle opatrenia Spolupráca.

Mladý poľnohospodár: subjekt, ktorý spĺňa definíciu prijímateľa podpory v podopatrení 6.1.

Malý poľnohospodársky podnik: subjekt, ktorý spĺňa definíciu prijímateľa podpory v podopatrení 6.2.

Veľký podnik: podnikateľský subjekt, ktorý zamestnáva 250 zamestnancov a viac.

Pri hodnotení projektov bude prihliadané na minimalizovanie subjektívneho faktora čo bude bližšie špecifikované v systéme riadenia PRV SR 2014-2020.

8.2.4. M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)

8.2.4.1. Právny základ

- článok 18 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

8.2.4.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Sucho má významný vplyv na produkčný potenciál pôd. Najmä z posledných 10 rokov mapy prekryvu potvrdzujú opakovaný výskyt lokálneho a celoplošného sucha. Významne sa zmenilo rozdelenie atmosférických zrážok a ich intenzita. Príčinou zvýšeného výskytu sucha v SR sú v tomto kontexte aj zvyšujúce sa teploty, ktoré priamo ovplyvňujú narastanie evapotranspirácie. Nedostatok vody v pôde je stresovým faktorom negatívne ovplyvňujúcim výšku úrod. Produkčný potenciál pôd z hľadiska klimatických faktorov v SR ohrozuje najmä výskyt príválových dažďov a sucha. Z pohľadu dlhodobého negatívneho efektu sú príválové dažde a sucho chápané ako nielen ako významné pôdohospodárske hrozby, ale aj ako environmentálne hrozby.

Extrémne závažné a veľmi závažné suchá sú hlavným faktorom značnej nerovnomernosti zrážkových úhrnov, čo má za následok zvýšenie ročných úhrnov potenciálnej evapotranspirácie, a to najmä na juhu Slovenska v priemere o 125 mm. Vplyvom týchto klimatických procesov narastá výskyt extrémnych denných úhrnov zrážok, čo má za následok rast výskytu lokálnych povodní najmä v južnej časti Slovenska.

Pozorovaním klimatických procesov je možné konštatovať, že došlo k radikálnemu rozšíreniu územia, na ktorom je možné badať výskyt mimoriadne závažného a veľmi závažného sucha. Pokiaľ v roku 2003 nebolo na území Slovenska zaznamenané mimoriadne závažné sucho a veľmi závažné sucho bolo pozorované len v západnej časti Podunajskej nížiny, v roku 2013 bolo mimoriadne závažné sucho pozorované na rozsiahlom území Dolného Považia a veľmi závažné sucho prakticky na celom južnom Slovensku, na Záhorskej nížine, Dolnom a Hornom Považí a v menšom rozsahu aj na Pohroní.

Na zmiernenie negatívnych dôsledkov prírodných katastrofických udalostí a nepriaznivých zrážkových pomerov na potenciál poľnohospodárskej výroby a jej adaptácia na prebiehajúce klimatické zmeny, potenciálnych povodní, zaplavenia poľnohospodárskej krajiny by mali byť podporované preventívne opatrenia investičného charakteru, ktoré by na hydromelioračných kanáloch a na ich zariadeniach zabezpečili ochranu poľnohospodárskej pôdy a príľahlej krajiny (aj obcí) pred ich nepriaznivými účinkami, súvisia so zabezpečením potrebnej miery potravinovej bezpečnosti, ochranou majetku a zdravia ľudí a tak majú charakter verejného záujmu.

Tieto hydromelioračné kanály a čerpace stanice môžu zohrať významnú úlohu v prevencii pred škodami na poľnohospodárskej produkcii spôsobenými záplavami a zamokrením poľnohospodárskej pôdy, a v poľnohospodárskej krajine v širšom poňatí, ako sú obce, podnikateľské aktivity, infraštruktúra, pričom sa zabezpečí, aby neohrozili existujúce mokradné lokality a ekosystémy. Na druhej strane je potrebné podporiť rekonštrukciu, modernizáciu, opravu a dobudovanie stavidiel na takých hydromelioračných kanáloch, ktoré majú kapacitný potenciál aj na zadržanie vody v danej oblasti v období sucha ako aj na privedenie vody do oblastí z nedostatkom vodných zdrojov. Cieľom návrhu obnovy, rekonštrukcie hydromelioračných kanálov je kontrolovateľná úroveň voľnej hladiny vody v kanáloch a podpovrchovej

(podzemnej) vody, s umožnením využiť retenčnú kapacitu, blízkosť zdroja vody, využiť procesy k zmierňovaniu negatívnych vplyvov hydrologických extrémov.

Berúc do úvahy identifikované stanovištné a pôdno-klimatické podmienky, je účelné vykonať obnovu siete hydromelioračných kanálov, so snahou doplnenia zariadení o regulačné objekty, ktoré umožnia v kanály retenciu vody pre zníženie vodného deficitu v obdobiach sucha v poľnohospodárskej krajine, aktívnu reguláciu odtoku vody a privádzanie vody do oblastí s jej nedostatkom. Hlavným kritériom ich výberu je výskyt záplav a súčasne aridita týchto území, čo predstavuje akútnu hrozbu pre pokračovanie v intenzifikácii poľnohospodárskej výroby.

Štátny podnik Hydromeliorácie spravuje 5 851 km odvodňovacích kanálov, ktoré boli vybudované na odvodnenie poľnohospodárskej pôdy a 24 odvodňovacích čerpacích staníc na odvádzanie vnútorných vôd z poľnohospodárskej pôdy a krajiny. Tieto kanály a zariadenia vybudoval štát a sú v jeho vlastníctve ako hydromelioračný majetok. Za posledných 20 rokov sa na základe rozširovania intravilánov obcí cca 10,6 % odvodňovacích kanálov postupne včlenilo priamo do intravilánov, prípadne priamo ovplyvňuje hydrologický režim prítoku vody do obcí, a tak ich pôvodný účel je nahradený protipovodňovým významom pre ochranu obcí. Tieto kanály už teda vodohospodárske služby neposkytujú len subjektom hospodáriacim na poľnohospodárskej pôde, ale aj obciam, kde plnia aj nepoľnohospodárske úlohy. Z tohto pohľadu je možné odvodňovacie kanály rozdeliť na kanály v extraviláne, kanály čiastočne v extraviláne a intraviláne a kanály v intraviláne obcí.

Vzhľadom na ich vek, technický stav a pôvodné projektované parametre však v súčasnosti môžu tieto funkcie naplniť iba po kapacitnej rekonštrukcii a stavebnej a technologickej obnove. S ohľadom na potrebu zabezpečenia vhodnej pôdnej vlhkosti na území cca 46000 ha obnovou ochrany poľnohospodárskej pôdy, je potrebné komplexne rekonštruovať celkom 512,656 km hydromelioračných kanálov a zrekonštruovať 3 stabilné čerpacie stanice a doplniť systémy o 10 mobilných čerpacích staníc, pričom budovanie nových melioračných kanálov nebude podporované.

Príspevok k fokusovej oblasti

3B Podpora riadenia rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania;

Investičnú podporu na rekonštrukciu, modernizáciu, dostavbu vodných stavidiel a opravu hydromelioračných systémov – kanálov s regulovaným odtokom a čerpacích staníc a ich zariadení sa prispeje k zníženiu rizika zaplavenia v dôsledku povodní počas intenzívnych (prívalových) dažďov, čo zamedzí potenciálnym škodám na pôde, ako základného výrobného faktora v poľnohospodárskych podnikoch. Na druhej strane, v obdobiach sucha, plnia tieto systémy s regulovaným odtokom významnú úlohu v súvislosti s aktívnou reguláciou odtoku vody a privádzaním vody do oblastí s jej nedostatkom.

Príspevok k prierezovým cieľom:

Životné prostredie s cieľom podpory riadenia rizík a ich predchádzaniu je účelné podporiť investície do rekonštrukcií kanálov, so snahou doplnenia zariadení o regulačné objekty, ktoré umožnia v odvodňovacom systéme retenciu vody pre zníženie vodného deficitu v obdobiach sucha v poľnohospodárskej krajine, aktívnu reguláciu odtoku vody a privádzanie vody do oblastí s jej nedostatkom. Hlavným kritériom ich výberu je potenciálny výskyt záplav a súčasne aridita týchto území, čo predstavuje akútnu hrozbu pre pokračovanie v intenzifikácii poľnohospodárstva. Na druhej strane sa zlepší regulácia hospodárenia s vodou v krajine, t.j. redukcia zaplavenia v dôsledku povodní a zadržanie vody v pôde a krajine, zlepšenie kyslíkového režimu vody v kanáloch a samočistiacej schopnosti vody pre zachovanie súčasných a podporu nových ekosystémov. Podporou investícií do rekonštrukcie kanálov sa dosiahne jednak efektívne využívanie vody v poľnohospodárstve a jednak sa zlepší vodná bilancia pre produkčný potenciál pôdy v obdobiach

nadbytku, resp. nedostatku prirodzených atmosférických zrážok, teda bude zabezpečená optimálna pôdna vlhkosť v zaplavovaných územiach, resp. doplnením kanálov o regulačné zariadenia, napr. stavidlá, prehrádzky, priepusty, sa zabezpečí retardácia odtoku zo zberného územia a tým sa vytvoria priaznivé podmienky na zvýšenú retenciu vody v krajine.

Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu. Súčasná a budúca dynamika klimatických zmien prináša a bude prinášať stále viac hydrologických extrémov (povodne, záplavy, privalové dažde, dlhšie trvajúce sucha) s vysokými intenzitami. Výrazným zmiernením dopadov záplav, povodní a extrémneho sucha sa jednoznačne zvýši hydrologická, vodohospodárska, potravinová a občianska bezpečnosť, čo je veľmi významné hlavne v dnešnej a budúcej, nie úplne priaznivej, dynamike klimatických zmien.

Navrhnuté opatrenie priamo reaguje na zmeny klímy a adaptuje poľnohospodársku výrobu na jej dôsledky. Zároveň prispieva k cieľom v oblasti životného prostredia, konkrétne k prevencii pred zhoršovaním kvality pôdy v dôsledku dlhotrvajúceho sucha, vodnej a veternej erózie.

Pri realizácii revitalizácie bude zohľadnený a braný do úvahy v plnom rozsahu stav povrchovej resp. podzemnej vody daného útvaru, ktorý bude činnosťou dotknutý a súčasne bude preukázané, že danou činnosťou nedôjde ku zhoršeniu súčasného stavu.

Neprekrývanie podpory:

s Operačným programom Kvalita životného prostredia je zabezpečená rozdielnymi podporenými činnosťami.

8.2.4.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.4.3.1. Preventívne opatrenia pred negatívnymi dôsledkami katastrof na potenciál poľnohospodárskej výroby

Podopatrenie:

- 5.1. – Podpora na investície do preventívnych opatrení zameraných na zníženie následkov pravdepodobných prírodných katastrof, nepriaznivých poveternostných udalostí a katastrofických udalostí

8.2.4.3.1.1. Opis typu operácie

Rekonštrukcia, modernizácia, oprava a dostavba (v zmysle vodozádržných opatrení, resp. vodných stavidiel) odvodňovacích systémov, kanálov s regulovaným odtokom a čerpacích staníc a ich zariadení, ktoré sú v súlade s relevantnými plánmi manažmentu povodia.

Opatrenie prispieva prioritne k fokusovej oblasti 3B.

Opatrenie prispieva sekundárne k fokusovej oblasti 4B.

8.2.4.3.1.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok)

8.2.4.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES ustanovujúca rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky ,tzv. Rámcová smernica o vode;
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík;
- zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami;
- zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách;
- zákon č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku.

8.2.4.3.1.4. Priímatelia

- Verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby (Hydromeliorácie, š.p.).

8.2.4.3.1.5. Oprávnené náklady

1. Hmotné a nehmotné investície súvisiace s opisom operácie;
2. Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 uvedené v kapitole 8.1.3.

8.2.4.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

1. Preukázanie, že projekt prešiel posúdením v súlade s čl. (4.7), (8), (9) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, ktorá ustanovuje rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky a že a príslušné zmierňujúce opatrenia sú navrhnuté;
2. Posúdenie v zmysle zákona o EIA a konečné stanovisko o posudzovaní vplyvov na životné prostredie je predložené;
3. Zhodnotenie prekryvu záplav a aridity daného územia s tým, že každý jednotlivý projekt preukáže, ako rieši (resp. eliminuje) suchá;
4. Dodržanie a preukázanie súladu čl. 6 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, ak je to relevantné;
5. Žiadateľ ako verejný subjekt, musí preukázať prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej pôdy;
6. Technická rekonštrukcia kanála nebude v rozpore so záujmami ochrany prírody a krajiny (tzn. nenaruší evidované mokradné a iné ekosystémy a pod.);
7. Komplexnosť projektu vrátane zabezpečenia odstránenia kalu;

8. Podmienky povinne vyplývajúce zo zákona č. 543/2002 Z .z. o ochrane prírody a krajiny;
9. Dodržanie podmienok povinne vyplývajúcich z Rámcovej smernice o vodách a zo zákona č.364/2004 Z.z. o vodách;
10. Dodržanie všeobecných kritérií oprávnenosti uvedených v kapitole 8.1.3..

8.2.4.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Riadiaci organ pri výbere operácií na financovanie bude brať do úvahy predovšetkým výšku rizika povodňových stavov a zaplavenia poľnohospodárskej pôdy , resp. ariditu týchto území v jednotlivých nížinných a podhorských oblastiach Slovenska.

Hlavné kritériá výberu pre investície do rekonštrukcií :

- kanál sa nachádza v oblasti intenzívnej poľnohospodárskej výroby;
- kanál významne zabezpečuje ochranu poľnohospodárskej pôdy prevažne využívanej ako orná pôda pred jej zaplavením a zamokrením;
- úroveň povodňového rizika zaplavenia a zamokrenia poľnohospodárskej pôdy v zbernom území kanála;
- súčasný technický stav kanála (profil, opevnenie prekážky...) a jeho objektov (mosty, priepusty, stavidlá...) nezabezpečuje dostatočnú intenzitu prevencie pred potenciálnymi povodňami, zaplavením resp. zamokrením poľnohospodárskej pôdy;
- kanál má aj kapacitný potenciál na zadržanie vody v zbernej oblasti (budovanie stavidiel..) pre obdobia sucha vo vegetačnom období resp. aj na privedenie vody do oblastí s nedostatkom vody z iných vodných zdrojov a
- technická rekonštrukcia kanála nebude v rozpore so záujmami ochrany prírody a krajiny, tzn. nenaruší evidované mokradné a iné ekosystémy a pod..

8.2.4.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 100% na činnosti vykonávané verejným subjektom, ak preukážu prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby.

8.2.4.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.4.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov investície;
- Postupy verejného obstarávania.

8.2.4.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Povinnosť postupovať v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní.
- Overiteľnosť a kontrolovateľnosť investícií je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly investičných opatrení.

8.2.4.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné dokumentovať stav pred investíciou a následne efektívne skontrolovať parametre investície fyzickou kontrolou oprávnených výdavkov na mieste po ukončení investície a taktiež oprávnenosť výdavkov administratívnou kontrolou.

8.2.4.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory závisí od intenzity podpory a výšky oprávnených výdavkov.

8.2.4.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

8.2.4.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.4.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov investície.
- Postupy verejného obstarávania.

8.2.4.4.2. Zmierňujúce opatrenia

Povinnosť postupovať v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní.

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť investícií je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly investičných opatrení.

8.2.4.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Pri danom opatrení je možné dokumentovať stav pred investíciou a následne efektívne skontrolovať parametre investície fyzickou kontrolou oprávnených výdavkov na mieste po ukončení investície a taktiež oprávnenosť výdavkov administratívnou kontrolou.

8.2.4.5. *Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby*

Výška podpory závisí od intenzity podpory a výšky oprávnených výdavkov.

8.2.4.6. *Informácie špecifické pre dané opatrenie*

8.2.4.7. *Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia*

Zálohová platba môže byť poskytnutá len verejnému subjektu.

V prípade verejného subjektu alebo podniku ako hlavného aktéra bude možné využiť postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Neoprávnené náklady:

- Náhrady za stratu príjmov v dôsledku prírodnej katastrofy alebo katastrofickej udalosti;
- Kúpa poľnohospodárskych práv, platobných nárokov, jednoročných rastlín a ich pestovanie;
- Náklady na bežnú údržbu.

Refundácia oprávnených výdavkov súvisiacich s opisom operácie bude z PRV SR 2014-2020 oprávnená až po splnení všetkých podmienok oprávnenosti z podkapitoly 8.2.4.3.1.6.

8.2.5. M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)

8.2.5.1. Právny základ

- čl. 19 bod a) ods. i) a iii), bod b) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

8.2.5.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Príspevok k fokusovým oblastiam:

2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generáčnej výmeny tým, že sa mladým poľnohospodárom do 40 rokov poskytne finančnú podporu na začatie ich poľnohospodárskej podnikateľskej činnosti a prierezovému cieľu inovácie

Z hľadiska vekovej štruktúry bolo v roku 2010 najviac pracovníkov v poľnohospodárstve vo veku nad 50 rokov a to tak u právnických i fyzických osôb. Mladí farmári do 40 rokov tvorili u právnických osôb len 18,8 % a u fyzických osôb 13,3 %. V ostatných rokoch absentoval prísun mladej generácie a dochádzalo k zvyšovaniu podielu vyšších vekových kategórií zamestnancov. V podmienkach SR celkovo prevažujú poľnohospodárske podniky so starším manažmentom od 45-64 rokov, čo potvrdzuje fakt, že v roku 2010 bolo len 7,1% manažérov pod 35 rokov. Priemerný vek pracovníkov a hlavne manažérov je pritom jedným z faktorov pre úspešné zavádzanie inovatívnych postupov do výroby a tým aj pre dosiahnutie zmeny vo výške pridanej hodnoty v produkcii. Podopatrenie 6.1 reaguje na potrebu zvýšenia efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve a tým prispieva k napĺňaniu fokusovej oblasti **2B**.

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

Z rozdelenia celkového počtu podnikov podľa štandardného výstupu vyplýva, že prevažná časť evidovaných fariem dosahuje veľmi nízku ekonomickú veľkosť. Do 8 000 Eur je to až 75,6% fariem, ktoré obhospodarujú do 5% UAA. Podľa cenzu fariem v r.2010 existovalo v SR 24 463 podnikov zameraných na poľnohospodársku činnosť. Početne (9 460) najviac fariem (38,7 %) hospodáril na výmere menšej ako 2 ha p. p. Ďalšou početne rozhodujúcou skupinou fariem (6290), s podielom 25,7 % na celkovom počte fariem, boli farmy od 2 do 4,9 ha p.p. s minimálnou účasťou na trhu. Veľké právnické osoby (družstvá a obchodné spoločnosti) majú komparatívne výhody v kapitálovo náročnej rastlinnej výrobe, ako je produkcia obilnín a olejní. Menej konkurencieschopné sú však v živočíšnej výrobe a špecializovanej rastlinnej výrobe, náročnej na prácu, ktorej produktivita pri porovnaní rokov na Slovensku klesá (klesla najmä produkcia niektorých tradičných trhových plodín ako zemiakov, zeleniny, ovocia a hrozna). Práve tu je prítomný potenciál malých fariem. Význam malých fariem narastá najmä v menej produkčných oblastiach Slovenska, ktoré majú značný potenciál najmä v nižších nákladoch. Podopatrenie 6.3 preto reaguje na potrebu posilnenia ekonomickej stability/ životaschpnosti malých podnikov na vidieku a rovnako potrebu zvýšenia efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve,

potravínárstve a lesníctve a prispieva k napĺňaniu fokusovej oblasti **2A**.

Živočíšna výroba má nezastupiteľný a multiprodukčný význam v štruktúre celého národného hospodárstva. Napriek tomu sa od roku 2002 do roku 2010 celková poľnohospodárska produkcia v bežných cenách znížila o 12,7%, čo bolo spôsobené aj poklesom celkovej hrubej živočíšnej produkcie až o 25,9%. Podiel hrubej živočíšnej produkcie na celkovej poľnohospodárskej produkcii sa v tomto období znížil o 8%. Najväčší úbytok v živočíšnej výrobe predstavuje najmä pokles produkcie hydiny (16,6%) a kritický úbytok pri ošípaných (63%). Podobná situácia je prítomná aj v oblasti špecializovanej rastlinnej výrobe, kde produkcia zeleniny pokrýva len 56,97% dopytu a ovocie mierneho pásma len 41,99%. Podopatrenia 6.1 a 6.3 preto reagujú na podporu týchto odvetví poľnohospodárstva.

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Zamestnanosť v terciárnom sektore má na vidieku značný rastový potenciál. Podiel pracujúcich z celkového počtu obyvateľov v produktívnom veku príslušného regiónu (15-64 rokov) je vo vidieckych regiónoch podstatne nižší ako v mestských regiónoch. Podiel miery zamestnanosti vo vidieckych oblastiach činí 56,2%, ktorý je nižší ako celkovo pre SR (59,5%). Vyplýva to zo stále nedostatočnej ekonomickej infraštruktúry a nízkej podnikateľskej hustoty na vidieku. Miera zamestnanosti vo vidieckych regiónoch bola v roku 2011 14,7%, čo je viac ako celková miera nezamestnanosti na SR (13,5%). Pôdohospodárstvo bolo v roku 2012 odvetvím s piatym najvyšším stavom uchádzačov o zamestnanie, ktorí majú obmedzené perspektívy reintegrácie do trhu práce a nízky potenciál širších zručností. Príspevok poľnohospodárskeho sektoru k zamestnanosti neustále klesá. Zamestnanosť v lesnom hospodárstve v roku 2012 mierne stúpila (o 1,6%), kde sa čiastočné oživenie výroby v lesnom hospodárstve začalo pomaly premietiť do stavu zamestnanosti. Aj napriek tomu podiel pracujúcich v lesnom hospodárstve na celkovom počte pracujúcich v národnom hospodárstve SR predstavoval v roku 2012 len 0,9%. Podopatrenie 6.4 preto reaguje na potrebu udržania existujúcich a vytvárania nových pracovných miest na vidieku, vrátane podpory diverzifikácie príjmu v oblasti poľnohospodárstva, akvakultúry a lesného hospodárstva, realizácia ktorého prispeje k napĺňaniu fokusovej oblasti **6A**. Širší rozvoj podnikateľskej činnosti na vidieku zabezpečí nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných a osobitne mladých ľudí, čím sa podporí ekonomický rast, stabilizácia a posilnenie vidieckej ekonomiky a generovanie nových pracovných miest.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Záväzkom SR v oblasti OZE je dosiahnuť do roku 2020 14% podiel energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe energie. Jednou z ciest ako dosiahnuť stanovený cieľ je aj podporovať investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy, solárnej energie, veternej energie a vodnej energie. V podmienkach SR je značný potenciál využívania obnoviteľných zdrojov energie, ale zatiaľ využívaný len na cca 30 %. Biomasa, ako aj večná, solárna a vodná energia je významným dodatočným a vo väčšom rozsahu dostupným obnoviteľným zdrojom energie. Podpora OZE zároveň prispeje aj k posilneniu ekonomickej životaschopnosti daného podniku a zvýši jeho konkurencieschopnosť znížením jeho vlastných výrobných nákladov. Podopatrenie 6.4 preto reaguje aj na potrebu zvýšenia energetickej efektívnosti s zvýšením podielu využívania OZE, čo prispeje k napĺňaniu fokusovej oblasti **5C**.

Opatrenie 6 zároveň prispeje k napĺňaniu **prierezových cieľov**. Podpora mladých poľnohospodárov prispeje k prevencii a zlepšeniu stavu poľnohospodárskej pôdy, a to aj vzhľadom na dosiahnutie stavu aktívneho poľnohospodára, požiadavky z hľadiska podmienenosti a ekologizácie činností, ktoré vedú k udržateľnej poľnohospodárskej činnosti. Toto opatrenie zároveň podporuje investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov a využívanie odpadov a zvyškov, ako aj zníženie emisií a skleníkových plynov. Podpora sa taktiež zameriava na prispôbenie sa malých fariem na zmeny klímy a zníženie ich

zraniteľnosti prijatím lepších postupov ich hospodárenia. Rovnako podpora výroby a využitia energie z obnoviteľných zdrojov prispieva k zmierneniu účinkov klimatických zmien. Podporované agro-turistické aktivity sa tiež zameriavajú na praktizovanie zodpovedného cestovného ruchu, ktorý sa vyhne degradácii citlivých prírodných oblastí, a navyše podporí vytváranie príjmov pre obyvateľov na vidieku. Podpora mladých poľnohospodárov umožní podporiť inovačné procesy v poľnohospodárskom sektore, mladí poľnohospodári sú viac otvorení, aby uplatňovali nové technológie a procesy, šíрили osvedčené postupy, nové myšlienky a koncepty, pretože majú ľahší prístup k novým, inovátívnym informáciám. Pomoc malým poľnohospodárskym podnikom uľahčí ich prístup na trh a prijímanie nových techník a metód a inovátívnych technológií. Diverzifikáciou a tvorbou nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach sa rovnako otvoria nové príležitosti a možnosti pre nové činnosti a využívanie inovátívnych technológií.

Dané opatrenie zároveň prihliada na rovnosť príležitostí, nediskrimináciu a integrovaný prístup.

Podpora v rámci podopatrenia 6.1 dopĺňa/nadväzuje na podporu v oblasti zamestnanosti v rámci **OP Ľudské zdroje** tým, že poskytuje podporu pre subjekty, ktoré majú oprávnenie podnikat' (t.j. nie nezamestnaných), a to formou **paušálnej platby** pre mladého poľnohospodára, ktorý po prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik.

Podpora v rámci podopatrenia 6.1 dopĺňa/nadväzuje na podporu v rámci „**schémy pre mladých farmárov**“ **I. piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky v oblasti priamych platieb**, ktorej cieľom je rovnako uľahčiť mladým poľnohospodárom zakladanie podnikov a to zvýšenou mierou základného príjmu farmára prostredníctvom poskytnutia ročnej platby navyše k základnej platbe, ktorá zmierňuje riziko problémov súvisiacich s podnikaním (v rámci podopatrenia 6.1 sa poskytuje podpora na podnikateľský plán na začatie podnikateľskej činnosti).

Podpora v rámci podopatrení 6.1 a 6.3 nadväzuje/dopĺňa podporu v rámci **opatrenia 11** (Ekologické poľnohospodárstvo), kde v rámci podopatrení 6.1 a 6.3 môže poľnohospodár získať pomoc na začatie jeho poľnohospodárskej činnosti a v rámci opatrenia 11 môže požiadať o kompenzáciu nákladov spojených so záväzkom ekologického poľnohospodárstva.

Podpora v rámci opatrenia 6.3 dopĺňa/nadväzuje na podporu v oblasti zamestnanosti v rámci **OP Ľudské zdroje** tým, že poskytuje podporu pre subjekty, ktoré majú oprávnenie podnikat' (t.j. nie nezamestnaných), a to formou **paušálnej platby** na rozvoj podnikania pre poľnohospodársky mikropodnik na realizáciu podnikateľského plánu.

Neprekrývanie podpory podopatrenia 6.4 s podporou v rámci **integrovaného Regionálneho operačného programu** je zabezpečené rozdielnym prijímateľom podpory (v rámci činnosti 3 podopatrenia 6.4 pochádza min. 30% tržieb/príjmov prijímateľa z vlastnej poľnohospodárskej, lesníckej alebo akvakultúrnej činnosti, v prípade iROP je prijímateľom podpory mikropodnik alebo malý podnik s podielom tržieb/príjmov z vlastnej poľnohospodárskej, lesníckej alebo akvakultúrnej činnosti nižším ako 30%).

Neprekrývanie podpory podopatrenia 6.4 s **OP Rybné hospodárstvo** je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených činností (v rámci OP RH sú v rámci diverzifikácie podporované aktivity nadväzujúce na akvakultúru, v rámci podopatrenia 6.4 sú v prípade podnikov pôsobiacich v oblasti akvakultúry oprávnené aktivity, ktoré nenadväzujú na akvakultúru). Zároveň podopatrenie 6.4 dopĺňa/nadväzuje na podporu v rámci OP RH tým, že umožňuje mikro a malým podnikom pôsobiacim v oblasti akvakultúry získať podporu na činnosti, ktoré diverzifikujú ich príjem a nie sú podporované v rámci OP RH.

Neprekrývanie podpory podopatrenia 6.4 v oblasti investícií do OZE s **OP Kvalita životného prostredia** je zabezpečené rozdielnym výkonom zariadenia (v rámci podopatrenia 6.4 je pre zariadenia využívajúce drevnú biomasu oprávnený maximálny výkon 500kWt a zariadenia využívajúce solárnu, veternú a vodnú

energiu s maximálnym výkonom do 250kWt, v rámci OP KŽP sú oprávnené zariadenia s výkonom nad 500kWt pri drevnej biomase a nad 250kWt pri veternej, solárnej a vodnej energii).

Neprekrývanie podpory podopatrenia 6.4 s **OP Výskum a inovácie** v oblasti spracovania a uvádzania na trh produktov mimo Prílohy I ZFEÚ je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (v rámci operácie 6.4 nie je oprávnená podpora drevospracujúceho priemyslu, v rámci OP VaI je podpora smerovaná aj do drevospracujúceho priemyslu) a zároveň súčinnosťou a vzájomnou informovanosťou riadiacich orgánov takým spôsobom, aby nedochádzalo k dvojitému financovaniu.

Podpora v rámci podopatrenia 6.4 dopĺňa/nadväzuje na podporu v oblasti zamestnanosti v rámci **OP Ľudské zdroje** tým, že:

- poskytuje podporu pre poľnohospodárske/lesné/akvakultúrne subjekty, ktoré majú oprávnenie podnikat' (t.j. nie nezamestnaných), a to formou nenávratného finančného príspevku na investície do nepoľnohospodárskych/nelesných/neakvakultúrnych činností s cieľom podporiť diverzifikáciu týchto podnikov, čím nepriamo prispieva aj k tvorbe/udržaniu pracovných miest v týchto podnikoch;
- poskytuje podporu pre nepoľnohospodárske/nelesné/neakvakultúrne subjekty vo vidieckych oblastiach, ktoré majú oprávnenie podnikat' (t.j. nie nezamestnaných), a to formou nenávratného finančného príspevku na investície do vidieckeho cestovného ruchu, resp. do poskytovania služieb pre deti, seniorov a občanov so zníženou schopnosťou pohybu, čím nepriamo prispieva aj k tvorbe/udržaniu pracovných miest v týchto podnikoch.

Neprekrývanie podpory v oblasti spracovania produktov v rámci podopatrenia 6.4 a 4.1 je zabezpečené rozdielnym výstupom spracovania (v rámci podopatrenia 4.1 je výstupom spracovania produkt spadajúci do prílohy I ZFEÚ a v rámci podopatrenia 6.4 je výstupom spracovania produkt mimo prílohy I ZFEÚ).

Neprekrývanie podpory v oblasti spracovania produktov v rámci podopatrenia 6.4 s podporou v rámci **podopatrenia 4.2** je zabezpečené odlišnými produktmi vstupujúcimi do spracovania. V rámci podopatrenia 4.2 je vstupom do spracovania výlučne produkt, ktorý sa nachádza na prílohe I ZFEÚ. V prípade ak je v rámci podopatrenia 6.4 vstupom do spracovania produkt spadajúci do prílohy I ZFEÚ, musí byť zároveň vstupom aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie a časť tejto energie je predávaná do siete).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 6.4 a **podopatrenia 8.5** je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (pre obhospodarovateľov lesa nie je v rámci podopatrenia 6.4 oprávnená obnova a budovanie občianskej a poznávacej infraštruktúry).

8.2.5.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímatelia a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.5.3.1. A Podpora na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov

Podopatrenie:

- 6.1. – Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov

8.2.5.3.1.1. Opis typu operácie

Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.

8.2.5.3.1.2. Druh podpory

- podpora na začatie podnikania vo forme grantu – paušálna platba.

8.2.5.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009;
- Nariadenie Komisie (ES) č. 1242/2008, ktorým sa stanovuje typológia Spoločenstva pre poľnohospodárske podniky;
- Odporúčanie Komisie 2003/361/ES, ktoré sa týka definície mikro, malých a stredných podnikov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Zb. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákon NR SR č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov;
- Zákon NR SR č. 219/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov.

8.2.5.3.1.4. Priímatelia

Mladý poľnohospodár – samostatne hospodáriaci roľník (mikropodnik alebo malý podnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES), ktorý vykonáva poľnohospodársku prvovýrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku, ktorý je hlavným zdrojom jeho príjmu. Táto fyzická osoba v čase podania ŽoNFP nemá viac ako 40 rokov, má zodpovedajúce profesijné zručnosti a schopnosti a prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako jeho jediný a najvyšší predstaviteľ.

Procesom prvého založenia poľnohospodárskeho podniku sa rozumie prebiehajúci proces, v rámci ktorého je jedna z nasledovných podmienok splnené pred predložením ŽoNFP:

- registrácia poľnohospodárskeho podniku najskôr v deň vyhlásenia výzvy na predkladanie podnikateľského plánu spolu so ŽoNFP príjemcom pomoci, ktorý v minulosti nebol predstaviteľom žiadneho poľnohospodárskeho podniku;
- absolvovanie akreditovaného vzdelávacieho kurzu zameraného na poľnohospodárske podnikanie v oblasti špecializovanej rastlinnej výroby a živočíšnej výroby najneskôr do 24 mesiacov od podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP;
- začatie poberania priamych podpôr, resp. podpôr podľa pravidiel chovateľov zvierat, ktoré budú špecifikované v Príručke pre žiadateľa o NFP z PRV SR 2014-2020 pre toto podopatrenie.

Po splnení vyššie stanovených podmienok sa považuje proces založenia podniku za ukončený.

8.2.5.3.1.5. Oprávnené náklady

Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Prijímateľ podpory nie je povinný preukazovať skutočný účel použitia NFP na jednotlivé typy nákladov, uvedených v podnikateľskom pláne.

8.2.5.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

1. Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
2. **mladý poľnohospodár** je predstaviteľom podniku s výrobným potenciálom, meraným štandardným výstupom, od 10 000Eur do 50 000Eur (hodnota štandardného výstupu);
3. predloženie podnikateľského plánu;
4. zameranie podnikateľského plánu na špecializovanú rastlinnú výrobu a/alebo živočíšnu výrobu (zoznam oprávnených komodít je uvedený v časti “Súhrn požiadaviek pre podnikateľský plán”);
5. mladý poľnohospodár zaháji realizáciu podnikateľského plánu do 9 mesiacov od dátumu podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP;
6. má zodpovedajúce primerané zručnosti a schopnosti[1]:
  - minimálne stredoškolské vzdelanie v oblasti poľnohospodárstva, veterinárstva alebo potravinárstva **ALEBO**
  - absolvovanie akreditovaného vzdelávacieho kurzu (programu) zameraného na poľnohospodárske podnikanie v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby, ktorý je realizovaný prostredníctvom opatrenia 1 PRV SR 2014-2020;
  - v prípade potreby môže byť na splnenie tejto podmienky poskytnutá tolerančná lehota max. 24 mesiacov od dátumu podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP, pokiaľ je tento zámer súčasťou podnikateľského plánu;
7. mladý poľnohospodár sa do 18 mesiacov od dňa začatia činnosti musí stať aktívnym poľnohospodárom v zmysle ustanovení o priamych platbách;
8. vyplatenie prvej splátky je podmienené registráciou poľnohospodárskeho podniku, ktorá je uvedená v definícii procesu prvého založenia poľnohospodárskeho podniku;
9. pred vyplatením druhej splátky pomoci je príjemca pomoci povinný preukázať správnu realizáciu predloženého podnikateľského plánu.

[1] Zodpovedajúce primerané zručnosti a schopnosti, získané v inej krajine EÚ ako v SR, sú rovnako relevantné.

8.2.5.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp zamestnanosti (napr.: počet vytvorených pracovných miest, zamestnanie dlhodobo nezamestnaných, zamestnanie po rodičovskej a materskej dovolenke);
- princíp kvalifikácie poľnohospodára (vzdelanie, prax);
- princíp systému hospodárenia (ekologické poľnohospodárstvo – zámer uvedený v podnikateľskom pláne a pod.).

Výberové kritéria budú podrobne popísané v metodickom pokyne k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využívanie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

8.2.5.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

- **50 000€ na 1 mladého poľnohospodára** vo forme 2 splátok po dobu max. 5 rokov, pričom 70% podpory sa vypláca po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP a 30% po správnej realizácii podnikateľského plánu.

8.2.5.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.5.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- nesprávna realizácia podnikateľského plánu;
- nedosiahnutie stanoveného výrobného potenciálu;

- nedostatočné vedomosti a zručnosti mladých poľnohospodárov.

8.2.5.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- dôsledné posúdenie a hodnotenie podnikateľských plánov;
- poskytovanie vzdelávania a poradenstva pre mladých poľnohospodárov, zameraného na poľnohospodárske podnikanie prostredníctvom opatrení 1 a 2 PRV SR 2014-2020.

8.2.5.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci podopatrenia sú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarovat' pri predložení ŽoNFP. K plneniu podmienok oprávnenosti, ktoré sa plnia po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP sa príjemca pomoci zaviazuje jej podpisom. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany PPA predmetom administratívnej kontroly.

Správnou realizáciou podnikateľského plánu sa rozumie zabezpečenie aktivít popísaných v podnikateľskom pláne, splnenie podmienok oprávnenosti na získanie podpory (začatie realizácie podnikateľského plánu v predpísanej lehote, získať primerané profesijné zručnosti a schopnosti a stať sa aktívnym poľnohospodárom) a preukázanie spôsobu zabezpečenia dosiahnutia výrobného potenciálu meraného štandardným výstupom v zmysle podnikateľského plánu (môže sa preukázať aj dosiahnutý potenciál t.j. napríklad vysadenie príslušných hektárov ovocného sadu ap.). Správna realizácia podnikateľského plánu bude predmetom administratívnej kontroly a kontroly na mieste.

Pre výpočet hodnoty štandardného výstupu bude vypracovaný konkrétny mechanizmus výpočtu.

8.2.5.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Stanovená podpora 50 000Eur pre jedného mladého poľnohospodára je kvantifikovaná na základe ušlej mzdy dvoch členov domácnosti po dobu najmenej 27 mesiacov (v súlade s článkom 19 of Regulation (EU) No 1307/2013 paragrafmi 4 a 5), ktorá sa považuje za potrebnú dobu na skutočné naštartovanie podnikateľských aktivít vo forme predaja výstupov uvedených v podnikateľskom pláne Výška podpory zohľadňuje socio-ekonomickú situáciu v SR. Miera podpory bola určená na základe úrovne príjmu v SR (priemerná mzda v roku 2013 824,-€, priemerná mzda v poľnohospodárstve je na úrovni 80%, čo spolu s odvodmi predstavuje 920,-€ ($920 \times 27 \times 2 = \text{cca. } 50\,000,-\text{€}$).

8.2.5.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie malého poľnohospodárskeho podniku uvedené v článku 19 ods. 1 písm. a) bode iii) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nie je relevantné.

Vymedzenie horných a dolných prahových hodnôt, ako sa uvádza v článku 19 ods. 4 treťom pododseku nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Podniky s výrobným potenciálom, meraným štandardným výstupom, od 10 000Eur do 50 000Eur (hodnota štandardného výstupu).

Osobitné podmienky podpory mladých poľnohospodárov, ak podnik nezakladajú ako jediný vedúci podniku v súlade s článkom 2 ods. 1 a 2 [DA RD – C(807)2014]

Nie je relevantné, keďže v rámci podopatrenia 6.1 je oprávneným príjemcom pomoci mladý poľnohospodár, ktorý je Samostatne hospodáriacim roľníkom, ktorý je jediným predstaviteľom daného podniku.

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

V prípade potreby, ak príjemca pomoci nespĺní podmienku zodpovedajúcich primeraných zručností a schopností ku dňu podania žiadosti o podporu, môže mu byť na splnenie tejto podmienky poskytnutá tolerančná lehota max. 24 mesiacov od dátumu podpisu Zmluvy o poskytnutí pomoci, pokiaľ je tento zámer súčasťou podnikateľského plánu.

Zhrnutie požiadaviek na podnikateľský plán

- *situácia poľnohospodárskeho podniku na začiatku podnikania;*
- *ciele a zámery rozvoja a udržania činností poľnohospodárskeho podniku*
- *výpočet a popis spôsobu dosiahnutia plánovaného štandardného výstupu; ;*
- *podporné údaje o opatreniach vrátane tých, ktoré sa týkajú trvalej udržateľnosti životného prostredia, efektívnosti využívania zdrojov, požadovaných na rozvoj činností poľnohospodárskeho podniku, ako napr. údaje o predpokladaných investíciách, vzdelávaní, poradenstve;*
- *zameranie podnikateľského plánu na nasledovné komodity:*

Zoznam komodít rastlinej výroby

Strukoviny

Hrach, poľná fazuľa a sladký bôb

Strukoviny okrem hrachu, poľnej fazule a sladkého bôbu

Zemiaky

Aromatické, liečivé a kulinárske rastliny

Ostatné olejniny (vrátane maku)

Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované na otvorenom priestranstve

Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované na otvorenom priestranstve - poľné

Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované pod krytým priestranstvom

Druhy ovocia

Ovocie mierneho podnebného pásma

Bobuľoviny

Orechy

Vinohrady

Vinohrady – akostné vína

Vinohrady – ostatné vína

Vinohrady - stolové hrozno

Zoznam komodít živočíšnej výroby

Koňovité

Hovädzí dobytok mladší ako rok

Hovädzí dobytok mladší ako dva roky – býčky

Hovädzí dobytok mladší ako dva roky – jalovičky

Hovädzí dobytok starší ako dva roky - býky

Hovädzí dobytok – jalovice staršie ako dva roky

Dojnice

Ostatné kravy staršie ako dva roky

Dojnice

Ovce

Chovné ovce – samice

Ostatné ovce

Kozy

Kozy - chovné samice

Ostatné kozy

Ošípané - chovné prasnice nad 50kg

Ošípané – prasiatka do 20kg

Ošípané - ostatné

Hydina - Brojlery

Hydina – Morky

Hydina - Nosnice

Ostatná hydina

Kačky

Husi

Králiky – chovné samice

Včelstvá

Okrem vyššie uvedených povinných súčastí podnikateľského plánu budú v rámci metodického pokynu pre toto podopatrenie stanovené ďalšie špecifické požiadavky súvisiace s obsahom podnikateľského plánu.

Využitie možnosti kombinovať rôzne opatrenia prostredníctvom podnikateľského plánu, čo umožní mladým poľnohospodárom prístup k týmto opatreniam

Schválenie ŽoNFP v rámci podopatrenia 6.1 poskytuje príjemcovi pomoci zvýhodnený prístup do podopatrenia 4.1, v rámci ktorého si môže uplatniť požiadavku na investície, ktoré sú v súlade s predloženým podnikateľským plánom a zároveň podmienkami a rozsahom podpory v rámci podopatrenia 4.1.

Zahrnuté oblasti diverzifikácie

Nie je relevantné.

8.2.5.3.2. B Podpora na začatie podnikateľskej činnosti pre rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov

Podopatrenie:

- 6.3. – Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov

8.2.5.3.2.1. Opis typu operácie

Podpora sa poskytuje malému poľnohospodárskemu podniku na rozvoj jeho podnikateľskej činnosti spojenej s realizáciou jeho podnikateľského plánu v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby.

8.2.5.3.2.2. Druh podpory

- Grant– paušálna platba.

8.2.5.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1242/2008, ktorým sa stanovuje typológia Spoločenstva pre poľnohospodárske podniky;
- Odporúčanie Komisie 2003/361/ES, ktoré sa týka definície mikro, malých a stredných podnikov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Zb. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákon NR SR č.105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov;
- Zákon NR SR č. 219/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov.

8.2.5.3.2.4. Priímatelia

Malý poľnohospodársky podnik - Samostatne hospodáriaci roľník (mikropodnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúci v poľnohospodárskej prvovýrobe, ktorého výrobný potenciál, meraný štandardným výstupom, prevyšuje 4000Eur a neprevyšuje 9999Eur (hodnota štandardného výstupu).

8.2.5.3.2.5. Oprávnené náklady

Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Prijímateľ podpory nie je povinný preukazovať skutočný účel použitia NFP na jednotlivé typy nákladov, uvedených v podnikateľskom pláne.

8.2.5.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

1. Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
2. výrobný potenciál poľnohospodárskeho podniku od 4000Eur do 9999Eur (hodnota štandardného

- výstupu);
3. predloženie podnikateľského plánu;
  4. zameranie podnikateľského plánu na špecializovanú rastlinnú výrobu a/alebo živočíšnu výrobu (zoznam oprávnených komodít je uvedený v časti "Súhrn požiadaviek pre podnikateľský plán");
  5. zahájenie realizácie podnikateľského plánu do 9 mesiacov od dátumu podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP;
  6. preukázanie poľnohospodárskej činnosti podniku min. 24 mesiacov pred dátumom podania ŽoNFP;
  7. pred vyplatením druhej splátky je príjemca pomoci povinný preukázať správnu realizáciu predloženého podnikateľského plánu.

8.2.5.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp zamestnanosti (napr. počet vytvorených pracovných miest, zamestnanie dlhodobo nezamestnaných, po materskej, rodičovskej dovolenke);
- princíp kvalifikácie poľnohospodára (vzdelanie, prax);
- princíp systému hospodárenia (napr. ekologické poľnohospodárstvo, animal welfare, poľnohospodárska činnosť malého podniku ako hlavný zdroj príjmu, zvýšenie výrobného potenciálu popísaného v podnikateľskom pláne).

Výberové kritéria budú podrobne popísané v metodickom pokyne k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

8.2.5.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

- **15 000€ na 1 malý poľnohospodársky podnik** vo forme 2 splátok po dobu max. 5 rokov, pričom 50% podpory sa vypláca po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP a 50% po správnej realizácii

podnikateľského plánu.

8.2.5.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.5.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- nedostatočné vedomosti a zručnosti malých poľnohospodárov;
- nedosiahnutie stanoveného výrobného potenciálu;
- nevhodne zvolené výberové kritériá. nesprávna realizácia podnikateľského plánu.

8.2.5.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- poskytovanie vzdelávania a poradenstva pre malých poľnohospodárov, zameraného na poľnohospodárske podnikanie prostredníctvom opatrení 1 a 2 PRV SR 2014-2020;
- dôsledné posúdenie a hodnotenie podnikateľských plánov.

8.2.5.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci podopatrenia sú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarovat' pri predložení ŽoNFP. K plneniu podmienok oprávnenosti, ktoré sa plnia po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP sa príjemca pomoci zaviazuje jej podpisom. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany PPA predmetom administratívnej kontroly.

Správnou realizáciou podnikateľského plánu sa rozumie zabezpečenie aktivít popísaných v podnikateľskom pláne, splnenie podmienok oprávnenosti na získanie podpory (začatie realizácie podnikateľského plánu v predpísanej lehote) a preukázanie spôsobu zabezpečenia dosiahnutia výrobného potenciálu meraného štandardným výstupom v zmysle podnikateľského plánu (môže sa preukázať aj dosiahnutý potenciál t.j. napríklad vysadenie príslušných hektárov ovocného sadu ap.). Správna realizácia podnikateľského plánu bude predmetom administratívnej kontroly a kontroly na mieste.

Pre výpočet hodnoty štandardného výstupu bude vypracovaný konkrétny mechanizmus výpočtu.

8.2.5.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Nie je relevantné.

8.2.5.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie malého poľnohospodárskeho podniku uvedené v článku 19 ods. 1 písm. a) bode iii) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Malý poľnohospodársky podnik - Samostatne hospodáriaci roľník (mikropodnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúci v poľnohospodárskej prvovýrobe, ktorého výrobný potenciál prevyšuje 4000Eur a neprevyšuje 9999Eur (hodnota štandardného výstupu).

Vymedzenie horných a dolných prahových hodnôt, ako sa uvádza v článku 19 ods. 4 treťom pododseku nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Výrobný potenciál poľnohospodárskeho podniku, meraný štandardným výstupom od 4000Eur do 9999Eur.

Osobitné podmienky podpory mladých poľnohospodárov, ak podnik nezakladajú ako jediný vedúci podniku v súlade s článkom 2 ods. 1 a 2 [DA RD – C(807)2014]

Nie je relevantné.

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

Nie je relevantné.

Zhrnutie požiadaviek na podnikateľský plán

- a. *situácia poľnohospodárskeho podniku na začiatku podnikania;*
- b. *výpočet a popisanie spôsobu dosiahnutia štandardného výstupu;*
- c. *ciele a zámery rozvoja a udržania činností poľnohospodárskeho podniku;*
- d. *údaje o ďalších patreniach vrátane tých, ktoré sa týkajú trvalej udržateľnosti životného prostredia, efektívnosti využívania zdrojov, ktoré by mohli podporiť dosiahnutie ekonomickej životaschopnosti, ako sú napr. plánované údaje o investíciách, vzdelávaní, spolupráci;*
- e. *zameranie podnikateľského plánu na nasledovné komodity:*

Zoznam komodít rastlinej výroby

Strukoviny

Hrach, poľná fazuľa a sladký bôb

Strukoviny okrem hrachu, poľnej fazule a sladkého bôbu

Zemiaky

Aromatické, liečivé a kulinárske rastliny

Ostatné olejniný (vrátane maku)

Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované na otvorenom priestranstve

Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované na otvorenom priestranstve - poľné

Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované pod krytým priestranstvom

Druhy ovocia

Ovocie mierneho podnebného pásma

Bobuľoviny

Orechy

Vinohrady

Vinohrady – akostné vína

Vinohrady – ostatné vína

Vinohrady - stolové hrozno

Zoznam komodít živočíšnej výroby

Koňovité

Hovädzí dobytok mladší ako rok

Hovädzí dobytok mladší ako dva roky – býčky

Hovädzí dobytok mladší ako dva roky – jalovičky

Hovädzí dobytok starší ako dva roky - býky

Hovädzí dobytok – jalovice staršie ako dva roky

Dojnice

Ostatné kravy staršie ako dva roky

Dojnice

Ovce

Chovné ovce – samice

Ostatné ovce

Kozy

Kozy - chovné samice

Ostatné kozy

Ošípané - chovné prasnice nad 50kg

Ošípané – prasiatka do 20kg

Ošípané - ostatné

Hydina - Brojlery

Hydina – Morky

Hydina - Nosnice

Ostatná hydina

Kačky

Husi

Králiky – chovné samice

Včelstvá

Ďalšie požiadavky súvisiace s obsahom podnikateľského plánu budú stanovené v metodickom pokyne pre opatrenie 6.3.

Využitie možnosti kombinovať rôzne opatrenia prostredníctvom podnikateľského plánu, čo umožní mladým poľnohospodárom prístup k týmto opatreniam

Neuplatňuje sa.

Zahrnuté oblasti diverzifikácie

Nie je relevantné.

8.2.5.3.3. C Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností

Podopatrenie:

- 6.4. – Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností

8.2.5.3.3.1. Opis typu operácie

Činnosť 1: činnosti spojené s **vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou** zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.

Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností.

V prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukázkové lesné biotopy).

Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: **deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu**. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.

Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.

V rámci využívania **obnoviteľných zdrojov energie** sú oprávnené nasledovné investície za podmienky, že časť energie prijímateľ podpory spotrebuje vo vlastnom podniku a v prípade využívania solárnej energie, táto pokryje sprostredkované aj časť jeho spotreby tepla resp. bude vyrobená elektrina použitá aj na klimatizáciu a pod.:

1. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500

- kW, kde je časť energie uvádzaná do siete;
2. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete;
  3. investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie, kde je časť energie uvádzaná do siete;
  4. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie drevnej biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním plynu vyrobeného termochemickou konverziou s max. elektrickým výkonom do 500 kW;
  5. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie odpadovej drevnej biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW;
  6. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie solárnej energie s max. výkonom 250 kW;
  7. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie veternej energie s max. výkonom 250 kW;
  8. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie vodnej energie s max. výkonom 250 kW.

Činnosti spojené s využívaním OZE prispievajú k fokusovej oblasti 5C.

8.2.5.3.3.2. Druh podpory

Grant.

8.2.5.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon NR SR č. 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby;
- smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie;
- zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- zákon NR SR č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona NR SR č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia;
- vyhláška MH SR 337/2012, ktorou sa ustanovuje energetická účinnosť premeny energie pri prevádzke, rekonštrukcii a budovaní zariadenia na výrobu elektriny a zariadenia na výrobu tepla;
- Odporúčanie Komisie 2003/361/ES, ktoré sa týka definície mikro, malých a stredných podnikov;
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy;
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis.

8.2.5.3.3.4. Priímatelia

Činnosť 1 a 2:

Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach.

Činnosť 1 až 3:

1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby.
2. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:
  - súkromných vlastníkov a ich združení;
  - obcí a ich združení;
  - Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.
3. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry).

8.2.5.3.3.5. Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkou uvedenou v podkapitole 8.1;
2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.

[1] V rámci **činnosti 3** nie sú oprávnené investície súvisiace s drevospracujúcim priemyslom (piliarska výroba, výroba nábytku a pod.), s výnimkou využívania dreva ako OZE.

V prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).

V prípade podnikov akvakultúry nie sú oprávnené investície do alternatívnych zdrojov príjmov, ktoré súvisia s akvakultúrou, ako je rybárska turistika, environmentálne služby v oblasti akvakultúry, vzdelávacie aktivity súvisiace s akvakultúrou a pod.

8.2.5.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

1. Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
2. v prípade poľnohospodárskych podnikov podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%;
3. v prípade podnikov akvakultúry podiel ročných tržieb/príjmov z akvakultúry na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%;
4. v prípade obhospodarovateľov lesa podiel ročných tržieb/príjmov z lesníckej výroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%;

5. veľkosť nepoľnohospodárskeho podniku (mikro a malý podnik v zmysle odporúčanie Komisie 2003/361/ES);
6. realizácia projektu nepoľnohospodárskeho podniku vo vidieckej oblasti;
7. výsledkom investície nesmie byť poľnohospodárska činnosť alebo podpora takej aktivity, ktorá spadá do oblasti poľnohospodárstva alebo potravinárstva, ktorej sa výstup spracovania nachádza na prílohe I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý sa nachádza na prílohe I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt mimo prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie, ktorej časť sa uvádza do siete);
8. investície súvisiace s využívaním biomasy (vrátane drevnej) sú v súlade s kritériami udržateľného využitia biomasy v regiónoch Slovenska, ktoré budú vypracované MŽP SR na národnej úrovni (v spolupráci s MPRV SR), pred poskytnutím akejkoľvek podpory pre využitie biomasy (tento dokument by mal poskytnúť odôvodnenie, vrátane projekcií (so zdrojmi údajov) a vyznačiť oblasti Slovenska, kde by mohol byť vývoj trhu naďalej vhodný pre podporu na využitie biomasy z EÚ fondov, zohľadňujúc taktiež vplyvy na kvalitu ovzdušia);
9. výrobná kapacita zariadení na výrobu tepelnej a/alebo elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie presahuje kombinovanú priemernú ročnú spotrebu tepelnej energie a elektrickej energie v danom podniku vrátane domácnosti³. Uvedená podmienka sa bude posudzovať pred realizáciou investície;
10. v prípade výroby energie je časť energie spracovaná vo vlastnom podniku;
11. v prípade spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spracovania výlučne spadá do Prílohy I ZFEÚ je časť vyrobenej energie uvádzaná do siete;
12. všetky investície súvisiace s OZE musia byť v súlade so zákonom NR SR č. 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby.

8.2.5.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp zamestnanosti (napr. počet vytvorených pracovných miest, počet udržaných pracovných

miest);

- princíp spôsobu investície (napr. environmentálny aspekt, potenciál vidieckeho turizmu v danej oblasti, pri spracovaní OZE % podiel vstupu z vlastného odpadu, kumulácia viacerých aktivít, ubytovacie zariadenia s nižšou kapacitou, väčšie prepojenie na územia mimo zastavaného územia obce resp. na nezastavané územie).

Výberové kritéria budú podrobne popísané v metodickom pokyne k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

8.2.5.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre **mikro a malé podniky**:

- 55 % v nasledovných krajoch SR: PO, KE, BB, ZA;
- 45% v nasledovných krajoch SR: TN, NR, TT, BA.

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre **stredné podniky**:

- 45 % v nasledovných krajoch SR: PO, KE, BB, ZA;
- 35% v nasledovných krajoch SR: TN, NR, TT, BA.

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre **veľké podniky**:

- 35 % v nasledovných krajoch SR: PO, KE, BB, ZA;
- 25% v nasledovných krajoch SR: TN, NR, TT, BA.

8.2.5.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.5.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- primeranosť nákladov/spôsobilosť(neoprávnené náklady);
- neznalosť postupov verejného obstarávania.

8.2.5.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- zjednodušenie a spresnenie metodických pokynov a porovnanie výšky nákladov s reálnymi cenami na trhu;
- posilnenie informovanosti a vedomostnej úrovne príjemcov pomoci prostredníctvom vzdelávacích kurzov a školení.

8.2.5.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci podopatrenia sú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarovat' pri predložení ŽoNFP. K plneniu podmienok oprávnenosti, ktoré sa plnia po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP sa príjemca pomoci zaviazal jej podpisom. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany PPA predmetom administratívnej kontroly. Predmetom kontroly na mieste bude overenie spotreby časti energie vo vlastnom podniku a časti energie uvedenej do siete.

8.2.5.3.3.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Nie je relevantné.

8.2.5.3.3.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie malého poľnohospodárskeho podniku uvedené v článku 19 ods. 1 písm. a) bode iii) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nie je relevantné.

Vymedzenie horných a dolných prahových hodnôt, ako sa uvádza v článku 19 ods. 4 treťom pododseku nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nie je relevantné.

Osobitné podmienky podpory mladých poľnohospodárov, ak podnik nezakladajú ako jediný vedúci podniku v súlade s článkom 2 ods. 1 a 2 [DA RD – C(807)2014]

Nie je relevantné.

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

Nie je relevantné.

Zhrnutie požiadaviek na podnikateľský plán

Nie je relevantné.

Využitie možnosti kombinovať rôzne opatrenia prostredníctvom podnikateľského plánu, čo umožní mladým poľnohospodárom prístup k týmto opatreniam

Neuplatňuje sa.

Zahrnuté oblasti diverzifikácie

- a. investície do rekreačných a relaxačných činností spojených s vidieckym cestovným ruchom;
- b. investície do činností spojených s cieľovou skupinou deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu;
- c. investície do spracovania a uvádzania na trh produktov, ktorých výstup nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom môže byť aj produkt, ktorý sa nachádza na prílohe I ZFEÚ za podmienky, že je zároveň vstupom aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou vstupov výlučne spadajúcich do prílohy I ZFEÚ v prípade, že výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie);
- d. investície do činností súvisiacich s poskytovaním služieb, najmä služieb spojených s logistikou, skladovaním a dopravou;
- e. investície do OZE.

8.2.5.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.5.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

-

8.2.5.4.2. Zmierňujúce opatrenia

-

8.2.5.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

-

8.2.5.5. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Nie je relevantné.

--

8.2.5.6. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Vymedzenie malého poľnohospodárskeho podniku uvedené v článku 19 ods. 1 písm. a) bode iii) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

-

Vymedzenie horných a dolných prahových hodnôt, ako sa uvádza v článku 19 ods. 4 tretom pododseku nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

-

Osobitné podmienky podpory mladých poľnohospodárov, ak podnik nezakladajú ako jediný vedúci podniku v súlade s článkom 2 ods. 1 a 2 [DA RD – C(807)2014]

-

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

-

Zhrnutie požiadaviek na podnikateľský plán

-

Využitie možnosti kombinovať rôzne opatrenia prostredníctvom podnikateľského plánu, čo umožní mladým poľnohospodárom prístup k týmto opatreniam

-

Zahrnuté oblasti diverzifikácie

-

8.2.5.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

V rámci opatrenia 6 je možné predkladať integrované projekty zahŕňajúce podporu v rámci opatrenia 6,
--

opatrenia 4 a opatrenia 16.

Integrovaným projektom sa rozumie projekt, v rámci ktorého sa uplatní zvýšená intenzita pomoci na náklady spadajúce pod opatrenie 4 (ak sú súčasťou integrovaného projektu) a ktorý zahŕňa podporu v rámci viac ako jedného opatrenia alebo v rámci čiastkových opatrení v rámci min. dvoch rôznych opatrení. V prípade integrovaného projektu, ktorý zahŕňa podporu v rámci opatrenia 4, musí byť súčasťou tohto projektu popis zvýšenia účinnosti operácií ich realizáciou spoločne. Integrované projekty budú podávané a hodnotené spoločne. Všetky podmienky spôsobilosti, vzťahujúce sa na danú investíciu v rámci danej operácie, ktorá je súčasťou integrovaného projektu, musia byť splnené v čase schválenia projektu, aj keď sa určité operácie budú vykonávať v neskoršej fáze."

Predajné miesto: je miesto priamo na farme alebo lesnom alebo akvakultúrnom podniku, alebo miesto dostupné pre návštevníkov daného regiónu vo vidieckej oblasti, kde príjemca pomoci môže predávať svoje výrobky alebo výrobky iných poľnohospodárov, lesných hospodárov alebo akvakultúrnych podnikov, ktoré majú prevažne nepoľnohospodársky, nelesný a neakvakultúrny charakter. V prípade nepoľnohospodárskych mikro a malých podnikov je umožnené navštíviť a predávať výrobky aj v mestskej oblasti, avšak bez zriadenia trvalého predajného miesta. V prípade poľnohospodárskeho podniku je oprávnené aj zriadenie predajného miesta v mestskej oblasti.

Občianska a poznávací infraštruktúra: náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukázkové lesné biotopy.

8.2.6. M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)

8.2.6.1. Právny základ

- článok 20 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;
- príloha I bod 8.6 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014.

8.2.6.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Ku koncu roka 2011 bolo na území SR **2 890 obcí** na úrovni LAU2, z toho so štatútom mesta je 138 obcí. V sídelnej štruktúre SR prevládajú malé obce do 1 000 obyvateľov, ktorých je 1 913. Malých obcí do 500 obyvateľov je 1 142, čo tvorí 39,5 % z celkového počtu sídiel v SR. Tieto malé vidiecke obce však tvoria prirodzenú reprodukčnú základňu pracovných síl pre poľnohospodársku prvovýrobu. Najväčším problémom malých obcí je nedostatočná infraštruktúra a nedostupnosť základných služieb. Ďalšími problémami sú nepriaznivý vývoj sociálno-demografickej štruktúry vidieckeho obyvateľstva, nedostatok pracovných príležitostí a vysoká nezamestnanosť vo vidieckych oblastiach, nedostatočne využívaný potenciál obcí pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu v oblasti služieb, ako aj nedostatočná infraštruktúra vidieckeho cestovného ruchu a nízke percento populácie SR využívajúce DSL.

Opatrenie č. 7 reaguje v nadväznosti na identifikované slabé stránky vidieckych oblastí na nasledovné identifikované potreby: vytváranie nových pracovných miest na vidieku, zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja miestnych komunít, rozvoj IKT vo vidieckych obciach a sekundárne na potrebu zvýšenie energetickej efektívnosti a zvýšenie podielu využívania OZE. Napĺňanie týchto potrieb bude prispievať k nasledovným špecifickým cieľom (fokusovým oblastiam): podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach (6B) a rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (6C) a sekundárne k cieľu uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky (5C). Pre naplnenie týchto cieľov a potrieb je potrebné smerovať podporu na aktivity v rámci opatrenia základné služby a obnova dedín na vidieku.

Kvalita života úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom, ako aj so zastavením odlivu obyvateľstva z vidieka. Pre jej zvýšenie je potrebná kvalitná infraštruktúra a dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľov vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie (ako sekundárny účinok investícií) – využívanie nevyužitých objektov pre podnikateľskú a komunitnú činnosť, kvalitné verejné priestory pre obyvateľov, vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu a využívanie IKT a pod. Dôležitým motorom rozvoja vidieckych oblastí bude zlepšená infraštruktúra miestneho vidieckeho cestovného ruchu. Vzhľadom na sídelnú rozdrobenosť územia a veľký počet malých obcí bude dôležité podporovať spoločné projekty viacerých obcí, ktoré budú efektívnejšie a budú mať širší dopad na väčšie územie.

Pokiaľ ide o investície do miestnych komunikácií, bežná výstavba a rekonštrukcia nie je vhodná v rámci financovania z EPFRV. Pripúšťa sa však podpora za predpokladu, že investície budú prispievať k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde sa prostredníctvom ich realizácie môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou a projekt bude jasne odôvodnený jeho príspevkom k miestnemu ekonomickému rozvoju. T. z. investícia bude mať širší dopad na územie a vyššiu pridanú

hodnotu. Tieto investície môžu byť podporené iba v prípade, že sú v súlade s rozvojovým plánom obce alebo združenia obcí. Takéto investície do miestnych komunikácií budú podporené len v malom rozsahu, t. z. len ako jedna z aktivít v rámci investícií do malej infraštruktúry, v súlade s definíciou pre malú infraštruktúru a bez vyčlenenia výraznej finančnej alokácie.

Opatrenie prostredníctvom niektorých operácií pôsobí komplementárne k iným operačným programom, a to nasledovne:

- OP Kvalita životného prostredia – doplnkovosť v oblasti investícií do vodného hospodárstva je zabezpečená rozdielnym typom prijímateľom, kedy v rámci PRV budú oprávnené obce s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane) a zároveň tieto nie sú súčasťou aglomerácií oprávnených v rámci OP KZP.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti investícií do vodného hospodárstva (rekonštrukcia stokovej siete, rekonštrukcia/výstavba vodovodnej siete, výstavba/rekonštrukcia zdrojov pitnej vody), ak sa daný projekt bude realizovať prostredníctvom regionálnej integrovanej územnej stratégie v rámci IROP, nebude oprávnený v rámci PRV.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti rozvoja verejnej osobnej dopravy vo vzťahu k investíciám ako sú: výstavba a rekonštrukcia záchytných parkovísk a autobusových zastávok, avšak pre účely integrovaných dopravných systémov, ak sa daný projekt bude realizovať prostredníctvom regionálnej integrovanej územnej stratégie v rámci IROP, nebude oprávnený v rámci PRV.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti investícií do cestnej infraštruktúry, kde z IROP sú oprávnené cesty 2. a 3. triedy a z PRV len miestne komunikácie.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti revitalizácie nevyužívaných plôch a objektov na ich nové funkčné využitie, ak sa daný projekt bude realizovať prostredníctvom integrovanej územnej stratégie v rámci IROP, nebude oprávnený v rámci PRV.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti investícií do cyklistickej infraštruktúry v mestách a mestských oblastiach (budovanie cyklokomunikácií a doplnkovej infraštruktúry), ak sa daný projekt bude realizovať prostredníctvom integrovanej územnej stratégie v rámci IROP, nebude oprávnený v rámci PRV.
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra (OPII) – operácia v rámci opatrenia v PRV komplementárne doplní operácie v rámci OPII a prispeje k cieľu 100 % pokrytia širokopásmovým internetom. PRV bude realizovať dopytové projekty pre budovanie prístupových sietí v jednotlivých obciach (do 500 obyvateľov), ktoré spadajú do bielych miest. OPII sa zameria na výstavbu národných regionálnych sietí a budovanie prístupových sietí prostredníctvom dopytových projektov v oblastiach zlyhania trhu.
- OP Ľudské zdroje - S cieľom zlepšenia životných podmienok a kvality bývania obyvateľov MRK budú v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, prioritnej osi 5, špecifického cieľa 5.1.1 aktivity „zavedenie inžinierskych sietí, prístup k pitnej a úžitkovej vode, výstavba prístupových ciest a odvoz komunálneho odpadu“ doplnkového charakteru v záujme dodržania komplexného prístupu. V rámci PRV sú podobné investície v rámci infraštruktúry. Demarkácia bude zabezpečená na úrovni projektu.

Príspevek k fokusovej oblasti

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;

Samotné investície zlepšujúce kvalitu života (infraštruktúra, miestne služby) budú mať vplyv na miestny

ekonomický rozvoj v podobe vytvorenia podmienok pre podnikateľov a zároveň zlepšené podmienky pre život obyvateľov budú mať vplyv na zabránenie odlivu obyvateľov z vidieka. Optimálne a efektívne využívanie kultúrno-historického a prírodného potenciálu vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie, urýchlia naštartovanie miestneho ekonomického rozvoja založeného na efektívnom využívaní endogénnych zdrojov. Pre efektívny a udržateľný rast vidieckych oblastí je vzhľadom na veľký potenciál vidieckeho cestovného ruchu týchto oblastí dôležité podporovať investície do budovania infraštruktúry miestneho vidieckeho cestovného ruchu. V domácom cestovnom ruchu by perspektívne malo dochádzať k presúvaniu finančných prostriedkov z tzv. "výrobných" a bohatších regiónov do regiónov so zachovaným prírodným a kultúrnym potenciálom, čo sekundárne povedie k vyrovnávaniu disproporcií regiónov a k rastu zamestnanosti v týchto regiónov nielen v cestovnom ruchu, ale aj v nadväzných odvetviach. Využitie kapacít ubytovacích zariadení v SR je v priebehu roka veľmi kolísavé vzhľadom na výrazný vplyv sezónnosti. Celoročné využitie kapacity ubytovacích zariadení na Slovensku je veľmi nízke. Je preto nevyhnutné vykonať operácie, ktoré zvýšia využitie kapacít ubytovacích zariadení. Prísun turistov do územia bude mať za následok zvýšenie príjmov obyvateľstva, diverzifikáciu ponúkaných služieb a v konečnom dôsledku zlepšenie ekonomického postavenia samotných obcí.

6C Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií vo vidieckych oblastiach.

Zvýšenie dostupnosti informácií prostredníctvom využívania moderných informačno-komunikačných technológií je významným faktorom ďalšieho ekonomického rozvoja vidieckych oblastí. Opatrenie 7 reaguje na túto potrebu podporou budovania infraštruktúry širokopásmového internetu, kde budú realizované projekty poslednej míle. Aktivity komplementárne doplnia operácie v rámci prioritnej osi 7 Operačného programu Integrovaná infraštruktúra a prispievajú tak k cieľu Digitálnej agendy pre Európu - 100 % pokrytia vysokorychlostným internetom nad 30 Mbit/s.

Sekundárny príspevok k fokusovej oblasti

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;

Opatrenie bude sekundárne prispievať k FO 5C prostredníctvom investícií do OZE a úspor energie, ktoré budú mať byť súčasťou iných investícií v rámci opatrenia (napr. súčasťou rekonštrukcie kultúrneho domu bude výstavba kotolne na OZE a pod.)

Príspevok k prierezovým cieľom

Životné prostredie, Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu

Opatrenie Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach prispieva k zlepšeniu kvality života a podpore ekonomického rozvoja na vidieku, rešpektuje charakter krajiny a zabezpečuje vysokú úroveň ochrany životného prostredia v rámci všetkých svojich podopatrení a príslušných aktivít. Investície do zlepšovania miestnych služieb budú sprevádzané investíciami do využívania OZE. Investície v rámci opatrenia budú sprevádzané začleňovaním prvkov zelenej infraštruktúry čo bude mať pozitívny dopad na vzhľad krajiny a zlepšenie kvality životného prostredia. Ďalším pozitívnym dopadom bude kontrola súladu projektu z existujúcimi plánmi obcí, miestnymi stratégiami, Miestnou agendou 21 a pod.

Opatrenie tiež prispieva k uplatňovaniu horizontálnych princípov, konkrétne horizontálneho princípu trvalo udržateľný rozvoj, ako aj horizontálneho princípu rovnosť mužov a žien, nediskriminácia a prístupnosť, v rámci ktorého bude v celom PRV zabezpečená rovnosť príležitostí všetkým občanom SR.

8.2.6.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.6.3.1. Budovanie širokopásmového internetu

Podopatrenie:

- 7.3. – Podpora na širokopásmovú infraštruktúru vrátane jej budovania, zlepšovania a rozširovania, pasívnu širokopásmovú infraštruktúru a poskytovanie širokopásmového prístupu a elektronickej verejnej správy

8.2.6.3.1.1. Opis typu operácie

Vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu prostredníctvom budovania prístupových sietí s rýchlosťou min. 30 Mbit/s, vrátane zariadenia verejne prístupného miesta. Oprávnené budú projekty zavádzania tzv. “poslednej míle”. Riešenie prístupových sietí bude nadväzovať na ukončenie prvej fázy výstavby regionálnych sietí, financovanej z OP II, resp. tam, kde už sú regionálne siete dostupné a je preukázané zlyhanie trhu. Operácia v rámci opatrenia v PRV komplementárne doplní operácie v rámci OPII a prispeje k cieľu 100 % pokrytia širokopásmovým internetom. OPII podporí realizáciu budovania širokopásmového pripojenia a zavádzanie sietí nových generácií. Pri riešení bielych miest širokopásmovým internetom o minimálnej rýchlosti 30 Mbit/s sa zameria na výstavbu národných regionálnych sietí a budovanie prístupových sietí prostredníctvom dopytových projektov v oblastiach zlyhania trhu. OPII tiež zabezpečí príslušné analytické práce a koordináciu výstavby sietí. PRV bude realizovať dopytové projekty pre budovanie prístupových sietí v jednotlivých obciach (do 500 obyvateľov), ktoré spadajú do bielych miest.

Oprávnené sú činnosti, ktoré sa týkajú investícií do infraštruktúry širokopásmového internetu, napr.:

- vytvorenie a zabezpečenie prístupu k širokopásmovej infraštruktúre vrátane zariadení na prenos a zber signálu (backhaul) a pozemných zariadení (napr. pevné, pozemné, bezdrôtové alebo satelitné technológie alebo kombinácie týchto technológií);
- budovanie pasívnej širokopásmovej infraštruktúry (napr. inžinierske siete, ako je kladenie káblových rozvodov a zapájanie iných sieťových prvkov, ako sú napr. neaktivované optické vlákna atď.) v súčinnosti s ostatnými infraštruktúrami (energetické, dopravné, vodné, kanalizačné siete atď.).

8.2.6.3.1.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených

nákladov.

8.2.6.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Národná stratégia pre širokopásmový prístup v SR;
- čl. 65 – 71 nariadenia č. 1303/2013;
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

8.2.6.3.1.4. Priímatelia

1. obce vo vidieckych oblastiach do 500 obyvateľov (vrátane) definované ako biele miesta z hľadiska pokrytia širokopásmovým internetom;
2. združenia obcí s právnou subjektivitou (tvorené z obcí do 500 obyvateľov, ktoré sú definované ako biele miesta z hľadiska pokrytia širokopásmovým internetom).

8.2.6.3.1.5. Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3;
2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3.

8.2.6.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

- dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
- oprávnené sú operácie v bielych miestach, t.j. v miestach ktoré nie sú pokryté internetom, aktuálny zoznam bielych miest bude poskytnutý Ministerstvom financií SR;
- vybudované širokopásmové pripojenie musí byť s rýchlosťou min. 30 Mbit/s;
- v prípade projektu predkladaného združeniami obcí musia obce preukázať spoluprácu predložením relevantnej zmluvy.

8.2.6.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Pre výber projektov budú stanovené minimálne kritériá pre oprávnenosť projektu. Posudzovať sa bude minimálne nasledovné:

- súlad s Národnou stratégiou pre širokopásmový prístup v SR;
- operácia sa plánuje v obci definovanej ako biele miesto s počtom obyvateľov do 500 (vrátane) ;
- oblasť zlyhania trhu;
- minimálna rýchlosť pripojenia 30 Mbit/s. ;

- ďalšie definované v metodologickej príručke.

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t. j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami obcí;
- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia aj problémy marginalizovaných skupín).

8.2.6.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených nákladov:

- 100% s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.

8.2.6.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.6.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška prípevku bude závisieť od výšky oprávnených výdavkov a maximálneho limitu uvedeného pre operáciu.

8.2.6.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie infraštruktúry malého rozsahu vrátane turistickej infraštruktúry malých rozmerov, ako sa uvádza v článku 20 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Uvedené na úrovni opatrenia

Prípadná osobitná odchýlka na podporu infraštruktúry väčšieho rozsahu pre investície do širokopásmového pripojenia a energie z obnoviteľných zdrojov

netýka sa

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

netýka sa

Vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) [DA RD – C(2014)1460]

netýka sa

8.2.6.3.2. Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov

Podopatrenie:

- 7.2. – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

8.2.6.3.2.1. Opis typu operácie

- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd;
- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.);
- zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.

8.2.6.3.2.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov.

8.2.6.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- čl. 65 – 71 nariadenia č. 1303/2013;
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

8.2.6.3.2.4. Priímatelia

1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane);
2. pri investíciách do kanalizácií a ČOV - obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane) s výnimkou obcí, ktoré sú súčasťou aglomerácie nad 2 000 EO, ako aj aglomerácie pod 2 000 EO, ktorá zasahuje do chránených vodohospodárskych oblastí;
3. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane)) .

8.2.6.3.2.5. Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce;
2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3.

8.2.6.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

- dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
- investície v rámci tejto operácie sú oprávnené na podporu, ak sa príslušné operácie vykonávajú v súlade s plánmi rozvoja obcí vo vidieckych oblastiach a ich základných služieb a sú konzistentné s akoukoľvek príslušnou stratégiou miestneho rozvoja, príp. sa opierajú o Miestnu Agendu 21, resp., iné plány a rozvojové dokumenty;
- v prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.). Investícia do miestnych komunikácií musí mať jasné odôvodnenie príspevku k miestnemu rozvoju, zrekonštruovaná alebo postavená komunikácia musí splňať deklarovaný účel (napojenie na inú cestu, spojenie bodu A s bodom B, a pod.);
- v prípade projektu predkladaného združeniami obcí musia obce preukázať spoluprácu predložením relevantnej zmluvy;
- neumožňuje sa umelé rozdeľovanie projektu na etapy, t.z. každý samostatný projekt musí byť po ukončení realizácie funkčný, životaschopný a pod.;
- povinnosť uplatňovať sociálny aspekt pri verejnom obstarávaní.

8.2.6.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne bude stanovená podmienka, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0) nemôže byť schválený (aspekt kvality).

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu

postupuje čo možno najhospodárnejšie, t. j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;

- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t. z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov;
- uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;
- uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami obcí;
- uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov;
- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia aj problémy marginalizovaných skupín).

8.2.6.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených nákladov:

- 100%, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.

8.2.6.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.6.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška prípevku bude závisieť od výšky oprávnených výdavkov a maximálneho limitu uvedeného pre

operáciu.

8.2.6.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie infraštruktúry malého rozsahu vrátane turistickej infraštruktúry malých rozmerov, ako sa uvádza v článku 20 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Uvedené na úrovni opatrenia.

Prípadná osobitná odchýlka na podporu infraštruktúry väčšieho rozsahu pre investície do širokopásmového pripojenia a energie z obnoviteľných zdrojov

Netýka sa.

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

netýka sa

Vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) [DA RD – C(2014)1460]

netýka sa

8.2.6.3.3. Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu

Podopatrenie:

- 7.5. – Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie

8.2.6.3.3.1. Opis typu operácie

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.;
- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.;
- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.

8.2.6.3.3.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov.

8.2.6.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike;
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR;
- čl. 65 – 71 nariadenia č. 1303/2013;
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

8.2.6.3.3.4. Priímatelia

1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane);
2. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane))

8.2.6.3.3.5. Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do

- zelenej infraštruktúry obce;
2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3.

8.2.6.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

- dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
- investície v rámci tejto operácie sú oprávnené na podporu, ak sa príslušné operácie vykonávajú v súlade s plánmi rozvoja obcí vo vidieckych oblastiach a ich základných služieb a sú konzistentné s akoukoľvek príslušnou stratégiou miestneho rozvoja, príp. sa opierajú o Miestnu Agendu 21 resp. iné plány a rozvojové dokumenty;
- v prípade projektu predkladaného združeniami obcí musia obce preukázať spoluprácu predložením relevantnej zmluvy;
- neumožňuje sa umelé rozdeľovanie projektu na etapy, t. z. každý samostatný projekt musí byť po ukončení realizácie funkčný, životaschopný a pod.;

8.2.6.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne bude stanovená podmienka, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0) nemôže byť schválený (aspekt kvality).

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t.z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov; ;
- uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami obcí (spoločný projekt viacerých obcí);
- uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;

- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia aj problémy marginalizovaných skupín);
- uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov.

8.2.6.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených nákladov:

- 100 %, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry .

8.2.6.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.6.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.3.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška prídavku bude závisieť od výšky oprávnených výdavkov a maximálneho limitu uvedeného pre operáciu.

8.2.6.3.3.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie infraštruktúry malého rozsahu vrátane turistickej infraštruktúry malých rozmerov, ako sa uvádza v článku 20 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Uvedené na úrovni programu.

Prípadná osobitná odchýlka na podporu infraštruktúry väčšieho rozsahu pre investície do širokopásmového pripojenia a energie z obnoviteľných zdrojov

netýka sa

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

netýka sa

Vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) [DA RD – C(2014)1460]

netýka sa

8.2.6.3.4. Vytváranie, zlepšovanie alebo rozširovanie miestnych služieb vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

Podopatrenie:

- 7.4. – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

8.2.6.3.4.1. Opis typu operácie

- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;
- zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia;
- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu;
- investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémův a iných bezpečnostných prvkův);
- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktův a pod.
- investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.

8.2.6.3.4.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladův.

8.2.6.3.4.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR;
- čl. 65 – 71 nariadenia č. 1303/2013;
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

8.2.6.3.4.4. Priímatelia

1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane);
2. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane)).

8.2.6.3.4.5. Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce a vrátane nákladov súvisiacich s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie;
2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3.

8.2.6.3.4.6. Podmienky oprávnenosti

- dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
- investície v rámci tejto operácie sú oprávnené na podporu, ak sa príslušné operácie vykonávajú v súlade s plánmi rozvoja obcí vo vidieckych oblastiach a ich základných služieb a sú konzistentné s akoukoľvek príslušnou stratégiou miestneho rozvoja, príp. sa opierajú o Miestnu Agendu 21 resp. iné plány a rozvojové dokumenty;
- investície do využívania OZE a do úspor energie sú oprávnené, len pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie (projektu);
- v prípade projektu predkladaného združeniami obcí musia obce preukázať spoluprácu predložením relevantnej zmluvy;
- neumožňuje sa umelé rozdeľovanie projektu na etapy, t. z. každý samostatný projekt musí byť po ukončení realizácie funkčný, životaschopný a pod.;
- povinnosť uplatňovať sociálny aspekt pri verejnom obstarávaní.

8.2.6.3.4.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne bude stanovená podmienka, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0) nemôže byť schválený (aspekt kvality).

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú

viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t.z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov;

- uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami/skupinami obcí
- uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;
- uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov;
- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia problémy marginalizovaných skupín).

8.2.6.3.4.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených nákladov:

- 100 %, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.

8.2.6.3.4.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.6.3.4.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.4.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.4.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.6.3.4.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška prídavku bude závisieť od výšky oprávnených výdavkov a maximálneho limitu uvedeného pre operáciu.

8.2.6.3.4.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie infraštruktúry malého rozsahu vrátane turistickej infraštruktúry malých rozmerov, ako sa uvádza v článku 20 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Uvedené na úrovni opatrenia.

Prípadná osobitná odchýlka na podporu infraštruktúry väčšieho rozsahu pre investície do širokopásmového pripojenia a energie z obnoviteľných zdrojov

netýka sa

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

netýka sa

Vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) [DA RD – C(2014)1460]

netýka sa

8.2.6.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.6.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- procesy verejného obstarávania – chyby v procesoch verejného obstarávania zo strany žiadateľov, zo strany administrácie nedostatočná kontrola procesov, neodhalenie nedostatkov;
- kontrolný systém, kontrola žiadostí o platbu;
- chyby v žiadostiach o platbu zo strany žiadateľa;
- primeranosť a/alebo oprávnenosť nákladov – nedostatočné preukázanie primeranosti nákladov zo strany žiadateľa, deklarovanie neoprávnených nákladov, nedostatočná kontrola primeranosti a oprávnenosti nákladov;
- neopodstatnené umelé rozdeľovanie projektov na niekoľko etáp, a tým obchádzanie maximálnej sumy na projekt;
- neskúsenosť a minimum záväzných predpisov v súvislosti s uplatňovaním sociálneho aspektu pri verejnom obstarávaní;
- problém s vysporiadaním pozemkov;
- problémy s majetkoprávnym vysporiadaním a so slabšou zodpovednosťou za udržateľnosť projektov predkladaných združeniami obcí.

8.2.6.4.2. Zmierňujúce opatrenia

- školenia pre zamestnancov vykonávajúcich riadenie a kontrolu, ako aj pre žiadateľov – výmena informácií medzi aktérmi zahrnutých do implementácie, školenia v oblasti verejného obstarávania, oprávnenosti a primeranosti nákladov, vydávanie usmernení, príručiek, organizovanie seminárov, informačných kampaní a pod.;
- zjednodušenie a spresnenie metodických pokynov a porovnanie výšky nákladov s reálnymi cenami na trhu;
- zlepšovanie nástrojov IT;
- zlepšovanie a zjednodušovanie procesov s cieľom zjednodušiť implementáciu pre žiadateľov, ako aj pre administratívnych pracovníkov;
- overiteľnosť a kontrolovateľnosť bude zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly investičných opatrení;
- uplatnenie vhodných kritérií pre posúdenie komplexnosti projektu s cieľom zabrániť umelému rozdeleniu projektu na etapy.

8.2.6.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci jednotlivých podopatrení sú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarovat' pri predložení ŽoNFP, príp. ŽoP. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany PPA predmetom administratívnej kontroly a kontroly na mieste.

8.2.6.5. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška prípevku bude závisieť od výšky oprávnených výdavkov a maximálneho limitu uvedeného pre operáciu.

8.2.6.6. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Vymedzenie infraštruktúry malého rozsahu vrátane turistickej infraštruktúry malých rozmerov, ako sa uvádza v článku 20 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Malá infraštruktúra: investície do malej infraštruktúry sú investície nepresahujúce maximálnu výšku oprávnených nákladov 300 000 €.

Prípadná osobitná odchýlka na podporu infraštruktúry väčšieho rozsahu pre investície do širokopásmového pripojenia a energie z obnoviteľných zdrojov

netýka sa

Informácie o uplatňovaní tolerančného obdobia uvedeného v článku 2 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

netýka sa

Vymedzenie prahových hodnôt uvedených v článku 13 písm. e) [DA RD – C(2014)1460]

netýka sa

8.2.6.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

V nadväznosti na ustanovenia kapitoly 3.1.5 Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020 bude v rámci realizovaných operácií opatrenia č. 7 (podopatrenia 7.2 a 7.4) uplatňovaný sociálny aspekt pri VO. T. z. pre obstarávateľov bude povinnosť určiť doložku zákazky týkajúcu sa sociálneho aspektu vo VO, ktorá stanoví dodatočné špecifické podmienky zo strany obstarávateľa pre uchádzača.

Verejné obstarávanie uplatňujúce sociálny aspekt predstavuje operácie obstarávania, ktoré zohľadňujú jedno alebo viac sociálnych hľadísk: napr. pracovné príležitosti, dôstojná práca, dodržiavanie sociálnych a pracovných práv, sociálne začleňovanie a pod. Pre obstarávanie môžu byť relevantné napr. nasledujúce sociálne hľadiská:

- podpora zamestnanosti mladých ľudí;
- podpora vyváženého zastúpenia mužov a žien;
- podpora pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnané osoby a starších pracovníkov;
- politika rozmanitosti a pracovné príležitosti pre osoby zo znevýhodnených skupín (napríklad migrujúci pracovníci, etnické menšiny, náboženské menšiny, osoby s nízkym dosiahnutým vzdelaním atď.);
- podpora pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím aj prostredníctvom začleňujúceho a dostupného pracovného prostredia;
- atď.

Pokiaľ ide o inklúziu marginalizovaných rómskych komunít, v tejto súvislosti sa bude v podmienkach SR uplatňovať sociálny aspekt pri VO vo vzťahu k projektom realizovaných v obciach, ktoré sú identifikované v Atlase rómskych komunít 2013. T. z. obce z atlasu rómskych komunít budú mať pri VO povinnosť uplatniť sociálne hľadisko týkajúce sa inklúzie MRK.

Ďalšie potrebné informácie vzťahujúce sa k opatreniu budú uvedené v príslušných príručkách a výzvach.

8.2.7. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

8.2.7.1. Právny základ

- článok 21, ods.1, body a), c), d), e) a články 22,24,25 a 26 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka(EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č.1698/2005.

8.2.7.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Napriek relatívne vysokej lesnatosti má Slovensko v oblasti lesníctva veľký problém so zdravotným stavom lesov. Viac ako 50 % lesov je v stredom a vyššom stupni poškodenia. Svedčí o tom objem náhodných ťažieb, ktorých výška pravidelne presahuje 50 % celkového objemu ťažieb dreva (napr. r. 2011 to bolo až 52 %). Poškodzovanými a destabilizovanými sú najmä ihličnaté lesy, ale problémy s vitalitou a stabilitou majú aj ostatné lesné ekosystémy, v ktorých je ohrozená nie len biodiverzita. Negatívny trend v zdravotnom stave lesov sa prejavil najmä v poslednom decéniu, keď sa vplyvom klimatických zmien, ktoré popisuje aj Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, zmenilo aj rozloženie zrážok v priebehu vegetačného obdobia. V lesoch sa stále častejšie vyskytujú periódy sucha, čo spolu s vysokými teplotami spôsobuje preschnutie pôd a vytvára optimálne podmienky na zvyšovanie početnosti podkôrneho hmyzu, ako aj zvýšeného rizika vzniku a šírenia požiarov. Od roku 2000 vypuklo na území SR 5403 lesných požiarov, ktoré spoločne poškodili 8085ha lesa. Najvýraznejšie poškodenie priniesol rok 2003 kedy bolo zničených 1567ha lesa a rok 2012 kedy bolo poškodených 1683ha lesa. Celková škoda, spôsobená požiarom v tomto období, predstavuje viac ako 23 mil. Eur (PTEÚ MV SR, NLC-LVÚ). Súčasný stav v oblasti prevencie a boja proti požiarom lesných plôch je napriek existencii niektorých preventívnych opatrení stále nedostatočný. Celkovo sa zdravotný stav lesa oproti roku 2009 zhoršil, podiel stromov ktoré svoj zdravotný stav zlepšili je o 6 % menší ako podiel stromov, ktoré svoj zdravotný stav zhoršili (NLC SR, 2012).

Zdravotný stav lesných ekosystémov je meraný prostredníctvom defoliácie (strata asimilačných orgánov). Zdravotný stav lesných ekosystémov Slovenska - indikovaný defoliáciou a stupňom poškodenia sa v období r. 2001 - 2010 zhoršil. Podiel stupňov defoliácie 2 až 4 do roku 2010 mierne stúpil pri ihličnatých drevinách najmä v dôsledku aktivity biotických škodcov. Pri listnatých drevinách sa okrem klimatických faktorov (sucho) prejavilo pravdepodobne aj vyčerpanie zo silných semenných rokov (najmä buka a hraba). V roku 2011 sa situácia vo všeobecnosti zlepšila.

Ďalším dôsledkom klimatickej zmeny sú lokálne privalové dažde, kde okrem podpory stability lesných porastov s vysokou absorpčnou schopnosťou je nutné tiež podporovať protipovodňové opatrenia na horských tokoch, najmä zachytávanie zrážok a pod. Dĺžka vodných tokov v SR je 61,1 tis. km, z toho v správe štátnych organizácií LH je takmer 19 tis. km drobných vodných tokov (DVT). Investície zamerané na ochranu pred povodňami sú realizované len vo veľmi obmedzenom rozsahu v rámci finančných možností organizácií.

Príspevok k fokusovým oblastiam:

4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity, vrátane na územiach sústavy NATURA 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti

s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

4B Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov

4C Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania Podopatrenia 8.3 a 8.4 preto reagujú na potrebu prevencie proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochrannej funkcie lesov a ich obnovy po prírodných katastrofách, potrebu zabezpečenia ochrany pôd pred degradáciou a zachovanie kvality vôd a tým prispievajú k napĺňaniu fokusovej oblasti **4A** prostredníctvom podpory investícií do rozvoja lesných oblastí (infraštruktúry) a zlepšenia životaschopnosti a prevencie v lesoch. Časté požiare a poškodenia lesa spôsobujú nevyčísliteľné škody na biodiverzite, preto je nutné lesné porasty revitalizovať po prírodných katastrofách tak, aby sa čo najskôr obnovili všetky funkcie lesa. Posilnením ochrannej funkcie lesa, budovaním infraštruktúry v lesoch a jeho obnovou po prírodných katastrofách bude podporené aj udržateľné obhospodarovanie lesa, prevencia pôdnej erózie a ochrana vody v lesoch, ktoré prispievajú k napĺňaniu fokusových oblastí **4B** a **4C**. Celková dĺžka riečnej siete v SR je v súčasnosti cca 61 147 km, z čoho je dĺžka DVT cca 18 250 km, čím sa DVT výrazným spôsobom podieľajú na formovaní odtoku v celoslovenskom meradle. Úpravy DVT majú význam pri zmierňovaní nepriaznivých vplyvov na odtokové pomery, zvyšujú retenčnú schopnosť povodí, čím priaznivo pôsobia na vyrovnanosť (zmiernujú maxima a zvyšujú minimá) odtoku vody z povodí DVT. V oblastiach s dlhodobou neriešenými úpravami DVT prichádza k povodňovým škodám nie len na lesných pozemkoch, ale aj na priľahlých poľnohospodárskych pozemkoch a intravilánoch miest a obcí, preto je úprava DVT nevyhnutná.

4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie, ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

Na Slovensku je približne 45 % lesov začlenených do chráneného územia národného alebo európskeho významu, pričom 75 % chránených území tvoria lesy. Lesy sú polyfunkčné a slúžia predovšetkým na hospodárske, sociálne a environmentálne účely. Zvlášť chránené lesy by mali byť využívané najmä pre environmentálne účely. Zohrávajú významnú úlohu pri poskytovaní ekosystémových služieb ako je zmierňovanie klimatických zmien, pričom rozsiahle spoločenské prínosy by mali byť v podobe prínosov pre ľudské zdravie, voľný čas a cestovný ruch. Na zlepšenie odolnosti a na zabezpečenie týchto služieb je nevyhnutné vykonávať aktívne opatrenia v lesných ekosystémoch, ktoré musia byť sprístupnené citlivo budovanou infraštruktúrou, ktorá z dlhodobého hľadiska bude prispievať aj k naplneniu hospodárskych a sociálnych funkcií lesov. Podopatrenie 8.5 reaguje na potrebu zachovania biodiverzity a zvýšenia environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity a potrebu eliminácie dopadov a adaptácie pôdohospodárstva na zmeny klímy a to predovšetkým umelou obnovou a výchovou ochranných lesov a lesov osobitného určenia, podporou hniezdnych príležitostí vtákov v lese a iných prvkov biodiverzity. Taktiež rozvojom občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch, čo prispeje najmä k napĺňaniu fokusovej oblasti **4A**.

4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie, ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

4C Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

Na území SR sú lesy viac ako 100 rokov obhospodarované na základe Lesných hospodárskych plánov (v súčasnosti Programov starostlivosti o lesy). Hospodárenie v lesoch podľa Programov starostlivosti o lesy a ich tvorba je v SR upravená všeobecne záväzným právnym predpisom - zákonom NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Podľa §40 ods.1 tohto zákona je Program starostlivosti o lesy nástrojom štátu, vlastníka, správcu a obhospodarovateľa lesa na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch.

Tento cieľ je v súlade so závermi ministerskej konferencie o ochrane lesov v Európe, konanej v roku 1993 v Helsinkách a zároveň zabezpečuje aj environmentálny a verejný účinok. Trvalo udržateľným hospodárením v lesoch sa rozumie hospodárenie v lesoch takým spôsobom a v takom rozsahu, aby sa zachovala ich biologická diverzita, odolnosť, produkčná a obnovná schopnosť, životnosť a schopnosť plniť funkcie lesov. Podopatrenie 8.5 a 8.6 preto podporou vypracovania plánov lesného hospodárstva alebo rovnocenných nástrojov reaguje na potrebu zachovania biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity a potrebu zabezpečenia ochrany pôdy pred degradáciou a zachovania kvality vôd, čím prispieva k napĺňaniu fokusovej oblasti **4A** a **4C**. Lesný hospodársky plán je vypracovaný pre každý lesný celok (základné priestorové rozdelenie lesa), ktorý môže združovať niekoľko obhospodarovateľov lesa a všetky činnosti vykonané v lese musia byť rámcovo v súlade s týmto Lesným hospodárskym plánom.

2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva

Podľa výsledkov súhrnného ekonomického lesníckeho účtu (IEEAF) za rok 2012 dosiahla konečná produkcia odvetvia LH hodnotu 489 mil. EUR. Hrubá pridaná hodnota odvetvia bola v uvedenom roku približne 241 mil. EUR, čistá pridaná hodnota 214 mil. EUR. Lesné subjekty nedosahujú v porovnaní s ostatnými hospodárskymi odvetviami dostatočnú produktivitu výrobných faktorov, ktorá by vytvorila potrebné zdroje na krytie pokračujúcej modernizácie mechanizmov a technológií po dobe životnosti a to najmä z dôvodu vysokého podielu živej práce, ktorú nie je možné nahradiť mechanicky (najmä pri prácach v lesných škôlkach, zalesňovaní, ťažbe dreva a pod.). Na zvýšenie tohto podielu je potrebné investovať do tejto oblasti, aby sa zvýšila ekonomická hodnota lesného hospodárstva a jeho hospodársky výkon. V lesnom hospodárstve na Slovensku stále pracuje vysoké percento mechanizmov a technológií po dobe životnosti, ktoré sú fyzicky, ale i morálne opotrebované. Technické parametre takýchto mechanizmov, na rozdiel od nových prístrojov a zariadení, neumožňujú používanie moderných technológií, priaznivejších k životnému prostrediu, ktoré prispievajú k udržateľnému obhospodarovaniu lesov a zavádzaniu inovácií do lesného hospodárstva. Centrálny register využívaných mechanizmov v lesnom hospodárstve na Slovensku nie je vedený. V nosných činnostiach (t.j. približovanie dreva) pracuje ročne cca 1500-1700 mechanizmov, v odvoze dreva cca 500-700 mechanizmov. Väčšina z nich bola obstaraná kúpou už používaných mechanizmov v rámci privatizácie od štátnych lesov, ktoré sú staršie ako 15 rokov. Na základe údajov strednodobého hodnotenia PRV SR 2007-2013 bolo prostredníctvom opatrenia 122 obnovených 149 mechanizmov na približovanie dreva a 85 mechanizmov na odvoz dreva. Z týchto údajov predpokladáme po ukončení PRV SR 2007-2013 obnovenie cca 20% mechanizmov na približovanie dreva a 20-25% mechanizmov na odvoz dreva. Podopatrenie 8.6 preto reaguje na potrebu zvýšenia efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnutia nárastu pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesnom hospodárstve, ktorá prispeje k napĺňaniu fokusovej oblasti **2C**. Podpora udržateľného obhospodarovania lesov a zvýšenie ekonomickej hodnoty lesov zlepši hospodársky výkon lesných subjektov v lesnom hospodárstve. Pre zlepšenie hospodárskeho výkonu lesných podnikov je tiež nevyhnutné využívať moderné inovatívne technológie, ktoré zvýšia produktivitu práce, znížia priame náklady a budú viac šetrné k životnému prostrediu, čím sa zníži poškodzovanie životného prostredia, zvýši sa hospodárska hodnota lesov a posilní sa produktiva práce.

Potenciálny príspevok k iným fokusovým oblastiam:

5E Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Zlepšená odolnosť a zvýšenie ekologickej stability lesných ekosystémov zároveň prispeje aj k zabráneniu uvoľňovania uhlíka. Celková zásoba uhlíka v drevnej biomase dosiahla v r.2011 227,9mil.ton uhlíka a za r.2005-2011 má mierne rastúci trend najmä v dôsledku zvyšovania zásob drevnej hmoty. S ohľadom na klimatickú zmenu a adaptáciu je žiaduce ďalšie posilnenie sekvestrácie, ktoré sa dosiahne predovšetkým aj

zlepšenou starostlivosťou o zdravotný stav lesov a systematickou obnovou lesa a prispeje k napĺňaniu fokusovej oblasti **5E**.

Opatrenie 8 zároveň prispieva aj k napĺňaniu Lesníckej stratégie EÚ a **prerezovým cieľom**. Úprava drobných vodných tokov, lesné plochy zalesnené a obnovené na základe finančnej pomoci poskytovanej týmto opatrením prispievajú k lepšej biodiverzite, ukladaniu uhlíka, adaptácii na zmeny klímy, zníženiu pôdnej erózie, zlepšeniu schopnosti retencie vôd, ako aj ochranu životného prostredia. K ochrane životného prostredia a adaptácii na zmenu klímy rovnako prispievajú preventívne opatrenia, ktoré zamedzujú znečisťovaniu ovzdušia, zlepšujú odolnosť lesných ekosystémov a zdravotný stav lesov. Pomoc poskytnutá podľa tohto opatrenia prispieva k dosiahnutiu cieľa pridelenia 30% z celkového príspevku EPFRV na program rozvoja vidieka na zmierňovanie zmeny klímy a na prispôsobenie sa zmene klímy, ako aj k ochrane životného prostredia. Rovnako nová lesná technika umožňuje uplatňovať inovatívne postupy v obhospodarovaní lesov a zníženie emisií, čím prispieva aj k ochrane životného prostredia. **Dané opatrenie zároveň prihliada na rovnosť príležitostí, nediskrimináciu a integrovaný prístup.**

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.3 činnosť 1, s podporou v rámci **OP Kvalita životného prostredia** je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (v rámci OP KŽP budú oprávnené aktivity mimo oprávnených aktivít v rámci činnosti 1).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.3 s podporou v rámci podopatrenia 4.3 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (v rámci podopatrenia 8.3 je oprávnená výstavba a rekonštrukcia úsekov protipožiarneho lesných ciest, ktoré slúžia ako prístup k vybudovaným objektom v rámci podopatrenia 8.3, v rámci podopatrenia 4.3 je oprávnená výstavba a rekonštrukcia lesných ciest a prístupu k lesnej pôde s výnimkou protipožiarneho úsekov lesných ciest, ktoré slúžia ako prístup k vybudovaným objektom v rámci podopatrenia 8.3). Zároveň úprava DVT nadväzuje/doplňa podporu v rámci opatrenia 5, ktorá prispieva k prevencii proti povodňam.

Podpora v rámci podopatrenia 8.3 dopĺňa/nadväzuje na podporu OP Kvalita životného prostredia tým, že poskytuje podporu na dostupnejší prístup k prípadným lesným požiarom a zároveň prispieva k prevencii vzniku požiarov;

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.4 a podpory v rámci podopatrenia 8.5 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených činností (v rámci podopatrenia 8.5 je podpora zameraná na obnovu ochranných lesov a lesov osobitného určenia podsadbou lesných porastov, ktoré nie sú destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami; v rámci podopatrenia 8.4 je oprávnená obnova lesov všetkých kategórií, ktoré sú destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.5 s podporou v rámci podopatrenia 6.4 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených činností (v rámci podopatrenia 6.4 je v prípade obhospodarovateľov lesa oprávnená podpora aktivít mimo aktivít buovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.5 a podpory v rámci podopatrenia 8.4 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených činností (v rámci podopatrenia 8.5 je podpora zameraná na obnovu ochranných lesov a lesov osobitného určenia, ktoré nie sú destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami; v rámci podopatrenia 8.4 je oprávnená obnova lesov všetkých kategórií, ktoré sú destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.5 a 8.6 v oblasti vypracovania plánov lesného hospodárstva je zabezpečené rozdielnym oprávneným územím (v rámci podopatrenia 8.5 je oprávnené vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre ochranné lesy, lesy osobitného určenia a hospodárske lesy, s výnimkou

hospodárskych lesov, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva).a v rámci podopatrenia 8.6 je oprávnené vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre hospodárske lesy, funkčne klasifikované ako typ produkčný).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.6 v oblasti využívania dreva ako suroviny alebo zdroja energie s podporou v rámci **OP Kvalita životného prostredia** je zabezpečené odlišným prijímateľom podpory (V rámci OP KŽP budú oprávnení na podporu prijímateľa mimo prijímateľov podpory v rámci tejto operácie).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.6 s podporou v rámci **OP Výskum a inovácie** je zabezpečené rozdielnymi oprávnenými výdavkami (v rámci OP VaI sú oprávnené výdavky súvisiace s priemyselným spracovaním dreva, v rámci podopatrenia 8.6 sú oprávnené výdavky súvisiace so spracovaním dreva pred jeho priemyselným spracovaním).

V rámci opatrení zameraných na podporu prenosu znalostí a informácií (opatrenie 1) budú vzdelávacie aktivity zamerané na oblasť posilnenia biodiverzity, preventívnych, ochranných a environmentálnych opatrení v rámci lesného hospodárstva. Pri podpore poradenstva pre lesné hospodárstvo (opatrenie 2) bude toto povinne zamerané na smernice 92/43/EHS, 2009/147/ES, 2000/60/ES. Tieto nové poznatky budú majitelia a obhospodarovatelia lesa využívať pri realizácii opatrení zameraných na rozvoj lesných oblastí a zlepšenie životaschopnosti lesov (opatrenie 8). Opatrenie 15 nadväzuje/doplňa opatrenie 8 tým, že umožňuje obhospodarovateľom a vlastníkom lesov prijať jeden alebo viacero lesnícko-environmentálnych a klimatických záväzkov pri spôsobe obhospodarovania lesov, čo zároveň prispeje aj k zlepšeniu životného prostredia a adaptácii na zmenu klímy. Rovnako opatrenie 16 umožní obhospodarovateľom a vlastníkom lesa zefektívniť rozvoj lesníckych oblastí a životaschopnosť lesov a to vypracovaním Programov starostlivosti o les, ktoré tvoria základ obhospodarovania lesov, bez ktorých by samotné hospodárenia v lesoch nebolo možné.

8.2.7.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.7.3.1. A Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami

Podopatrenie:

- 8.3. – Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami

8.2.7.3.1.1. Opis typu operácie

Činnosť 1 na zlepšenie vodného hospodárstva v lesoch:

- **zahrádzanie bystrín** v lesoch podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z. (budovanie a rekonštrukcia prehrádzok, malé vodné stupne alebo ich zoskupenia a úpravy korýt na bystrinách) na účely ochrany pred povodňami, zmieernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarimi;

- budovanie a rekonštrukcia **technických diel** v lesoch na ochranu pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarimi podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z.;
- budovanie **jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany** v lesoch – drobných prekladaných drevených hrádzok (zrubov) alebo sypaných kamenných hrádzok na lesných pozemkoch, ktorých budovanie si nevyžaduje stavebné povolenie.

Činnosť 2 na zlepšenie ochrannej protipožiarnej infraštruktúry:

- výstavba, rekonštrukcia protipožiarnych **lesných ciest**, ak slúžia ako prístup[1] k vybudovaným objektom v rámci tohto podopatrenia, ktoré sú v súlade s požiadavkami životného prostredia a ochrany prírody;
- realizácia projektov komplexného protipožiarneho monitorovacieho systému v lesnej krajine s vysokým a stredným stupňom požiarovosti;
- výstavba, rekonštrukcia a dodávka protipožiarnych monitorovacích veží a súvisiacich prostriedkov komunikácie.

Činnosť 3 na zlepšenie zdravotného stavu lesov:

realizácia preventívnych opatrení malého rozsahu proti kalamitným biotickým škodcom formou kladenia a asanácie lapákov, inštalácie a prevádzky feromónových lapačov a aplikácie chemických prípravkov v lesných porastoch (aplikácie chemických prípravkov je oprávnená len v prípade, že na realizáciu daného opatrenia nie sú dostupné biologické prípravky alebo ich aplikácia nie je účinná).

[1] Prístupom k vybudovaným objektom sa rozumie výstavba alebo rekonštrukcia úsekov protipožiarnych lesných ciest, ktoré sú potrebné na napojenie sa na existujúcu sieť lesných ciest.

8.2.7.3.1.2. Druh podpory

Grant, možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky max. 50% oprávnených výdavkov.

8.2.7.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Nariadenie (EÚ) č. 1310/2013 ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka;
- Vyhláška MPRV SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa;
- Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- Zákon NR SR č. 506/2013 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví

poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článku 107 a 108 ZFEÚ.

8.2.7.3.1.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby[1] obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- súkromných vlastníkov a ich združení;
- obcí a ich združení;
- Cirkvi, ktorej majetok možno podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním;
- štátu (LESY SR, š.p.; Štátne lesy TANAP-u; Lesohospodársky podnik Ulič, š.p.);
- pri stavebných investíciách (hmotné investície) na drobných vodných tokoch iba správcovia drobných vodných tokov resp. právnických osôb majúcich k správe drobných vodných tokov právny vzťah (prenájom a pod.), ktorí sú zároveň obhospodarovateľmi lesa.

[1] Právnickou osobou sa rozumie aj obec, ktorá obhospodaruje les a podniká na základe oprávnenia.

8.2.7.3.1.5. Oprávnené náklady

1. Náklady na:

- **zahrádzanie bystrín** v lesoch podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z. (budovanie a rekonštrukcia prehrádzok, malé vodné stupne alebo ich zoskupenia a úpravy korýt na bystrinách) na účely ochrany pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi;
- budovanie a rekonštrukcia **technických diel** v lesoch na ochranu pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z.;
- budovanie **jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany** v lesoch – drobných prekladaných drevených hrádzok (zrubov) alebo sypaných kamenných hrádzok na lesných pozemkoch, ktorých budovanie si nevyžaduje stavebné povolenie;
- výstavba, rekonštrukcia protipožiarneho **lesných ciest**, ak slúžia ako prístup[1] k vybudovaným objektom v rámci tohto podopatrenia, ktoré sú v súlade s požiadavkami životného prostredia a ochrany prírody;
- realizácia projektov komplexného protipožiarneho monitorovacieho systému v lesnej krajine s vysokým a stredným stupňom požiarovosti;
- výstavbu, rekonštrukciu a dodávku protipožiarneho monitorovacích veží a súvisiacich prostriedkov komunikácie;
- realizácia preventívnych opatrení malého rozsahu proti kalamitným biotickým škodcom formou kladenia a asanácie lapákov, inštalácie a prevádzky feromónových lapačov a aplikácie chemických prípravkov v lesných porastoch.

2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.

[1] Kompenzácia straty príjmu v dôsledku prírodnej katastrofy nie je oprávnená na podporu.

[2] Prístupom k vybudovaným objektom sa rozumie výstavba alebo rekonštrukcia úsekov protipožiarnych lesných ciest, ktoré sú potrebné na napojenie sa na existujúcu sieť lesných ciest.

8.2.7.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

1. Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3.
2. V prípade **budovania a rekonštrukcie protipovodňových technických diel zahrádzania bystrín** sú oprávnené iba výdavky tých prijímateľov, ktorí sú správcami drobných vodných tokov resp. majú k správe drobných vodných tokov právny vzťah (prenájom a pod.).
3. V prípade **budovania jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany, zabezpečujúcich udržanie vody v krajine resp. spomalenie jej odtoku** sú oprávnené iba výdavky na tie projekty, ktorých naliehavosť je doložená relevantnými dokumentmi. Takýmto dokumentom je odborné stanovisko odbornej inštitúcie vodného hospodárstva.
4. V prípade **investícií na účely ochrany pred požiarmi** sú oprávnené iba projekty realizované v lesných oblastiach klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým stupňom rizika lesných požiarov (oblasti so stredným až vysokým stupňom rizika lesných požiarov sú v SR taxatívne určené všeobecne záväzným právnym predpisom - vyhláška č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a ochrane lesa v prílohe č. 11 v znení jej dodatkov a úprav).
5. Oprávnené činnosti sú v súlade s Programom starostlivosti o les (Lesným hospodárskym plánom).
6. V prípade preventívnych opatrení týkajúcich sa **škodcov** a chorôb musí byť riziko výskytu príslušnej katastrofy podporené vedeckými dôkazmi a uznané Národným lesníckym centrom.
7. Oprávnené činnosti sú v súlade s Národným plánom ochrany lesov.
8. V prípade preventívnych opatrení, týkajúcich sa **škodcov** je aplikácia chemických prípravkov oprávnená len v prípade, že na realizáciu daného opatrenia nie sú dostupné biologické prípravky alebo ich aplikácia nie je účinná.
9. Predloženie relevantných informácií z Programu starostlivosti o les (§47 zákona č.326/2005 Z.z.) a prípadne inej dokumentácie ochrany prírody podľa §54 zákona č.543/2002 Z. z..

[1] DVT – drobné vodné toky

8.2.7.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú

minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;

- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp polohy lesného porastu (napr. environmentálne významnejšie, s vyšším rizikom požiarovosti, výskytu škodcov);
- princíp spôsobu hospodárenia (napr. využívanie biologických spôsobov ochrany lesa, rekonštrukcia celého vodného toku, pozitívny vplyv realizácie aktivít aj na iných obhospodarovateľov lesa);
- princíp nižšej intenzity pomoci (v prípade, že príjemca pomoci požiada o zníženie intenzity pomoci max. však o 20%).

Výberové kritéria budú podrobne popísané v metodickom pokyne k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

8.2.7.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených nákladov:

- 100%.

8.2.7.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.7.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

-

8.2.7.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

-

8.2.7.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci podopatrenia sú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarováť pri predložení ŽoNFP. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany PPA predmetom administratívnej kontroly.

8.2.7.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Nie je relevantné.

8.2.7.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

Každý príjemca podpory je povinný predložiť relevantné informácie z Programu starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) a prípadne inú dokumentáciu ochrany prírody podľa §54 zákona č.543/2002 Z. z..

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

Nie je relevantné.

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Identifikácia druhov, oblastí a metód, ktoré sa majú používať, aby sa zabránilo neprimeranému zalesňovaniu podľa článku 6 písm. a) delegovaného nariadenia č. 807/2014, vrátane opisu environmentálnych a klimatických podmienok oblastí, v ktorých sa plánuje zalesňovať, podľa článku 6 písm. b) uvedeného nariadenia

Nie je relevantné.

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Vymedzenie minimálnych environmentálnych požiadaviek uvedených v článku 6 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

Nie je relevantné.

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Špecifikácia minimálneho a maximálneho počtu vysadených stromov na hektár, ktoré sa po dovŕšení dospelosti majú ponechať, a lesných druhov, ktoré sa majú použiť, ako sa uvádza v článku 23 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nie je relevantné.

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Environmentálne prínosy podporovaných systémov

Nie je relevantné.

[Prevenia a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Podľa potreby zoznam druhov organizmov, ktoré poškodzujú rastliny a môžu spôsobiť katastrofu

HMYZ:

a) **listožravce:** *Lymantria dispar*, *Adelges laricis*, *Sacchiphantes viridis*, *Dreyphusia nordmanniana*;

b) **škodcovia výsadiieb:** *Hylastes spp.*, *Hylobius abietis*;

c) **podkôrný a drevokazný hmyz:**

· **smrečina:** *Hylastes spp.*, *Hylobius abietis*, *Ips typographus*, *Pityogenes chalcographus*, *Ips duplicatus*, *Ips amitinus*, *Ips accuminatus*;

· **borovice:** *Ips acuminatus*, *Ips sexdentatus*, *Tomicus spp.*, *Phaenops cyanea*;

· **listnaté dreviny:** *Leperisinus fraxini*, *Scolytus intricatus*.

HUBY: *Chalara fraxinea* (syn. *Hymenoscyphus pseudoalbidus*).

[Prevenia a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Určenie lesných oblastí klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým rizikom vzniku požiarov podľa príslušného plánu ochrany lesov

Kategória A - Lesy s vysokým stupňom ohrozenia požiarom:

01A Borská nížina

24 Žilinská kotlina

25B Súľovské vrchy

36B Heľpianske podolie

36C Breznianska kotlina

43A Liptovská kotlina

43B Popradská kotlina, Tatranské podhorie

46F Predná Hoľa

46G Kozie chrbty

47A Liptovské Tatry, Červené vrchy, Liptovské Kopy, Vysoké Tatry (bez Širokej)

47B Belianske Tatry, Široká

47C Osobitá

Kategória B - Lesy so stredným stupňom ohrozenia požiarom:

06 Hornonitrianska kotlina

10 Juhoslovenská kotlina, Gemerská pahorkatina

11 Cerová vrchovina

12 Košická kotlina, Abovská pahorkatina

13 Malé Karpaty

15 Biele Karpaty

16 Považské podolie

17A Sliáčska kotlina, Zvolenská pahorkatina, Slatinská kotlina

17B Bystrická vrchovina, Bystrické podolie, Ponická vrchovina

18 Revúcka vrchovina, Rožňavská kotlina

19 Slovenský kras

20A Slanské vrchy

22A Šarišská vrchovina, Šarišské podolie, Stráže

22B Ľubovnianska kotlina, Ľubotínska pahorkatina, Jakubiánska brázda, Hromovec

23 Javorníky

25A Strážovské vrchy

26 Turčianska kotlina

27B Vtáčnik, Kremnické vrchy

28A Volovské vrchy

28B Čierna hora

29 Hornádska kotlina

30 Vihorlatské vrchy

32 Západné beskydy

33B Kysucké Beskydy

33C Kysucká vrchovina

34A Malá Fatra

34B Žiar

35A Veľká Fatra sever, Starohorské vrchy sever

35B Veľká Fatra, Starohorské vrchy juh

36A Lopejská kotlina, Bystrianske podhorie

37 Poľana

38A Veporské vrchy juh, Stolické vrchy

38B Veporské vrchy sever

39 Spišskogemerský kras

40 Branisko

41B Čergov

42A Bachureň

42B Levočské vrchy

42C Spišská Magura, Ždiarska brázda

46A Salatíny, Demänovské vrchy

46B Ďumbier, Prašivá;

46C Ďumbier, Prašivá; sever

46D Kráľova hoľa, Priehyba

46E Kráľova hoľa, Priehyba

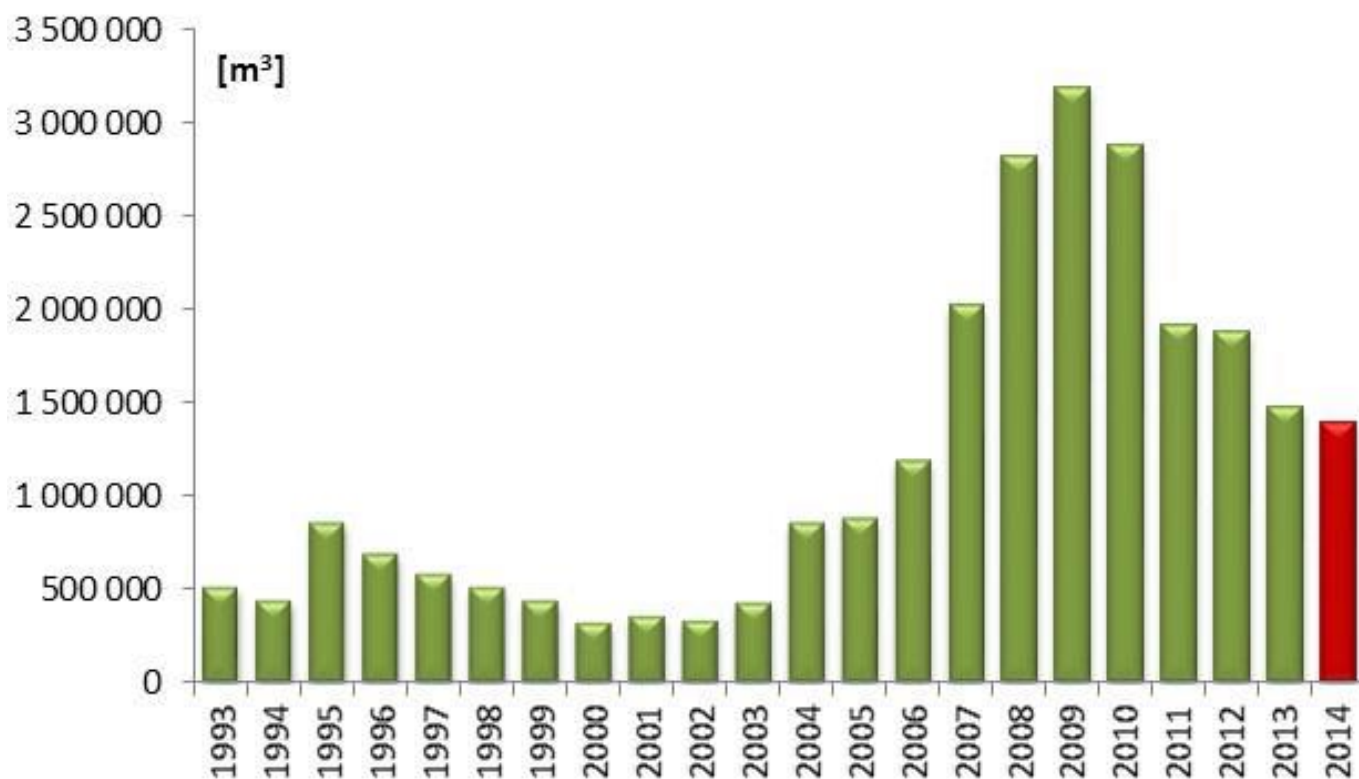
47D Sivý vrch

Zdroj: Príloha č. 11 vyhlášky 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa v znení jej úprav a dodatkov.

[Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] V prípade preventívnych opatrení týkajúcich sa škodcov a chorôb, opis výskytu príslušnej katastrofy spolu s vedeckými dôkazmi vrátane prípadných odporúčaní vedeckých organizácií, ako voči škodcom a chorobám pristupovať

Uvedený graf popisuje vývoj premnoženia podkôrneho hmyzu v časovom rade od roku 1993 do roku 2014. Uvedené údaje sú z informačného systému lesného hospodárstva, ktorý vedie renomovaná nezávislá vedecká inštitúcia Národné lesnícke centrum vo Zvolene. V porovnaní s objemom celkovej ťažby dreva predstavuje podiel kalamitných ťažieb, ktorých príčinou je odumieranie lesa poškodeného podkôrnym hmyzom, napr. v r. 2009 (objem celkovej ťažby 9 248 000m³) 35% všetkej ťažby dreva a v roku 2013 predstavuje 19% všetkej ťažby dreva. Percentuálny pomer kalamitných ťažieb spôsobených podkôrnym hmyzom je i v súčasnosti vysoký a v konkrétnych lesných celkoch dosahuje rozmery prírodnej katastrofy. Ako pôvodcovia odumierania lesa, následkom poškodenia podkôrnym hmyzom, boli identifikovní títo škodci: *Ips typographus*, *Pityogenes chalcographus*, *Ips duplicatus*, *Ips amitinus*, *Ips accuminatus*.

Podrobné údaje o výskyte biotických škodcov, ako aj návrhy preventívnych opatrení a zásad na riešenie obnovy poškodených lesov sú súčasťou Národného plánu ochrany lesov.

Obrázok 1 Vývoj spracovanej kalamitnej hmoty napadnutej podkôrnym hmyzom s prognózou na rok 2014

[Investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov] Vymedzenie druhov oprávnených investícií a ich očakávaných environmentálnych výsledkov a/alebo spoločenskej hodnoty

Nie je relevantné.

8.2.7.3.2. B Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami

Podopatrenie:

- 8.4. – Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami

8.2.7.3.2.1. Opis typu operácie

V rámci daného podopatrenia budú aktivity zamerané na:

- projekty revitalizácie a obnovy lesných spoločenstiev (vrátane obnovy lesných porastov, ochrany, ošetrovania a výchovy lesov) zničených alebo výrazne destabilizovaných lesnými požiarimi, prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami;
- projekty озdravných opatrení v lesoch poškodených v dôsledku zmeny klímy, premnožením kalamitných škodcov či vplyvom iných významných biotických a abiotických škodlivých činiteľov;

projekty konverzie smrečín v rozpade, ktoré sú na danom území stanovištne nevhodnou drevinou založenou na stanovišti pôvodne zmiešaných lesov (destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami) na lesy zmiešané s vysokou ekologickou stabilitou.

8.2.7.3.2.2. Druh podpory

Grant, možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky max. 50% oprávnených nákladov.

8.2.7.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Nariadenie (EÚ) č. 1310/2013 ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka;
- Vyhláška MPRV SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa;
- Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 138/2010 Z.z. o lesnom reprodukčnom materiály a o zmene niektorých zákonov;
- Zákon NR SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- Zákon NR SR č. 506/2013 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článku 107 a 108 ZFEÚ.

8.2.7.3.2.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby[1] obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- *súkromných vlastníkov a ich združení;*
- *obcí a ich združení;*
- *Cirkvi, ktorej majetok možno podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním;*
- *štátu (LESY SR, š.p.; Štátne lesy TANAP-u; Lesohospodársky podnik Ulič, š.p.).*

[1] Právnickou osobou sa rozumie aj obec, ktorá obhospodaruje les a podniká na základe oprávnenia.

8.2.7.3.2.5. Oprávnené náklady

1. Náklady na:

- projekty revitalizácie a obnovy lesných spoločenstiev (vrátane obnovy lesných porastov, ochrany, ošetrovania a výchovy lesov) zničených alebo výrazne destabilizovaných lesnými požiarimi, prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami;
- projekty ozdravných opatrení v lesoch poškodených v dôsledku zmeny klímy, premnožením kalamitných škodcov či vplyvom iných významných biotických a abiotických škodlivých činiteľov;
- projekty konverzie smrečín v rozpade, ktoré sú na danom území stanovištne nevhodnou drevinou založenou na stanovišti pôvodne zmiešaných lesov (destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami) na lesy zmiešané s vysokou ekologickou stabilitou.

2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.

[1] Kompenzácia straty príjmu v dôsledku prírodnej katastrofy nie je oprávnená na podporu.

8.2.7.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

1. Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
2. formálne uznanie kompetentným verejným orgánom, že sa stala prírodná katastrofa;
3. predmetná katastrofa alebo opatrenia prijaté v súlade so smernicou 2000/29/ES na eradikáciu alebo zabránenie šíreniu choroby rastlín alebo škodcov spôsobili zničenie najmenej 20% príslušného lesného potenciálu (daná podmienka sa vzťahuje na územnú jednotku lesného porastu, nie na celkovú plochu obhospodarovanú príjemcom pomoci);
4. oprávnené činnosti sú v súlade s Programom starostlivosti o les (Lesný hospodársky plán);
5. oprávnené činnosti sú v súlade s Národným plánom ochrany lesov;
6. predloženie relevantných informácií z Programu starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) a prípadne inej dokumentácie ochrany prírody podľa §54 zákona č.543/2002 Z. z..

8.2.7.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp polohy lesného porastu (napr. environmentálne významnejšie, s vyšším rizikom požiarovosti, výskytu škodcov);
- princíp nižšej intenzity pomoci (v prípade, že príjemca pomoci požiada o zníženú intenzitu).
- princíp druhej biodiverzity pri obnove lesa (aspoň 2 základné dreviny, využitie pionierskych drevín pri obnove lesa a pod.).

Výberové kritéria budú podrobne popísané v metodickom pokyne k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

8.2.7.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených nákladov:

- 100%.

8.2.7.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.7.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

-

8.2.7.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

-

8.2.7.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci podopatrenia sú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarovat' pri predložení ŽoNFP. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany PPA predmetom administratívnej kontroly.

8.2.7.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Nie je relevantné.

8.2.7.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

Každý príjemca podpory je povinný predložiť relevantné informácie z Programu starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) a prípadne inú dokumentáciu ochrany prírody podľa §54 zákona č.543/2002 Z. z..

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

Nie je relevantné.

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Identifikácia druhov, oblastí a metód, ktoré sa majú používať, aby sa zabránilo neprimeranému zalesňovaniu podľa článku 6 písm. a) delegovaného nariadenia č. 807/2014, vrátane opisu environmentálnych a klimatických podmienok oblastí, v ktorých sa plánuje zalesňovať, podľa článku 6 písm. b) uvedeného nariadenia

Nie je relevantné.

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Vymedzenie minimálnych environmentálnych požiadaviek uvedených v článku 6 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

Nie je relevantné.

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Špecifikácia minimálneho a maximálneho počtu vysadených stromov na hektár, ktoré sa po dovŕšení dospelosti majú ponechať, a lesných druhov, ktoré sa majú použiť, ako sa uvádza v článku 23 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nie je relevantné.

Nie je relevantné.

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Podľa potreby zoznam druhov organizmov, ktoré poškodzujú rastliny a môžu spôsobiť katastrofu

HMYZ:

a) listožravce: *Lymantria dispar*, *Adelges laricis*, *Sacchiphantes viridis*, *Dreyphusia nordmanniana*;

b) škodcovia výsadiieb: *Hylastes spp.*, *Hylobius abietis*;

c) podkôrný a drevokazný hmyz:

·**smrečina:** *Hylastes spp.*, *Hylobius abietis*, *Ips typographus*, *Pityogenes chalcographus*, *Ips duplicatus*, *Ips amitinus*, *Ips accuminatus*;

·**borovice:** *Ips acuminatus*, *Ips sexdentatus*, *Tomicus spp*, *Phaenops cyanea*;

·**listnaté dreviny:** *Leperisinus fraxini*, *Scolytus intricatus*.

HUBY: *Chalara fraxinea* (syn. *Hymenoscyphus pseudoalbidus*).

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Určenie lesných oblastí klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým rizikom vzniku požiarov podľa príslušného plánu ochrany lesov

Kategória A - Lesy s vysokým stupňom ohrozenia požiarom:

01A Borská nížina

24 Žilinská kotlina

25B Súľovské vrchy

36B Heľpianske podolie

36C Breznianska kotlina

43A Liptovská kotlina

43B Popradská kotlina, Tatranské podhorie

46F Predná Hoľa

46G Kozie chrbty

47A Liptovské Tatry, Červené vrchy, Liptovské Kopy, Vysoké Tatry (bez Širokej)

47B Belianske Tatry, Široká

47C Osobitá

Kategória B - Lesy so stredným stupňom ohrozenia požiarom:

06 Hornonitrianska kotlina

10 Juhoslovenská kotlina, Gemerská pahorkatina

11 Cerová vrchovina

12 Košická kotlina, Abovská pahorkatina

13 Malé Karpaty

15 Biele Karpaty

16 Považské podolie

17A Sliachská kotlina, Zvolenská pahorkatina, Slatinská kotlina

17B Bystrická vrchovina, Bystrické podolie, Ponická vrchovina

18 Revúcka vrchovina, Rožňavská kotlina

19 Slovenský kras

20A Slanské vrchy

22A Šarišská vrchovina, Šarišské podolie, Stráže

22B Ľubovnianska kotlina, Ľubotínska pahorkatina, Jakubianska brázda, Hromovec

23 Javorníky

25A Strážovské vrchy

26 Turčianska kotlina

27B Vtáčnik, Kremnické vrchy

28A Volovské vrchy

28B Čierna hora

29 Hornádska kotlina

- 30 Vihorlatské vrchy
- 32 Západné beskydy
- 33B Kysucké Beskydy
- 33C Kysucká vrchovina
- 34A Malá Fatra
- 34B Žiar
- 35A Veľká Fatra sever, Starohorské vrchy sever
- 35B Veľká Fatra, Starohorské vrchy juh
- 36A Lopejská kotlina, Bystrianske podhorie
- 37 Poľana
- 38A Veporské vrchy juh, Stolické vrchy
- 38B Veporské vrchy sever
- 39 Spišskogemerský kras
- 40 Branisko
- 41B Čergov
- 42A Bachureň
- 42B Levočské vrchy
- 42C Spišská Magura, Ždiarska brázda
- 46A Salatíny, Demänovské vrchy
- 46B Ďumbier, Prašivá;
- 46C Ďumbier, Prašivá; sever
- 46D Kráľova hoľa, Priehyba
- 46E Kráľova hoľa, Priehyba
- 47D Sivý vrch

Zdroj: Príloha č. 11 vyhlášky 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa v znení jej úprav a dodatkov.

[Prevenia a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] V prípade preventívnych opatrení týkajúcich sa škodcov a chorôb, opis výskytu príslušnej katastrofy spolu s vedeckými dôkazmi vrátane prípadných odporúčaní vedeckých organizácií, ako voči škodcom a chorobám pristupovať

Nie je relevantné.

[Investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov] Vymedzenie druhov oprávnených investícií a ich očakávaných environmentálnych výsledkov a/alebo spoločenskej hodnoty

Nie je relevantné.

8.2.7.3.3. C Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov

Podopatrenie:

- 8.5. – Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov

8.2.7.3.3.1. Opis typu operácie

Činnosť 1: umelá obnova a výchova ochranných lesov a lesov osobitného určenia, najmä podsadbou lesných porastov.

Činnosť 2: budovanie a obnova občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukázkové lesné biotopy).

Činnosť 3: zlepšenie hniezdnych príležitostí vtákov v lese a iných prvkov zvyšujúcich biodiverzitu lesných ekosystémov, a to hlavne:

- výrobou a inštaláciou hniezdnych búdok pre dutinové hniezdiče (predovšetkým pôtik kapcavý, sova obyčajná, sova dlhochvostá) a hmyzožravé spevavce;
- výrobou a inštaláciou iných prvkov infraštruktúry biodiverzity pre ochranu, resp. podporu chránených druhov živočíchov.

Činnosť 4: vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre trvalo udržateľné obhospodarovanie ochranných lesov, lesov osobitného určenia a hospodárskych lesov, s výnimkou hospodárskych lesov, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva). Program starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) je vyhotovený pre lesný celok podľa platnej legislatívy (zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch). V zmysle § 40, odst.2 uvedeného zákona sú jeho súčasťami najmä všeobecná časť, opis porastu, program starostlivosti hospodárskych opatrení, plochová tabuľka, prehľadové tabuľky a obrysová a porastová mapa. Súčasťou programu starostlivosti o les môže byť v zmysle § 40, odst. 3 aj ťažbová mapa, evidenčná časť programu starostlivosti, prieskum a plán lesnej dopravnej siete, prieskum a plán zahrádzania bystrín v lesoch, plán lesníckotechnických meliorácií, ekonomický prieskum vrátane vyčíslenia dosahov osobitného režimu hospodárenia a ocenenie lesného majetku, ktoré môže podľa požiadaviek zahŕňať určenie všeobecnej a spoločenskej hodnoty vrátane hodnoty efektov mimoprodukčných funkcií lesa.

8.2.7.3.3.2. Druh podpory

Grant. V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** je možné príjemcovi pomoci poskytnúť zálohovú platbu do výšky 50% celkových oprávnených nákladov.

8.2.7.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Vyhláška MPRV SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa;

- Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- Zákon NR SR č. 506/2013 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článku 107 a 108 ZFEÚ.

8.2.7.3.3.4. Priímatelia

1. Fyzické a právnické osoby obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- *súkromných vlastníkov a ich združení;*
- *obcí a ich združení;*
- *cirkvi, ktorej majetok možno podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním;*
- *štátu (LESY SR, š.p.; Štátne lesy TANAP-u; Lesohospodársky podnik Ulič, š.p.).*

2. Občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Z.z. o združovaní občanov len so súhlasom obhospodarovateľa lesa daného územia.

3. V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** len MPRV SR alebo ňou poverená inštitúcia zabezpečením vypracovania programov starostlivosti o les (lesných hospodárskych plánov), ktorou môžu byť LESY SR, š.p. alebo NLC vo Zvolene.

8.2.7.3.3.5. Oprávnené náklady

Oprávnenými nákladmi sú len náklady na jedno rázové aktivity (činnosti) a investície. Prevádzkové náklady alebo náklady na údržbu nie sú oprávnené.

Činnosť 1.-3.:

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1;
2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.

Činnosť 4: náklady na vypracovanie plánov lesného hospodárstva (Programov starostlivosti o les).

8.2.7.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

1. Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
2. v prípade ochranných lesov je oprávnená umelá obnova a výchova lesa vo všetkých subkategóriách tak, ako sú uvedené v zákone NR SR č. 326/2005 Z.z. o lese, § 13 ods. 2;
3. v prípade lesov osobitného určenia je oprávnená umelá obnova a výchova lesa v subkategóriách,

- ktoré sú uvedené v zákone NR SR č. 326/2005 Z.z. o lese, § 14 ods. 2, písm. a), b), e), f) a g);
- investície sa zameriavajú na splnenie záväzkov prijatých na environmentálne účely alebo na poskytovanie služieb pre ekosystémy a/alebo záväzkov, ktoré zvyšujú spoločenskú hodnotu lesa a zalesnenej pôdy v príslušnej oblasti, alebo zlepšujú potenciál ekosystémov zmierňovať zmenu klímy bez toho, aby sa vylučovali ekonomické výhody z dlhodobého hľadiska;
  - dreviny použité pri obnove a výchove musia byť odolné pôvodné druhy biotopovo najlepšie vyhovujúce a najživotaschopnejšie v podmienkach daného územia;
  - trvanie projektu maximálne 5 rokov;
  - predloženie relevantných informácií z Programu starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) a prípadne inej dokumentácie ochrany prírody podľa §54 zákona NR SR č.543/2002 Z. z..

V prípade vypracovania plánov lesného hospodárstva:

- Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
- vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre oblasti klasifikované ako ochranné lesy, lesy osobitného určenia a hospodárske lesy, s výnimkou hospodárskych lesov, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva);
- vypracovanie všetkých súčastí Programu starostlivosti o les v zmysle zákona NR SR č. 326/2005 Z.z..

8.2.7.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp biodiversity;
- princíp spôsobu hospodárenia (napr. zalesňovanie podsadbou, eko-friendly stavby).

V prípade vypracovania plánov lesného hospodárstva budú v rámci hodnotenia aplikované minimálne

nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;

Výberové kritéria budú podrobne popísané v príručke k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

8.2.7.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 100%.

8.2.7.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.7.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

-

8.2.7.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

-

8.2.7.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci podopatrenia sú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarovať pri predložení ŽoNFP. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany PPA predmetom administratívnej kontroly. V prípade kontroly použitých druhov drevín bude PPA vykonávaná kontrola na mieste.

8.2.7.3.3.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Nie je relevantné.

8.2.7.3.3.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

Každý príjemca podpory je povinný predložiť relevantné informácie z Programu starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) a prípadne inú dokumentáciu ochrany prírody podľa §54 zákona č.543/2002 Z. z..

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

Nie je relevantné.

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Identifikácia druhov, oblastí a metód, ktoré sa majú používať, aby sa zabránilo neprimeranému zalesňovaniu podľa článku 6 písm. a) delegovaného nariadenia č. 807/2014, vrátane opisu environmentálnych a klimatických podmienok oblastí, v ktorých sa plánuje zalesňovať, podľa článku 6 písm. b) uvedeného nariadenia

Nie je relevantné.

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Vymedzenie minimálnych environmentálnych požiadaviek uvedených v článku 6 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

Nie je relevantné.

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Špecifikácia minimálneho a maximálneho počtu vysadených stromov na hektár, ktoré sa po dovŕšení dospelosti majú ponechať, a lesných druhov, ktoré sa majú použiť, ako sa uvádza v článku 23 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nie je relevantné.

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Environmentálne prínosy podporovaných systémov

Nie je relevantné.

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Podľa potreby zoznam druhov organizmov, ktoré poškodzujú rastliny a môžu spôsobiť katastrofu

Nie je relevantné.

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Určenie lesných oblastí klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým rizikom vzniku požiarov podľa príslušného plánu ochrany lesov

Nie je relevantné.

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] V prípade preventívnych opatrení týkajúcich sa škodcov a chorôb, opis výskytu príslušnej katastrofy spolu s vedeckými dôkazmi vrátane prípadných odporúčaní vedeckých organizácií, ako voči škodcom a chorobám pristupovať

Nie je relevantné.

[Investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov] Vymedzenie druhov oprávnených investícií a ich očakávaných environmentálnych výsledkov a/alebo spoločenskej hodnoty

1: umelá obnova a výchova ochranných lesov a lesov osobitného určenia, najmä podsadbou lesných porastov bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie, najmä na biodiverzitu, zadržiavanie vody v lesnej krajine, elimináciu pôdnej erózie a sekvestráciu oxidu uhličitého. Podporí sa obnova prirodzeného stavu lesa a rovnováha v lesnej krajine.

2: budovanie a obnova občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch prispeje najmä k zvyšovaniu všeobecnej hodnoty lesa, ktorý je prospešný pre celú spoločnosť, atraktivite lesnej krajiny a jej spoločenskej hodnote pre život človeka.

3: zlepšenie hniezdnych príležitostí vtákov v lese a iných prvkov zvyšujúcich biodiverzitu lesných ekosystémov bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie, najmä v oblasti biodiverzity, podporou chránených druhov živočíchov a iných aktivít, ktoré prispievajú k zlepšovaniu a obnove prirodzeného stavu v lesnej krajine.

4: vypracovanie Programov starostlivosti o les bude mať významný pozitívny vplyv na podporu životného prostredia, na základe ktorého je plánované trvalo udržateľné hospodárenie v lesnej krajine, ktorého cieľom je hospodárenie v lese takým spôsobom, aby sa zachovala biologická diverzita, odolnosť, produkčná a obnovná schopnosť, životnosť a schopnosť plniť všetky funkcie lesa.

8.2.7.3.4. D Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh

Podopatrenie:

- 8.6. – Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh

8.2.7.3.4.1. Opis typu operácie

V rámci danej operácie budú podporované nasledovné aktivity:

- zvýšenie ekonomickej hodnoty lesa prostredníctvom lepších postupov obhospodarovania lesov, ktoré sú odôvodnené z hľadiska očakávaného zlepšenia lesa jedného alebo viacerých podnikov, ktoré sa musia realizovať na úrovni majiteľa resp. obhospodarovateľa lesa;
- spracovanie lesných produktov, ktoré takýmto spôsobom získavajú pridanú hodnotu a tiež ich uvádzanie na trh;
- vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre trvalo udržateľné obhospodarovanie hospodárskych lesov, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva). Program starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) je vyhotovený pre lesný celok podľa platnej legislatívy (zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch). V zmysle § 40, odst.2 uvedeného zákona sú jeho súčasťami najmä všeobecná časť, opis porastu, program starostlivosti hospodárskych opatrení, plochová tabuľka, prehľadové tabuľky a obrysová a porastová mapa. Súčasťou programu starostlivosti o les môže byť v zmysle § 40, odst. 3 aj ťažbová mapa, evidenčná časť programu starostlivosti, prieskum a plán lesnej dopravnej siete, prieskum a plán zahrádzania bystrín v lesoch, plán lesníckotechnických meliorácií, ekonomický prieskum vrátane vyčíslenia dosahov osobitného režimu hospodárenia a ocenenie lesného majetku, ktoré môže podľa požiadaviek zahŕňať určenie všeobecnej a spoločenskej hodnoty vrátane hodnoty efektov mimoprodukčných funkcií lesa.

8.2.7.3.4.2. Druh podpory

Grant. V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** je možné príjemcovi pomoci poskytnúť zálohovú platbu do výšky 50% celkových oprávnených nákladov.

8.2.7.3.4.3. Odkazy na iné právne predpisy

- Vyhláška MPRV SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa;
- Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- Zákon NR SR č. 506/2013 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s

vnútorným trhom pri uplatňovaní článku 107 a 108 ZFEÚ.

8.2.7.3.4.4. Priímatelia

1. Fyzické a právnické osoby[1] (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:
  - o *súkromných vlastníkov a ich združení;*
  - o *obcí a ich združení;*
  - o *Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.*
2. *Fyzické a právnické osoby (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným v bode 1).*
3. V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** len MPRV SR alebo ňou poverená inštitúcia zabezpečením vypracovania programov starostlivosti o les (lesných hospodárskych plánov), ktorou môžu byť LESY SR, š.p. alebo NLC vo Zvolene.

8.2.7.3.4.5. Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1;
2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1;
3. náklady na vypracovanie plánov lesného hospodárstva (Programov starostlivosti o les).

[1] Výstavba lesných ciest, činnosti súvisiace s regeneráciou lesa po ťažbe, zalesňovanie po ťažbe nie sú oprávnenými výdavkami.

8.2.7.3.4.6. Podmienky oprávnenosti

- Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
- predloženie relevantných informácií z programu starostlivosti o les (§47 zákona č.326/2005 Z.z.) v prípade prijímateľa podpory podľa písm. a) a prípadne inej dokumentácie ochrany prírody podľa §54 zákona č.543/2002 Z. z.;
- predloženie odôvodnenia ako uvedená investícia zvyšuje lesohospodársky potenciál alebo ako súvisí so spracovaním alebo mobilizáciou lesníckych výrobkov;
- podiel ročných tržieb z lesníckej výroby alebo poskytovaných lesníckych služieb za rok predchádzajúci roku podania ŽoNFP k celkovým tržbám musí byť viac ako 70%;
- v prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** je oprávnené vypracovanie plánov lesného hospodárstva len pre oblasti klasifikované ako hospodárske lesy, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva);
- v prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** vypracovanie všetkých súčastí Programu starostlivosti o les v zmysle zákona NR SR č. 326/2005 Z.z..

8.2.7.3.4.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä: princíp rozlohy lesného porastu;
- princíp životného prostredia (napr. šetrnejšie postupy obhospodarovania);
- princíp zamestnanosti (napr. počet udržaných/vytvorených pracovných miest, miera nezamestnanosti v danom území).

V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** budú v rámci hodnotenia aplikované minimálne nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie.

Výberové kritéria budú podrobne popísané v metodickom pokyne k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

8.2.7.3.4.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 50 % oprávnených nákladov pre menej rozvinuté regióny;
- 40 % oprávnených nákladov v ostatných regiónoch.

8.2.7.3.4.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.7.3.4.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

-

8.2.7.3.4.9.2. Zmierňujúce opatrenia

-

8.2.7.3.4.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci podopatrenia sú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarováť pri predložení ŽoNFP. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany PPA predmetom administratívnej kontroly.

8.2.7.3.4.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Nie je relevantné.

8.2.7.3.4.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

Každý príjemca podpory v bode a) je povinný predložiť relevantné informácie z Programu starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) a prípadne inú dokumentáciu ochrany prírody podľa §54 zákona č.543/2002 Z. z..

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

Nie je relevantné.

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Identifikácia druhov, oblastí a metód, ktoré sa majú používať, aby sa zabránilo neprimeranému zalesňovaniu podľa článku 6 písm. a) delegovaného nariadenia č.

807/2014, vrátane opisu environmentálnych a klimatických podmienok oblastí, v ktorých sa plánuje zalesňovať, podľa článku 6 písm. b) uvedeného nariadenia

Nie je relevantné.

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Vymedzenie minimálnych environmentálnych požiadaviek uvedených v článku 6 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

Nie je relevantné.

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Špecifikácia minimálneho a maximálneho počtu vysadených stromov na hektár, ktoré sa po dovŕšení dospelosti majú ponechať, a lesných druhov, ktoré sa majú použiť, ako sa uvádza v článku 23 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Nie je relevantné.

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Environmentálne prínosy podporovaných systémov

Nie je relevantné.

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Podľa potreby zoznam druhov organizmov, ktoré poškodzujú rastliny a môžu spôsobiť katastrofu

Nie je relevantné.

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Určenie lesných oblastí klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým rizikom vzniku požiarov podľa príslušného plánu ochrany lesov

Nie je relevantné.

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] V prípade preventívnych opatrení týkajúcich sa škodcov a chorôb, opis výskytu príslušnej katastrofy spolu s vedeckými dôkazmi vrátane prípadných odporúčaní vedeckých organizácií, ako voči škodcom a chorobám pristupovať

Nie je relevantné.

[Investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov] Vymedzenie druhov oprávnených investícií a ich očakávaných environmentálnych výsledkov a/alebo spoločenskej hodnoty

Nie je relevantné.

8.2.7.3.5. E Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí

Podopatrenie:

- 8.1. – Podpora na zalesňovanie/vytváranie zalesnených oblastí

8.2.7.3.5.1. Opis typu operácie

Prostredníctvom operácie budú financované pokračujúce záväzky z PRV SR 2004 - 2006 (opatrenie 8 Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy) a PRV SR 2007 – 2013 (opatrenie 221 Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy).

V rámci operácie sa nebudú podporovať nové záväzky.

8.2.7.3.5.2. Druh podpory

-

8.2.7.3.5.3. Odkazy na iné právne predpisy

-

8.2.7.3.5.4. Priímatelia

-

8.2.7.3.5.5. Oprávnené náklady

-

8.2.7.3.5.6. Podmienky oprávnenosti

-

8.2.7.3.5.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

-

8.2.7.3.5.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

-

8.2.7.3.5.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.7.3.5.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

-

8.2.7.3.5.9.2. Zmierňujúce opatrenia

-

8.2.7.3.5.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

-

8.2.7.3.5.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

-

8.2.7.3.5.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

-

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

-

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Identifikácia druhov, oblastí a metód, ktoré sa majú používať, aby sa zabránilo neprimeranému zalesňovaniu podľa článku 6 písm. a) delegovaného nariadenia č. 807/2014, vrátane opisu environmentálnych a klimatických podmienok oblastí, v ktorých sa plánuje zalesňovať, podľa článku 6 písm. b) uvedeného nariadenia

-

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Vymedzenie minimálnych environmentálnych požiadaviek uvedených v článku 6 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

-

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Špecifikácia minimálneho a maximálneho počtu vysadených stromov na hektár, ktoré sa po dovŕšení dospelosti majú ponechať, a lesných druhov, ktoré sa majú použiť, ako sa uvádza v článku 23 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

-

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Environmentálne prínosy podporovaných systémov

-

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Podľa potreby zoznam druhov organizmov, ktoré poškodzujú rastliny a môžu spôsobiť katastrofu

-

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Určenie lesných oblastí klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým rizikom vzniku požiarov podľa príslušného plánu ochrany lesov

-

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] V prípade preventívnych opatrení týkajúcich sa škodcov a chorôb, opis výskytu príslušnej katastrofy spolu s vedeckými dôkazmi vrátane prípadných odporúčaní vedeckých organizácií, ako voči škodcom a chorobám pristupovať

-

[Investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov] Vymedzenie druhov oprávnených investícií a ich očakávaných environmentálnych výsledkov a/alebo spoločenskej hodnoty

-

8.2.7.4. *Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií*

8.2.7.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- primeranosť nákladov/spôsobilosť(neoprávnené náklady);
  - neznalosť postupov verejného obstarávania.

8.2.7.4.2. Zmierňujúce opatrenia

- zjednodušenie a spresnenie metodických pokynov a porovnanie výšky nákladov s reálnymi cenami na trhu;
  - posilnenie informovanosti a vedomostnej úrovne príjemcov pomoci prostredníctvom vzdelávacích kurzov a školení.

8.2.7.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

-

8.2.7.5. *Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby*

Nie je relevantné.

8.2.7.6. *Informácie špecifické pre dané opatrenie*

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

-

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

-

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Identifikácia druhov, oblastí a metód, ktoré sa majú používať, aby sa zabránilo neprimeranému zalesňovaniu podľa článku 6 písm. a) delegovaného nariadenia č.

807/2014, vrátane opisu environmentálnych a klimatických podmienok oblastí, v ktorých sa plánuje zalesňovať, podľa článku 6 písm. b) uvedeného nariadenia

-

[Zalesňovanie a vytváranie zalesnených oblastí] Vymedzenie minimálnych environmentálnych požiadaviek uvedených v článku 6 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014

-

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Špecifikácia minimálneho a maximálneho počtu vysadených stromov na hektár, ktoré sa po dovŕšení dospelosti majú ponechať, a lesných druhov, ktoré sa majú použiť, ako sa uvádza v článku 23 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

-

[Vytváranie agrolesníckych systémov] Environmentálne prínosy podporovaných systémov

-

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Podľa potreby zoznam druhov organizmov, ktoré poškodzujú rastliny a môžu spôsobiť katastrofu

-

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] Určenie lesných oblastí klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým rizikom vzniku požiarov podľa príslušného plánu ochrany lesov

-

[Prevenca a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami] V prípade preventívnych opatrení týkajúcich sa škodcov a chorôb, opis výskytu príslušnej katastrofy spolu s vedeckými dôkazmi vrátane prípadných odporúčaní vedeckých organizácií, ako voči škodcom a chorobám pristupovať

-

[Investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov] Vymedzenie druhov oprávnených investícií a ich očakávaných environmentálnych výsledkov a/alebo spoločenskej hodnoty

-

8.2.7.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Les: ekosystém, ktorý tvorí lesný pozemok s lesným porastom a faktormi jeho vzdušného prostredia, rastlinné druhy, živočíšne druhy a pôda s jej hydrologickým a vzdušným režimom. Podpora sa vzťahuje na lesné pozemky zadefinované podľa § 3 zákona č.326/2005. Lesným porastom sa rozumie súbor rastúcich stromovitých drevín, krovitých drevín alebo ich zmesí na lesných pozemkoch.

Operácie pred priemyselným spracovaním dreva: operácie chápané ako manipulácia a druhovalenie dreva (vrátane triedenia dreva). Operácie pred priemyselným spracovaním nezahŕňajú pozdĺžny porez guľatiny ani následné operácie. Manipulácia a druhovalenie dreva je činnosť, pri ktorej sa z odvetvených stromov vyrábajú (krátením, štiepaním, triedením, štiepkovaním) v súlade s obchodnými predpismi jednotlivé sortimenty. Táto činnosť sa môže vykonávať ručne a mechanicky (motorové píly, manipulačné linky, hydraulické štiepačky, štiepkovače a pod.). Manipulácia a druhovalenie dreva sa nesmie zamieňať s manipuláciou s drevom. Manipulácia s drevom je súhrnné označenie rôznych nevyhnutných pomocných činností spojených s výrobou sortimentov surového dreva napr. premiestňovanie, otáčanie, zdvíhanie, ukladanie, nakladanie a pod., vykonávané ručne a mechanicky.

8.2.8. M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)

8.2.8.1. Právny základ

Článok 28 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

8.2.8.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Cieľom opatrenia je zachovanie poľnohospodárskych postupov, ktoré majú pozitívny vplyv na životné prostredie a klímu a presadzovanie potrebných zmien týchto poľnohospodárskych postupov.

Agroenvironmentálno - klimatické platby zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore udržateľného rozvoja vidieckych oblastí aj ako reakcia na zvýšený dopyt spoločnosti po environmentálnych službách. Špecifické postavenie pôdohospodárstva v rámci ekonomických odvetví vyplýva z funkcií, ktoré plní. V pôdohospodárstve ide nielen o produkciu potravín, ale tiež výrazne formuje tvár krajiny, zasahuje do kvality životného prostredia, má nenahraditeľnú environmentálnu funkciu.

Z výsledkov SWOT analýzy vyplýva, že SR má dlhodobé a pozitívne skúsenosti s realizáciou agroenvironmentálnych záväzkov. Tieto dobré výsledky sa premietli aj do návrhu operácií pre agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (AEKO) samozrejme pri akceptovaní podmienok novej legislatívy EÚ s tým, že agroenvironmentálno-klimatické platby sa vzťahujú iba na tie záväzky, ktoré presahujú pravidlá krížového plnenia a podmienky udržiavania poľnohospodárskej plochy v stave vhodnom na pastvu alebo pestovanie podľa nariadenia vlády č. 342/2014 Z.z. a príslušných minimálnych požiadaviek pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iných príslušných povinných požiadaviek stanovených vnútroštátnym právom a ktoré taktiež zohľadňujú podmienky greeningu.

Je potrebné v tejto súvislosti uviesť, že viaceré záväzky AEO z minulých období nemôžu byť, vzhľadom na zmeny v SPP ďalej realizované:

- Operácia stabilizačný oševný postup – záväzok so stanoveným minimálnym počtom a percentuálnym zastúpením plodín sa v rámci novej SPP stáva prakticky baseline pre greeningovú platbu (diverzifikácia plodín na ornej pôde).
- Operácia ochrana biotopov vtákov – záväzky s nerušením vtákov na ornej pôde a trvalých trávnych porastoch (odklad kosby) je v novo stanovenom krížovom plnení SR baseline podmienka obsiahnutá v požiadavkách hospodárenia č.2 a č.3.

Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie bude prostredníctvom svojich operácií prioritne riešiť nasledovné identifikované potreby:

- Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity (potreba 7);
- Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou (potreba 8);
- Eliminácia dopadov a adaptácia pôdohospodárstva na zmenu klímy (potreba 11).

Na základe výsledkov analýz a podmienok pre AEKO boli do podpory zaradené nasledovné operácie (sú

uvedené v poradí najvyššej environmentálnej účinnosti vo väzbe na biodiverzitu):

1. Ochrana biotopov prírodných s poloprírodných trávnych porastov
Ochrana biotopov syst'a pasienkového (trvalé trávne porasty)
Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat
2. Multifunkčné okraje polí (biopásky na ornej pôde)
Ochrana biotopov dropa fúzatého (orné pôdy)
3. Integrovaná produkcia v ovocných sadoch, vo vinohradoch, v zeleninárstve
4. Ochrana CHVO Žitný ostrov

Prostredníctvom navrhnutých operácii environmentálnej kategórie 1 a 2 sa prispeje zásadným spôsobom k ochrane vybraných chránených, ohrozených druhov živočíchov a biotopov hlavne v územiach s vysokou prírodnou hodnotou (HNV), ktorých dominantnou súčasťou sú územia Natura 2000 (podrobný popis území SR s vysokou prírodnou hodnotou je popísaný v samostatnej prílohe programu).

Pokračovaním podpory integrovaného spôsobu hospodárenia, ktoré využíva systémy najmä monitoringu a prevencie pred použitím vybraných zakázaných účinných látok POR prispieva k ekologickejšiemu a k zložkám životného prostredia šetrnejšiemu poľnohospodárstvu.

Zvláštna pozornosť je venovaná ochrane najväčších podzemných vodných zdrojov pri realizácii precíznych poľnohospodárskych postupov. Slovenská republika má podľa zákona č.364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov, vyhlásených 6 vodohospodársky chránených veľkoplošných oblastí podzemných vodných zdrojov. Jednou z týchto oblastí je aj Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) Žitný ostrov. Oproti ostatným oblastiam je atypická tým, že je to najväčšia oblasť zdrojov podzemných vôd v strednej Európe a na druhej strane, že táto oblasť patrí z hľadiska poľnohospodárskej výroby k najúrodnejším lokalitám SR. Uvedená lokalita je v zmysle dusičnanovej smernice ES č. 91/676/EEC tiež zaradená do zraniteľných oblastí SR. Zaradením schémy na ochranu vôd v tejto CHVO je snaha o udržanie a zlepšenie kvalitatívnych vlastností vôd v súlade s cieľom RSV(2000/60/ES).

Realizácia navrhovaných operácie operácií AEKO vyplýva aj z nasledovných strategických a koncepčných dokumentov schválených vládou SR:

- Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov, Ochrana biotopov syst'a pasienkového, Ochrana dropa fúzatého, Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat, Multifunkčné okraje polí (Akčný plán pre implementáciu opatrení vyplývajúcich z aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020 – prijatý v roku 2014).
- Integrovaná produkcia v ovocinárstve, vo vinohradoch a v zelenine (Akčný plán rozvoja pôdohospodárstva na roky 2014 – 2020, prijatý v roku 2014).
- Ochrana CHVO Žitný ostrov (Vodný plán Slovenska, prijatý v roku 2009).

Významnou úlohou pri realizácii poľnohospodárskych činností v jednotlivých operáciách AEKO je vzdelávanie farmárov ako aj poradenstvo. Povinnosť absolvovať komplexný školiaci kurz, ktorý obsahuje informácie nielen o špecifických a dodatočných záväzkoch, ale aj všetky informácie o povinných základných povinnostiach v rámci baseline. Obdobne prístup k poradenským službám bude zabezpečený

prostredníctvom systému poradcov, ktorí priamo podľa potreby poskytnú príjemcom podpory relevantné informácie.

Dĺžka záväzku

Realizácia operácií v rámci opatrenia je plánovaná na 5 rokov od vstupu do záväzku s možnosťou ich predĺženia.

Kombinovateľnosť

Kombinovateľnosť operácií v rámci AEKO na tú istú plochu je možná len pre:

Ochrana dropa fúzatého + Ochrana CHVO Žitný ostrov (súčet platieb).

SR neaplikuje žiadne rovnocenné postupy podľa čl. 43 ods. 3 (príloha IX) nariadenia EÚ č.1307/2013 a tým je úplne vylúčené dvojité financovanie (čl. 43 ods. 4).

Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie pozostáva z 9 operácií, ktoré budú primárne prispievať k špecifickému cieľom fokusových oblastí 4A, 4B, 4C, 5E.

Príspevok opatrenia k fokusovým oblastiam a prierezovým cieľom

4A Obnova a zachovanie biologickej diverzity vrátane lokalít sústavy Natura 2000 a poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a stavu krajinných oblastí Európy

Realizáciou agroenvironmentálno-klimatického opatrenia sa budú uplatňovať postupy šetrné k životnému prostrediu čo je predpoklad pre zachovanie a rozvoj rastlinnej a živočíšnej rozmanitosti pôvodnej krajiny. Ochrana ohrozených biotopov trávnych porastov ako aj ich zachovanie sa odvíja od prispôsobenia poľnohospodárskych aktivít v danej lokalite. Biotopy trvalých trávnych porastov patria do kategórie území s vysokou prírodnou hodnotou. Zabezpečenie celoročného zeleného krytu bylinným porastom bohato kvitnúcich rastlín alebo trávami v ovocných sadoch a vinohradoch v IP tvorí tiež príspevok k podpore zachovania diverzity. Multifunkčné okraje polí vytvárajú priestor pre ochranu vtákov, drobných živočíchov ako aj dobré podmienky pre činnosť opeľovačov. K zachovaniu biologickej diverzity prispieva i ochrana živočíchov, ktoré sú na zozname najviac ohrozených druhov a to ochrana dropa fúzatého a sysľa pasienkového. Nemenej významným príspevkom k podpore druhej diverzity je podpora chovu a udržania ohrozených druhov zvierat, v rámci ktorej sa zabezpečí udržanie takých druhov zvierat, ktorým by hrozilo zaniknutie.

4B Zlepšenie vodného hospodárstva

Podporou ekologicky šetrných postupov v kombinácii s obmedzením vstupov hnojivých látok a prípravkov na ochranu rastlín sa sleduje zníženie kontaminácie povrchových a podzemných vôd. Efektívnym nástrojom je zisťovanie obsahu dusíka v pôde, čím sa čiastočne eliminuje dávka dodávaných hnojív v súlade s potrebami pestovaných plodín (operácie integrovanej produkcie, CHVO Žitný ostrov). Operácie ako ochrana biotopov trávnych porastov, multifunkčné okraje polí, ochrana sysľa pasienkového s úplným zákazom aplikácie minerálnych hnojív a prípravkov na ochranu rastlín dominantne prispievajú k zlepšeniu kvality vôd.

4C Zlepšenie obhospodarovania pôdy

Nižšia intenzita hospodárenia a stanovené manažmentové postupy majú pozitívny vplyv na vodu aj pôdu. Striedanie plodín, dodržiavanie osevných postupov na ornej pôde ako aj podmienky schémy multifunkčné

okraje polí napomáhajú k udržaniu priaznivých vlastností pôdy.

5E Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Prostredníctvom podpory biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov, biotopov ohrozených druhov, multifunkčných okrajov polí, sa prispieva k viazaniu uhlíka v poľnohospodárskej pôde. Uvedené typy operácií majú vplyv aj znižovanie uvoľňovania resp. sekvestráciu oxidu uhličitého.

Príspevok k prierezovým cieľom

- životné prostredie,
- zmierňovanie zmeny klímy a prispôsobovanie sa tejto zmene.

Všetky podporené operácie v rámci opatrenia prispievajú k ochrane životného prostredia prostredníctvom podpory extenzívnej formy hospodárenia na poľnohospodárskej pôde. Vybrané schémy prispievajú k zachovaniu biodiverzity, k ochrane vody a pôdy a tým k eliminácii dosahov klimatickej zmeny. Všetky podporné schémy zvyšujú obsah humusu v pôde, tým zvyšujú aj viazanie uhlíka v pôde, ako aj zvyšujú vodozadržnú schopnosť pôdy. Znížením alebo vylúčením aplikácie minerálnych hnojív a prípravkov na ochranu rastlín sa znižuje tvorba skleníkových plynov.

Rozsah opatrenia

Ochrana biotopov prírodných s poloprírodných trávnych porastov: 150 000 ha

Ochrana biotopov sysľa pasienkového (trvalé trávne porasty): 2 000 ha

Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat: 3 600 DJ

Multifunkčné okraje polí (biopásky na ornej pôde): 12 000 ha

Ochrana biotopov dropa fúzatého (orné pôdy): 3 000 ha

Integrovaná produkcia v ovocných sadoch, vo vinohradoch, v zelenine: 21 150 ha

Ochrana CHVO Žitný ostrov: 70 000 ha

8.2.8.3. *Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu*

8.2.8.3.1. Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.1.1. Opis typu operácie

Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat má za cieľ podporiť také chovy zvierat, ktorých stavy klesli pod kritickú úroveň. Ich zachovanie prispieva k rôznorodosti druhových plemien často krát chovaných iba v príslušnom regióne. Identifikáciu ohrozených druhov v SR z databázy FAO, databázy EAAP, národných správ o živočíšnych genetických zdrojoch zbilancovala príslušná odborná autorita SR, ktorou je Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – *Výskumný ústav živočíšnej výroby*.

Zoznam ohrozených druhov zvierat:

V tabuľke sú uvedené počty čistokrvných plemenníc registrovaných v plemenných knihách alebo registroch tak, ako boli uvedené k 31.12.2012. Počty plemenníc v ostatných členských štátoch EÚ sú uvádzané tak, ako ich uviedli v celosvetovej databáze DAD-IS jednotlivé členské krajiny EÚ (počty nemusia odzrkadľovať skutočný stav). Stav ohrozenosti je vypočítaný na základe počtu plemenníc a plemenníkov jednotlivých plemien určených k čistokrvnej plemenitbe.

Príslušná odborná autorita každoročne monitoruje populácie hospodárskych zvierat na Slovensku. Údaje získané prostredníctvom spolupráce s chovateľskými zväzmi a združeniami a Plemenárskymi službami, š.p. sú použité pri aktualizácii národnej databázy živočíšnych genetických zdrojov EFABIS, ktorá je prepojená na európsku a celosvetovú databázu živočíšnych genetických zdrojov (DAD-IS).

Rozsah podpory

Rozsah podpory operácie je 3 600 DJ ohrozených druhov zvierat.

Pre stanovenie dobytej jednotky pre jednotlivé kategórie zvierat sa vzťahuje prepočítavací koeficient podľa prílohy II k článku 9 odseku 2 vykonávacieho nariadenia Komisie. Do podpory sú zaradené len oprávnené druhy hospodárskych zvierat zo zoznamu miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený v súlade s čl. 7 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 807/2014. Z podpory sú vylúčené kone dostihové a parkúrové.

Podporené druhy zvierat:

Hovädzí dobytok - slovenský pinzgauský dobytok

Ovce - pôvodná valaška, Askánske merino

Kozy - biela krátkosrstá koza, hnedá krátkosrstá koza

Kone - slovenský teplokrvník, Hucul, Furioso, Nonius, slovenský športový pony, Lipican, Shagya-arab, Norik muránskeho typu

Závazok

Príjemcovia podpory v rámci operácie Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovnú špecifickú podmienku záväzku:

- udržať stav zvierat počas obdobia trvania záväzku (obmena a náhrada toho istého druhu je možná s povinnosťou oznámenia na PPA)

Dodatočné záväzky

- povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia do konca 1.

roku záväzku.

Kombinovateľnosť

Operáciu Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat (slovenský pinzgauský dobytok) možno kombinovať s operáciou Zlepšenie starostlivosti o dojnice (opatrenie Dobré životné podmienky zvierat).

Druh/Plemeno	Počet čistokrvných plemenníc registrovaných v PK SR	Počet plemenníc v ostatných ČŠ EÚ	Stav ohrozenia podľa efektívnej veľkosti populácie (čistokrvné)
HD / Slovenský pinzgauský dobytok	1 697	7647 (Rakúsko, Nemecko)	Ohrozené
Ovce / Valaška, pôvodný typ	225	320 (ČR, Nemecko)	Ohrozené
Ovce / Askánske merino	34	150 (Bulharsko)	Kriticky ohrozené
Ovce / Cigája	12 734	2715 (ČR, Maďarsko)	Neohrozené
Kozy / Biela krátkosrstá	832	14 000 (ČR)	Monitorované
Kozy / Hnedá krátkosrstá	122	850 (ČR)	Kriticky ohrozené
Kone / Slovenský teplokrvník	868	--	Ohrozené
Kone / Hucul	110	1 943 (ČR, Maďarsko, Poľsko, Nemecko, Rakúsko)	Kriticky ohrozené
Kone / Lipican	186	1 940 (Rakúsko, Belgicko, Chorvátsko, Francúzsko, Maďarsko, Slovinsko, Nemecko, ČR)	Kriticky ohrozené
Kone / Nonius	26	618 (Maďarsko)	Kriticky ohrozené
Kone / Furioso	162	561 (Maďarsko, Rakúsko)	Ohrozené
Kone / Shagya-Arab	197	1232 (Rakúsko, Maďarsko, Nemecko)	Ohrozené
Kone / Norik muránskeho typu	104	5050 (Nemecko, Rakúsko)	Ohrozené
Kone / Slovenský športový pony	92	--	Kriticky ohrozené

Tab. Zoznam ohrozených druhov zvierat

8.2.8.3.1.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na 1 DJ chovaných zvierat oprávnených na podporu.

8.2.8.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013;
- zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti;
- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb;
- zákon č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat;
- vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 18/2001 Z.z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajška hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat.

8.2.8.3.1.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

8.2.8.3.1.5. Oprávnené náklady

Náklady spojené zo znížených výnosov z produkcie zvierat podľa zamerania chovu, zníženej plodnosti a dodatočných nákladov pre špecifickosť ustajnenia, veterinárnu starostlivosť alebo reprodukciu.

8.2.8.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- preukázať sa potvrdením od príslušnej chovateľskej organizácie o zápise zvierat'a do plemennej knihy alebo do plemenárskej evidencie v súlade s národnou legislatívou

8.2.8.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Vzhľadom na zachovanie ohrozených druhov sa výberové kritéria neuplatňujú.

8.2.8.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory:

Hovädzí dobytok 200 €/DJ.

Výška podpory predstavuje 72,3 % z vypočítanej čiastky.

Ovce 200 €/DJ

Výška podpory predstavuje 100 % z vypočítanej čiastky.

Kozy 200 €/DJ

Výška podpory predstavuje 79,5 % z vypočítanej čiastky.

Kone 200 €/DJ

Výška podpory predstavuje 100 % z vypočítanej čiastky.

Platby sú stanovené s ohľadom na maximálne čiastky stanovené v prílohe II nariadenia č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

Výška podpory pri kombinovateľnosti operácií:

Pri kombinácii operácie Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat a operácie Zlepšenie starostlivosti o dojnice (opatrenie Dobré životné podmienky zvierat) je výška podpory 330 €/DJ (výška podpory je súčtom podpôr jednotlivých operácií).

8.2.8.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.1.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú podrobne popísané v príslušných častiach.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods. 5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlásky č. 487/2011 Z.z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných

organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

V tabuľke sú uvedené počty čistokrvných plemenníc registrovaných v plemenných knihách alebo registroch (stav k 31.12.2012). Počty plemenníc v ostatných členských štátoch EÚ sú uvádzané tak, ako ich uviedli v celosvetovej databáze DAD-IS jednotlivé členské krajiny EÚ (počty nemusia odzrkadľovať skutočný stav). Stav ohrozenosti je vypočítaný na základe počtu plemenníc a plemenníkov jednotlivých plemien určených k čistokrvnej plemenitbe.

Príslušná odborná autorita každoročne monitoruje populácie hospodárskych zvierat na Slovensku. Údaje získané prostredníctvom spolupráce s chovateľskými zväzmi a združeniami a Plemenárskymi službami, š.p. sú použité pri aktualizácii národnej databázy živočíšnych genetických zdrojov EFABIS, ktorá je prepojená na európsku a celosvetovú databázu živočíšnych genetických zdrojov (DAD-IS).

Druh/Plemeno	Počet čistokrvných plemenníc registrovaných v PK SR	Počet plemenníc v ostatných ČŠ EÚ	Stav ohrozenia podľa efektívnej veľkosti populácie (čistokrvné)
HD / Slovenský pinzgauský dobytok	1 697	7647 (Rakúsko, Nemecko)	Ohrozené
Ovce / Valaška, pôvodný typ	225	320 (ČR, Nemecko)	Ohrozené
Ovce / Askánske merino	34	150 (Bulharsko)	Kriticky ohrozené
Ovce / Cigája	12 734	2715 (ČR, Maďarsko)	Neohrozené
Kozy / Biela krátkosrstá	832	14 000 (ČR)	Monitorované
Kozy / Hnedá krátkosrstá	122	850 (ČR)	Kriticky ohrozené
Kone / Slovenský teplokrvník	868	--	Ohrozené
Kone / Hucul	110	1 943 (ČR, Maďarsko, Poľsko, Nemecko, Rakúsko)	Kriticky ohrozené
Kone / Lipican	186	1 940 (Rakúsko, Belgicko, Chorvátsko, Francúzsko, Maďarsko, Slovinsko, Nemecko, ČR)	Kriticky ohrozené
Kone / Nonius	26	618 (Maďarsko)	Kriticky ohrozené
Kone / Furioso	162	561 (Maďarsko, Rakúsko)	Ohrozené
Kone / Shagya-Arab	197	1232 (Rakúsko, Maďarsko, Nemecko)	Ohrozené
Kone / Norik muránskeho typu	104	5050 (Nemecko, Rakúsko)	Ohrozené
Kone / Slovenský športový pony	92	--	Kriticky ohrozené

Zoznam ohrozených druhov zvierat

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Hovädzí dobytok:

- Výpočet platby vyplýva zo zníženia výnosov z produkcie mlieka pričom vychádza z ocenenia rozdielu priemernej produkcie mlieka na Slovensku a produkcie mlieka od čistokrvnej kravy pinzgauského typu.

Ovce:

- Výpočet platby vyplýva zo zníženia výnosov z produkcie mlieka, jahniat, vlny a mäsa od ohrozených oviec zaradených do podpory oproti priemerným parametrom dosahovaným u produkčných typov oviec v SR.

Kozy:

- Platba vyplýva zo zníženia výnosov z produkcie mlieka a mäsa podporovaných druhov kôz oproti priemerným parametrom dosahovaným v SR.

Kone:

- Platba predstavuje náhradu nákladov súvisiacich so zabezpečením požadovaných nárokov na chov ohrozených druhov koní, pričom zahŕňa náklady navyše na špecifické ustajnenie i krmivá, veterinárnu starostlivosť, zvýšenú administratívu i náklady na reprodukciu daného druhu koní.

Výpočet platieb overilo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe).

8.2.8.3.2. Integrovaná produkcia v ovocinárstve

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.2.1. Opis typu operácie

Integrované pestovanie ovocia uprednostňuje bezpečnejšie postupy a minimalizujúce vedľajšie nežiaduce účinky znižovaním počtu zásahov chemických prípravkov na ochranu rastlín. Jedným z cieľov integrovanej ochrany je aj zabezpečenie udržania a rozvoja prirodzeného biologického života na plochách oprávnených na podporu. Plnenie podmienok je dobrovoľné, s cieľom plniť prísnejšie limity, ktoré sú stanovené nad rámec bežného, konvenčného hospodárenia. V konvenčnom ovocinárstve je aplikovaný ročný počet postrekov chemickými prípravkami v počte 10 až 15, bez obmedzenia kategórie chemických prípravkov. Všeobecne sa odporúča potrebu a počet ošetrení voliť podľa stupňa napadnutia, využívať signalizáciu pri ošetrení v informačných prostriedkoch, správne stanoviť škodlivého činiteľa (chorobu, škodcu) a využívať poradenskú službu. Prísne dodržiavať ochranné lehoty (dobu od aplikácie pesticídu do začiatku zberu plodín) podľa informácií na etiketách pesticídov. Uvedená bežná prax používania POR pri konvenčnom spôsobe hospodárenia bola zhodnotená a overená odbornou organizáciou Národným poľnohospodárskym a potravinárskym centrom – Výskumným ústavom pôdoznalectva a ochrany pôdy, ktorá potvrdila aj správnosť metodológie a výpočet platieb. Integrovaný spôsob pestovania spočíva okrem povinných podmienok aj v dodržiavaní počas celého 5 ročného záväzku podmienky operácie ako sú: používať biologické ochranné prípravky, a chemické ochranné prípravky len ak sú povolené v integrovanej produkcii. Prioritne musia byť použité biologické POR a použitie chemických POR minimalizovať a používať len v odôvodnených prípadoch, pričom toxické prípravky sú jednoznačne vylúčené. Populácie hlavných prirodzených nepriateľov podľa pestovaného druhu ovocia musia byť zachované a POR, ktoré nepriaznivo vplývajú na týchto predátorov budú vylúčené. Zníženie negatívneho vplyvu používania POR sa dosiahne tak, že len obmedzený rozsah a len definované prípravky na základe účinnej látky sú povolené v IP. Použitie POR podľa platnej etikety bude obmedzené na maximálny počet ošetrení pre jeden prípravok alebo pre skupinu prípravkov s účinnými látkami z rovnakej chemickej skupiny účinných látok, čím sa zabezpečí zníženie oproti konvenčnej spotrebe.

Spôsob stanovenia výberu povolených POR rovnako aj zoznam zakázaných účinných látok bude upravovať vnútroštátny právny predpis; zoznam bude uvedený vo Vestníku MPRV SR.

Používanie hnojív s ohľadom na požiadavku pestovaných ovocných druhov je možné len za podmienky analytického rozboru pôdy a plodov. Riziko kontaminácie podzemných vôd najmä dusičnanmi musí byť minimalizované. Spôsob odberu vzoriek a analytické metódy budú stanovené vo vnútroštátnom právnom predpise. Najmä na prvky NPK, Cd, Pb, Hg a v plodoch aj rezíduá zakázaných účinných látok POR. Výsledky analytických rozborov pôdy a plodov musí príjemca podpory predložiť v stanovenom termíne PPA. Maximálny reziduálny limit - MRL ako právom dovolenú hornú hladinu koncentrácie rezíduí pesticídov stanovuje vnútroštátny právny predpis.

Jedným z dôležitých prvkov integrovaného spôsobu pestovania ovocných sádov je aj zabezpečenie celoročného zeleného krytu pôdy porastom bylinných alebo trávových zmesí navzájom nekonkurenčných, slamou, senom alebo iným mulčovacím materiálom minimálne v každej druhej uličke ovocného sadu alebo hospodáriť hospodárenie na terasách, s cieľom zabezpečiť druhovú diverzitu a posilnenie ekologickej stability, aby sa minimalizovalo použitie herbicídov, nezhoršila pôdna erózia a zhutnenie pôdy. Monitorovanie škodlivých organizmov je základnou podmienkou integrovanej ochrany. Povinnou podmienkou pri realizácii integrovanej produkcie je absolvovanie vzdelávacieho kurzu, ktorý musí žiadateľ

absolvovať do konca 1. roku záväzku.

Pri súbahu konvenčného systému a integrovaného systému pestovania ovocných druhov nesmú byť pestované rovnaké druhy ovocných druhov ovocia.

Podporené budú nasledovné druhy ovocia

Jadroviny- Jablň domáca, Hruška obyčajná, Jarabina čiernoplodá, Jarabina vtáčia.

Kôstkoviny - Broskyňa obyčajná, Marhuľa obyčajná, Slivka domáca, Čerešňa vtáčia, Višňa, Mandľa obyčajná.

Škrupinové - Orech kráľovský, Gaštan jedlý, Lieska obyčajná

Drobné ovocné druhy - Ríbezľa , Egreš obyčajný, Malina, Jahoda, Baza čierna, Rakytník rešetliakovitý

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podpory je 3 500 ha produkčných* ovocných sadov. z toho

Jadroviny 2 170 ha

Kôstkoviny 944 ha

Škrupinové 193 ha

Drobné ovocné druhy 193 ha

*Za produkčný sad sa považuje podľa zákona č. 597/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov intenzívny ovocný sad, ktorý je vysadený v spone pre intenzívne pestovanie ovocných druhov a pravidelne ošetrované podľa agrotechnických zásad. Pod pravidelným ošetrovaním sa rozumie ošetrovanie proti burinám, škodlivým činiteľom, udržiavanie ovocného sadu v dobrom kondičnom stave a v dobrej plodnosti.

Záväzky operácie:

- používať biologické prípravky na ochranu rastlín a chemické prípravky na ochranu rastlín povolené pre IP (zverejnené vo Vestníku MPRV SR), zoznam zakázaných účinných látok POR stanoví vnútroštátny predpis.
- maximálny počet aplikácií povolených chemických prípravkov je 8 za rok; zabezpečiť rozbor pôdy v prvom a v štvrtom roku záväzku a rozbor plodov každoročne z každého pestovaného druhu akreditovanou inštitúciou na vybrané, používané rizikové látky (vybrané ťažké kovy a rezídua zakázaných účinných látok), zistené hodnoty nesmú prekročiť stanovené limity.
- zabezpečiť celoročne zelený kryt pôdy porastom nekonkurenčných bylenných alebo trávových zmesí, slamou, senom alebo iným mulčovacím materiálom minimálne v každej druhej uličke ovocného sadu alebo hospodáriť na terasách;

Doplňkové záväzky operácie:

- absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam operácie do konca 1. roku záväzku
- viesť a uchovávať všetky záznamy o pestovateľských postupoch a súvisiacich činnostiach

8.2.8.3.2.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na 1 hektár ovocného sadu v systéme IP

8.2.8.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009;
- zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh;
- zákon č. 220/2004 Z.z.o ochrane poľnohospodárskej pôdy;
- zákon č. 405/2011 Z.z. o rastlinolekárskej starostlivosti;
- zákon č. 136/2000 Z.z. o hnojivách;
- zákon č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov;
- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.8.3.2.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

8.2.8.3.2.5. Oprávnené náklady

Za oprávnené náklady sú považované kompenzačné platby vypočítané na 1 hektár ovocného sadu založené na ušlom príjme a dodatočných nákladoch vznikajúcich v dôsledku záväzkov, ktoré sú stanovené nad rámec povinných noriem a vnútroštátnej legislatívy.

8.2.8.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- počas celej doby trvania záväzku musí byť žiadateľ a plochy v záväzku evidované v Registri ovocných sadov vedenom kontrolným ústavom,
- oprávnené sú len produkčné ovocné sady,
- vstúpiť do opatrenia s minimálne 0,5 ha ovocného sadu vedeného v registri/LPIS.

8.2.8.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Uprednostnené budú subjekty podľa nasledovných podmienok:

1. výmera ovocných sádov zaradených v IP v zostupnej tendencii;
2. podiel ovocných sádov k celkovej výmere podniku v zostupnej tendencii;

8.2.8.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory:

	Rodiace ovocné sady	Mladé ovocné sady (do 3 rokov po výsadbe)
Jadroviny	497 €/ha,	377 €/ha
Kôstkoviny	347 €/ha,	262 €/ha
Škrupinové	247 €/ha,	185 €/ha
Drobné ovocné druhy	136,85 €/ha	98,30 €/ha

Výška podpory sa pohybuje v rozmedzí od 84,4 % až 96,1% vypočítanej platby pre rodiace sady a mladé sady v závislosti od druhu pestovaného ovocia.

8.2.8.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.2.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú podrobne popísané v príslušných častiach.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín vrátane podmienok podľa smernice 91/676 EC (smernica o dusičnancoch):

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

Aplikačné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Netýka sa.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Výpočet platby pre Integrovaná produkcia v ovocinárstve:

Výpočet kompenzačných platieb pre integrované pestovanie ovocia vychádza z ocenenia zníženia produkcie v takomto systéme hospodárenia v dôsledku minimalizácie, resp. ekologickej optimalizácie a regulácie výživy, ochrany a agrotechniky ovocných drevín.

Ako modelové boli zvolené ovocné druhy, ktoré v štruktúre ovocných drevín (roky 2010-2012) zaberali 98,8 % (jablň 55,1 %, hruška 2,6 %, broskyňa 9,7 %, marhuľa 3,3 %, slivka 9,0 %, čerešňa 3,9 %, višňa 2,1 %, ríbezle 9,0 %, orech 4,1 %). Zastúpenie uvedených plodín bolo pomerne prepočítané na 100 %-ný základ podľa druhu ovocia. Výsledné kalkulácie boli napočítané ako priemerné hodnoty pre celé územie Slovenska. Pri výpočte boli zohľadnené vyššie náklady na povinné rozbory pôdy a plodov, Výpočet platieb certifikovalo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe)

8.2.8.3.3. Integrovaná produkcia v zeleninárstve

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.3.1. Opis typu operácie

Integrované pestovanie zeleniny a konzumných zemiakov uprednostňuje ekologicky bezpečnejšie postupy, minimalizujúce vedľajšie nežiaduce účinky znižovaním počtu zásahov chemických prípravkov na ochranu rastlín (hlavne fungicídov, insekticídov a rastových stimulátorov) a elimináciu resp. zníženie dávok hnojenia, čím sa zvyšuje bezpečnosť pre životné prostredie. Plnenie podmienok je dobrovoľné, s cieľom plniť prísnejšie limity, ktoré sú stanovené nad rámec bežného konvenčného hospodárenia. V rámci konvenčného pestovania zeleniny je počet postrekov chemickými prípravkami bez obmedzenia, spravidla v počte 8-12 aplikácii podľa odporúčania výrobcu na etikete a podľa druhu pestovanej zeleniny.

Podmienky pre Integrovaný spôsob pestovania zeleniny a konzumných zemiakov sa uplatňujú nad rámec povinných noriem a povinnosť ich dodržiavania je počas celého 5 ročného záväzku, a to najmä zabezpečením vyvážených osevných postupov tak, aby sa obmedzilo používanie dusíkatých minerálnych hnojív a realizovaním biologickej ochrany a chemickej ochrany len zo zoznamu povolených prípravkov (toxické prípravky sú úplne vylúčené). Spôsob stanovenia výberu povolených POR rovnako aj zoznam zakázaných účinných látok bude upravovať vnútroštátny právny predpis; zoznam bude uvedený vo Vestníku MPRV SR. Zníženie negatívneho vplyvu používania POR sa dosiahne tak, že len obmedzené a definované prípravky na základe účinnej látky sú povolené v IP, pričom použitie POR podľa platnej etikety bude obmedzené na maximálny počet ošetrení pre jeden prípravok alebo pre skupinu prípravkov s účinnými látkami z rovnakej chemickej skupiny účinných látok, čím sa zabezpečí zníženie oproti konvenčnej spotrebe. Uvedená bežná prax používania POR pri konvenčnom spôsobe hospodárenia bola zhodnotená a overená odbornou organizáciou Národným poľnohospodárskym a potravinárskym centrom – Výskumným ústavom pôdoznalectva a ochrany pôdy, ktorá potvrdila aj správnosť metodológie a výpočet platieb. Podmienka vyváženého osevného postupu vychádza z princípu rotácie plodín v slede po sebe pestovaných plodín na rovnakej ploche, aby sa znížila podpora rastu patogénov a škodcov v pôde, udržala sa úrodnosť pôdy a jej štruktúra.

Pre optimálnu bilanciю živín s ohľadom na pestované plodiny je povinnosťou žiadateľa vypracovať plán hnojenia pre celú využívanú poľnohospodársku pôdu podniku za účelom zníženia vyplavovania nadbytočných živín. Analytický rozbor pôdy musí byť vykonaný minimálne raz za tri roky, pričom prvá analýza musí byť vykonaná v prvom roku najmä pre hlavné prvky P, K, , povinne pre olovo, kadmium a ortuť (limitné hodnoty, ktoré nesmú byť prekročené sú stanovené vo vnútroštátnom právnom predpise). Pre zamedzenie kumulácie dusičnanov v dôsledku pôdneho dusíka sa pri plánovaní hnojenia dusíkom musí započítať množstvo minerálneho dusíka v pôde (N_{min}). Analytický rozbor pestovaného druhu musí byť tiež analyzovaný na ŤK – olovo, ortuť, kadmium, dusičnany a rezídua zakázaných účinných látok. Výsledky analytických rozborov pôdy a plodov musí príjemca podpory predložiť v stanovenom termíne PPA. Maximálny reziduálny limit - MRL ako právom dovolenú hornú hladinu koncentrácie rezíduí pesticídov stanovuje vnútroštátny právny predpis.

Pôdna úrodnosť a kvalitatívne vlastnosti pôdy musia byť zachované alebo zlepšené a to najmä vhodnými opatreniami udržiavať obsah pôdnej organickej hmoty používaním hospodárskych hnojív a kompostov, zamedziť kontaminácii pôdy, erózii a zhutneniu pôdy. Monitorovanie škodlivých organizmov, je základnou podmienkou integrovanej ochrany.

Pre integrovaný spôsob pestovania je dôležité používať štandardné osivo zeleniny a certifikované sadivo konzumných zemiakov. O všetkých činnostiach sa vedú a uchovávajú záznamy. *Jahody - ovocie, pre účely podpory budú podmienky podpory uvádzané obdobne ako pre druh zelenina.*

Rozsah podpory

Predpokladaná podporená plocha pre zeleninu je 6 500 ha, zemiaky 3 500 ha a jahody 150 ha.

Záväzky operácie:

- používať biologické prípravky na ochranu rastlín a chemické prípravky na ochranu rastlín povolené pre IP (zverejnené vo Vestníku MPRV SR), zoznam zakázaných účinných látok v POR stanoví vnútroštátny predpis.
  - Maximálny počet aplikácií povolených chemických prípravkov je 5 za rok .
- každoročne zabezpečiť rozbor každého pestovaného druhu zeleniny/zemiakov na vybrané chemické látky, rezídua zakázaných účinných látok a dusičnany akreditovanou inštitúciou, zistené hodnoty nesmú prekročiť stanovené limity.
- rozbor pôdnych vzoriek na Cd, Hg, Pb pH, P,K v prvom roku a následne raz za tri roky akreditovanou inštitúciou a zabezpečiť stanovenie minerálneho dusíka v pôde (Nmin) pred založením úrody,

Doplňkové záväzky

- povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným záväzkom do konca 1. roku záväzku,
- zabezpečiť vyvážený oševný postup /rotáciu plodín podľa druhu pestovanej zeleniny/4 ročný pre zemiaky,
- používať štandardné osivo zelenín a certifikované sadivo konzumných zemiakov,
- viesť a uchovávať všetky záznamy o pestovateľských postupoch a súvisiacich činnostiach.

8.2.8.3.3.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na 1 hektár zeleniny pestovanej na ornej pôde v systéme IP.

8.2.8.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013;
- zákon č. 405/2011 Z.z. o rastlinolekárskej starostlivosti;
- zákon č. 136/2000 Z.z. o hnojivách.
- zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh;
- zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy;
- zákon č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov;

- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb

8.2.8.3.3.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

8.2.8.3.3.5. Oprávnené náklady

Za oprávnené náklady sú považované kompenzačné platby vypočítané na 1 hektár oprávnenej ornej pôdy založené na dodatočných nákladoch a ušľých príjmoch vznikajúcich v dôsledku prijatých záväzkov, ktoré sú stanovené nad rámec povinných noriem a vnútroštátnej legislatívy.

8.2.8.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 0,5 ha ornej pôdy vedenej v LPIS.

8.2.8.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Uprednostnené budú subjekty podľa nasledovných podmienok:

1. výmera zeleniny; zemiakov; jahôd zaradená v IP v zostupnej tendencii;
2. podiel zeleniny; zemiakov; jahôd k celkovej výmere podniku v zostupnej tendencii.

8.2.8.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory:

zelenina 416 €/ha pestovanej zeleniny

konzumné zemiaky 221 €/ha

jahody 416 €/ha

Výpočet podpory predstavuje 95,4% vypočítanej platby pre zeleninu a jahody a 91,7% vypočítanej platby pre zemiaky.

8.2.8.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.3.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú popísané v príslušných častiach.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)

- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v návrhu podmienok hospodárenia v zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods. 5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 Z.z. o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlásky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčne zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Netýka sa.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za

poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Výpočet kompenzačných platieb pre integrované pestovanie zeleniny vychádza zo zníženia produkcie v takomto systéme hospodárenia v dôsledku minimalizácie, resp. ekologickej optimalizácie a regulácie výživy, ochrany a agrotechniky pri jej pestovaní.

Ako modelové boli zvolené druhy zeleniny, ktoré v štruktúre zberových plôch (roky 2010-2012) zaberali 52,6 % (kapusta 12,4 %, mrkva a karotka 6,7 %, petržlen 7,9 %, uhorky 4,7 %, paprika 7,0 %, rajčiaky 13,9 %). Zastúpenie uvedených plodín bolo pomerne prepočítané na 100 %-ný základ. Výsledné kalkulácie boli napočítané ako priemerné hodnoty pre celé územie Slovenska.

Výpočet podporných kompenzačných platieb pre integrované pestovanie zemiakov vychádza z ocenenia potenciálneho (očakávaného) zníženia produkcie v takomto systéme hospodárenia v dôsledku minimalizácie, resp. ekologickej optimalizácie a regulácie výživy, ochrany a agrotechniky pri ich pestovaní. Pri výpočte boli zohľadnené vyššie náklady na povinné rozbery pôdy a plodov. Obdobne, s ohľadom na pestovateľský postup bola vypočítaná platba pre jahody. Výpočet platieb certifikovalo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe).

8.2.8.3.4. Integrovaná produkcia vo vinohradníctve

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.4.1. Opis typu operácie

Integrované pestovanie viniča uprednostňuje bezpečnejšie postupy, minimalizujúce vedľajšie nežiaduce účinky, obmedzením počtu aplikácií chemických prípravkov na ochranu rastlín a redukciou hnojenia a tým zvyšuje bezpečnosť pre životné prostredie. Plnenie podmienok je dobrovoľné s cieľom plniť prísnejšie limity, ktoré sú stanovené nad rámec bežného, konvenčného hospodárenia. Integrovaný spôsob pestovania viniča spočíva okrem dodržiavania povinných podmienok dodržiavanie aj počas trvania 5 ročného záväzku najmä týchto podmienok: používať biologické ochranné prípravky a používať chemické prípravky na ochranu rastlín len ak sú povolené v integrovanej produkcii (toxické látky sú úplne vylúčené). Spôsob stanovenia výberu povolených POR rovnako aj zoznam zakázaných účinných látok bude upravovať vnútroštátny právny predpis; zoznam bude uvedený vo Vestníku MPRV SR. Stanovené obmedzenie používania chemických prípravkov na ochranu rastlín je v porovnaní s konvenčným používaním POR redukované na 5 aplikácií a pre mladé vinohrady na maximálne 2 aplikácie. (Pre porovnanie s konvenčným spôsobom pre ošetrovanie viniča je na základe dostupných odborných zdrojov odporúčané počas roka aplikovať až 11 ošetrení proti múčnatke a proti perenospóre až 8 aplikácií). Uvedená bežná prax používania POR pri konvenčnom spôsobe hospodárenia bola zhodnotená a overená odbornou organizáciou - Národným poľnohospodárskym a potravinárskym centrom – Výskumným ústavom pôdoznalectva a ochrany pôdy, ktorá potvrdila aj správnosť metodológie a výpočet platieb. Výsledky analytických rozborov plodov na rezidua zakázaných účinných látok musí príjemca podpory predložiť v stanovenom termíne PPA. Maximálny reziduálny limit - MRL ako právom dovolenú hornú hladinu koncentrácie rezíduí pesticídov stanovuje vnútroštátny právny predpis.

Použitie hnojív v celkovej ročnej dávke najviac 50 kg dusíka/ha ročne vrátane maštalného hnoja (limitné hodnoty pre zisťované analyzované látky, ktoré nesmú byť prekročené sú stanovené vo vnútroštátnom právnom predpise).

Jedným z dôležitých prvkov integrovaného spôsobu pestovania viniča je aj zabezpečenie celoročného zeleného krytu pôdy zatrávením, zazelenením bylinným porastom bohato kvitnúcich rastlín.

Monitorovanie škodlivých organizmov je základnou podmienkou integrovanej ochrany.

Pre mladé vinohrady je počet aplikácií chemických prípravkov tiež upravený (úplne sú vylúčené akaricídy a insekticídy a použitie herbicídov v medziradi). Vysiatie vikovitých rastlín má význam z hľadiska kvality pôdy (dodatok živín) najmä dusíka.

Viesť a uchovávať všetky záznamy o pestovateľských postupoch a súvisiacich činnostiach je tiež povinnosťou v rámci IP.

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podpory je 7 300 ha rodiacich vinohradov a 200 ha mladých vinohradov.

Záväzky operácie:

Pre rodiace vinohrady

- používať biologické prípravky na ochranu rastlín a chemické prípravky na ochranu rastlín povolené pre IP (zverejnené vo Vestníku MPRV SR), zoznam zakázaných účinných látok v POR stanoví vnútroštátny predpis.
- Maximálna aplikácia povolených chemických prípravkov za rok :
  - 5 aplikácii prípravkov na ochranu rastlín proti peronospóre,
  - 5 aplikácii prípravkov na ochranu rastlín proti múčnatke,
  - 1 aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín proti plesni sivej po 1. auguste,
  - proti obal'ovačom ošetrovať len biologickými prípravkami na ochranu rastlín alebo pomocnými prípravkami,
- zabezpečenie najmenej v každom druhom medziradí celoročný zelený kryt pôdy zatrávením, zazelenením, bylinným porastom.

Pre mladé vinohrady (1.- 3. rok po výsadbe):

- úplné vylúčenie používania herbicídov v medziradičkách vinohradu
- úplné vylúčenie akaricídov a insekticídov
- aplikovať najmenej 2 postreky proti peronospóre a 2 proti múčnatke viniča biologickými prípravkami na ochranu rastlín a pomocnými prípravkami,
- aplikovať povolené chemické POR proti múčnatke viniča najviac 2 aplikácie a proti peronospóre 3 aplikácie za rok,
- v prvých troch rokoch po výsadbe minimálne jedenkrát aplikovať zelené hnojenie vysiaticím a zapravením vikovitých rastlín do pôd najmenej v prepočte 80 kg osiva na ha pôdy,
- do konca tretieho roka v každom druhom medziradí zabezpečiť súvislý bylinný porast (zatrávenie, zazelenenie)

Dodatočné záväzky spoločné pre rodiace aj mladé vinohrady

- najviac 50 kg dusíka/ha ročne vrátane maštal'ného hnoja,
- nahradiť 1 postrek herbicídu mechanickou kultiváciou príkmenného pásu,
- každoročne v rodiacich vinohradoch zabezpečiť rozbor plodov na rezidua zakázaných účinných látok, zistené hodnoty nesmú prekročiť stanovené limity,
- absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia do konca 1. roku záväzku,
- viesť a uchovávať všetky záznamy o pestovateľských postupoch a súvisiacich činnostiach.

8.2.8.3.4.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár vinohradu oprávneného na podporu v systéme IP.

8.2.8.3.4.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013;
- zákon č. 405/2011 Z.z. o rastlinolekárskej starostlivosti;

- zákon č. 313/2009 Z.z o vinohradoch a vinohradníctve;
- zákon č. 136/2000 Z.z. o hnojivách;
- zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh;
- zákon č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov;
- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb

8.2.8.3.4.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

8.2.8.3.4.5. Oprávnené náklady

Za oprávnené náklady sú považované kompenzačné platby vypočítané na 1 hektár oprávnenej pôdy založené na dodatočných nákladoch a ušľach príjmoch vznikajúcich v dôsledku prijatých záväzkov, ktoré sú stanovené nad rámec povinných noriem a vnútroštátnej legislatívy.

8.2.8.3.4.6. Podmienky oprávnenosti

- počas celej doby trvania záväzku musí byť žiadateľ a plochy v záväzku evidované v Registri vinohradov vedenom kontrolným ústavom; evidencia v *LPIS*
- vstúpiť do opatrenia minimálne s 0,5 ha vinohradu vedenom v *LPIS* /registri

8.2.8.3.4.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Uprednostnené budú subjekty podľa nasledovných podmienok:

1. výmera vinohradov zaradených v IP v zostupnej tendencii;
2. podiel vinohradov k celkovej výmere podniku v zostupnej tendencii.

8.2.8.3.4.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory:

rodiace vinohrady 483 €/ha

mladé vinohrady 367 €/ha

Výška podpory predstavuje 94,8% vypočítanej platby pre mladé vinohrady a 96% vypočítanej platby pre

rodiace vinohrady..

8.2.8.3.4.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.4.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.4.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.4.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.4.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú podrobne popísané v príslušných častiach.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)

- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojívých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláške MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Netýka sa.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za

poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Výpočet podporných kompenzačných platieb pre integrované pestovanie hrozna vychádza z ocenenia potenciálneho (očakávaného) zníženia produkcie v takomto systéme hospodárenia v dôsledku minimalizácie, resp. ekologickej optimalizácie a regulácie výživy, ochrany a agrotechniky vo vinohradníctve.

Pri výpočte boli zohľadnené vyššie náklady na zatrávenie medziriadkov.

Výpočet podporných kompenzačných platieb pre mladé vinohrady vychádza z predpokladu zvýšenej starostlivosti v prvých rokoch po výsadbe a to najmä v aplikácii zeleného hnojenia, ako aj zvýšených nákladoch v súvislosti s požadovaným zatrávením medziriadkov.

Výpočet platieb certifikovalo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe).

8.2.8.3.5. Multifunkčné okraje polí - biopásy na ornej pôde

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.5.1. Opis typu operácie

V najúrodnejších rovinatých oblastiach Slovenskej republiky, akými sú Podunajská nížina, Trnavská tabuľa, Východoslovenská nížina alebo Záhorská nížina, v ktorých dominuje intenzívne poľnohospodárstvo, sa prejavuje nízka biodiverzita druhov, ktorá je spôsobená najmä veľkoplošným systémom obhospodarovania poľnohospodárskych pozemkov. Nízka hustota biocentier nelesnej drevinovej vegetácie a rozsiahle vzdialenosti zelených biokoridorov nevytvárajú pre príslušné populácie vtákov, ale aj iných drobných živočíchov dostatočný priestor pre ich životné potreby. Rozsiahle lány zväčša monokultúrnych plodín znižujú možnosť nevyhnutného pôsobenia opel'ovačov v poľnohospodárskej krajine.

Hlavným cieľom podpory zvýšenia biodiverzity v týchto oblastiach je prostredníctvom vytvárania multifunkčných okrajov polí osiatych celoročne kvitnúcimi zmesami uznaných druhov osiva rastlín bez chemického ošetrovania, vytvoriť podmienky a priestor pre hniezdenie relevantných druhov vtákov, priestor pre ochranu drobných živočíchov a podmienky pre vegetačnú činnosť opel'ovačov v poľnohospodárskej krajine. Uvedené postupy, okrem ochrany a zvyšovania biodiverzity prostredníctvom rozširovania celovegetačne kvitnúcich multifunkčných okrajov polí, prispievajú aj k ochrane základných zložiek životného prostredia (voda, pôda) a tiež sa podieľajú na zmiernení klimatickej zmeny redukciou skleníkových plynov a zvyšovaní záchytovej kapacity týchto plynov. Odporúčané zloženie zmesí rastlín budú uvedené v prílohe.

Podmienkou operácie je vytvárať na dieloch pôdnych blokov 5 metrov široké jednorôčné pásy osiate celoročne (vegetačne) kvitnúcimi zmesami rastlín (stanovený rozmer je podľa dostupných technických parametrov techniky). Vzhľadom k tomu, že ide o minimálne 5 ročný záväzok, pásy sa každoročne obnovujú pričom sa realizujú na okrajoch polí hlavne popri poľných cestách, nelesnej drevinovej vegetácii (v niektorých prípadoch aj medzi plochami rôznych dominantných plodín), ale ich výmera je každoročne rovnaká. Multifunkčné okraje polí sú bez chemického ošetrovania a hnojenia a bez prejazdov poľnohospodárskej techniky. Percentuálne zloženie zmesi, ktoré bude tvorené len z uznaných druhov osív bude upravené vo vnútroštátnom právnom predpise.

Plochy biopásov sa nezapočítavajú do oblastí EFA (5 % ornej pôdy pre greening).

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podpory je 12 000 ha vytvorených biopásov.

Záväzky

Príjemcovia podpory v rámci operácie Multifunkčné okraje polí - biopásy na ornej pôde sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické podmienky záväzku:

- každoročne (počas obdobia trvania záväzku) osiať zmesou celoročne kvitnúcich zmesí minimálne 5 metrov široké multifunkčné pásy ornej pôdy v dĺžke najmenej 200 m (plocha 1000 m²), ktoré budú umiestnené na okraji alebo vo vnútri pôdneho bloku ornej pôdy medzi dvoma pestovanými plodinami,

- výsev multifunkčných pásov realizovať do konca apríla príslušného roku,
- na vytvorených multifunkčných biopásoch celoročne neaplikovať chemické prípravky na ochranu rastlín ani minerálne hnojivá,
- vysiate pásy nekosiť počas celého roka.

Dodatočné záväzky

- povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaním záväzkom operácie do konca 1. roku záväzku.

8.2.8.3.5.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár vytvoreného multifunkčného pásu na ornej pôde.

8.2.8.3.5.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) 1307/2013;
- zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh;
- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb

8.2.8.3.5.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

8.2.8.3.5.5. Oprávnené náklady

Za oprávnené náklady sú považované kompenzačné platby vypočítané na 1 hektár oprávnenej pôdy založené na dodatočných nákladoch a ušľach príjmoch vznikajúcich v dôsledku záväzkov, ktoré sú stanovené nad rámec povinných noriem a vnútroštátnej legislatívy.

8.2.8.3.5.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 3 ha ornej pôdy vedenej v LPIS

8.2.8.3.5.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Uprednostnené budú subjekty podľa nasledovných podmienok:

1. v územiach Natura 2000
2. podiel multifunkčných pásov v ha na celkovej výmere podniku v zostupnej tendencii
3. celková výmera multifunkčných pásov v zostupnej tendencii v podniku

8.2.8.3.5.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 350 €/ha plochy ornej pôdy s vytvoreným multifunkčným pásom.

Výška podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

8.2.8.3.5.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.5.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.5.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.5.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.5.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho

parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú podrobne popísané v príslušných častiach.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z.z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Netýka sa.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Kalkulácia kompenzačnej platby pre Multifunkčné okraje polí vychádza z nasledovných predpokladov:

Vzhľadom na to, že podpora pre tento typ operácie je smerovaná do najúrodnejších oblastí strata bude na najľukratívnejších plodinách (kukurica, pšenica, repka). Minimálna výmera biopásu je 1000 m² čo je 10 % z hektára. Strata na produkcii predstavuje ušlý príjem 10% z uvedených plodín. Dodatočné náklady pre vytváranie multifunkčných okrajov polí, ktoré sa zakladajú každý rok, vznikajú nákupom uznaných semenných zmesí, pri príprave pôdy a zapracovaní osív do pôdy.

Výpočet platieb overilo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe)

8.2.8.3.6. Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.6.1. Opis typu operácie

Obhospodarovanie vybratých plôch 7 typov poloprirodných a prírodných trávnych porastov má za cieľ prispieť k zachovaniu biodiverzity, hlavne v územiach európskeho významu a územiach s vysokou prírodnou hodnotou. Operácia tiež prispieva k zvyšovaniu biologickej rôznorodosti a ekologickej stability krajiny. Trávne porasty sú rozdelené do siedmich kategórií podľa príslušných biotopov.

Kategórie biotopov trávnych porastov sú nasledovné:

A: Teplo a suchomilné trvalé trávne porasty (Tr1, Tr2, Tr3, Tr4, Tr5)

B: Mezofilné trvalé trávne porasty (Lk1, Lk3, Tr8b)

C: Horské kosné lúky (Lk2)

D: Vlhkomilné porasty nižších plôch (Lk7, Lk9, Lk10, Lk11, Sl1, Sl3, Sl4)

E: Nížinné aluviálne lúky (Lk8)

F: Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky (Lk4, Lk5, Lk6, Ra3, Ra5, Ra6, Ra7, Sl2)

G: Vysokohorské trávne porasty (Tr8a, Al1, Al3, Al6, Al8)

Databázu vedie a udržiava správca LPIS z podkladov *Štátnej ochrany prírody*. Každá kategória má stanovený spôsob a podmienky obhospodarovania na ich ochranu a udržanie v oblasti obmedzenej aplikácie hnojív a neaplikovaním prípravkov na ochranu rastlín, v oblasti spôsobu kosenia podľa typu tráv a počtu kosieb, podmienok pasenia a prípustného zaťaženia zvieratami na trávnych porastoch, možnosti košarovania a oplôtkového pasenia. Max. zaťaženie 1,9 DJ/ha spĺňa podmienku dodržania limitu 170 kg N/ha rok (viď príloha 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014). Maximálna dávka organických hnojív 50 kg N/ha biotopu raz za 2 roky (exkrementy pasúcich sa zvierat sa do limitu nezapočítavajú) pre typy tráv B,C je stanovená z dôvodu ochrany biotopov pred nadmerným aplikovaním organických hnojív. Na plochách biotopov je možné realizovať prísevy len rovnakým druhom tráv a zakázané je diskovanie alebo orba a odvodňovacie opatrenia. Vzdelávanie v danej oblasti je povinné. Stanovené podmienky pre operáciu sú nad rámec povinných podmienok a príjemcovia sú povinní ich dodržiavať počas celého 5 ročného záväzkového obdobia.

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podpory je 150 000 ha biotopov .

Kombinovateľnosť operácie

Operáciu Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov je možné kombinovať s

podopatrením 12.1. Platby v rámci Natura 2000 - trvalý trávny porast a s opatrením 11 Ekologické poľnohospodárstvo s vylúčením duplicitného financovania.

Záväzky

Príjemcovia podpory v rámci operácie Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické podmienky záväzku:

aplikácia hnojív a prípravkov na ochranu rastlín

- úplné vylúčenie minerálnych hnojív a hnojovice na všetkých typoch trávnych biotopov,
- obmedzené použitie organických hnojív podľa typu tráv B,C; maximálna dávka organických hnojív je 50 kg N/ha biotopu raz za 2 roky (exkrementy pasúcich sa zvierat sa do limitu nezapočítavajú),
- na celej ploche biotopu vylúčiť používanie prípravkov na ochranu rastlín,

spôsoby kosenia

- prvú kosbu trávnych porastov je potrebné vykonať najneskôr do 30. júla (v odôvodnených prípadoch posunutia kosieb dáva súhlas príslušná organizácia ochrany prírody);
- kosiť maximálne 2-krát ročne je možné typy B,C,D,E,F. 1-krát ročne je možné kosiť typy A a G; ručné kosenie a kosenie s pomocou ľahkých mechanizmov pre typ (A,C,F,G); trávne porasty je potrebné kosiť smerom od stredu k okrajom porastu alebo od jednej strany pozemku na druhú stranu,

podmienky pasenia

- pasenie je vylúčené pre typ F,
- pasenie pre porasty typu C a E je možné iba po prvej kosbe v rámci záväzkového obdobia na dopásanie mláďzí; a to zaťažením max. 0,3 DJ počítanej na plochy stanoveného biotopu v záväzku, ktorá je spásaná,
- dodržiavanie zásady šetrného košarovania (min. plocha na 1DJ – 10m², pravidelné denné prekladanie košiarov); pri pasení mladého HD je možnosť využívania nočného košiara umiestneného stabilne (so súhlasom príslušnej odbornej organizácie),
- dodržané zaťaženie minimálne 0,3 DJ/ hektár a maximálne 1,9 DJ/hektár plochy povolenej pre pasenie (zaťaženie zvieratami (polygastre a kone) v období od 1. apríla do 31. októbra každého roka záväzku; oplôtkové pasenie je povolené, pričom musí byť dodržané povolené zaťaženie, ktoré sa prepočítava na celkovú plochu oploteného areálu.

Dodatočné záväzky:

- na plochách biotopov je možné realizovať prísevy len rovnakým druhom tráv,
- zakázané je diskovanie alebo orba a odvodňovanie trávnych porastov, mulčovanie je možné na rovnakej ploche 2 krát počas trvania záväzku ako doplnkové agrotechnické opatrenie zamerané proti šíreniu náletových drevín,
- povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia do konca 1. roku záväzku.

8.2.8.3.6.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na 1 hektár biotopu trávneho porastu.

8.2.8.3.6.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009,
- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.8.3.6.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

8.2.8.3.6.5. Oprávnené náklady

Oprávnené náklady predstavujú kompenzačné platby, ktoré sú stanovené nad rámec povinných podmienok a kompenzujú stratu príjmov a dodatočné náklady vznikajúce z realizácie stanovených záväzkov.

8.2.8.3.6.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha biotopu trávneho porastu vedeného v LPIS

8.2.8.3.6.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá sa neuplatňujú.

8.2.8.3.6.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory:

87,33 €/ha biotopu trávneho porastu pre typy B,D,E.

174,00 €/ha biotopu trávneho porastu pre typy A,C,F,G

Výpočet podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

Kombinačná platba operácie Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných TP a podopatrenia 12.1. Platby v rámci Natura 2000 - trvalý trávny porast:

- 91,70 €/ha biotopu trávneho porastu pre typy B,D,E
- 190,51 €/ha biotopu trávneho porastu pre typy A,C,F,G

Kombinačná platba operácie Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných TP a opatrenia 11 Ekologické poľnohospodárstvo je vo výške:

- 155,90 €/ha biotopu trávneho porastu pre typy B,D,E
- 246,70 €/ha biotopu trávneho porastu pre typy A,C,F,G

Výpočet podpory predstavuje prienikovou platbu s vylúčením duplicitného financovania.

8.2.8.3.6.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.6.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.6.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.6.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.6.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú podrobne popísané v príslušných častiach.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie oševného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1

zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Netýka sa.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Výpočet platieb:

Typy trávnych porastov B, D, E

V dôsledku podmienky vylúčenia aplikácie minerálnych hnojív, hnojovice i chemických prípravkov sa znižuje zisk z produkcie trávnych porastov, ktorý sa čiastočne kompenzuje úsporov z ušetrených nákladov za hnojivá a chemické ochranné prípravky.

Zvýšené náklady vznikajú z dodržiavania stanovených podmienok kosby, pasenia a vo zvýšených nákladoch na pasenie.

Typy trávnych porastov A, C, F, G

Výpočet vychádza z platieb pre trávne porasty typu B, D, E, pričom sa uvažuje s vyššou náročnosťou na potrebu ručných prác súvisiacich s kosbou v špecificky sťažených podmienkach.

Výpočet platieb overilo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe)

8.2.8.3.7. Ochrana biotopu sysľa pasienkového

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.7.1. Opis typu operácie

Sysel pasienkový (*Spermophilus citellus*) je ohrozeným a chráneným druhom, ktorý sa okrem územia Európy nevyskytuje inde na svete. Jeho populácie sú roztrieštené a čelia dramatickým poklesom počtosti v celom areáli výskytu druhu. Je nepochybne významnou súčasťou stepných trávinných ekosystémov a zároveň dáždníkovým druhom. Sysel pasienkový je zaradený do prílohy II. (druhy živočíchov a rastlín, o ktoré má Spoločenstvo záujem a ktoré si vyžaduje prísnu ochranu) smernice Rady č. 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín. Status druhu podľa uvedenej smernice je nepriaznivý. Sysel pasienkový je v Červenom zozname cicavcov Slovenska hodnotený ako ohrozený druh. V Červenom zozname IUCN je tento druh vedený v kategórii ohrozenosti ako zraniteľný.

Cieľom podpory je realizovať poľnohospodárske aktivity na presne stanovených lokalitách trávnych porastov umožňujúce záchranu populácie sysľa pasienkového a zachovanie jeho biotopov na Slovensku. Stanovené manažovanie trávnych porastov predstavuje pravidelná kosba lúk a dostatočné spásanie pasienkov hospodárskymi zvieratami s cieľom dosiahnutia požadovanej výšky trávneho porastu, vylúčenie chemických látok, obmedzenie hnojenia organickými hnojivami a vylúčenie akýchkoľvek úprav terénu. Plnenie týchto nadštandardných podmienok je v súlade s ekologickými nárokmi sysľa pasienkového.

Zoznam oprávnených lokalít bude obsiahnutý vo vnútroštátnom právnom predpise ako aj v PRV.

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podpory je 2 000 ha trávneho porastu evidovaného v LPIS.

Kombinovateľnosť operácie

Operáciu Ochrana biotopu sysľa pasienkového je možné kombinovať s podopatrením 12.1. Platby v rámci Natura 2000 - trvalý trávny porast a s opatrením 11 Ekologické poľnohospodárstvo s vylúčením duplicitného financovania.

Záväzky operácie:

Príjemcovia podpory v rámci operácie Ochrana biotopu sysľa pasienkového sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické podmienky záväzku:

- úplné vylúčenie všetkých druhov hnojív (povolené je len hnojenie pasúcimi sa zvieratami),
- úplné vylúčenie aplikácie prípravkov na ochranu rastlín,
- prvú kosbu trávnych porastov vykonať v termíne do 31. mája a následné kosby tak, aby priemerná výška trávneho porastu vo vegetačnom období nepresahovala 20 cm,
- kosby na pôdnych blokoch alebo na ich dieloch realizovať od stredu ku krajom alebo od jednej strany pozemku k druhej strane pozemku,
- pastvu začať v apríli a zabezpečiť, aby spásané plochy trávnych porastov počas pastervej sezóny nepresahovali výšku 20 cm (oplôtkové pasenie je povolené),

- zakázané je diskovanie alebo orba a odvodňovanie trávnych porastov,

Dodatočné záväzky:

- povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia do konca 1. roku záväzku.

8.2.8.3.7.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár trvalého trávneho porastu s výskytom sysľa pasienkového.

8.2.8.3.7.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009;
- zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.8.3.7.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe na stanovených lokalitách s výskytom sysľa pasienkového.

8.2.8.3.7.5. Oprávnené náklady

Oprávnené náklady sú stanovené ako kompenzačné platby nad rámečpovinných podmienok a kompenzujú stratu príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov. Dodatočné náklady zohľadňujú zvýšená prácnosť na kosbu, smer aj opakovanosť kosby.

8.2.8.3.7.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha trávnych porastov vedených v LPIS a nachádzajúcich sa v stanovených lokalitách,
- preukázať potvrdenie Štátnej ochrany prírody o výskyte sysľa pasienkového na konkrétnych

pôdnych blokoch.

8.2.8.3.7.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá sa neuplatňujú. (Na základe podkladov MŽP SR realizácia tejto operácie bude na presne stanovených 2 000 ha trvalých trávnych porastov).

8.2.8.3.7.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 70 €/ha plochy trávnych porastov s výskytom sysľa pasienkového

Výpočet podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

Kombinačná platba operácie Ochrana biotopu sysľa pasienkového a podopatrenia 12.1. Platby v rámci Natura 2000 - trvalý trávny porast je vo výške 82,38 €/ha TTP.

Kombinačná platby operácie Ochrana biotopu sysľa pasienkového a opatrenia Ekologické poľnohospodárstvo je vo výške 138,57 €/ha TTP.

Výpočet podpory predstavuje prieniková platbu s vylúčením duplicitného financovania.

Poznámka: Vylúčená je kombinácia podpory na tej istej ploche biotopu sysľa pasienkového a biotopu poloprírodných a prírodných trávnych porastov

8.2.8.3.7.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.7.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.7.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.7.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.7.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú podrobne popísané v príslušných častiach.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláške MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z.z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie

konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčne zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Netýka sa.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Kalkulácia kompenzačnej platby vychádza z podmienky vylúčenia aplikácie všetkých hnojív i chemických prípravkov na ochranu rastlín čím sa znižuje zisk z produkcie trávnych porastov, ktorý sa čiastočne kompenzuje úsporou z ušetrených nákladov za hnojivá a chemické prípravky na ochranu rastlín. Zvýšené náklady vznikajú z dodržiavania stanovených podmienok kosby a vo zvýšených nákladoch na pasenie.

Výpočet platieb overilo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe).

8.2.8.3.8. Ochrana dropa fúzatého

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.8.1. Opis typu operácie

Drop fúzatý (*Otis tarda*) je najohrozenejším druhom vtáka na Slovensku. Na Slovensku sú už len dve posledné lokality (CHVÚ Lehnice a CHVÚ Sysľovské polia), kde sa tieto stepné vtáky ojedinele vyskytujú.

Výskyt dropa sa obmedzuje na územia s mozaikovitým usporiadaním poľnohospodárskych kultúr, pričom dôležitým prvkom sú nízke porasty viacročných krmovín, tráv na ornej pôde, ozimných obilnín, ozimnej repky a strukovinových plodín. Veľmi nevýhodnou plodinou je kukurica na zrno.

Cieľom podpory je v uvedených chránených vtáčích územiach realizovať oševné postupy s mozaikovým usporiadaním poľnohospodárskych kultúr a stanoveným percentuálnym zastúpením príslušných plodín, ktoré vytvárajú vhodné životné podmienky pre dropa fúzatého. Povoľuje sa aplikácia len určitých stanovených prípravkov na ochranu rastlín, ktoré nemajú vplyv na chránený druh. Zoznam povolených POR bude uvedený vo vnútroštátnom právnom predpise a vo Vestníku MPRV SR. V prípade údržby a hospodárenia na vymedzených plochách je nevyhnutné zabezpečiť ochranu populácie tak, že sa kosba riadi od stredu ku krajom, alebo s použitím výstražných systémov na ich odplašenie.

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podpory je 3 000 ha poľnohospodárskej pôdy.

Kombinovateľnosť operácie

Operáciu Ochrana dropa fúzatého je možné kombinovať s operáciou Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov a s opatrením 11 Ekologické poľnohospodárstvo s vylúčením duplicitného financovania.

Záväzky

Príjemcovia podpory v rámci operácie Ochrana dropa fúzatého sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické podmienky záväzku:

- realizovať stanovený oševný postup
  - pestovať minimálne 4 druhy hlavných plodín
  - celkový podiel ozimných obilnín, repky olejnej, viacročných krmovín, tráv na ornej pôde a medziplodín spolu minimálne 70% , z toho
    - podiel repky olejnej alebo viacročných krmovín minimálne 15%,
    - podiel tráv na ornej pôde kosených po 15.7. je minimálne 5%
- úplné vylúčiť aplikáciu stanovených prípravkov na ochranu rastlín, zoznam bude stanovený vo vnútroštátnom právnom predpise a vo Vestníku MPRV SR,
- kosiť a vykonávať žatevné práce vždy od stredu smerom k okrajom alebo od jednej strany pozemku k druhej strane pozemku; pri kosbe a žatve používať výstražné zariadenia

Dodatočné záväzky

- povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným záväzkom operácie do konca 1. roku

záväzku.

8.2.8.3.8.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár ornej pôdy so stanoveným osevným postupom.

8.2.8.3.8.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009;
- zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb

8.2.8.3.8.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe v stanovených chránených vtáčích územiach s výskytom dropa fúzatého.

8.2.8.3.8.5. Oprávnené náklady

Oprávnené náklady, ktoré sú stanovené nad rámec povinných podmienok kompenzujú stratu príjmov z realizácie stanovených osevných postupov. Tiež sa zohľadňujú dodatočné náklady vznikajúce zo stanovených spôsobov kosieb.

8.2.8.3.8.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha ornej pôdy vedenej v LPIS a nachádzajúcej sa v CHVÚ Lehnice alebo CHVÚ Sysľovské polia.

8.2.8.3.8.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá sa neuplatňujú.

8.2.8.3.8.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 86 €/ha ornej pôdy

Výška podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

Kombinačná platba operácie Ochrana dropa fúzatého a operácie Ochrana vodných zdrojov - CHVO Žitný ostrov je vo výške 111 €/ha ornej pôdy.

Výpočet podpory predstavuje súčet platieb jednotlivých operácií s vylúčením duplicitného financovania.

Kombinačná platba operácie Ochrana dropa fúzatého a opatrenia Ekologické poľnohospodárstvo je vo výške 138,57 €/ha ornej pôdy.

Výpočet podpory predstavuje prienikovú platbu s vylúčením duplicitného financovania.

8.2.8.3.8.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.8.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.8.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.8.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.8.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú podrobne popísané v príslušných častiach

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie oševného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1

zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Netýka sa.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Kalkulácia kompenzačných platieb za ochranu dropa fúzatého vychádza z Prehľadu súčasného osevného postupu v dominantnej oblasti výskytu dropa fúzatého s plodinovou skladbou. Z prehľadu vyplýva, že v území je pestovaných viacero plodín, pričom dominantné zastúpenie má kukurica na zrno a pšenica ozimná.

Skladba plodín dodržiava podmienky stanovené pre greening.

V rámci súčasnej a navrhovanej plodinovej skladby bola zohľadnená podmienka dodržania greeningu (min. 3 plodiny a príslušné % zastúpenie plodín, 5% ornej pôdy zmena na EFA).

Na základe uvedených podkladov a nadštandardných podmienok operácie bola kalkulovaná výška podpory, ktorá zohľadňuje ušlý príjem.

Výpočet platieb certifikovalo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe)

8.2.8.3.9. Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov

Podopatrenie:

- 10.1. – Platba na agroenvironmentálne záväzky súvisiace s klímou

8.2.8.3.9.1. Opis typu operácie

Slovenská republika má podľa zákona č.364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov vyhlásených 6 vodohospodársky chránených veľkoplošných oblastí podzemných vodných zdrojov. Jednou z týchto oblastí je aj Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) Žitný ostrov. Oproti ostatným oblastiam je atypická tým, že je to najväčšia oblasť zdrojov podzemných vôd v strednej Európe a na druhej strane, že táto oblasť patrí z hľadiska poľnohospodárskej výroby k najúrodnejším lokalitám SR. Uvedená lokalita je v zmysle dusičnanovej smernice ES č. 91/676/EEC tiež zaradená do zraniteľných oblastí SR.

Cieľom navrhovanej podpory je zosúladiť na jednej strane ochranu vodných zdrojov a na strane druhej stáročia realizovanú poľnohospodársku činnosť.

Precízne hnojenie (alebo presné hnojenie poľnohospodárskych pôd) podložené relevantnými ročnými analytickými rozbormi obsahu minerálneho dusíka v pôde, vybilancovaného prostredníctvom dôsledných analytických rozborov pôdy a príslušného oševného postupu, má na týchto podkladoch umožniť v intenciách povolených hodnôt výšky aplikácie dusíka, aby v prvom rade bola zabezpečená ochrana podzemných vodných zdrojov a na strane druhej mohla pokračovať adekvátne poľnohospodárska činnosť.

Realizácia týchto postupov bude každoročne monitorovaná príslušnými inštitúciami zodpovednými za monitoring obsahu dusičnanom v podzemných vodách. Výsledky analytických rozborov budú zasielané kontrolnej organizácii. *Operácia má synergický efekt s opatreniami Ministerstva životného prostredia, ktoré predpokladá zaradenie do podpôr aj odkanalizovanie obcí pod 2000 obyvateľov v oblasti CHVO Žitný ostrov. Spoločným cieľom pre rok 2020 je dosiahnutie, aby CHVO Žitný ostrov nebola zaradená v zraniteľných oblastiach.*

Rozsah podpory

Predpokladaná podporená plocha predstavuje výmeru 70 000 ha ornej pôdy v CHVO.

Kombinovateľnosť operácie

Operáciu Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov je možné kombinovať s operáciou Ochrana dropa fúzatého s vylúčením duplicitného financovania.

Záväzky operácie

Príjemcovia podpory v rámci operácie Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické podmienky záväzku:

- v prvom roku realizácie operácie (jar 2015) zabezpečiť prostredníctvom oprávnenej akreditovanej inštitúcie (laboratória) celkový rozbor ornej pôdy (1 sonda na 10 ha) na obsah N_{min}. P, K, pH a taktiež v tom istom roku (jeseň 2015) na obsah N_{min}. (realizovaný systémom GPS)
- v následných 3 rokoch zabezpečiť prostredníctvom oprávnenej akreditovanej inštitúcie (laboratória) celkový jesenný rozbor ornej pôdy (1 sonda na 10 ha) na obsah N_{min}. (realizovaný systémom GPS)

- každoročne na základe výsledkov jesenného rozboru obsahu Nmin vypracovať mapu zásob živín a na základe týchto podkladov stanoviť plán hnojenia (podľa osevného postupu)

Dodatočné záväzky:

- povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia do konca 1. roku záväzku.

8.2.8.3.9.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár ornej pôdy s aplikáciou precízneho hnojenia.

8.2.8.3.9.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009;
- zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách;
- nariadenie vlády č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.8.3.9.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe na území CHVO Žitný ostrov.

8.2.8.3.9.5. Oprávnené náklady

Oprávnené náklady predstavujú dodatočné finančné zdroje na každoročnú bilanciu obsahu minerálneho dusíka v pôde vypracovanú oprávnenou inštitúciou, vypracovanie máp zásoby živín, vyhotovenie plánu precízneho hnojenia na základe stanoveného osevného postupu, dodržanie stanovených limitov hnojenia, zabezpečenie aplikácie precízneho hnojenia prostredníctvom programov v palubných počítačoch strojov, odovzdávanie bilančných a aplikačných podkladov pre nezávislú výskumnú inštitúciu (VUPOP).

8.2.8.3.9.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- do podpory môžu byť zaradené orné pôdy nachádzajúce sa v CHVO Žitný ostrov, okrem plôch na ktorých je v súlade s GAEC aplikácia dusičnanov zakázaná (10 m od brehovej čiary vodného toku),

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha ornej pôdy vedenej v LPIS.

8.2.8.3.9.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá sa neuplatňujú.

8.2.8.3.9.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 25 €/ha plochy ornej pôdy s aplikáciou precízneho hnojenia.

Výpočet podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

Kombinačná platba operácie Ochrana vodných zdrojov - CHVO Žitný ostrov a operácie Ochrana dropa fúzatého je vo výške 111 €/ha ornej pôdy.

Výpočet podpory predstavuje súčet platieb jednotlivých operácií s vylúčením duplicitného financovania.

8.2.8.3.9.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.8.3.9.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.9.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.9.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v súhrne za opatrenie.

8.2.8.3.9.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho

parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Baseline prvky sú podrobne popísané v príslušných častiach.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlásky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Netýka sa.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Výška kompenzačných platieb na realizáciu precízneho hnojenia vyplýva zo zvýšených dodatočných nákladov na každoročný rozbor pôdných vzoriek so systémom určenia cez GPS, vypracovanie máp zásob živín, vypracovanie programov aplikácie živín na základe rozborov pôdy – máp zásob živín - osevného postupu – povolených maximálnych dávok živín pre jednotlivé plodiny.

Výpočet platieb certifikovalo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe).

8.2.8.4. *Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií*

8.2.8.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Vzhľadom na zameranie opatrenia a stanovené podmienky záväzkov sú možné nasledovné riziká zo strany beneficiarov:

- naddeklarácie výmer jednotlivých plošných záväzkov
- nedodržanie termínu nahlasovania zmien v počte DJ (pri dodržaní zaťaženia DJ),
- prevod podniku – nedodržanie termínu nahlásenia prevodu, ktorý je stanovený legislatívou.
- neposkytnutie potrebných podkladov (potvrdení) od ŠOP SR, UKSUP, vzdelávacia inštitúcia

8.2.8.4.2. Zmierňujúce opatrenia

Opatrenia na zlepšenie implementácie opatrení a zníženie miery rizika vyplývajúce zo skúseností z programového obdobia 2017-2013 a zahŕňajú najmä:

- každoročne informovať žiadateľov o podmienkach podpory, o podmienkach oprávnenosti na podporu ako aj o základných podmienkach, ktoré tvoria baseline pre vstup do opatrenia formou informačných aktivít pre lepšie pochopenie pravidiel opatrenia.
- zlepšenie systému pre zabezpečenie administratívnych kontrol (100% kontrola).
- postupné zavedenie geopriestorových formulárov žiadostí (v roku 2018 – 100 % žiadateľov)
- lepšiu spoluprácu medzi inštitúciami SR (MPRV SR, MŽP SR, PPA, ŠOP SR)

Taktiež sankčný systém pre AEKO bude definovaný podrobnejšie, jednoznačnejšie, aby sa predišlo riziku zvýšenej chybovosti.

Záväzky opatrenia budú na 100% kontrolované administratívnou kontrolou a v zmysle platnej legislatívy kontrolou na mieste, účinnosť a efektívnosť kontrol bude zabezpečené v metodickom predpise. Pre administratívnu kontrolu budú využité všetky dostupné informačné zdroje využívané pre SAPS (IACS) žiadosti, krížové kontroly s inými relevantnými databázami. Kontroly na mieste budú zabezpečené v rozsahu reprezentatívnosti a adekvátnej úrovne kontrolných vzoriek vo vzťahu k podmienkam oprávnenosti vizuálnou kontrolou a kontrolou relevantných dokumentov na overenie súladu s plnením vyžadovaných podmienok. Záväzky vybrané pre kontrolu na mieste budú kontrolované v čase, keď je možné skontrolovať viacero podmienok opatrenia. Bude zabezpečené vypracovanie podrobných manuálov pre jednoznačné hodnotenie podmienok v teréne v prípade vizuálnej kontroly. Tieto vypracuje Pôdohospodárska platobná agentúra pre kontrolné jednotky (aj pre subjekty s delegovanými právomocami) vykonávajúce kontroly na mieste.

8.2.8.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Všetky podmienky jednotlivých operácií opatrenia boli nastavené tak, aby boli jasné, jednoznačné a kontrolovateľné.

Riadiaci orgán programu a PPA vykonali ex-ante overiteľnosti a kontrolovateľnosti podmienok opatrenia. Výsledkom je, že všetky podmienky opatrenia a jeho operácií budú podliehať 100% administratívnej kontrole. Kontrolou na mieste (v zmysle legislatívy ES) budú na vybratej vzorke beneficietov každoročne overené plnenia záväzkov, ku ktorým sa zaviazali v čestnom prehlásení. Správnou implementáciou opatrenia a dodržiavaním stanovených podmienok sa podstatne zamedzí vzniku rizík a miery chybovosti v rámci opatrenia.

Realizáciou opatrenia a jeho konkrétnych operácií sa dosiahne plnenie cieľov stanovených v rámci priorit, prispievajúcich k zabezpečeniu ekosystémov v spojení s poľnohospodárskymi aktivitami a udržateľným poľnohospodárstvom, pričom sa zvýši efektívne využitie prírodných zdrojov spolu s udržateľným a vyrovnaným rozvojom vidieckych oblastí. Navrhnuté operácie opatrenia nadväzujú na úspešné a žiadané podopatrenia realizované v programovom období 2007-2013 a sú zamerané najmä na biodiverzitu v oblastiach s vysokou prírodnou hodnotou (najmä Natura 2000) podporou tradičných, extenzívnych poľnohospodárskych postupov prevažne ekologicky orientovaných ako je zachovanie vzácnych biotopov tráv a vybraných živočíšnych druhov, vytváraním multifunkčných okrajov polí, ochranou vodných zdrojov

pred znečistením, integrovanými spôsobmi hospodárenia a chovom ohrozených druhov zvierat.

Opatrenie predpokladá účinné a efektívne vynaloženie finančných prostriedkov v súlade s prioritami pre rozvoj vidieka tak, aby sa realizáciou jednotlivých operácií dosiahla maximálna efektivita a očakávané pozitívne výsledky.

Priebežné kvantitatívne a kvalitatívne sledovania dosahovaných výsledkov budú zabezpečované monitoringom, vypracovávaním hodnotiacich štúdií a správ realizovaných z prostriedkov Technickej pomoci programu.

8.2.8.4.4. Agroenvironmentálno-klimatické záväzky

8.2.8.4.4.1. Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

8.2.8.4.4.1.1. Metódy overovania záväzkov

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly.

Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat		Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
Podmienky oprávnenosti	preukázať sa potvrdením od príslušnej chovateľskej organizácie o zápise zvieráťa do plemennej knihy alebo do plemenárskej evidencie v súlade s národnou legislatívou;	pri podaní žiadosti - doklad z príslušnej evidencie	
Záväzky	udržať stav zvierat počas obdobia trvania záväzku (obmena a náhrada toho istého druhu je možná s povinnosťou o známenia na PPA)	IACS – CEHZ – plemenné knihy	
Dodatočné záväzky	povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia	Doklad o absolvovaní kurzu	

Operácia Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat - kontrolovateľnosť

8.2.8.4.4.2. Integrovaná produkcia v ovocinárstve

8.2.8.4.4.2.1. Metódy overovania záväzkov

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly. Pri žiadosti o zaradenie do podpory žiadateľ čestným vyhlásením potvrdí, že záväzky bude plniť počas celého

záväzkového obdobia. Kontrola na mieste bude v zmysle pravidiel legislatívy EU overovať plnenie relevantných záväzkov.

Podmienky podpory /IP ovocinárstvo		Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
Podmienky oprávnenosti	počas celej doby trvania záväzku musí byť žiadateľ a plochy v záväzku evidované v Registri ovocných sádov vedenom kontrolným ústavom,	pri podaní žiadosti - doklad kontrolného ústavu	
	oprávnené sú len produkčné ovocné sady,	pri podaní žiadosti - doklad kontrolného ústavu	
	vstúpiť do opatrenia s minimálne 0,5 ha ovocného sadu vedeného v registri/LPIS	IACS	
Záväzky	používať biologické a chemické prípravky na ochranu rastlín povolené pre IP v stanovenom počte aplikácii (zverejnené vo Vestníku MPRV SR), zoznam zakázaných účinných látok v POR stanoví vnútroštátny predpis	Čestným prehlásením	evidencia spotreby prípravkov na ochranu rastlín, doklady o nákupe (faktúry), sklad prípravkov kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM.
	zabezpečiť rozbor pôdy v prvom roku a následne raz za tri roky a plodov každoročne z každého pestovaného druhu akreditovanou inštitúciou na vybrané, používané rizikové látky (vybrané ťažké kovy a rezidua zakázaných účinných látok), zistené hodnoty nesmú prekročiť stanovené limity.	Čestným prehlásením	akreditované rozборы, kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM.
	zabezpečiť celoročne zelený kryt pôdy porastom nekonkurenčných bylenných alebo trávových zmesí, slamou, senom alebo iným mulčovacím materiálom minimálne v každej druhej uličke ovocného sadu alebo hospodárit na terasách; alebo zabezpečiť pokrytie pôdy bylenným porastom	Čestným prehlásením	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
Dodatočné záväzky	Viesť a uchovávať všetky záznamy o pestovateľských postupoch a súvisiacich činnostiach v elektronickej alebo písomnej forme vedené v „Podnikovom zošite“	Čestným prehlásením	kontrola predmetných dokladov v súlade so stanovenými vzormi pre vedenie evidencie.
	absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia	- povinnosť predkladať potvrdenia o absolvovaní školiaceho kurzu.	

Operácia IP v ovocinárstve - kontrolovateľnosť

8.2.8.4.4.3. Integrovaná produkcia v zeleninárstve

8.2.8.4.4.3.1. *Metódy overovania záväzkov*

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly. Pri žiadosti o zaradenie do podpory žiadateľ čestným vyhlásením potvrdí, že záväzky schémy bude plniť počas celého záväzkového obdobia. Kontrola na mieste bude v zmysle pravidiel legislatívy EÚ overovať plnenie relevantných záväzkov.

Podmienky podpory /IP zeleninárstvo		Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
Podmienky oprávnenosti:	hospodáriť a vstúpiť do opatrenia minimálne s 0,5 ha ornej pôdy vedenej v LPIS.	IACS	
záväzky	používať biologické a chemické prípravky na ochranu rastlín povolené pre IP v stanovenom počte aplikácií (zverejnené vo Vestníku MPRV SR), zoznam zakázaných účinných látok v POR stanoví vnútroštátny predpis	Čestným prehlásením	evidencia spotreby prípravkov na ochranu rastlín, doklady o nákupe (faktúry), sklad prípravkov kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM.
	každoročne zabezpečiť rozbor každého druhu zeleniny/zemiakov na vybrané chemické látky, rezíduá zakázaných účinných látok a dusičnany akreditovanou inštitúciou	Čestným prehlásením	akreditované rozборы kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM
	rozbor pôdnych vzoriek na vybrané, používané chemické látky/pH, P,K v prvom roku a následne raz za tri roky akreditovanou inštitúciou zabezpečiť stanovenie minerálneho dusíka v pôde (Nmin) pred založením úrody,	Čestným prehlásením	akreditované rozборы kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM
Dodatočné záväzky	zabezpečiť vyvážený oševný postup podľa druhu pestovanej zeleniny/4 ročný pre zemiaky	Čestným prehlásením	osevný postup pre zemiaky kontrolovateľný z evidencie agro technických prác (odporúčané postupy v metodike)
	použiť len štandardné osivo zelenín a certifikované sadivo zemiakov,	Čestným prehlásením	kontrola príslušných podkladov návěsly osiva alebo iné relevantné doklady o nákupe osiva a sadiva
	viesť a uchovávať záznamy o všetkých činnostiach v „Podnikovom zošite“ najmenej 10 kalendárnych rokov.	Čestným prehlásením	kontrola predmetných dokladov
	absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia	povinnosť predkladať potvrdenia o absolvovaní školiaceho kurzu.	

Operácia IP v zeleninárstve - kontrolovateľnosť

8.2.8.4.4. Integrovaná produkcia vo vinohradníctve

8.2.8.4.4.1. Metódy overovania záväzkov

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly. Pri žiadosti o zaradenie do podpory žiadateľ čestným vyhlásením potvrdí, že záväzky schémy bude plniť počas celého záväzkového obdobia. Kontrola na mieste bude v zmysle pravidiel legislatívy EÚ overovať plnenie relevantných záväzkov.

Podmienky podpory /IP vinohradníctvo		Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
Podmienky oprávnenosti	počas celej doby trvania záväzku musí byť žiadateľ a plochy v opatrení evidované v Registri vinohradov vedenom kontrolným ústavom; LPIS	pri podaní žiadosti - doklad kontrolného ústavu .	
	hospodáriť a vstúpiť do opatrenia minimálne s 0,5 ha vinohradu vedenom v LPIS /registri	IACS	
záväzky	používať biologické a chemické prípravky na ochranu rastlín povolené pre IP (zverejnené vo Vestníku MPRV SR), zoznam zakázaných účinných látok v POR stanoví vnútroštátny predpis najviac za rok: <ul style="list-style-type: none"> - 5 aplikácií prípravkov na ochranu rastlín, okrem biologických prípravkov, proti perenospóre, - 5 aplikácií prípravkov na ochranu rastlín, okrem biologických prípravkov, proti múčnatke, - 1 aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, okrem biologických prípravkov a pomocných prípravkov proti plesni sivej po 1. auguste, 	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti -	Kontrola dokladov u žiadateľa, evidencia spo treby prípravkov na ochranu rastlín, doklady o nákupe (faktúry), sklad prípravkov evidencia agro technických prác rozbory, kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM
	proti obaľovačom ošetrovať len biologickými prípravkami na ochranu rastlín alebo pomocnými prípravkami,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agro technických prác kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM.
	zabezpečenie najmenej v každom druhom medziradí celoročný zelený kryt pôdy zatrávením, zazelenením, bylinným porastom	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti -	evidencia agro technických prác, terénna kontrola
	Viesť a uchovávať všetky záznamy o pestovateľských postupoch a súvisiacich činnostiach v „Podnikovom zošite“	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti -	Kontrola dokladov u žiadateľa, kontrola predmetných dokladov
	Pre mladé vinohrady (1.- 3. rok po výsadbe) sa stanovujú		
	úplné vylúčenie používania herbicidov v medziradiach	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti -	evidencia agro technických prác, terénna kontrola kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM.

Operácia IP vo vinohradníctve - kontrolovateľnosť1

	Úplné vylúčenie akaricídov a insekticídov	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác, kontrolný odber vzoriek
	aplikovať najmenej 2 postreky proti peronospóre a 2 proti múčnatke viniča prípravkami, biologickými prípravkami na ochranu rastlín a pomocnými prípravkami,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác kontrola evidencie
	chemické POR proti múčnatke viniča najviac 2 aplikácie a proti peronospóre najviac 3 aplikácie za rok,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa, evidencia spotreby prípravkov na ochranu rastlín, doklady o nákupe (faktúry), sklad prípravkov, evidencia agrotechnických prác, rozbor, kontrolný odber vzoriek na analýzu vykoná aj KNM
	do konca tretieho roka v každom druhom medziradi zabezpečiť súvislý bylinný porast (zatrávnenie, zazelenenie)	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	terénna kontrola evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
	v prvých troch rokoch po výsadbe minimálne jedenkrát aplikovať zelené hnojenie vysiatim a zapravením vikovitých rastlín do pôd najmenej v prepočte 80 kg osiva na ha pôdy	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	terénna kontrola evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
Dodatočné záväzky	Nahradiť 1 postrek herbicídu mechanickou kultiváciou prikmenného pásu	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	kontrola dokladov u žiadateľa, evidencia agrotechnických prác
	každoročne v rodiaciach vinohradoch zabezpečiť rozbor plodov na rezidua zakázaných účinných látok, zistené hodnoty nesmú prekročiť stanovené limity.	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa kontrolný odber vzoriek

	najviac 50 kg dusíka/ha ročne vrátane maštalného hnoja,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa, kontrolný odber vzoriek
	absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia	povinnosť predkladať potvrdenia o absolvovaní školiaceho kurzu.	

Operácia IP vo vinohradníctve - kontrolovateľnosť3

8.2.8.4.4.5. Multifunkčné okraje polí - biopásy na ornej pôde

8.2.8.4.4.5.1. Metódy overovania záväzkov

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly. Pri žiadosti o zaradenie do podpory žiadateľ čestným vyhlásením potvrdí, že záväzky schémy bude plniť počas celého záväzkového obdobia. Kontrola na mieste bude v zmysle pravidiel legislatívy EU overovať plnenie relevantných záväzkov.

Multifunkčné okraje polí -biopásky na ornej pôde		Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
Podmienky oprávnenosti	vstúpiť do opatrenia minimálne s 3 ha ornej pôdy vedenej v LPIS	IACS	
Záväzky	každoročne (počas obdobia trvania záväzku) osiať zmesou celoročne kvitnúcich zmesí minimálne 5 metrov široké multifunkčné pásy ornej pôdy v dĺžke najmenej 200 m (plocha 1000 m ²), ktoré budú umiestnené na okraji alebo vo vnútri pôdneho bloku ornej pôdy medzi dvoma pestovanými plodinami,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti Čiastočne IACS	Kontrola dokladov u žiadateľa. Evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola.
	výsev multifunkčných pásov realizovať do konca apríla príslušného roku,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa. Evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola.
	na vytvorených multifunkčných biopásoch celoročne neaplikovať chemické prípravky na ochranu rastlín ani minerálne hnojivá ,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa. Evidencia agrotechnických prác, evidencia spotreby POR, a terénna kontrola. Kontrolný odber vzoriek na analytický rozbor.
	vysiaté pásy nekosiť počas celého roka	Čestným prehlásením	Kontrola dokladov u žiadateľa. Evidencia agrotechnických prác. Kontrola nekosenia.
Dodatočné záväzky	povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaním záväzkom operácie.	Čestným prehlásením Predloženie dokladu	

Operácia multifunkčné okraje polí - biopásky na ornej pôde - kontrolovateľnosť

8.2.8.4.4.6. Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov

8.2.8.4.4.6.1. *Metódy overovania záväzkov*

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly. Pri žiadosti o zaradenie do podpory žiadateľ čestným vyhlásením potvrdí, že záväzky schémy bude plniť počas celého záväzkového obdobia. Kontrola na mieste bude v zmysle pravidiel legislatívy EÚ overovať plnenie relevantných záväzkov.

Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov	Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha biotopu trávneho porastu vedeného v LPIS	IACS - LPIS	
aplikácia hnojív a prípravkov na ochranu rastlín úplným vylúčením minerálnych hnojív a hnojovice na všetkých typoch trávnych biotopov,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	kontrola dokladov u žiadateľa, evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
obmedzené použitie organických hnojív podľa typu tráv; maximálna dávka organických hnojív je 50 kg N/ha biotopu raz za 2 roky a na celej ploche biotopu vylúčiť používanie prípravkov na ochranu rastlín,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	kontrola dokladov u žiadateľa, evidencia agrotechnických prác, výkaz evidencie hnojenia, kontrolný odber vzoriek na analytický rozbor
aplikácia chemických prípravkov na ochranu rastlín je celoplošne zakázaná	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	kontrola dokladov u žiadateľa evidencia agrotechnických prác a evidencia spotreby prípravkov na ochranu rastlín, kontrolný odber vzoriek na analytický rozbor
spôsoby kosenia – podľa typu tráv, ručné, pomocou ľahkých mechanizmov pre typ F	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
trávne porasty je potrebné kosiť smerom od stredu k okraju porastu alebo od jednej strany pozemku na druhú stranu.	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	terénna kontrola (ale iba v deň kosenia)
prvú kosbu trávnych porastov je potrebné vykonať najneskôr do 30. júla (v odôvodnených prípadoch posunutia kosieb dáva súhlas príslušná organizácia ochrany prírody);	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	kontrola dokladov u žiadateľa, súhlas od príslušnej organizácie – štátna ochrana prírody, evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
kosiť maximálne 2-krát ročne je možné typy <i>Mezofilné trvalé trávne porasty, Horské kosné lúky, Vlhkomilné porasty nižších plôch, Nížinné aluviálne lúky, Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky;</i>	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
kosiť maximálne 1-krát ročne je možné typy <i>Teplé a suchomilné trvalé trávne porasty a Vysokohorské trávne porasty;</i>	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola

Operácia Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov - kontrolovateľnosť1

	podmienky pasenia pasienok musí byť spasený minimálne raz ročne	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
	pasenie je vylúčené pre typ <i>Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky</i> a výrazne obmedzené pre typy <i>Horské kosné lúky</i> a <i>Nížinné aluviálne lúky</i>	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
	Pasenie pre porasty typu <i>Horské kosné lúky</i> a <i>Nížinné aluviálne lúky</i> možné iba po prvej kosbe v rámci záväzkového obdobia na dopásanie mláďzí; a to zaťažením max. 0,3 DJ počítanej na plochy stanoveného biotopu v záväzku, ktorá je spásaná	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa, evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola + prepočet zaťaženia, overenie zvierat v centrálnej evidencii
	dodržiavanie zásady šetrného košarovania (min. plocha na 1VDJ – 10m ² , pravidelné denné prekladanie košiarov); pri pasení mladého HD je možnosť využívania nočného košiara umiestneného stabilne (so súhlasom príslušnej odbornej organizácie)	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola + prepočet košarovania
	dodržiavať zaťaženie minimálne 0,3 DJ/ hektár a maximálne 1,9DJ/ha na plochách povolených pre pasenie (zaťaženie zvieratami (polygastre a kone) sa prepočítava na plochu stanoveného biotopu v záväzku, ktorá je spásaná; oplôtkové pasenie je povolené, pričom musí byť dodržané povolené zaťaženie, ktoré sa prepočítava na celkovú plochu oploteného areálu	IACS - CEHZ	terénna kontrola + prepočet zaťaženia
Dodatočné záväzky	zakázané je diskovanie alebo orba, odvodňovacie opatrenia a mulčovanie trávnych porastov	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
	absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia	pri podaní žiadosti - doklad	
	na plochách biotopov je možné realizovať prísevy len rovnakým druhom tráv	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola

Operácia Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov - kontrolovateľnosť2

8.2.8.4.4.7. Ochrana biotopu syst'a pasienkového

8.2.8.4.4.7.1. *Metódy overovania záväzkov*

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly. Pri žiadosti o zaradenie do podpory žiadateľ čestným vyhlásením potvrdí , že záväzky schémy bude plniť počas celého záväzkového obdobia. Kontrola na mieste bude v zmysle pravidiel legislatívy EU overovať plnenie relevantných záväzkov.

Ochrana biotopu sysľa pasienkového		Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
Podmienky oprávnenosti	vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha trávnych porastov vedených v LPIS a nachádzajúcich sa v stanovených lokalitách	IACS - LPIS	
	preukázať potvrdenie štátnej ochrany prírody o výskyte sysľa pasienkového na konkrétnych pôdnych blokoch	pri podaní žiadosti - doklad ŠOP	
záväzky	úplné vylúčenie všetkých druhov hnojív (povolené je len hnojenie pasúcimi sa zvieratami),	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa. Evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola, kontrolný odber vzoriek na analytický rozbor
	úplné vylúčenie aplikácie prípravkov na ochranu rastlín,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa. Evidencia POR a terénna kontrola, kontrolný odber vzoriek na analytický rozbor
	prvú kosbu trávnych porastov vykonať v termíne do 31. mája a následné kosby tak, aby priemerná výška trávneho porastu vo vegetačnom období nepresahovala 20 cm,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola,
	kosby na pôdnych blokoch alebo na ich dieloch realizovať od stredu ku krajom alebo od jednej strany pozemku k druhej strane pozemku,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Terénna kontrola (v deň kosby)
	pastvu začať v apríli a zabezpečiť, aby spásané plochy trávnych porastov počas pastevnej sezóny nepresahovali výšku 20 cm (oplôtkové pasenie je povolené),	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola,
	zakázané je diskovanie alebo orba a odvodňovanie trávnych porastov,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola,
Dodatočné záväzky	povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia.	- doklad	

Operácia Ochrana biotopu sysľa pasienkového - kontrolovateľnosť

8.2.8.4.4.8. Ochrana dropa fúzatého

8.2.8.4.4.8.1. *Metódy overovania záväzkov*

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly. Pri žiadosti o zaradenie do podpory žiadateľ čestným vyhlásením potvrdí, že záväzky schémy bude plniť počas celého záväzkového obdobia. Kontrola na mieste bude v zmysle pravidiel legislatívy EÚ overovať plnenie relevantných záväzkov.

Ochrana dropa fúzatého		Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
Podmienky oprávnenosti	vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha orných pôd vedených v LPIS a nachádzajúcich sa v CHVÚ Lehnice alebo CHVÚ Sysľovské polia	IACS	
Záväzky	realizovať stanovený oševný postup - pestovať minimálne 4 druhy hlavných plodín - celkový podiel ozimných obilnín, repky olejnej, viacročných krmovín, tráv na ornej pôde a medziplodín spolu minimálne 70% , z toho - podiel repky olejnej alebo viacročných krmovín (lucerna) minimálne 15%, - podiel tráv na ornej pôde kosených po 15.7. je minimálne 5%	IACS - plodiny. Čestným prehlásením pri podaní žiadosti (termín kosby).	Evidencia agrotechnických prác a terénna kontrola
	úplne vylúčiť aplikáciu stanovených prípravkov na ochranu rastlín,	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa. Evidencia POR a terénna kontrola, kontrolný odber vzoriek na analytický rozbor
	kosiť a vykonávať žatevné práce vždy od stredu smerom k okraju alebo od jednej strany pozemku k druhej strane pozemku; pri kosbe a žatve používať výstražné zariadenia	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Terénna kontrola (len v deň kosenia)
Dodatočné podmienky	povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia.	Doklad o absolvovaní	

Operácia Ochrana dropa fúzatého - kontrolovateľnosť

8.2.8.4.4.9. Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov

8.2.8.4.4.9.1. *Metódy overovania záväzkov*

Záväzky operácie budú na 100% overované prostredníctvom administratívnej kontroly. Pri žiadosti o zaradenie do podpory žiadateľ čestným vyhlásením potvrdí, že záväzky schémy bude plniť počas celého záväzkového obdobia. Kontrola na mieste bude v zmysle pravidiel legislatívy EÚ overovať plnenie relevantných záväzkov.

Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov		Administratívna kontrola	Kontrola na mieste
Podmienky oprávnenosti	do podpory môžu byť zaradené orné pôdy nachádzajúce sa v CHVO Žitný ostrov, okrem plôch na ktorých je v súlade s GEAC aplikácia dusičnanov zakázaná (10 m od brehovej čiary vodného toku)	IACS - LPIS	
	vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha ornou pôdou vedenej v LPIS	IACS - LPIS	
Závazky	v prvom roku realizácie operácie (jar 2015) zabezpečiť prostredníctvom oprávnenej inštitúcie (laboratória) celkový rozbor ornou pôdou (1 sonda na 10 ha) na obsah N _{min} , P, K, pH a taktiež v tom roku (jeseň 2015) na obsah N _{min} . (realizovaný systémom GPS)	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa. výsledky analytických rozborov vykonaných akreditovanou inštitúciou, kontrolný odber vzoriek na analytický rozbor
	v následných 3 rokoch po sebe zabezpečiť prostredníctvom oprávnenej inštitúcie (laboratória) celkový jesenný rozbor ornou pôdou (1 sonda na 10 ha) na obsah N _{min} . (realizovaný systémom GPS)	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa. výsledky analytických rozborov vykonaných akreditovanou inštitúciou, Evidencia agrotechnických prác, plány hnojenia, kontrolný odber vzoriek na analytický rozbor
	každoročne na základe výsledkov jesenného rozboru obsahu N _{min} vypracovať mapu zásob živín a na základe týchto podkladov stanoviť plán hnojenia (podľa oševného postupu)	Čestným prehlásením pri podaní žiadosti	Kontrola dokladov u žiadateľa, kontrola mapových podkladov pre zásoby živín, plány hnojenia.
Dodatočné záväzky	povinnosť absolvovať školiaci kurz k správne vykonávaným podmienkam opatrenia.	Doklad o absolvovaní	

Operácia Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov - kontrolovateľnosť

8.2.8.5. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Popísané v jednotlivých operáciách.

Minimálne požiadavky na používanie hnojív musia zahŕňať, okrem iného, kódexy vhodných postupov zavedené smernicou 91/676/EHS pre poľnohospodárske podniky mimo pásem ohrozených dusičnanmi a požiadavky týkajúce sa znečisťovania fosforom; minimálne požiadavky týkajúce sa prípravkov na ochranu rastlín musia zahŕňať, okrem iného, všeobecné zásady integrovanej ochrany proti škodcom, ktoré boli zavedené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, požiadavky mať povolenie na používanie prípravkov a splňať povinnosti spojené s odbornou prípravou, požiadavky na bezpečné skladovanie, kontrolu strojov na aplikáciu a pravidlá na používanie pesticídov v blízkosti vody a iných citlivých lokalitách, ako sa stanovuje vnútroštátnymi právnymi predpismi

Popísané v jednotlivých operáciách.

Zoznam miestnych plemien, ktorých chov je ohrozený, a genetických zdrojov rastlín ohrozených genetickou eróziou

Popísané v príslušnej operácii.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Výpočet platieb je uvedený v každej operácii.

Vyhlásenie o potvrdení presnosti a primeranosti výpočtov podľa článku 62 nariadenia (EÚ) 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EFPRV.

Metodika výpočtu platby je založená na stanovení ušlého príjmu a dodatočných nákladov, vyplývajúcich z plnenia príslušnej operácie. Pre účely zabezpečenia primeranosti a presnosti príslušných výpočtov tak, aby boli stanovené vopred na základe spravodlivého, nestranného a overiteľného výpočtu bola realizovaná štúdia, v rámci ktorej boli pre konkrétne operácie vypracované samostatné časti odbornou, nezávislou inštitúciou: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy (certifikát v prílohe).

8.2.8.5.1. Agroenvironmentálno-klimatické záväzky

8.2.8.5.1.1. Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

8.2.8.5.1.1.1. Východisková úroveň

8.2.8.5.1.1.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.1.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlásky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie oševného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.1.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.1.1.4. Minimálne činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.1.2. *Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti*

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.2. Integrovaná produkcia v ovocinárstve

8.2.8.5.1.2.1. *Východisková úroveň*

8.2.8.5.1.2.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

PH 10: Dodržiavať povinnosť používania takých prípravkov na ochranu rastlín, ktoré sú registrované v Slovenskej republike a aplikovať ich podľa údajov uvedených na etikete výrobku.

GAEC 1: Nepoužívať priemyselné a organické hnojivá s obsahom dusíka v nárazníkových zónach pozdĺž útvarov povrchových vôd a odkrytých podzemných vôd v šírke do 10 m od brehovej čiary.

8.2.8.5.1.2.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená,

alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)

- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods. 5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.2.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Zákon č. 136/2000 Z.z. o hnojivách: stanovuje rozbor pôd každých 6 rokov.

8.2.8.5.1.2.1.4. Minimálne činnosti

Netýka sa.

8.2.8.5.1.2.2. Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti

Netýka sa.

8.2.8.5.1.3. Integrovaná produkcia v zeleninárstve

8.2.8.5.1.3.1. Východisková úroveň

8.2.8.5.1.3.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

GAEC 1: Nepoužívať priemyselné a organické hnojivá s obsahom dusíka v nárazníkových zónach pozdĺž útvarov povrchových vôd a odkrytých podzemných vôd v šírke do 10 m od brehovej čiary.

GAEC 6: Nepestovať na tej istej ploche počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov tú istú okopaninu.

GAEC 4: V termíne od 1. novembra do 1. marca na ornej pôde s priemernou svahovitosťou nad 12o zabezpečiť najmenej 40 % vegetačné pokrytie výmery ornej pôdy oziminou, viacročnou krmovinou alebo medziplodinou alebo strniskom.

PH 10: Používať prípravky na ochranu rastlín registrované v Slovenskej republike a aplikovať ich podľa údajov uvedených na etikete výrobku.

8.2.8.5.1.3.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods. 5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.3.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Zákon č. 136/2000 Z.z. o hnojivách: stanovuje povinný rozbor pôd – 6 ročný cyklus.

8.2.8.5.1.3.1.4. Minimálne činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.3.2. Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.4. Integrovaná produkcia vo vinohradníctve

8.2.8.5.1.4.1. Východisková úroveň

8.2.8.5.1.4.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

GAEC 1: Nepoužívať priemyselné a organické hnojivá s obsahom dusíka v nárazníkových zónach pozdĺž

útvarov povrchových vôd a odkrytých podzemných vôd v šírke do 10 m od brehovej čiary.

PH 10: Používať prípravky na ochranu rastlín registrované v Slovenskej republike a aplikovať ich podľa údajov uvedených na etikete výrobku.

8.2.8.5.1.4.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláške MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom

každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.4.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.4.1.4. Minimálne činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.4.2. Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.5. Multifunkčné okraje polí - biopásy na ornej pôde

8.2.8.5.1.5.1. Východisková úroveň

8.2.8.5.1.5.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.5.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10

ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.5.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.5.1.4. Minimálne činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.5.2. Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.6. Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov

8.2.8.5.1.6.1. Východisková úroveň

8.2.8.5.1.6.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

GAEC 1: Nepoužívať priemyselné a organické hnojivá s obsahom dusíka v nárazníkových zónach pozdĺž útvarov povrchových vôd a odkrytých podzemných vôd v šírke do 10 m od brehovej čiary

PH 1: Maximálna povolená dávka 170kg N/ha celkového dusíka z hospodárskych hnojív.

PH 10: Používať prípravky na ochranu rastlín registrované v Slovenskej republike a aplikovať ich podľa údajov uvedených na etikete výrobku.

8.2.8.5.1.6.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlásky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej

informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.6.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Zákon o ochrane prírody a krajiny: Zákaz aplikovať chemické látky a hnojivá (4.a 5.stupeň ochrany)

8.2.8.5.1.6.1.4. Minimálne činnosti

Prvú operáciu na plochách trvalých trávnych porastov (pasenie, kosenie alebo mulčovanie vykonať najneskôr do stanoveného termínu podľa nadmorskej výšky (viď. § 5 a 6 a príloha č. 4 nariadenia vlády SR č. 342/2014).

8.2.8.5.1.6.2. Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.7. Ochrana biotopu sysľa pasienkového

8.2.8.5.1.7.1. Východisková úroveň

8.2.8.5.1.7.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

GAEC 1: Nepoužívať priemyselné a organické hnojivá s obsahom dusíka v nárazníkových zónach pozdĺž útvarov povrchových vôd a odkrytých podzemných vôd v šírke do 10 m od brehovej čiary na diele pôdneho bloku vedeného v systéme LPIS .

PH 10: Používať prípravky na ochranu rastlín registrované v SR a aplikovať ich podľa údajov uvedených na etikete výrobku.

8.2.8.5.1.7.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.7.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.7.1.4. Minimálne činnosti

Prvú operáciu na plochách trvalých trávnych porastov (pasenie, kosenie alebo mulčovanie) vykonať najneskôr do stanoveného termínu podľa nadmorskej výšky (viď. § 5 a 6 a príloha č. 4 nariadenia vlády SR č. 342/2014).

8.2.8.5.1.7.2. Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti

Nestanovuje.

8.2.8.5.1.8. Ochrana dropa fúzatého

8.2.8.5.1.8.1. Východisková úroveň

8.2.8.5.1.8.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

GAEC 4: V termíne od 1. novembra do 1. marca na ornej pôde s priemernou svahovitosťou nad 12o zabezpečiť najmenej 40 % vegetačné pokrytie výmery ornej pôdy oziminou, viacročnou krmovinou alebo medziplodinou alebo strniskom.

PH 10: Používať prípravky na ochranu rastlín registrované v SR a aplikovať ich podľa údajov uvedených na etikete výrobku.

8.2.8.5.1.8.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15. novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10

ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.8.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v intenciách vyhlášok pre stanovené CHVÚ – zakazuje aplikáciu stanovených POR

8.2.8.5.1.8.1.4. Minimálne činnosti

Neuplatňuje.

8.2.8.5.1.8.2. Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti

Netýka sa.

8.2.8.5.1.9. Ochrana vodných zdrojov – CHVO Žitný ostrov

8.2.8.5.1.9.1. Východisková úroveň

8.2.8.5.1.9.1.1. Príslušné GAEC (normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu) a/alebo SMR

GAEC 1 Nepoužívať priemyselné a organické hnojivá s obsahom dusíka v nárazníkových zónach pozdĺž útvarov povrchových vôd a odkrytých podzemných vôd v šírke do 10 m od brehovej čiary na diele pôdneho bloku vedeného v systéme LPIS .

8.2.8.5.1.9.1.2. Minimálne požiadavky na hnojivá a pesticídy

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods. 3 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1

zákona č. 405/2011 Z. z.)

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčné zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z. z.).

8.2.8.5.1.9.1.3. Iné národné/regionálne požiadavky

Zákon č. 136/2000 Z.z. o hnojivách stanovuje rozbor každých 6 rokov - agrochemické skúšanie pôd.

Plán hnojenia - zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách.

8.2.8.5.1.9.1.4. Minimálne činnosti

Netýka sa.

8.2.8.5.1.9.2. Príslušné obvyklé postupy poľnohospodárskej činnosti

Netýka sa.

8.2.8.6. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

- pri operácii IP zelenina môže dochádzať k medziročnej zmene plochy v súvislosti so striedaním plodín v oševnom postupe, avšak plocha v záväzku musí byť zachovaná počas trvania záväzku.
- pri operácii IP vo vinohradoch a ovocných sadoch sa plocha s ktorou žiadateľ vstupuje do opatrenia nemení, avšak výmera vinohradu/ovocného sadu v členení mladé a rodiace sa môže meniť podľa veku vinohradu/ovocného sadu.
- záväzky pri operácii Integrovaná produkcia, ktoré pokračujú z programového obdobia 2007-2013, musia akceptovať doložku o revízii (čl.48 nariadenia č.1305/2013) – prispôsobenie právneho rámcu nového programového obdobia.

SR neaplikuje žiadne rovnocenné postupy podľa čl. 43 ods. 3 (príloha IX) nariadenia EU č.1307/2013 a tým je úplne vylúčené dvojité financovanie (čl. 43 ods. 4).

8.2.9. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)

8.2.9.1. Právny základ

Článok 29 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

8.2.9.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Podpora sa vzťahuje na poľnohospodárov, ktorí hospodária v súlade s nariadením Rady (ES) č. 834/2007, nariadením Komisie (ES) č. 889/2008 a zákonom č. 189/2009 Z. z..

Na základe SWOT analýzy, ktorá je premietnutá do definovania potrieb boli identifikované nasledovné potreby:

- potreba č. 7 Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity
- potreba č. 8 Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd.

Zo SWOT analýzy vyplýva, že na podporu biodiverzity má jeden z najväčších vplyvov ekologické poľnohospodárstvo a v záujme zachovania biodiverzity je nevyhnutné túto pozitívnu synergiu kontinuálne a vo väčšej miere podporovať aj v novom programovom období. Elimináciou použitia priemyselných hnojív a chemických ochranných prostriedkov sa podporí živočíšna a rastlinná rozmanitosť na podporenom území. Zároveň tento spôsob hospodárenia nespôsobuje kontamináciu zložiek životného prostredia ani v krátkodobej ani v dlhodobej perspektíve a tiež ekologická poľnohospodárska výroba prispieva k zachovaniu prírodného stavu, kvality pôdy a vody. Z uvedeného vyplýva, že opatrenie Ekologické poľnohospodárstvo primárne prispieva k plneniu cieľov fokusových oblastí 4A, 4B a 4C. Podľa štatistických zisťovaní ekologická poľnohospodárska výroba priaznivo vplyva na udržanie, resp. mierny nárast pracovných miest v pôdohospodárstve, čo možno považovať za sekundárny príspevok k cieľu fokusovej oblasti 6A. Kompenzačné platby poskytnuté v rámci ekologického poľnohospodárstva prispievajú k posilneniu konkurencieschopnosti (sekundárny príspevok k cieľu fokusovej oblasti 2A) ako aj vytvárajú podmienky pre výrobu ekologickej produkcie dobre využiteľnej v potravinovom reťazci s vyššou pridanou hodnotou a lepším trhovým potenciálom (sekundárny príspevok k cieľu fokusovej oblasti 3A).

Cieľom opatrenia je tiež zachovanie takéhoto spôsobu poľnohospodárskej výroby ako aj prechod od kvantity ku kvalite v zmysle rozširovania spracovania bioprodukcie na produkty a potraviny na ľudský konzum s orientáciou na domáci trh, resp. domáceho spotrebiteľa. Ekologická poľnohospodárska výroba na Slovensku popri produkcii biopotravín plní nezastupiteľnú úlohu v udržovaní a tvorbe kultúrnej poľnohospodárskej krajiny, ochrane životného prostredia na vidieku ako aj v zachovaní zamestnanosti a znižovaní vyľudňovania vidieka.

Potreba podpory ekologického poľnohospodárstva v Slovenskej republike vychádza aj z vládou SR schváleného Akčného plánu rozvoja pôdohospodárstva na roky 2014 – 2020 (uznesenie vlády č. 33/2014). Tento dokument predstavuje komplexnú, vnútorne prepojenú stratégiu rešpektujúcu princípy spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2014 – 2020.

V roku 2015 bude prijatý Akčný plán rozvoja ekologickej poľnohospodárskej výroby do roku 2020,

v ktorom budú stanovené hlavné priority a ciele tohto sektora rezortu pôdohospodárstva. Akčný plán na rozvoj ekologického poľnohospodárstva v SR 2005 -2010 mal o. i. za cieľ dosiahnuť do roku 2010 výmeru ekologickým spôsobom obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy 5 % celoštátnej výmery poľnohospodárskej pôdy SR. Toto bolo splnené, pričom k 31. 12. 2013 bola výmera ekologickej poľnohospodárskej výroby na úrovni 162 028,78 ha, čo predstavuje 8,06 % celoštátnej výmery poľnohospodárskej pôdy podľa LPIS.

Príspevok opatrenia k fokusovým oblastiam:

4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a poľnohospodárskej činnosti v územiach s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy;

Nepoužívaním chemických prípravkov na ochranu rastlín, obmedzením používania povolených hnojív a dodržiavaním viacdruhových oševných postupov ekologické poľnohospodárstvo významne prispieva ku zvyšovaniu rozmanitosti v živočíšnej a rastlinnej oblasti.

4B Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov;

Silnou redukciou chemickej ochrany rastlín a hnojenia dochádza k znižovaniu nežiaducej kontaminácie vôd a zároveň aj k zníženiu exportu nežiaducich látok do povrchových a podzemných vôd. Okrem toho prostredníctvom ekologického poľnohospodárstva sa zvyšuje schopnosť pôdy zadržiavať vodu, čo je významným faktorom v súvislosti s klimatickou zmenou.

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania.

Ekologické poľnohospodárstvo významne prispieva k zachovaniu úrodnosti poľnohospodárskych pôd. Hnojenie v ekologickom poľnohospodárstve sa zameriava predovšetkým na udržanie úrodnosti pôdy. Aplikáciou organických hnojív, výberom vhodných druhov rastlín, používaním rôznorodých oševných postupov ekologické poľnohospodárstvo významne napomáha k zlepšeniu štruktúry pôdy, zvyšovaniu obsahu humusu a k znižovaniu pôdnej erózie. Pôdy bohaté na humus sú oveľa lepšie prispôsobené extrémnym výkyvom počasia a majú porovnateľne vyššiu kapacitu zadržiavania vody.

Príspevok k prierezovým cieľom:

- Životné prostredie.
- Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácii na ňu

Ekologické poľnohospodárstvo prostredníctvom eliminácie použitia priemyselných hnojív, chemických prípravkov na ochranu rastlín významne posilňuje odolnosť poľnohospodárskych ekosystémov, zabezpečuje udržateľné využívanie prírodných zdrojov, eliminuje znečisťovanie vôd, udržuje úrodnosť pôd, zvyšuje obsah humusu v pôde, zlepšuje štruktúru pôd a znižuje pôdnu eróziu. Poľnohospodárska pôda v ekologickom poľnohospodárstve v porovnaní s konvenčným poľnohospodárstvom obsahuje viac humusu a tým lepšie zadržiava vodu a viaže uhlík. Ekologické poľnohospodárstvo prispieva ku zvyšovaniu rozmanitosti v živočíšnej a rastlinnej oblasti. Z pohľadu zmeny klímy a adaptácii na tieto zmeny opatrenie prispieva k znižovaniu skleníkových plynov ako aj k zvyšovaniu retenčnej schopnosti pôdy.

8.2.9.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh

operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.9.3.1. Platby na konverziu na ekologické poľnohospodárstvo

Podopatrenie:

- 11.1. – Platba na prechod na postupy a metódy ekologického poľnohospodárstva

8.2.9.3.1.1. Opis typu operácie

Podpora obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy v kontrolovanom a registrovanom systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby počas obdobia konverzie (prechodu) na ekologické poľnohospodárstvo.

Cieľom je podpora konverzie (prechodu) z konvenčného hospodárenia na ekologickú formu hospodárenia na pôde v registrovanom a kontrolovanom systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby. Podpora sa poskytuje v povinnom prechodnom období, počas ktorého musí žiadateľ dodržiavať všetky pravidlá ekologickej poľnohospodárskej výroby, ale ešte nemôže svoju produkciu realizovať v certifikovanej biokvalite.

Trvanie záväzku

Obdobie konverzie je pri ornej pôde, zelenine, liečivých a aromatických rastlinách a trvalých trávnych porastoch (ďalej len "TTP") dva roky, pri ovocných sadoch a vinohradoch tri roky. Po skončení obdobia konverzie pokračuje trvanie záväzku do piatich rokov s možnosťou ročného predĺženia.

Kombinovateľnosť operácie

Operácia je kombinovateľná:

- na TTP s opatrením AEKO s operáciou Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov,
- na TTP s opatrením AEKO s operáciou Ochrana biotopu sysľa pasienkového,
- na TTP s opatrením AEKO s operáciou Platby v rámci sústavy Natura 2000 – trvalý trávny porast,
- na ornej pôde s opatrením AEKO s operáciou Ochrana dropa fúzatého.

Pri kombinácii operácie Platby na konverziu na ekologické poľnohospodárstvo s horeuvedenými operáciami/opatreniami platia vždy prísnejšie podmienky určené pre danú operáciu/opatrenie a tona ploche, na ktorej sa uplatňuje kombinovateľnosť.

Podmienky podpory

Príjemcovia podpory v rámci operácie Platby na konverziu na ekologické poľnohospodárstvo sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické a dodatočné záväzky podpory:

Špecifické záväzky podpory

- Dodržiavať ustanovenia nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov,
- Dodržiavať nasledovný počet jedincov ovocných druhov v ovocnom sade:

Intenzívny sad: minimálny počet jedincov ovocných druhov v kategórii Ovocné sady intenzívne pri vstupe

do opatrenia a počas celého záväzku na jeden hektár musí byť nasledovný: jadroviny 1000 ks, broskyňa 600ks, marhuľa 600 ks, slivka 500 ks, čerešňa 500 ks, višňa 500 ks, ringlota 500 ks, ríbezle 3000 ks, egreš 2000 ks, maliny 5000 ks, černice 3000 ks, jahody 20000 ks, čučoriedky 3000 ks, brusnica 10 000 ks, rakytník 1 000 ks, baza čierna 500 ks, jarabina čierna 1000 ks, ruža jabĺčková 1000 ks, mandľa 300 ks, orech 150 ks, gaštan 150 ks, lieska 300 ks.

Ostatný sad: minimálny počet jedincov ovocných druhov v kategórii Ovocné sady ostatné pri vstupe do opatrenia a počas celého záväzku na jeden hektár musí byť nasledovný: jadroviny 400 ks, broskyňa 300 ks, marhuľa 300 ks, slivka 300 ks, čerešňa 300 ks, višňa 300 ks, ringlota 300 ks, ríbezle 2000 ks, egreš 1000 ks, maliny 3000 ks, černice 2000 ks, jahody 10000 ks, čučoriedky 2000 ks, brusnica 5000 ks, rakytník 500 ks, baza čierna 300 ks, jarabina čierna 600 ks, ruža jabĺčková 600 ks, mandľa 200 ks, orech 50 ks, gaštan 50 ks, lieska 200 ks.

- Udržiavať TTP v zapojenom stave dosievaním certifikovaným osivom tráv (trávných zmesí).

Dodatočné záväzky podpory

- Dodržiavať stanovené zaťaženie registrovanými zvieratami v ekologickej poľnohospodárskej výrobe najmenej 0,3 DJ na jeden hektár trvalých trávnych porastov vedených v záväzku a maximálne zaťaženie 1,9 DJ na jeden hektár poľnohospodárskej pôdy v podniku v období od 1. apríla do 31. októbra každého roka záväzku. Výnimky pre zníženie zaťaženia DJ nie sú akceptované.
- Z podpory sú vylúčené rastlinné komodity pestované ekologickým spôsobom mimo potravové a kŕmne účely, napr. na využitie na bioplyn, biopalivá, kúrenie, pelety.

Podpora bude poskytovaná na nasledovné druhy pozemkov:

- Orná pôda
- Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny
- Zemiaky
- Ovocné sady intenzívne rodiace
- Ovocné sady intenzívne mladé
- Ovocné sady ostatné
- Vinohrady
- Trvalé trávne porasty (ďalej len „TTP“)

Mladý sad je sad od jeho výsadby po začiatok rodivosti (1. - 3. rok).

Rodiaci sad je sad od začiatku štvrtého roku po výsadbe.

Mladý vinohrad je vinohrad od jeho výsadby do začiatku rodivosti (1. - 3. rok).

Rodiaci vinohrad je vinohrad od začiatku štvrtého roku po výsadbe.

Predpokladaný rozsah podporených plôch:

15 000 ha poľnohospodárskej pôdy v členení:

Orná pôda - 5 000 ha

Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny - 70 ha

Zemiaky - 10 ha

Ovocné sady intenzívne - 100 ha

Ovocné sady ostatné - 80 ha

Vinohrady - 20 ha

Trvalé trávne porasty (ďalej len „TTP“) - 9 720 ha

8.2.9.3.1.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár poľnohospodárskej pôdy v konverzii podľa jednotlivých druhov pozemkov v záväzku.

8.2.9.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- zákon č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe;
- nariadenie Komisie (ES) č. 889/2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu;
- nariadenie (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá;
- zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti;
- zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách,
- nariadenie vlády SR č. 342/2014, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.9.3.1.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe a ich združenia plniace požiadavky aktívneho poľnohospodára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.9.3.1.5. Oprávnené náklady

Platba kompenzuje dodatočné náklady a stratu príjmu v dôsledku prijatia záväzku. Výpočet platieb je kalkulovaný so zamedzením dvojitého financovania v rámci čl.43 a 46 nariadenia č.1307/2013 – oblasť

ekologického záujmu.

8.2.9.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- Vstúpiť do opatrenia s minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS).
- V prípade žiadateľa, ktorý má ekologickú a neekologickú časť podniku, môže do opatrenia vstúpiť len žiadateľ s minimálne 51% výmery poľnohospodárskej pôdy podniku registrovanej v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby na Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom (ďalej len ÚKSÚP).
- Počas celej doby realizácie záväzku byť vedený v registri ekologickej poľnohospodárskej výroby na ÚKSÚP.

8.2.9.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Uprednostnené budú podniky, ktoré vstupujú do záväzku s celou výmerou podniku registrovanou v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby, sú v oblastiach s vysokou prírodnou hodnotou (súčasťou sú aj lokality Natura 2000), majú registrovanú živočíšnu aj rastlinnú výrobu v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby.

8.2.9.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

	Výška podpory (€/ha/rok)
<u>Základné platby</u>	
Orná pôda	153 €/ha
Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny	529 €/ha
Zemiaky	290 €/ha
Ovocné sady intenzívne	rodiace 671 €/ha,
	mladé 420 €/ha
Ovocné sady ostatné	330 €/ha
Vinohrady	rodiace 671 €/ha,
	mladé 420 €/ha
TTP	96 €/ha

Výšky podpôr predstavujú 100% z vypočítanej platby.

Vypočítané výšky platieb sú rovnaké v operácii Platby na konverziu na ekologické poľnohospodárstvo a v operácii Platby na udržanie ekologického poľnohospodárstva. Strata na produkcii (ušlý príjem) a dodatočné náklady sú rovnaké pri oboch operáciách. Výpočty v oboch prípadoch sa porovnávajú s klasickým konvenčným poľnohospodárstvom. Snahou je aj zamerať sa v oblasti ekologického poľnohospodárstva od kvantity (objem poľnohospodárskej pôdy v systéme ekol. poľnohospodárstva) ku kvalite (zlepšovanie produkcie). V tomto programovom období nepovažujeme motivačnú zložku za prioritnú záležitosť (vyššia platba v konverzii).

Kombinačné platby:

EP - TTP s operáciou Ochrana biotopov TTP (kategória B,D,E)	155,90 €/ha
EP - TTP s operáciou Ochrana biotopov TTP (kategória A,C,F,G)	246,70 €/ha
EP - TTP s operáciou Ochrana biotopu sysľa pasienkového TTP	138,57 €/ha
EP - TTP s operáciou Platby v rámci sústavy Natura 2000 TTP	118,39 €/ha
EP- orná pôda s operáciou Ochrana dropa fúzatého OP	152,90 €/ha

Výška kombinačných platieb predstavuje prienikovú platbu s vylúčením podpory duplicitných činností.

8.2.9.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.9.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Riziká pri implementácii ekologického poľnohospodárstva môžu byť:

- vystúpenie, resp. vylúčenie z registra ekologických prevádzkovateľov,
- nedodržanie termínu nahlasovania zmien v počte DJ (pri dodržaní zaťaženia DJ),
- naddeklarácia výmery pozemkov v žiadosti,
- prevod podniku – nedodržanie termínu nahlásenia prevodu.

8.2.9.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Aktivity na zmiernenie rizík:

- informovanie žiadateľov o potrebe kontrolovať prípadné zmeny hraníc v LPIS-e,
- metodické usmernenia o podmienkach opatrenia,
- vhodné školiace aktivity,
- upozornenie žiadateľov na potrebu dodržiavania termínu nahlasovania zmien v počte DJ

a nahlásenia prevodu podniku.

8.2.9.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Ex-ante posúdenie overiteľnosti a kontrolovateľnosti podopatrenia bolo vypracované v spolupráci Riadiaceho orgánu programu a Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Opatrenie bude na 100% kontrolované administratívnymi kontrolami. Kontroly na mieste budú v zmysle pravidiel legislatívy EÚ overovať plnenie relevantných podmienok.

Podmienky oprávnenosti:

- Vstúpiť do opatrenia s minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS) - administratívna kontrola prostredníctvom IACS. PPA overí či žiadateľ vstúpil do opatrenia s minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy vedenej v LPIS.
- V prípade žiadateľa, ktorý má ekologickú a neekologickú časť podniku, môže do opatrenia vstúpiť len žiadateľ s minimálne 51% výmery poľnohospodárskej pôdy podniku registrovanej v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby na Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom (ÚKSÚP).

PPA – ÚKSÚP (kontrola evidencie a kontrola výmer v evidencii)

- Počas celej doby realizácie záväzku byť vedený v registri ekologickej poľnohospodárskej výroby na ÚKSÚP.

PPA v spolupráci s ÚKSÚP (kontrola evidencie)

Podmienky záväzku:

- Dodržiavať ustanovenia nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov
  - administratívna kontrola bude zabezpečená čestným prehlásením prijímateľa podpory o dodržiavaní nariadenia
  - 100 % kontrolu na mieste budú vykonávať inšpekčné organizácie na kontrolu ekologickej poľnohospodárskej výroby, záznamy kontrol predkladané PPA .
- Dodržiavať stanovené zaťaženie registrovanými zvieratami v ekologickej poľnohospodárskej výrobe najmenej 0,3 DJ na jeden hektár trvalých trávnych porastov vedených v záväzku a maximálne zaťaženie 1,9 DJ na jeden hektár poľnohospodárskej pôdy v podniku v období od 1.apríla do 31.októbra každého roka záväzku.
  - administratívna kontrola: PPA kontrolou cez CEHZ a potvrdením ÚKSÚP o registrovaných druhov zvierat,
  - kontrola na mieste: 100% kontrola každého subjektu inšpekčnou organizáciou v EPV, záznamy

kontrol predkladané PPA.

- Dodržiavať stanovený počet jedincov ovocných druhov v ovocnom sade:
  - administratívna kontrola: - ÚKSÚP poskytne PPA údaje z registra sadov o počte jedincov,
  - kontrola na mieste: zistenie počtu jedincov pri kontrole v podniku inšpektorom EPV a PPA.
- Udržiavať TTP v zapojenom stave dosievaním certifikovaným osivom tráv (trávných zmesí).
  - administratívna kontrola: PPA prostredníctvom čestného prehlásenia (pri žiadosti o platbu)
  - kontrola na mieste: PPA kontrola stavu porastov, kontrola záznamov
- Z podpory sú vylúčené rastlinné komodity pestované ekologickým spôsobom mimo potravné a kŕmne účely
  - administratívna kontrola: PPA - čestné vyhlásenie prijímateľa podpory o nevyužívaní ekologickým spôsobom pestovaných plodín na energetické účely.
  - kontrola na mieste: PPA kontrola dokumentácie

8.2.9.3.1.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Pravidlá krížového plnenia (GAEC,PH) - nestanovuje

Minimálne činnosti – nestanovuje

Povinné požiadavky národnej legislatívy:

Zákon č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti – nestanovuje podmienky pre ekologické poľnohospodárstvo

Zákon č. 136/2000 Z.z. o hnojivách - nestanovuje podmienky pre ekologické poľnohospodárstvo

Prípravky na ochranu rastlín povolené v ekologickej výrobe sú stanovené v prílohe II nariadenia nariadenia Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu. Slovenská republika zverejňuje prípravky na ochranu rastlín registrované v Slovenskej republike povolené v ekologickej poľnohospodárskej výrobe vo vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Hnojivá povolené v ekologickej výrobe sú stanovené v prílohe I nariadenia Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu. Slovenská republika zverejňuje zoznam povolených hnojív v ekologickej poľnohospodárskej výrobe vo vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Zákon č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe upravuje povinnosti prevádzkovateľov ekologickej poľnohospodárskej výroby na Slovensku.

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods.3 zákona č.136/2000 Z.z. o hnojivách)
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláske MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z.z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 Z.z. o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlásky č. 487/2011 Z.z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z.z.).

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčne zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Metodika a spôsob výpočtu

Platby boli kalkulované na záväzky, ktoré presahujú rámec príslušných povinných noriem stanovených podľa kapitoly I hlavy VI nariadenia (EÚ) č. 1306/2013, príslušných kritérií a minimálnych činností stanovených podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013, príslušných minimálnych požiadaviek pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iných príslušných povinných požiadaviek stanovených vnútroštátnym právom.

Kalkulácia pre orné pôdy

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri spôsobe využívania ornej pôdy uplatňovanom v rámci CC a národnej legislatívy a pri spôsobe platnom pre túto schému – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov, nákladov na agrotechnické činnosti.

Kalkulácia pre zeleninu, liečivé, koreninové a aromatické rastliny

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe pestovania týchto druhov plodín a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý príjem. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov, nákladov na väčšie množstvo osív a sadív a tiež o náklady na zvýšenú plošnú aplikáciu organických hnojív.

Kalkulácia pre zemiaky

Výpočet podporných kompenzačných platieb pre ekologické pestovanie zemiakov vychádza z ocenenia potenciálneho (očakávaného) zníženia produkcie v takomto systéme hospodárenia v dôsledku minimalizácie, resp. ekologickej optimalizácie a regulácie výživy, ochrany a agrotechniky pri ich pestovaní.

Kalkulácia pre ovocné sady

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania ovocných sadov a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov.

Kalkulácia pre vinohrady

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania vinohradov a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý výnos

(príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov.

Kalkulácia pre trvalé trávne porasty

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania trvalých trávnych porastov a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov a zvýšenej potreby osiva trávnych zmesí. Zvýšená pracnosť spočíva v navýšení aplikácií agrotechnického opatrenia bránenie s cieľom ochrany tráv proti chorobám i likvidácie burín. Za týmto účelom je možné pred vysemenením burín aplikovať aj kosbu navyše. Potrebné je kalkulovať aj s ručným vykášaním nedopaskov i odstraňovaním invázných druhov rastlín.

Vyhlásenie o potvrdení presnosti a primeranosti výpočtov podľa článku 62 nariadenia (EU) 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EFPRV tvorí prílohu opatrenia.

Metodika výpočtu platby je založená na stanovení straty príjmu a dodatočných nákladov, vyplývajúcich z plnenia príslušnej schémy. Pre účely zabezpečenia primeranosti a presnosti príslušných výpočtov tak, aby boli stanovené vopred na základe spravodlivého, nestranného a overiteľného výpočtu bola realizovaná štúdia v rámci ktorej boli pre jednotlivé operácie vypracované samostatné časti odbornou, nezávislou inštitúciou Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy.

8.2.9.3.2. Platby na udržanie ekologického poľnohospodárstva

Podopatrenie:

- 11.2. - Platba na udržiavanie postupov a metód ekologického poľnohospodárstva

8.2.9.3.2.1. Opis typu operácie

Podpora obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy v kontrolovanom a registrovanom systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby počas obdobia po období konverzie na ekologické poľnohospodárstvo (udržanie ekologického poľnohospodárstva).

Cieľom podopatrenia je podpora na udržanie systému ekologického poľnohospodárstva na pôde v registrovanom a kontrolovanom systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby. Ekologická poľnohospodárska výroba je najvyšším stupňom poľnohospodárskej výroby vo vzťahu k ochrane a udržiavaniu dobrého životného prostredia, ochrane pred znečistením povrchových a podzemných vôd, udržiavaniu dobrého stavu pôdy. Pozitívne tiež prispieva k udržaniu zamestnanosti na vidieku. Zabezpečuje aj produkciu domácich bioproduktov a biopotravín.

Trvanie záväzku

Trvanie záväzku na udržanie ekologického poľnohospodárstva je päť rokov s možnosťou ročného predĺženia.

Kombinovateľnosť operácie

Operácia je kombinovateľná:

- na TTP s opatrením AEKO s operáciou Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov,
- na TTP s opatrením AEKO s operáciou Ochrana biotopu sysľa pasienkového,
- na TTP s opatrením AEKO s operáciou Platby v rámci sústavy Natura 2000 – trvalý trávny porast
- na ornej pôde s opatrením AEKO s operáciou Ochrana dropa fúzatého.

Pri kombinácii operácie Platby na udržanie ekologického poľnohospodárstva s horeuvedenými operáciami/opatreniami platia vždy prísnejšie podmienky určené pre danú operáciu/opatrenie len na ploche, na ktorej sa uplatňuje kombinovateľnosť.

Podmienky podpory

Príjemcovia podpory v rámci operácie Platby na udržanie ekologického poľnohospodárstva sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické a dodatočné záväzky podpory:

Špecifické záväzky podpory:

- Dodržiavať ustanovenia nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov,
- Mať po skončení konverzie certifikovanú produkciu v kvalite „bio“ v zmysle nariadenia 834/2007 (certifikát výrobkov),

- Dodržiavať nasledovný počet jedincov ovocných druhov v ovocnom sade:

Intenzívny sad: minimálny počet jedincov ovocných druhov v kategórii Ovocné sady intenzívne pri vstupe do opatrenia a počas celého záväzku na jeden hektár musí byť nasledovný: jadroviny 1000 ks, broskyňa 600ks, marhuľa 600 ks, slivka 500 ks, čerešňa 500 ks, višňa 500 ks, ringlota 500 ks, ríbezle 3000 ks, egreš 2000 ks, maliny 5000 ks, černice 3000 ks, jahody 20000 ks, čučoriedky 3000 ks, brusnica 10 000 ks, rakytník 1 000 ks, baza čierna 500 ks, jarabina čierna 1000 ks, ruža jablčková 1000 ks, mandľa 300 ks, orech 150 ks, gaštan 150 ks, lieska 300 ks

Ostatný sad: minimálny počet jedincov ovocných druhov v kategórii Ovocné sady ostatné pri vstupe do opatrenia a počas celého záväzku na jeden hektár musí byť nasledovný: jadroviny 400 ks, broskyňa 300ks, marhuľa 300 ks, slivka 300 ks, čerešňa 300 ks, višňa 300 ks, ringlota 300 ks, ríbezle 2000 ks, egreš 1000 ks, maliny 3000 ks, černice 2000 ks, jahody 10000 ks, čučoriedky 2000 ks, brusnica 5000 ks, rakytník 500 ks, baza čierna 300 ks, jarabina čierna 600 ks, ruža jablčková 600 ks, mandľa 200 ks, orech 50 ks, gaštan 50 ks, lieska 200 ks

- Udržiavať TTP v zapojenom stave dosievaním certifikovaným osivom tráv (trávných zmesí).

Dodatočné záväzky podpory

- Dodržiavať stanovené zaťaženie registrovanými zvieratami v ekologickej poľnohospodárskej výrobe najmenej 0,3 DJ na jeden hektár trvalých trávnych porastov vedených v záväzku a maximálne zaťaženie 1,9 DJ na jeden hektár poľnohospodárskej pôdy v podniku v období od 1. apríla do 31. októbra každého roka záväzku. Výnimky pre zníženie zaťaženia DJ nie sú akceptované,
- Z podpory sú vylúčené rastlinné komodity pestované ekologickým spôsobom mimo potravové a kŕmne účely, napr. na využitie na bioplyn, biopalivá, kúrenie, pelety.

Podpora bude poskytovaná na nasledovné druhy pozemkov:

- Orná pôda
- Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny
- Zemiaky
- Ovocné sady intenzívne rodiace
- Ovocné sady intenzívne mladé
- Ovocné sady ostatné
- Vinohrady
- TTP

Mladý sad je sad od jeho výsadby po začiatok rodivosti (1.- 3. rok).

Rodiaci sad je sad od začiatku štvrtého roku po výsadbe.

Mladý vinohrad je vinohrad od jeho výsadby do začiatku rodivosti (1. - 3. rok).

Rodiaci vinohrad je vinohrad od začiatku štvrtého roku po výsadbe.

Predpokladaný rozsah podporených plôch

135 000 ha poľnohospodárskej pôdy v členení:

Orná pôda - 44 000 ha

Zelenina, liečivé, korenin. a aromat. rastliny - 430 ha

Zemiaky - 30 ha

Ovocné sady intenzívne - 500 ha

Ovocné sady ostatné - 520 ha

Vinohrady - 80 ha

TTP - 89 440 ha

8.2.9.3.2.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár poľnohospodárskej pôdy podľa jednotlivých druhov pozemkov v záväzku.

8.2.9.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- zákon č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe
- nariadenie Komisie (ES) č. 889/2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu;
- nariadenie (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá;
- zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti;
- zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách,
- nariadenie vlády SR č. 342/2014, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.9.3.2.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe a ich združenia plniace požiadavky na aktívneho poľnohospodára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.9.3.2.5. Oprávnené náklady

Platba kompenzuje dodatočné náklady a stratu príjmu v dôsledku prijatia záväzku. Výpočet platieb je kalkulovaný so zamedzením dvojitého financovania v rámci čl.43 a 46 nariadenia č.1307/2013 – oblasť ekologického záujmu.

8.2.9.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- Vstúpiť do opatrenia s minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS),
- V prípade žiadateľa, ktorý má ekologickú a neekologickú časť podniku (pôda), môže do opatrenia vstúpiť len žiadateľ s minimálne 51% výmery poľnohospodárskej pôdy podniku registrovanej v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby na Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom (ÚKSÚP),
- Počas celej doby realizácie záväzku byť vedený v registri ekologickej poľnohospodárskej výroby na ÚKSÚP.

8.2.9.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Uprednostnené budú podniky, ktoré vstupujú do záväzku s celou výmerou podniku, registrovanou v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby, sú v oblastiach s vysokou prírodnou hodnotou (súčasťou sú aj lokality Natura 2000), majú registrovanú živočíšnu aj rastlinnú výrobu v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby.

8.2.9.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

	Výška podpory (€/ha/rok)
<u>Základné platby</u>	
Orná pôda	153 €/ha
Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny	529 €/ha
Zemiaky	290 €/ha
Ovocné sady intenzívne	rodiače 671 €/ha
	mladé 420 €/ha
Ovocné sady ostatné	330 €/ha
Vinohrady	rodiače 671 €/ha
	mladé 420 €/ha

TTP 96 €/ha

Výšky podpôr predstavujú 100% z vypočítanej platby.

Kombinačné platby:

EP - TTP s operáciou Ochrana biotopov TTP (kategória B,D,E) 155,90 €/ha

EP - TTP s operáciou Ochrana biotopov TTP (kategória A,C,F,G) 246,70 €/ha

EP - TTP s operáciou Ochrana biotopu sysľa pasienkového TTP 138,57 €/ha

EP - TTP s operáciou Platby v rámci sústavy Natura 2000 TTP 118,39 €/ha

EP - orná pôda s operáciou Ochrana dropa fúzatého OP 152,90 €/ha

Výška kombinačných platieb predstavuje prienikovú platbu s vylúčením podpory duplicitných činností.

8.2.9.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.9.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- vystúpenie, resp. vylúčenie z registra ekologických prevádzkovateľov,
- nedodržanie termínu nahlasovania zmien v počte DJ (pri dodržaní zaťaženia DJ),
- naddeklarácia výmery pozemkov v žiadosti,
- prevod podniku – nedodržanie termínu nahlásenia prevodu, ktorý je stanovený legislatívou.

8.2.9.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- informovanie žiadateľov o potrebe kontrolovať prípadné zmeny hraníc v LPIS-e,
- metodické usmernenia o podmienkach opatrenia,
- vhodné školiace aktivity,
- upozornenie žiadateľov na potrebu dodržiavania termínu nahlasovania zmien v počte DJ a nahlásenia prevodu podniku.

8.2.9.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Ex-ante posúdenie overiteľnosti a kontrolovateľnosti podopatrenia bolo vypracované v spolupráci riadiaceho orgánu programu a Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Opatrenie bude na 100% kontrolované administratívnymi kontrolami. Kontroly na mieste budú v zmysle

pravidiel legislatívy EU overovať plnenie relevantných podmienok.

Podmienky oprávnenosti:

- Vstúpiť do opatrenia s minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS) - administratívna kontrola prostredníctvom IACS. PPA overí či žiadateľ vstúpil do opatrenia s minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy vedenej v LPIS.
- V prípade žiadateľa, ktorý má ekologickú a neekologickú časť podniku, môže do opatrenia vstúpiť len žiadateľs minimálne 51% výmery poľnohospodárskej pôdy podniku registrovanej v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby na Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom (ďalej len ÚKSÚP).

PPA – ÚKSÚP (kontrola evidencie a kontrola výmer v evidencii)

- Počas celej doby realizácie záväzku byť vedený v registri ekologickej poľnohospodárskej výroby na ÚKSÚP.

PPA v spolupráci s ÚKSÚP (kontrola evidencie)

Podmienky záväzku:

- Dodržiavať ustanovenia nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov
  - administratívna kontrola bude zabezpečená čestným prehlásením prijímateľa podpory o dodržiavaní nariadenia
  - 100 % kontrolu na mieste budú vykonávať inšpekčné organizácie na kontrolu ekologickej poľnohospodárskej výroby záznamy kontrol predkladané PPA .
- Dodržiavať stanovené zaťaženie registrovanými zvieratami v ekologickej poľnohospodárskej výrobe najmenej 0,3 DJ na jeden hektár trvalých trávnych porastov vedených v záväzku a maximálne zaťaženie 1,9 DJ na jeden hektár poľnohospodárskej pôdy v podniku v období od 1.apríla do 31.októbra každého roka záväzku.
  - administratívna kontrola: PPA kontrolou cez CEHZ a potvrdením ÚKSÚP o registrovaných druhov zvierat,
  - kontrola na mieste: 100% kontrola každého subjektu inšpekčnou organizáciou v EPV záznamy kontrol predkladané PPA.
- Dodržiavať stanovený počet jedincov ovocných druhov v ovocnom sade:
  - administratívna kontrola: ÚKSÚP poskytne PPA údaje z registra sadov o počte jedincov,
  - kontrola na mieste: zistenie počtu jedincov pri kontrole v podniku inšpektorom EPV a PPA.
- Udržiavať TTP v zapojenom stave dosievaním certifikovaným osivom tráv (trávnych zmesí).
  - administratívna kontrola: PPA prostredníctvom čestného prehlásenia (pri žiadosti o platbu)

- kontrola na mieste: PPA kontrola stavu porastov, kontrola záznamov

- Z podpory sú vylúčené rastlinné komodity pestované ekologickým spôsobom mimo potravné a kŕmne účely

– administratívna kontrola: PPA - čestné vyhlásenie prijímateľa podpory o nevyužívaní ekologickým spôsobom pestovaných plodín na energetické účely.

- kontrola na mieste: PPA kontrola dokumentácie

- Mať po skončení konverzie certifikovanú produkciu v kvalite „bio“ v zmysle nariadenia 834/2007

– administratívna kontrola: fotokópiu certifikátu výrobkov od inšpekčnej organizácie (predloží príjemca podpory PPA).

8.2.9.3.2.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Pravidlá krížového plnenia (GAEC,PH) - nestanovuje

Minimálne činnosti – nestanovuje

Povinné požiadavky národnej legislatívy

Zákon č. 405/2011 o rastlinolekárskej starostlivosti – nestanovuje podmienky pre ekologické poľnohospodárstvo

Zákon č. 136/2000 Z.z. o hnojivách - nestanovuje podmienky pre ekologické poľnohospodárstvo

Prípravky na ochranu rastlín povolené v ekologickej výrobe sú stanovené v prílohe II nariadenia nariadenia Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu. Slovenská republika zverejňuje prípravky na ochranu rastlín registrované v Slovenskej republike povolené v ekologickej poľnohospodárskej výrobe vo vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Hnojivá povolené v ekologickej výrobe sú stanovené v prílohe I nariadenia nariadenia Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu. Slovenská republika zverejňuje zoznam povolených hnojív v ekologickej poľnohospodárskej výrobe vo vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Zákon č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe upravuje povinnosti prevádzkovateľov

ekologickej poľnohospodárskej výroby na Slovensku.

Minimálne požiadavky pre používanie hnojív:

Zákaz aplikácie hnojív:

- Obdobie zákazu aplikácie hnojív (celé územie SR) – ak je pôda zamrznutá, zasnežená a zamokrená, alebo ak osobitný predpis (ochrana prírody, ochrana vôd) aplikáciu zakazuje (stanovené v § 10 ods.3 zákona č.136/2000 Z.z. o hnojivách).
- Obdobie zákazu aplikácie dusíkatých hnojivých látok (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) – od 15.novembra do 15. februára (stanovené vo Vyhláške MPRV SR č. 199/2008, ktorou sa vyhlasuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).
- Na svahoch so sklonom viac ako 10 stupňov (zraniteľné oblasti - smernica 91/676/EEC) (stanovené v podmienkach poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach).

Vedenie evidencie hnojív:

- Povinnosť viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív (celé územie SR) – stanovené v § 10 ods.5 zákona č.136/2000 Z.z. o hnojivách.

Minimálne požiadavky pre používanie prípravkov na ochranu rastlín (POR):

Používanie POR:

- Používať len autorizované a povolené prípravky na ochranu rastlín (stanovené podľa § 4 zákona č. 405/2011 Z.z. o rastlinolekárskej starostlivosti).
- IPM realizovať v súlade s podmienkami podľa vyhlášky č. 487/2011 Z.z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní. Vnútroštátny právny predpis upravuje rámec, nie konkrétne povinné podmienky pre prednostné používanie biologických prípravkov na ochranu rastlín, dodržiavanie osevného postupu, používanie primeraných agrotechnických opatrení, používanie rezistentných alebo tolerantných odrôd štandardného alebo certifikovaného osiva, používanie vyvážených postupov hnojenia a tiež ochranu a podporu dôležitých užitočných organizmov. Súčasťou IPM je aj monitorovanie škodlivých organizmov a zabezpečenie odbornej informovanosti.

Odborná spôsobilosť:

- Používanie POR je podmienené osvedčením o odbornej spôsobilosti (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z.z.).

Používanie mechanizačných prostriedkov na aplikáciu POR

- Aplikáčne zariadenie musí byť skontrolované najmenej raz za päť rokov do roku 2020 a potom každé tri roky (stanovené podľa § 32 ods.1 zákona č. 405/2011 Z.z.).

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu

vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Metodika a spôsob výpočtu

Platby boli kalkulované na záväzky, ktoré presahujú rámec príslušných povinných noriem stanovených podľa kapitoly I hlavy VI nariadenia (EÚ) č. 1306/2013, príslušných kritérií a minimálnych činností stanovených podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013, príslušných minimálnych požiadaviek pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iných príslušných povinných požiadaviek stanovených vnútroštátnym právom.

Kalkulácia pre orné pôdy

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri spôsobe využívania ornej pôdy uplatňovanom v rámci CC a národnej legislatívy a pri spôsobe platnom pre túto schému – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov, nákladov na agrotechnické činnosti

Kalkulácia pre zeleninu, liečivé, koreninové a aromatické rastliny

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe pestovania týchto druhov plodín a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý príjem. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov, nákladov na väčšie množstvo osív a sadív a tiež o náklady na zvýšenú plošnú aplikáciu organických hnojív.

Kalkulácia pre zemiaky

Výpočet podporných kompenzačných platieb pre ekologické pestovanie zemiakov vychádza z ocenenia potenciálneho (očakávaného) zníženia produkcie v takomto systéme hospodárenia v dôsledku minimalizácie, resp. ekologickej optimalizácie a regulácie výživy, ochrany a agrotechniky pri ich pestovaní.

Kalkulácia pre ovocné sady

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania ovocných sádov a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov.

Kalkulácia pre vinohrady

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania vinohradov a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov

Kalkulácia pre trvalé trávne porasty

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania trvalých trávnych porastov a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov)

– ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov a zvýšenej potreby osiva trávnych zmesí. Zvýšená pracnosť spočíva v navýšení aplikácií agrotechnického opatrenia bránenie s cieľom ochrany tráv proti chorobám i likvidácie burín. Za týmto účelom je možné pred vysemenením burín aplikovať aj kosbu navyše. Potrebné je kalkulovať aj s ručným vykášaním nedopaskov i odstraňovaním invázných druhov rastlín.

Vyhlásenie o potvrdení presnosti a primeranosti výpočtov podľa článku 62 nariadenia (EÚ) 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EFPRV tvorí prílohu opatrenia.

Metodika výpočtu platby je založená na stanovení straty príjmu a dodatočných nákladov, vyplývajúcich z plnenia príslušnej schémy. Pre účely zabezpečenia primeranosti a presnosti príslušných výpočtov tak, aby boli stanovené vopred na základe spravodlivého, nestranného a overiteľného výpočtu bola realizovaná štúdia v rámci ktorej boli pre jednotlivé operácie vypracované samostatné časti odbornou, nezávislou inštitúciou Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy.

8.2.9.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.9.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Informácie sú uvedené v rámci podopatrení.

8.2.9.4.2. Zmierňujúce opatrenia

Informácie sú uvedené v rámci podopatrení.

8.2.9.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Informácie sú uvedené v rámci podopatrení.

8.2.9.5. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Určenie a vymedzenie príslušných východiskových prvkov; to zahŕňa príslušné povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, príslušné minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iné príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi

Informácie sú uvedené v podopatreniach.

Opis metodiky a agronomických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov a výšky transakčných nákladov; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní pomoc poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vrátane platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na vylúčenie dvojitého financovania; v prípade potreby sa použije metóda prepočítavania pre iné jednotky v súlade s článkom 9 tohto nariadenia

Informácie sú uvedené v rámci podopatrení.

8.2.9.6. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Záväzky, ktoré pokračujú z programového obdobia 2007-2013, musia akceptovať doložku o revízii (čl.48 nariadenia č.1305/2013) – prispôsobenie právneho rámcu nového programového obdobia.

8.2.10. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)

8.2.10.1. Právny základ

Článok 30 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

8.2.10.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Podpora pre poľnohospodárov spojená so smernicami 92/43/ EHS a 2009/147/ES sa v rámci tohto opatrenia poskytuje iba v súvislosti so znevýhodnením v dôsledku požiadaviek, ktoré presahujú rámec dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok podľa nariadenia vlády č. 342/2014 Z. z a podmienok udržiavania poľnohospodárskej plochy v stave vhodnom na pastu alebo pestovanie podľa nariadenia vlády č. 342/2014 Z. z.

Podpora pre súkromných správcov lesov a združenia súkromných správcov lesov spojená so smernicami 92/43/ EHS a 2009/147/ES sa v rámci tohto opatrenia poskytuje na kompenzáciu nákladov a straty príjmov v dôsledku znevýhodnenia v príslušných oblastiach iba v súvislosti s vykonávaním týchto smerníc.

Smernica 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva a smernica 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín boli transponované do legislatívy SR prostredníctvom zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny ako

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlásené na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia (CHVÚ)
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlásené na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: územia európskeho významu (ÚEV)

Slovenská republika má v súčasnosti schválený národný zoznam 41 chránených vtáčích území (CHVÚ) a 473 území európskeho významu (ÚEV).

Výmera poľnohospodárskych a lesných pozemkov v územiach Natura 2000:

41 CHVÚ – 281 925 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS)

473 ÚEV – 30 603 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS)

41 CHVÚ – 798 967 ha všetkých lesných pozemkov

473 ÚEV – 472 319 ha všetkých lesných pozemkov

Aj keď je rozloha území Natura 2000 na poľnohospodárskych a lesných pozemkoch SR značne rozsiahla, z vypracovanej “Analýzy možností poskytovania platieb z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 prostredníctvom opatrenia Platby v rámci sústavy Natura 2000“ vyplýva, že do systematickej (stálej) podpory prostredníctvom programu rozvoja vidieka môžu byť zaradené len ÚEV na poľnohospodárskych pôdach nachádzajúcich sa vo 4. a 5. stupni ochrany a ÚEV na lesných pozemkoch v 5.stupni územnej ochrany + 5 % rozlohy území mimo plôch ÚEV, na ktoré sa vzťahuje územná pôsobnosť ochrany

5.stupňa.(Iba v týchto územiach vzniká systematické obmedzenie výkonu hospodárskej činnosti s kritériálnou platbou nad 25 €/ha).

Dĺžka záväzku

Opatrenie v rámci oboch podopatrení je nastavené na záväzné obdobie jedného roka s možnosťou opakovania počas programového obdobia.

Prostredníctvom platieb v rámci sústavy Natura 2000 sa budú riešiť nasledovné identifikované potreby:

- Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity
- Zachovanie kvality vôd a zvýšenie vodozadržnej kapacity územia
- Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou

Príspevok opatrenia k fokusovým oblastiam

4A – Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane lokalít sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými a inými špecifickými obmedzeniami a poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a stavu krajinných oblastí Európy.

Podpora riadenej činnosti manažovania poľnohospodárskych a lesných pôd v územiach európskeho významu zohráva dôležitú úlohu pri ochrane druhov a biotopov. Pokračujúca poľnohospodárska a lesnícka činnosť v stanovených podmienkach je zásadným príspevkom k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti životného prostredia a v oblasti biodiverzity. Cieľom podpory je obnovovať, chrániť a posilňovať ekosystémy závislé na poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve a zachovávať oblasti s vysokou prírodnou hodnotou.

4B - Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov.

Úplným zákazom používania chemických prípravkov a dodatkových hnojív opatrenie významne prispieva k zlepšeniu stavu povrchových a podzemných vôd.

Obhospodarovanie trvalých trávnatých porastov a starostlivosť o lesné pozemky prispieva k zlepšovaniu manažmentu s vodou.

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania.

Na plochách s trvalými trávnyimi porastmi a trvalými lesnými porastmi sa takmer úplne zamedzuje pôsobeniu vodnej erózie a je výrazný znížený odtok povrchových vôd.

5E Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Opatrenie prostredníctvom podpory obhospodarovania trvalých trávnatých porastov a starostlivosti o lesné pozemky prispieva k sekvestracii oxidu uhličitého.

Príspevok k prierezovým cieľom

- životné prostredie,
- zmierňovanie zmeny klímy a prispôsobovanie sa tejto zmene.

Realizácia osobitných metód hospodárenia na územiach Natura 2000, ktorú sú podporené prostredníctvom

opatrení Platby týkajúce sa sústavy Natura 2000 na lesnej a poľnohospodárskej pôde má značný vplyv na ochranu životného prostredia. Riadená poľnohospodárska a lesnícka činnosť v podporených územiach pomáha obnovovať, chrániť a posilňovať ekosystémy a zachovávať oblasti s vysokou pridanou hodnotou, zlepšovať manažment s vodou. Úplným zákazom používanie chemických prípravkov a dodatkových hnojív sa zamedzuje ku chemickej kontaminácii vody a zhoršovaniu pôdnej štruktúry.

8.2.10.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímatelia a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.10.3.1. 12.1 Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – trvalý trávny porast

Podopatrenie:

- 12.1. – Kompenzačné platby na poľnohospodárske oblasti sústavy Natura 2000

8.2.10.3.1.1. Opis typu operácie

Obhospodarovanie poľnohospodárskych pôd – trvalých trávnych porastov na územiach Natura 2000 (ÚEV) spadajúcich do 4. a 5. stupňa ochrany podľa podmienok stanovených pre podporu.

Z výsledkov realizovanej analýzy vyplýva, že vo 4. stupni ochrany sa nachádza 98 lokalít ÚEV a v 5. stupni ochrany 35 lokalít ÚEV s výmerou poľnohospodárskej pôdy (trvalých trávnych porastov) rovnou alebo väčšou ako 1 ha. Ich celková rozloha je 2 664,57 ha. Zoznam uvedených lokalít bude obsiahnutý v nariadení vlády SR pre poskytovanie podpory z programu rozvoja vidieka.

Závazok

Príjemcovia podpory v rámci podopatrenia 12.1 Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – trvalý trávny porast sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické podmienky záväzku:

- neaplikovať na trvalých trávnych porastoch žiadne chemické látky a žiadne dodatkové hnojivá (povolené je iba hnojenie pasúcimi sa zvieratami),
- neumiestňovať na trvalých trávnych porastoch košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat (výnimka je možná len pre dočasné košarovanie so súhlasom Štátnej ochrany prírody).

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podporených plôch: 2 665 ha

Kombinovateľnosť

Podopatrenie 12. 1. Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – trvalý trávny porast možno kombinovať s nasledujúcimi operáciami:

1. Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných TP (Agroenvironmentálne - klimatické opatrenie).
2. Ochrana biotopu sysľa pasienkového (Agroenvironmentálne - klimatické opatrenie).

3. Ekologické poľnohospodárstvo (TTP).

Pri kombinácii podopatrenia 12.1 Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – trvalý trávny porast s uvedenými operáciami platia vždy prísnejšie podmienky jednotlivých operácií.

8.2.10.3.1.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár trvalého trávneho porastu.

8.2.10.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- pravidlá krížového plnenia podľa nariadenia vlády č. 342/2014,
- podmienky udržiavania poľnohospodárskej plochy v stave vhodnom na pastu alebo pestovanie podľa nariadenia vlády č. 342/2014,
- smernica 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín,
- zákon č. 543/2002 z. z. o ochrane prírody a krajiny

8.2.10.3.1.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

8.2.10.3.1.5. Oprávnené náklady

Platba kompenzuje ďalšie náklady a stratu príjmu v dôsledku znevýhodnenia v súvislosti s vykonávaním smernice Rady 92/43/EHS.

8.2.10.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do podopatrenia minimálne s 1 ha trvalých trávnych porastov (LPIS) - ÚEV vo 4. a/alebo 5.stupni ochrany.

8.2.10.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Vzhľadom na nárokovateľnosť kompenzačných platieb sa výberové kritéria neuplatňujú.

8.2.10.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 62,20 €/ha trvalého trávneho porastu.

Výška podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

Výška podpory pri jednotlivých kombináciach:

Natura 2000 TTP + Ekologické poľnohospodárstvo (TTP): 118,39 €/ha

Natura 2000 TTP + Ochrana biotopu sysľa pasienkového: 82,38 €/ha

Natura 2000 TTP + Ochrana biotopov TTP (typy B,D,E): 91,70 €/ha

Natura 2000 TTP + Ochrana biotopov TTP (typy A,C,F,G): 190,51 €/ha

V kombinačných platbách je zohľadnený ich prienik s vylúčením financovania rovnocenných činností.

8.2.10.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.10.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Podopatrenie Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – poľnohospodárska pôda bolo implementované aj v predchádzajúcom programovom období. Princíp implementácie podopatrenia zostal rovnaký, preto sa neočakávajú nové riziká v implementácii.

Rizikom je rôzna deklarovaná výmera pozemku oproti skutočnému stavu v teréne.

8.2.10.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Informovanie a školenie prijímateľov podpory o dôležitosti presných podkladov pri vstupoch do opatrenia.
- Informovanie a školenie prijímateľov podpory o podmienkach záväzku.

8.2.10.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Ex-ante posúdenie overiteľnosti a kontrolovateľnosti podmienok podopatrenia bolo vypracované v spolupráci riadiaceho orgánu programu a Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Podmienka oprávnenosti:

- vstúpiť do podopatrenia minimálne s 1 ha trvalých trávnych porastov (LPIS) - ÚEV vo 4. a/alebo 5.stupni ochrany
- Administratívna kontrola – prostredníctvom IACS (LPIS)

PPA overuje, či žiadateľ vstupuje s min. 1 ha TTP evidovaných v LPIS nachádzajúcich sa vo 4. a/alebo 5. stupni ochrany vo vyhlásených ÚEV.

Podmienky záväzku:

- neaplikovať na trvalých trávnych porastoch žiadne chemické látky a žiadne dodatkové hnojivá (povolené je iba hnojenie pasúcimi sa zvieratami)

- Administratívna kontrola: čestné prehlásenie žiadateľa predložené PPA pri žiadosti o platbu

- Kontrola na mieste:

PPA kontroluje túto podmienku prostredníctvom:

- dokladovej kontroly – overuje sa nákup(faktúra), príjem(príjemka), výdaj(výdajka) a použitie (výkaz práce, kniha honov) dodatkových hnojív („DH“)a prostriedkov na ochranu rastlín(„POR“)
- fyzickej kontroly – overuje sa prítomnosť obalov DH a POR v skladovacích priestoroch, na manipulačných plochách alebo na pozemkoch. Identifikačným znakom pre podozrenie porušenia podmienky je netypický vzhľad porastu (vzhľadom na prírodné podmienky stanovišťa a technológiu pestovania).

- neumiestňovať na trvalých trávnych porastoch košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat (výnimka je možná len pre dočasné košarovanie so súhlasom Štátnej ochrany prírody)

- Administratívna kontrola: čestné prehlásenie žiadateľa predložené PPA pri žiadosti o platbu

- Kontrola na mieste:

PPA kontroluje túto podmienku prostredníctvom:

- fyzickej kontroly – overuje sa prítomnosť stavieb, košiarov alebo iných zariadení na ochranu hospodárskych zvierat na pozemku.

8.2.10.3.1.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie východiskových prvkov; v prípade platieb v rámci sústavy Natura 2000 by to malo zahŕňať dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav stanovený v článku 94 a prílohe II k nariadeniu (EÚ) č. 1306/2013 a príslušné kritériá a minimálne činnosti uvedené v článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013; v prípade platieb podľa RSV to zahŕňa povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia (EÚ) č.1306/2013 a príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013

Záväzok:

- **Neaplikovať na trvalých trávnych porastoch žiadne chemické látky a žiadne dodatkové**

hnojivá (povolené je iba hnojenie pasúcimi sa zvieratami)

- Krížové plnenie – DEEP – nestanovuje
- Podmienky udržiavania poľnohospodárskej plochy v stave vhodnom na pastvu alebo pestovanie – nestanovuje
  - **Neumiestňovať na trvalých trávnych porastoch košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat**
- Krížové plnenie – DEEP – nestanovuje
- Podmienky udržiavania poľnohospodárskej plochy v stave vhodnom na pastvu alebo pestovanie – nestanovuje

Obmedzenia/znevýhodnenia, na základe ktorých je možné poskytnúť platby, a povinné postupy

- podľa § 15 a 16 zákon č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny je na poľnohospodárskej pôde v územiach nachádzajúcich sa vo 4. a 5. stupni ochrany zakázané
  - aplikovať na trvalých trávnych porastoch chemické látky a dodatkové hnojivá (povolené je iba hnojenie pasúcimi sa zvieratami),
  - umiestňovať na trvalých trávnych porastoch košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat

V prípade platieb podľa RSV: vymedzenie významných zmien, pokiaľ ide o typ využitia pôdy, a opis prepojenia s programami opatrení stanovenými v plánoch manažmentu povodia uvedenými v článku 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES („RSV“);

Neuplatňuje sa.

V prípade sústavy Natura 2000: územia určené na vykonávanie smernice Rady 92/43/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES a povinnosti pre poľnohospodárov vyplývajúce z príslušných národných a/alebo regionálnych ustanovení v oblasti riadenia

trvalé trávne porasty v územiach európskeho významu určené podľa smernice 92/43/EEC nachádzajúce sa vo 4. a 5. stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 z. z. o ochrane prírody a krajiny

Opis metodiky a agronomických predpokladov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 30 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 pre smernice 92/43/EHS a 2009/147/ES a v článku 30 ods. 4 uvedeného nariadenia pre RSV, ktorý sa používa ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce zo znevýhodnenia v príslušných oblastiach v súvislosti s vykonávaním smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES a RSV; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní platba za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 na vylúčenie dvojitého financovania

Kompenzačné platby vyplývajúce z obmedzení boli kalkulované z ušlých príjmov na strate produkcii pri zákaze aplikovania chemických látok a dodatkových hnojív a dodatočných nákladoch za pasenie so sťaženými podmienkami. Výška platby bola stanovená v porovnaní s oblastami, ktoré takéto obmedzenia nemajú.

Z podpory je vylúčené dvojité financovanie podľa článku 43 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013.

Výšku podpory overila nezávislá inštitúcia:

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava.

Podrobný popis metodiky a výpočtu platieb je uvedený v samostatnej Prílohe k opatreniu 12

V prípade, že sa na podporou v rámci tohto opatrenia vyberú iné vymedzené chránené krajinné oblasti s environmentálnymi obmedzeniami, špecifikácia lokalít a príspevok k vykonávaniu článku 10 smernice 92/43/EHS

Neuplatňuje sa.

Uviest' prepojenia medzi vykonávaním opatrenia a prioritným akčným rámcom (čl. 8 ods. 4 smernice 92/43/EHS)

Uvedené spolu za opatrenie.

8.2.10.3.2. 12.2 Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – lesný pozemok

Podopatrenie:

- 12.2. – Kompenzačné platby na lesné oblasti sústavy Natura 2000

8.2.10.3.2.1. Opis typu operácie

Starostlivosť o lesné pozemky v územiach Natura 2000 (ÚEV) spadajúcich do 5. stupňa ochrany a lesné pozemky mimo území Natura 2000 spadajúcich do 5. stupňa ochrany podľa podmienok stanovených pre podporu.

Z výsledkov realizovanej analýzy vyplýva, že v 5. stupni ochrany v ÚEV sa nachádza 27 000 ha lesných pozemkov s lesným porastom súkromných vlastníkov lesa. Ďalších 1 450 ha území s 5. stupňom ochrany je mimo sústavy Natura 2000 (5% plôch oprávnených na podporu).

Územia mimo sústavy Natura 2000 (5% plôch oprávnených na podporu)

1 450 ha lesných území s 5. stupňom ochrany sa nachádza mimo sústavy Natura 2000 (5% plôch oprávnených na podporu). Ide o maloplošné chránené územia. Podľa § 16 zákon č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny je na lesných pozemkoch v územiach nachádzajúcich sa v 5. stupni ochrany zakázané “zasahovať do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt”.

Viaceré z nich sú predmetom procesu dopĺňania do sústavy Natura 2000 (ÚEV), v niektorých sa biotopy európskeho významu nenachádzajú (iba biotopy národného významu) alebo majú malú výmeru (početnosť).

Slúžia však ako dočasné migračné koridory, refúgia pre európske významné druhy, alebo chránia charakteristické prvky krajiny a prírody.

Zoznam oprávnených lokalít bude obsiahnutý v nariadení vlády SR pre poskytovanie podpory z programu rozvoja vidieka.

Závazok

Príjemcovia podpory v rámci podopatrenia 12.2 Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – lesný pozemok sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovnú špecifickú podmienku záväzku:

- Nezasahovať do lesného porastu a nepoškodiť vegetačný a pôdny kryt.

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podporených plôch: 28 450 ha.

8.2.10.3.2.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár lesného pozemku pokrytého lesným porastom.

8.2.10.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny,
- zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch,
- smernica 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín,

8.2.10.3.2.4. Priímatelia

Súkromný obhospodarovateľ lesa alebo združenie súkromných obhospodarovateľov lesa s právnou subjektivitou.

8.2.10.3.2.5. Oprávnené náklady

Platba kompenzuje stratu príjmu v dôsledku znevýhodnenia vyplývajúceho z podmienok v 5. stupni ochrany.

8.2.10.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha lesného porastu v 5. stupni ochrany.

8.2.10.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Vzhľadom na nárokovateľnosť kompenzačných platieb sa výberové kritéria v ÚEV neuplatňujú.

V územiach mimo lokalít Natura 2000 budú uprednostnené výmery plôch v zostupnej tendencii.

8.2.10.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 52,75 €/ha.

Výška podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

8.2.10.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.10.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Podopatrenie Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – lesný pozemok bolo implementované aj v programovom období 2007 – 2013.

Najväčším problémom bolo neustále menenie hraníc chránených území v teréne zo strany Štátnej ochrany prírody v dôsledku presnejšieho zamerania, čo spôsobovalo naddeklaráciu.

8.2.10.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Uskutočnili sa stretnutia medzi PPA, Štátnou ochranou prírody a Národným lesníckym centrom, kde bolo dohodnuté, že hranice chránených území sa stanovia v roku 2014, o čom budú oboznámení všetci žiadatelia, a nebudú sa meniť do konca programového obdobia, s výnimkou vyhlásenia nového chráneného územia resp. zrušenia existujúceho chráneného územia. Takto stanovené hranice budú vyznačené aj v programoch starostlivosti o les.

- Informovanie a školenie prijímateľov podpory o dôležitosti presných podkladov pri vstupe do opatrenia.

8.2.10.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Podopatrenie bolo implementované aj v predchádzajúcom programovom období, preto sa využijú získané skúsenosti v novom programovom období pre bezproblémový priebeh čerpania.

Ex-ante posúdenie overiteľnosti a kontrolovateľnosti jednotlivých podmienok podopatrenia bolo vypracované v spolupráci riadiaceho orgánu programu a Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Podmienka oprávnenosti:

- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha lesného porastu v 5. stupni ochrany

- Administratívna kontrola – prostredníctvom IACS (LGIS)

PPA overuje, či žiadateľ vstupuje s min. 1 ha lesného pozemku nachádzajúci sa v 5. stupni ochrany vo vyhlásených ÚEV.

Podmienka záväzku:

- Nezasahovať do lesného porastu a nepoškodiť vegetačný a pôdny kryt

- Administratívna kontrola – čestné prehlásenie žiadateľa predložené PPA pri žiadosti o platbu

- Kontrola na mieste -

PPA kontroluje túto podmienku prostredníctvom:

- dokladovej kontroly – kontroluje sa zložka žiadateľa a dokumenty dodané žiadateľom, príp. dokumenty vyžiadané kontrolnou skupinou.

- fyzickej kontroly – kontrola priamo na deklarovných dielcoch.

8.2.10.3.2.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Určenie a vymedzenie východiskových prvkov; v prípade platieb v rámci sústavy Natura 2000 by to malo zahŕňať dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav stanovený v článku 94 a prílohe II k nariadeniu (EÚ) č. 1306/2013 a príslušné kritériá a minimálne činnosti uvedené v článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013; v prípade platieb podľa RSV to zahŕňa povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 a príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013

- GAEC (článok 94 nariadenia č 1306/2013), SMR (príloha II nariadenia č 1306/2013)
- Minimálne poľnohospodárske činnosti (článok 4 odsek 1 písm. c) druhá a tretia zarážka nariadenia č 1307/2013)

(uvedené baseline prvky budú obsiahnuté v národnej legislatíve (uvedené v časti 8.1.2.)

Obmedzenia/znevýhodnenia, na základe ktorých je možné poskytnúť platby, a povinné postupy

- podľa § 16 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je na lesných pozemkoch v územiach nachádzajúcich sa v 5. stupni ochrany zakázané
  - zasahovať do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt

V prípade platieb podľa RSV: vymedzenie významných zmien, pokiaľ ide o typ využitia pôdy, a opis prepojenia s programami opatrení stanovenými v plánoch manažmentu povodia uvedenými v článku 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES („RSV“);

Neuplatňuje sa.

V prípade sústavy Natura 2000: územia určené na vykonávanie smernice Rady 92/43/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES a povinnosti pre poľnohospodárov vyplývajúce z príslušných národných a/alebo regionálnych ustanovení v oblasti riadenia

Lesné pozemky v územiach európskeho významu určené podľa smernice 92/43/EEC nachádzajúce sa v 5. stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 z. z. o ochrane prírody a krajiny

Opis metodiky a agronomických predpokladov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 30 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 pre smernice 92/43/EHS a 2009/147/ES a v článku 30 ods. 4 uvedeného nariadenia pre RSV, ktorý sa používa ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce zo znevýhodnenia v príslušných oblastiach v súvislosti s vykonávaním smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES a RSV; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní platba za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 na vylúčenie dvojitého financovania

Pre stanovenie výšky platby bol použitý spôsob porovnania medzi obhospodarovaním lesných pozemkov, ktorým sa nestanovujú žiadne zákazy (1. stupeň ochrany, čo je celé územie SR) a obhospodarovaním v 5.

stupni ochrany, v ktorom je úplný zákaz zásahov do lesných porastov – bez zásahový režim.

Výška platby je stanovená na základe skutočných hospodárskych výsledkov vybraných subjektov, výpočet platby tvorí rozdiel z ušlých príjmov z predaja dreva a ušetrených nákladoch v pestovnej a ťažbovej činnosti.

Výšku platieb overila nezávislá inštitúcia: Národné lesnícke centrum Zvolen.

Podrobný popis metodiky a výpočtu platieb je uvedený v samostatnej Prílohe k opatreniu 12

V prípade, že sa na podporu v rámci tohto opatrenia vyberú iné vymedzené chránené krajinné oblasti s environmentálnymi obmedzeniami, špecifikácia lokalít a príspevok k vykonávaniu článku 10 smernice 92/43/EHS

Územia na lesných pozemkoch mimo sústavy Natura 2000 (5% plôch oprávnených na podporu)

1 450 ha lesných území s 5.stupňom ochrany sa nachádza mimo sústavy Natura 2000 (5% plôch oprávnených na podporu). Ide o maloplošné chránené územia. Podľa § 16 zákon č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny je na lesných pozemkoch v územiach nachádzajúcich sa v 5. stupni ochrany zakázané “zasahovať do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt”.

Viacere z nich sú predmetom procesu dopĺňania do sústavy Natura 2000 (ÚEV), v niektorých sa biotopy európskeho významu nenachádzajú (iba biotopy národného významu) alebo majú malú výmeru (početnosť).

Slúžia však ako dočasné migračné koridory, refúgia pre európske významné druhy, alebo chránia charakteristické prvky krajiny a prírody.

Zoznam oprávnených lokalít bude obsiahnutý v nariadení vlády SR pre poskytovanie podpory z programu rozvoja vidieka.

Uviest' prepojenia medzi vykonávaním opatrenia a prioritným akčným rámcom (čl. 8 ods. 4 smernice 92/43/EHS)

Uvedené spolu za opatrenie.

8.2.10.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.10.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Uvedené v podopatreniach.

8.2.10.4.2. Zmierňujúce opatrenia

Uvedené v podopatreniach.

8.2.10.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené v podopatreniach.

8.2.10.5. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Určenie a vymedzenie východiskových prvkov; v prípade platieb v rámci sústavy Natura 2000 by to malo zahŕňať dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav stanovený v článku 94 a prílohe II k nariadeniu (EÚ) č. 1306/2013 a príslušné kritériá a minimálne činnosti uvedené v článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013; v prípade platieb podľa RSV to zahŕňa povinné normy stanovené podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 a príslušné kritériá a minimálne činnosti stanovené podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodov ii) a iii) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013

Uvedené v podopatreniach.

Obmedzenia/znevýhodnenia, na základe ktorých je možné poskytnúť platby, a povinné postupy

Uvedené v podopatreniach.

V prípade platieb podľa RSV: vymedzenie významných zmien, pokiaľ ide o typ využitia pôdy, a opis prepojenia s programami opatrení stanovenými v plánoch manažmentu povodia uvedenými v článku 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES („RSV“);

V prípade sústavy Natura 2000: územia určené na vykonávanie smernice Rady 92/43/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES a povinnosti pre poľnohospodárov vyplývajúce z príslušných národných a/alebo regionálnych ustanovení v oblasti riadenia

Uvedené v podopatreniach.

Opis metodiky a agronomických predpokladov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 30 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 pre smernice 92/43/EHS a 2009/147/ES a v článku 30 ods. 4 uvedeného nariadenia pre RSV, ktorý sa používa ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce zo znevýhodnenia v príslušných oblastiach v súvislosti s vykonávaním smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES a RSV; v uvedenej metodike sa v relevantných prípadoch zohľadní platba za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie poskytnutá na základe nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 na vylúčenie dvojitého financovania

Uvedené v podopatreniach.

V prípade, že sa na podporu v rámci tohto opatrenia vyberú iné vymedzené chránené krajinné oblasti s environmentálnymi obmedzeniami, špecifikácia lokalít a príspevok k vykonávaniu článku 10 smernice 92/43/EHS

Uvedené v podopatreniach.

Uviesť prepojenia medzi vykonávaním opatrenia a prioritným akčným rámcom (čl. 8 ods. 4 smernice 92/43/EHS)

Ako vyplýva aj z aktivity 16 "Kompenzácia za obmedzenie práv a ušlého zisku", ktorá patrí do časti G.1.b "Prioritné opatrenia pre Natura 2000 – poľnohospodárske a lesné biotopy" Prioritného akčného rámca financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ programové obdobie 2014 - 2020, opatrenie Platby v rámci sústavy Natura 2000 má dôležitú úlohu pri kompenzácii strát obhospodarovateľov poľnohospodárskych a lesných pozemkov v dôsledku obmedzení, ktoré idú nad rámec bežného obhospodarovania a tým umožňujú priaznivý vývoj vzácných biotopov a jedincov.

8.2.10.6. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

- Oprávnené lesné pozemky na zaradenie do podpory sú definované v § 3 ods.1 písm. a) zákona č. 326/2005 Z. z. (zákon o lesoch).
- Do konca programového obdobia 2014 – 2020 nebudú do podpory zaradené lesné pozemky, v ktorých orgán ochrany prírody v priebehu programového obdobia 2014 – 2020 udelí súhlas na zásah do lesného porastu alebo na poškodenie vegetačného a pôdneho krytu.
- V priebehu záväzku budú z podpory vylúčené lesné pozemky, v ktorých orgán ochrany prírody udelí súhlas na zásah do lesného porastu alebo na poškodenie vegetačného a pôdneho krytu.

8.2.11. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)

8.2.11.1. Právny základ

Článok 31 a 32 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;

Článok 1, 2 a 3 nariadenia (EÚ) č. 1310/2013, ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

8.2.11.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Platby v horských oblastiach alebo v iných oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (ANC) sú zamerané na odškodnenie poľnohospodárov za nevýhody, ktorým je ich poľnohospodárska výroba vystavená v dôsledku prírodných alebo iných špecifických obmedzení oproti oblastiach, ktoré takéto znevýhodnenie nemajú. Takáto kompenzácia straty príjmov a ďalších nákladov umožní poľnohospodárom pokračovať vo využívaní poľnohospodárskej pôdy, udržiavaní kajiny, ako aj v zachovaní a realizácii udržateľných poľnohospodárskych systémov v príslušných oblastiach s predchádzaním opúšťania pôdy a strate biodiverzity.

SR je prevažne hornatá krajina so značným podielom oblastí, ktoré čelia zložitým klimatickým a geografickým podmienkam, s vysokým podielom pôd, ktoré sú ovplyvnené nepriaznivými biofyzikálnymi kritériami a taktiež parciálnym podielom pôd, ktoré majú špecifické obmedzenia. Napriek týmto nepriaznivým podmienkam poľnohospodárstvo v týchto oblastiach pokračuje a je základným cieľom, aby zostalo naďalej zachované.

(V roku 2014 sú kompenzačné platby pre oblasti LFA realizované v intenciách vymedzenia a výšky podpory podľa pravidiel stanovených v PRV SR 2007-2013 v súlade s nariadením (EÚ) č. 1310/2013).

Od roku 2015 SR realizuje nové resp. upravené určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami podľa čl. 32 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 na úrovni LAU 2 nasledovne:

- Horské oblasti (čl. 32 ods.2 - existujúce určenie s úpravami v homogenizácii)
- Oblasti čeliace významným prírodným obmedzeniam (čl. 32 ods. 3 - nové určenie)
- Oblasti postihnuté špecifickými obmedzeniami (čl. 32 ods. 4 - nové určenie)

Kvantifikácia opatrenia:

Horské oblasti (H): 501 796 ha

Oblasti čeliace významným prírodným obmedzeniam (BK): 573 622 ha

Oblasti postihnuté osobitnými obmedzeniami (OS): 165 192 ha (3,4% rozlohy SR)

Spolu (ANC): 1 240 610ha

Pre relevantné kategórie ANC určené podľa čl. 32 ods. 3 a čl. 32 ods.4/3 boli aplikované príslušné systémy

dolaďovania (fine tuning).

Výška platieb pre jednotlivé kategórie ANC je diferencovaná podľa realizovaných poľnohospodárskych systémov zvlášť pre orné pôdy a zvlášť pre trvalé trávne porasty, na ktorých je stanovené minimálne zaťaženie polygastrických zvierat a/alebo koní na 0,3 DJ/ha.

Do plošnej bilancie nie sú zahrnuté plochy pôvodných LFA oblastí (určených podľa článku 36 písm. a) bodu ii) nariadenia (ES) č.1698/2005), ktoré podľa nového určenia nie sú oprávnené na podporu. Výmera týchto oblastí je 92 736 ha pričom tieto oblasti budú poberať degresívne platby v roku 2015: 80%, v roku 2016: 60%, v roku 2017: 40%, v roku 2018: 20% z výšky platby stanovenej pre príslušnú kategóriu znevýhodnenia v roku 2013, najmenej však 25 €/ha. Nároky na dofinancovanie vypadávajúcich lokalít sú zahrnuté vo finančnej alokácii opatrenia 13.

Celková výška finančných prostriedkov alokovaná na opatrenie M13 zabezpečuje kompenzačné platby pre poľnohospodárov v horských oblastiach alebo v iných oblastiach s prírodnými alebo inými osobitými obmedzeniami v zmysle stanovených podmienok počas celého programového obdobia.

Prostredníctvom opatrenie je realizovaná identifikovaná potreba č. 9 - Zachovanie poľnohospodárstva v menej priaznivých oblastiach a efektívne využívanie pôdneho fondu SR.

Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti

4A Obnova a zachovanie biodiverzity vrátane lokalít sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie a zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

Vo vymedzených oblastiach s prírodnými alebo inými osobitými obmedzeniami sa nachádza viac ako 90% území s vysokou prírodnou hodnotou SR, ktorých súčasťou sú aj lokality Natura 2000. Zachovanie poľnohospodárstva v týchto územiach aj prostredníctvom kompenzačných platieb má dominantný vplyv na zachovanie biodiverzity a udržanie stavu týchto krajinných oblastí.

Príspevok k prierezovému cieľu

- Životné prostredie

Poskytnuté kompenzačné platby poľnohospodárskym subjektom, ktoré ich zaväzujú v pokračovaní poľnohospodárskej činnosti, ktoré musia plniť kritériá krízoveho plnenia a v stanovených výmerách aj podmienky postupov prospešné pre klímu a životné prostredie, majú pozitívnym príspevkom k dosiahnutiu cieľov v oblasti ochrany životného prostredia.

8.2.11.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímatelia a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.11.3.1. 13.1 Kompenzačné platby v horských oblastiach

Podopatrenie:

- 13.1. – Kompenzačná platba v horských oblastiach

8.2.11.3.1.1. Opis typu operácie

Horské oblasti sa vyznačujú značne obmedzenými možnosťami využitia pôdy a výrazne zvýšenými výrobnými nákladmi z dôvodu veľmi zložitých klimatických podmienok súvisiacich s nadmorskou výškou, pre ktoré sa skracuje vegetačné obdobie alebo sa v nižšej nadmorskej výške nachádzajú strmé svahy. Možná je aj kombinácia týchto dvoch faktorov, ak znevýhodnenia, ktoré vyplývajú z každého tohto faktora zvlášť, sú síce menej závažné, ale kombinácia oboch spôsobuje rovnaké znevýhodnenie.

Poskytované kompenzačné platby v horských oblastiach majú za cieľ zabezpečiť pokračovanie poľnohospodárstva v týchto oblastiach a udržanie priaznivého stavu týchto krajinných oblastí.

Kvantifikácia podopatrenia (tab. 1)

Kvantifikácia podopatrenia

ANC	Kritérium	Počet KÚ	Počet obcí	Výmera v ha
H1	nadmorská výška nad 700m	466	389	240 233
H2	nadmorská výška nad 600m	277	241	119 515
H3	svahovitosť nad 20%	386	328	96 471
H4	nadmorská výška nad 500m a svahovitosť 15%	113	95	45 577
H	Spolu	1 242	1 053	501 796

Tab. 1 Kvantifikácia podopatrenia - horské oblasti

8.2.11.3.1.2. Druh podpory

Kompenzačná platba na hektár poľnohospodárskej pôdy (LPIS) v horských oblastiach.

8.2.11.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych podpôr pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- nariadenie (EÚ) č. 1310/2013, ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

8.2.11.3.1.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe spĺňajúce definíciu aktívneho farmára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.11.3.1.5. Oprávnené náklady

Platby na hektár využívanej poľnohospodárskej pôdy (ornej pôdy a trvalých trávnych porastov) ako kompenzácia straty príjmu a dodatočných nákladov súvisiacich s obmedzeniami poľnohospodárskej výroby v horských oblastiach v porovnaní s oblasťami bez obmedzení.

8.2.11.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha poľnohospodárskej pôdy v horských oblastiach (LPIS),
- Prijatť záväzok vykonávať svoju poľnohospodársku činnosť v horských oblastiach (čestné prehlásenie),
- Mať zaťaženie polygastrických zvierat a/alebo koní min. 0,3 DJ/ha trvalých trávnych porastov (v ANC) v retenčnom období od 1.4. do 31.10. (CEHZ).

8.2.11.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritéria sa neuplatňujú.

8.2.11.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výpočet výšky podpory v horských oblastiach bol realizovaný v nasledovných krokoch:

1. Priemerná výška podpory pre horské oblasti bola stanovená na úrovni 70,84 % základnej platby. Pre TTP to je 105,09 €/ha a pre ornú pôdu 71,46 €/ha (68% z platby TTP).
2. Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy horských oblastí (tab. 2) bola vykonaná na základe priemernej výnosovosti poľnohospodárskej pôdy horských oblastí vo vzťahu k jednotlivým subtypom. Priemerná výnosovosť a priemerná kompenzácia predstavuje 100% kompenzácie základného typu H. Výnosovosť jednotlivých subtypov (H1 – H4) sa porovnávala s výnosovosťou základného typu H. Percentuálna zmena výnosovosti subtypu v porovnaní s výnosovosťou základného typu predstavuje opačnú percentuálnu zmenu vyrovnávacieho príspevku subtypu. Ak je výnosovosť subtypu vyššia ako 100% priemernej výnosovosti typu, kompenzácia subtypu je znížená o príslušné percento. V prípade, že je výnosovosť subtypu nižšia v porovnaní so základným typom, vyrovnávací príspevok je zvýšený.

Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy horských oblastí

Typ oblasti	Diferenciácia platieb (%)		Vyrovnávací príspevok (Eur/ha)	
	OP	TTP	OP	TTP
H1	109,7%	109,7%	78,40	115,29
H2	98,1%	98,1%	70,12	103,12
H3	89,5%	89,5%	63,98	94,09
H4	75,9%	75,9%	54,25	79,78

Tab. 2 Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy horských oblastí

8.2.11.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.11.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Kompenzačné platby (tab. 3) sú vypočítané ako rozdiel medzi hrubou pridanou hodnotou (HPH) a nákladmi faktorov stanovenými na hektár poľnohospodárskej pôdy dosiahnutými v produkčných oblastiach (N - nezaradených oblastiach) v porovnaní s horskými oblasťami (H).

Hrubá pridaná hodnota (HPH) je vypočítaná ako rozdiel výroby a výrobnéj spotreby. Výrobnú spotrebu predstavujú náklady za osivá, hnojivá, krmivá, chemické ochranné prostriedky a liečivá a služby. Náklady faktorov tvoria osobné náklady (priame mzdové náklady a odmeny, sociálne náklady), odpisy HIM, nájomné za pôdu.

Z Informačných listov MPRV SR boli prevzaté dáta o hrubej pridanej hodnote a nákladov faktorov ako priemer rokov 2009-2013.

Pre určenie stupňa rozdielov vo výške kompenzácie pre jednotlivé poľnohospodárske systémy (tab. 4) bol simulovaný výpočet výšky vyrovnávacích príspevkov na hektár obdobným spôsobom ako sú vypočítané vyrovnávacie príspevky pre jednotlivé typy znevýhodnenia. Použila sa rovnaká metodika vychádzajúca z porovnania pridanej hodnoty a vybraných nákladov. Porovnávala sa pridaná hodnota a náklady medzi

ANC s rozdielnymi poľnohospodárskymi systémami a produkčnými oblasťami.

Vyšší rozdiel medzi nákladmi a pridanou hodnotou majú oblasti s TTP, čo predstavuje základ pre určenie úrovne kompenzácie (100%). V oblastiach s OP je rozdiel pridanej hodnoty a nákladov na úrovni 68% oblastí s TTP. Výška kompenzácia pre TTP je tak stanovená na 100% vyrovnávacieho príspevku v príslušnom type ANC. Orná pôda bude kompenzovaná vyrovnávacím príspevkom znížením o 32%.

Kompenzácia je vypočítaná v troch na seba nadväzujúcich krokoch:

rozdiel hrubej pridanej hodnoty

od hrubej pridanej hodnoty produkčných oblastí (N) je odpočítaná hrubá pridaná hodnota horských oblastí (H) v Eur/ha

Ukazovateľ	H	N
hrubá pridaná hodnota	24	332
rozdiel HPH N a ANC (H)	308	-

úspora nákladov faktorov

rozdiel nákladov faktorov (súčet vybraných nákladov) produkčných oblastí (N) a horských oblastí (H) v Eur/ha

Ukazovateľ	H	N
osobné náklady	240	316
odpisy	166	226
nájomné za pôdu	10	33
suma nákladov	415	575
rozdiel nákladov faktorov NP a ANC (H)	160	-

základ kompenzácie

rozdiel HPH mínus úspora nákladov faktorov produkčných oblastí (N) a horských oblastí (H) v Eur/ha

Ukazovateľ	H
rozdiel HPH N a ANC (H)	308
rozdiel nákladov faktorov N a ANC (H)	160
základ kompenzácie - výška základnej platby	148

Porovnaním úrovne ekonomických výsledkov v horských oblastiach (H) a v produkčných oblastiach (N) bola vypočítaná výška základnej platby pre horské oblasti na úrovni 148 Eur/ha.

Tab. 3 Výpočet kompenzačných platieb - horské oblasti

Kalkulácia úrovne kompenzácie pre rozdielne poľnohospodárske systémy (Eur/ha)

Ukazovateľ	Typ oblasti		Produkčné oblasti (N)
	ANC		
	OP	TTP	
osobné náklady	229	212	316
odpisy	176	138	226
nájomné za pôdu	14	8	33
Suma nákladov faktorov	419	358	575
Pridaná hodnota	76	-33	332
ROZDIEL nákladov a pridanej hodnoty ANC a N			
Náklady	156	217	
Pridaná hodnota	256	365	
Rozdiel PH – N	100	148	
Úroveň príspevku	68%	100%	

Tab. 4 Kalkulácia úrovne kompenzácie pre rozdielne poľnohospodárske systémy

8.2.11.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie prahovej úrovne plochy na poľnohospodársky podnik, na základe ktorej členský štát vypočíta znižovanie platieb

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

[Určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami] Opis miestnej jednotkovej úrovne použitej na určenie týchto oblastí.

Obec (LAU 2).

[Určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami] Opis uplatnenia metódy vrátane kritérií uvedených v článku 32 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 na vymedzenie troch kategórií oblastí uvedených v danom článku vrátane opisu a výsledkov upresnenia v prípade oblastí iných ako horské oblasti, ktoré čelia významným prírodným a iným osobitným obmedzeniam.

Do horských oblastí SR sú zaradené obce (LAU2) , ktoré spĺňajú jedno z nasledovných kritérií :

- Priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 700 m n.m.
- Priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 600 m n.m. a menšia ako 700 m n.m.
- Svahovitosť územia obce väčšia alebo rovná 20 % na ploche väčšej ako 50 % územia obce
- Priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 500 m n. m. a menšia ako 600 m n. m. v kombinácii so svahovitosťou obce väčšou ako 15 % na ploche väčšej ako 50 % územia obce.

Určenie horských oblastí pokračuje v podmienkach predchádzajúceho programového obdobia s tým, že bola

nasledovne upravená homogenizácia.

Homogenizácia predstavuje začlenenie do horských oblastí aj takých obcí, ktoré svojimi parametramy celkovo nespĺňajú príslušné kritériá zaradenia, ale sú totálne obklopené horskými obcami a manažujú prevažnú časť plochy ako horskú.

V celkovej bilancii to spôsobilo, že z pôvodne homogenizovaných boli vylúčené 2 obce a naopak do homogenizácie pribudli 3 nové obce.

8.2.11.3.2. 13.2 Kompenzačné platby pre ostatné oblasti čeliace významným prírodným obmedzeniam

Podopatrenie:

- 13.2. – Kompenzačná platba na ostatné oblasti, ktoré čelia významným prírodným obmedzeniam

8.2.11.3.2.1. Opis typu operácie

Do oblastí čeliacim významným prírodným obmedzeniam (BK) boli zaradené obce (LAU 2), ktoré majú najmenej 60% poľnohospodárskej pôdy spĺňajúcej aspoň jedno z aplikovaných biofyzikálnych kritérií (slabá priepustnosť pôd, skeletnosť, nepriaznivá textúra – piesočnaté pôdy, plytkú hĺbku zakorenenia, extrémnu svahovitost') a ktoré v rámci agregátneho kritéria vykazujú na minimálne 60 % poľnohospodárskej pôdy obmedzenie niektorým z biofyzikálnych kritérií, ktoré je započítané iba raz. Zároveň boli v rámci dolad'ovania vylúčené oblasti, v ktorých prírodné obmedzenia boli prekonané pomocou investícií alebo ekonomickou činnosťou alebo dôkazom normálnej úrodnosti pôdy.

Výmera pôdy pred dolad'ovaním bola 650 434 ha po dolad'ovaní 573 622 ha.

Kvantifikácia podopatrenia (tab. 5).

Kvantifikácia podopatrenia:

ANC	Kritérium	Počet KÚ	Počet obcí	Výmera v ha
BK1	slabá priepustnosť pôd	22	22	9 542
BK2	skeletnosť	217	190	77 990
BK3	nepriaznivá textúra - piesočnaté pôdy	8	8	3 114
BK4	plytká hĺbka zakorenenia	583	521	334 604
BK5	extrémna svahovitost'	14	6	5 503
BKA	agregátne kritérium	295	228	142 869
BK	Spolu	1 139	975	573 622

Tab. 5 Kvantifikácia podopatrenia - oblasti čeliace významným prírodným obmedzeniam

8.2.11.3.2.2. Druh podpory

Kompenzačná platba na hektár poľnohospodárskej pôdy (LPIS) v oblastiach s prírodnými obmedzeniami.

8.2.11.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych podpôr pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1310/2013, ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

8.2.11.3.2.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe spĺňajúce definíciu aktívneho farmára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.11.3.2.5. Oprávnené náklady

Platby na hektár využívanej poľnohospodárskej pôdy (ornej pôdy a trvalých trávnych porastov) ako kompenzácia straty príjmu a dodatočných nákladov súvisiacich s obmedzeniami poľnohospodárskej výroby v oblastiach s prírodnými obmedzeniami v porovnaní s oblasťami bez obmedzení.

8.2.11.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha poľnohospodárskej pôdy v oblastiach s prírodnými obmedzeniami (LPIS),
- Prijat' záväzok vykonávať svoju poľnohospodársku činnosť v oblastiach s prírodnými obmedzeniami (čestné prehlásenie),
- Mať zaťaženie polygastrických zvierat a/alebo koní min. 0,3 DJ/ha trávnych porastov v retenčnom období od 1.4. do 31.10. (CEHZ).

8.2.11.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritéria sa neuplatňujú.

8.2.11.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výpočet výšky podpory v oblastiach s prírodnými obmedzeniami (BK) bol realizovaný v nasledovných krokoch:

1. Priemerná výška podpory pre oblasti s prírodnými obmedzeniami bola stanovená na úrovni 70,84 % základnej platby. Pre TTP to je 59,65 €/ha a pre ornú pôdu 40,56 €/ha (68% z platby TTP).
2. Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy oblastí s prírodnými obmedzeniami (tab. 6) bola vykonaná na základe priemernej výnosovosti poľnohospodárskej pôdy oblastí s prírodnými obmedzeniami vo vzťahu k jednotlivým subtypom. Priemerná výnosovosť a priemerná kompenzácia predstavuje 100% kompenzácie základného typu BK. Výnosovosť jednotlivých subtypov (BK1 – BKA) sa porovnávala s výnosovosťou základného typu BK. Percentuálna zmena výnosovosti subtypu v porovnaní s výnosovosťou základného typu predstavuje opačnú percentuálnu zmenu vyrovnávacieho príspevku subtypu. Ak je výnosovosť subtypu

vyššia ako 100% priemernej výnosovosti typu, kompenzácia subtypu je znížená o príslušné percento. V prípade, že je výnosovosť subtypu nižšia v porovnaní so základným typom, vyrovnávací príspevok je zvýšený.

Tab. 6 Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy oblastí s prírodnými obmedzeniami

Typ oblasti	Diferenciácia platieb (%)		Vyrovnávací príspevok (Eur/ha)	
	OP	TTP	OP	TTP
BK1	89,3%	89,3%	36,21	53,26
BK2	129,5%	129,5%	52,52	77,23
BK3	83,8%	83,8%	34,01	50,01
BK4	156,5%	156,5%	63,47	93,34
BK5	151,8%	151,8%	61,58	90,56
BKA	104,7%	104,7%	42,49	62,48

Tab. 6 Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy oblastí s prírodnými obmedzeniami

8.2.11.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.11.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Vyrovnávacie príspevky (tab. 7) sú vypočítané ako rozdiel medzi hrubou pridanou hodnotou (HPH) a nákladmi faktorov stanovenými na hektár poľnohospodárskej pôdy dosiahnutými v produkčných oblastiach (N) v porovnaní s oblasťami s prírodnými obmedzeniami (BK).

Hrubá pridaná hodnota (HPH) je vypočítaná ako rozdiel výroby a výrobnéj spotreby. Výrobnú spotrebu predstavujú náklady za osivá, hnojivá, krmivá, chemické ochranné prostriedky a liečivá a služby. Náklady faktorov tvoria osobné náklady (priame mzdové náklady a odmeny, sociálne náklady), odpisy HIM, nájomné za pôdu.

Z Informačných listov MPRV SR boli prevzaté dáta o hrubej pridanej hodnote a nákladov faktorov ako priemer rokov 2009-2013.

Porovnaním úrovne ekonomických výsledkov v oblastiach s prírodnými obmedzeniami (BK) a v produkčných oblastiach (N) bola vypočítaná výška základnej platby pre oblasti s prírodnými obmedzeniami na úrovni 84 Eur/ha.

Pre určenie stupňa rozdielov vo výške kompenzácie pre jednotlivé typy výroby (tab. 8) bol simulovaný výpočet výšky vyrovnávacích príspevkov na hektár obdobným spôsobom ako sú vypočítané vyrovnávacie príspevky pre jednotlivé typy znevýhodnenia. Použila sa rovnaká metodika vychádzajúca z porovnania pridanej hodnoty a vybraných nákladov. Porovnávala sa pridaná hodnota a náklady medzi ANC s rozdielnymi typmi výroby a produkčnými oblasťami.

Vyšší rozdiel medzi nákladmi a pridanou hodnotou majú oblasti s TTP, čo predstavuje základ pre určenie úrovne kompenzácie (100%). V oblastiach s OP je rozdiel pridanej hodnoty a nákladov na úrovni 68% oblastí s TTP. Výška kompenzácia pre TTP je tak stanovená na 100% vyrovnávacieho príspevku v príslušnom type ANC. Orná pôda bude kompenzovaná vyrovnávacím príspevkom znížením o 32%.

Kompenzácia je vypočítaná v troch na seba nadväzujúcich krokoch:

rozdiel hrubej pridanej hodnoty

od hrubej pridanej hodnoty produkčných oblastí (N) je odpočítaná hrubá pridaná hodnota oblastí s prírodnými obmedzeniami (O) v Eur/ha

Ukazovateľ	BK	N
hrubá pridaná hodnota	61	332
rozdiel HPH N a ANC (H)	272	-

úspora nákladov faktorov

rozdiel nákladov faktorov (súčet vybraných nákladov) produkčných oblastí (N) a oblastí s prírodnými obmedzeniami (O) v Eur/ha

Ukazovateľ	BK	N
osobné náklady	205	316
odpisy	169	226
nájomné za pôdu	14	33
suma nákladov	388	575
rozdiel nákladov faktorov NP a ANC (H)	187	-

základ kompenzácie

rozdiel HPH mínus úspora nákladov faktorov produkčných oblastí (N) a oblastí s prírodnými obmedzeniami (BK) v Eur/ha

Ukazovateľ	BK
rozdiel HPH N a ANC (BK)	272
rozdiel nákladov faktorov N a ANC (BK)	187
základ kompenzácie - výška základnej platby	84

Tab. 7 Výpočet kompenzačných platieb

Ukazovateľ	Typ oblasti		
	ANC		Produkčné oblasti (N)
	OP	TTP	
osobné náklady	229	212	316
odpisy	176	138	226
nájomné za pôdu	14	8	33
Suma nákladov faktorov	419	358	575
Pridaná hodnota	76	-33	332
ROZDIEL nákladov a pridanej hodnoty ANC a NP			
Náklady	156	217	
Pridaná hodnota	256	365	
Rozdiel PH – N	100	148	
Úroveň príspevku	68%	100%	

Tab. 8 Kalkulácia úrovne kompenzácie pre rozdielne typy výroby

8.2.11.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie prahovej úrovne plochy na poľnohospodársky podnik, na základe ktorej členský štát vypočíta znižovanie platieb

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

[Určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami] Opis miestnej jednotkovej úrovne použitej na určenie týchto oblastí.

Obec (LAU2).

[Určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami] Opis uplatnenia metódy vrátane kritérií uvedených v článku 32 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 na vymedzenie troch kategórií oblastí uvedených v danom článku vrátane opisu a výsledkov upresnenia v prípade oblastí iných ako horské oblasti, ktoré čelia významným prírodným a iným osobitným obmedzeniam.

Do oblastí s prírodnými obmedzeniami SR sú zaradené obce (LAU2), ktoré spĺňajú na 60% poľnohospodárskej pôdy jedno z nasledovných biofyzikálnych kritérií :

Znížená priepustnosť

Skeletnatosť

Textúra – piesočnaté

Plytká hĺbka zakorenenia

Svahovitost'

alebo

Agregátne kritérium - Metodika agregátneho kritéria sa zakladá na predpoklade, že v každej obci sa dajú priestorovo exaktne identifikovať územia, na ktorých sa vyskytuje nejaké znevýhodnenie, avšak tieto nedosahujú požadovaných 60% plochy. SR vyvinula postup prekrytia vrstiev tak, že každá plocha, v rámci ktorej je splnené nejaké kritérium, je započítaná iba raz. Agregátne kritérium bolo vypracované na základe kombinácie týchto bio-fyzikálnych kritérií: svahovitost', znížená drenážna schopnosť, textúra – obsah piesku, textúra – obsah ílu, textúra organozeme, skeletnatost', hĺbka pôdy a salinita + sodicita.

V procese delimitácie pri doladení boli z oblastí s prírodnými obmedzeniami vylúčené obce, ktoré nevyhovujú kritériám:

Štandardná produkcia - Priemerná štandardná produkcia SR dosahuje 913 Eur/ha. Priemerná SO po vylúčení horských oblastí je na úrovni 1 031 Eur/ha, 80% tejto hodnoty predstavuje 825 Eur/ha, ktorá tvorí kritériálnu hodnotu. Výška dosiahnutej štandardnej produkcie bola predmetom skúmania na území delimitovanom prostredníctvom biofyzikálnych kritérií - hĺbka zakorenenia, textúra (piesočnaté pôdy) svahovitost', slabá priepustnosť pôdy a skeletnatost' a agregátne kritérium. Pôda s vyššou ako kritériálnou hodnotou 80 % predstavuje oblasti, v ktorých nepriaznivé biofyzikálne podmienky mohli byť prekonané intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou. Na druhej strane je potrebné vziať do úvahy, že štatistický ukazovateľ SO nezahŕňa náklady na dosahovanie produkcie a jeho hodnota na úrovni obce môže byť podstatne skreslená intenzívnou živočíšnou produkciou (napr. intenzívny chov ošípaných) alebo pestovaním trvalých kultúr (vinohrady, ovocne sady). Navyše obce na Slovensku sa vyznačujú tým, že sú veľmi malé v porovnaní s inými krajinami EÚ, a preto takáto výroba má na obecnej úrovni veľmi významný vplyv na výšku SO. Vzhľadom na sa javí vhodné uplatniť kritérium priemerná vynosnosť dominantnej plodiny, ktoré môže poskytnúť prehľad o priemernom výnose v danej oblasti, a tým aj aktuálnej produkčnej schopnosti pôd. Z toho dôvodu použitie ukazovateľa vyjadrujúceho fyzický výstup z daného územia má vyššiu vypovedaciu schopnosť ako samotný SO.

Výnosy plodín - Obilniny sú prevažujúcou plodinou v oševnom postupe (59%) poľnohospodárskych subjektov. Z toho dôvodu bol pre toto kritérium zvolený výnos obilnín, ktorý je celoplošne aplikovateľný. Zároveň sa pri aplikácii výnosov obilnín skúmala aj výška dosahovaného SO v obci, tak aby nedošlo k spätnému zaradeniu oblastí s nadmernou štandardnou produkciou. Preto sa stanovil horný strop 95% SO, t.j. 980 EUR/ha, pričom všetky oblasti nad touto hodnotou boli vyradené z ANC bez ohľadu na dosiahnutý priemerný výnos obilnín.

Priemerný výnos obilnín na Slovensku je 4,25 t/ha. Po vylúčení horských oblastí sa zvýšil na 4,87 t/ha, pričom 80% tejto hodnoty je 3,89 t/ha. Takáto výška úrody obilnín predstavuje minimálnu kritériálnu hodnotu pre vylúčenie z oblastí.

Výška dosiahnutých výnosov obilnín bola predmetom skúmania na území delimitovanom prostredníctvom biofyzikálnych kritérií - hĺbka zakorenenia, textúra (piesočnaté) a skeletnatost', slabá priepustnosť pôdy a agregátne kritérium.

Drenážované pôdy - Pre stanovenie rozsahu drenážovanej pôdy sa použili údaje o vybudovaných hydromelioračných zariadeniach. Pre potreby správy tohto majetku bol vytvorený a priebežne je aktualizovaný informačný systém o hydromelioračných zariadeniach (IS HMZ). Vektorová vrstva odvodnenie (drenáže) obsahuje informácie o priestorovej lokalizácii odvodňovacích zariadení. Poľnohospodárska pôda evidovaná v LPIS bola prekrytá evidenčnou vrstvou o vybudovaných

odvodňovacích zariadeniach. Prekrytie vektorových vrstiev sa uskutočnilo pomocou GIS prostriedkov.

Kritériálnou hodnotou pre zaradenie obcí do oblastí s prírodnými obmedzeniami bol 50%-ný podiel výmery pôdy s odvodňovacími zariadeniami na výmere poľnohospodárskej pôdy. Všetky obce si nižším ako 50%-ným podielom spĺňajú podmienku doladovania.

Celkový výsledok doladovania - Pôda spĺňajúca biofyzikálne kritériá, ale nevyhovujúca kritériám pre doladovanie má výmeru 76 811 ha.

8.2.11.3.3. 13.3 Kompenzačné platby v ostatných oblastiach postihnutých špecifickými obmedzeniami

Podopatrenie:

- 13.3. – Kompenzačná platba na iné oblasti postihnuté osobitnými obmedzeniami

8.2.11.3.3.1. Opis typu operácie

Oblasti so špecifickými obmedzeniami sú oblasti, v ktorých cieľom je pokračovať v poľnohospodárskej činnosti, zachovať alebo zlepšiť životné prostredie, zachovať vidiek. Bez aktívnej poľnohospodárskej činnosti v špecifických oblastiach by dochádzalo k opúšťaniu pôdy a následnej degradácii krajiny. Výmera špecifických oblastí SR predstavuje 3,4 % rozlohy štátu.

Kvantifikácia podopatrenia (tab. 9).

Kvantifikácia podopatrenia:

ANC	Kritérium	Počet KÚ	Počet obcí	Výmera v ha
OS1	Pôdy flyšového pásma	23	18	10 129
OS2	Oblasti úpätných svahov a podsvahových depresíí	93	74	56 556
OS3	Málo produkčné pôdy	221	176	98 506
OS	Spolu	337	268	165 192

Tab. 9 Kvantifikácia podopatrenia - oblasti so špecifickými obmedzeniami

8.2.11.3.3.2. Druh podpory

Kompenzačná platba na hektár poľnohospodárskej pôdy (LPIS) v oblastiach so špecifickými obmedzeniami.

8.2.11.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych podpôr pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) č. 1310/2013, ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

8.2.11.3.3.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe spĺňajúce definíciu aktívneho farmára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.11.3.3.5. Oprávnené náklady

Platby na hektár využívanej poľnohospodárskej pôdy (ornej pôdy a trvalých trávnych porastov) ako kompenzácia straty príjmu a dodatočných nákladov súvisiacich s obmedzeniami poľnohospodárskej výroby v špecifických oblastiach v porovnaní s oblasťami bez obmedzení.

8.2.11.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha poľnohospodárskej pôdy v oblastiach postihnutých špecifickými obmedzeniami (LPIS),
- Prijat' záväzok vykonávať svoju poľnohospodársku činnosť v oblastiach postihnutých špecifickými obmedzeniami (čestné prehlásenie),
- Mať zaťaženie polygastrickými zvieratami a/alebo koní min. 0,3 DJ/ha trávnych porastov v retenčnom období od 1.4. do 31.10. (CEHZ).

8.2.11.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritéria sa neuplatňujú.

8.2.11.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výpočet výšky podpory v oblastiach so špecifickými obmedzeniami (OS) bol realizovaný v nasledovných krokoch:

1. Priemerná výška podpory pre oblasti so špecifickými obmedzeniami bola stanovená na úrovni 70,84 % základnej platby. Pre TTP to je 48,05 €/ha a pre ornú pôdu 32,67 €/ha (68% z platby TTP).
2. Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy oblastí so špecifickými obmedzeniami (tab. 10) bola vykonaná na základe priemernej výnosovosti poľnohospodárskej pôdy oblastí so špecifickými obmedzeniami vo vzťahu k jednotlivým subtypom. Priemerná výnosovosť a priemerná kompenzácia predstavuje 100% kompenzácie základného typu OS. Výnosovosť jednotlivých subtypov (OS1 – OS4) sa porovnávala s výnosovosťou základného typu OS. Percentuálna zmena výnosovosti subtypu v porovnaní s výnosovosťou základného typu predstavuje opačnú percentuálnu zmenu vyrovnávacieho príspevku subtypu.

Ak je výnosovosť subtypu vyššia ako 100% priemernej výnosovosti typu, kompenzácia subtypu je znížená o príslušné percento. V prípade, že je výnosovosť subtypu nižšia v porovnaní so základným typom, vyrovnávací príspevok je zvýšený.

Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy oblastí so špecifickými obmedzeniami

Typ oblasti	Diferenciácia platieb (%)		Vyrovnávací príspevok (Eur/ha)	
	OP	TTP	OP	TTP
OS1	132,3%	132,3%	43,22	63,55
OS2	65,2%	65,2%	21,29	31,31
OS3	116,7%	116,7%	38,12	56,06

Tab. 10 Diferenciácia platieb pre jednotlivé subtypy oblastí so špecifickými obmedzeniami

8.2.11.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.11.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

8.2.11.3.3.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Vyrovnávacie príspevky sú vypočítané ako rozdiel medzi hrubou pridanou hodnotou (HPH) a nákladmi faktorov stanovenými na hektár poľnohospodárskej pôdy dosiahnutými v produkčných oblastiach (N) v porovnaní s oblasťami so špecifickými obmedzeniami (OS).

Hrubá pridaná hodnota (HPH) je vypočítaná ako rozdiel výroby a výrobnéj spotreby. Výrobnú spotrebu predstavujú náklady za osivá, hnojivá, krmivá, chemické ochranné prostriedky a liečivá a služby. Náklady faktorov tvoria osobné náklady (priame mzdové náklady a odmeny, sociálne náklady), odpisy HIM, nájomné za pôdu.

Z Informačných listov MPRV SR boli prevzaté dáta o hrubej pridanej hodnote a nákladov faktorov ako priemer rokov 2009-2013.

Kompenzácia je vypočítaná v troch na seba nadväzujúcich krokoch (tab. 11).

Porovnaním úrovne ekonomických výsledkov v oblastiach so špecifickými obmedzeniami (OS) a v produkčných oblastiach (N) bola vypočítaná výška základnej platby pre špecifické oblasti na úrovni 68 Eur/ha.

Pre určenie stupňa rozdielov vo výške kompenzácie pre jednotlivé typy výroby (tab. 12) bol simulovaný výpočet výšky vyrovnávacích príspevkov na hektár obdobným spôsobom ako sú vypočítané vyrovnávacie príspevky pre jednotlivé typy znevýhodnenia. Použila sa rovnaká metodika vychádzajúca z porovnania pridanej hodnoty a vybraných nákladov. Porovnávala sa pridaná hodnota a náklady medzi ANC s rozdielnymi typmi výroby a produkčnými oblasťami.

Vyšší rozdiel medzi nákladmi a pridanou hodnotou majú oblasti s TTP, čo predstavuje základ pre určenie úrovne kompenzácie (100%). V oblastiach s OP je rozdiel pridanej hodnoty a nákladov na úrovni 68% oblastí s TTP. Výška kompenzácia pre TTP je tak stanovená na 100% vyrovnávacieho príspevku v príslušnom type ANC. Orná pôda bude kompenzovaná vyrovnávacím príspevkom znížením o 32%.

Kompenzácia je vypočítaná v troch na seba nadväzujúcich krokoch:

rozdiel hrubej pridanej hodnoty

od hrubej pridanej hodnoty produkčných oblastí (N) je odpočítaná hrubá pridaná hodnota oblastí so špecifickými obmedzeniami (OS) v Eur/ha

Ukazovateľ	OS	N
hrubá pridaná hodnota	229	332
rozdiel HPH N a ANC (S)	103	-

úspora nákladov faktorov

rozdiel nákladov faktorov (súčet vybraných nákladov) produkčných oblastí (N) a oblastí so špecifickými obmedzeniami (OS) v Eur/ha

Ukazovateľ	OS	N
osobné náklady	304	316
odpisy	215	226
nájomné za pôdu	20	33
suma nákladov	539	575
rozdiel nákladov faktorov NP a ANC (S)	36	-

základ kompenzácie

rozdiel HPH mínus úspora nákladov faktorov produkčných oblastí (N) a oblastí so špecifickými obmedzeniami (OS) v Eur/ha

Ukazovateľ	OS
rozdiel HPH N a ANC (H)	103
rozdiel nákladov faktorov N a ANC (S)	36
základ kompenzácie - výška základnej platby	68

Tab. 11 Výpočet kompenzačných platieb

Kalkulácia úrovne kompenzácie pre rozdielne typy výroby (Eur/ha)

Ukazovateľ	Typ oblasti		Produkčné oblasti (N)
	ANC		
	OP	TTP	
osobné náklady	229	212	316
odpisy	176	138	226
nájomné za pôdu	14	8	33
Suma nákladov faktorov	419	358	575
Pridaná hodnota	76	-33	332
ROZDIEL			
nákladov a pridanej hodnoty ANC a NP			
Náklady	156	217	
Pridaná hodnota	256	365	
Rozdiel PH – N	100	148	
Úroveň príspevku	68%	100%	

Tab. 12 Kalkulácia úrovne kompenzácie pre jednotlivé typy výroby

8.2.11.3.3.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie prahovej úrovne plochy na poľnohospodársky podnik, na základe ktorej členský štát vypočíta znižovanie platieb

Popísané v celkovom hodnotení opatrenia.

[Určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami] Opis miestnej jednotkovej úrovne použitej na určenie týchto oblastí.

Obec (LAU2), Katastrálne územie

[Určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami] Opis uplatnenia metódy vrátane kritérií uvedených v článku 32 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 na vymedzenie troch kategórií oblastí uvedených v danom článku vrátane opisu a výsledkov upresnenia v prípade oblastí iných ako horské oblasti, ktoré čelia významným prírodným a iným osobitným obmedzeniam.

Do oblastí so špecifickými obmedzeniami SR sú zaradené obce (LAU2) a katastrálne územia, ktoré spĺňajú jedno z nasledovných kritérií:

Oblasti flyšového pásma - flyšové územie je horninové a pôdne prostredie rytmického striedania ílovcov a pieskocov, kde povrchový odtok prevláda nad infiltráciou. Hospodárenie je problematické vzhľadom na existujúce početné zosuvy na svahových územiach. Ak to sklon svahu umožňuje, musia sa používať výkonné mechanizmy, ktoré sú na takéto obrábanie pôd prispôbené. Prevažuje živočíšna výroba nad rastlinnou. Poľnohospodárska produktivita a výnosovosť je výrazne znížená rizikom obrábania pôd s potenciálnym ohrozením zosuvných území. Pôdy sú kvalitatívne málo výnosové, pod priemerom

priemernej bodovej hodnoty poľnohospodárskych pôd Slovenska.

Oblasti úpätných svahov a podsvahových depresí - oblasti sú znevýhodnené obmedzením hospodárenia v pomáčaných územiach, ktoré sa vyskytujú v podsvahových a depresných územiach. Na druhej strane existuje potreba zachovania ochrany mokradí v chránených močiarnych oblastiach. Celkovo bývajú pozemky permanentne podmáčané a vyžadujú neustále hydromelioračné opatrenia a údržbu. Rozloha pozemkov vhodných pre poľnohospodárske využívanie sa postupne znižuje a takáto zmena využívania je pre poľnohospodárstvo nezvratná. Cieľom podpory je poskytovať kompenzáciu za obmedzenie týkajúce poľnohospodárskych aktivít v týchto územiach a pre zachovanie jedinečnej integrácie poľnohospodárskej krajiny a ochrany prírodných hodnôt (mokrade).

Oblasti pôd s nízkou produktivitou - základnou požiadavkou tejto oblasti je zachovať v nej poľnohospodárstvo a len poľnohospodárskou činnosťou je možné udržať vidiecke krajinné prostredie. Z hľadiska bonity pôdy v danom prípade sa jedná o pôdy, kde priemerná výnosovosť sa pohybuje pod národným priemerom. Cieľom ich podpory je zabrániť opúšťaniu pôdy a tým zamedziť zastaveniu poľnohospodárskej činnosti, degradáciu krajiny a zániku vidieka.

8.2.11.4. *Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií*

8.2.11.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Na základe skúseností z predchádzajúceho programového obdobia je možné toto opatrenie hodnotiť ako opatrenie, ktoré má minimum problémov z hľadiska dodržiavania podmienok pre poskytovanie príslušných kompenzačných platieb a ako opatrenie, ktorého čerpanie bolo vždy v intenciách takmer 100 %.

Určité riziká prejavujúce sa v tomto opatrení sú naddeklarácie výmer pôdy zaradenej do podpory.

8.2.11.4.2. Zmierňujúce opatrenia

Postupné zavedenie geopriestorových formulárov žiadostí (v r. 2018 – 100 % žiadateľov).

8.2.11.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Ex-ante posúdenie overiteľnosti a kontrolovateľnosti opatrenia bolo vypracované v spolupráci riadiaceho orgánu programu a Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Opatrenie bude na 100% kontrolované administratívnymi kontrolami. Kontroly na mieste budú v zmysle pravidiel legislatívy EU overovať plnenie relevantných podmienok.

Podmienky oprávnenosti:

- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha poľnohospodárskej pôdy v horských oblastiach

– administratívna kontrola: IACS (LPIS).

- Prijat' záväzok vykonávať svoju poľnohospodársku činnosť v horských oblastiach
  - administratívna kontrola: čtetné prehlásenie žiadateľa predložené PPA pri žiadosti o platbu
  - kontrola na mieste: overenie realizácie poľnohospodárskej činnosti
- Mať zaťaženie polygastrickými zvieratami a/alebo koní min. 0,3 DJ/ha trávnych porastov v retenčnom období od 1.4. do 31.10.
  - administratívna kontrola: prostredníctvom CEHZ
  - kontrola na mieste: overenie fyzického počtu zvierat

8.2.11.5. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Popísané v jednotlivých podopatreniach

8.2.11.6. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Vymedzenie prahovej úrovne plochy na poľnohospodársky podnik, na základe ktorej členský štát vypočíta znižovanie platieb

Diferenciácia subjektov podľa veľkosti obhospodarovanej pôdy (stanovenie hraníc) a úrovne degresie (zníženie poskytovaných príspevkov na hektár), na základe ktorých sa poľnohospodárskym subjektom poskytujú vyrovnávacie príspevky, vychádza z ekonomickej analýzy hospodárenia v subjektoch s rozdielnou veľkosťou obhospodarovanej pôdy. Základom pre zistenie diferencií boli ekonomicke výsledky fariem hospodáriacich v ANC za roky 2009-2013.

Pre výpočet degresie platieb sa subjekty rozdelili do 4 veľkostných skupín:

1. skupina	1 - 450 ha
2. skupina	nad 450 - do 900 ha
3. skupina	nad 900 - do 1 800 ha
4. skupina	nad 1 800 ha

Analýza štruktúry subjektov s odlišnou veľkosťou obhospodarovanej pôdy ukázala, že počet subjektov s výmerou do 450 ha predstavuje 85% všetkých subjektov hospodáriacich v ANC. Tieto subjekty obhospodarujú 23% pôdy v ANC. Ďalšia skupina subjektov obhospodaruje 18% pôdy v ANC a subjekty v 3. veľkostnej skupine 27% pôdy. V poslednej skupine subjektov s výmerou nad 1 800 ha sú iba 3%

subjektov, ktoré hospodária na 32% výmery ANC.

Početnosť a výmeru subjektov podľa veľkosti obhospodarovanej pôdy v ANC uvádza tabuľka 13.

Pre určenie stupňa degresie jednotlivých veľkostných skupinách pôdy (tab. 14), bol realizovaný výpočet výšky vyrovnávacích príspevkov na hektár. Porovnávala sa pridaná hodnota a náklady faktorov medzi ANC s rozdielnou veľkosťou obhospodarovanej pôdy a produkčnými oblasťami (N). Základom pre výpočet stupňa degresie boli rozdielne vstupné dáta čerpané z Infolistov ako priemer rokov 2009-2013 s vylúčením extrémov.

Výška platby vzhľadom na úrovne degresie v závislosti na veľkosti obhospodarovanej pôdy v ANC je nasledovná:

- do výmery 450 ha pôdy 100% platby,
- na výmeru nad 450 ha do 900 ha pôdy 87% platby,
- na výmeru nad 900 ha do 1 800 ha pôdy 74% platby,
- na výmeru nad 1 800 ha 64% platby.

Uvedená degresia bude uplatňovaná pre jednotlivé kategórie ANC a druhy pozemkov v zostupnej tendencii výšky platieb, minimálne však na úroveň 25 €/ha. V kategóriách ANC kde základná platba predstavuje 25 €/ha sa degresia z veľkosti obhospodarovanej pôdy neuplatňuje.

Počet a výmera subjektov podľa veľkosti obhospodarovanej pôdy

Skupina	Interval výmery v ha		Počet subjektov	Celková výmera v ha	Výmera v ANC v ha
	nad	do			
1.	1	450	4 746	275 484	272 289
2.	450	900	334	218 779	214 436
3.	900	1 800	312	393 394	321 054
4.	1 800		177	497 924	372 205

Tab. 13 Početnosť a výmera subjektov podľa veľkosti obhospodarovanej pôdy

Kalkulácia úrovne degresie (Eur/ha)

Ukazovateľ	1. skupina 0 – 450 ha	2. skupina nad 450 - 900 ha	3. skupina nad 900 – 1 800 ha	4. skupina nad 1 801 ha	NP
osobné náklady	208	200	243	220	311
odpisy	212	165	183	173	225
nájomné za pôdu	14	13	13	14	33
Suma nákladov faktorov	435	378	439	406	569
Pridaná hodnota	60	27	113	98	381
ROZDIEL					
nákladov a pridanej hodnoty ANC a NP					
Náklady	134	191	130	163	
Pridaná hodnota	321	353	268	283	
PH – N	187	162	138	120	
Úroveň degresie	100%	87%	74%	64%	

Tab. 14 Kalkulácia úrovne degresivity

[Určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami] Opis miestnej jednotkovej úrovne použitej na určenie týchto oblastí.

Obec (LAU2)

[Určenie oblastí s prírodnými a inými osobitnými obmedzeniami] Opis uplatnenia metódy vrátane kritérií uvedených v článku 32 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 na vymedzenie troch kategórií oblastí uvedených v danom článku vrátane opisu a výsledkov upresnenia v prípade oblastí iných ako horské oblasti, ktoré čelia významným prírodným a iným osobitným obmedzeniam.

Popísané v jednotlivých podopatreniach.

8.2.11.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

- Výška vyrovnávacích príspevkov v roku 2014 pokračuje v intenciách roku 2013 (prechodné nariadenie).
- SR nebude uplatňovať a realizovať Platby na oblasti s prírodnými prekážkami podľa čl. 48 nariadenia EÚ č. 1307/2013.

8.2.12. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)

8.2.12.1. Právny základ

Článok 33 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

8.2.12.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Účelom podpory je kompenzovať poľnohospodárom náklady a ušlé príjmy súvisiace so zavádzaním takých chovných postupov, ktoré sú nad rámec príslušných povinných štandardov a bežnej chovateľskej praxe, vedúce k zlepšeniu životných podmienok zvierat.

Dodržiavaním špecifických podmienok v rámci jednotlivých chovov hospodárskych zvierat sa zvieratám zabezpečí lepšia starostlivosť, pohoda, zamedzí sa agresivite medzi zvieratami a riziku náhodného úmrtia a taktiež dôjde k zlepšeniu ich zdravotného stavu. Efektívne nasmerovanie podpory v oblasti chovu hydiny, dojníc a ošípaných vychádza z Analýzy dopadov opatrenia Životné podmienky zvierat v rámci PRV SR 2007 – 2013 a odporúčaní pre obdobie 2014 – 2020.

Do podpory sú navrhnuté chovy dojníc, hydiny a ošípaných, kde je dominantnou podmienkou zlepšenia životných potrieb zväčšenie chovných priestorov pre zvieratá. Pri chove ošípaných je podpora nasmerovaná aj na zvýšenú starostlivosť o prasiatka po narodení a zdravotný stav prasníc.

Dĺžka záväzku

Opatrenie v rámci všetkých operácií je nastavené na záväzné obdobie jedného roka s možnosťou opakovania počas programového obdobia šiestich rokov.

Na základe SWOT analýzy, ktorá je premietnutá do definovania potrieb, opatrenie Dobré životné podmienky zvierat bude prostredníctvom svojich operácií prioritne riešiť identifikovanú potrebu č.5:

- Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a stimuláciou živočíšnej výroby v chovoch AW

Príspevok k fokusovým oblastiam

3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcov, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií.

Hlavným cieľom opatrenia je prijať a aplikovať v chovoch nadštandardné podmienky idúce nad rámec národnej legislatívy ako, aj bežnej praxe. Opatrenie ako celok prispeje k zlepšeniu životných podmienok hospodárskych zvierat v SR, najmä prostredníctvom zväčšenia chovného priestoru pre zvieratá. Opatrenie taktiež prispeje k zvýšeniu počtu chovov, ktoré budú tieto špeciálne postupy aplikovať, čím sa zabezpečí rozvoj nadštandardov v chovoch hospodárskych zvierat.

Zavedením takýchto nadštandardných postupov sa ako nepriamy efekt prejaví aj zlepšenie kvality živočíšnych produktov z týchto chovov a v určitej miere aj vyššia možnosť uplatnenia produktov na trhu, najmä v rámci krátkych dodávateľských reťazcov.

Príspevok k prierezovým cieľom

- zmierňovanie zmeny klímy a prispôsobovanie sa tejto zmene

Živočíšna výroba má v rámci poľnohospodárstva dominantné postavenie v tvorbe skleníkových plynov, hlavne v produkcii metánu. Každé opatrenie, ktoré zabezpečuje dobré životné podmienky zvierat ako zväčšenie ustajňovacích priestorov a primeranú starostlivosť o zvieratá pozitívne prispieva k zmierňovaniu klimatickej zmeny.

8.2.12.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímatelia a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.12.3.1. Zlepšenie starostlivosti o dojnice

Podopatrenie:

- 14. – Platba na dobré životné podmienky zvierat

8.2.12.3.1.1. Opis typu operácie

Operácia Zlepšenie starostlivosti o dojnice sa bude implementovať po schválení národnej legislatívy.

Vplyvom chovaných druhov v mliekových stádach sa zväčšuje telesný rámec dojníc, čo znásobuje potrebu väčšej plochy. Zvieratá sa chovajú v ustajňovacom priestore, kde často trávajú celý život. V ňom realizujú všetky svoje životné potreby. Plocha, na ktorej ich realizujú je veľmi dôležitým faktorom pre pohodlie zvierat. Ustajňovacie priestory pre dojnice sú ustanovené nariadením vlády SR č. 365/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 368/2007 Z. z.. Podpora pre zlepšenie starostlivosti o dojnice je smerovaná do zväčšenia ustajňovacieho priestoru na dojnicu minimálne o 15% plochy priestoru pre každý typ ustajnenia. Realizáciou opatrenia sa zabezpečí zlepšenie podmienok ustajnenia zvýšením ich životného priestoru nad rámec európskeho a slovenského štandardu. Opatrenie zabezpečí kravám podmienky pre ich prirodzené správanie, pocit bezpečia, pohodlia a obmedzí agresívne správanie medzi nimi a zvýši celkový komfort v chove dojníc.

Závazok:

- Zvýšiť celkovú ustajňovaciu plochu na dojnicu minimálne o 15 % a dosiahnuť plochu pri jednoradových boxoch 5,90 m²/dojnicu, pri protiahlych boxoch 5,58 m²/dojnicu a pri kotercovom ustajnení 7,19 m²/dojnicu.

Dispozičné riešenie maštale v m²:

Jednoradové boxy (s uzatvorenou prednou stenou)

Štandardná plocha 5,13

Zvýšená plocha o 15 % 5,90

Protiahlé boxy (s otvorenou prednou stenou)

Štandardná plocha 4,86

Zvýšená plocha o 15 % 5,58

Skupinový koterec

Štandardná plocha 6,25

Zvýšená plocha o 15 % 7,19

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podporených dojníc: 75 500 DJ

Kombinovateľnosť

Operáciu Zlepšenie starostlivosti o dojnice je možné kombinovať s operáciou Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat (slovenský pinzgauský dobytok (Agroenvironmentálne - klimatické opatrenie)).

8.2.12.3.1.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na DJ dojnice chované vo voľnom ustajnení.

8.2.12.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti,
- nariadenie vlády SR č. 365/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 368/2007 Z. z.,
- nariadenie vlády SR č. 342/2014, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.12.3.1.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe spĺňajúce definíciu aktívneho farmára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.12.3.1.5. Oprávnené náklady

Výška podpory je vypočítaná na základe ušlého príjmu zo zníženia počtu zvierat v ustajňovacej jednotke vo voľných systémoch ustajnenia.

8.2.12.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- chovať dojnice v systéme voľného ustajnenia
- chovať minimálny počet 10 dojníc (DJ)
- mať dojnice vedené v Centrálnnej evidencii hospodárskych zvierat

8.2.12.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Princíp výberu subjektov bude zameraný na podporu subjektov od najvyššieho počtu DJ po najnižší. Pri výbere žiadostí bude ďalej zohľadnený podiel počtu dojníc s dosiahnutou ustajňovacou plochou z celkového počtu dojníc podniku v zostupnom poradí.

8.2.12.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 130 €/DJ/rok.

Výška podpory predstavuje 89,5 % z vypočítanej platby.

Výška podpory pri kombinovateľnosti operácií:

Pri kombinácii operácie Zlepšenie starostlivosti o dojnice s operáciou Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat (Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie) je výška podpory 330 €/DJ (výška podpory je súčtom podpôr jednotlivých operácií).

8.2.12.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.12.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- V programovom období 2007 - 2013 bol v rámci implementácie opatrenia 215 problém s nesplnením počtu veľkých dobytčích jednotiek v rámci záväzkov, ktoré sa žiadateľ zaviazal dodržiavať po dobu

- piatich rokov,
- Odstúpenie od zmlúv,
  - Nedodržanie podmienok zo strany žiadateľa.

8.2.12.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Problém s nedodržaním počtu DJ by mal byť vyriešený resp. zmiernený prijímaním záväzkov na obdobie jedného roka, ako aj upozorňovaním žiadateľov zo strany PPA na potrebu dodržiavania počtu DJ.
- K zamedzeniu problému s odstúpením od zmlúv by malo prispieť najmä poskytnutie väčšej flexibility umožnením jednoročných záväzkov.
- Informačné aktivity pre príjemcov o podmienkach opatrenia

8.2.12.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť

- chovať dojnice v systéme voľného ustajnenia
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie o chove dojníc vo voľnom ustajnení (doklad doručený PPA pri žiadosti o zaradenie)
  - kontrola na mieste: fyzické overenie
- chovať minimálny počet 10 dojníc (DJ)
  - administratívna kontrola: PPA prostredníctvom IACS (stav zvierat v CEHZ)
- zvýšiť celkovú ustajňovaciu plochu na dojnicu minimálne o 15 % a dosiahnuť plochu pri jednoradových boxoch 5,90 m²/dojnicu, pri protíahlých boxoch 5,58 m²/dojnicu a pri kotercovom ustajnení 7,19 m²/dojnicu
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie o plnení príslušných rozmerov (doklad doručený PPA pri žiadosti o platbu)
  - kontrola na mieste: fyzické overenie

8.2.12.3.1.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a určenie vnútroštátnych požiadaviek a požiadaviek Únie zodpovedajúcich povinným normám stanoveným podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013

Baseline

Národná legislatíva:

Baseline operácie tvorí nariadenie vlády SR č. 365/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 368/2007 Z. z., ktoré stanovuje rozmery ustajňovacej plochy.

Križové plnenie: nestanovuje

Opis metodiky a agronomických/zootechnických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 33 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov

Výška podpory je vypočítaná na základe zníženia počtu zvierat v ustajňovacej jednotke vo voľných systémoch ustajnenia tak, aby plocha pripadajúca na 1 zviera bola minimálne o 15 % vyššia ako štandard, čím sa na danej ploche vyprodukuje menej mlieka.

Vyhlásenie o potvrdení presnosti a primeranosti výpočtov podľa článku 62 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EFPRV tvorí prílohu opatrenia.

Metodika výpočtu platby je založená na stanovení straty príjmu a dodatočných nákladov, vyplývajúcich z plnenia príslušnej operácie. Pre účely zabezpečenia primeranosti a presnosti príslušných výpočtov tak, aby boli stanovené vopred na základe spravodlivého, nestranného a overiteľného výpočtu bola realizovaná štúdia v rámci ktorej boli pre konkrétne operácie vypracované samostatné časti odbornou, nezávislou inštitúciou Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre.

8.2.12.3.2. Zlepšenie ustajňovacej pohody výkrmových ošípaných

Podopatrenie:

- 14. – Platba na dobré životné podmienky zvierat

8.2.12.3.2.1. Opis typu operácie

Cieľom operácie je zlepšiť životné podmienky zvierat v kategórii výkrmových ošípaných od živej hmotnosti 20 kg navýšením priestoru v koterci minimálne o 10 % nad rámec požiadaviek uvedených v nariadení vlády SR č. 735/2002 Z.z., ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany ošípaných. V nariadení vlády SR č. 735/2002 Z. z. sú implementované normy smernice Rady č. 120/2008.

Hmotnosť ošípanej 20-30 kg

Štandardná plocha..... 0,30 m².

Zvýšená plocha o 10 %.....0,33 m².

Hmotnosť ošípanej 30-50 kg

Štandardná plocha.....0,40 m².

Zvýšená plocha o 10 %.....0,44 m².

Hmotnosť ošípanej 50-85 kg

Štandardná plocha.....0,55 m².

Zvýšená plocha o 10 %.....0,61 m².

Hmotnosť ošípanej 85-110 kg

Štandardná plocha.....0,65 m².

Zvýšená plocha o 10 %.....0,72 m².

Hmotnosť ošípanej nad 110 kg

Štandardná plocha.....1,00 m².

Zvýšená plocha o 10 %.....1,10 m².

Zlepšenie životných podmienok výkrmových ošípaných sa prejaví v znížení pôsobenia stresu, znížením agresivity (znížením ohryzovania chvostov, uší a nepokoja v koterci), zlepšením zdravotného stavu, znížením úhynov a spotreby liečiv pri odchove. V súvislosti so zväčšením životného priestoru a znížením počtu zvierat na jednotku plochy sa výrazne zníži negatívny vplyv prehustenia ošípaných. V rámci operácie budú podporované výkrmové ošípané, ktoré boli narodené v rámci operácie „Zlepšenie životných podmienok prasníc a prasiatok po narodení“.

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podporených výkrmových ošípaných: 177 235 DJ

Príjemca podpory v rámci operácie musí splňať nasledovné záväzky:

Záväzky

- Žiadateľ zvieratám zabezpečí nad rámec požiadaviek ustanovujúcich minimálne normy na ochranu ošípaných (nariadenie vlády SR č.735/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov) navýšenie ustajňovacej plochy minimálne o 10 %.

Dodatočné záväzky:

- Podporu možno poskytnúť žiadateľovi na výkrmové ošípané (od 20kg do porážkovej hmotnosti).

8.2.12.3.2.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na DJ.

8.2.12.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- nariadenie vlády SR č. 735/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany ošípaných.
- zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti,
- nariadenie vlády SR č. 365/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 368/2007 Z. z.,
- nariadenie vlády SR č. 342/2014, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.12.3.2.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe spĺňajúce definíciu aktívneho farmára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.12.3.2.5. Oprávnené náklady

Platba kompenzuje ušlý príjem zo straty na produkcii zo zníženia zaťaženia o 10%.

8.2.12.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti

- do operácie môžu vstúpiť len žiadatelia s prasiatkami narodenými v rámci opatrenia Dobré životné podmienky zvierat (typ operácie: Zlepšenie životných podmienok prasníc a prasiatok po narodení)
- vstúpiť do operácie s minimálnym počtom 10 DJ
- mať zvieratá vedené v CEHZ (register chovu);

8.2.12.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Princíp výberu subjektov bude zameraný na podporu subjektov od najvyššieho počtu DJ po najnižší. Pri výbere žiadostí bude ďalej zohľadnený podiel počtu výkrmových ošípaných s dosiahnutou ustajňovacou plochou z celkového počtu výkrmových ošípaných v podniku v zostupnom poradí.

8.2.12.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 20 €/DJ/rok.

Výška podpory predstavuje 53 % z vypočítanej platby.

8.2.12.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.12.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- V programovom období 2007 - 2013 bol v rámci implementácie opatrenia 215 problém s nesplnením počtu veľkých dobytčích jednotiek v rámci záväzkov, ktoré sa žiadateľ zaviazal dodržiavať po dobu piatich rokov.
- Odstúpenie od zmlúv.
- Nedodržanie podmienok zo strany žiadateľa.

8.2.12.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Problém s nedodržiavaním počtu DJ by mal byť vyriešený resp. zmiernený prijímaním záväzkov na obdobie jedného roka, ako aj upozorňovaním žiadateľov zo strany PPA na potrebu dodržiavania počtu DJ.
- K zamedzeniu problému s odstúpením od zmlúv by malo prispieť najmä poskytnutie väčšej flexibility umožnením jednoročných záväzkov.
- Informačné aktivity pre príjemcov o podmienkach opatrenia

8.2.12.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť

- do opatrenia môžu vstúpiť len žiadatelia s prasiatami narodenými v rámci opatrenia Dobré životné podmienky zvierat (typ operácie: Zlepšenie životných podmienok prasníc a prasiatok po narodení)
  - administratívna kontrola: kontrola či je subjekt v danom type operácie, ak nie je, doklad o nákupe prasiatok od subjektu, ktorý v danom type operácie je (doklad doručený PPA pri žiadosti o platbu)
- vstúpiť do operácie s minimálnym počtom 10 DJ
  - administratívna kontrola: PPA prostredníctvom IACS (stav zvierat v CEHZ)
- prijímateľ podpory zvieratám zabezpečí nad rámec požiadaviek ustanovujúcich minimálne normy na ochranu ošípaných (nariadenie vlády SR č. 735/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov) navýšenie ustajňovacej plochy minimálne o 10%.
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie o plnení príslušných rozmerov (doklad doručený PPA pri žiadosti o platbu)
  - kontrola na mieste: fyzické overenie

8.2.12.3.2.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a určenie vnútroštátnych požiadaviek a požiadaviek Únie zodpovedajúcich povinným normám stanoveným podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013

Baseline

Národná legislatíva:

Baseline operácie tvorí národná legislatíva (Nariadenie vlády SR č. 735/2002 Z. z), ktorá stanovuje štandardné rozmery koterca. Nadštandard predstavuje navýšenie priestoru v koterci minimálne o 10% nad rámec požiadaviek uvedených v nariadení vlády. Predmetné štandardné a nadštandardné rozmery koterca sú uvedené v opise operácie.

Krížové plnenie: nestanovuje

Opis metodiky a agronomických/zootechnických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 33 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov

Výška podpory je vypočítaná na základe zníženia počtu výkrmových ošípaných na plochu tak, aby plocha pripadajúca na 1 výkrmovú ošípanú bola o 10 % vyššia ako štandard a tým spojená menšia produkcia prírastku na danej ploche.

Vyhlásenie o potvrdení presnosti a primeranosti výpočtov podľa článku 62 nariadenia Európskeho

parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EFPRV tvorí prílohu opatrenia.

Metodika výpočtu platby je založená na stanovení straty príjmu a dodatočných nákladov, vyplývajúcich z plnenia príslušnej operácie. Pre účely zabezpečenia primeranosti a presnosti príslušných výpočtov tak, aby boli stanovené vopred na základe spravodlivého, nestranného a overiteľného výpočtu bola realizovaná štúdia v rámci ktorej boli pre konkrétne operácie vypracované samostatné časti odbornou, nezávislou inštitúciou Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre.

8.2.12.3.3. Zlepšenie životných podmienok prasníc a prasiatok po narodení

Podopatrenie:

- 14. – Platba na dobré životné podmienky zvierat

8.2.12.3.3.1. Opis typu operácie

Cieľom operácie je zlepšiť životné podmienky prasníc zväčšením plochy minimálne o 10 % oproti štandardu a zabezpečiť zvýšenú starostlivosť o zdravie prasníc a prasiatka po narodení. Očakávané prínosy z realizácie tejto operácie budú v zlepšení pohody a zdravotného stavu prasníc a ciciakov a znížení úhynu a stresu prasiatok pri odstave.

Zväčšenie plochy koterca minimálne o 10 % oproti štandardu pri chove prasníc (nariadenie vlády SR č. 735/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany ošípaných, v ktorej sú implementované normy smernice Rady č. 120/2008 stanovuje rozmery plôch 2,475 m² s počtom prasníc v koterci do 5 ks, 2,25 m² s počtom prasníc v koterci 6-40 ks a 2,05 m² s počtom prasníc v koterci nad 40 ks) je žiaduce z hľadiska zlepšenia kŕmenia a napájania a tiež z pohľadu zlepšenia hierarchických vzťahov v stáde. Zamedzí sa tým tiež agresívnym prejavom prasníc voči sebe navzájom, ale aj voči ošetrovateľskému personálu. Taktiež sa zníži riziko poranenia prasníc. Pri väčšej chovnej ploche dochádza k výraznejším prejavom ruje, zlepšením reflexu nehybnosti prasníc, ako aj možnosti rýchlejšej inseminácie (intenzívnejšie sťahy maternice umožňujú skrátenie pripúšťania).

Vážnym prelomom v živote ošípaných je odstav. Pre prasiatka vytvára až štvornásobnú záťaž, pretože strácajú matku, úplne prechádzajú na pevnú potravu, prichádzajú do nového prostredia a stretávajú sa s cudzími prasiatkami. Z uvedeného dôvodu je lepšie robiť odstav pri starších prasiatkach s vyššou živou hmotnosťou, aby odstav ľahšie prekonali. Predĺženie doby od narodenia po odstav minimálne na 30 dní je predĺženie o dva dni oproti dobe stanovenej v nariadení vlády č. 735/2002 Z. z..

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podporených prasníc: 15 150 DJ

Príjemca podpory je povinný plniť nasledovné záväzky:

Záväzky:

- zabezpečiť pre prasnice ustajnené v skupinovom koterci pre 5 ks a menej plochu 2,72 m²/ks, pre prasnice ustajnené v skupinovom koterci pre 6 - 40 ks plochu 2,48 m²/ks a pre prasnice ustajnené v skupinovom koterci 41 a viac ks plochu 2,26 m²/ks.

Počet prasníc v skupine

Do 5 ks

Štandardná plocha.....2,48 m²

Zvýšená o 10 %.....2,72 m²

6-40 ks

Štandardná plocha..... 2,25 m2

Zvýšená o 10 %..... 2,48 m2

Nad 40 ks

Štandardná plocha..... 2,05 m2

Zvýšená o 10 %..... 2,26 m2

- zabezpečiť odstav ciciakov v priemere 30 dní a viac za turnus od narodenia.

8.2.12.3.3.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na DJ.

8.2.12.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- nariadenie vlády SR č. 735/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany ošípaných.
- zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti,
- nariadenie vlády SR č. 365/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 368/2007 Z. z.,
- nariadenie vlády SR č. 342/2014, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.12.3.3.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe spĺňajúce definíciu aktívneho farmára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.12.3.3.5. Oprávnené náklady

Platba kompenzuje dopad na ušlý príjem zo zväčšenia plochy pre odchov prasnice a na produkcii odstavčiat.

8.2.12.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- chovať minimálny počet 10 prasníc (5 DJ)
- mať prasnice vedené v Centrálnej evidencii hospodárskych zvierat (register chovu)

8.2.12.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Princíp výberu subjektov bude zameraný na podporu subjektov od najvyššieho počtu DJ po najnižší. Pri výbere žiadostí bude ďalej zohľadnený podiel počtu prasníc s dosiahnutou ustajňovacou plochou z celkového počtu prasníc v podniku v zostupnom poradí.

8.2.12.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 150 €/DJ/rok.

Výška podpory predstavuje 88,2 % vypočítanej platby.

8.2.12.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.12.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- V programovom období 2007-2013 bol v rámci implementácie opatrenia 215 problém s nesplnením počtu veľkých dobytčích jednotiek v rámci záväzkov, ktoré sa žiadateľ zaviazal dodržiavať po dobu piatich rokov.
- Odstúpenie od zmlúv.
- Nedodržanie podmienok zo strany žiadateľa.

8.2.12.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Problém s nedodržiavaním počtu DJ by mal byť vyriešený resp. zmiernený prijímaním záväzkov na obdobie jedného roka, ako aj upozorňovaním žiadateľov zo strany PPA na potrebu dodržiavania počtu DJ,
- K zamedzeniu problému s odstúpením od zmlúv by malo prispieť najmä poskytnutie väčšej flexibility umožnením jednoročných záväzkov.
- Informačné aktivity pre príjemcov o podmienkach opatrenia.

8.2.12.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť

- chovať minimálny počet 10 prasníc (5 DJ)
- administratívna kontrola: PPA prostredníctvom IACS (stav zvierat v CEHZ)
- zabezpečiť odstav ciciakov v priemere 30 dní a viac za turnus od narodenia
- administratívna kontrola: čestné prehlásenie o plnení podmienky (doklad doručený PPA pri žiadosti o platbu)
- kontrola na mieste: fyzické overenie
- zabezpečiť pre prasnice ustajnené v skupinovom koterci pre 5 ks a menej plochu 2,72 m²/ks, pre prasnice ustajnené v skupinovom koterci pre 6 - 40 ks plochu 2,48 m²/ks, pre prasnice ustajnené v skupinovom koterci 41 a viac ks plochu 2,26 m²/ks
- administratívna kontrola: čestné prehlásenie o plnení podmienky (doklad doručený PPA pri žiadosti o platbu)
- kontrola na mieste: fyzické overenie

8.2.12.3.3.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a určenie vnútroštátnych požiadaviek a požiadaviek Únie zodpovedajúcich povinným normám stanoveným podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013

Baseline

Národná legislatíva:

§ 3 Nariadenia vlády č. 735/2002 stanovuje štandardné rozmery plochy. Rozmery plôch sú uvedené v opise operácie.

Nariadenie vlády č. 735/2002, príloha č. 3: ciciaky sa nesmú odstavovať pred dovŕšením veku 28 dní okrem prípadu, ak by neskoršie odstavenie malo nepriaznivý účinok na blaho alebo zdravie matky alebo ciciaka

Križové plnenie:

GAEC - nestanovuje

PH - 12) Odstavovať ciciaky po dovŕšení veku 28 dní okrem situácie, ak by neskoršie odstavenie malo nepriaznivý účinok na blaho alebo zdravie matky alebo ciciaka, alebo pri odstavovaní o sedem dní skôr premiestniť ich do špecializovaného ustajnenia spĺňajúceho podmienky

Opis metodiky a agronomických/zootechnických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 33 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov

Výpočet platby sa realizoval na základe zníženia počtu prasníc v koterci tak, aby plocha pripadajúca na 1 prasnicu bola minimálne o 10 % vyššia ako štandard, čo spôsobuje nižší počet odchovaných odstavčiat na ustajňovacie miesto a na základe zvýšenia priemerného odstavu odstavčiat na 30 dní, pričom bol zohľadnený ušlý príjem zo zníženia počtu oprasení a nižšieho počtu odchovaných odstavčiat na prasnicu za rok.

Vyhlásenie o potvrdení presnosti a primeranosti výpočtov podľa článku 62 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EFPRV tvorí prílohu opatrenia.

Metodika výpočtu platby je založená na stanovení straty príjmu a dodatočných nákladov, vyplývajúcich z plnenia príslušnej operácie. Pre účely zabezpečenia primeranosti a presnosti príslušných výpočtov tak, aby boli stanovené vopred na základe spravodlivého, nestranného a overiteľného výpočtu bola realizovaná štúdia v rámci ktorej boli pre konkrétne operácie vypracované samostatné časti odbornou nezávislou inštitúciou Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre.

8.2.12.3.4. Zlepšenie životných podmienok v chove hydiny

Podopatrenie:

- 14. – Platba na dobré životné podmienky zvierat

8.2.12.3.4.1. Opis typu operácie

Od začiatku intenzívneho výkrmu kurčiat na mäso sú vysoké požiadavky na maximálny rast, nízku spotrebu krmiva a dobrú jatočnú výťažnosť, pričom tieto parametre by mal brojler dosiahnuť vo veľmi rozdielnych podmienkach prostredia a situácii na trhu. Preto je v chove výkrmových kurčiat snaha minimalizovať dĺžku výkrmu pod fyziologicky únosnú úroveň, zvyšovať zaťaženie podlahovej plochy, zvyšovať počet turnusov pri skracovaní doby asanácie prostredia medzi dvomi turnusmi, a tak zvyšovať ekonomickú efektívnosť chovu. To sa negatívne odráža na chovateľských podmienkach chovu výkrmových kurčiat, na vzniku etopatií, porúch tvorby a kvality svaloviny a zhoršením zdravotného stavu kurčiat.

Cieľom je zlepšiť životné podmienky v chove kurčiat na mäso znížením zaťaženia ustajňovacej plochy, znížením počtu produkčných cyklov a zabezpečením minimálne 38 dňovej doby výkrmu kurčiat. Účelom je kompenzovať chovateľom výkrmových kurčiat na mäso straty súvisiace so zavedením opatrení a chovateľských postupov, ktoré sú nad rámec príslušnej národnej legislatívy a v súlade s akceptovaním medzinárodných zásad týkajúcich sa životných podmienok a pohody výkrmových kurčiat na mäso. Týmto sa zabezpečí trvalo lepšia pohoda chovaných kurčiat.

Stanovená dĺžka výkrmu v jednom turnuse je minimálne 38 dní, čo v porovnaní s priemernou štandardnou dĺžkou výkrmu 35 dní predstavuje predĺženie výkrmu minimálne o tri dni. Tým sa upraví regulácia výživy kurčiat tak, aby sa umožnil rovnomerný rast kostry a svalstva. V opačnom prípade dochádza poškodzovaniu behákov, sklznutiu pätovej šľachy, posedávaním kurčiat na podlahe a zvýšením výskytu prsných otlakov. Ďalším prínosom pre chované kurčatá je zníženie zaťaženia podlahovej plochy z 39kg/m² na max. 30 kg/m² a tým zvýšenie životného priestoru. Predĺženie obdobia asanácie prostredia a prípravy na nový turnus na 14 dní umožňuje zlepšenie zoohygieny a zlepšuje životné podmienky naskladňovaných jednodňových kurčiat.

Rozsah podpory

Predpokladaný rozsah podporených chovných kurčiat je 32 370 DJ.

Záväzky

- zaťaženie podlahovej plochy môže predstavovať max. 30,0 kg/m² pri hlbokaj podstielke (zníženie o 23% oproti minimálnemu štandardu, t. j. 39 kg/m² plochy stanovenom v nariadení vlády SR č. 275/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa)); toto zaťaženie je žiadateľ povinný dodržiavať počas celého záväzku;
- zabezpečiť aby doba čistenia, dezinfekcie a prípravy haly na nový turnus nebola kratšia ako 14 dní a počet turnusov nesmie prekročiť 6 opakovaní za kalendárny rok.

Dodatočné záväzky

- dĺžka výkrmu nesmie byť kratšia ako 38 dní/1 turnus, pričom prvým výkrmovým dňom je deň naskladnenia. Do výkrmových dní sa neráta deň vyskladnenia.

8.2.12.3.4.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na DJ.

8.2.12.3.4.3. Odkazy na iné právne predpisy

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- zákon č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti,
- nariadenie vlády SR č. 275/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa;
- nariadenie vlády SR č. 365/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 368/2007 Z. z.,
- nariadenie vlády SR č. 342/2014 Z.z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

8.2.12.3.4.4. Priímatelia

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe spĺňajúce definíciu aktívneho farmára podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 342/2014.

8.2.12.3.4.5. Oprávnené náklady

Platba kompenzuje ušlý príjem zo straty na produkcii v dôsledku zo zníženia zaťaženia plochy o 23% a predĺženia výkrmu.

8.2.12.3.4.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do operácie s minimálnym počtom 30 DJ
- mať zvieratá vedené v Centrálnej evidencii hospodárskych zvierat (register chovu);

8.2.12.3.4.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Princíp výberu subjektov bude zameraný na podporu subjektov od najvyššieho počtu DJ po najnižší. Pri výbere žiadostí

bude ďalej zohľadnený podiel počtu výkrmových kurčiat s dosiahnutým zaťažením z celkového počtu výkrmových kurčiat v podniku v zostupnom poradí.

8.2.12.3.4.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 75 €/DJ/rok.

Výška podpory predstavuje 62,8% z vypočítanej platby.

8.2.12.3.4.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.12.3.4.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- V programovom období 2007-2013 bol v rámci implementácie opatrenia 215 problém s nesplnením počtu veľkých dobytčích jednotiek v rámci záväzkov, ktoré sa žiadateľ zaviazal dodržiavať po dobu piatich rokov.
- Odstúpenie od zmlúv.
- Nedodržanie podmienok zo strany žiadateľa.

8.2.12.3.4.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- Problém s nedodržiavaním počtu DJ by mal byť vyriešený resp. zmiernený prijímaním záväzkov na obdobie jedného roka, ako aj upozorňovaním žiadateľov zo strany PPA na potrebu dodržiavania počtu DJ.
- K zamedzeniu problému s odstúpením od zmlúv by malo prispieť najmä poskytnutie väčšej flexibility umožnením jednoročných záväzkov.
- Informačné aktivity pre príjemcov o podmienkach opatrenia

8.2.12.3.4.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť

- vstúpiť do operácie s minimálnym počtom 30 DJ
- administratívna kontrola: PPA prostredníctvom IACS (stav zvierat v CEHZ)
- zaťaženie podlahovej plochy môže predstavovať max. 30,0 kg/m² pri hlbokoj podstielke (zníženie o 23 % oproti minimálnemu štandardu, t. j. 39 kg/m²)
- administratívna kontrola: čestné prehlásenie o plnení podmienky (doklad doručený PPA pri žiadosti o platbu)
- kontrola na mieste: overenie stavu

- zabezpečiť aby doba čistenia, dezinfekcie a prípravy haly na nový turnus nebola kratšia ako 14 dní a počet turnusov nesmie prekročiť 6 opakovaní za kalendárny rok
- administratívna kontrola: kontrola počtu zvierat a počtu turnusov s nahlásením dňa vyskladnenia a naskladnenia (nahlásenie - doklad doručený PPA za každý turnus)
- kontrola na mieste: fyzické overenie stavu a záznamov
- dĺžka výkrmu nesmie byť kratšia ako 38 dní/1 turnus, pričom prvým výkrmovým dňom je deň naskladnenia. Do výkrmových dní sa neráta deň vyskladnenia
- administratívna kontrola: kontrola počtu zvierat a počtu turnusov (nahlásenie - doklad doručený PPA za každý turnus)
- kontrola na mieste: fyzické overenie stavu a záznamov

8.2.12.3.4.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a určenie vnútroštátnych požiadaviek a požiadaviek Únie zodpovedajúcich povinným normám stanoveným podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013

Baseline

Národná legislatíva:

Nariadenie vlády SR č. 275/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne pravidlá na ochranu kurčiat chovaných na produkciu mäsa - § 3, ods. 3 povoľuje hustotu zástavu 39 kg/m²

Nariadenie vlády SR č. 275/2010 Z. z.- po konečnom vyskladnení a pred naskladnením nového krdľa hydiny do danej chovnej budovy sa časti budov, vybavení alebo nástrojov prichádzajúcich do styku s kurčatami dôkladne očistia a vydezinfikujú. Po konečnom vyskladnení chovnej budovy sa podstielka odstráni a poskytne sa čistá podstielka.

Krížové plnenie:

GAEC - nestanovuje

PH - nestanovuje

Opis metodiky a agronomických/zootechnických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 33 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov

Výška podpory je vypočítaná ako kompenzácia strát zmenou produkcie v dôsledku zníženia produkcie z 1 m² podlahovej plochy z 39 kg/m² na 30 kg/m² a predĺžení výkrmu o 3 dni z 35 na 38 dní, čo má za následok zníženie počtu turnusov zo 7 na 6.

Vyhlásenie o potvrdení presnosti a primeranosti výpočtov podľa článku 62 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EFPRV tvorí prílohu opatrenia.

Metodika výpočtu platby je založená na stanovení straty príjmu a dodatočných nákladov, vyplývajúcich z plnenia príslušnej operácie. Pre účely zabezpečenia primeranosti a presnosti príslušných výpočtov tak, aby boli stanovené vopred na základe spravodlivého, nestranného a overiteľného výpočtu bola realizovaná štúdia v rámci ktorej boli pre konkrétne operácie vypracované samostatné časti odbornou, nezávislou inštitúciou Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre.

Prepočítavací koeficient výkrmových kurčiat chovaných na mäso je 0,0046. Koeficient vychádza z priemernej živej jatočnej hmotnosti kurčiat 2,3 kg, čo pri jednej DJ 500 kg predstavuje $2,3/500=0,0046$.

8.2.12.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.12.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Riziká pri implementácii opatrenia sú uvedené v rámci každej operácie.

8.2.12.4.2. Zmierňujúce opatrenia

Riziká pri implementácii opatrenia sú uvedené v rámci každej operácie.

8.2.12.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Všetky podmienky opatrenia boli nastavené tak aby boli jasné, jednoznačné a kontrolovateľné. Riadiaci orgán programu a PPA vykonali ex-ante posúdenie overiteľnosti a kontrolovateľnosti podmienok opatrenia. Výsledkom je, že všetky podmienky opatrenia a jeho operácií budú podliehať 100% administratívnej kontrole a v relevantných prípadoch bude ich plnenie overené kontrolou na mieste.

Správnou implementáciou opatrenia a dodržiavaním stanovených podmienok sa podstatne zamedzí vzniku rizík a miery chybovosti v rámci opatrenia.

8.2.12.5. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Vymedzenie a určenie vnútroštátnych požiadaviek a požiadaviek Únie zodpovedajúcich povinným normám stanoveným podľa hlavy VI kapitoly I nariadenia (EÚ) č. 1306/2013

Definované v rámci každej operácie.

Opis metodiky a agronomických/zootechnických predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 33 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov

Opis metodiky je uvedený v rámci každej operácie.

8.2.12.6. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Operácia Zlepšenie starostlivosti o dojnice je kombinovateľná s operáciou Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat v rámci Agroenvironmentálno-klimatického opatrenia.

8.2.13. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)

8.2.13.1. Právny základ

Článok 34 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

8.2.13.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Cieľom opatrenia je poskytnutie podpory verejným alebo súkromným obhospodarovateľom lesov alebo iným subjektom súkromného práva a verejným subjektom a ich združeniam, za vykonávanie lesnícko-environmentálnych a klimatických záväzkov. Poskytnuté platby presahujú príslušné povinné požiadavky stanovené zákonom o lesoch a zákonom o ochrane prírody a krajiny SR.

SR sa lesnatosťou svojho územia (41,1%) zaraďuje na popredné priečky v rámci krajín EU a patrí ku krajinám s dlhodobou lesníckou tradíciou, so stanovenými zákonnými pravidlami ich manažovania. V súčasnosti je obhospodarovanie lesov riadené zákonom č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, ktorého hlavným účelom je:

- a. zachovanie, zveľaďovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahraditeľných funkcií,
- b. zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch,
- c. zosúladenie záujmov spoločnosti a vlastníkov lesov,
- d. vytvorenie ekonomických podmienok na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch.

V jednotlivých jednotkách priestorového rozdelenia lesa sa hospodári na základe schváleného programu starostlivosti o lesy (PSL). PSL vychádza z modelov hospodárenia ktoré sú schvaľované príslušnou inštitúciou, v ktorých sú rámcovo dané základné rozhodnutia (najmä rubná doba, obnovná doba, hospodársky spôsob) a ciele hospodárenia (cieľové drevinové zloženie, cieľová výstavba a cieľová produkcia). V územiach Natura 2000 (CHVÚ) sú do programov starostlivosti o lesy zakomponované podmienky manažovania týchto lokalít. Takmer všetky lesy SR (okrem plantážnych lesov) patria do území s vysokou prírodnou hodnotou (HNV príslušných kategórií lesov SR je podrobne popísaná v samostatnej prílohe programu).

Okrem zákonných podmienok obhospodarovania lesov sa v posledných rokoch aplikujú i nadštandardné certifikované formy manažovania lesov.

Vysoká diverzita lesov SR je preukázateľná tým, že z 31 typov lesných biotopov vyskytujúcich sa na Slovensku je až 24 európsky významných. Do sústavy Natura 2000 je začlenená takmer polovica rozlohy lesov Slovenska.

Obhospodarovanie lesov SR nekopíruje vlastnícku štruktúru, pretože štátne lesy obhospodarujú takmer 55 % a súkromné a verejné len 45% z rozlohy lesov.

Na základe vypracovaných analýz, konzultácií s príslušnými partnermi boli do opatrenia M15 zaradené nasledovné operácie:

- Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v územiach európskeho významu
- Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v chránených vtáčích územiach

Prostredníctvom opatrenia Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov sa budú riešiť nasledovné identifikované potreby:

- Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochrannej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách
- Eliminácia dopadov a adaptácia pôdohospodárstva na zmeny klímy

Dĺžka záväzku

Žiadateľ sa zaväzuje plniť podmienky podpory po dobu 5 rokov od vstupu do opatrenia s možnosťou ďalšieho predĺženia.

Rozsah podpory

V rámci opatrenia sa predpokladá podporiť 24 000 ha lesných pozemkov v členení:

- 10 000 ha v územiach európskeho významu nachádzajúcich sa vo 4.a 3. stupni územnej ochrany
- 14 000 ha v chránených vtáčích územiach pre vybrané druhy vtákov.

Prekryv území ÚEV a CHVÚ

Pri prekryve CHVÚ a ÚEV sa uplatňujú záväzky a podpora operácie 15.1 Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v chránených vtáčích územiach (t.j. vyššia platba).

Príspevok k fokusovým oblastiam

4A – Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane lokalít sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými a inými špecifickými obmedzeniami a poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a stavu krajinných oblastí Európy.

Cielené manažovanie chránených lesných oblastí s nadštandardnými postupmi zabezpečuje zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity hlavne v územiach Natura 2000 a tým aj v oblastiach s vysokou prírodnou hodnotou.

4B - Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov.

Opatrenie prispeje k dosiahnutiu cieľov fokusovej oblasti najmä zákazom používania prípravkov na ochranu rastlín.

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania.

Stanovené podmienky pre šetrné formy hospodárenia v lesných ekosystémoch vedú k zmierňovaniu erózneho tlaku s následnou zvýšenou činnosťou vodozádržnej a protieróznej funkcie lesnej pôdy. Aktivity na zníženie poškodzovania lesných pôd majú dôsledok v znížení tlaku na znečistenie vodných zdrojov.

Opatrenie sekundárne prispieva k fokusovej oblasti 5E Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve.

Príspevok k prierezovým cieľom

- životné prostredie,
- zmierňovanie zmeny klímy a prispôsobovanie sa tejto zmene.

Opatrenie zásadným spôsobom prispieva k ochrane životného prostredia prostredníctvom realizácie stanovených postupov manažovania lesných území. Uvedené postupy sú zamerané na ochranu a zvýšenie biodiverzity, zachovanie cenných lesných ekosystémov, zlepšenie ich potenciálu pre posilnenie ochranného významu lesov s ohľadom na eróziu pôdy, udržiavanie vodných zdrojov a prírodné riziká. Ochrana a nadštandardné manažovanie a udržiavanie lesných porastov, ktoré majú dominantný podiel na sekvestracii oxidu uhličitého, je významným prínosom pre zmierňovanie zmeny klímy.

Synergický efekt

V rámci opatrení zameraných na podporu prenosu znalostí a informácií (opatrenie 1) budú vzdelávacie aktivity zamerané na oblasť posilnenia biodiverzity, preventívnych, ochranných a environmentálnych opatrení v rámci lesného hospodárstva. Opatrenia poradenstvo (opatrenie 2) a spolupráca (opatrenie 16) budú zamerané aj na lesné hospodárstvo, jeho trvalo udržateľný rozvoj a životaschopnosť a chránené územia vyhlásené podľa smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES. Chránené územia nachádzajúce sa v sústave Natura 2000 budú podporené aj prostredníctvom opatrenia 8 investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov, čo v spolupráci s opatrením 15 prispeje k vyššej environmentálnej hodnote lesných biotopov a hniezdnych možností vtákov žijúcich v lesných porastoch.

8.2.13.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.13.3.1. 15.1 Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v chránených vtáčích územiach

Podopatrenie:

- 15.1. – Platba na lesnícko-environmentálne a klimatické záväzky

8.2.13.3.1.1. Opis typu operácie

V rámci lesných oblastí SR sú dominantne chránené nasledovné druhy vtákov:

Dravce a sovy: včelár lesný, haja tmavá, haja červená, orliak morský, hadiar krátkoprstý, orol krikl'avý, orol kráľovský, orol skalný, sokol rároh, sokol sťahovavý, výr skalný, kuvik vrabčí, sova dlhochvostá, kuvik kapcavý

Brodivce: bocian čierny

Dutinové hniezdiče: žlna sivá, d'atel' čierny, d'atel' prostredný, d'atel' bielochrbtý, d'atel' trojprstý, muchárik červenohrdlý, muchárik bielokrký

Lesné kury: tetrov hlucháň, tetrov hól'niak

Lesnícko-environmentálna podpora v chránených vtáčích územiach má za cieľ pri napĺňaní cieľov stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020, ochranu vybraných druhov vtákov, ktoré sú ohrozené. Navrhované činnosti, ktorých realizácia je potrebná k dosiahnutiu stanovených cieľov, idú nad rámec príslušných povinných požiadaviek upravujúcich hospodárenie v lesoch.

Podpora osobitných metód manažmentu lesníckych činností je smerovaná do území Natura 2000 (chránené vtáacie územia) s cieľom chrániť ich prírodné prostredie a tým vytvárať predpoklad na ich udržanie.

Predmetom podpory sú lesné pozemky vedené v evidencii lesnej pôdy (lesnícky IS) v chránených vtáčích územiach pre stanovené druhy.

Zoznam oprávnených chránených vtáčích území, ktoré sú cieľovými oblasťami podpory, je obsiahnutý v prílohe programu rozvoja vidieka.

Záväzok

Príjemcovia podpory v rámci operácie Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v chránených vtáčích územiach sú počas trvania záväzku povinný dodržiavať nasledovné podmienky záväzku:

- pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 5 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL. V CHVÚ Bukovské vrchy, CHVÚ Košická kotlina a v CHVÚ Medzibodrožie pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 8 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL. Medzi ponechanými živými jedincami stromov nebudú jedince smreka,
- pri obnove lesných porastov uplatňovať výlučne výberkový alebo účelový hospodársky spôsob, alebo výlučne maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu s výmerou obnovného prvku maximálne do 1,5 ha, so zameraním na zvýšenie odolnosti lesného porastu.
- dosiahnuť pred dorubom prirodzenú obnovu drevín na minimálne 60 % obnovovanej plochy s výnimkou plôch vzniknutých náhodnými škodlivými činiteľmi,
- ponechať časť pionierskych drevín na dožitie a neodstraňovať ich v rámci výchovných zásahov pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 10 %,
- na lesných pozemkoch, ktoré sú predmetom podpory, vylúčiť používanie prípravkov na ochranu rastlín
- pri ťažbe používať biologicky odbúrateľný olej na mazanie reťazovej časti ťažbového stroja alebo motorovej pily,
- pri približovaní dreva využívať sortimentovú metódu.
- na hniezdnych lokalitách ohrozených druhov vtákov vylúčiť (spravidla 5 mesiacov v rozmedzí od 16.2. do 31.8. podľa jednotlivého druhu) lesohospodársku činnosť (najmä ťažbu dreva, dopravu dreva a pohyb mechanizmov). Za lokalitu je považované príslušné JPRL, v ktorom je Štátnou ochranou prírody SR evidovaný výskyt predmetného vtáčieho druhu.

(uvedené aktivity vykoná žiadateľ minimálne raz počas obdobia trvania záväzku)

8.2.13.3.1.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár lesného pozemku pokrytého lesným porastom nachádzajúceho sa v stanovenom chránenom vtáčom území.

8.2.13.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

8.2.13.3.1.4. Priímatelia

Súkromný alebo verejný obhospodarovateľ lesa alebo združenie súkromných alebo verejných obhospodarovateľov lesa s právnou subjektivitou.

8.2.13.3.1.5. Oprávnené náklady

Kompenzačné platby sa vzťahujú iba na záväzky, ktoré prekračujú príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnym zákonom o lesnom hospodárstve alebo inými príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi.

8.2.13.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha lesného porastu v stanovenom chránenom vtáčom území.
- mať schválený Program starostlivosti o lesy (lesný hospodársky plán).

8.2.13.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Uprednostnené budú subjekty podľa nasledovných podmienok:

1. súbeh plôch chráneného vtáčieho územia a územia európskeho významu (ak realizuje podmienky pre operáciu CHVU),
2. plocha lesného pozemku s väčším počtom chránených druhov vtákov v zostupnej tendencii (doklad poskytuje ŠOP SR),
3. plocha lesného pozemku v záväzku ochrany v zostupnej tendencii.

8.2.13.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 42,45 €/ha lesného porastu (CHVÚ).

Výška podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

8.2.13.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.13.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Vzhľadom na zameranie opatrenia a stanovené podmienky záväzkov sú možné nasledovné riziká:

zo strany beneficentov

- kalamitné situácie a povinnosť beneficentov (v zmysle zákonov SR) realizovať prioritne opatrenia na riešenie týchto stavov pred stanovenými záväzkami,
- naddeklarácie výmer jednotlivých plošných záväzkov,
- nesprávna aplikácia stanovených záväzkov a ich vykazovanie.

zo strany príslušných inštitúcií

- nedostatočná koordinácia postupov ŠOP SR, PPA, NLC (presné určenie a evidencia plôch a hraníc jednotlivých JPRL s výkytom vtáčej lokality)
- neposkytnutie potrebných podkladov od ŠOP SR.

8.2.13.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Opatrenia na zlepšenie implementácie operácie a zníženie miery rizika vyplývajúce zo skúseností z programového obdobia 2017-2013 a zahŕňajú najmä:

- každoročne informovať žiadateľov o podmienkach podpory, o podmienkach oprávnenosti na podporu ako aj o základných podmienkach, ktoré tvoria baseline pre vstup do opatrenia formou informačných aktivít pre lepšie pochopenie pravidiel operácie,
- podrobnejšie a zrozumiteľnejšie vypracovanie metodík pre aplikáciu operácie,
- zlepšenie systému pre zabezpečenie administratívnych kontrol (100% kontrola).
- lepšiu spoluprácu medzi inštitúciami SR (MPRV SR, MŽP SR, PPA, ŠOP SR)

Taktiež sankčný systém pre LEKS bude definovaný podrobnejšie, jednoznačnejšie, aby sa predišlo riziku zvýšenej chybovosti.

8.2.13.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Navrhovaná operácia bola implementovaná aj v programovom období 2007 – 2013 s nie celkom efektívnym výsledkom.

Zjednodušením podmienok a prehľadnosti záväzkov pre implementáciu a čerpania prostriedkov, lepším procesom komplexného informovania oprávnených subjektov a koordinovanej spolupráce zainteresovaných zložiek by malo viesť k vyššej zapojenosti subjektov a tým aj k výraznejšej podpore plôch lesných pozemkov v záväzku.

Ex-ante posúdenie overiteľnosti a kontrolovateľnosti podmienok podopatrenia bolo vypracované

v spolupráci riadiaceho orgánu programu a Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha lesného pozemku vo 4 . a/ alebo v 3.stupni ochrany
  - administratívna kontrola: prostredníctvom IS o lesoch
- mať schválený Program starostlivosti o lesy (lesný hospodársky plán)
  - administratívna kontrola: predložením dokladu o jeho schválení príslušnou zložkou

Podmienky záväzku:

- pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 5 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL. V CHVÚ Bukovské vrchy, CHVÚ Košická kotlina a v CHVÚ Medzibodrozie pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 8 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL. Medzi ponechanými živými jedincami stromov nebudú jedince smreka.
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: kontrola ponechania stromov
- pri obnove lesných porastov uplatňovať výlučne výberkový alebo účelový hospodársky spôsob, alebo výlučne maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu s výmerou obnovného prvku maximálne do 1,5 ha , so zameraním na zvýšenie odolnosti lesného porastu (obnova v zmysle prírody blízkeho hospodárenia)
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: kontrola relizačných dokladov a fyzická kontrola na mieste
- dosiahnuť pred dorubom prirodzenú obnovu drevín na minimálne 60 % obnovovanej plochy s výnimkou plôch vzniknutých náhodnými škodlivými činiteľmi
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: kontrola relizačných dokladov a fyzická kontrola na mieste
- ponechať časť pionierskych drevín na dožitie a neodstraňovať ich v rámci výchovných zásahov pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 10 %.
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: fyzická kontrola na mieste
- na lesných pozemkoch, ktoré sú predmetom podpory, vylúčiť používanie prípravkov na ochranu

rastlín

- administratívna kontrola: čestné prehlásenie

- kontrola na mieste: kontrola relizačných dokladov a fyzická kontrola na mieste

- pri ťažbe používať biologicky odbúrateľný olej na mazanie reťazovej časti ťažbového stroja alebo motorovej pily

- administratívna kontrola: čestné prehlásenie

- kontrola na mieste: kontrola relizačných dokladov a fyzická kontrola na mieste

- pri približovaní dreva využívať sortimentovú metódu

- administratívna kontrola: čestné prehlásenie

- kontrola na mieste: fyzická kontrola na mieste

- na hniezdných lokalitách ohrozených druhov vtákov vylúčiť (spravidla 5 mesiacov v rozmedzí od 16.2. do 31.8. podľa jednotlivého druhu) lesohospodársku činnosť (najmä ťažbu dreva, dopravu dreva a pohyb mechanizmov). Za lokalitu je považované príslušné JPRL, v ktorom je Štátnou ochranou prírody SR evidovaný výskyt predmetného vtáčieho druhu.

- administratívna kontrola: doklad ŠOP o výskyte druhu vtáka, čestné prehlásenie o plnení požiadavky

- kontrola na mieste: fyzická kontrola na mieste o nerealizovaní stanovených činností

8.2.13.3.1.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

Všetky subjekty musia mať vypracovaný a schválený Program starostlivosti o lesy (lesný hospodársky plán)

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

Neuplatňuje sa

Určenie príslušných povinných požiadaviek stanovených vnútroštátnym zákonom o lesnom hospodárstve alebo inými príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi

Podmienky podpory	Baseline		Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Zákon o lesoch	Povinné požiadavky národnej legislatívy (zákon o ochrane prírody a krajiny + iné právne predpisy)	
<p>Pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 5 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL.</p> <p>V CHVÚ Bukovské vrchy, CHVÚ Košická kotlina a v CHVÚ Medzibodrožie pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 8 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL.</p>	<p>nestanovuje</p>	<p>V nasledovných CHVU je vyhláškami MŽP SR stanovená podmienka ponechania 3 ks živých stromov:</p> <p>CHVU Bukovské vrchy, CHVU Košická kotlina, CHVU Medzibodrožie</p>	<p>Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z dôvodu ponechania stromov)</p>
<p>Pri obnove lesných porastov uplatňovať výlučne výberkový alebo účelový hospodársky spôsob, alebo výlučne maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu s výmerou obnovného prvku maximálne do 1,5 ha, so zameraním na zvýšenie odolnosti lesného porastu (obnova v zmysle prírody blízkeho hospodárenia),</p>	<p>Pri použití maloplošnej formy hospodárskeho spôsobu nesmie byť plocha jedného obnovného rubu väčšia ako tri hektáre a jeho šírka nesmie presiahnuť dvojnásobok priemernej výšky obnovovaného lesného porastu.</p> <p>Na zachovanie priaznivého stavu chráneného územia, priaznivého stavu rastlinného alebo živočíšneho druhu a priaznivého stavu biotopu sa pri uplatňovaní hospodárskych spôsobov môže použiť osobitný režim hospodárenia.</p>	<p>nestanovuje</p>	<p>Dodatočné náklady (zvýšené pracovné a materiálové náklady)</p>

M15_LEKS - baseline1

Dosiahnuť pred dorubom prirodzenú obnovu drevín na minimálne 60 % obnovovanej plochy s výnimkou plôch vzniknutých náhodnými škodlivými činiteľmi	Prirodzená obnova, pri ktorej vzniká lesný porast zo semena alebo výmladkov stromov. Obhospodarovateľ lesa obnovuje lesné porasty sústavne a včas stanovištne vhodnými lesnými drevinami s uprednostňovaním prirodzenej obnovy	nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené pracovné a materiálové náklady)
Ponech ať časť pionierskych drevín na dožitie a neodstraňovať ich v rámci výchovných zásahov pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 10 %.	nestanovuje	nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z dôvodu ponechania stromov)
Na lesných pozemkoch, ktoré sú predmetom podpory, vylúčiť používanie prípravkov na ochranu rastlín	nestanovuje	Zákaz alebo povolenie na aplikáciu chemických látok. Zákon o ochrane prírody a krajiny: ÚEV v štvrtom stupni ochrany - zákaz aplikovať chemické látky a hnojivá. ÚEV v treťom stupni ochrany - pre aplikáciu chemických látok potrebný súhlas ochrany prírody.	Nevzniká
Pri ťažbe používať biologicky odbúrateľný olej na mazanie reťazovej časti ťažbového stroja alebo motorovej pily	nestanovuje	nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené materiálové náklady)
Pri približovaní dreva využívať sortimentovú metódu	nestanovuje	nestanovuje	Nevzniká

M15_LEKS - baseline2

<p>na hniezdnych lokalitách ohrozených druhov vtákov vylúčiť (spravidla 5 mesiacov v rozmedzí od 16.2. do 31.8. podľa jednotlivého druhu) lesohospodársku činnosť (najmä ťažbu dreva, dopravu dreva a pohyb mechanizmov). Za lokalitu je považované príslušné JPRL, v ktorom je štátnou ochranou prírody SR evidovaný výskyt predmetného vtáčieho druhu.</p>	<p>nestanovuje</p>	<p>V zmysle legislatívy SR (vyhlášky MŽP SR) je lesohospodárska činnosť v intenciách stanoveného záväzku nerealizovateľná v nasledovných CHVU (pretože to majú zakázané celkovo alebo v častiach územia):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bukovské vrchy • Cerová vrchovina – Porimavie • Horná Orava • Košická kotlina • Kráľová • Malé Karpaty • Ostrovné lúky • Poiplie • Tatry • Tribeč 	<p>V ostatných relevantných CHVÚ a v častiach CHVÚ kde to nie je stanovené legislatívou SR vzniká dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z dôvodu odkladu lesohospodárskej činnosti)</p>
--	--------------------	--	---

M15_LEKS - baseline3

Opis metodiky a predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 34 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania lesných pozemkov (dodržiavanie zákona o lesoch a iných príslušných národných noriem) a pri spôsobe stanovenom pre túto operáciu (podmienka ponechávania stromov pri obnove, maloplošná forma obnovy, prirodzená forma obnovy, neaplikovanie chémie a používanie ekologicky odbúrateľného oleja pri ťažbe, nezasahovať hospodársky v stanovenom termíne do biotopu vtáčej lokality) – ušlý príjem. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady za nerealizované činnosti a zvýšený o dodatočné náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie lesných pôd.

Výšku podpory overila nezávislá inštitúcia: Národné lesnícke centrum Zvolen.

Podrobný popis metodiky a výpočtu platieb je uvedený v samostatnej Prílohe k opatreniu 15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov.

8.2.13.3.2. 15.1 Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v územiach európskeho významu

Podopatrenie:

- 15.1. – Platba na lesnícko-environmentálne a klimatické záväzky

8.2.13.3.2.1. Opis typu operácie

Lesnícko-environmentálna podpora je platba za spôsob osobitného obhospodarovania lesov s cieľom zachovania a zvyšovania biologickej biodiverzity, zachovania pôvodných lesov, zmiernenia zmeny klímy a ochrany vodných zdrojov. Navrhované činnosti, ktorých realizácia je potrebná k dosiahnutiu stanovených cieľov, idú nad rámec príslušných povinných požiadaviek upravujúcich hospodárenie v lesoch.

Podpora osobitných metód manažmentu lesníckych činností je smerovaná hlavne do európskej sústavy chránených území Natura 2000 (primárne zameraná na oblasti území európskeho významu v 3. a 4. stupni ochrany) s cieľom chrániť prírodné prostredie a krajinu, hlavne biodiverzitu a územia s vysokou prírodnou hodnotou.

Predmetom podpory sú lesné pozemky vedené v evidencii lesnej pôdy (lesnícky IS) v územiach európskeho významu vo 4. a 3. stupni územnej ochrany.

Zoznam oprávnených území európskeho významu, ktoré sú cieľovými oblasťami podpory je obsiahnutý v prílohe programu rozvoja vidieka.

Po vypracovaní prvej výročnej správy o pokroku vykonávania PRV SR 2014-2020 sa podľa čerpania operácie prehodnotí zaradenie 2. stupňa ochrany do podpory operácie.

Záväzok

Príjemcovia podpory v rámci operácie Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v územiach európskeho významu sú počas trvania záväzku povinní dodržiavať nasledovné špecifické podmienky záväzku:

- pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 5 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL. Medzi ponechanými živými jedincami stromov nebudú jedince smreka.
- pri obnove lesných porastov uplatňovať výlučne výberkový alebo účelový hospodársky spôsob, alebo výlučne maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu s výmerou obnovného prvku maximálne do 1,5 ha, so zameraním na zvýšenie odolnosti lesného porastu.
- dosiahnuť pred dorubom prirodzenú obnovu drevín na minimálne 60 % obnovovanej plochy s výnimkou plôch vzniknutých náhodnými škodlivými činiteľmi.
- ponechať časť pionierskych drevín na dožitie a neodstraňovať ich v rámci výchovných zásahov pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 10 %.
- na lesných pozemkoch, ktoré sú predmetom podpory, vylúčiť používanie prípravkov na ochranu rastlín.
- pri ťažbe používať biologicky odbúrateľný olej na mazanie reťazovej časti ťažbového stroja alebo motorovej pily.
- pri približovaní dreva využívať sortimentovú metódu.

(uvedené aktivity vykoná žiadateľ minimálne raz počas obdobia trvania záväzku)

8.2.13.3.2.2. Druh podpory

Ročná kompenzačná platba na hektár lesného pozemku pokrytého lesným porastom nachádzajúceho sa vo 4. alebo v 3. stupni územnej ochrany.

8.2.13.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

8.2.13.3.2.4. Priímatelia

Súkromný alebo verejný obhospodarovateľ lesa alebo združenie súkromných alebo verejných obhospodarovateľov lesa s právnou subjektivitou.

8.2.13.3.2.5. Oprávnené náklady

Kompenzačné platby sa vzťahujú iba na záväzky, ktoré prekračujú príslušné povinné požiadavky stanovené vnútroštátnym zákonom o lesnom hospodárstve alebo inými príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi.

8.2.13.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha lesného porastu vo 4. a/ alebo v 3. stupni ochrany,
- mať schválený Program starostlivosti o lesy (lesný hospodársky plán).

8.2.13.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výberové kritériá budú využité pri pretlaku žiadostí nad finančné možnosti operácie. Uprednostnené budú subjekty podľa nasledovných podmienok:

1. súbeh plôch chráneného vtáčieho územia a územia európskeho významu (ak realizuje podmienky pre operáciu CHVÚ)
2. plocha lesného pozemku v 4. stupni územnej ochrany v zostupnej tendencii;
3. plocha lesného pozemku v 3. stupni územnej ochrany v zostupnej tendencii;

8.2.13.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Výška podpory je 39 €/ha lesného porastu (ÚEV).

Výška podpory predstavuje 100% z vypočítanej platby.

8.2.13.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.13.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Vzhľadom na zameranie opatrenia a stanovené podmienky záväzkov sú možné nasledovné riziká

Zo strany beneficientov:

- kalamitné situácie a povinnosť beneficientov (v zmysle zákonov SR) realizovať prioritne opatrenia na riešenie týchto stavov pred stanovenými záväzkami,
- naddeklarácie výmer jednotlivých plošných záväzkov,
- nesprávna aplikácia stanovených záväzkov a ich vykazovanie.

Zo strany príslušných inštitúcií:

- nedostatočná koordinácia postupov ŠOP SR, PPA, NLC (presné určenie a evidencia plôch a hraníc jednotlivých stupňov obmedzenia)
- neposkytnutie potrebných podkladov od ŠOP SR.

8.2.13.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Opatrenia na zlepšenie implementácie operácie a zníženie miery rizika vyplývajúce zo skúseností z programového obdobia 2017-2013 a zahŕňajú najmä:

- každoročne informovať žiadateľov o podmienkach podpory, o podmienkach oprávnenosti na podporu ako aj o základných podmienkach, ktoré tvoria baseline pre vstup do opatrenia formou informačných aktivít pre lepšie pochopenie pravidiel operácie,.
- podrobnejšie a zrozumiteľnejšie vypracovanie metodík pre aplikáciu operácie,
- zlepšenie systému pre zabezpečenie administratívnych kontrol (100% kontrola).
- lepšiu spoluprácu medzi inštitúciami SR (MPRV SR, MŽP SR, PPA, ŠOP SR)

Taktiež sankčný systém pre LEKS bude definovaný podrobnejšie, jednoznačnejšie, aby sa predišlo riziku zvýšenej chybovosti.

8.2.13.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Navrhovaná operácia bola implementovaná aj v programovom období 2007 – 2013 z nie celkom efektívnym výsledkom.

Zjednodušením podmienok a prehľadnosti záväzkov pre implementáciu a čerpania prostriedkov, lepším

procesom komplexného informovania oprávnených subjektov a koordinovanej spolupráce zainteresovaných zložiek by malo viesť k vyššej zapojenosti subjektov a tým aj k výraznejšej podpore plochy lesných pozemkov v záväzku.

Ex-ante posúdenie overiteľnosti a kontrolovateľnosti podmienok podopatrenia bolo vypracované v spolupráci riadiaceho orgánu programu a Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Podmienky oprávnenosti:

- vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha lesného pozemku vo 4 . a/ alebo v 3.stupni ochrany
  - administratívna kontrola: prostredníctvom IS o lesoch
- mať schválený Program starostlivosti o lesy (lesný hospodársky plán)
  - administratívna kontrola: predložením dokladu o jeho schválení príslušnou inštitúciou

Podmienky záväzku:

- pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 5 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL. Medzi ponechanými živými jedincami stromov nebudú jedince smreka.
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: kontrola ponechania stromov
- pri obnove lesných porastov uplatňovať výlučne výberkový alebo účelový hospodársky spôsob, alebo výlučne maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu s výmerou obnovného prvku maximálne do 1,5 ha , so zameraním na zvýšenie odolnosti lesného porastu (obnova v zmysle prírode blízkeho hospodárenia)
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: kontrola relizačných dokladov a fyzická kontrola na mieste
- dosiahnuť pred dorubom prirodzenú obnovu drevín na minimálne 60 % obnovovanej plochy s výnimkou plôch vzniknutých náhodnými škodlivými činiteľmi
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: kontrola relizačných dokladov a fyzická kontrola na mieste
- ponechať časť pionierskych drevín na dožitie a neodstraňovať ich v rámci výchovných zásahov pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 10 %.
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: fyzická kontrola na mieste

- na lesných pozemkoch, ktoré sú predmetom podpory, vylúčiť používanie prípravkov na ochranu rastlín
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: kontrola relizačných dokladov a fyzická kontrola na mieste
- pri ťažbe používať biologicky odbúrateľný olej na mazanie reťazovej časti ťažbového stroja alebo motorovej pily
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: kontrola relizačných dokladov a fyzická kontrola na mieste
- pri približovaní dreva využívať sortimentovú metódu
  - administratívna kontrola: čestné prehlásenie
  - kontrola na mieste: fyzická kontrola na mieste

8.2.13.3.2.10. Informácie špecifické pre danú operáciu

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

Všetky subjekty musia mať vypracovaný a schválený Program starostlivosti o lesy (lesný hospodársky plán).

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

Neuplatňuje sa

Určenie príslušných povinných požiadaviek stanovených vnútroštátnym zákonom o lesnom hospodárstve alebo inými príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi

Podmienky podpory	Baseline		Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Zákon o lesoch	Povinné požiadavky národnej legislatívy (zákon o ochrane prírody a krajiny + iné právne predpisy)	
Pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať minimálne 5 ks živých stojacich stromov na 1 ha, s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne predmetného JPRL. Medzi ponechanými živými jedincami stromov nebudú jedince smreka.	nestanovuje	nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z dôvodu ponechania stromov)
Pri obnove lesných porastov uplatňovať výlučne výberkový alebo účelový hospodársky spôsob, alebo výlučne maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu s výmerou obnovného prvku maximálne do 1,5 ha, so zameraním na zvýšenie odolnosti lesného porastu (obnova v zmysle prírode blízkeho hospodárenia),	<p>Pri použití maloplošnej formy hospodárskeho spôsobu nesmie byť plocha jedného obnovného rubu väčšia ako tri hektáre a jeho šírka nesmie presiahnuť dvojnásobok priemernej výšky obnovovaného lesného porastu.</p> <p>Na zachovanie priaznivého stavu chráneného územia, priaznivého stavu rastlinného alebo živočíšneho druhu a priaznivého stavu biotopu sa pri uplatňovaní hospodárskych spôsobov môže použiť osobitný režim hospodárenia.</p>	nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené pracovné a materiálové náklady)

M15_LEKS - baseline1

Dosiahnuť pred dorubom prirodzenú obnovu drevín na minimálne 60% obnovovanej plochy s výnimkou plôch vzniknutých náhodnými škodlivými činiteľmi	Prirodzená obnova, pri ktorej vzniká lesný porast zo semena alebo výmladkov stromov. Obhospodarovateľ lesa obnovuje lesné porasty sústavne a včas stanovištne vhodnými lesnými drevinami s uprednostňovaním prirodzenej obnovy	nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené pracovné a materiálové náklady)
Ponechať časť pionierskych drevín na dožitie a neodstraňovať ich v rámci výchovných zásahov pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 10%.	nestanovuje	nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z dôvodu ponechania stromov)
Na lesných pozemkoch, ktoré sú predmetom podpory, vylúčiť používanie prípravkov na ochranu rastlín	nestanovuje	Zákaz alebo povolenie na aplikáciu chemických látok. Zákon o ochrane prírody a krajiny: ÚEV v štvrtom stupni ochrany - zákaz aplikovať chemické látky a hnojivá. ÚEV v treťom stupni ochrany - pre aplikáciu chemických látok potrebný súhlas ochrany prírody.	Nevzniká
Pri ťažbe používať biologicky odbúrateľný olej na mazanie reťazovej časti ťažbového stroja alebo motorovej pily	nestanovuje	nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené materiálové náklady)
Pri približovaní dreva využívať sortimentovú metódu	nestanovuje	nestanovuje	Nevzniká

M15_LEKS - baseline2

Opis metodiky a predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 34 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania lesnej pôdy (dodržiavanie zákona o lesoch a iných príslušných národných noriem) a pri spôsobe stanovenom pre túto schému (podmienka ponechávania stromov pri obnove, maloplošná forma obnovy, prirodzená forma obnovy, neaplikovanie chémie a používanie ekologicky odbúrateľného oleja pri ťažbe) – ušlý príjem. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady za nerealizované činnosti a zvýšený o dodatočné náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie lesných pôd.

Výška platby je stanovená na základe skutočných hospodárskych výsledkov vybraných subjektov súkromných vlastníkov lesov.

Výšku podpory overila nezávislá inštitúcia: Národné lesnícke centrum Zvolen.

Podrobný popis metodiky a výpočtu platieb je uvedený v samostatnej Prílohe k opatreniu 15 –Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov.

8.2.13.4. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.13.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Pri oboch operáciách sú dominantné hospodárske činnosti, ktorých plnenie je možné overovať len kontrolou na mieste, čo môže zvyšovať riziko miery chybovosti.

Rizikom v implementácii oboch operácií je i nejednoznačné vymedzenie hraníc ÚEV a CHVÚ v teréne. ÚEV a CHVÚ v mnohých lokalitách nie sú vymedzené v prirodzených hraniciach, ale často pretínajú ucelené lesné diely len hranicou na mape (možné dôsledky s výmerou územia).

8.2.13.4.2. Zmierňujúce opatrenia

- reálne nastavenie plnenia podmienok,
- informovanie a školenie prijímateľov podpory o dôležitosti presných podkladov pri vstupoch do opatrenia,
- spolupráca so správcom GIS pre ÚEV a CHVÚ o poskytnutí presných údajov pre GIS o lesoch,
- do kontrolných mechanizmov budú zapojené odborné organizácie na jednoznačné skontrolovanie plnenia podmienok.

8.2.13.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Operácia 15.1 Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v územiach európskeho významu bola v pozmenených podmienkach realizovaná aj v programovom období 2007-2013. Jej čerpanie však nebolo realizované v nastavených indikátoroch. Súčasne nastavené podmienky a možnosti dávajú predpoklad, aby realizácia tejto operácie v stanovených ÚEV priniesla očakávaný efekt ochrany, udržania a manažovania týchto území.

Operácia 15.1 Platby na lesnícko-environmentálne záväzky v chránených vtáčích územiach bola taktiež realizovaná v programovom období 2007 – 2013 v pozmenených podmienkach. Podmienky podpory vytvárajú predpoklad pre úspešnú implementáciu operácie.

8.2.13.5. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Vymedzenie a odôvodnenie veľkosti podniku, pri prekročení ktorej bude podpora podmienená predložením plánu obhospodarovania lesov alebo rovnocenného nástroja

Všetky subjekty musia mať vypracovaný a schválený Program starostlivosti o lesy (lesný hospodársky plán).

Vymedzenie „ekvivalentného nástroja“

Neuplatňuje sa.

Určenie príslušných povinných požiadaviek stanovených vnútroštátnym zákonom o lesnom hospodárstve alebo inými príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi

Uvedené v podopatreniach.

Opis metodiky a predpokladov a parametrov vrátane opisu východiskových požiadaviek uvedených v článku 34 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sú relevantné pre každý konkrétny druh záväzku, použitý ako referenčné rozpätie pre výpočty odôvodňujúce ďalšie náklady a straty príjmu vyplývajúce z prijatých záväzkov

Podrobný popis metodiky a výpočtu platieb je uvedený v samostatnej Prílohe k opatreniu 15 –Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov - Analýzy a výpočty.

Výšku platieb posúdila nezávislá inštitúcia: Národné lesnícke centrum Zvolen.

8.2.13.6. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Neuplatňuje sa

8.2.14. M16 – Spolupráca (článok 35)

8.2.14.1. Právny základ

- článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;
- článok 11 delegovaného aktu EK č. 807/2014.

8.2.14.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Už v predchádzajúcom programovom období existovali opatrenia na prospech vývoja nových produktov, procesov a technológií v poľnohospodársko - potravinárskych podnikoch a lesnom hospodárstve, združovanie sa do odbytových organizácií výrobcov alebo prístup LEADER.

Opatrenie Spolupráca reaguje na potrebu posilňovať spoluprácu a inovačnú kapacitu aktérov v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a v rozvoji vidieka a je zamerané na podporu rozličných typov spoločných činností ekonomického, environmentálneho a sociálneho charakteru. Taktiež je rozšírené o dimenziu naplňania cieľov Európskeho inovačného partnerstva v oblasti poľnohospodárskej produktivity a udržateľnosti. Opatrenie primárne prispieva k riešeniu a naplňaniu nasledovných identifikovaných potrieb vyplývajúcich zo SWOT analýzy:

- *Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí a inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií*

Opatrenie prispeje k prepojeniu výskumu a praxe a tým posilní transfer znalostí, inovácií vo výrobných postupoch a vývoj inovatívnych riešení uplatniteľných v praxi.

- *Zvýšiť efektivitu všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve*

Spolupráca pri zavádzaní nových produktov alebo postupov a stimulácia vývoja inovačných výrobkov, procesov a služieb zvýši efektivitu výrobných faktorov a pridanú hodnotu podnikov.

- *Podpora predaja domácej produkcie cez odbytové organizácie výrobcov a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov*

Zintenzívnenie horizontálnej a vertikálnej spolupráce prostredníctvom krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov priamo podporí predaj domácej výroby.

- *Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a stimuláciou živočíšnej výroby v chovoch AW*

Opatrenie prispeje k zvýšeniu kvality domácej produkcie prostredníctvom zvýšenia efektivity výroby, zavádzaním inovatívnych technológií či skvalitnením marketingu.

- *Vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability / životaschopnosti malých*

podnikov na vidieku

Opatrenie bude mať pozitívny vplyv na zvýšenie zamestnanosti na vidieku podporou spolupráce malých hospodárskych subjektov či podporou krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov. Uplatnením krátkych dodávateľských reťazcov je možné redukovať náklady na obchod a distribúciu a významne podporiť príjmy prvovýrobcov, čím sa zároveň zvýši ich životaschopnosť. Inovatívne postupy pri spracovaní a marketingu produktov taktiež prispejú k vyššej ekonomickej výkonnosti malých podnikov.

Zároveň opatrenie vďaka svojmu prierezovému a inovatívne charakteru nepriamo prispieva aj k ďalším potrebám, ktoré boli identifikované vo SWOT analýze.

Príspevok k fokusovým oblastiam

Opatrenie Spolupráca sa implementuje hlavne v prioritě 1, ale je uplatniteľné aj vo viacerých prioritách.

1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach;

Opatrenie Spolupráca priamo prispieva k fokusovej oblasti 1A, a to konkrétne podnecovaním vzniku nových produktov, technológií, postupov a služieb vo vidieckych oblastiach, posilňovaním inovačnej kapacity aktérov prostredníctvom spolupráce na inovačných projektoch ako aj voľnou dostupnosťou dosiahnutých poznatkov pre širokú verejnosť.

1B Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu;

Vzájomná spolupráca výrazne prepojí aktérov reprezentujúcich výskum aj prax v rôznych oblastiach, pričom budú presadzované inovatívne riešenia. Zakladanie operačných skupín EIP ako aj iných skupín bude mať výrazný pozitívny vplyv na posilnenie inovatívneho potenciálu, a to aj v oblasti udržateľného manažmentu a efektívneho využívania prírodných zdrojov.

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie;

Podpora spolupráce pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu, rovnako ako aj podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce v rámci krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov prispeje k zlepšeniu hospodárskeho výkonu zapojených poľnohospodárskych podnikov. Podpora bude aj spolupráca s cieľom zlepšiť a inovovať výrobné postupy a zefektívniť využívanie všetkých výrobných faktorov.

3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií; Podopatrenia sa zamerajú na podporu projektov v rámci horizontálnej spolupráce poľnohospodárskych podnikov vrátane podpory zakladania skupín a organizácií výrobcov, ktoré posilnia odbytové možnosti. Zároveň sa

zamerajú na podporu v rámci vertikálnej spolupráce, ktorá prinesie efekty v podobe lepšej integrácie prvovýrobcov do odbytového reťazca. Je potrebné uprednostňovať krátke distribučné cesty, priamy predaj a spoluprácu poľnohospodárov a spracovateľov, vytváranie klastrov, zavádzanie inovácií s cieľom posilniť výrobnú diverzifikáciu a zlepšiť pozíciu poľnohospodárskych podnikov a spracovateľov voči príliš silnej rokovacej pozícii veľkých obchodných reťazcov. Podpora bude zameraná aj na marketing poľnohospodárskych produktov na domácom trhu.

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

V snahe o účinnejšiu ochranu pôdy a zachovanie jej úrodnosti budú pilotné a výskumné projekty spolupráce zamerané na zabránenie erózii, podporu obmedzenia kyslosti pôdy a zvýšenie obsahu humusu, ďalej pilotné a výskumné projekty na vytváranie stimulov na zachovávanie TTP.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

K stanovenému cieľu - dosiahnuť do roku 2020 14% podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej spotrebe energie, môžu prispieť aj projekty spolupráce, ktoré umožnia spojenie viacerých subjektov v oblasti tvorby a využitia OZE a využitie najnovších inovatívnych postupov.

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Projekty spolupráce budú sústredené do oblastí zameraných na využívanie potenciálu nielen poľnohospodárskych ale aj nepoľnohospodárskych podnikov, a to organizovaním spoločných pracovných procesov, čím bude okrem iného stimulovaná aj tvorba pracovných miest.

6C Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach;

Subjekty zapojené do spolupráce budú vo svojich projektoch aktívne využívať informačné a komunikačné technológie, pričom dôraz bude kladený na ich kvalitu a funkčnosť. Týmto spôsobom budú moderné IKT prístupné aj vo vidieckych oblastiach. Sekundárne tak prispievajú aj k ďalšiemu ekonomickému rozvoju.

Príspevok k prierezovým cieľom:

- *inovácie*

Opatrenie Spolupráca svojím charakterom priamo prispieva k prierezovému cieľu inovácie a to predovšetkým prostredníctvom podpory vzniku a prevádzky EIP operačných skupín ako aj podporou pilotných projektov. Konkrétne sa jedná o vývoj a realizáciu nových produktov, postupov, metód, procesov a technológií, ktoré prinesú inovatívne spôsoby riešenia identifikovaných problémov.

- *životné prostredie*

Kedže má opatrenie Spolupráca prierezový charakter, jednotlivé pilotné projekty ako aj projekty implementované cez EIP skupiny budú prispievať aj k prierezovému cieľu životné prostredie a to prihliadaním na environmentálny aspekt a dlhodobú udržateľnosť životného prostredia.

- *zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu*

Opatrenie taktisto prispeje aj k prierezovému cieľu zmierňovanie klímy a adaptácia na ňu, a to hľadaním nových postupov a metód v rámci pilotných projektov, ktoré napomôžu lepšie sa prispôbiť klimatickým zmenám a vyvinúť alebo realizovať účinné preventívne opatrenia.

8.2.14.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.14.3.1. 16.1. Zriadenie a prevádzka operačných skupín EIP

Podopatrenie:

- 16.1. – Podpora na zriaďovanie a prevádzku operačných skupín EIP zameraných na produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva

8.2.14.3.1.1. Opis typu operácie

Operačné skupiny EIP sú súčasťou Európskeho inovačného partnerstva (EIP) zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť, ktoré:

- a) podporuje vytvorenie odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, ktoré efektívne využívajú zdroje, sú hospodársky životaschopné, produktívne a konkurencieschopné, produkujú málo emisií, sú šetrné a odolné voči klíme, smerujú k agro-ekologickým výrobným systémom a fungujú v harmónii so základnými prírodnými zdrojmi, od ktorých poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo závisia;
- b) pomáha poskytovať stabilnú a udržateľnú dodávku potravín, krmív a biomateriálov, vrátane existujúcich aj nových druhov;
- c) zlepšuje postupy zamerané na ochranu životného prostredia, adaptáciu na zmenu klímy a na jej zmierňovanie;
- d) stavia mosty medzi najnovšími poznatkami výskumu a technológiami a poľnohospodármi, obhospodarovateľmi lesov, vidieckymi komunitami, podnikmi, MVO a poradenskými službami.

EIP zamerané na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť sa usiluje dosiahnuť svoje ciele:

- a) vytvorením pridanej hodnoty prostredníctvom lepšieho prepojenia výskumu s poľnohospodárskou praxou a podporením širšieho používania dostupných inovačných opatrení;
- b) podporou rýchlejšieho a širšieho zavedenia inovačných riešení do praxe a

c) informovaním vedeckej obce o potrebách poľnohospodárskej praxe v oblasti výskumu.

Operačné skupiny EIP sú tvorené zainteresovanými subjektami, ako poľnohospodári, výskumníci, poradcovia a podniky zapojené do odvetvia poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva, ktoré sú dôležité pre dosiahnutie cieľov EIP.

Operačné skupiny EIP si stanovujú vnútorné postupy, ktorými zabezpečia aby ich operácie a rozhodovania boli transparentné a aby predchádzali situáciám konfliktu záujmov.

Medzi úlohy operačných skupín EIP patrí vypracovanie plánu, ktorý obsahuje:

- a. opis inovačného projektu, ktorý sa má vyvinúť, testovať, prispôbiť alebo vykonávať;
- b. opis očakávaných výsledkov a prínosu k cieľu EIP, ktorým je zvýšenie produktivity a udržateľné riadenie zdrojov.

Operačné skupiny EIP pri vykonávaní svojho inovačného projektu:

- a. prijímajú rozhodnutia o vypracovaní a vykonávaní inovačných opatrení a
- a. vykonávajú inovačné opatrenia pomocou opatrení financovaných prostredníctvom programov rozvoja vidieka.

Operačné skupiny EIP šíria výsledky svojho projektu, a to najmä prostredníctvom siete EIP.

Operačné skupiny EIP môžu byť zamerané na:

- a) tvorbu pilotných projektov;
- b) vývoj nových výrobkov, postupov, procesov a technológií v sektoroch poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva;
- c) spoluprácu medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu, ktoré súvisia s vidieckym cestovným ruchom, a/alebo ich uvádzania na trh;
- d) na horizontálnu a vertikálnu spoluprácu medzi subjektami dodávateľského reťazca pri zriaďovaní a rozvoji krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov;
- e) spoločnú činnosť realizovanú v záujme zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na ňu;
- f) spoločné prístupy k environmentálnym projektom a súčasným environmentálnym postupom vrátane efektívneho vodného hospodárstva, využívania energie z obnoviteľných zdrojov a ochrany poľnohospodárskych krajinných oblastí;
- g) horizontálnu a vertikálnu spoluprácu medzi subjektmi dodávateľského reťazca v rámci udržateľnej

produkcie biomasy na použitie v oblasti potravinárstva, výroby energie a priemyselných procesov;

h) vykonávanie iných stratégií miestneho rozvoja, ako sú stratégie vymedzené v článku 2 ods. 19 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, zameraných na jednu alebo viac priorít Únie pre rozvoj vidieka, a to najmä prostredníctvom iných skupín verejných a súkromných partnerov, ako sú vymedzené v článku 32 ods. 2 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013;

i) diverzifikáciu poľnohospodárskych činností smerom k činnostiam súvisiacim so zdravotnou starostlivosťou, sociálnou integráciou, poľnohospodárstvom podporovaným komunitou a so vzdelávaním o životnom prostredí a výžive.

Operačné skupiny EIP budú pri riešení uvedenej problematiky podporené vždy z podopatrenia 16.1 aj keď riešia aj problematiku popísanú v ostatných podopatreniach opatrenia 16.

Pomoc môže byť pomoc môže byť poskytnutá tak na zriadenie prevádzkového skupiny EIP a pre realizáciu svojho projektu.

Operačné skupiny EIP nemusia riešiť problém komplexne, môžu byť zamerané aj na úzku špecifickú časť.

8.2.14.3.1.2. Druh podpory

grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do max. 50% oprávnených výdavkov v prípade investícií

8.2.14.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

článok 55, 56 a 57 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV

8.2.14.3.1.4. Priímatelia

Najmenej 5 subjektov, ktorých spolupráca je :

- medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci, v lesnom hospodárstve, alebo v sektore cestovného ruchu a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, mimovládnych neziskových organizácií a výskumných organizácií;
- zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a rozvoj vidieka;
- zameraná na vytváranie klastrov a sietí.

8.2.14.3.1.5. Oprávnené náklady

Na podporu v rámci danej operácie sú oprávnené tieto náklady:

- náklady na štúdie o príslušnej oblasti, realizačné štúdie a vypracovanie podnikateľského plánu, plánov alebo inej stratégie
- náklady na oživenie príslušnej oblasti s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť projektu, ktorý zrealizuje operačná skupina EIP zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť;
- prevádzkové náklady na spoluprácu;
- priame náklady na konkrétne projekty spojené s vykonávaním podnikateľského plánu, plánu v oblasti životného prostredia a inej stratégie miestneho rozvoja, alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, vrátane testovania, nevyhnutných investičných nákladov, nákladov na šírenie dosiahnutých poznatkov.

Oprávnenosť výdavkov je stanovená v čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a v čl. 60-61 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a bude bližšie špecifikovaná v príručke pre žiadateľa.

8.2.14.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

- Operačné skupiny EIP vznikajú za účelom riešenia konkrétneho praktického problému/výzvy, pričom naň hľadajú inovatívne riešenie a keď ho nájdu, projekt sa končí. Podpora nebude poskytnutá pre vytvorenie a prevádzkovanie skupín, ktoré len "vedú diskusiu" o konkrétnych problémoch, no bez výsledkov;
- Oprávnené sú činnosti, ktoré zabezpečia zriadenie operačných skupín EIP alebo činnosti, ktoré sú pre ne nové a doteraz ich nerealizovali. Finančné prostriedky nemôžu byť poskytnuté na podporu už zavedenej činnosti vykonávanej v sieti či klastri;
- Podpora sa poskytne iba v prípade, že skupina preukázateľne vykonáva projekt, ktorý je zameraný na priority politiky rozvoja vidieka. Výsledky spolupráce v rámci operačných skupín EIP budú zverejnené v súlade s čl. 57 ods. 3 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 1305/2013 najmä cez Sieť Európskeho Inovačného Partnerstva;
- Je nutné dodržanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v kapitole 8.1.3.

8.2.14.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

1. Riešenie projektov, ktoré reagujú na konkrétne praktické problémy a príležitosti; konkrétnosť zamerania na špecifický problém;
2. Vytvorenie pridanej hodnoty prostredníctvom prepojenia výskumu s poľnohospodárskou praxou v prípade, ak je to pre danú aktivitu relevantné;
3. Kvalita projektového plánu;
4. Prepojenosť s ostatnými opatreniami v rámci PRV;

5 Cielená kompozícia partnerov z rôznych oblastí s cieľom vyriešenia problému (pestrosť partnerstva);

6. Potenciál na úspešné uvedenie do praxe;

7. Spôsoby výmeny poznatkov a šírenia výsledkov.

8.2.14.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory celkových oprávnených výdavkov:

- 100 %

Podporu je možno poskytovať ako celkovú sumu, ktorá zahŕňa náklady na spoluprácu a náklady na vykonávané projekty. Keď sa pomoc vypláca ako celková suma a vykonávaný projekt je projektom typu, na ktorý sa vzťahuje iné opatrenie nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, uplatní sa maximálna výška a miera pomoci. Zároveň je možné uvedené výdavky priamo realizovať prostredníctvom týchto opatrení s výškou a mierou podpory definovanou v tomto programe a realizovať tak integrovaný projekt.

8.2.14.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.14.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Verejné obstarávanie;
- Neskúsenosť s EIP;
- Výška oprávnených nákladov.

8.2.14.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia budú stanovené presné kritériá oprávnenosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ pomoci zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Všetky podmienky budú stanovené na základe národných a európskych legislatívnych predpisov jasne a zrozumiteľne tak, aby ich žiadateľ o NFP správne pochopil a tak, aby tomuto žiadateľovi nebola spôsobená zvýšená administratívna záťaž pri podávaní žiadosti o NFP.

8.2.14.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Žiadatelia pre vstup do opatrenia budú musieť splniť všeobecné podmienky. Opatrenie bude predmetom administratívnych kontrol a kontrol na mieste vykonávaných PPA.

8.2.14.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory závisí od intenzity podpory a výšky oprávnených výdavkov.

8.2.14.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

1. Výsledky spolupráce v rámci operačných skupín EIP sa šíria, tzn. nezostávajú priemyselným tajomstvom;
2. Ak sa realizuje podnikateľský plán, podpora sa viaže na náklady spolupráce a na oživenie a realizáciu plánu. Na realizáciu môžu byť využité prostriedky z iných opatrení alebo fondov. V prípade čerpania prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v rámci ostatných opatrení, môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku vo výške maximálnej miery podpory pre dané opatrenie, prijímateľa, oblasť resp. druh projektu v zmysle prílohy č. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013. V prípade čerpania investičných prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku na uvedené investície maximálne vo výške 70 % z oprávnených výdavkov projektu;
3. Spolupráca medzi aktérmi, ktorí sa nachádzajú v rôznych regiónoch alebo členských štátoch, je tiež oprávnená na podporu;
4. Podpora sa obmedzuje na dobu uskutočnenia projektu, maximálne obdobie siedmich rokov;
5. V prípade verejného subjektu ako hlavného aktéra spolupráce bude možné využiť aj postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
6. Spolupráca v rámci tohto opatrenia sa môže kombinovať s projektmi podporovanými fondmi Únie, inými ako EPFRV na tom istom území.

8.2.14.3.2. 16.2. Podpora na pilotné projekty a na vývoj nových výrobkov, postupov, procesov a technológií

Podopatrenie:

- 16.1. – Podpora na zriaďovanie a prevádzku operačných skupín EIP zameraných na produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva
- 16.2. – Podpora na pilotné projekty a na vývoj nových výrobkov, postupov, procesov a technológií

8.2.14.3.2.1. Opis typu operácie

Pilotný projekt sa vzťahuje na prvotnú fázu zavádzania alebo realizovania, ktorá do určitej časti otestuje pripravenosť daného riešenia pre konečné nasadenie v rámci celého územia alebo u viacerých podnikov a organizácií, alebo podporí zavedenie dlhodobo aplikovateľného systému. Ide o čiastkovú realizáciu daného výstupu z hľadiska rozsahu alebo času aplikácie s cieľom otestovať funkčnosť, prípadne zhodnotiť, či daný proces je dlhodobo adaptovateľný v danom prostredí. Cieľom pilotného projektu je otestovať v produkčnom prostredí, či systém funguje tak, ako bol navrhnutý a či má predpoklady na konečnú alebo dlhodobú implementáciu alebo aplikáciu, resp. či je uvedené riešenie vhodné v rámci celého porovnateľného územia.

Pilotné projekty budú prioritne zamerané na:

- a) podporu inovácií a inovatívnych riešení;
- b) vývoj a zavádzanie nových výrobkov, postupov, procesov a technológií;
- c) vývoj a zavádzanie nových postupov a procesov pri odbyte poľnohospodárskych produktov a výrobkov;
- d) vývoj a zavádzanie nových inovatívnych postupov v súvislosti s variabilným resp. presným obhospodávaním pôdy a s technikou a technológiou v živočíšnej výrobe;
- e) pilotné projekty v rámci spoločných činností realizovaných v záujme zmiernenia klímy, ekológie a zlepšenia životného prostredia.

8.2.14.3.2.2. Druh podpory

grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do max. 50% oprávnených výdavkov v prípade investícií

8.2.14.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

-

8.2.14.3.2.4. Priímatelia

Najmenej tri subjekty, ktorých spolupráca je medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci, v lesnom hospodárstve, alebo v sektore cestovného ruchu a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, mimovládnych neziskových organizácií a výskumných organizácií.

V prípade verejného subjektu je možná podpora aj jedného subjektu, pokiaľ poskytnutá podpora bude mať pozitívny vplyv na konkrétnych konečných užívateľov, bude verejne prístupná alebo voľne širitelná. V uvedenom prípade bude možné využiť postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ak prijímateľ podpory splní podmienky operačnej skupiny (podľa podopatrenia 16.1), môže získať štatút operačnej skupiny.

8.2.14.3.2.5. Oprávnené náklady

1. náklady na štúdie alebo plány týkajúce sa príslušnej oblasti, realizačné štúdie, geometrické plány, vypracovanie podnikateľského plánu, plánu na zvýšenie úrodnosti alebo inej stratégie miestneho rozvoja;
2. náklady na oživenie príslušnej oblasti s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť projektu;
3. náklady na príslušné vzorky, merania, zamerania a testovania s tým spojené;
4. prevádzkové náklady na uskutočnenie plánu, štúdie, prieskumu alebo spolupráce;
5. priame náklady na konkrétne projekty spojené s vykonávaním podnikateľského plánu, plánu v oblasti životného prostredia, plánu na zvýšenie úrodnosti alebo rovnocenného nástroja, plánu na vysporiadanie pôdy (len pokiaľ má zavedenie postupu inovatívny charakter) a inej stratégie miestneho alebo územného rozvoja, alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, a to vrátane testovania, zaškolenia, licencií, podpory nábehu, poskytovaných služieb, nákladov na výskum a vývoj s tým spojený, nákladov na šírenie dosiahnutých poznatkov a príslušných investičných nákladov;
6. náklady na pilotné technologické zariadenie.

Oprávnenosť výdavkov je stanovená v čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a v čl. 60-61 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a bude bližšie špecifikovaná v príručke pre žiadateľa.

8.2.14.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

- Oprávnené sú len tie činnosti, ktoré majú inovatívny a/alebo experimentálny charakter. Výsledky pilotných projektov a operácií budú zverejnené;
- Je nutné dodržanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v kapitole 8.1.3.

8.2.14.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

1. Riešenie prioritne strategických oblastí ;
2. Riešenie projektov, ktoré reagujú na konkrétne praktické problémy a príležitosti; konkrétnosť zamerania na špecifický problém;
3. Riešenie problematiky, ktorá ovplyvňuje viac beneficentov;
4. Prínos projektu pre daný sektor;
5. Prepojenosť s ostatnými opatreniami v rámci PRV;
6. Kvalita projektového plánu;
7. Potenciál na úspešné uvedenie do praxe;
8. Spôsoby výmeny poznatkov a šírenia výsledkov;
9. Cielená kompozícia partnerov z rôznych oblastí s cieľom vyriešenia problému (pestrosť partnerstva).

8.2.14.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory celkových oprávnených nákladov:

- 100%.

Keď sa pomoc vypláca ako celková suma a vykonávaný projekt je projektom typu, na ktorý sa vzťahuje iné opatrenie nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, uplatní sa maximálna výška a miera pomoci. Zároveň je možné uvedené výdavky priamo realizovať prostredníctvom týchto opatrení s výškou a mierou podpory definovanou v tomto programe a realizovať tak integrovaný projekt.

8.2.14.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.14.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov;
- Neskúsenosť s implementáciou pilotných projektov.

8.2.14.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia budú stanovené presné kritériá oprávnenosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ pomoci zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Všetky podmienky budú stanovené na základe národných a európskych legislatívnych predpisov jasne a zrozumiteľne tak, aby ich žiadateľ o NFP správne pochopil a tak, aby tomuto žiadateľovi nebola spôsobená zvýšená administratívna záťaž pri podávaní žiadosti o NFP.

8.2.14.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Žiadatelia pre vstup do opatrenia budú musieť splniť všeobecné podmienky. Opatrenie bude predmetom administratívnych kontrol a kontrol na mieste vykonávaných PPA.

8.2.14.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory závisí od intenzity podpory a výšky oprávnených výdavkov.

8.2.14.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

1. Výsledky pilotných projektov a operácií vývoja nových výrobkov, zavedenia a realizovania postupov, procesov a technológií v sektoroch poľnohospodárstva, potravinárstva, lesného hospodárstva, ochrany pôdy a rozvoja vidieka sa šíria, tzn. nezostávajú priemyselným tajomstvom;
2. Ak sa realizuje podnikateľský plán, podpora sa viaže prioritne na náklady spolupráce a na oživenie a realizáciu plánu. Na realizáciu môžu byť zároveň využité prostriedky aj z iných opatrení alebo fondov. V prípade čerpania prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v rámci ostatných opatrení, môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku vo výške maximálnej miery intenzity podpory pre dané opatrenie, prijímateľa, oblasť resp. druh projektu v zmysle prílohy č. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2014 a realizovať tak integrovaný projekt;
3. Spolupráca medzi aktérmi, ktorí sa nachádzajú v rôznych regiónoch alebo členských štátoch, je tiež oprávnená na podporu;
4. Podpora sa obmedzuje na maximálne obdobie siedmich rokov;
5. Spolupráca v rámci tohto opatrenia sa môže kombinovať s projektmi podporovanými fondmi Únie, inými ako EPFRV na tom istom území;
6. V prípade verejného subjektu je možná podpora aj jedného subjektu, pokiaľ poskytnutá podpora bude mať pozitívny vplyv na konkrétnych konečných užívateľov, bude verejne prístupná alebo voľne šíriteľná. V uvedenom prípade bude možné využiť postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

8.2.14.3.3. 16.3 Podpora spolupráce medzi malými hospodárskymi subjektmi

Podopatrenie:

- 16.3. – (Iná) spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh

8.2.14.3.3.1. Opis typu operácie

Podporená bude spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi (mikropodnikmi) v odvetví poľnohospodárstva, potravinovom reťazci, sektore lesného hospodárstva a v sektore cestovného ruchu pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu. Cieľom je prostredníctvom spolupráce zvýšiť efektivitu vykonávaných činností.

8.2.14.3.3.2. Druh podpory

grant (nenávratný finančný príspevok)

8.2.14.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

-

8.2.14.3.3.4. Príímatelia

Najmenej 5 subjektov, ktorých spolupráca je :

- medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci , v lesnom hospodárstve, alebo v sektore cestovného ruchu a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, mimovládnych neziskových organizácií a výskumných organizácií.

8.2.14.3.3.5. Oprávnené náklady

1. náklady na štúdie o príslušnej oblasti, realizačné štúdie a vypracovanie podnikateľského plánu alebo inej stratégie miestneho rozvoja;
2. náklady na oživenie príslušnej oblasti s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť kolektívneho územného projektu;
3. prevádzkové náklady na spoluprácu;
4. priame náklady na konkrétne projekty spojené s vykonávaním podnikateľského plánu, plánu v oblasti životného prostredia, alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, vrátane testovania, resp.

nevyhnutných investičných nákladov.

Oprávnenosť výdavkov je stanovená v čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a v čl. 60-61 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a bude bližšie špecifikovaná v príručke pre žiadateľa.

8.2.14.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

- Podpora sa poskytne iba v prípade, že malé hospodárske subjekty preukázateľne vykonávajú prostredníctvom spolupráce projekt, ktorý je zameraný na priority politiky rozvoja vidieka a projekt má preukázateľný prínos z hľadiska zvýšenia efektivity spoločne vykonávaných činností;
- Je nutné dodržanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v kapitole 8.1.3.

8.2.14.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

1. Prínos projektu pre daný sektor;
2. Spolupráca vyššieho počtu partnerov;
3. Cielená kompozícia partnerov z rôznych oblastí (pestrosť partnerstva);
4. Riešenie projektov, ktoré reagujú na konkrétne praktické problémy a príležitosti; konkrétnosť zamerania na problém alebo oblasť;
5. Riešenie problematiky, ktorá ovplyvňuje viac beneficentov;
6. Riešenie prioritne strategických oblastí;
7. Prepojenosť s ostatnými opatreniami v rámci PRV;
8. Kvalita projektového plánu;
9. Potenciál na úspešné uvedenie do praxe;
10. Spôsoby výmeny poznatkov a šírenia výsledkov.

8.2.14.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory celkových oprávnených výdavkov:

- 100 %

Keď sa pomoc vypláca ako celková suma a vykonávaný projekt je projektom typu, na ktorý sa vzťahuje iné opatrenie nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, uplatní sa maximálna výška a miera pomoci.

8.2.14.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.14.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov – efektívnosť vynaložených nákladov;

- Neskúsenosť s implementáciou podobných projektov.

8.2.14.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia budú stanovené presné kritériá oprávnenosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ pomoci zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Všetky podmienky budú stanovené na základe národných a európskych legislatívnych predpisov jasne a zrozumiteľne tak, aby ich žiadateľ o NFP správne pochopil a tak, aby tomuto žiadateľovi nebola spôsobená zvýšená administratívna záťaž pri podávaní žiadosti o NFP.

8.2.14.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Žiadatelia pre vstup do opatrenia budú musieť splniť všeobecné podmienky. Opatrenie bude predmetom administratívnych kontrol a kontrol na mieste vykonávaných PPA.

8.2.14.3.3.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory závisí od intenzity podpory a výšky oprávnených výdavkov.

8.2.14.3.3.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

1. **Malý hospodársky subjekt** je na základe čl.11/3 delegovaného aktu č. 807/2014 definovaný na účely tohto podopatrenia ako mikropodnik, ako je vymedzený v odporúčaní Komisie 2003/361/ES (t.j. podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo ročná bilančná hodnota nepresahuje 2 milióny EUR), alebo fyzickú osobu nezapojenú do hospodárskej činnosti v momente podávania žiadosti o podporu;
2. Ak sa realizuje podnikateľský plán, podpora sa viaže prioritne na náklady spolupráce a na oživenie a realizáciu plánu. Na realizáciu môžu byť zároveň využité prostriedky aj z iných opatrení alebo fondov. V prípade čerpania prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v rámci ostatných opatrení, môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku vo výške maximálnej miery intenzity podpory pre dané opatrenie, prijímateľa, oblasť resp. druh projektu v zmysle prílohy č. 1 nariadenia (EÚ) č.1305/2013;
3. Spolupráca medzi aktérmi, ktorí sa nachádzajú v rôznych regiónoch alebo členských štátoch, je tiež oprávnená na podporu;
4. Podpora sa obmedzuje na maximálne obdobie siedmich rokov;
5. Spolupráca v rámci tohto opatrenia sa môže kombinovať s projektmi podporovanými fondmi Únie, inými ako EPFRV na tom istom území.

8.2.14.3.4. 16.4. Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi subjektmi krátkeho dodávateľského reťazca

Podopatrenie:

- 16.4. – Podpora na horizontálnu a vertikálnu spoluprácu medzi subjektmi dodávateľského reťazca pri zriaďovaní a rozvoji krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov a na propagačné činnosti v miestnom kontexte, ktoré súvisia s rozvojom krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

8.2.14.3.4.1. Opis typu operácie

Podpora pri zriaďovaní a prevádzkovaní logistických platforiem, ktoré umožnia prístup aktérom dodávateľského reťazca a zintenzívnia činnosti horizontálnej a vertikálnej spolupráce, ktoré pokryjú všetko od výroby, dopravy, logistiky produktu cez informačné systémy potrebné pre koordináciu týchto činností až k predaju produktu a jeho marketing, pričom podpora sa nevzťahuje na vývoj nových produktov.

Podpora bude smerovaná do dvoch oblastí:

- a. na rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov
- b. na rozvoj miestnych trhov

Cieľom je zabezpečiť strategické riešenia v rámci čo najväčšieho počtu spolupracujúcich subjektov. Zároveň je parciálnym cieľom aj posilniť a podporiť odbytové schopnosti agropotravinárskeho sektora pričom horizontálna a vertikálna spolupráca medzi prvovýrobcami a spracovateľmi, smerujúca ku skráteniu zásobovacieho reťazca, by sa mohla významne podieľať na zvýšení predaja slovenských kvalitných agropotravinárskych výrobkov.

8.2.14.3.4.2. Druh podpory

grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do max. 50% oprávnených výdavkov v prípade investícií

8.2.14.3.4.3. Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách.

8.2.14.3.4.4. Priímatelia

Najmenej 3 subjekty, ktorých spolupráca je medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorit politiky rozvoja vidieka.

8.2.14.3.4.5. Oprávnené náklady

1. náklady na štúdie alebo plány týkajúce sa príslušnej oblasti, realizačné štúdie, vypracovanie podnikateľského plánu alebo inej stratégie miestneho rozvoja;
2. náklady na oživenie príslušnej logistickej platformy resp. krátkeho dodávateľského reťazca alebo miestneho trhu s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť projektu;
3. náklady na príslušné vzorky, merania a testovania s tým spojené prevádzkové náklady na uskutočnenie podnikateľského plánu, štúdie, prieskumu, alebo spolupráce; vrátane priamych a nepriamych personálnych nákladov pri realizácii logistických platforiem, krátkych dodávateľských reťazcov alebo miestnych trhov, nákladov na prenájom resp. služby spojené s realizáciou logistických platforiem, krátkych dodávateľských reťazcov alebo miestnych trhov;
4. priame náklady na konkrétne projekty a investície spojené s vykonávaním podnikateľského plánu alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, vrátane testovania, zaškolenia, podpory nábehu a príslušných investičných nákladov;
5. náklady na propagačné činnosti a marketing v spojitosti s vytvorením logistických platforiem, podporou krátkych dodávateľských reťazcov alebo miestnych trhov.

Oprávnenosť výdavkov je stanovená v čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a v čl. 60-61 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a bude bližšie špecifikovaná v príručke pre žiadateľa.

8.2.14.3.4.6. Podmienky oprávnenosti

Oprávnené sú len tie činnosti, ktoré preukázateľne prispievajú k oživeniu horizontálnej a vertikálnej spolupráce v rámci krátkych dodávateľských reťazcov a miestneho trhu.

Je nutné dodržanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v kapitole 8.1.3.

8.2.14.3.4.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

1. Prínos projektu pre daný sektor;
2. Riešenie integrovaných projektov;
3. Komplexnosť riešenia problematiky;
4. Spolupráca vyššieho počtu partnerov;
5. Riešenie problematiky, ktorá ovplyvňuje viac beneficiarov;
6. Riešenie prioritne strategických oblastí; zameranie na ciele PRV;
7. Kvalita projektového plánu;
8. Potenciál na úspešné uvedenie do prax;
9. Spôsoby výmeny poznatkov a šírenia výsledkov.

8.2.14.3.4.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory celkových oprávnených výdavkov:

- 100 %

Keď sa pomoc vypláca ako celková suma a vykonávaný projekt je projektom typu, na ktorý sa vzťahuje iné opatrenie nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, uplatní sa maximálna výška a miera pomoci. Zároveň je možné uvedené výdavky priamo realizovať prostredníctvom týchto opatrení s výškou a mierou podpory definovanou v tomto programe a realizovať tak integrovaný projekt.

8.2.14.3.4.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.14.3.4.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- Výška oprávnených nákladov;
- Neskúsenosť s implementáciou podobných projektov.

8.2.14.3.4.9.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci opatrenia budú stanovené presné kritériá oprávnenosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ pomoci zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Všetky podmienky budú stanovené na základe národných a európskych legislatívnych predpisov jasne a zrozumiteľne tak, aby ich žiadateľ o NFP správne pochopil a tak, aby tomuto žiadateľovi nebola spôsobená zvýšená administratívna záťaž pri podávaní žiadosti o NFP.

8.2.14.3.4.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Žiadatelia pre vstup do opatrenia budú musieť splniť všeobecné podmienky. Opatrenie bude predmetom administratívnych kontrol a kontrol na mieste vykonávaných PPA.

8.2.14.3.4.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory závisí od intenzity podpory a výšky oprávnených výdavkov.

8.2.14.3.4.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

1. **Krátky dodávateľský reťazec** je na základe čl.11/1 delegovaného aktu č. 807/2014 pre účely opatrenia definovaný ako dodávateľský reťazec, ktorého súčasťou nie je viac než jeden sprostredkovateľ medzi poľnohospodárom a spotrebiteľom;
2. **Miestny trh** je na základe čl.11/2 delegovaného aktu č. 807/2014 pre účely opatrenia definovaný ako okruh 100 km od miesta pôvodu výrobku alebo ako územie vyššieho územného celku, v ktorom sídli poľnohospodársky podnik pôvodu výrobku;
3. Ak sa realizuje podnikateľský plán, podpora sa viaže prioritne na náklady spolupráce a na oživenie a realizáciu plánu. Na realizáciu môžu byť zároveň využité prostriedky aj z iných opatrení alebo fondov. V prípade čerpania prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v rámci ostatných opatrení, môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku vo výške maximálnej miery intenzity podpory pre dané opatrenie, prijímateľa, oblasť resp. druh projektu v zmysle prílohy č. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2014;
4. Spolupráca medzi aktérmi, ktorí sa nachádzajú v rôznych regiónoch alebo členských štátoch, je tiež oprávnená na podporu. V prípade verejného subjektu ako hlavného aktéra spolupráce bude možné využiť aj postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
5. Podpora môže byť realizovaná ako integrovaný projekt s opatrením 4.1 a 4.2 resp. ako kolektívna investícia viacerých prijímateľov;
6. Podpora sa obmedzuje na maximálne obdobie siedmich rokov;
7. Spolupráca v rámci tohto opatrenia sa môže kombinovať s projektmi podporovanými fondmi Únie, inými ako EPFRV na tom istom území.

8.2.14.4. *Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií*

8.2.14.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Operácie, ktoré budú implementované pod čl. 35 Spolupráca sú vo väčšej miere novými opatreniami, ktoré v predchádzajúcich obdobiach neboli ešte implementované. Tak ako bolo spomenuté, rizikovosť sa vzťahuje najmä k výške nákladov a ich efektívnom vynaložení na daný typ operácií, ako aj možný veľký počet subjektov, ktorý sa prostredníctvom tohto opatrenia budú spájať do partnerstiev v snahe začleniť sa do projektov operácií popísaných v opatrení Spolupráca. Títo žiadatelia - partneri taktiež nemajú skúsenosti z predchádzajúcich období s vytváraním projektov vzájomnej spolupráce. Na druhej strane hrozí riziko nedostatočnej absorpčnej kapacity, kedy môže dôjsť k nízkemu záujmu o niektoré z podopatrení.

8.2.14.4.2. Zmierňujúce opatrenia

V rámci všetkých operácií tohto opatrenia budú stanovené presné kritériá oprávnenosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ pomoci zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Všetky podmienky budú stanovené na základe národných a európskych legislatívnych predpisov jasne a zrozumiteľne tak, aby ich žiadateľ o NFP správne pochopil a tak, aby tomuto žiadateľovi nebola spôsobená zvýšená administratívna záťaž pri podávaní žiadosti o NFP. Ďalej budú vypracované detailné príručky, v ktorých budú presne vymedzené podmienky a kritériá, ako aj informácie o monitoringu celého projektu, o vykonávaných kontrolách PPA. V neposlednom rade bude poskytované odborné poradenstvo a vzdelávanie, ktoré bude prepojené práve na opatrenie Spolupráca. V prípade nedostatočnej absorpčnej kapacity budú

zdroje realokované v rámci opatrenia.

8.2.14.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

Opatrenie Spolupráca v sebe zahŕňa aj iné opatrenia. Žiadatelia budú musieť pre vstup do opatrenia splniť všeobecné podmienky. Opatrenie bude predmetom administratívnych kontrol a kontrol na mieste vykonávaných PPA.

8.2.14.5. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Výška podpory závisí od intenzity podpory a výšky oprávnených výdavkov.

8.2.14.6. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

Integrovaný projekt:

V rámci opatrenia 16 je možné predkladať integrované projekty zahŕňajúce podporu v rámci opatrenia 4, opatrenia 6 a opatrenia 16.

Integrovaným projektom sa rozumie projekt, v rámci ktorého sa uplatní zvýšená intenzita pomoci na náklady spadajúce pod opatrenie 4 (ak sú súčasťou integrovaného projektu) a ktorý zahŕňa podporu v rámci viac ako jedného opatrenia alebo v rámci čiastkových opatrení v rámci min. dvoch rôznych opatrení. V prípade integrovaného projektu, ktorý zahŕňa podporu v rámci opatrenia 4, musí byť súčasťou tohto projektu popis zvýšenia účinnosti operácií ich realizáciou spoločne. Integrované projekty budú podávané a hodnotené spoločne. Všetky podmienky spôsobilosti, vzťahujúce sa na danú investíciu v rámci danej operácie, ktorá je súčasťou integrovaného projektu, musia byť splnené v čase schválenia projektu, aj keď sa určité operácie budú vykonávať v neskoršej fáze."

Miestny trh:

Na základe čl.11/2 delegovaného aktu č. 807/2014 pre účely opatrenia definovaný ako okruh 100 km od miesta pôvodu výrobku alebo ako územie vyššieho územného celku, v ktorom sídli poľnohospodársky podnik pôvodu výrobku.

8.2.14.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Keďže sa spolupráca v rámci tohto opatrenia môže kombinovať s projektmi podporovanými inými fondmi EÚ ako EPFRV a s cieľom aby sa predišlo nadmernej kompenzácii v dôsledku ich kombinácie, je na úrovni iných finančných nástrojov Únie zabezpečená doplnkovosť (kapitola 14). Na národnej úrovni bude

doplnkovosť zabezpečená koordinovaným prístupom so schémami štátnej pomoci ako aj systémom národných podpôr.

8.2.15. M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)

8.2.15.1. Právny základ

- článok 42 a 44 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005;
- článok 32-35 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

8.2.15.2. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Absencia hmotného, finančného a vzdelaného ľudského kapitálu v spojení s nižšou vybavenosťou, kvalitou cestnej siete a dopravných systémov, izolovanosť od mestských sídel sú základné prekážky, ktorých vplyv je možné riešiť len postupne a dlhodobo. Prevažne vidiecke regióny potrebujú svoj endogénny rozvoj nevyhnutne výrazne podporovať exogénnymi faktormi, pretože im chýba hlavne kapitál. Ani v súčasnosti k riešeniu rozvoja jednotlivých typov regiónov neexistuje jednotný prístup. Endogénny potenciál konkrétneho vidieckeho územia je východiskom pre integrovaný miestny rozvoj iniciatívou LEADER, ktorý významne motivuje a mobilizuje ľudský a finančný kapitál.

Metóda LEADER je inovatívny prístup pre rozvoj vidieka a jeho politiku. Jeho základná myšlienka je podporovať rozvoj na základe využívania lokálneho potenciálu územia, teda na základe využívania endogénnych (vnútorných) zdrojov, pričom jedným so základných znakov je prístup zdola nahor. Prístup zdola nahor, ktorý zapája miestne spoločenstvá a pridáva hodnotu miestnym zdrojom možno pokladať za novú cestu k miestnemu rozvoju, vytváraniu pracovných miest a podnikov vo vidieckych oblastiach. LEADER začal experimentálnym spôsobom na miestnej úrovni spájať rôzne projekty a myšlienky, aktérov i zdroje a ukázal sa ako ideálny nástroj rozširovania príležitostí pre vidiecke oblasti. Za dôležitú pridanú hodnotu tohto nástroja možno považovať práve spôsob, akým tento prístup prispieva k rozvoju územia, t. z. prostredníctvom aktívnych ľudí, ktorí svoje územie a obyvateľov dôkladne poznajú, sa v území podarí realizovať projekty menšieho charakteru, ktoré by sa často krátkym prostredníctvom dopytovo orientovaných výziev ani nerealizovali. Na základe tohto prístupu vznikajú v danom území verejno-súkromné partnerstvá nazývané miestne akčné skupiny (MAS).

Miestna akčná skupina je zoskupenie predstaviteľov verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv. Počet obyvateľov MAS nesmie byť nižší ako 10 000 a vyšší ako 150 000.

Pri integrovanom rozvoji vidieka v programovom období 2014 – 2020 zavádza Európska komisia možnosť využitia finančných prostriedkov z ďalších fondov EÚ, tzv. multifinancovanie, cez miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD), pričom prístup LEADER je jeho integrálnou súčasťou. Fondy EÚ zahrnuté v Partnerskej dohode sa nazývajú súborne Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF), ktorých spoločné pravidlá upravuje nariadenie (EÚ) č. 1303/2013. V podmienkach SR budú do tohto integrovaného rozvoja zapojené nasledovné fondy: EPFVR a EFRR. V SR sa bude implementovať multifundový prístup na úrovni stratégií, t. j. MAS pripraví stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej aj ako „stratégia miestneho rozvoja“ alebo „stratégia CLLD“), ktorú bude financovať z oboch fondov. V každom z programov sú uvedené oprávnené oblasti a podpory a oprávnení prijímatelia čím je zabezpečená vzájomná

doplnkovosť programov IROP a PRV v oblasti CLLD. Pri obdobných oblastiach podpory vo všeobecnosti platí, že z EPFRV (PRV) sú oprávnení poľnohospodári, spracovatelia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, obhospodarovatelia lesa, v prípade investícií do nepoľnohospodárskych činností subjekty s podielom tržieb z poľnohospodárskej a lesníckej činnosti nad 30 %. Z EFRR (IROP) sú v rámci podpory podnikania potom oprávnené subjekty, ktoré nie sú oprávnené z PRV. V prípade investícií na obnovu a rozvoj obcí a zvyšovanie kvality života obyvateľov je doplnkovosť zabezpečená rozdielnym zameraním investícií, kedy podpora z EFRR bude zameraná na zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach. Vzájomná doplnkovosť je podrobnejšie rozpísaná v časti „Koordinácia s ostatnými EŠIF pokiaľ ide o CLLD vrátane prípadného riešenia pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory“ v rámci tohto opatrenia.

Uplatnenie prístupu CLLD ako nástroja pre integrovaný prístup k územnému rozvoju je špecifikované v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020, a to z pohľadu prioritných oblastí, cieľového územia, plánovaného rozpočtu pre každý EŠIF, rozsahu stratégií miestneho rozvoja a administratívneho zabezpečenia CLLD. Tento prístup je zameraný na osobitné subregionálne oblasti a uskutočňovaný je prostredníctvom integrovaných a viacsektorových oblastných stratégií miestneho rozvoja so zreteľom na miestne potreby a možnosti. Podpora CLLD z príslušných EŠIF musí byť jednotná a koordinovaná, a preto stratégia miestneho rozvoja musí vychádzať z ustanovení uvedených v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020, berúc do úvahy špecifiká jednotlivých fondov, ktoré sú stanovené v rámci príslušných programov - Program rozvoja vidieka (opatrenie LEADER) a Integrovaný regionálny operačný program (prioritná os CLLD).

Podpora v rámci CLLD pozostáva z nasledujúcich častí:

1. Prípravná podpora – cieľom je pripraviť partnerstvá pre uchádzanie sa o podporu v rámci CLLD a pomôcť im pripraviť a následne implementovať stratégiu CLLD. Prípravná podpora bude financovaná z EPFRV.
2. Podpora implementácie operácií v rámci stratégie CLLD – cieľom je realizácia jednotlivých opatrení definovaných v stratégiách CLLD. MAS pripraví stratégiu CLLD a oprávnené opatrenia bude financovať prostredníctvom 2 fondov, ktoré sú súčasťou CLLD, a to: EPFRV a EFRR.
3. Príprava a vykonávanie projektov spolupráce – cieľom je umožniť pripraviť a následne realizovať projekty spolupráce MAS medzi územiaми v rámci štátu ako aj územiaми medzi jednotlivými krajinami EÚ príp. mimo EÚ. Projekty spolupráce MAS budú financované z EPFRV.
4. Chod MAS a animácia – cieľom je poskytnúť finančné prostriedky pre MAS na prevádzkové náklady a náklady spojené s animáciou a umožniť tak plynulú prevádzku MAS a dostatočnú propagáciu vykonávanej stratégie CLLD. Tieto náklady budú financované z EPFRV ako aj z EFRR.

V programovom období 2014 – 2020 zostáva LEADER povinnou súčasťou programov rozvoja vidieka ako prierezový nástroj pre miestny rozvoj a zavádzanie inovácií vrátane zmierňovania klimatických zmien. LEADER ako nástroj integrovaného územného rozvoja na miestnej úrovni bude priamo prispievať k vyváženému územnému rozvoju vidieckych oblastí, čo je jeden zo základných cieľov politiky rozvoja vidieka. Integrovaný rozvoj vidieka má vychádzať z vnútra vidieckych oblastí za účasti zástupcov obcí, podnikateľov, farmárov a ostatných aktérov vidieka (zástupcovia 3 sektorov: občiansky, súkromný, verejný – miestna samospráva). V tomto období je potrebné viac sa zamerať na prílev finančných prostriedkov do súkromného a občianskeho sektora. Metóda LEADER môže hlavne prispieť k riešeniu problémov spojených s lokálnou a dlhodobou nezamestnanosťou, kedy práve prístupom zdola nahor je možné identifikovať potreby v danom území aj v oblasti tvorby pracovných miest a sociálnych inovácií. LEADER tak v prvom rade prispeje k zvýšeniu rastu a zamestnanosti, k inklúzii marginalizovaných skupín, k rozvoju inovácií, ako aj k mobilizácii lokálnych zdrojov.

Opatrenie LEADER reaguje primárne na nasledovné identifikované potreby:

- vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku;
- zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja miestnych komunít s dôrazom na zachovanie miestneho kultúrneho a historického rázu územia;
- podpora predaja domácej produkcie a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov.

Sekundárne opatrenie reaguje na potreby:

- posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí, inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a LH;
- zvýšiť efektívnosť všetkých výr. faktorov a dosiahnuť nárast prid. hodnoty poľn., potrav. a lesných podnikov;
- zvýšiť energetickú efektívnosť a zvýšenie podielu využívania OZE;
- rozvoj IKT vo vidieckych obciach.

Nevyhnutnosťou pre naplnenie týchto potrieb bude zabezpečenie pracovných príležitostí, ktoré budú motivovať mladú a strednú vekovú pracovnú silu, aby na vidieku zotrvala alebo sa usídlila, podporenie príjmov prvovýrobcov uplatnením krátkych dodávateľsko-odberateľských reťazcov, vrátane podpory spracovania a účinného marketingu a propagácie miestnych výrobkov, vytváranie vhodných podmienok pre podnikanie a pod. Naplnenie uvedených potrieb sa dá ďalej dosiahnuť podporovaním diverzifikácie poľnohospodárskej aj nepoľnohospodárskej výroby na farmách a v poľnohospodárskych malých a stredných podnikoch ako aj podporou mladých alebo začínajúcich farmárov a podporou investícií do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu. Dôležitým zostáva dobudovanie chýbajúcej drobnej infraštruktúry alebo jej obnovenie, pričom dôraz v rámci prístupu LEADER musí byť kladený aj na starostlivosť a zakladanie sprievodných verejne slúžiacich krajinných prvkov a prvkov zelenej infraštruktúry (výsadba verejnej zelene, alejí, vetrolamov a pod.), ktoré prispievajú k prirodzenému zveľadňovaniu vidieckej krajiny a vychádzajú z historicko-kultúrnych tradícií danej obce/dediny v rámci územia MAS. Dôležitým prvkom je dôraz na posilňovanie ľudských zdrojov a sociálne začleňovanie marginalizovaných skupín obyvateľstva vrátane marginalizovaných rómskych komunít. Tento aspekt bude napĺňaný uplatňovaním horizontálneho princípu rovnosti mužov a žien, nediskriminácie a prístupnosti, v rámci ktorého bude v celom PRV zabezpečená rovnosť príležitostí všetkým občanom SR. V neposlednom rade je potrebné rozšíriť/doplniť možnosti vzdelania pre všetky vekové skupiny z územia MAS, či už výmennými pobytmi v zahraničí alebo na území SR, ako aj zahraničnými exkurziami a tak získať nové poznatky, know-how, inovácie, ale aj šíriť tradície a poznatky predkov z vidieka.

Príspevok k fokusovej oblasti

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

V záujme zjednodušenia implementácie verejných financií určených na iniciatívu LEADER je toto opatrenie vymedzené výhradne v rámci oblasti zamerania 6B „Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach“. Príspevok opatrenia k miestnemu rozvoju vychádza z charakteru samotnej metódy LEADER, ktorá je zameraná na lokálne komunity a ich podporu prostredníctvom realizácie stratégií CLLD, ktoré reflektujú konkrétne potreby lokálnych komunít.

Opatrenie LEADER má osobitný význam pre viacero priorít EÚ a je mimoriadneho významu pre podporu

sociálneho zabezpečenia a hospodárskeho rozvoja, ako aj znižovanie chudoby vo vidieckych oblastiach, ktoré sa budú vzťahovať sekundárne aj na iné oblasti v rámci PRV. Miestny rozvoj ako taký bude možné v rámci stratégií CLLD podporiť okrem širokého spektra činností aj aktivitami zameranými napr. na investície do všetkých druhov infraštruktúr miestnych rozmerov; vytváranie, zlepšovanie alebo rozširovanie miestnych služieb vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry či rozvoj vidieckeho turizmu.

Sekundárny príspevok k iným fokusovým oblastiam

Stratégie miestneho rozvoja môžu byť strategicky naplánované na úrovni jednej alebo viacerých nasledujúcich prioritných fokusových oblastí PRV:

1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach

Hľadanie komplexných a inovatívnych riešení, ako aj šírenie dosiahnutých poznatkov bude môcť byť podporené na úrovni stratégie CLLD predovšetkým prostredníctvom opatrenia Spolupráca, ktoré je zamerané na vzájomnú spoluprácu aktérov z rôznych sektorov. K rozvoju vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach prispievajú aj demonštračné činnosti a informačné akcie. Okrem toho budú mať miestne akčné skupiny možnosť prioritne podporovať projekty, ktoré budú mať inovatívny charakter t. j. budú napomáhať tvorbe inovácií na miestnej úrovni.

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

Pomocou podpory investícií do poľnohospodárskych podnikov, ako aj investícií do spracovania resp. uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych produktov bude zvýšený hospodársky výkon poľnohospodárskych podnikov a podporená ich efektivita, konkurencieschopnosť a účasť na trhu. K tomuto cieľu prispeje aj podpora spolupráce medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizovaní spoločných pracovných procesov či pri spoločnom využívaní zariadení a zdrojov.

2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny

Na miestnej úrovni bude možné prostredníctvom stratégie CLLD poskytnúť pomoc mladým poľnohospodárom na začatie podnikateľskej činnosti, čo vo významnej miere napomôže generačnej výmene v poľnohospodárstve na územiach miestnych akčných skupín.

2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva

Výkon lesného hospodárstva bude možné podporiť napr. pomocou investícií týkajúcich sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde, ako aj podporou investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh.

3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií

Lepšia integrácia prvovýrobcov do poľnohospodársko-potravinového reťazca bude môcť byť podporená

prostredníctvom horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi aktérmi dodávateľského reťazca pri zriaďovaní a rozvoji krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Budovanie zariadení na energetické využívanie obnoviteľných zdrojov energie bude možné prostredníctvom investícií do poľnohospodárskych podnikov resp. spracovania, ako aj prostredníctvom investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností. Okrem toho do stratégie CLLD bude môcť byť zahrnutá aj podpora investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie v obciach.

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

V stratégii CLLD bude možné naplánovať pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov ako aj podporu nepoľnohospodárskych činností napr. v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, poskytovania služieb či výrobou produktov, ktoré nie sú poľnohospodárskeho alebo potravinárskeho charakteru, čo vo významnej miere uľahčí diverzifikáciu a napomôže tvorbe pracovných miest.

6C Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach

Poskytnutie podpory na informačné a komunikačné technológie vo vidieckych oblastiach bude možné zahrnúť do stratégie CLLD prostredníctvom opatrení prístupných pre obce, ako aj súkromný sektor. Tým sa prispeje k lepšej prístupnosti a využívaniu IKT vo vidieckych územiach.

Príspevok k prierezovým cieľom

- Inovácie

LEADER je prístup, ktorý svojím charakterom priamo napomáha využitiu inovatívneho potenciálu miestnej komunity. Samotné navrhnutie stratégie CLLD na miestnej úrovni umožňuje komunitám mobilizovať inovatívne nápady na rozvoj územia a využiť kreativnosť pri navrhovaní riešení. Možnosti, ktoré je možné cez stratégiu CLLD využiť na financovanie projektov navrhnutých miestnymi obyvateľmi poskytujú ďalší priestor pre obyvateľov miestnych komunít pre inovatívne myslenie a zavádzanie zaujímavých nápadov do praxe. Inovácie sa nemusia týkať len technologických alebo výrobných procesov, či zavádzania informačných a komunikačných technológií. Inovácie môžu zahŕňať nové služby, nové výrobky. Inováciou sú aj nové prístupy pri rozvoji územia či aktívne zapájanie skupín, ktoré doteraz stáli bokom verejného života, do rozhodovania o osude regiónu. Samotné MAS majú priestor na inovatívne riešenia pri animovaní územia či nové spôsoby propagácie územia. Inšpiratívne nápady môžu byť prenášané aj prostredníctvom spolupráce a zdieľania skúseností, či už na národnej alebo medzinárodnej úrovni. Priestor na realizovanie projektov s inovatívnym charakterom bude najmä prostredníctvom opatrenia Spolupráca, v rámci ktorého budú môcť na miestnej úrovni vznikáť napr. experimentálne pilotné projekty.

- Životné prostredie

LEADER kladie dôraz na zdravé životné prostredie bez ekologických záťaží, s komplexnou ochranou zložiek životného prostredia a so zreteľom na podporu a využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

Špeciálna pozornosť je venovaná súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia, ako aj začleňovaniu prvkov zelenej infraštruktúry a to najmä v rámci budovania infraštruktúry malých rozmerov alebo pri iných činnostiach, pri ktorých je to relevantné. Tieto aktivity zároveň sekundárne prispievajú k cieľom v oblasti klimatických zmien.

Opatrenie tiež prispieva k uplatňovaniu horizontálnych princípov, konkrétne horizontálneho princípu trvalo udržateľný rozvoj, ako aj horizontálneho princípu rovnosť mužov a žien, nediskriminácia a prístupnosť, v rámci ktorého bude v celom PRV zabezpečená rovnosť príležitostí všetkým občanom SR.

8.2.15.3. Rozsah, úroveň podpory, oprávnení prijímateľa a prípadne metodika na výpočet sumy alebo miery podpory rozčlenených podľa podopatrenia a/alebo druhu operácie, ak je to potrebné. Pre každý druh operácie špecifikovať oprávnené náklady, podmienky oprávnenosti, uplatniteľné sumy a miery podpory a zásady stanovovania kritérií výberu

8.2.15.3.1. Budovanie kapacít, tréningy a sieťovanie za účelom prípravy a implementácie stratégie miestneho rozvoja

Podopatrenie:

- 19.1. – Prípravná podpora

8.2.15.3.1.1. Opis typu operácie

Prístup zdola nahor je jednou z efektívnych možností zapojenia miestnych obyvateľov na vidieku do rozhodovacieho procesu na lokálnej úrovni. Na to je však potrebné poznať možnosti daného územia a zmobilizovať miestne obyvateľstvo a zapájať ho aktívne do procesov rozhodovania. Cieľom podopatrenia je tak pripraviť vidiecke verejno-súkromné partnerstvá, na implementáciu nástroja CLLD. Výsledkom budú pripravené partnerstvá, schopné uchádzať sa o podporu v rámci nástroja CLLD a schopné efektívne pripraviť a implementovať stratégiu CLLD, ktorá vznikne v nadväznosti na budovanie lokálnych kapacít správnym uplatňovaním strategického plánovania, vytváraním sietí, informovanosťou o prístupe zdola nahor, zanalyzovaním potrieb a problémov daného územia a ďalších základných znakov metódy LEADER/CLLD. Výsledky budú prispievať k príprave a vytvoreniu predpokladu na zvýšenie kvality života na vidieku na území SR.

8.2.15.3.1.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok).

8.2.15.3.1.3. Odkazy na iné právne predpisy

Článok 65-71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

8.2.15.3.1.4. Priímatelia

Občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, ktoré je založené a pracuje na princípoch LEADER.

8.2.15.3.1.5. Oprávnené náklady

Náklady súvisiace s budovaním kapacít, odborným vzdelávaním a vytváraním sietí s cieľom vypracovať a uskutočňovať stratégiu CLLD. Takéto náklady môžu zahŕňať jeden či viaceré z nasledujúcich prvkov:

- opatrenia odbornej prípravy pre miestnych zainteresovaných aktérov;
- štúdie o príslušnej oblasti;
- náklady súvisiace s navrhovaním stratégie CLLD vrátane nákladov na akcie súvisiace s konzultáciami so zainteresovanými stranami na účely prípravy stratégie;
- administratívne náklady (prevádzkové náklady a náklady na zamestnancov) organizácie, ktorá žiada o prípravnú podporu v prípravnej fáze.

8.2.15.3.1.6. Podmienky oprávnenosti

- dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3.

Oprávnené na podporu budú všetky partnerstvá založené na princípoch LEADER, teda tie ktoré neimplementovali prístup LEADER v predchádzajúcom období v rámci osi 4 LEADER v PRV 07-13, ako aj tie, ktoré v období 07-13 získali štatút MAS, pričom partnerstvá, ktoré v období 07-13 získali štatút MAS budú mať maximálnu výšku podpory zníženú z dôvodu, že tieto partnerstvá už majú skúsenosti s prístupom LEADER z programového obdobia 2007-2013, majú vybudované kapacity, sformované územie a pod.

8.2.15.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Cieľom prípravnej podpory je poskytnúť podporu všetkým pripravujúcim sa partnerstvám ktoré predložia svoje žiadosti, teda partnerstvám bez doterajších skúseností s implementáciou LEADER, ako aj partnerstvám, ktoré v období 2007-2013 získali štatút MAS. Poskytnutie podpory bude koordinované s RO pre IROP, ako aj s VÚC, ktoré poskytujú podporu formujúcim sa miestnym akčným skupinám.

V prípade, ak požiadavky budú presahovať disponibilné zdroje budú pri výbere využité nasledovné princípy:

- prioritizácia partnerstiev bez predchádzajúcich skúseností s implementáciou prístupu, ktorý je postavený na princípoch LEADER,
- prioritizácia partnerstiev žiadajúcich nižší finančný príspevok.

8.2.15.3.1.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 100%

Maximálna výška podpory pre partnerstvá, ktoré nemali v programovom období 2007-2013 štatút MAS je 15 000 EUR.

Maximálna výška podpory pre partnerstvá, ktoré získali v programovom období 2007-2013 štatút MAS je 5 000 EUR.

8.2.15.3.1.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.15.3.1.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.1.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.1.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.1.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

-

8.2.15.3.1.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Opis povinných prvkov miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „MRVK“), z ktorých opatrenie iniciatívy LEADER pozostáva: prípravná podpora; vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK; príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (ďalej len „MAK“); prevádzkové náklady; a oživenie podľa článku 35 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Opis použitia štartovacieho balíka iniciatívy LEADER uvedeného v článku 43 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 ako osobitný druh prípravnej podpory (v relevantných prípadoch)

Opis systému priebežného prekladania žiadostí na projekty spolupráce v rámci iniciatívy LEADER podľa článku 44 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Postup a harmonogram výberu stratégií miestneho rozvoja

Odôvodnenie výberu geografických oblastí na vykonávanie stratégie miestneho rozvoja, ktorých počet obyvateľov nespadá do rozmedzia stanoveného v článku 33 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Koordinácia s ostatnými európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (ďalej len „EŠIF“), pokiaľ ide o MRVK, vrátane možného riešenia, pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory

Možnosť či nemožnosť platieb preddavkov

Vymedzenie úloh riadiaceho orgánu, platobnej agentúry a miestnych akčných skupín v rámci iniciatívy LEADER, najmä pokiaľ ide o nediskriminačné a transparentné výberové konanie a objektívne kritériá výberu operácií podľa článku 34 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Opis predpokladaných mechanizmov koordinácie a zabezpečenia komplementárnosti s operáciami podporenými z iných opatrení rozvoja vidieka, najmä pokiaľ ide o: investície do nepoľnohospodárskych činností a pomoci na začatie podnikania podľa článku 19 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; investície podľa článku 20 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; a spoluprácu podľa článku 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, najmä vykonávanie stratégií miestneho rozvoja formou verejno-súkromných partnerstiev

8.2.15.3.2. Chod miestnej akčnej skupiny a animácia

Podopatrenie:

- 19.4. – Podpora na prevádzkové náklady a oživenie

8.2.15.3.2.1. Opis typu operácie

Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.

8.2.15.3.2.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hradená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.

8.2.15.3.2.3. Odkazy na iné právne predpisy

Článok 65-71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

8.2.15.3.2.4. Priímatelia

MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

8.2.15.3.2.5. Oprávnené náklady

1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD:
  - a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie);
  - b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD;
  - c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS;
  - d. finančné náklady (napr. bankové poplatky);
  - e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS);

2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD:

- a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD;
- b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác;
- c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.

Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia.

Na financovaní chodu MAS a animácie sa budú podieľať obidva fondy využité pri realizácii nástroja CLLD (EFRR a EPFRV). Nakoľko podporené budú len multifondové stratégie (financované z obidvoch fondov v rámci CLLD – EFRR a EPFRV) nebude sa uplatňovať lead fund, ale financovanie bude nasledovné: Prevádzkové náklady na chod MAS (s výnimkou MAS na území Bratislavského kraja) budú hradené z EFRR a náklady na oživenie všetkých stratégií (animácie) budú hradené z EPFRV. Z EPFRV budú tiež hradené prevádzkové náklady na chod MAS nachádzajúcich sa na území Bratislavského kraja. V prípade zmiešaných MAS (nachádzajúcich sa na území Bratislavského aj Trnavského kraja) budú prevádzkové náklady hradené len z EPFRV.

8.2.15.3.2.6. Podmienky oprávnenosti

- Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3

8.2.15.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

netýka sa

8.2.15.3.2.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 100 %.

Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hradená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.

8.2.15.3.2.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.15.3.2.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.2.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.2.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.2.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Analýzou PPA bola vypočítaná max. suma pre 1 MAS, pokiaľ ide o prevádzkové náklady súvisiace s chodom MAS (bez nákladov na animácie). Ide o max. sumu 59 170 EUR. Táto suma je tvorená priamymi a nepriamymi nákladmi. Priame náklady sú tvorené nákladmi na personálne výdavky v sume max. 48 500 EUR. Pôdohospodárskou platobnou agentúrou bola vypočítaná paušálna sadzba nepriamych nákladov k priamym nákladom (mzdovým a osobným) vo výške 22 % v zmysle čl. 67 (1d) a nasledujúcich nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, ktorá bude overená spoločnosťou Deloitte s.r.o.. Priame náklady budú preukazované na základe skutočných nákladov. Výpočet paušálnej sadzby bude prílohou k PRV. Zároveň však platí podmienka, že celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja.

8.2.15.3.2.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Opis povinných prvkov miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „MRVK“), z ktorých opatrenie iniciatívy LEADER pozostáva: prípravná podpora; vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK; príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (ďalej len „MAK“); prevádzkové náklady; a oživenie podľa článku 35 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Opis použitia štartovacieho balíka iniciatívy LEADER uvedeného v článku 43 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 ako osobitný druh prípravnej podpory (v relevantných prípadoch)

Opis systému priebežného prekladania žiadostí na projekty spolupráce v rámci iniciatívy LEADER podľa článku 44 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Postup a harmonogram výberu stratégií miestneho rozvoja

Odôvodnenie výberu geografických oblastí na vykonávanie stratégie miestneho rozvoja, ktorých počet obyvateľov nespadá do rozmedzia stanoveného v článku 33 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Koordinácia s ostatnými európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (ďalej len „EŠIF“), pokiaľ ide o MRVK, vrátane možného riešenia, pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory

Možnosť či nemožnosť platieb preddavkov

Vymedzenie úloh riadiaceho orgánu, platobnej agentúry a miestnych akčných skupín v rámci iniciatívy LEADER, najmä pokiaľ ide o nediskriminačné a transparentné výberové konanie a objektívne kritériá výberu operácií podľa článku 34 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Opis predpokladaných mechanizmov koordinácie a zabezpečenia komplementárnosti s operáciami podporenými z iných opatrení rozvoja vidieka, najmä pokiaľ ide o: investície do nepoľnohospodárskych činností a pomoci na začatie podnikania podľa článku 19 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; investície podľa článku 20 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; a spoluprácu podľa článku 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, najmä vykonávanie stratégií miestneho rozvoja formou verejno-súkromných partnerstiev

8.2.15.3.3. Implementácia operácií v rámci stratégií CLLD

Podopatrenie:

- 19.2. - Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou

8.2.15.3.3.1. Opis typu operácie

Keďže je prístup LEADER postavený na princípe zdola nahor, jeho hlavnou pridanou hodnotou v porovnaní so štandardnými opatreniami PRV nastavenými a administrovanými na národnej úrovni je určitý stupeň flexibility pri navrhovaní opatrení v rámci stratégie CLLD a prispôsobenie opatrení miestnym podmienkam a potrebám. Flexibilita sa týka najmä voľnosti výberu a nastavenia opatrení v súlade s nariadením (EÚ) č. 1305/2013, nastavenia podmienok oprávnenosti, výšky a miery podpory či stanovenia princípov nastavenia výberových kritérií. Flexibilita stratégie CLLD poskytne širšie možnosti pri navrhovaní projektov ako "štandardné" opatrenia a tým umožní využiť kreatívny potenciál miestnej komunity, pretože do projektov bude možné vložiť inovatívne prvky pokiaľ budú v súlade so stratégiou. Priestor na realizovanie projektov s inovatívnym charakterom môže byť napr. v rámci rozsahu opatrenia Spolupráca, v rámci ktorého budú môcť na miestnej úrovni vznikáť napr. experimentálne pilotné projekty.

Stratégie CLLD budú v rámci podpory z EPFRV navrhnuté v nadväznosti na priority/fokusové oblasti uvedené v časti Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele.

Pre naplnenie uvedených priorít budú MAS v rámci podpory z EPFRV môcť prispievať prostredníctvom opatrení, ktoré budú v súlade so všeobecnými podmienkami oprávnenosti v rámci nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, v súlade s nariadením (EÚ) č. 1305/2013, budú prispievať k cieľom stratégie CLLD a budú v súlade s cieľmi politiky rozvoja vidieka. Niektoré opatrenia/operácie definované v nariadení (EÚ) č. 1305/2013 sú pre MAS neoprávnené z dôvodu ich charakteru – ide o tzv. neprojektové opatrenia, ako aj niektoré projektové opatrenia, ktorých realizácia je vhodná na národnej úrovni a nie je žiaduca pre úroveň lokálnu – tieto sú definované v časti „oprávnené náklady“. Zároveň sú definované opatrenia, pri ktorých MAS musí postupovať v súlade s cieľmi a podmienkami štandardných opatrení v PRV, a to z dôvodu potreby uplatňovania podmienok stanovených na národnej úrovni (napr. malí a mladí farmári). Opatrenia, ktoré MAS vo svojej stratégii naplánujú v rámci podpory z EPFRV musia byť v súlade s príslušnými článkami nariadenia č. 1305/2013, musia zohľadňovať dohodnuté pravidlá komplementarity v rámci CLLD medzi PRV a IROP/medzi fondmi EPFRV a EFRR, ako aj dodržiavať podmienku, že rovnaký výdavok nesmie byť prefinancovaný z viacerých zdrojov. V prípade, že si MAS v rámci svojej stratégie zvolí podporu činností, ktoré nespádajú do rozsahu opatrení PRV SR 2014-2020, na ktoré sú schválené schémy štátnej pomoci alebo pomoci de minimis, a na tieto činnosti sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci alebo pomoci de minimis, pre tieto činnosti resp. opatrenia budú vypracované samostatné schémy štátnej pomoci resp. pomoci de minimis.

V zmysle vyššie uvedeného platí nasledovné:

Opatrenia resp. podopatrenia, ktoré sú pre MAS oprávnené na podporu z EPFRV len v súlade s cieľmi a podmienkami opatrení v PRV v zmysle vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014:

- Investície do hmotného majetku / 4.3 Obmedzenie platí len pre oblasť Investícií týkajúcich sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde, ktoré sú podporované v rámci podopatrenia 4.3 v PRV
- Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov / 6.1

- Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov / 6.3

Opatrenia resp. podopatrenia, ktoré nie sú oprávnené na podporu z EPFRV v rámci stratégie CLLD sú uvedené v časti „Oprávnené náklady“.

8.2.15.3.3.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok), v rámci niektorých operácií bude možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov na investície. Možnosť poskytnutia zálohovej platby v rámci podopatrenia 19.2 sa vzťahuje na opatrenia/podopatrenia uvedené v podkapitole 8.1.5.

8.2.15.3.3.3. Odkazy na iné právne predpisy

- článok 65-71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013;
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 808/2014.

8.2.15.3.3.4. Priímatelia

Subjekty (zo súkromného, občianskeho a verejného sektora) nachádzajúce sa v území MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja a ktorá má právnu formu: občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Konečný prijímateľ bude v súlade s definovanými prijímateľmi podpory v rámci stratégie miestneho rozvoja v zmysle podmienok oprávnenosti vyplývajúcich z podmienok EPFRV, ako aj podmienok uvedených vo všeobecnom opise opatrenia. Na podporu z EPFRV sa vzťahuje definícia vidieckosti uvedená v podkapitole 8.1.1 Z podpory sú vylúčené obce nad 20 000 obyvateľov ako koneční prijímatelia, tieto ale môžu byť členmi MAS a subjekty nachádzajúcich sa na ich území môžu byť konečnými prijímateľmi.

V súvislosti s podporou EFRR v rámci CLLD prostredníctvom IROP platia podmienky vzájomnej doplnkovosti PRV a IROP uvedené v časti „Koordinácia s ostatnými EŠIF pokiaľ ide o miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) vrátane prípadného riešenia pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory“ v rámci tohto opatrenia.

Samotná MAS nie je v rámci podopatrenia 19.2 oprávneným žiadateľom.

8.2.15.3.3.5. Oprávnené náklady

- a. hmotné a nehmotné investície v súlade s podporovanými činnosťami v rámci stratégie CLLD, a ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami tohto podopatrenia, ako aj v súlade so špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3,
- b. pri stanovovaní oprávnených nákladov v rámci jednotlivých opatrení stratégie CLLD, musí MAS dodržiavať ustanovenia príslušných nariadení, napr. nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, čl. 65-71, nariadenie (EÚ) č. 1305/2013, čl. 45, ako aj ďalších súvisiacich nariadení a usmernení EÚ

a špecifických metodických pokynov vzťahujúcich sa na oprávnenosť výdavkov.

- c. prioritne budú oprávnené projekty lokálneho komunitného charakteru s menšou finančnou alokáciou, kde výška finančného príspevku nepresiahne 100 000 EUR. Pri určitých typoch investícií môže byť uvedená suma príspevku v niektorých odôvodnených prípadoch vyššia, pričom zdôvodnenie bude súčasťou stratégie CLLD a bude vychádzať z analýz.

Financovanie nákladov spadajúcich pod nižšie uvedené opatrenia resp. podopatrenia, nie je oprávnené z EPFRV v rámci stratégie CLLD (kódy za názvom opatrení/podopatrení sú uvedené v zmysle vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014):

- Podpora na akcie odborného vzdelávania a získania zručností / 1.1
- Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky / 2
- Systémy kvality poľnohospodárskych výrobkov a potravín / 3
- Platby pre poľnohospodárov oprávnených v rámci režimu pre malých poľnohospodárov, ktorí trvale prevedú svoj podnik na iného poľnohospodára / 6.5
- Podpora na širokopásmovú infraštruktúru vrátane jej budovania, zlepšovania a rozširovania, pasívnu širokopásmovú infraštruktúru a poskytovanie širokopásmového prístupu a elektronickej verejnej správy / 7.3
  - obmedzenie platí len pre oblasť budovania širokopásmového internetu, ktorá je pokrytá opatrením č. 7 (podopatrenie 7.3) v PRV a bude riešená na národnej úrovni. Iné činnosti spadajúce pod toto podopatrenie v zmysle nariadenia č. 1305/2013 sú pre MAS oprávnené
- Podpora na zalesňovanie/vytváranie zalesnených oblastí / 8.1
- Podpora na vytváranie a udržiavanie agrolesníckych systémov / 8.2
- Zakladanie skupín a organizácií výrobcov v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva / 9
- Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie / 10
- Ekologické poľnohospodárstvo / 11
- Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode / 12
- Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami / 13
- Dobré životné podmienky zvierat / 14
- Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov / 15
- Podpora na vypracúvanie plánov obhospodarovania lesov alebo rovnocenných nástrojov / 16.8
  - uvedenú činnosť nie je možné realizovať ani v rámci iného opatrenia, nakoľko táto operácia bude predmetom opatrenia 8 v PRV a bude realizovaná len na národnej úrovni (len v rámci „štandardného“ opatrenia PRV)

Riadenie rizík / 17

8.2.15.3.3.6. Podmienky oprávnenosti

1. operácie, financované z EPFRV v rámci stratégie CLLD musia byť v súlade so všeobecnými podmienkami oprávnenosti v rámci nariadenia č. 1303/2013, v súlade s nariadením č. 1305/2013, musia prispievať k cieľom stratégie CLLD a byť v súlade s cieľmi politiky rozvoja vidieka;
2. dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
3. subjekt nachádzajúci sa na území MAS je oprávnený aj na podporu v rámci štandardných opatrení PRV, pokiaľ výdavky z jeho projektu nie sú financované prostredníctvom stratégie CLLD miestnej

akčnej skupiny;

4. neumožňuje sa umelé rozdeľovanie projektu na etapy, t. z. každý samostatný projekt musí byť po ukončení realizácie funkčný, životaschopný a pod.;
5. Prostredníctvom opatrenia LEADER sa bude aplikovať sociálny aspekt pri verejnom obstarávaní, a to v rámci aktivít, kde sú prijímateľom obce, a to v rozsahu uvedenom v rámci opatrenia č. 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach.

8.2.15.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Rámcové kritériá pre výber stratégií, ktoré získajú štatút MAS

- a. *Objektívne výberové kritériá*
- b. *Kvalita partnerstva*
- c. *Kvalita stratégie*

Pri výbere stratégií sa budú posudzovať minimálne nasledovné kritériá:

- a. prínos stratégie k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia (napr. oblasť tvorby pracovných miest, podpora vidieckeho cestovného ruchu a pod.) za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov (t.z. s akcentom na TUR);
- b. prínos stratégie k napĺňaniu cieľov PRV najmä v oblasti konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a príspevok stratégie k prierezovým cieľom (inovácie, životné prostredie, zmierňovanie zmeny klímy a adaptácie na ňu);
- c. rovnomerné územné rozdelenie v rámci NUTS III;
- d. zameranie stratégie na ciele a priority CLLD uvedené v Partnerskej dohode, IROP a PRV;
- e. prínos stratégie k sociálnej inklúzii marginalizovaných skupín obyvateľstva vrátane MRK;
- f. pomer finančných prostriedkov na súkromný (vrátane občianskeho) a verejný sektor – zvýhodnené budú stratégie s vyšším zameraním na podporu neverejného sektora;
- g. viacodvetvový charakter stratégie - zameranie stratégie na rôzne odvetvia miestnej ekonomiky, rôzne subjekty a rôznych prijímateľov a pod.;
- h. multiplikačný efekt stratégie – ako stratégia prispieva k riešeniu problémov, vzťah medzi problémami a navrhnutými riešeniami a pod. (plánovacia logická matica);
- i. doplnkovosť stratégie voči iným strategickým dokumentom na nadnárodnej (Dunajská stratégia), národnej, regionálnej (PHSR kraja, iné krajské stratégie) a lokálnej (PHSR obcí, a iné stratégie existujúce v území) úrovni a príspevok k napĺňaniu jednotlivých ukazovateľov PRV.

Podrobné kritériá pre výber stratégií budú stanovené v metodickej príručke.

Prioritne budú podporené stratégie, ktoré budú smerovať k ekonomickému rastu a k tvorbe pracovných miest a v ktorých podpora súkromného a občianskeho sektora bude prevyšovať podporu verejného sektora.

Pri výbere sa bude prihliadať na cieľ rozalokovať všetky dostupné zdroje v rámci fondov EPFRV a EFRR, vyčlenených pre CLLD/LEADER.

8.2.15.3.3.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

MAS pri stanovovaní výšky a miery podpory nemusí kopírovať nastavenia štandardných opatrení PRV (s

výnimkou opatrení, ktoré je MAS oprávnená naplánovať len v rozsahu cieľov a podmienok štandardných opatrení), pričom je žiaduce, aby MAS zvažili pri relevantných operáciách vyššie miery spolufinancovania zo strany žiadateľov. Výška a miera podpory musí však byť v súlade s ustanoveniami nariadenia č. 1305/2013. Maximálna výška príspevku pre operácie implementované prostredníctvom podopatrenia 19.2 sa stanovuje na 100 000 EUR. Pri určitých typoch investícií môže byť uvedená suma príspevku v niektorých odôvodnených prípadoch vyššia, pričom zdôvodnenie bude súčasťou stratégie CLLD a bude vychádzať z analýz. Zároveň nie je umožnené umelé rozdeľovanie jednotlivých projektov na etapy, t. z. každý samostatný projekt musí byť po ukončení realizácie funkčný, životaschopný a pod.

8.2.15.3.3.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.15.3.3.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- nedostatočný počet konečných prijímateľov v rámci podporovaných operácií stratégie miestneho rozvoja – skúsenosti z iných členských krajín naznačujú možné problémy s nízkym záujmom súkromného sektora o realizáciu projektov v rámci implementácie stratégií miestneho rozvoja;
- výskyt konfliktu záujmov;
- nedostatočná kvalita schválených stratégií CLLD;
- nedostatočná merateľnosť dosiahnutých výsledkov stratégie CLLD.

8.2.15.3.3.9.2. Zmierňujúce opatrenia

- riziko - nedostatočný počet prijímateľov zo súkromného sektora
  - úroveň riadiaceho orgánu – pri výbere stratégií správne posúdiť previazanosť akčného plánu a finančného plánu na analýzu územia a prípadne zohľadniť absorpčnosť územia pri stanovovaní finančnej alokácie pre MAS;
  - úroveň MAS – realizovať animačné aktivity zacielené na potenciálnych žiadateľov zo súkromného sektora;
- povinnosť dokumentovania a zverejňovania vyhlásení o konflikte záujmov;
- nastavenie vhodných a overiteľných kvalitatívnych kritérií, vytvorenie nezávislej a odbornej výberovej komisie;
- stanovenie vhodných a merateľných ukazovateľov, stanovenie možnosti modifikácie schválených stratégií CLLD.

8.2.15.3.3.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.3.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

Pri operáciách implementovaných v rámci stratégie CLLD výška podpory závisí od výšky oprávnených nákladov.

8.2.15.3.3.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Opis povinných prvkov miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „MRVK“), z ktorých opatrenie iniciatívy LEADER pozostáva: prípravná podpora; vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK; príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (ďalej len „MAK“); prevádzkové náklady; a oživenie podľa článku 35 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Opis použitia štartovacieho balíka iniciatívy LEADER uvedeného v článku 43 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 ako osobitný druh prípravnej podpory (v relevantných prípadoch)

Opis systému priebežného prekladania žiadostí na projekty spolupráce v rámci iniciatívy LEADER podľa článku 44 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Postup a harmonogram výberu stratégií miestneho rozvoja

Odôvodnenie výberu geografických oblastí na vykonávanie stratégie miestneho rozvoja, ktorých počet obyvateľov nespadá do rozmedzia stanoveného v článku 33 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Koordinácia s ostatnými európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (ďalej len „EŠIF“), pokiaľ ide o MRVK, vrátane možného riešenia, pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory

Možnosť či nemožnosť platieb preddavkov

Vymedzenie úloh riadiaceho orgánu, platobnej agentúry a miestnych akčných skupín v rámci iniciatívy LEADER, najmä pokiaľ ide o nediskriminačné a transparentné výberové konanie a objektívne kritériá výberu operácií podľa článku 34 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Opis predpokladaných mechanizmov koordinácie a zabezpečenia komplementárnosti s operáciami podporenými z iných opatrení rozvoja vidieka, najmä pokiaľ ide o: investície do nepoľnohospodárskych činností a pomoci na začatie podnikania podľa článku 19 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; investície podľa

článku 20 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; a spoluprácu podľa článku 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, najmä vykonávanie stratégií miestneho rozvoja formou verejno-súkromných partnerstiev

8.2.15.3.4. Príprava a vykonávanie projektov spolupráce MAS

Podopatrenie:

- 19.3. – Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny

8.2.15.3.4.1. Opis typu operácie

Spolupráca medzi partnerstvami CLLD na vnútroštátnej a aj na nadnárodnej úrovni je podstatným prostriedkom na výmenu a prenos osvedčených postupov a na pomoc rozšírenia úspešných projektových nápadov. Projekty spolupráce v rámci iniciatívy LEADER sú menšieho charakteru vychádzajúce z lokálnych potrieb územia. Projekty sú zamerané najmä na hľadanie spoločného potenciálu, budovanie spoločných tradícií, zvyšovanie turistického potenciálu spolupracujúcich území, ale aj výmenu skúseností, informačné a propagačné aktivity a pod.

Spolupráca s inými územiaми môže byť strategickým nástrojom na získanie tzv. „kritickej masy“ potrebnej pre niektoré projekty alebo nástrojom, ktorý združí doplnkové zdroje, skúsenosti a odbornosť.

V neposlednom rade je spolupráca spôsob ako rozšíriť miestne pohľady a zlepšiť tak miestne stratégie a priniesť do územia nové poznatky. Spolupracou je možné súčasne zvýšiť inovačný charakter činností miestneho rozvoja a prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti prostredníctvom budovania kapacít a nových partnerov, šírením inovácií, know-how a nových zručností.

V rámci podopatrenia projektov spolupráce, môže ísť o 2 typy spolupráce:

1. Národná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS a/alebo s verejno-súkromnými partnerstvami, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD na území SR;
2. Nadnárodná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS v EÚ a/alebo s verejno-súkromným partnerstvom, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD, na území EÚ alebo tretích krajín.

Miestnym akčným skupinám môže byť pridelená tiež **predbežná technická podpora** pre projekty spolupráce v rámci národnej alebo nadnárodnej spolupráce pod podmienkou, že miestne akčné skupiny preukážu, že plánujú realizáciu konkrétneho projektu, t.z., že musí byť možné prinajmenšom identifikovať ciele a charakter plánovaného projektu. Prijatie takejto podpory neznamená povinnosť neskôr projekt zrealizovať.

Niektoré aktivity oprávnené v rámci projektov spolupráce sú resp. môžu byť príbuzné s oprávnenými aktivitami v rámci programov ETC. Takéto aktivity môžu prirodzene nadviazať na investície programov ETC. Na miestnej úrovni je dôležité, aby miestne akčné skupiny, ktoré budú realizovať projekt spolupráce s partnermi zo susediacich krajín SR a sú zahrnuté v programoch ETC, pri tvorbe stratégie, ale aj pri plánovaní projektov spolupráce analyzovali situáciu s ohľadom na zrealizované resp. plánované aktivity z programov ETC ako aj možnosti získania finančných prostriedkov. Na riadiacej úrovni bude koordinácia zabezpečená úzkou spolupracou dotknutých útvarov zodpovedných za riadenie príslušných programov (vrátane spolupráce s Národnou sieťou pre rozvoj vidieka), vzájomnou informovanosťou a výmenou informácií, aby sa zabránilo dvojitému financovaniu podporovaných aktivít.

8.2.15.3.4.2. Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok).

8.2.15.3.4.3. Odkazy na iné právne predpisy

- článok 65-71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1299/2013 o Európskej územnej spolupráci.

8.2.15.3.4.4. Priímatelia

Miestne akčné skupiny vybrané a schválené riadiacim orgánom na implementáciu stratégie miestneho rozvoja. Okrem schválených miestnych akčných skupín môže byť partnerom projektu aj iné verejno-súkromné partnerstvo pracujúce na princípoch LEADER/CLLD. Partner projektu, ktorým bude verejno-súkromné partnerstvo pracujúce na princípoch LEADER/CLLD (bez štatútu MAS) zo SR môže byť zároveň aj prijímateľom.

8.2.15.3.4.5. Oprávnené náklady

Oprávnené sú výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3

Oprávnené budú náklady v súlade s čl. 44/1 nariadenia č. 1305/2013 na:

- predbežnú technickú podporu národného alebo nadnárodného projektu spolupráce
  - náklady oprávnené v rámci predbežnej technickej podpory môžu byť:
    - náklady v súvislosti s výmenou skúseností (napr. organizovanie stretnutí potenciálnych partnerov, cestovné, ubytovanie, poplatky na tlmočníkov a pod.);
    - náklady na vývoj projektu (napr. štúdie uskutočniteľnosti projektu, konzultácie špecifických problémov, náklady na preklady, ďalšie náklady na zamestnancov a pod.);
- realizáciu národného alebo nadnárodného projektu spolupráce
  - náklady súvisiace s realizovaním konkrétnej aktivity s jasne identifikovanými výstupmi, ktoré budú mať dopad na príslušné územia;
  - náklady súvisiace s budovaním kapacít, a výmenou skúseností v oblasti miestneho rozvoja – napr. spoločné publikácie, semináre, twinningové opatrenia (výmenné pobyty manažérov, zamestnancov a pod.) vedúce k prijatiu spoločnej metodológie a pracovných postupov alebo k vypracovaniu spoločných alebo koordinovaných rozvojových dokumentov;
  - spoločné náklady partnerov spolupráce – náklady, ktoré zdieľajú viacerí partneri projektu spolupráce (napr. náklady na vytvorenie webového sídla, spoločných brožúr a pod.).

Podrobnejší zoznam oprávnených, resp., neoprávnených nákladov bude uvedený v metodologickej príručke, týkajúcej sa projektov spolupráce, ktorá bude zverejnená v súlade čl. 44 (3) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

najneskôr 2 roky od dátumu schválenia PRV.

8.2.15.3.4.6. Podmienky oprávnenosti

- dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v podkapitole 8.1.3;
- v rámci prípravnej technickej podpory musí MAS preukázať, že plánuje realizáciu konkrétneho projektu. t. z., že musí byť možné prinajmenšom identifikovať ciele a charakter plánovaného projektu;
- partneri projektu spolupráce musia predložiť zmluvu o spolupráci, ktorá je podmienkou pre poskytnutie predbežnej technickej podpory;
- v rámci realizácie projektu – Investície v rámci tejto operácie sú oprávnené na podporu, ak sa príslušné operácie vykonávajú v súlade so stratégiou miestneho rozvoja, sú v súlade s cieľmi opatrenia LEADER a/alebo s cieľmi CLLD v partnerskej dohode. Kritéria oprávnenosti nákladov zverejní RO v metodической príručke.

8.2.15.3.4.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

- V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený (aspekt kvality).
- Výber projektov spolupráce pri oboch typoch spolupráce bude zabezpečený na základe priebežnej výzvy, príp. viacerých výziev na národnej úrovni.
- Špecifické určenie získania NFP bude predmetom príručky pre žiadateľov a ako aj spoločných pravidiel pre všetky investície.
- RO pri schvaľovaní projektov spolupráce bude prihliadať na spolufinancovanie zo strany MAS.
- Uprednostnené budú projekty, ktoré nadväzujú na intervencie programov ETC a/alebo nadväzujú na iné schválené územné stratégie, príp. iné rozvojové dokumenty (napr. krajinno-ekologické plány).

8.2.15.3.4.8. (Uplatniteľné) sumy a miery podpory

Maximálna miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- do 100 % v závislosti od uplatňovaných pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis

MAS si môže stanoviť mieru spolufinancovania z vlastných zdrojov.

Pre predbežnú technickú podporu stanoví maximálny limit riadiaci orgán v metodической príručke, príp. vo výzve.

8.2.15.3.4.9. Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií

8.2.15.3.4.9.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.4.9.2. Zmierňujúce opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.4.9.3. Celkové posúdenie opatrenia

Uvedené na úrovni opatrenia.

8.2.15.3.4.10. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

netýka sa

8.2.15.3.4.11. Informácie špecifické pre danú operáciu

Opis povinných prvkov miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „MRVK“), z ktorých opatrenie iniciatívy LEADER pozostáva: prípravná podpora; vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK; príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (ďalej len „MAK“); prevádzkové náklady; a oživenie podľa článku 35 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Opis použitia štartovacieho balíka iniciatívy LEADER uvedeného v článku 43 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 ako osobitný druh prípravnej podpory (v relevantných prípadoch)

Opis systému priebežného prekladania žiadostí na projekty spolupráce v rámci iniciatívy LEADER podľa článku 44 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Postup a harmonogram výberu stratégií miestneho rozvoja

Odôvodnenie výberu geografických oblastí na vykonávanie stratégie miestneho rozvoja, ktorých počet obyvateľov nespadá do rozmedzia stanoveného v článku 33 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Koordinácia s ostatnými európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (ďalej len „EŠIF“), pokiaľ ide o MRVK, vrátane možného riešenia, pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory

Možnosť či nemožnosť platieb preddavkov

Vymedzenie úloh riadiaceho orgánu, platobnej agentúry a miestnych akčných skupín v rámci iniciatívy LEADER, najmä pokiaľ ide o nediskriminačné a transparentné výberové konanie a objektívne kritériá výberu operácií podľa článku 34 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Opis predpokladaných mechanizmov koordinácie a zabezpečenia komplementárnosti s operáciami podporenými z iných opatrení rozvoja vidieka, najmä pokiaľ ide o: investície do nepoľnohospodárskych činností a pomoci na začatie podnikania podľa článku 19 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; investície podľa článku 20 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; a spoluprácu podľa článku 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, najmä vykonávanie stratégií miestneho rozvoja formou verejno-súkromných partnerstiev

8.2.15.4. *Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení a/alebo typov operácií*

8.2.15.4.1. Riziko(-á) pri vykonávaní opatrení

- procesy verejného obstarávania – chyby v procesoch verejného obstarávania zo strany žiadateľov, zo strany administrácie nedostatočná kontrola procesov, neodhalenie nedostatkov;
- kontrolný systém, kontrola žiadostí o platbu;
- dvojité financovanie;
- chyby v žiadostiach o platbu zo strany žiadateľa;
- primeranosť a/alebo oprávnenosť nákladov – nedostatočné preukázanie primeranosti nákladov zo strany žiadateľa, deklarovanie neoprávnených nákladov, nedostatočná kontrola primeranosti a oprávnenosti nákladov;
- neopodstatnené rozdeľovanie projektov na niekoľko etáp, a tým obchádzanie maximálnej sumy na projekt;
- odchod kvalifikovanej pracovnej sily a s tým súvisiaca nedostatočná úroveň kvality ľudských zdrojov, ktoré vytvárajú základňu pre riadenie a chod MAS;
- nedostatočne pripravené územia na implementáciu stratégie miestneho rozvoja LEADER vrátane nedostatku ľudských zdrojov a kapitálu na realizáciu aktivít miestneho rozvoja.

8.2.15.4.2. Zmierňujúce opatrenia

- školenia pre zamestnancov vykonávajúcich riadenie a kontrolu, ako aj pre žiadateľov – výmena informácií medzi aktérmi zahrnutých do implementácie, školenia v oblasti verejného obstarávania, oprávnenosti a primeranosti nákladov, vydávanie usmernení, príručiek, organizovanie seminárov, informačných kampaní a pod.;
- zjednodušenie a spresnenie metodických pokynov a porovnanie výšky nákladov s reálnymi cenami na trhu;
- overovanie, že daný výdavok je financovaný len z jedného zdroja;
- zlepšovanie nástrojov IT;
- zlepšovanie a zjednodušovanie procesov s cieľom zjednodušiť implementáciu pre žiadateľov, ako aj pre administratívnych pracovníkov;
- overiteľnosť a kontrolovateľnosť bude zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly investičných opatrení;
- uplatnenie vhodných kritérií pre posúdenie komplexnosti projektu s cieľom zabrániť umelému rozdeleniu projektu na etapy.
- stanovenie podmienok pre minimálnu kvalifikáciu manažmentu MAS týkajúcu sa vzdelania a praxe;
- poskytnutie prípravnej podpory pre pripravujúce sa partnerstvá a poskytnutie školení pre manažment MAS.

8.2.15.4.3. Celkové posúdenie opatrenia

V rámci jednotlivých podopatrení opatrenia 19, ako aj v rámci stratégie CLLD budú stanovené presné podmienky, ktoré určujú oprávnenosť príjemcu pomoci a navrhovaného projektu. Ich dodržiavanie musí príjemca pomoci preukázať resp. deklarovať pri predložení ŽoNFP, príp. ŽoP. Kontrola podmienok oprávnenosti bude zo strany MAS a PPA predmetom administratívnej kontroly a kontroly na mieste.

Počas implementácie opatrenia LEADER bude prebiehať priebežné hodnotenie. Výsledky hodnotenia budú mať vplyv na výšku pridelených finančných prostriedkov na implementovanú stratégiu z opatrenia LEADER. MAS bude vykonávať aj samohodnotenie svojej činnosti a implementácie schválenej stratégie CLLD.

Všetky schválené stratégie rozvoja územia vrátane základných údajov o území MAS a kontaktov na manažérsku kanceláriu MAS poskytne kancelária MAS Národnej siete rozvoja vidieka SR, ktorá tieto údaje zaradí do svojej databázy a zverejní na webovom sídle. Všetky projekty, ktoré budú implementované v rámci stratégie CLLD a budú podporované z EPFRV, bude musieť MAS alebo konečný prijímateľ zaregistrovať do databázy Národnej siete rozvoja vidieka SR vrátane projektov spolupráce, čím bude podmienené vyplatenie poslednej ŽoP predmetného projektu. NSRV SR vytvorí mechanizmus na pravidelný zber dát, ktorý bude určený pre MAS.

MAS majú zároveň informačnú povinnosť voči príslušným VÚC ohľadom implementácie svojej stratégie CLLD (t. z. napr. informovanie o schválených projektoch a pod.)

8.2.15.5. Metodika výpočtu sumy alebo miery podpory, podľa potreby

V rámci nástroja CLLD sa bude uplatňovať diferencované financovanie MAS. Pre každú MAS bude stanovená jednotná minimálna výška finančných prostriedkov na 1 stratégiu. Táto suma bude môcť byť navýšená na základe stanovených kritérií (napr. veľkosť MAS, zameranie stratégie a pod.).

Pri operáciách implementovaných v rámci stratégie CLLD výška podpory závisí od výšky oprávnených nákladov.

8.2.15.6. Informácie špecifické pre dané opatrenie

Opis povinných prvkov miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „MRVK“), z ktorých opatrenie iniciatívy LEADER pozostáva: prípravná podpora; vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK; príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (ďalej len „MAK“); prevádzkové náklady; a oživenie podľa článku 35 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Pri integrovanom rozvoji vidieka v programovom období 2014 – 2020 zavádza Európska komisia možnosť využitia finančných prostriedkov z ďalších fondov EÚ tzv. multifinancovanie cez miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD), pričom prístup LEADER je jeho integrálnou súčasťou. Fondy EÚ zahrnuté v Partnerskej dohode sa nazývajú súborne Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF), ktorých spoločné pravidlá upravuje nariadenie (EÚ) č. 1303/2013. V podmienkach SR budú do tohto integrovaného rozvoja zapojené nasledovné fondy: EPFVR a EFRR. V SR sa bude implementovať multifondový prístup na úrovni stratégií, t.j. MAS pripraví stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej aj ako „stratégia miestneho rozvoja“ alebo „stratégia CLLD“), ktorú bude financovať z oboch fondov.

Uplatnenie prístupu CLLD ako nástroja pre integrovaný prístup k územnému rozvoju je špecifikovaný v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020, a to z pohľadu prioritných oblastí, cieľového územia, plánovaného rozpočtu pre každý EŠIF, rozsahu stratégií miestneho rozvoja a administratívneho zabezpečenia CLLD. Tento prístup je zameraný na osobitné subregionálne oblasti a uskutočňovaný je prostredníctvom integrovaných a viacsektorových oblastných stratégií miestneho rozvoja so zreteľom na miestne potreby a možnosti. Podpora CLLD z príslušných EŠIF musí byť jednotná a koordinovaná, a preto stratégia miestneho rozvoja musí vychádzať z ustanovení uvedených v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020 berúc do úvahy špecifiká jednotlivých fondov, ktoré sú stanovené v rámci príslušných programov - Program rozvoja vidieka (opatrenie LEADER) a Integrovaný regionálny operačný program (prioritná os CLLD).

Podpora v rámci CLLD pozostáva z nasledujúcich častí:

1. Prípravná podpora – cieľom je pripraviť partnerstvá pre uchádzanie sa o podporu v rámci CLLD a pomôcť im pripraviť a následne implementovať stratégiu CLLD. Prípravná podpora bude financovaná z EPFRV.
2. Podpora implementácie operácií v rámci stratégie CLLD – cieľom je realizácie jednotlivých opatrení definovaných v stratégiách CLLD. MAS pripraví stratégiu CLLD a oprávnené opatrenia bude financovať prostredníctvom 2 fondov, ktoré sú súčasťou CLLD, a to: EPFRV a EFRR.
3. Príprava a vykonávanie projektov spolupráce – cieľom je umožniť pripraviť a následne realizovať projekty spolupráce MAS medzi územiaми v rámci štátu ako aj územiaми medzi jednotlivými krajinami EÚ príp. mimo EÚ. Projekty spolupráce MAS budú financované z EPFRV.
4. Chod MAS a animácia – cieľom je poskytnúť finančné prostriedky pre MAS na prevádzkové náklady a náklady spojené s animáciou a umožniť tak plynulú prevádzku MAS a dostatočnú

propagáciu vykonávanej stratégie CLLD. Tieto náklady budú financované z EPFRV ako aj z EFRR.

Opis použitia štartovacieho balíka iniciatívy LEADER uvedeného v článku 43 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 ako osobitný druh prípravnej podpory (v relevantných prípadoch)

neuplatňuje sa

Opis systému priebežného prekladania žiadostí na projekty spolupráce v rámci iniciatívy LEADER podľa článku 44 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

- Výber projektov spolupráce pri oboch typoch spolupráce bude zabezpečený na základe priebežnej výzvy príp. viacerých výziev na národnej úrovni. Výzva na predkladanie projektov bude zverejnená na webovom sídle pôdohospodárskej platobnej agentúry.
- Špecifické určenie získania NFP bude predmetom príručky pre žiadateľov, ako aj spoločných pravidiel pre všetky investície.

RO, príp. Pôdohospodárska platobná agentúra v súlade s čl. 44 (3) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 zverejní do 2 rokov od schválenia Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 postupy týkajúce sa výberu projektov spolupráce a zoznam oprávnených, resp. neoprávnených nákladov .

Projekty spolupráce budú schválené najneskôr do 4 mesiacov od dátumu predloženia žiadosti na projekt.

Riadiaci orgán, príp. Pôdohospodárska platobná agentúra bude informovať Európsku komisiu o schválených nadnárodných projektoch.

Postup a harmonogram výberu stratégií miestneho rozvoja

Postup pre výber miestnych akčných skupín: výber MAS (stratégií) bude prebiehať v rámci jednej prípadne viacerých výziev, pričom prvá výzva bude vyhlásená najneskôr do 2 rokov od schválenia Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020. V prípade ďalších výziev bude výber MAS dokončený do konca roku 2017. Pred výzvou na výber MAS bude v dostatočnom časovom predstihu vyhlásená výzva na prípravnú podporu. Výber a schvaľovanie stratégií CLLD, bude zabezpečený spoločnou výberovou komisiou zloženou zo zástupcov príslušných riadiacich orgánov (PRV a IROP).

Pre pôsobnosť miestnych akčných skupín je oprávnené celé územie SR.

Počet obyvateľov na území miestnej akčnej skupiny („MAS“) musí byť vyšší ako 10 000 obyvateľov a nesmie prekročiť počet 150 000 obyvateľov. Hustota obyvateľstva územia MAS nesmie presiahnuť 150 obyv./km². Minimálny počet obcí tvoriacich MAS je 7.

Na podporu z EPFRV sa vzťahuje definícia vidieckosti uvedená v podkapitole 8.1.1. Z podpory opatrenia 19 sú vylúčené obce nad 20 000 obyvateľov ako koneční prijímatelia, tieto ale môžu byť členmi MAS. *V prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti z uvedenej definície, t. j. do 5 000 obyvateľov.*

MAS musí mať vypracovanú stratégiu miestneho rozvoja s jasne formulovanými prioritami, opatreniami,

ktoré budú prispievať k podpore miestneho rozvoja.

Územie, na ktoré sa vzťahuje stratégia musí pokrývať súvislé vidiecke územie, ohraničujúce katastre všetkých zahrnutých obcí v rámci územia žiadajúceho o podporu, ktoré je sformované na princípe spoločného záujmu.

Stratégie CLLD budú MAS pripravovať ako multifundové, t.j. financované z oboch fondov v rámci CLLD – EPFRV a EFRR.

Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou musí obsahovať minimálne nasledovné prvky:

- a) vymedzenia oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia vzťahuje;
- b) analýzu potrieb a možností rozvoja oblasti vrátane analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb;
- c) opis stratégie a jej cieľov, opis integrovaných a inovatívnych znakov stratégie a hierarchického usporiadania cieľov vrátane merateľných zámerov pre výstupy alebo výsledky. V súvislosti s výsledkami sa zámery môžu vyjadriť kvantitatívne alebo kvalitatívne. Táto stratégia sa musí zhodovať s príslušnými programami všetkých zapojených príslušných EŠIF;
- d) opis postupu zapojenia komunity do rozvoja stratégie;
- e) akčný plán, ktorý ukazuje, ako sa ciele transformujú do akcií;
- f) opis riadiacich a monitorovacích opatrení stratégie, ktorými sa preukáže schopnosť miestnej akčnej skupiny uskutočňovať stratégiu, a opis konkrétnych opatrení na hodnotenie;
- g) finančný plán pre stratégiu vrátane plánovaných finančných prostriedkov pridelených z každého z príslušných EŠIF.

Okrem vyššie uvedeného, musí stratégia zahrnúť nasledovné požiadavky:

- Miestna akčná skupina si zvolí overiteľné výberové kritériá, ktoré budú súčasťou stratégie a budú prispievať ku konečným výsledkom naplňania stratégie, ako aj jasne identifikujú konečných prijímateľov projektov.
- V rámci výberu projektov bude MAS aplikovať systém bodového hodnotenia (prípadne iný relevantný systém, ktorý zabezpečí, že projekty budú môcť byť zoradené podľa stanovených kritérií kvality a podľa príspevku k naplňaniu cieľov stratégie). V rámci bodovacích/výberových kritérií musí byť definovaný pre každý stupeň (rozsah) bodového/výberového kritéria jasný popis kedy projekt získa konkrétny počet bodov, resp. kedy spĺňa dané kritérium. Zároveň MAS stanoví minimálnu prahovú hodnotu, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne stanoví podmienku, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0), nemôže byť schválený (aspekt kvality).
- Zároveň budú zvolené výberové kritériá, ktoré budú predchádzať vzniku konfliktu záujmov.
- Proces výberu projektov miestnej akčnej skupiny musí byť založený na zdokumentovaní hodnotenia, ktoré bude odrážať správnosť a spravodlivosť rozhodnutí a bude v súlade s konzistentnými a relevantnými kritériami. Výber musí byť založený na konzistentných a relevantných údajov a musí byť verejný (napr. prostredníctvom zverejnenia zápisov z výberového procesu na webovom sídle

MAS).

MAS v rámci výberových kritérií pre výber projektov zahŕňa nasledovné kritériá/princípy v závislosti od typov operácií:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, (t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- dôraz na ekonomický rozvoj s ohľadom na trvalú udržateľnosť;
- súlady ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia;
- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia problémy marginalizovaných skupín) ;
- začleňovanie prvkov zelenej infraštruktúry (tam, kde je relevantné) ;
- princíp prioritizácie inovatívnych projektov. Inovácie sa nemusia týkať len technologických alebo výrobných procesov, či zavádzania informačných a komunikačných technológií. Inovácie môžu zahŕňať nové služby, nové výrobky. Inováciou sú aj nové prístupy pri rozvoji územia či aktívne zapájanie skupín, ktoré doteraz stáli bokom verejného života, do rozhodovania o osude regiónu.

Odôvodnenie výberu geografických oblastí na vykonávanie stratégie miestneho rozvoja, ktorých počet obyvateľov nespadá do rozmedzia stanoveného v článku 33 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

netýka sa

Koordinácia s ostatnými európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (ďalej len „EŠIF“), pokiaľ ide o MRVK, vrátane možného riešenia, pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory

Doplnkovosť a synergie v rámci CLLD sú zabezpečené jednak v rámci opatrenia LEADER voči PRV ako aj medzi PRV a IROP (prioritná os CLLD) nasledovne:

PRV – doplnkovosť operácií realizovaných prostredníctvom opatrenia LEADER voči štandardným opatreniam PRV je zabezpečená najmä výškou investícií, keď cez LEADER sa budú realizovať investície menšieho charakteru za podmienok využitia len jedného zdroja financovania daného výdavku.

IROP – doplnkovosť opatrenia LEADER voči prioritnej osi CLLD v IROPe je zabezpečená rozdielnymi

typmi oprávnených oblastí príp. oprávnených žiadateľov.

Pre oprávnenosť jednotlivých žiadateľov platí nasledovné:

V súvislosti s podporou podnikania, ktorá je relevantná pre obidva fondy, sú oprávnené:

Z EPFRV (PRV) v súvislosti s príslušnými oblasťami:

- v súvislosti s investíciami do poľnohospodárskych podnikov – FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe,
- v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby – FO a PO podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby,
- v oblasti podpory vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky – Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach,
- v súvislosti s investíciami do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností resp. do spracovania a uvádzania na trh produktov mimo poľnohospodárstva a potravinárstva (vrátane OZE) – FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe, FO a PO (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:
  - súkromných vlastníkov a ich združení;
  - obcí a ich združení;
  - cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.

a FO a PO (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry), za podmienky, že pochádza min. 30% tržieb/príjmov prijímateľa z vlastnej poľnohospodárskej, lesníckej alebo akvakultúrnej činnosti na celkových tržbách/príjmoch za predchádzajúci kalendárny rok pred rokom podania ŽoNFP,

- v oblasti podpory investícií do lesných technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a uvádzania na trh FO a PO (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:
  - súkromných vlastníkov a ich združení;
  - obcí a ich združení;
  - cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.

a FO a PO (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným v predchádzajúcom bode.

Z EFRR (IROP) – ostatné subjekty/činnosti, ktoré nie sú oprávnené z PRV a sú v súlade s definovanými podmienkami v IROPe.

Oblasť podpory verejných výdavkov na obnovu a rozvoj obcí je oprávnená v rámci obidvoch fondov,

pričom podpora IROPu sa bude zameriavať na podporu udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach, na oblasť vzdelávania a sociálnych služieb a ďalšie oblasti zadefinované v IROPe. Na úrovni stratégie CLLD sa stanoví, z ktorého fondu budú realizované aké typy aktivít, pričom nemôže dochádzať k prekryvu podpory v rámci jednotlivých fondov.

V rámci podpory iných ako vyššie uvedených oblastí bude v prípade potenciálnych prekryvov uvedená vzájomná doplnkovosť na úrovni stratégie CLLD, t. z. MAS v stratégii uvedie aké typy aktivít/oprávnených žiadateľov budú oprávnené z ktorého fondu.

Pokiaľ ide o financovanie prevádzkových nákladov na chod MAS a nákladov na oživenie stratégií (animácie), SR neuplatní ich financovanie prostredníctvom hlavného (lead) fondu. Tieto náklady budú financované z oboch fondov (EPFRV a EFRR) nasledovne: Prevádzkové náklady na chod MAS (s výnimkou MAS na území Bratislavského kraja) budú hradené z EFRR a náklady na oživenie stratégií (animácie) budú hradené z EPFRV. Z EPFRV budú tiež hradené prevádzkové náklady na chod MAS nachádzajúcich sa na území Bratislavského kraja. V prípade zmiešaných MAS (nachádzajúcich sa na území Bratislavského aj Trnavského kraja) budú prevádzkové náklady hradené len z EPFRV.

Pokiaľ ide o prípravnú podporu, tá bude financovaná len z Programu rozvoja vidieka.

OP Kvalita životného prostredia – operácie súvisiace s využívaním OZE v obciach, môžu byť v rámci stratégie CLLD realizované aj v obciach, ktoré sú oprávnené v rámci OP KŽP, tieto operácie už však nebudú oprávnené v rámci OP KŽP.

OP Ľudské zdroje – v prípade realizácie obdobných činností prostredníctvom stratégie CLLD ako sú v prioritnej osi 5 OP Ľudské zdroje bude zabezpečená doplnkovosť na úrovni projektu. V OP IZ sú zároveň MAS, ako aj žiadatelia z územia MAS medzi oprávnenými prijímateľmi.

OP Výskum a inovácie – doplnkovosť v oblasti podpory podnikania bude zabezpečená na úrovni projektu, t. z. rovnaký projekt/výdavok môže byť realizovaný len z jedného programu.

Možnosť či nemožnosť platieb preddavkov

V rámci opatrenia LEADER budú môcť byť poskytované podpory formou zálohových platieb v rámci podopatrení 19.2 a 19.4.

Vymedzenie úloh riadiaceho orgánu, platobnej agentúry a miestnych akčných skupín v rámci iniciatívy LEADER, najmä pokiaľ ide o nediskriminačné a transparentné výberové konanie a objektívne kritériá výberu operácií podľa článku 34 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Medzi úlohy MAS v zmysle nariadenia EÚ č. 1303/2013 patrí:

- vypracovanie a vykonávanie stratégie CLLD, kde sú uvedené ciele, opatrenia a činnosti, ktoré má v pláne realizovať na danom území v zmysle SWOT analýzy (silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby) celého územia MAS;
- budovanie kapacít miestnych aktérov na vytváranie a uskutočňovanie operácií vrátane podporovania ich schopností na riadenie projektu - realizácia seminárov, školení, konferencií, workshopov pre členov MAS a ďalších miestnych aktérov, zameraných na rozširovanie ich vedomostí a zručností pri

vykonávaní stratégie miestneho rozvoja a s tým spojených prác a pod.;

- vypracovanie nediskriminačného a transparentného výberového konania a objektívnych kritérií výberu operácií, ktorými sa zabráni vzniku konfliktu záujmov, čím sa zabezpečí, aby aspoň 50 % hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy, a umožní výber písomným konaním;
- zabezpečenie súladu so stratégiou miestneho rozvoja vedeného komunitou pri výbere operácií tak, že sa tieto operácie zoradia podľa ich prispievania k plneniu cieľov a zámerov tejto stratégie;
- príprava a uverejnenie výziev na predkladanie návrhov alebo konanie pre predkladanie pokračujúcich projektov vrátane vymedzenia výberových kritérií;
- prijímanie a posudzovanie žiadostí o podporu;
- výber operácií a stanovenie výšky podpory a predloženie návrhov orgánu zodpovednému za konečné overenie oprávnenosti pred schválením;
- monitorovanie vykonávania stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou a podporovaných operácií a vykonávanie špecifických hodnotiacich aktivít súvisiacich s touto stratégiou.

Medzi ďalšie úlohy MAS patrí:

- administratívna činnosť - vedenie zložiek projektov a uchovávanie dokladov (archivácia), aktualizácia stratégie miestneho rozvoja, vrátane štúdií a analýz dotknutej oblasti/časti stratégie a územia a pod.;
- publicita a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie miestneho rozvoja;
- sieťovanie a spolupráca s inými MAS, resp. subjektmi na vidieku;
- spolupráca s RO, národnou sieťou pre rozvoj vidieka, platobnou agentúrou ako aj s ďalšími inštitúciami v súvislosti s riadením, kontrolou a monitorovaním realizácie nástroja CLLD.

Riadiaci orgán zabezpečí:

- riadenie procesov spojených s implementáciou prístupu LEADER v súčinnosti s prioritnou osou CLLD v rámci IROP;
- tvorbu a publikovanie metodického usmernenia a podporných dokumentov;
- výber MAS;
- zverejňovanie a koordináciu výziev na prípravnú podporu, na výber MAS a na projekty spolupráce;
- prípadné ďalšie činnosti, ktoré sú potrebné pre efektívnu implementáciu prístupu LEADER/CLLD.

Medzi úlohy platobnej agentúry patrí:

- konečné overenie oprávnenosti žiadostí o nenávratný finančný príspevok;
- kontrola žiadostí o platbu;
- riadenie toku finančných prostriedkov z EÚ;
- administratívna a vecná kontrola realizácie projektov;
- ďalšie činnosti spojené s monitorovaním a hodnotením implementácie prístupu LEADER/CLLD.

Opis predpokladaných mechanizmov koordinácie a zabezpečenia komplementárnosti s operáciami podporenými z iných opatrení rozvoja vidieka, najmä pokiaľ ide o: investície do nepoľnohospodárskych činností a pomoci na začatie podnikania podľa článku 19 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; investície podľa článku 20 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013; a spoluprácu podľa článku 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, najmä vykonávanie stratégií miestneho rozvoja formou verejno-súkromných partnerstiev

V rámci opatrenia LEADER sú v PRV definované prioritné (fokusové) oblasti, ktoré môžu MAS zahrnúť do svojich stratégií miestneho rozvoja. MAS budú na základe svojich analýz a svojho endogénneho potenciálu môcť implementovať aj operácie, ktoré nemusia byť súčasťou opatrenia PRV - napr. pri čl. 19, 20 a 35, resp. môžu dané opatrenia napláňovať flexibilne, odhliadnuc od nastavených podmienok v rámci štandardných opatrení, s výnimkou podpory mladých a malých farmárov, kde budú podmienky v súlade s podmienkami a cieľmi v štandardnom opatrení. Týmto prístupom sa zabezpečí väčšia synergia a pridaná hodnota operácií realizovaných prostredníctvom iniciatívy LEADER voči štandardným opatreniam PRV. Zároveň pre LEADER platí, že má ísť najmä o malé projekty s finančným príspevkom do 100 000 €, ktoré tak budú prirodzene dopĺňať aktivity väčšieho rozsahu realizované prostredníctvom opatrenia čl. 19, 20 alebo čl. 35. Aby podpora pre obce smerovala do území, kde je potrebná a opodstatnená, je stanovená podmienka pre obec, že musí preukázať súlad príslušnej operácie s plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR) a zároveň aj v súlade s príslušnou stratégiou miestneho rozvoja.

Čo sa týka ďalších opatrení, MAS si na základe analýz stanoví v stratégii, ktoré činnosti bude implementovať v rámci stratégie. Subjekty z územia MAS budú oprávnené žiadať o podporu aj na úrovni národných výziev pre jednotlivé opatrenia PRV za podmienky využitia len jedného zdroja financovania daného výdavku.

8.2.15.7. Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Ďalšie podrobnejšie informácie vzťahujúce sa k opatreniu budú uvedené v metodickej príručke.

9. PLÁN HODNOTENIA

9.1. Ciele a účel

Vyhlásenie o cieľoch a účele plánu hodnotenia, ktorého základom je zabezpečiť, aby sa vykonali dostatočné a vhodné hodnotiace činnosti, a najmä aby sa poskytli informácie potrebné na riadenie programu, na výročné správy o vykonávaní v roku 2017 a 2019 a na hodnotenie ex post, ako aj zabezpečiť, aby boli k dispozícii údaje potrebné na hodnotenie programu rozvoja vidieka.

Cieľom hodnotiaceho plánu je zabezpečiť výkon adekvátnych a vhodných hodnotiacich aktivít, alokáciu primeraných zdrojov (personálnych a finančných) na ich výkon a časový súlad jednotlivých aktivít. Cieľom hodnotiaceho plánu je zároveň zabezpečiť kvalitné priebežné a záverečné hodnotenie dosahovania výstupov, výsledkov a dosahov programu s relevantnými odporúčaniami pre zefektívnenie implementácie a riadenia PRV a skvalitnenie celej agrárnej politiky Slovenska.

Špecifickými cieľmi hodnotiaceho plánu je hodnotenie dosahov PRV na ekonomické aspekty pôdohospodárstva a rozvoja vidieka na Slovensku, hodnotenie dosahov na životné prostredie a kvalitu života na vidieku.

Strategickým cieľom PRV 2014-2020 je postupné znižovanie nezamestnanosti na Slovensku najmä ohrozených skupín obyvateľstva (napr. dlhodobo nezamestnaní, ženy pred dôchodkovým vekom, Rómovia, mládež).

Aktivity by mali poskytnúť predovšetkým:

- informácie potrebné pre riadenie a implementáciu programu PRV;
- informácie pre prípravu štandardných, rozšírených výročných správ o vykonávaní, a ex post hodnotenia; t.j. informácie o priebežnom plnení cieľov a vyhodnotenie dosahov podpôr.

Hodnotiaci plán má zabezpečiť, aby boli dostupné údaje požadované pre hodnotiace účely v stanovenom čase a požadovanom formáte. Ciele a účel hodnotenia sú totožné s cieľmi a účelom hodnotenia stanovenými EÚ v rámci CMEF 2014-2020.

Hodnotiaci plán je základom kvalitného hodnotenia počas celého programového obdobia. Prostredníctvom jednotlivých ustanovení v hodnotiacom pláne sa zaručí, že potrebné hodnotiace práce budú vhodne a včas naplánované a odsúhlasené a budú môcť byť zodpovedne realizované v adekvátnom rozsahu a kvalite.

Hodnotenie sa opiera o všeobecne platné štandardy hodnotenia a o spoločný katalóg otázok a ukazovateľov Európskej únie, ktoré garantujú, že hodnotenie bude celkovo uznané ako základ pre odborné posudzovanie a rozhodovanie sa.

Hodnotenie musí byť podľa toho:

- nezávislé vo svojich analýzach a hodnoteniach,
- orientované na potreby,
- vedecké, tým že sa zameriava na národne a medzinárodne platné vedecké štandardy kvality hodnotenia,
- participatívne, prostredníctvom zapojenia relevantných aktérov do procesov hodnotenia,
- transparentné vďaka zverejňovaniu všetkých správ a zrozumiteľnosti odporúčaní a metodiky

Hodnotiace kroky v programovom období 2014 – 2020:

Hodnotenie PRV je dôležitým nástrojom riadenia, ktorý pravidelne kontroluje rámcové podmienky a intervenčnú logiku programu, skúma dosahy programu a vypracováva odporúčania pre ďalší rozvoj národného programu a jeho opatrení.

Hodnotenie sa opiera o normy hodnotenia EÚ. Hlavné ťažiská práce však budú vychádzať z národnej štruktúry programu. Tým je zabezpečené, že výsledky hodnotenia budú zhrnuté na úrovni EÚ a môžu byť porovnané s inými krajinami a na národnej úrovni budú použité na ďalší rozvoj PRV v Slovenskej republike.

Hodnotiace aktivity budú prebiehať v závislosti od progresu v programe a navzájom súvisia. Výsledky hodnotenia budú zaznamenané vo výročných správach o vykonávaní programu za obdobie 2015 – 2024.

Zvlášť treba venovať pozornosť rokom 2017 a 2019 s „posilnenými povinnosťami týkajúcimi sa priprav správ“, keď musia byť správy o predchádzajúcich rokoch rozsiahlejšie pripravené.

Výsledky uvedené vo výročných správach budú slúžiť na zlepšenie a zefektívnenie riadenia a implementácie programu. Odporúčania z daných správ budú predmetom rokovania RO a ostatných relevantných partnerov. RO pripraví akčný plán plnenia relevantných odporúčaní vrátane rôznych typov mechanizmov (napr. legislatívne, administratívne, finančné, kontrolné, sankčné).

Celé hodnotiace obdobie bude uzatvorené v rámci ex-post hodnotenia v roku 2024.

9.2. Riadenie a koordinácia

Stručný opis opatrení na monitorovanie a hodnotenie programu rozvoja vidieka, pričom sa uvedú hlavné zúčastnené orgány a ich povinnosti. Vysvetlenie toho, ako sú činnosti hodnotenia prepojené s vykonávaním programu rozvoja vidieka z hľadiska obsahu a načasovania.

Organizácia systému je navrhnutá tak, aby plnila vyššie uvedené ciele monitorovania a hodnotenia PRV. Pri jej návrhu sa vychádzalo z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.1303/2013 o spoločných ustanoveniach (CSF) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.1305/2013 o podpore rozvoja vidieka (RDR) ako aj získaných skúseností z minulého obdobia. Navrhnutá organizácia zabezpečí obe funkcie i.) monitorovaciu a ii.) hodnotiacu. Systém je tvorený Riadiacim orgánom, Monitorovacím výborom, širokou verejnosťou, Pracovnou skupinou pre hodnotenie, Externými subjektmi, Centrálnym koordinačným orgánom, ostatnými rezortmi, hodnotiteľmi, Platobnou agentúrou a poskytovateľmi údajov.

Zapojené orgány a ich zodpovednosti

Úlohy a zodpovednosti hlavných účastníkov v systéme monitorovania a hodnotenia sú nasledovné:

Riadiaci orgán

Riadiaci orgán preberá na seba zodpovednosť za fungovanie a riadenie monitorovacieho a hodnotiaceho systému ako aj za kvalitu poskytnutých výsledkov zabezpečených v požadovanom čase a ich publicitu.

V rámci monitoringu riadiaci orgán zodpovedá za elektronický systém zaznamenávania, uchovávanía, správy a oznamovania štatistických údajov o programe a jeho vykonávaní. Samotný systém je prevádzkovaný PPA a obsahuje informácie potrebné na účely monitorovania a hodnotenia.

Riadiaci orgán monitoruje kvalitu vykonávania programu prostredníctvom finančných, výstupových a výsledkových ukazovateľov a poskytuje Monitorovaciemu výboru informácie a dokumenty potrebné pre monitorovanie dosiahnutého pokroku pri realizácii programu vzhľadom na jeho konkrétne ciele a priority. Riadiaci orgán zodpovedá za vypracovanie plánu hodnotenia, ktorý je v súlade s monitorovacím a hodnotiacim systémom. Počas programového obdobia riadiaci orgán organizuje hodnotiace aktivity na základe hodnotiaceho plánu. V zmysle čl. 50, nar. EP a Rady (EÚ) č.1303/2013 aspoň raz za programové obdobie sa v hodnotení zhodnotí príspevok PRV k napĺňaniu cieľov každej priority. Táto požiadavka je premietnutá v rozšírených výročných správach o vykonávaní programu (VSV) v r.2017 a 2019 ako aj v hodnotení ex post. Okrem toho riadiaci orgán zabezpečuje, aby hodnotenie programu ex ante a ex post bolo v súlade so systémom monitorovania a hodnotenia a aby sa hodnotenie ex post vykonalo v lehotách stanovených v nariadení EP a Rady (EÚ) č.1303/2013. Riadiaci orgán je tiež zodpovedný za predkladanie každého hodnotenia Komisii ako aj za sprístupnenie hodnotiacich správ na internete.

Okrem vyššie uvedených povinností vyplývajúcich z nariadení Riadiaci orgán predsedá pracovnej skupine pre hodnotenie, zabezpečuje verejné obstarávanie hodnotiacich služieb, sprostredkováva spoluprácu medzi účastníkmi monitorovacieho a hodnotiaceho systému. Riadiaci orgán je zodpovedný za prediskutovanie výsledkov z hodnotení s internými a externými účastníkmi monitorovacieho a hodnotiaceho systému, ako aj so širokou verejnosťou.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor kontroluje vykonávanie programu a pokrok dosiahnutý v napĺňaní jeho cieľov. Pri tom zohľadňuje finančné údaje, spoločné a špecifické ukazovatele týkajúce sa programu vrátane zmien ukazovateľov výsledkov a pokroku dosiahnutého v napĺňaní kvantifikovaných cieľových hodnôt a čiastkové ciele stanovené vo výkonnostnom rámci. Monitorovací výbor posudzuje a schvaľuje výročné správy o vykonávaní pred ich zaslaním Komisii, tiež sleduje všetky hodnotiace aktivity a dosiahnuté výstupy súvisiace s hodnotiacim plánom a môže riadiacemu orgánu dať odporúčania týkajúce sa vykonávania programu a jeho hodnotenia. Následne výbor monitoruje činnosti vykonané v nadväznosti na jeho odporúčania.

Zloženie Monitorovacieho výboru a jeho aktivity sú definované v bode 15.2. Programu rozvoja vidieka 2014-2020.

Široká verejnosť

Hodnotiace správy budú poskytované širokej verejnosti komunikačnými kanálmi popísanými v časti 6. Komunikácia. Verejnosť tak bude mať prístup k informáciám ohľadom programu a jeho implementácie, čím sa posilní princíp partnerstva. Cieľom zapojenia verejnosti do procesu hodnotenia je zabezpečiť primerané a aktuálne informácie o programe pre dotknutú verejnosť a poskytnúť priestor na vyjadrenie ich názorov.

Pôdohospodárska platobná agentúra

PPA zohráva dôležitú úlohu v monitorovacom a hodnotiacom systéme. PPA zbiera údaje na projektovej úrovni od žiadateľov prostredníctvom žiadostí o nenávratný finančný príspevok, monitorovacích správ, žiadostí o platbu, kontrol na mieste a vlastných zisťovaní. Riadiaci orgán nedisponuje vlastným informačným systémom pre údaje týkajúce sa monitorovania a hodnotenia programu, túto agendu delegoval

na PPA na základe dohody o delegovaní činností, t.j. PPA zabezpečí vhodný elektronický systém pre záznam, uchovávanie, správu a vykazovanie štatistických údajov o programe a jeho implementácii.

PPA prevádzkuje informačné systémy (IACS a monitorovanie projektových opatrení), ktoré poskytujú prevažnú väčšinu potrebných údajov pre prípravu výročných správ o vykonávaní.

Z toho dôvodu PPA úzko spolupracuje s Riadiacim orgánom (v zmysle dohody o delegovaní činností) a CKO na záležitostiach týkajúcich sa monitorovania a hodnotenia programu.

Pracovná skupina pre hodnotenie

Pre potreby posilnenia hodnotiacich postupov zriadi Riadiaci orgán pracovnú skupinu pre hodnotenie. Skupina sprostredkuje konzultácie medzi účastníkmi systému monitorovania a hodnotenia, prispeje k osvojeniu a riadeniu monitorovacích a hodnotiacich postupov, pomôže zaručiť relevantnosť monitorovacích a hodnotiacich aktivít k potrebám programu. Členovia skupiny môžu prispieť so svojimi skúsenosťami a zručnosťami a pomôcť zabezpečiť dostupnosť údajov, informácií a dôležitých kontaktov pre hodnotiteľov.

Pracovná skupina dohliada na postup hodnotenia počas programovacieho obdobia, podporuje kontinuitu hodnotiaceho procesu a napĺňanie potrebných administratívnych kapacít.

Pracovná skupina je zvolávaná Riadiacim orgánom. Pozostáva zo zástupcov RO, PPA, odborníkov (podľa priorít), zástupcov rezortných výskumných ústavov a hodnotiteľov.

Externé subjekty

Ide o subjekty, ktoré sú hlavnými zdrojmi údajov najmä pre pracovnú skupinu pre hodnotenie a pre Riadiaci orgán a pre celý proces monitorovania a hodnotenia. Zahŕňajú najmä výskumné ústavy, agentúry, skúšobné ústavy a ďalšie inštitúcie, ktoré disponujú informáciami z oblasti pôdohospodárstva kľúčovými pre proces hodnotenia. Informácie zozbierané prostredníctvom externých subjektov napomôžu k zisteniu úrovne napĺňania cieľov a poskytnú tak obraz o programe a jeho vykonávaní.

Medzi externé subjekty patria najmä: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, Národné lesnícke centrum, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Výskumný ústav vodného hospodárstva, Slovenský hydrometeorologický ústav, Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku, Slovenská agentúra životného prostredia a Štatistický úrad.

Centrálny koordinačný orgán

CKO plní úlohy v oblasti koordinácie riadenia EŠIF. V rámci uvedenej právomoci RO a PPA spolupracujú s CKO najmä v oblasti implementácie, monitorovania, hodnotenia a pri vypracovávaní správ a informácií. RO zasiela CKO výročnú správu o vykonávaní PRV SR 2014 – 2020 za predchádzajúci rozpočtový rok vypracovanú podľa čl. 50 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 (ďalej len „všeobecné nariadenie“). Ďalej RO predkladá CKO informácie týkajúce sa PRV SR 2014 – 2020 na vypracovanie Správy o pokroku, podľa č. 52 všeobecného nariadenia a iné informácie týkajúce sa realizovania PRV SR 2014 – 2020 pre účely plnenia úloh CKO v oblasti koordinácie riadenia EŠIF a plnenia povinností v oblasti vypracovávaní správ a informácií o realizovaní EŠIF.

Ostatné rezorty

Zahŕňajú ostatné ministerstvá, ktoré poskytnú súčinnosť pri procese monitorovania a hodnotenia, najmä

s prihliadnutím na ekonomické aspekty a aspekty ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia. Spoluprácou s relevantnými orgánmi verejnej správy a ďalšími rezortmi sa zabezpečí prepojenie do ďalších oblastí úzko spätých so samotným pôdohospodárstvom.

Príjemcovia

Príjemcovia podpôr z programu sú priamo zapojení do procesu monitorovania a hodnotenia dvoma spôsobmi. Prvý spôsob je, že jednotliví príjemcovia sú požiadaní poskytnúť informácie týkajúce sa monitorovania a hodnotenia (prostredníctvom žiadostí o nenávratný finančný príspevok, monitorovacích správ, žiadostí o podporu na plochu alebo rôznych hodnotiacich prieskumov). Druhý spôsob zapojenia príjemcov je prostredníctvom ich profesijných združení, ktoré predstavujú dôležitých partnerov programu a sú členmi Monitorovacieho výboru.

Externí hodnotitelia

Hodnotenia PRV musia byť vykonávané hodnotiteľmi, ktorí sú funkčne nezávislí od orgánu zodpovedného za vykonávanie programu. Pre hodnotiace potreby získavajú hodnotitelia údaje od RO, prijímateľov podpory, MAS a NSRV. V procese hodnotenia spolupracujú hodnotitelia s Pracovnou skupinou pre hodnotenie, prezentujú hodnotiace metodiky, poskytujú a prediskutovávajú priebežné výstupy z hodnotenia. Vo vzťahu k Riadiacemu orgánu poskytujú hodnotitelia informácie o výstupoch z hodnotení, prezentujú jednotlivé hodnotiace správy pripravené v zmysle hodnotiaceho časového harmonogramu.

Miestne akčné skupiny

MAS sú zapojené do monitorovacích a hodnotiacich aktivít viacerými spôsobmi. Sú zaviazané poskytnúť riadiacemu orgánu a/alebo určeným hodnotiteľom alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií v jeho mene všetky informácie potrebné na monitorovanie a hodnotenie programu. Okrem toho majú vykonávať vlastné hodnotenia a monitorovanie miestnych rozvojových stratégií. MAS môžu poskytnúť neoceniteľné miestne znalosti a kontakty ako aj praktický pohľad na monitorovacie a hodnotiace postupy. Poskytnú taktiež informácie o podpore MAS prostredníctvom CLLD.

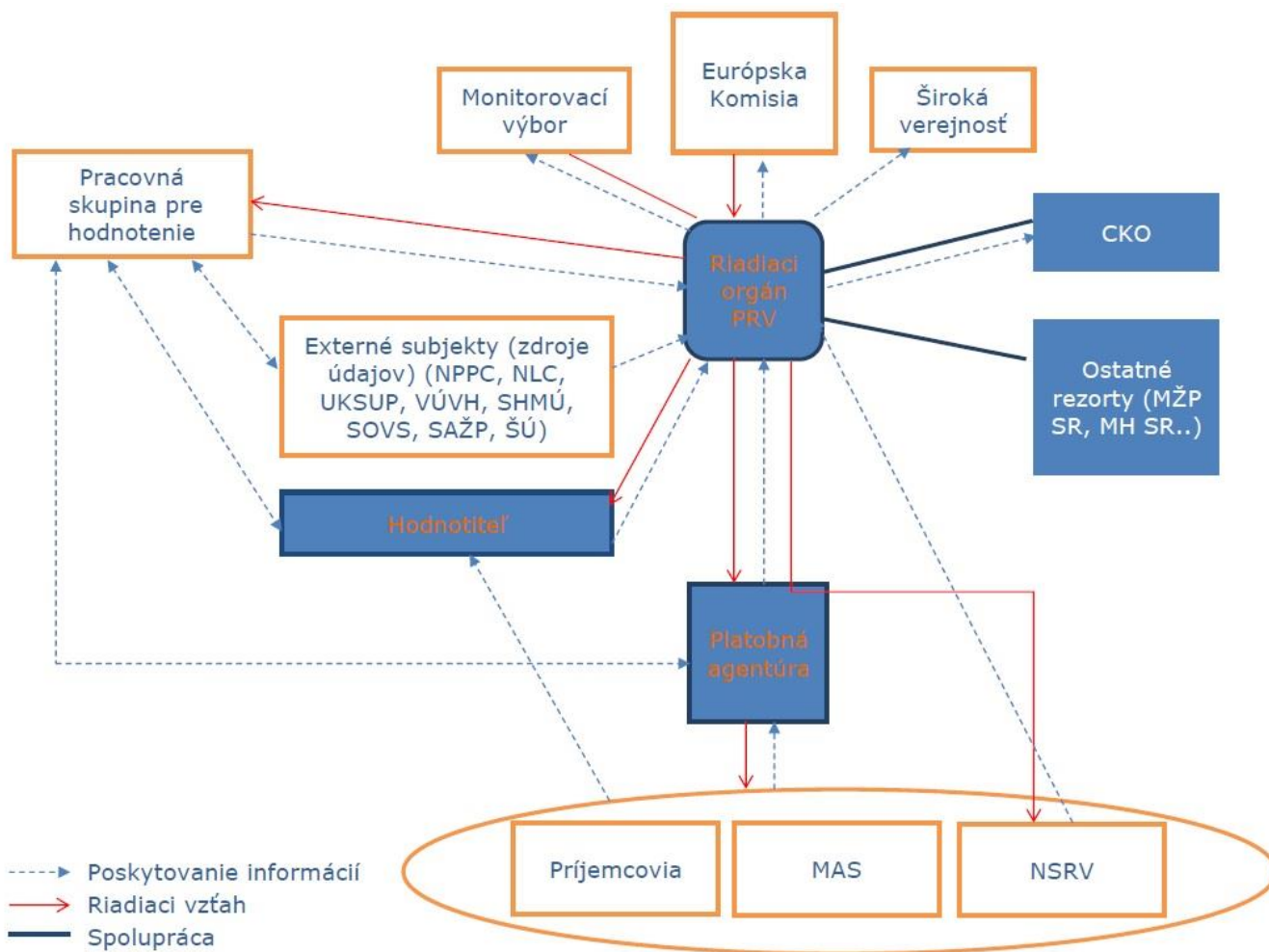
Národná sieť rozvoja vidieka

NSRV zabezpečuje prostredníctvom svojej činnosti a regionálnych pracovísk zhromažďovanie a analyzovanie dát od príjemcov podpôr. Zhromažďuje, sleduje a monitoruje údaje v oblasti rozvoja vidieka. Má za úlohu poskytovať spätnú väzbu riadiacemu orgánu a iným štátnym inštitúciám a zodpovedným orgánom vo vzťahu k rozvoju vidieka pri monitorovacích a hodnotiacich aktivitách. Zabezpečuje zber a analýzu údajov od príjemcov podpory pre ad hoc hodnotenie. NSRV zabezpečuje taktiež informovanie verejnosti o hodnotení programu prostredníctvom komunikačných nástrojov a rozširovanie dobrých príkladov z praxe. Je zodpovedná za databázu realizovaných projektov vybraných opatrení PRV a na úrovni regionálnych pracovísk sa tvorí databáza členov NSRV vrátane príjemcov pomoci PRV. Regionálne pracoviská zároveň spracovávajú alebo prispievajú k relevantným regionálnym analýzám a stratégiám.

Hodnotiace aktivity musia byť v súlade a nadväzovať na implementáciu programu a celkové riadenie projektového cyklu. Hodnotitelia sú povinní sledovať a hodnotiť implementáciu celého programu: od výziev, uzatváranie zmlúv, realizáciu jednotlivých projektov až po napĺňanie cieľov opatrenia, priorit, programu po Stratéziu Európa 2020.

V tejto súvislosti, RO v spolupráci s PPA pripraví harmonogram výziev na predkladanie žiadostí o NFP.

Harmonogram výziev ako aj ich následné vyhlasovanie by malo zohľadňovať potreby prijímateľov z časového hľadiska a zároveň dostatočné administratívne kapacity na ich spracovanie a vyhodnocovanie. Harmonogram výziev by mal obsahovať aj predpokladaný čas na ich vyhodnotenie vrátane doby uzatvárania zmlúv. Identifikácia predpokladaného počtu potenciálnych prijímateľov pre jednotlivé výzvy pomôže vyčleniť dostatočné administratívne a finančné kapacity pre dané výzvy. Plánovanie samotnej implementácie PRV uľahčí aj hodnotiace procesy.

Organizacia monitorovacieho a hodnotiaceho systému

9.3. Témy hodnotenia a hodnotiace činnosti

Orientačný opis tém hodnotenia a predpokladaných činností, ktorý obsahuje okrem iného splnenie hodnotiacich požiadaviek stanovených v nariadení (EÚ) č. 1303/2013 a nariadení (EÚ) č. 1305/2013. Musí zahŕňať: a) činnosti potrebné na vyhodnotenie prínosu každej priority programu regionálneho rozvoja Únie, ako sa uvádza v článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, k cieľom rozvoja vidieka stanoveným v článku 4 uvedeného nariadenia, posúdenie hodnôt ukazovateľov výsledkov a výstupov, analýzu čistých účinkov, tematické otázky vrátane čiastkových programov, prierezové otázky, národnú vidiecku sieť, prínos stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou; b) plánovanú podporu hodnotenia na úrovni miestnych akčných skupín; c) prvky špecifické pre program, ako napr. prácu potrebnú na rozvoj metodík alebo na riešenie špecifických oblastí politiky.

Riadiaci orgán vykonáva hodnotenia, aby posúdil účinnosť, hospodárnosť a dosah PRV. Hodnotenia vykonané počas programového obdobia majú posúdiť programovú intervenčnú logiku a jej implementáciu, vrátane doplnkovosti a synergií s Pílerom I.

Hodnotiace témy sú prepojené na všetky vybrané fokusové oblasti na základe analýzy SWOT a hodnotenia potrieb, prierezové (životné prostredie, klimatické zmeny, inovácie) a špecifické témy (Leader, NSRV). Ďalšie témy budú navrhnuté Ad hoc v priebehu programového obdobia podľa potreby.

Definícia obsahu hodnotenia prebehne na základe jednotlivých prvkov programového plánovania a opiera sa o všeobecnú spoločnú rámcovú činnosť EÚ pre monitoring a hodnotenie PRV v období 2014 - 2020.

Hodnotenie bude realizované so zameraním sa na potreby na úrovni fokusovej, článkovej, resp. opatrení. Hĺbka a presnosť, ktorou budú jednotlivé hodnotiace oblasti hodnotené, sa zameriava na štruktúru plánovacích programových dokumentov.

Hodnotenie PRV musí vo svojich analýzach zohľadňovať Stratéziu Európy 2020 a tiež musí hodnotiť ako efektívne program prispieva k dosiahnutiu jej celkových cieľov.

Nasledovná grafika zobrazuje tieto celkové požiadavky na hodnotenie: vid' 9.3 graf

Hodnotiace aktivity

Počas programového obdobia prebieha hodnotenie súbežne s implementáciou programu a týka sa rôznych hodnotiacich aktivít. Riadiaci orgán je zodpovedný za zabezpečenie potrebných zdrojov na realizáciu hodnotení a za prípravu postupov pre zber údajov. Údaje by mali zahŕňať hodnoty pre spoločné a programovo špecifické ukazovatele, ktoré pomôžu zodpovedať spoločné a programovo špecifické hodnotiace otázky. Hodnotiace aktivity sú rozdelené do dvoch skupín:

- hodnotiace aktivity spojené s prípravou hodnotenia
- hodnotiace aktivity vykonávané počas programového obdobia

Hodnotiace aktivity spojené s prípravou hodnotenia pozostávajú:

- Revízia spoločných hodnotiacich otázok a ukazovateľov
- Zostavenie programovo-špecifických hodnotiacich otázok a ukazovateľov prepojených na programovú intervenčnú logiku, definíciu posudzovacích kritérií a ukazovateľov
- Príprava fiches pre programovo špecifické ukazovatele
- Aktivity v súvislosti so zabezpečením potrebných údajov pre kvantifikáciu programových ukazovateľov (podľa fiche ukazovateľov), identifikácia dodatočných typov údajov a preverenie informačných zdrojov

Pre potreby hodnotenia sú dôležité nasledovné informácie a zdroje údajov:

- Monitorovacie údaje vrátane údajov týkajúcich sa programových výsledkov, zberané od prijímateľov prostredníctvom monitorovacích správ a na základe údajov z IS o vyplatených platbách
- Neagregované údaje zbierané od nepodporených potenciálnych príjemcov alebo od reprezentatívnej vzorky cez pravidelné prieskumy (napr. FADN)
- Pravidelne zbierané špecifické údaje od rôznych inštitúcií, ktoré súvisia s prioritami a fokusovými oblasťami
- Štatistické údaje použité pre kontextovú analýzu
- Posúdenie možných prístupov k hodnoteniu výsledkov a dosahov

- Nastavenie prierezových hodnotiacich otázok a ukazovateľov v prepojení na Partnerskú dohodu
- Zostavenie nástroja pre využitie výsledkov hodnotenia miestnych rozvojových stratégií Leader
- Navrhnutie hodnotiacich aktivít pre MAS vrátane prístupu CLLD
- Riešenie identifikovaných problémov v získavaní údajov
- Dohoda s poskytovateľmi údajov
- Príprava zadávacích podmienok a realizácia verejného obstarania hodnotiteľov

Hodnotiace aktivity vykonávané počas programového obdobia:

1. Hodnotiace aktivity vykonané programovými autoritami – Riadiaci orgán a PPA:
  - Hodnotenie dosiahnutých výsledkov smerom k cieľom PRV, príspevku k cieľom SPP a Stratégii EÚ 2020, posúdenie programových výsledkov a dosahov, prierezových cieľov Rozvoja vidieka, spoločných princípov programov EŠIF, zodpovedanie hodnotiacich otázok, príprava záverov a odporúčaní, využitie hodnotiacich výsledkov pre zlepšenie obsahu PRV a jeho implementácie (riadené Riadiacim orgánom, vykonané hodnotiteľom)
  - Podávanie správ a zverejňovanie výsledkov hodnotení (Riadiaci orgán)
2. Hodnotiace aktivity, ktoré by mali byť vykonané hodnotiteľom:
  - Prijat' vhodné a kompaktné hodnotiace metodiky, vypracovať detailný plán hodnotiacich aktivít
  - Posúdenie potenciálnych prístupov k ucelenému hodnoteniu výsledkov a dosahov
  - Zbierať, spracovať a syntetizovať dôležité informácie:
    - v spojení s informáciami dodaných RO o viacnásobných efektoch intervencií a synergií medzi aktivitami
    - v spojení s informáciami dodaných RO v súlade s vybranými hodnotiacimi metódami, výkon posúdenia doplnkových výsledkových ukazovateľov a programovo špecifických výsledkových ukazovateľov
    - v súlade s vybranými hodnotiacimi metódami vykonať hodnotenie programových dosahov, prisudzovať ich k programovým intervenciám
  - Analyzovať príspevky PRV k hlavným cieľom SPP, cieľom Stratégii Európa 2020 a prierezovým cieľom (inovácie, životné prostredie, klimatické zmeny) a príspevkov špecifických intervencií ako NSRV
  - Hodnotenie dosiahnutého pokroku v zabezpečení integrovaného prístupu pri uplatnení EFPRV (LEADER) a iných finančných nástrojov EÚ na podporu územného rozvoja prostredníctvom miestnych rozvojových stratégií a komunitou vedeného miestneho rozvoja (tzv. CLLD prístup)
  - Analýza dosiahnutých výsledkov programu spolu s cieľmi PRV
  - Odpovedanie hodnotiacich otázok
  - Poskytnutie záverov a odporúčaní vo vzťahu k návrhu programu a jeho implementácii

Hodnotenie plánovanej/reálnej a absorpčnej podpory na úrovni MAS bude samostatnou aktivitou v rámci hodnotiaceho plánu.

Analýza dosahov klimatických zmien bude pripravená v koordinácii s Ministerstvom životného prostredia SR, ktoré je gestorom otázky klimatických zmien. Materiál bude zároveň v súlade s pravidelnou správou SR o zmene klímy, Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé zmeny klímy a iných relevantných dokumentov.

Riadiaci orgán pripraví hodnotenie území s vysokou prírodnou hodnotou (HNV) na poľnohospodárskej a lesnej pôde prostredníctvom analýzy kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov v súlade s platnou

metodikou pre HNV (v prílohe PRV). Neoddeliteľnou súčasťou hodnotiaceho procesu bude spracovanie environmentálnych štúdií zameraných na: NATURA 2000, historické štruktúry poľnohospodárskej krajiny, biotopy tráv a ďalšie štúdiá identifikované v priebehu implementácie PRV 2014-2020. Okrem environmentálnych štúdií je potrebné zhodnotiť aj ekonomické aspekty jednotlivých častí programu. Z tohto dôvodu budú hodnotiaci proces vhodne dopĺňať ekonomické štúdiá zamerané napr. na agroenvironment, ekologické poľnohospodárstvo, atď.

V rámci oblasti „Kvalita života“ sa bude monitorovanie a hodnotenie zaoberať aj stupňom poskytovania informácií o vplyve programu na nezamestnanosť, rovnosť príležitostí a nediskrimináciu na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, viery a vierovyznania, zdravotného postihnutia alebo veku v krátkodobom a dlhodobom horizonte. Relevantné ukazovatele budú pravidelne monitorované a vyhodnocované.

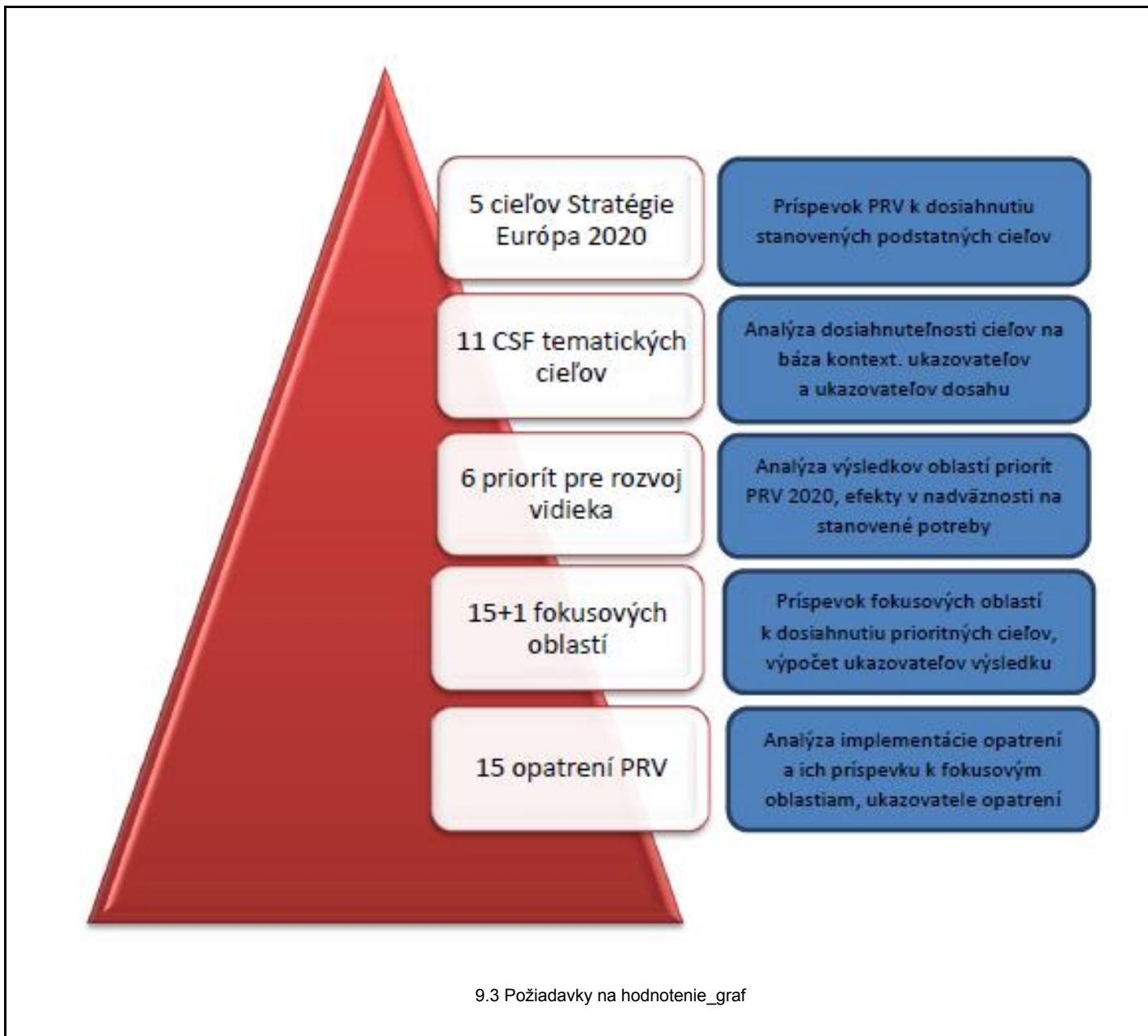
Vyššie popísané hodnotiace aktivity majú byť uvedené vo Výročnej správe o vykonávaní. Podrobnejšie informácie o hodnotiacich aktivitách je požadované uviesť v dvoch rozšírených správach o vykonávaní, ktoré sa predkladajú v roku 2017 a 2019. Hodnotiaca správa ex post, ktorá má byť predložená Komisii do 31.12.2024, bude kompletizovať všetky hodnotiace úlohy a aktivity vo vzťahu k všetkým hodnotiacim témam. Má zhodnotiť efektívnosť a účinnosť programu, jeho príspevok k Stratégii Európa 2020, poskytnúť odpovede na hodnotiace otázky a poskytnúť závery a odporúčania pre politiku rozvoja vidieka. Prípravy na hodnotenie ex post PRV sa začnú začiatkom roka 2020.

Štandardné správy o vykonávaní budú predkladané v rokoch: 2016, 2018, 2020, 2021, 2022, 2023 a 2024. Posilnené správy o vykonávaní ako už bolo uvedené vyššie, budú obsahovať popis monitorovacích a hodnotiacich aktivít a budú predložené v r.2017 a 2019. Obsah správ o vykonávaní je určený príslušným vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 808/2014.

Hodnotiace témy	Hlavné hodnotiace úlohy v vzťahu k hodnotiacim témam	Hodnotiace otázky		Ukazovatele		Správy
		EÚ	PRV	EÚ	PRV	
Priority PRV – 6 Fokusové oblasti (1 až 15+1) Konkurencieschopná výroba potravín	Sledovanie vývoja trendov a analýza kontextu			Kontextové ukazovatele	Špecifické kontext. ukazovatele	Ex ante Rozšírená správa o vykonávaní Ex post
Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôbovanie sa klimatickým zmenám	Hodnotenie dosahov PRV a ich príspevok k hlavným cieľom SPP	Spoločné horizontálne	Špecifické horizontálne	Dosahové	Špecifické dosahové	Rozšírená správa o vykonávaní Ex post
Vyvážený územný rozvoj	Hodnotenie dosiahnutých výsledkov z intervencií PRV a ich príspevok k prioritám PRV	Spoločné vzťahujúce sa k FO (OZ)	Špecifické	Doplnkové výsledkové	Špecifické výsledkové	Rozšírená správa o vykonávaní Ex post
LEADER NSRV	Monitorovanie pokroku implementácie PRV vo vzťahu k stanoveným cieľovým a výstupovým ukazovateľom			Cieľové Výstupové	Špecifické cieľové a výstupové	Štandardné správy o vykonávaní
Inovácie Životné prostredie	Hodnotenie pokroku a dosiahnutých výsledkov vzhľadom na špecifické záležitosti – Národná sieť rozvoja vidieka	Spoločné	Špecifické	Výsledkové	Špecifické výsledkové	Rozšírená správa o vykonávaní Ex post
Tvorba pracovných miest Kvalita života	Hodnotenie príspevkov PRV k prierezovým cieľom rozvoja vidieka	Spoločné	Špecifické	Výsledkové	Špecifické výsledkové	Rozšírená správa o vykonávaní Ex post
	Hodnotenie príspevkov PRV k Stratégii Európa 2020 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast vrátane tematických cieľov SSR		Špecifické		Špecifické	Rozšírená správa o vykonávaní Ex post
	Hodnotenie príspevkov PRV vo vzťahu k spoločným princípom implementácie programov EŠIF		Špecifické		Špecifické	Rozšírená správa o vykonávaní Ex post
	Hodnotenie dosiahnutého pokroku v zabezpečení integrovaného prístupu pri uplatnení EFPRV (LEADER) a iných finančných nástrojov EÚ na podporu územného rozvoja (LEADER)	Spoločné	Špecifické	Spoločné	Špecifické	Rozšírená správa o vykonávaní Ex post
Administrácia programu	Hodnotenie správy a riadenia programu vrátane hodnotenia technickej pomoci, hodnotenia nákladov programu na implementáciu opatrení a aktivít, dosiahnutie výsledkov a dosahov prostredníctvom špecifického ekonomického hodnotenia (analýza výnosnosti nákladov)		Špecifické		Špecifické	Rozšírená správa o vykonávaní Ex post

9.3 Požiadavky na hodnotenie_tabulka

9.4. Údaje a informácie

Stručný opis systému na zaznamenávanie, uchovávanie, správu a oznamovanie štatistických údajov o vykonávaní programov rozvoja vidieka a poskytovanie monitorovacích údajov na hodnotenie. Identifikácia zdrojov údajov, ktoré sa majú použiť, nedostatku údajov, možných inštitucionálnych otázok súvisiacich s poskytovaním údajov a navrhovaných riešení. V tomto oddiele by sa malo preukázať, že v náležitom čase budú funkčne vhodné systémy správy údajov.

Systém monitorovacích informácií o implementácii PRV pre účely hodnotenia

PPA administruje elektronický systém zaznamenávania a uchovávanía monitorovacích údajov o programe a jeho vykonávaní, ktoré sú potrebné na účely monitorovania a hodnotenia, a najmä informácií potrebných na sledovanie pokroku pri dosahovaní stanovených cieľov a priorít. Hlavným zdrojom údajov sú žiadosti o nenávratný finančný príspevok, monitorovacie správy od prijímateľov a systém IACS. V rámci monitorovacích správ sa získavajú údaje za projektové podpory na úrovni výstupu a výsledkov. PPA

pripravuje formát monitorovacích správ v súlade s metodikou SRMH. Pre monitorovanie neprojektových podpôr (platby na plochu) PPA využíva export údajov zo systému IACS. V prechádzajúcom období chýbala funkcionálnosť v rámci systému IACS, ktorá by zabezpečovala užívateľom rýchly výber prehľadových údajov o ukazovateľoch výstupu a výsledku podľa metodiky SRMH zo systému. V súčasnosti prebieha príprava nového integrovaného softwarového riešenia v rámci PPA, ktorý má riešiť okrem iného aj identifikované úzke miesta v systéme monitoringu údajov. Očakáva sa, že v priebehu roka 2016 bude systém prispôsobený požiadavkám získavania údajov pre potreby monitoringu a hodnotenia.

Zber údajov pre monitoring a hodnotenie

Primárne údaje:

Prevažná časť primárnych údajov je spracovaná a administrovaná prostredníctvom informačných systémov PPA, ktorá poskytuje svoju vlastnú databázu primárnych údajov pre potreby monitoringu a hodnotenia. PPA zabezpečuje zber primárnych údajov prostredníctvom žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (projektové podpory PRV) pri schválení projektu (výhodiskový stav), prostredníctvom povinných monitorovacích správ od príjemcov projektových podpôr a prostredníctvom autorizácií platieb, ktoré uplatňujú výsledky kontrol na mieste. Pri neprojektových operáciách (platby na plochu) sú zdrojmi primárnych údajov jednotné žiadosti o podpory predkladané príjemcami podpôr.

Významným zdrojom primárnych údajov o poľnohospodárskych podnikoch je databáza informačných listov MPRV SR, ktorú spravuje NPPC. Zisťovanie pre túto databázu zachytáva podstatne väčší počet podnikov ako FADN (počet podnikov v zisťovaní Informačných listov je približne 2600, vo FADN je to len približne 600 podnikov). Vzorka podnikov pokrýva rovnomerne celé územie Slovenska a rozhodujúcu výmeru poľnohospodárskej pôdy evidovanej v LPIS. Databáza okrem výrobných ukazovateľov obsahuje aj účtovné údaje poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, ako sú napr. príjmy, štruktúra nákladov, pridaná hodnota, zisk, stav majetku, záväzkov, AWU a pod. V budúcnosti je možné doprogramovať databázu aj o porovnanie podporených príjemcov a nepodporených podnikov ako aj sledovanie údajov pre špecifické výsledkové ukazovatele a tým zefektívniť a zlacniť získavanie údajov pre hodnotiteľov.

Chýbajúce primárne údaje (napr. pre opatrenia agroenvironmentu, nepriame efekty intervencií, prieskum informovanosti o programe, atď.) sa zbierajú hodnotiteľmi prostredníctvom dotazníkových prieskumov.

Sekundárne údaje:

Významný zdroj sekundárnych údajov predstavujú nasledovné inštitúcie:

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva Bratislava (NPPC – VÚEPP), ktorý každoročne spracováva podrobné informácie o vývoji agropotravinárskeho sektora SR v Zelenej správe a iné špecifické analýzy pre potreby hodnotenia na základe objednávok od RO.

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava (NPPC – VÚPOP), ktorý spravuje informačný systém pôdných blokov (LPIS). Na základe požiadaviek RO pre potreby hodnotenia vypracováva špecifické analýzy a poskytuje údaje GIS o priestorovom vymedzení podporených plôch.

Národné lesnícke centrum Zvolen (NLC), ktorý spravuje informačný systém lesných dielcov, každoročne spracováva Zelenú správu o lesnom hospodárstve. Na základe požiadaviek RO vypracováva špecifické

analýzy pre potreby hodnotenia a poskytuje údaje GIS o priestorovom vymedzení podporených lesných plôch.

Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva Bratislava

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Pôdohospodárska platobná agentúra

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky (ÚKSÚP) poskytuje údaje zo svojej databázy o spotrebe hnojív za jednotlivé okresy, bilanciu živín (N,P,K) za jednotlivé okresy, o spotrebe pesticídnych účinných látkach.

Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH) poskytuje údaje o výsledkoch meraní podzemnej vody na obsah dusíkatých látok a správy s lineárnymi trendmi vývoja koncentrácie vybraných pesticídnych látok.

Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) poskytuje údaje o kvalite povrchových vôd (nutrienty NH₄, N-NO₃, N-NO₂, Norg., Ncelk., Pcelk., mikrobiologické ukazovatele).

Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS), ktorá monitoruje početnosť a biodiverzitu vtákov v SR, analýzu vybraných druhov vtákov v krajine / populačný index vtákov a popis trendu vybraných druhov vtákov.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR) a Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP), poskytujú informácie týkajúce sa klasifikácie a monitorovania biotopov a oblastí HNV v SR, trendoch vo vybraných hodnotách nimi zisťovaných ukazovateľoch poľnohospodárskej činnosti vplývajúcej na ŽP.

Štatistický úrad Slovenskej republiky (ŠÚ SR), ktorý poskytuje oficiálne štatistické údaje popisujúce kontext územia programu ako aj iné údaje týkajúce sa hospodárstva krajiny, jednotlivých odvetví.

Kvalita údajov získaná z organizácií Ústredných orgánov štátnej správy je garantovaná na základe relevantných právnych predpisov. Kvalita údajov od prijímateľov pomoci je zakotvená v zmluve o NFP a neposkytnutie informácií v stanovenej kvalite a čase je porušenie zmluvy, čo môže viesť až k sankciám daného subjektu. Okrem toho sa vybrané údaje porovnávajú v časových radoch ako aj medzi rovnakými/podobnými skupinami prijímateľov resp. s údajmi v iných krajinách. Problém s kvalitou ale aj homogénnosťou údajov identifikovaných počas 2007-2013 môžeme očakávať najmä v oblasti „kvalita života“ implementovanej prostredníctvom LEADER resp. CLLD a to od podnikateľskej sféry vrátane mimovládnych a neziskových organizácií. Na základe týchto zistení sa pripraví riziková analýza a štúdia prístupu LEADER a CLLD stratégie, ktorá metodicky bude uvedené problémy riešiť.

Hodnotenie klimatických zmien je pomerne novou témou a bude koordinované s Ministerstvom životného prostredia ako zodpovedného orgánu za klimatické zmeny.

Problematickým sa javí aj hodnotenie v oblasti „inovácie“ kde sa predpokladá využitie práve sa tvoriacej metodiky EÚ na hodnotenie inovácií. Okrem toho bude treba zohľadniť špecifické aspekty inovácií na vidieku, v agropotravinárskom sektore, alebo v oblasti životného prostredia. Ad hoc analýzy možno očakávať aj v tejto oblasti.

9.5. Harmonogram

Hlavné čiastkové ciele programovacieho obdobia a orientačný harmonogram na zabezpečenie výsledkov v príslušnom čase.

Komplexnosť monitorovacieho a hodnotiaceho systému si vyžaduje časové plánovanie jednotlivých aktivít s cieľom dodržať termíny predkladania výročných správ o vykonávaní, monitorovacích údajov, hodnotiacej správy ex post stanovených v nariadeniach (EÚ) č.1303/2013 a č.1305/2013.

Hlavnými míľnikmi hodnotiaceho plánu sú rozšírené správy v rokoch 2017 a 2019 a ex-post hodnotenie PRV 2014-2020.

Indikatívny časový rámec hlavných plánovaných aktivít hodnotiaceho plánu:

Úroveň – Aktivity – Termín (rok)

Riadenie programu

- Plánovanie zdrojov pre hodnotenie a posilnenie kapacít - 2015
- Organizačná schéma systému hodnotenia a monitorovania - 2014
- Príprava komunikačnej stratégie - 2015
- Príprava zadávacích podmienok a verejného obstarávania pre priebežné hodnotenie (vrátane rozšírených VSV) a ex post hodnotenie - 2015
- Prezentácie a diskusie k VSV na zasadnutiach MV - 2016 - 2024
- Monitorovanie komunikačnej stratégie - 2018 - 2024

Príprava

- Revízia metodických postupov pre hodnotenie výsledkov a dosahov - 2016
- Revízia hodnotiacich otázok a kritérií - 2015
- Revízia potenciálnych zdrojov pre zber údajov; identifikácia požadovaných údajov a zdrojov informácií, vrátane základných hodnôt - 2014-2015
- Príprava systému na zber údajov - 2015

Implementácia

- Pravidelné (štandardné) výročné správy o vykonávaní programu (2016, 2018, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024)
- Hodnotenie výsledkov PRV intervencií a príspevku k fokusovým oblastiam podľa priorít PRV, odpovede na hodnotiace otázky, závery a odporúčania pre implementáciu programu, hodnotenie využitia zdrojov technickej pomoci, vrátane popisu implementácie podprogramov (rozšírená VSV prezentovaná v roku 2017) - 2017
- Hodnotenie výsledkov PRV intervencií a príspevku k fokusovým oblastiam podľa priorít PRV; príspevok k horizontálnym cieľom; k hospodárnosti, účinnosti a dosahom PRV, a príspevok k trom cieľom SPP; príspevok k dosahovaniu hlavných cieľov Stratégie EÚ 2020, vrátane tematických cieľov CSF; k dosiahnutému pokroku v oblasti integrovaného prístupu využitia zdrojov EAFRD a iných fondov EÚ na podporu územného rozvoja, vrátane LDS, odpovede na hodnotiace otázky, závery a odporúčania pre implementáciu programu (rozšírená VSV v roku 2019) - 2019
- Hodnotenie výsledkov PRV intervencií a príspevku k fokusovým oblastiam podľa priorít PRV; príspevok k horizontálnym cieľom; k hospodárnosti, účinnosti a dosahom PRV, a príspevok k trom

cieľom SPP; príspevok k dosahovaniu hlavných cieľov Stratégie EÚ 2020, vrátane tematických cieľov CSF; k dosiahnutému pokroku v oblasti integrovaného prístupu využitia zdrojov EAFRD a iných fondov EÚ na podporu územného rozvoja, vrátane LDS, odpovede na hodnotiace otázky, závery a odporúčania pre implementáciu programu (ex-post 2024) - 2024

Diseminácia

Revízia a šírenie zistení z hodnotiaceho procesu - 2017-2024

Pre zabezpečenie vyššie uvedených výstupov v požadovaných termínoch je vhodné plánovať prípravné aktivity prostredníctvom metódy „retro“ ihneď na začiatku nového programového obdobia.

Časový harmonogram podľa hlavných míľnikov dosahovaných počas programového obdobia:

Fáza	Hodnotenie počas programového obdobia				
	2015	2016	2017	2018	2019
		30.6.2016	30.6.2017	30.6.2018	30.6.2019
Informovanie			Posúdenie a poskytnutie informácií o zisteniach z hodnotenia		
Správa		štandardná VSV	rozšírené VSV	štandardná VSV	rozšírené VSV
Implementácia Analýza & pozorovanie			Hodnotenie použitia Technickej pomoci (RO, HOD)		Posúdenie dosiahnutých výsledkov intervencií PRV a príspevku k FO a priorit RV (RO, HOD)
			Zodpovedanie hodnotiacich otázok, poskytnutie záverov a odporúčaní vo vzťahu k návrhu programu a jeho implementácii (RO, HOD)		Hodnotenie použitia Technickej pomoci (RO, HOD)
			Hodnotenie dosiahnutých výsledkov intervencií PRV a príspevku k FO a priorit RV (RO, HOD)		Hodnotenie dosiahnutého pokroku v zabezpečení integrovaného prístupu pri uplnení EFPRV a iných fondov EÚ na podporu územného rozvoja prostredníctvom miestnych rozvojových stratégií (RO, HOD)
					Hodnotenie príspevkov PRV k dosiahnutiu cieľových hodnôt Stratégie EÚ2020 vrátane tematických cieľov (RO, HOD)
					Posúdenie efektívnosti, účinnosti a dosahov PRV (setting out, impacts) a príspevku k trom hlavným cieľom SPP (RO, HOD)
					Hodnotenie príspevkov PRV k príerezovým cieľom rozvoja vidieka (RO, HOD)
					Hodnotenie dosiahnutých výsledkov intervencií PRV a príspevku k FO v rámci priorit RV (cieľové hodnoty, doplnkové výsledkové a program špecifické ukazovatele) (RO, HOD)
					Výkon ad hoc hodnotiacich štúdií (RO, HOD)
					Spracovanie a syntéza dôležitých informácií v súlade s vybranými metódami hodnotenia (HOD)
					Hodnotenie pokroku, dosiahnuté výsledky PRV prispievajúce k výkonu vyššie uvedených hodnotiacich úloh (RO, HOD)
Pozorovanie					Monitorovanie pokroku PRV vo vzťahu k cieľovým a výstupovým ukazovateľom (PPA)
					Pozorovanie vývojových trendov a kontextovej analýzy (HOD)
					Zhrňovanie a poskytovanie informácií a údajov o o-beneficiároch programu pre návrh kontrolných skupín (HOD)

Časový harmonogram podľa míľnikov_1

Fáza	Hodnotenie počas programového obdobia				
	2015	2016	2017	2018	2019
Príprava Štruktúrovaná úk.	Nastaviť efektívny systém IT pre zber dát od prijímateľov a nepodporných podnikoch pre hodnotiteľa (RO)	Zabezpečiť prístup k údajom o prijímateľoch a o nepodporných podnikoch pre hodnotiteľa (RO)			Posúdenie potenciálnych zdrojov údajov, identifikácia potrieb údajov a potenciálnych zdrojov na základe VSV 2017 (RO, HOD)
	Analýza potenciálnych zdrojov údajov; identifikácia potrieb údajov a potenciálnych zdrojov (RO, HOD)	Vyplniť medzery a odstrániť systematické nedostatky v zbere údajov (napr. HNV, MAS, atď.) (RO, HOD)			Príprava programovo špecifických hodnotiacich otázok programu (prípraviť fiče pre konkrétne programové ukazovatele) na základe výsledkov hodnotenia VSV 2017 (MA)
	Príprava programovo špecifických hodnotiacich otázok programu (prípraviť fiče pre konkrétne programové ukazovatele) (RO)	Posúdenie možných metód zberu údajov (RO, HOD)			Identifikácia programovo špecifických hodnotiacich potrieb a stanovenie hodnotiacich tém (HOD) na základe výsledkov hodnotenia VSV 2017 (HOD)
	Identifikácia programovo špecifických prístupov k hodnotiacim potrebám a stanovenie hodnotiacich tém (HOD)	Posúdenie potenciálnych prístupov k uzatčeniu hodnotenie výsledkov a dosahov (HOD)			Revízia CEQs, definovanie kritérií pre úsudky a ich napojenie na ukazovatele na základe výsledkov hodnotenia VSV 2017 (RO, HOD)
	Revízia CEQs, definovanie kritérií pre úsudky a ich napojenie na ukazovatele (RO, HOD)				

Fáza	Hodnotenie počas programového obdobia				
	2020	2021	2022	2023	2024
Informovanie	30.6.2020	30.6.2021	30.6.2022	30.6.2023	30.6.2024 31.12.2024
Správa	štandardná VSV	štandardná VSV	štandardná VSV	štandardná VSV	štandardná VSV s ex post správou
Implementácia Analýza & aktualizácia					Zodpovedanie hodnôtok a poskytnutie záverov a odporúčaní vo vzťahu k obsahu a implementácii programu (RO, HOD)
					Hodnotenie použitia TP (RO, HOD)
					Hodnotenie dosiahnutého pokroku v zabezpečení integrovaného prístupu pri uplatnení EFRRV a iných fondov EÚ na podporu územného rozvoja prostredníctvom miestnych rozvojových stratégií (RO, HOD)
					Hodnotenie príspevkov PRV k dosiahnutiu cieľových hodnôt stratégie EÚ2020 vrátane tematických cieľov (RO, HOD)
					Posúdenie efektívnosti, účinnosti a dosahov PRV (netting out, dosahov) a príspevku k trom hlavným cieľom SPP (RO, HOD)
					Hodnotenie príspevkov PRV k priestorovým cieľom rozvoja vidieka (RO, HOD)
					Hodnotenie dosiahnutých výsledkov intervencií PRV a príspevku k FO v rámci priorit RV (cieľové hodnoty, doplnkové výsledkové a programovo špecifické ukazovatele) (RO, HOD)
					Výkon ad hoc hodnotiacich štúdií (RO, HOD)
					Spracovanie a syntéza odberitých informácií v súlade s vybranými metódami hodnotenia (HOD)
					Hodnotenie pokroku, dosiahnuté výsledky PRV prispievajúce k výkonu výške uvedených hodnotiacich úloh (RO, HOD)
Hodnotenie				Monitorovanie pokroku PRV vo vzťahu k cieľovým a výstupovým ukazovateľom (PPA)	
				Posudzovanie vývojových trendov a kontextovej analýzy (HOD)	
				Zhrabčovanie a poskytovanie informácií a údajov o opebeneficiatoch programu pre návrh kontrolných skupín (HOD)	

Časový harmonogram podľa míľnikov_2

Fáza	Hodnotenie počas programového obdobia				
	2020	2021	2022	2023	2024
Príprava Štruktúrovaná úk.	30.6.2020	30.6.2021	30.6.2022	30.6.2023	30.6.2024 31.12.2024
		Posúdenie potenciálnych zdrojov údajov, identifikácia potrieb údajov a potenciálnych zdrojov na základe VSV 2019 (RO, HOD)			
		Príprava programovo špecifických hodnotiacich otázok programu (prípraviť fiče pre konkrétne programové ukazovatele) na základe výsledkov hodnotenia VSV 2019 (RO)			
		Identifikácia programovo špecifických hodnotiacich potrieb a stanovenie hodnotiacich tém (HOD) na základe výsledkov hodnotenia VSV 2019 (HOD)			
		Revízia CEQs, definovanie kritérií pre úsudky a ich napojenie na ukazovatele na základe výsledkov hodnotenia VSV 2019 (RO, HOD)			

Časový harmonogram podľa míľnikov_3

9.6. Komunikácia

Opis spôsobu, akým sa zistenia hodnotenia budú poskytovať cieľovým adresátom vrátane opisu mechanizmov vytvorených na sledovanie využitia výsledkov hodnotení.

Cieľom komunikačnej stratégie je výsledky hodnotenia programu účinne odovzdať relevantným partnerom a širokej verejnosti a tak vytvoriť základ pre politické diskusie a rozhodovacie procesy o úprave

implementácie PRV. V závislosti od úlohy a funkcie rôznych cieľových skupín bude vytvorený primeraný priestor pre transfer informácií a diskusie. Narastajúci počet informácií, transparentnosť a zapojenie verejnosti do procesu hodnotenia prinesie do hodnotenia nové obsahové impulzy a zvýši požiadavky na kvalitu hodnotenia čo sa metodiky a obsahu týka.

Dosiahnuté výsledky z hodnotení môžu byť využité a implementované iba ak sú prezentované cieľovým skupinám v správnom čase. Z toho dôvodu je dôležitou časťou plánovania hodnotiacich aktivít aj príprava vhodnej komunikačnej stratégie pre výsledky z hodnotení.

Pre vytvorenie komunikačnej stratégie je potrebné zadefinovať nasledovné časti stratégie:

- **Úloha Riadiaceho orgánu (Kto):** je zodpovedný za prípravu a realizáciu komunikačnej stratégie pre výsledky z hodnotení. Riadiacemu orgánu môže asistovať pracovná skupina pre hodnotenie.
- **Cieľové skupiny (Pre koho):** okrem účastníkov systému monitorovania a hodnotenia (RO, PPA, Monitorovací výbor, Pracovná skupina pre hodnotenie, MAS) patria medzi cieľové skupiny aj tvorcovia politiky ako aj široká verejnosť.
- **Informačné potreby (Čo):** Jednotlivé identifikované cieľové skupiny požadujú rôzne informácie z výsledkov hodnotení a monitoringu pre svoje potreby. Je nutné identifikovať informačné potreby cieľových skupín na začiatku plánovania hodnotiacich aktivít aby bola zaručená dostupnosť požadovaných informácií pre jednotlivé cieľové skupiny v požadovanom čase.
- **Správne časovanie (Kedy):** počas plánovania informačných potrieb pre cieľové skupiny, je dôležité prepojiť plánované hodnotiace aktivity s časovým harmonogramom tvorby politiky.
- **Komunikačné kanály (Ako):** po identifikovaní hlavných cieľových skupín a potrebných informácií je dôležité určiť hlavné informačné kanály, ktoré budú použité pre komunikáciu s rôznymi skupinami prijímateľov informácií. Minimálnou požiadavkou je zverejniť všetky hodnotiace správy prostredníctvom web stránky RO.

Komunikačnú stratégiu je potrebné pravidelne monitorovať a kontrolovať.

- **Dôležité časti komunikačnej stratégie:**

Interné a externé komunikačné toky:

Informovanie širokej verejnosti a občianskej spoločnosti:

Všetky hodnotiace štúdie a hodnotiace správy budú uverejnené na internete na internetových stránkach: <http://www.land.gov.sk>, <http://www.nsrv.sk>

Informácie a diskusia s relevantnými aktérmi PRV:

So všetkými hodnotiacimi štúdiami a správami bude oboznámená pracovná skupina pre hodnotenie prostredníctvom priameho zaslania výsledkov hodnotenia. Výsledky hodnotenia budú na tomto fóre dôležitým námetom na diskusiu ohľadom ďalšieho rozvoja programu.

Tematicky špecifické výsledky hodnotenia budú dané k dispozícii ďalším grémiami, kde budú predmetom diskusií.

Workshopy a semináre k výsledkom hodnotenia: V závislosti od verejného významu, resp. obsahu by mali byť výsledky hodnotiacich štúdií zvlášť predstavené odbornému publiku (zodpovední za program, pracovná skupina pre hodnotenie, odborní experti, záujmoví zástupcovia, vedecký personál, ...) formou prezentácií

alebo workshopov, kde budú tiež predmetom diskusie.

Cieľom týchto podujatí je:

- Reflexia na výsledky hodnotenia
- Diskusia o úprave programu na základe výsledkov hodnotenia
- Potreba ďalšieho rozvoja programu
- Prediskutovanie použitej metodiky, silných a slabých stránok analýzy ako aj návrhy k ďalšiemu rozvoju a aplikovateľnosti metodiky

Ďalší rozvoj hodnotenia zapojením zodpovedných za program a iných externých expertov do procesu zadávania, koordinácie a preberania externých hodnotiacich štúdií (riadiace skupiny pre jednotlivé hodnotiace štúdie):

Diskusia hodnotiaceho tímu:

Hodnotenie PRV bude realizované jednou skupinou hodnotiteľov pozostávajúcich z rôznych odborných kruhov a organizácii. Pomocou neustálej výmeny informácií a priamej spolupráce medzi hodnotiteľmi sa majú využiť obsahové synergie a má sa zabrániť zbytočnej duplicitě. Pravidelné diskusie v rámci pracovnej skupiny pre hodnotenie majú umožniť tok informácií o hodnotiacich témach, hodnotiacich cieľoch, výsledkoch, dátach a metódach.

Tímové diskusie hodnotiteľov môžu mať v záujme zvyšovania kvality a ďalšieho vzdelávania rozšírené o „špeciálne workshopy“ k aktuálnym témam (napr. zlepšovanie metodiky, prezentácia hodnotiacich štúdií a výsledkov vyššieho významu, prierezové témy, atď.).

Nevyhnutné je:

- zapojenie zodpovedných aktérov za program do tvorby a implementácie hodnotiacich štúdií;
- intenzívne vypracovanie cieľov, formy a metodiky štúdií výmenou medzi dodávateľom štúdií a zodpovednými za program;
- diskusia o výsledkoch ako aj odporúčania pre ďalší rozvoj opatrení, resp. celého programu.

Diskusia, využitie a implementácia výsledkov hodnotenia prostredníctvom subjektov s rozhodovacími právomocami v rámci PRV 2020

Výsledky hodnotenia budú v rámci systému hodnotenia odprezentované relevantným aktérom programu a zároveň budú prediskutované aj reálne politické možnosti realizácie jednotlivých odporúčaní.

Dôležitým nástrojom pre komunikáciu výstupov a výsledkov programu bude Národná sieť rozvoja vidieka a jej regionálne pracoviská, ktoré sú v priamom kontakte s potenciálnymi prijímateľmi pomoci.

Ako je uvedené vyššie, každá cieľová skupina potrebuje iné druhy informácií pre svoje rozhodovanie.

Hlavné postupy v procese hodnotenia PRV 2020

externé

interné

Kto je účastníkom?	<p>1. Široká verejnosť</p> <p>Zainteresovaná verejnosť</p>	<p>2. Relevantní aktéri PRV</p> <p>Za program zodpovedné kraje a obce</p> <p>Záujmoví zástupcovia, sektorové inštitúcie, mimovládne organizácie</p> <p>Tvorcovia programu</p> <p>Platobná agentúra</p> <p>Európska Komisia</p>	<p>3. Hodnotitelia a tvorcovia programu</p> <p>Zodpovední za program na úrovni krajiny</p> <p>Hodnotitelia</p> <p>Externí hodnotitelia</p>	<p>4. Nositelia rozhodnutí</p> <p>Zodpovední za program na úrovni krajiny</p>
Typ účasti?	Informácia	<p>Prezentácia,</p> <p>Poradenstvo,</p> <p>Konzultácie,</p> <p>Návrhy metodických postupov v predmete hodnotenia,</p> <p>Odhlasovanie na oficiálnych výboroch</p>	Stanovenie oblastí záberu hodnotenia a implementácia hodnotenia	Základné rozhodnutia o programe
Forma a termín účasti?	<p>Internetová stránka Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR</p> <p>Internetový portál NSRV</p> <p>Články v odborných časopisoch</p>	<p>Pracovná skupina pre hodnotenie</p> <p>Prezentácie výsledkov, špeciálne workshopy,</p> <p>Podujatia NSRV</p>	<p>Konzultácie - hodnotitelia</p> <p>Diskusie medzi zodpovednými za program a hodnotiteľmi</p> <p>Riadiace skupiny pre externé projekty</p>	Pracovná skupina pre hodnotenie
	Pravidelná výmena informácií po ukončení a prevzatí hodnotiacich prác (priebežné a konečné správy)		Pravidelné Jour-Fix a neustála diskusia o výsledkoch hodnotenia	

9.6. Hlavné postupy v procese hodnotenia

Kto	Pre koho	Čo	Kedy	Ako
Riadiaci orgán	Riadiaci orgán, PPA, MV, zúčastnené strany systému monitorovania a hodnotenia	Zistenia z hodnotení PRV, potrebné pre zlepšenie implementácie programu	V zmysle stanovených termínov z nariadenia RDR	Hodnotiace správy
Riadiaci orgán	Verejnosť	Šírenie informácií o úspechoch PRV a úlohe Únie Informácie o použití finančných prostriedkoch EPFRV	Priebežne počas roka.	Web stránka, prezentácie pre odbornú verejnosť
Riadiaci orgán	Tvorcovia politiky	Reálne výsledky, efekty a dosahy podporených intervencií.	V zmysle stanovených termínov z nariadenia RDR	Skrátená forma hodnotiacich správ

9.6 Doležité časti komunikacej stratégie_tabulka

9.7. Zdroje

Opis a predpokladané zdroje potrebné na vykonávanie plánu vrátane administratívnej kapacity, údajov, finančných zdrojov a potrieb v oblasti IT. Opis činností zameraných na budovanie kapacít plánovaných s cieľom zabezpečiť, aby sa hodnotenie mohlo vykonať v plnej miere.

Finančné zdroje

Väčšina monitorovacích a hodnotiacich aktivít môže byť spolufinancovaná z Technickej pomoci, ktorá bude využitá na podporu nasledovných aktivít:

- Inštitucionálne posilnenie a budovanie administratívnej kapacity
- Hodnotenia, expertné správy, štatistiky, štúdie
- Analýzy, riadenie, monitoring, výmena informácií a implementácia programu
- Opatrenia vzťahujúce sa k implementácii kontrolných systémov, technická a administratívna pomoc
- Inštalácia, prevádzkovanie a prepojenie počítačových systémov riadenia, monitoringu, auditu, kontroly a hodnotenia
- Aktivity prispievajúce k zlepšeniu hodnotiacich metód a výmenu informácií o hodnotiacich postupoch

Pre zabezpečenie funkčnosti monitorovacieho a hodnotiaceho systému si Riadiaci orgán vyčleňuje dostatočný objem zdrojov v rámci TA.

Odhadovaný rozpočet na externé služby spojené s hodnotiacim procesom na roky 2015-2024:

Odhadovaný rozpočet na roky 2015 – 2024 (Eur)

Hodnotenie (VVS 2016 až 2024)	2 000 000
Ex post hodnotenie	500 000
Environmentálne štúdie	2 000 000
Ekonomické štúdie	2 000 000
Rezerva na ad hoc štúdie a analýzy	3 500 000
Spolu	10 000 000

Administratívne kapacity

Sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb ako riadiaci orgán je zodpovedná za riadenie a tým aj za hodnotenie PRV. Koordináciu hodnotenia, zabezpečenie všetkých požadovaných hodnotiacich procesov a postupov ako aj šírenie výsledkov zabezpečuje Odbor rozvoja vidieka a LEADER v spolupráci s Odborom environmentálnych činností.

V rámci PPA sú pre zabezpečenie zberu a spracovania monitorovacích údajov alokované administratívne kapacity na Odbore monitoringu a výkazníctva (zabezpečuje monitoring projektových podpôr) a Odbore systému a monitoringu (zabezpečuje monitoring neprojektových podpôr).

Potrebné kapacity budú bližšie určené na začiatku programového obdobia a následne aj upravené. Keďže sa budú predkladať niektoré monitorovacie údaje Komisii 2x ročne a rozšírili sa monitorovacie požiadavky na sledovanie ukazovateľov nielen na úrovni opatrenia, ale aj fokusových oblastí, bude si to vyžadovať na začiatku programového obdobia zvýšiť administratívnu kapacitu PPA.

Okrem PPA poskytnú v závislosti od identifikovaných monitorovacích a hodnotiacich aktivít administratívne kapacity aj ďalšie kontrahované rezortné inštitúcie ako aj externí hodnotitelia.

Údaje

Údaje potrebné k hodnoteniu a monitorovaniu programu budú v rámci PPA zabezpečené zo žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (projektové podpory PRV), prostredníctvom povinných monitorovacích správ od príjemcov projektových podpôr a prostredníctvom autorizácií platieb, ktoré uplatňujú výsledky kontrol na mieste. Pri neprojektových operáciách (platby na plochu) sú zdrojmi primárnych údajov jednotné žiadosti o podpory predkladané príjemcami podpôr. Okrem týchto údajov sa plánujú kontrahovať iné inštitúcie alebo organizácie, ktoré poskytnú monitorovacie údaje na základe identifikovaných hodnotiacich aktivít.

IT systém

V súčasnosti prebieha vývoj nového informačného systému v rámci PPA, ktorý by mal plne zabezpečiť potreby monitorovania a hodnotenia. V zmysle Partnerskej dohody bude Informačný systém PPA do 31.12.2015 zabezpečovať princípy e-Cohesion politiky.

Budovanie kapacít monitorovania a hodnotenia

V rámci budovania kapacít je plánované realizovať vzdelávanie členov MV v oblasti hodnotenia zamerané

na hodnotiace správy a ich interpretáciu. Okrem toho budú realizované ďalšie nasledovné školenia:

- vzdelávanie PPA pracovníkov v oblasti hodnotenia, tak aby pochopili kontext monitorovania a hodnotenia a tiež že zber údajov má zmysel a je súčasťou hodnotenia
- vzdelávanie všetkých zamestnancov RO, aby pochopili úlohu hodnotenia v implementácii programu.

Hodnotenie PRV 2020:

- Vychádzajúc z pokynov pre hodnotenie bude po schválení programu zo strany Európskej komisie stanovený hodnotiaci tím pod vedením jedného hlavného zodpovedného za hodnotenie na obdobie až do ex-post hodnotenia 2023.
- Pri zostavovaní hodnotiaceho tímu sa využije tak existujúci kvalifikovaný personál Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR ako aj externé expertízy univerzít, súkromných konzultantov a ďalších rezortných organizácií. Mimo toho budú pre špecifické témy a rozsiahlejšie otázky, základné práce a vývoj metodiky vypísané výberové konania pre získanie dodatočných hodnotiacich štúdií. Externe zadané hodnotiace zákazky a špeciálne štúdie budú financované v rámci „technickej pomoci“.
- Pre financovanie hodnotiacich aktivít sú v rámci „technickej pomoci“ naplánované finančné prostriedky, ktorých výška závisí od skutočne vyžadovaných finančných nákladov, budú sa však odhadom pohybovať v porovnateľnej výške ako náklady za hodnotenie obdobia PRV 07 – 13.
- Personálne a inštitucionálne náklady na hodnotenie sa zo strany rezortných organizácií budú vykazovať podľa určenia v jednotlivých výročných pracovných plánoch oddelene na báze kalkulácií výdajov a faktúr za služby.

V rámci príprav na výročnú správu s „rozšírenými povinnosťami týkajúcimi sa správ,, (2017, 2019, ex-post hodnotenie 2024) sa odhadujú vyššie náklady na hodnotenie. To sa vzťahuje na časové obdobie 2016 – 2019, resp. 2022, 2023, 2024. Počas tohto obdobia budú vo väčšej miere externe zadávané hodnotenia a budú sa uskutočňovať ďalšie prípravy na tvorbu správ a dát v rámci hodnotenia. Potrebné expertízy musia byť včas zadané.

10. FINANČNÝ PLÁN

10.1. Ročné príspevky EPFRV (v EUR)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	265 057 301,00	208 310 095,00	208 029 621,00	207 743 787,00	207 453 273,00	207 147 073,00	206 784 161,00	1 510 525 311,00
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	6 097 274,00	4 791 884,00	4 785 432,00	4 778 857,00	4 772 174,00	4 765 130,00	4 756 782,00	34 747 533,00
Spolu	271 154 575,00	213 101 979,00	212 815 053,00	212 522 644,00	212 225 447,00	211 912 203,00	211 540 943,00	1 545 272 844,00
(Z toho) výkonnostná rezerva podľa článku 20 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013	16 269 274,50	12 786 118,74	12 768 903,18	12 751 358,64	12 733 526,82	12 714 732,18	12 692 456,58	92 716 370,64

Celková orientačná suma podpory, ktorá sa použije na ciele v oblasti zmeny klímy

760 575 115,58

10.2. Jednotná miera príspevku EPFRV pre všetky opatrenia v členení podľa typu regiónu v zmysle článku 59 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Článok, ktorým sa stanovuje maximálna miera príspevku.	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV	Minimálna uplatniteľná miera príspevku z EPFRV, 2014 – 2020 (v %)	Maximálna uplatniteľná miera príspevku z EPFRV, 2014 – 2020 (v %)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	75%	20%	85%
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	53%	20%	53%

10.3. Rozdelenie podľa opatrení alebo typov operácií s osobitnou mierou príspevku z EPFRV (v EUR, za celé obdobie rokov 2014 – 2020)

10.3.1. M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					3,800,640.75 (2A)
							885,187.50 (2B)
							141,630.00 (2C+)
							849,780.00 (3A)
							354,075.00 (3B)
							283,260.00 (5C)
							283,260.00 (5E)
							1,062,225.00 (6A)
							283,260.00 (6C)
							2,204,961.75 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					158,723.87 (2A)
							36,967.50 (2B)
							5,914.80

							(2C+)	
							35,489.00 (3A)	
							14,787.00 (3B)	
							11,829.60 (5C)	
							11,829.60 (5E)	
							44,361.00 (6A)	
							11,829.60 (6C)	
							91,717.03 (P4)	
Total							0,00	10 571 729,00

10.3.2. M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%				1,471,419.00 (2A)	234,840.00 (2B)
						110,081.25 (2C+)	77,056.50 (3A)
						62,379.75 (3B)	29,355.00 (5E)
						950,368.50 (P4)	
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%				22,847.00 (2A)	3,647.00 (2B)
						1,709.00 (2C+)	1,197.00 (3A)
						968.00 (3B)	456.00 (5E)
						14,756.00 (P4)	

Total	0,00	2 981 080,00
-------	------	--------------

10.3.3. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%				174,411,433.00 (2A)	174,411,433.00 (2A)
						13,011,300.00 (2B)	13,011,300.00 (2B)
						22,124,250.00 (2C+)	22,124,250.00 (2C+)
						144,120,000.00 (3A)	144,120,000.00 (3A)
						7,228,500.00 (5C)	7,228,500.00 (5C)
						33,750,000.00 (P4)	33,750,000.00 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%				3,818,206.00 (2A)	3,818,206.00 (2A)
						345,348.00 (2B)	345,348.00 (2B)
						265,530.00 (2C+)	265,530.00 (2C+)
						4,155,200.00 (3A)	4,155,200.00 (3A)
						191,860.00 (5C)	191,860.00 (5C)
						0.00 (P4)	0.00 (P4)
Total						0,00	403 421 627,00

Celkový príspevok Únie vyčlenený na operácie spadajúce pod článok 59 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

41 170 360,00

10.3.4. M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					50,625,000.00 (3B)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					1,325,000.00 (3B)
Total						0,00	51 950 000,00

10.3.5. M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					3,622,500.00 (2A)
							21,825,000.00 (2B)
							3,601,875.00 (5C)
							58,285,541.00 (6A)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					63,600.00 (2A)
							477,000.00 (2B)
							104,675.00 (5C)
							1,693,851.00 (6A)
Total						0,00	89 674 042,00

10.3.6. M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					68,403,637.00 (6B) 19,966,500.00 (6C)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					686,430.00 (6B) 200,340.00 (6C)
Total						0,00	89 256 907,00

10.3.7. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					16,223,250.00 (2C+) 287,738.00 (5E) 78,075,375.00 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					354,570.00 (2C+) 0.00 (5E) 5,776,735.00 (P4)
Total						0,00	100 717 668,00

10.3.8. M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					104,132,175.00 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					2,600,763.00 (P4)
Total						0,00	106 732 938,00

10.3.9. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					66,622,500.00 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					620,100.00 (P4)
Total						0,00	67 242 600,00

10.3.10. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					6,467,787.00 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					82,831.00 (P4)
Total						0,00	6 550 618,00

Celkový príspevok Únie vyčlenený na operácie spadajúce pod článok 59 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013	0,00
--	------

10.3.11. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					356,050,905.00 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					4,195,194.00 (P4)
Total						0,00	360 246 099,00

10.3.12. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					76,950,000.00 (3A)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					2,862,000.00 (3A)
Total						0,00	79 812 000,00

10.3.13. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					3,712,500.00 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					0.00 (P4)
Total						0,00	3 712 500,00

10.3.14. M16 – Spolupráca (článok 35)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					14,250,000.00 (2A)
							14,606,250.00 (3A)
							2,137,500.00 (5C)
							2,137,500.00 (6A)
							1,425,000.00 (P4)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					530,000.00 (2A)
							543,250.00 (3A)
							79,500.00 (5C)
							79,500.00 (6A)
							53,000.00 (P4)
Total						0,00	35 841 500,00

10.3.15. M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					74,095,725.00 (6B)
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					3,174,021.00 (6B)
Total						0,00	77 269 746,00

10.3.16. M20 – Technická pomoc z iniciatívy členských štátov (články 51 – 54)

Druhy regiónov a ďalšie pridelené rozpočtové prostriedky		Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Uplatniteľná miera príspevku z EPFRV v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g) na obdobie rokov 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančné nástroje, za ktoré je zodpovedný riadiaci orgán, 2014 – 2020 (v %)	Miera uplatniteľná na finančný nástroj, za ktorý je zodpovedný riadiaci orgán, v súlade s čl. 59 ods. 4 písm. g), 2014 – 2020 (v %)	Orientačná suma z EPFRV na finančné nástroje, 2014 – 2020 (v EUR)	Celkový plánovaný príspevok Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 (v EUR)
článok 59 ods. 3 písm. a) - Menej rozvinuté regióny a najvzdialenejšie regióny a na menších ostrovoch v Egejskom mori v zmysle nariadenia (EHS) č. 2019/93	Main	75%					59,291,790.00
článok 59 ods. 3. písm. d) - Iné regióny	Main	53%					0.00
Total						0,00	59 291 790,00

10.4. Indicative breakdown by measure for each sub-programme

Thematic sub-programme name	Measure	Total Union Contribution planned 2014-2020 (EUR)
-----------------------------	---------	--

11. PLÁN UKAZOVATEĽOV

11.1. Plán ukazovateľov

11.1.1. P1: Podpora prenosu znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vo vidieckych oblastiach

11.1.1.1. 1A) Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T1: percentuálny podiel výdavkov v rámci článkov 14, 15 a 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 v súvislosti s celkovými výdavkami na PRV (oblasť zamerania 1A)	3,20
Celkové plánované verejné výdavky na plán rozvoja vidieka	2 078 982 018,25

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	14 130 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	3 850 000,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (16.1. až 16.9.)	48 500 000,00

11.1.1.2. 1B) Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T2: celkový počet operácií spolupráce podporovaných v rámci opatrenia spolupráce [článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013] (skupiny, siete/klastre, pilotné projekty...) (oblasť zamerania 1B)	65,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M16 – Spolupráca (článok 35)	Počet operačných skupín EIP, ktoré majú získať podporu (zriadenie a prevádzka) (16.1)	25,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Počet iných operácií spolupráce (skupiny, siete/klastre, pilotné projekty...) (16.2 až 16.9)	40,00

11.1.1.3. 1C) Podpora celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T3: celkový počet účastníkov, ktorí absolvovali odbornú prípravu podľa článku 14 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 (oblasť zamerania 1C)	6 325,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	6 325,00

11.1.2. P2: Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov

11.1.2.1. 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T4: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré z programu rozvoja vidieka získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)	5,11
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré z programu rozvoja vidieka získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)	1 250,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
17 Poľnohospodárske podniky (farmy) - spolu	24 460,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	2 450,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	4 900 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	5 367 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	1 337,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	2 005 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (4.1.)	1 250,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky na investície do infraštruktúry (4.3.)	40 000 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	439 505 480,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky v EUR (4.1)	199 752 740,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	239 752 740,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania pre malé poľnohospodárske podniky (6.3.)	330,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	4 950 000,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	4 950 000,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (16.1. až 16.9.)	20 000 000,00

11.1.2.2. 2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generáčnej výmeny

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T5: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)	2,45
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)	600,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
17 Poľnohospodárske podniky (farmy) - spolu	24 460,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	500,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	1 000 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	1 250 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	250,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	320 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (podpora podnikateľského plánu mladých poľnohospodárov) (4.1.)	250,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	30 000 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	18 000 000,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania pre mladých poľnohospodárov(6.1.)	600,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach (6.4.)	0,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí prijímajú platby za prevod poľnohospodárskeho podniku (6.5.)	0,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	0,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné výdavky v EUR (6.1)	30 000 000,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	30 000 000,00

11.1.2.3. 2C+) Fokusová oblasť 2C: Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Podporené lesné podniky s investíciami do modernizácie techniky	230,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	100,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	150 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	200 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	100,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	150 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	37 500 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	30 000 000,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.6)	22 300 000,00

11.1.3. P3: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve

11.1.3.1. 3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T6: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré dostávajú podporu na účasť na systémoch kvality, miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcoch, a skupín/organizácií výrobcov (oblasť zamerania 3A)	0,41
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré dostávajú podporu na účasť na systémoch kvality, miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcoch, a skupín/organizácií výrobcov (oblasť zamerania 3A)	100,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
17 Poľnohospodárske podniky (farmy) - spolu	24 460,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	550,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručností	1 100 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	1 200 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	50,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	105 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície (napr. do poľnohospodárskych podnikov, v oblasti spracovania a uvádzania poľnohospodárskych výrobkov na trh) (4.1. a 4.2.)	400,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	400 000 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	200 000 000,00
M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)	Počet prijímateľov	500,00
M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	108 000 000,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na spolupráci/miestnej propagácii medzi subjektmi dodávateľského reťazca (16.4.)	100,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (16.1. až 16.9.)	20 500 000,00

11.1.3.2. 3B) Podpora riadenia rizik poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T7: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na systémoch riadenia rizik (oblasť zamerania 3B)	0,00
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na systéme riadenia rizik (oblasť zamerania 3B)	0,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
17 Poľnohospodárske podniky (farmy) - spolu	24 460,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	200,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	400 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	500 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	50,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	85 000,00
M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	Počet prijímateľov, pokiaľ ide o preventívne opatrenia(5.1.) – poľnohospodárske podniky	0,00
M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	Počet prijímateľov, pokiaľ ide o preventívne opatrenia (5.1.) – verejné subjekty	1,00
M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	Celkové verejné výdavky v EUR (5.1)	70 000 000,00
M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (5.1. až 5.2.)	70 000 000,00

11.1.4. P4: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom

Poľnohospodárstvo

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	825,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	1 650 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	1 813 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	532,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	798 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Počet operácií, ktoré získali podporu na nevýrobné investície (4.4.)	0,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	45 000 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	45 000 000,00
M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)	Plocha (v ha) v rámci agroenvironmentálno-klimatického opatrenia (10.1.)	246 150,00
M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)	Verejné výdavky na zachovanie genetických zdrojov (10.2.)	3 600 000,00
M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	143 750 000,00
M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)	Plocha (v ha) – prechod na ekologické poľnohospodárstvo (11.1.)	15 000,00
M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)	Plocha (v ha) – ďalšie dodržiavanie ekologického poľnohospodárstva (11.1.)	135 340,00
M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	90 000 000,00
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	Plocha (v ha) – poľnohosp. pôda v rámci sústavy NATURA 2000 (12.1.)	2 665,00
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	Plocha (v ha) – rámcová smernica o vode (12.3.)	0,00
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	940 000,00
M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)	Plocha (v ha) – horské oblasti (13.1.)	501 796,00
M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)	Plocha (v ha) – iné oblasti s významnými prírodnými obmedzeniami (13.2.)	573 622,00
M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)	Plocha (v ha) – oblasti s osobitnými obmedzeniami (13.3.)	165 192,00
M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	482 650 000,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (16.1. až 16.9.)	2 000 000,00

Les

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	575,00

M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	1 150 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	1 300 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	249,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	497 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	0,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	0,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.1)	0,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.2)	0,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.3)	0,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.4)	85 000 000,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Počet prijímateľov, pokiaľ ide o preventívne opatrenia (8.3)	100,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.5)	21 500 000,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Počet operácií (investície na zlepšenie odolnosti a hodnoty lesných ekosystémov) (8.5)	90,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Plochy, ktorých sa týkajú investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov (8.5)	840,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.6)	8 500 000,00
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	Plocha (v ha) – lesná pôda v rámci systému NATURA 2000 (12.2.)	28 450,00
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	7 840 000,00
M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)	Plochy, na ktoré sa vzťahujú zmluvy týkajúce sa lesov a životného prostredia (15.1.)	22 000,00
M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)	Verejné výdavky na opatrenia týkajúce sa genetických zdrojov (15.2.)	0,00
M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	4 950 000,00

11.1.4.1. 4A) Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

Poľnohospodárstvo

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T9: percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na podporu biodiverzity a/alebo krajiny (oblasť zamerania 4A)	21,06
poľnohospodárska pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na podporu biodiverzity a/alebo krajiny (v ha) (oblasť zamerania 4A)	399 155,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
18 Poľnohospodárska plocha - celková VPP	1 895 500,00

Les

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T8: percentuálny podiel lesov/iných zalesnených oblastí, na ktoré sa vzťahujú zmluvy o riadení na podporu biodiverzity (oblasť zamerania 4A)	2,65
lesy/iné zalesnené plochy, na ktoré sa vzťahujú zmluvy o riadení na podporu biodiverzity (v ha) (oblasť zamerania 4A)	51 290,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
29 Les a iná zalesnená pôda (LIZP) (000) - spolu	1 938,00

11.1.4.2. 4B) Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov

Poľnohospodárstvo

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T10: percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie vodného hospodárstva (oblasť zamerania 4B)	20,65
poľnohospodárska pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie vodného hospodárstva (v ha) (oblasť zamerania 4B)	391 490,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
18 Poľnohospodárska plocha - celková VPP	1 895 500,00

Les

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T11: percentuálny podiel lesnej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie vodného hospodárstva (oblasť zamerania 4B)	1,18
lesná pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie vodného hospodárstva (v ha) (oblasť zamerania 4B)	22 840,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
29 Les a iná zalesnená pôda (LIZP) (000) - spolu	1 938,00

11.1.4.3. 4C) Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

Poľnohospodárstvo

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T12: percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie obhospodarovania pôdy a/alebo na prevenciu erózie pôdy (oblasť zamerania 4C)	20,65
poľnohospodárska pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie obhospodarovania pôdy a/alebo na prevenciu erózie pôdy (v ha) (oblasť zamerania 4C)	391 490,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
18 Poľnohospodárska plocha - celková VPP	1 895 500,00

Les

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T13: percentuálny podiel lesnej pôdy, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie obhospodarovania pôdy a/alebo na prevenciu erózie pôdy (oblasť zamerania 4C)	1,18
lesná pôda, na ktorú sa vzťahujú zmluvy o riadení na zlepšenie obhospodarovania pôdy a/alebo na prevenciu erózie pôdy (v ha) (oblasť zamerania 4C)	22 840,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
29 Les a iná zalesnená pôda (LIZP) (000) - spolu	1 938,00

11.1.5. P5: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva

11.1.5.1. 5A) Zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve

V stratégii neboli pre túto oblasť zamerania zvolené žiadne opatrenia.

11.1.5.2. 5B) Zvýšenie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín

V stratégii neboli pre túto oblasť zamerania zvolené žiadne opatrenia.

11.1.5.3. 5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T16: celkové investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov (v ha) (oblasť zamerania 5C)	30 000 000,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	175,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	350 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	400 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície (4.1., 4.3.)	10,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	20 000 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	10 000 000,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania/podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach (6.2. a 6.4.)	40,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	10 000 000,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet operácií	40,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	5 000 000,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (16.1. až 16.9.)	3 000 000,00

11.1.5.4. 5D) Zníženie emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva

V stratégii neboli pre túto oblasť zamerania zvolené žiadne opatrenia.

11.1.5.5. 5E) Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T19: percentuálny podiel poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na ktoré sa vzťahujú zmluvy o riadení prispievajúce k sekvestracii a zachovaniu oxidu uhličitého (oblasť zamerania 5E)	0,01
poľnohospodárska a lesná pôda, na ktorú sa vzťahuje riadenie na podporu sekvestrácie/zachovania oxidu uhličitého (v ha) (oblasť zamerania 5E)	255,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
18 Poľnohospodárska plocha - celková VPP	1 895 500,00
29 Les a iná zalesnená pôda (LIZP) (000) - spolu	1 938,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	175,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	350 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	400 000,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	25,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	40 000,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Plocha (v ha), ktorá sa má zalesniť (vytvorenie – 8.1.)	255,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.1)	383 650,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Plocha (v ha) agrolesníckych systémov, ktoré sa majú vytvoriť (8.2)	0
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.2)	0
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.3)	0
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.4)	0
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.5)	0
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Počet operácií (investície na zlepšenie odolnosti a hodnoty lesných ekosystémov) (8.5)	0
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Celkové verejné výdavky v EUR (8.6)	0

11.1.6. P6: Podpora sociálneho začleňovania, zmierňovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach

11.1.6.1. 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
T20: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (oblasť zamerania 6A)	900,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	700,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	1 400 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	1 500 000,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania/podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach (6.2. a 6.4.)	200,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	161 820 000,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	80 910 000,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (16.1. až 16.9.)	3 000 000,00

11.1.6.2. 6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	176 000,00
T21: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja (oblasť zamerania 6B)	20,84
vidiecke obyvateľstvo, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja (oblasť zamerania 6B)	1 000 000,00
T22: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, ktoré má prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (oblasť zamerania 6B)	3,67
T23: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (Leader) (oblasť zamerania 6B)	1 100,00

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
1 Obyvateľstvo - vidiecke oblasti	50,35
1 Obyvateľstvo - zmiešané oblasti	38,43
1 Obyvateľstvo - spolu	5 404 322,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií , ktoré získali podporu na návrh plánu rozvoja dedín a riadiaceho plánu pre oblasť sústavy Natura 2000/oblasť s vysokou prírodnou hodnotou (7.1.)	0
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (7.2.)	50,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo (7.4.)	350,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry (7.5.)	30,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií , ktoré získali podporu na štúdie/investície do kultúrneho a prírodného dedičstva obcí vrátane lokalít s vysokou prírodnou hodnotou (7.6.)	0,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície zamerané na premiestnenie činností z environmentálnych dôvodov/z dôvodov súvisiacich s kvalitou života (7.7.)	0,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií Iné (7.8)	0
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (7.1.; 7.2.; 7.4.; 7.5.; 7.6.; 7.7.)	176 000,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	92 500 000,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Počet vybraných MAS	50,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	1 000 000,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy	Celkové verejné výdavky (v EUR) – prípravná podpora (19.1)	1 500 000,00

LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)		
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK (19.2)	89 490 645,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Celkové verejné výdavky (v EUR) – príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (19.3)	6 000 000,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)	7 792 374,00

11.1.6.3. 6C) Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach

Cieľové ukazovatele 2014 – 2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	52 500,00
T24: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, ktoré má prospech z nových alebo lepších služieb/infraštruktúry (IKT) (oblasť zamerania 6C)	1,09

Kontextový ukazovateľ použitý ako menovateľ pre cieľ

Názov kontextového ukazovateľa	Hodnoty východiskového roka
1 Obyvateľstvo - vidiecke oblasti	50,35
1 Obyvateľstvo - zmiešané oblasti	38,43
1 Obyvateľstvo - spolu	5 404 322,00

Plánované ukazovatele výstupu 2014 – 2020

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	175,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Odborná príprava/získavanie zručností (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	350 000,00
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	400 000,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície do širokopásmovej infraštruktúry a širokopásmového prístupu vrátane služieb elektronickej verejnej správy (7.3.)	135,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech z novej infraštruktúry IT (napr. širokopásmový internet) alebo jej zlepšenia	52 500,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Celkové verejné výdavky (v EUR)	27 000 000,00

11.2. Prehľad plánovaných výstupov a výdavkov podľa opatrení a oblastí zamerania (generuje sa automaticky)

Opatrenia	Ukazovatele	P2			P3		P4			P5					P6			Spolu
		2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	
M01	Odborná príprava/získavanie zručnosti (1.1.) – počet účastníkov odbornej prípravy	2,450	500	100	550	200	1,400					175		175	700		175	6,425
	Odborná príprava/získavanie zručnosti (1.1.) – celkové verejné výdavky na odbornú prípravu/zručnosti	4,900,000	1,000,000	150,000	1,100,000	400,000	2,800,000					350,000		350,000	1,400,000		350,000	12,800,000
	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonstračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	5,367,000	1,250,000	200,000	1,200,000	500,000	3,113,000					400,000		400,000	1,500,000		400,000	14,330,000
M02	Počet prijímateľov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo (2.1.)	1,337	250	100	50	50	781							25				2,593
	Celkové verejné výdavky v EUR (2.1. až 2.3.)	2,005,000	320,000	150,000	105,000	85,000	1,295,000							40,000				4,000,000
M04	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	439,505,480	30,000,000	37,500,000	400,000,000		45,000,000					20,000,000						972,005,480
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	239,752,740	18,000,000	30,000,000	200,000,000		45,000,000					10,000,000						542,752,740
M05	Počet prijímateľov, pokiaľ ide o preventívne opatrenia(5.1.) – poľnohospodárske podniky					0												0
	Počet prijímateľov, pokiaľ ide o preventívne opatrenia (5.1.) – verejné subjekty					1												1
	Celkové verejné výdavky (v EUR) (5.1. až 5.2.)					70,000,000												70,000,000
M06	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	4,950,000	0									10,000,000			161,820,000			176,770,000
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	4,950,000	30,000,000									5,000,000			80,910,000			120,860,000
M07	Celkové verejné výdavky (v EUR)														92,500,000	27,000,000		119,500,000

M08	Celkové verejné výdavky v EUR (8.1)											383,650			383,650
															0.00
															0.00
	Celkové verejné výdavky v EUR (8.4)						85,000,000								85,000,000
	Celkové verejné výdavky v EUR (8.5)						21,500,000								21,500,000
	Celkové verejné výdavky v EUR (8.6)			22,300,000			8,500,000								30,800,000
M10	Plocha (v ha) v rámci agroenvironmentálno-klimatického opatrenia (10.1.)						246,150								246,150
	Celkové verejné výdavky (v EUR)						143,750,000								143,750,000
M11	Plocha (v ha) – prechod na ekologické poľnohospodárstvo (11.1.)						15,000								15,000
	Plocha (v ha) – ďalšie dodržiavanie ekologického poľnohospodárstva (11.1.)						135,340								135,340
	Celkové verejné výdavky (v EUR)						90,000,000								90,000,000
M12	Plocha (v ha) – poľnohosp. pôda v rámci sústavy NATURA 2000 (12.1.)						2,665								2,665
	Plocha (v ha) – lesná pôda v rámci systému NATURA 2000 (12.2.)						28,450								28,450
															0.00
	Celkové verejné výdavky (v EUR)						8,780,000								8,780,000
M13	Plocha (v ha) – horské oblasti (13.1.)						501,796								501,796
	Plocha (v ha) – iné oblasti s významnými prírodnými obmedzeniami (13.2.)						573,622								573,622

	Plocha (v ha) – oblasti s osobitnými obmedzeniami (13.3.)						165,192								165,192
	Celkové verejné výdavky (v EUR)						482,650,000								482,650,000
M14	Počet prijímateľov				500										500
	Celkové verejné výdavky (v EUR)				108,000,000										108,000,000
M15	Plochy, na ktoré sa vzťahujú zmluvy týkajúce sa lesov a životného prostredia (15.1.)						22,000								22,000
	Celkové verejné výdavky (v EUR)						4,950,000								4,950,000
M16	Počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na spolupráci/miestnej propagácii medzi subjektmi dodávateľského reťazca (16.4.)				100										100
	Celkové verejné výdavky (v EUR) (16.1. až 16.9.)	20,000,000			20,500,000		2,000,000		3,000,000			3,000,000			48,500,000
M19	Počet vybraných MAS												50		50
	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny												1,000,000		1,000,000
	Celkové verejné výdavky (v EUR) – prípravná podpora (19.1)												1,500,000		1,500,000
	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK (19.2)												89,490,645		89,490,645
	Celkové verejné výdavky (v EUR) – príprava a vykonávanie činnosti spolupráce miestnej akčnej skupiny (19.3)												6,000,000		6,000,000
	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)												7,792,374		7,792,374

11.3. Vedľajšie účinky: identifikácia potenciálneho prínosu opatrení/podopatrení na rozvoj vidieka naprogramovaných v rámci danej oblasti zamerania pre iné oblasti zamerania/ciele

Oblasť zamerania z plánu ukazovateľov	Opatrenie	P1			P2			P3		P4			P5					P6		
		1A	1B	1C	2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C
2A	M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	X	X	X	P															
	M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	X	X		P															
	M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)				P	X		X										X	X	
	M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)				P	X		X										X		
	M16 – Spolupráca (článok 35)		X		P	X		X			X							X		
2B	M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	X	X	X		P														
	M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	X	X			P														
	M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)				X	P		X										X		
	M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)				X	P		X										X		
2C+	M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	X	X	X			P													
	M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	X	X				P													
	M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)						P			X	X									
	M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)						P			X	X							X		
3A	M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	X	X	X				P												
	M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	X	X					P												
	M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)				X	X		P										X		
	M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)							P		X	X									
	M16 – Spolupráca (článok 35)				X	X		P										X		
3B	M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	X	X	X				P												

M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	X	X									P	P	P								
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)				X							P	P	P							X	
M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)				X							P	P	P								
M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)				X							P	P	P							X	
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)											P	P	P							X	
M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)				X							P	P	P								
M16 – Spolupráca (článok 35)	X	X									P	P	P								

11.4. Podporná tabuľka, ktorá znázorňuje, ako sú naprogramované environmentálne opatrenia/schémy v záujme dosiahnutia jedného (alebo viacerých) cieľov v oblasti životného prostredia/zmeny klímy

11.4.1. Poľnohospodárska pôda

11.4.1.1. M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)

Druh operácie alebo skupina druhov operácie	Typológia AECM	Celkové výdavky (v EUR)	Celková rozloha (v ha) podľa opatrenia alebo druhu operácií	Biodiverzita FA 4A	Vodné hospodárstvo FA 4B	Obhospodarovanie pôdy FA 4C	Znižovanie emisií skleníkových plynov a amoniaku FA 5D	Sekvestrácia uhlíka/zachovanie oxidu uhličitého FA 5E
Ochrana dropa fúzatého	Others	1 290 000,00	3 000,00	X				
CHVO Žitný ostrov	Lepšie obhospodarovanie, obmedzenie minerálnych hnojív a pesticídov (vrátane integrovanej produkcie)	8 750 000,00	70 000,00	X	X	X		
Ochrana sysľa pasienkového	Others	700 000,00	2 000,00	X				X
Multifunkčné okraje poľí	Vytváranie, údržba ekologických prvkov (napr. medzí, nárazníkových oblastí, pásov kvetov, živých plotov, stromov)	21 250 000,00	12 000,00	X	X	X		X
Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat	Others	3 600 000,00	3 000,00	X				
Integrovaná produkcia	Lepšie obhospodarovanie, obmedzenie minerálnych hnojív a pesticídov (vrátane	45 221 500,00	21 150,00	X	X	X		

	integrovanej produkcie)							
Ochrana biotopov TTP	Údržba ornej pôdy a trávneho porastu s vysokou prírodnou hodnotou (napr. techniky kosenia, ručná práca, ponechávanie zimných strnísk na orných plochách), zavedenie postupov extenzívneho pasenia, konverzia ornej pôdy na trávny porast.	59 449 100,00	138 000,00	X	X	X		X

11.4.1.2. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)

Podopatrenie	Celkové výdavky (v EUR)	Celková rozloha (v ha) podľa opatrenia alebo druhu operácií	Biodiverzita FA 4A	Vodné hospodárstvo FA 4B	Obhospodarovanie pôdy FA 4C	Znižovanie emisií skleníkových plynov a amoniaku FA 5D	Sekvestrácia uhlíka/zachovanie oxidu uhličitého FA 5E
11.1. – Platba na prechod na postupy a metódy ekologického poľnohospodárstva	1 665 000,00	15 000,00	X	X	X		
11.2. - Platba na udržiavanie postupov a metód ekologického poľnohospodárstva	88 335 000,00	135 340,00	X	X	X		

11.4.1.3. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)

Podopatrenie	Celkové výdavky (v EUR)	Celková rozloha (v ha) podľa opatrenia alebo druhu operácií	Biodiverzita FA 4A	Vodné hospodárstvo FA 4B	Obhospodarovanie pôdy FA 4C	Znižovanie emisií skleníkových plynov a amoniaku FA 5D	Sekvestrácia uhlíka/zachovanie oxidu uhličitého FA 5E
12.3. – Kompenzačná platba na poľnohospodárske oblasti zahrnuté do plánov vodohospodárskeho manažmentu							

povodia							
12.1. – Kompenzačné platby na poľnohospodárske oblasti sústavy Natura 2000	940 000,00	2 665,00	X				

11.4.1.4. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

Podopatrenie	Celkové výdavky (v EUR)	Celková rozloha (v ha) podľa opatrenia alebo druhu operácií	Biodiverzita FA 4A	Vodné hospodárstvo FA 4B	Obhospodarovanie pôdy FA 4C	Znižovanie emisií skleníkových plynov a amoniaku FA 5D	Sekvestrácia uhlíka/zachovanie oxidu uhličitého FA 5E
8.2. – Podpora na vytváranie a udržiavanie agrolesníckych systémov							
8.1. – Podpora na zalesňovanie/vytváranie zalesnených oblastí	383 650,00	255,00					X

11.4.2. Lesné oblasti

11.4.2.1. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)

Druh operácie alebo skupina druhov operácie	Celkové výdavky (v EUR)	Celková rozloha (v ha) podľa opatrenia alebo druhu operácií	Biodiverzita FA 4A	Vodné hospodárstvo FA 4B	Obhospodarovanie pôdy FA 4C
Platby na lesnícko-environmentálne záväzky	4 950 000,00	22 000,00	X	X	X

11.4.2.2. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)

Podopatrenie	Celkové výdavky (v EUR)	Celková rozloha (v ha) podľa opatrenia alebo druhu operácií	Biodiverzita FA 4A	Vodné hospodárstvo FA 4B	Obhospodarovanie pôdy FA 4C
12.2. – Kompenzačné platby na lesné oblasti sústavy Natura 2000	7 840 000,00	28 450,00	X		

11.4.2.3. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

Podopatrenie	Celkové výdavky (v EUR)	Celková rozloha (v ha) podľa opatrenia alebo druhu operácií	Biodiverzita FA 4A	Vodné hospodárstvo FA 4B	Obhospodarovanie pôdy FA 4C
8.5. – Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov	5 000 000,00	840,00	X	X	X

11.5. Cieľ (zámer) a výstup špecifický pre daný program

Špecifický cieľový ukazovateľ(-e)

Kód	Názov cieľového ukazovateľa	Oblasť zamerania	Cieľová hodnota v roku 2023	Jednotka
PSTI3B	Výmera poľnohospodárskej pôdy ochránenej pred záplavami	3B	46 000,00	ha

Špecifický ukazovateľ(-e) výstupov

Kód	Názov ukazovateľa výstupov	Opatrenie	Oblasť zamerania	Hodnota výstupu v roku 2023	Jednotka
PSI10	Rozloha lesov týkajúca sa podporených lesných hospodárskych plánov (LHP) v rámci operácie 8.5	M08	P4	890 000,00	ha
PSI06	Počet projektov pre investície do lesnej technológie a primárneho spracovania/odbytu (8.6)	M08	2C+	230,00	no.
PSI14	Počet vybudovaných spoločných zariadení a opatrení (komunikačných, vodohospodárskych, protieróznych) na poľ.pôde	M04	P4	42,00	no.
PSI13	Počet projektov - lesné hospodárske plány pre hospodárske lesy (8.6)	M08	P4	84,00	no.
PSI03	Počet zapísaných projektov pozemkových úprav do katastra nehnuteľností	M04	2A	130,00	no.
PSI16	Dĺžka upravených vodných tokov v lesoch	M08	P4	33,00	km
PSI08	Výmera poľnohospodárskej pôdy ochránenej pred záplavami	M05	3B	46 000,00	ha
PSI17	Počet projektov preventívnych protipožiarnych akcií	M08	P4	10,00	no.
PSI07	Dĺžka obnovených alebo vybudovaných lesných ciest	M04	2C+	250,00	km
PSI09	Celková dĺžka vystavaných,	M05	3B	512,00	km

	obnovených, modernizovaných odvodňovacích systémov				
PSI15	Počet projektov zameraných na malé vodné toky	M08	P4	25,00	no.
PSI12	Počet projektov - lesné hospodárske plány pre ochranné lesy a lesy osobitného určenia (8.5)	M08	P4	162,00	no.
PSI01	Celkové verejné výdavky pre investície do reštrukturalizácie a/alebo diverzifikácie poľnohospodárskej výroby (4.1)	M04	2A	50 000 000,00	EUR
<i>Comment: z celkového objemu verejných prostriedkov alokovaných pre 4.1</i>					
PSI02	Počet podporených podnikov s investíciami do reštrukturalizácie a/alebo diverzifikácie výroby (4.1)	M04	2A	600,00	no.
PSI04	Výmera vysporiadaného územia v rámci projektov pozemkových úprav	M04	2A	90 000,00	ha
PSI11	Rozloha produkčných lesov týkajúca sa podporených LHP v rámci operácie 8.6	M08	P4	440 000,00	ha
PSI05	Počet podporených podnikov v rámci priority 2	M04	2A, 2B	1 850,00	no.
<i>Comment: vrátane malých a mladých farmárov</i>					

12. DOPLNKOVÉ VNÚTROŠTÁTNE FINANCOVANIE

V prípade opatrení a operácií, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 42 zmluvy, tabuľka s doplnkovým vnútroštátnym financovaním na každé opatrenie v súlade s článkom 82 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 vrátane súm pri všetkých opatreniach a informácií o súlade s kritériami podľa nariadenia o rozvoji vidieka.

Opatrenie	Doplnkové vnútroštátne financovanie v období rokov 2014 – 2020 (v EUR)
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	0,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	0,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	0,00
M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	0,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	0,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	0,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	0,00
M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)	0,00
M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)	0,00
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	0,00
M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)	0,00
M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)	0,00
M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)	0,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	0,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	0,00
M20 – Technická pomoc z iniciatívy členských štátov (články 51 – 54)	0,00
Spolu	0,00

12.1. M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.2. M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.3. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

netýka sa.

12.4. M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

netýka sa.

12.5. M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

netýka sa.

12.6. M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

netýka sa.

12.7. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

--

12.8. M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.9. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.10. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.11. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.12. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.13. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

--

12.14. M16 – Spolupráca (článok 35)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.15. M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.

12.16. M20 – Technická pomoc z iniciatívy členských štátov (články 51 – 54)

Informácie o súlade operácií s kritériami podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013

Netýka sa.
----

13. PRVKY POTREBNÉ NA POSÚDENIE ŠTÁTNEJ POMOCI

V prípade opatrení a operácií, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 42 zmluvy, uviesť tabuľku schém pomoci podľa článku 81 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktoré sa majú použiť na vykonávanie programov vrátane názvu schémy pomoci, ako aj príspevku EPFRV, národného spolufinancovania a doplnkového vnútroštátneho financovania. Počas celého trvania programu musí byť zabezpečený súlad s pravidlami Únie o štátnej pomoci.

Tabuľku sprevádza záväzok zo strany členského štátu, podľa ktorého sa budú v prípade potreby podľa pravidiel štátnej pomoci alebo za osobitných podmienok v rozhodnutí, ktorým sa schvaľuje štátna pomoc, takéto opatrenia individuálne oznamovať podľa článku 108 ods. 3 zmluvy.

Opatrenie	Názov schémy štátnej pomoci	EPFRV (v EUR)	Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR)	Doplnkové národné financovanie (v EUR)	Spolu (v EUR)
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	Schéma de minimis pre opatrenie Prenos znalostí a informačné aktivity	3 699 934,00	1 315 566,00		5 015 500,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	Schéma de minimis pre opatrenie Poradenské služby	1 043 000,00	357 000,00		1 400 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre opatrenie Investície do hmotného majetku	60 199 956,00	20 800 044,00		81 000 000,00
M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)					
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre opatrenie Investície do tvorby a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	63 685 942,00	22 224 058,00		85 910 000,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Schéma de minimis pre opatrenie Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach	20 169 000,00	6 831 000,00		27 000 000,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	Schémy štátnej pomoci pre opatrenie Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov	100 429 930,00	36 870 070,00		137 300 000,00

M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)					
M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)					
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	Schéma štátnej pomoci pre opatrenie Platby v rámci sústavy NATURA 2000 na lesných pozemkoch	5 597 750,90	1 905 936,60		7 503 687,50
M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)					
M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)					
M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)	Schémy štátnej pomoci pre opatrenia Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov	3 712 500,00	1 237 500,00		4 950 000,00
M16 – Spolupráca (článok 35)	Schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre opatrenie Spolupráca	35 841 500,00	12 658 500,00		48 500 000,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre opatrenia implementované prostredníctvom opatrenia LEADER	77 269 746,00	27 513 273,00		104 783 019,00
Spolu (v EUR)		371 649 258,90	131 712 947,60	0,00	503 362 206,50

13.1. M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)

Názov schémy štátnej pomoci : Schéma de minimis pre opatrenie Prenos znalostí a informačné aktivity

EPFRV (v EUR): 3 699 934,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 1 315 566,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 5 015 500,00

13.1.1.1. Uved'te*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci tohto opatrenia, **ktorá nespadá do rozsahu čl.42 ZFEÚ** bude vypracovaná schéma minimálnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.1407/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis.**

13.2. M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)

Názov schémy štátnej pomoci : Schéma de minimis pre opatrenie Poradenské služby

EPFRV (v EUR): 1 043 000,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 357 000,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 1 400 000,00

13.2.1.1. Uved'te*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci tohto opatrenia, **ktorá nespadá do rozsahu čl.42 ZFEÚ** bude vypracovaná schéma minimálnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.1407/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis.**

13.3. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)

Názov schémy štátnej pomoci : Schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre opatrenie Investície do hmotného majetku

EPFRV (v EUR): 60 199 956,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 20 800 044,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 81 000 000,00

13.3.1.1. Uved'te*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **podopatrenia 4.2, ktorá nespadá do rozsahu čl. 42 ZFEÚ** bude vypracovaná schéma štátnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie č.651/2014** o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom v súlade s mapou regionálnej pomoci.

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **podopatrenia 4.2, ktorá nespadá do rozsahu čl. 42 ZFEÚ a nie je realizovaná na území, ktoré spadá pod platnú mapu regionálnej pomoci**, bude vypracovaná schéma minimálnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.1407/2013** o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis.

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **podopatrenia 4.3, týkajúcu sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde**, bude vypracovaná schéma štátnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.702/2014**, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.

13.4. M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)

Názov schémy štátnej pomoci :

EPFRV (v EUR):

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR):

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR):

13.4.1.1. Uved'te*:

-

13.5. M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)

Názov schémy štátnej pomoci : Schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre opatrenie Investície do tvorby a rozvoja nepoľnohospodárskych činností

EPFRV (v EUR): 63 685 942,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 22 224 058,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 85 910 000,00

13.5.1.1. Uved'te*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **podopatrenia 6.4** bude vypracovaná schéma štátnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie č.651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom** v súlade s mapou regionálnej pomoci.

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **podopatrenia 6.4, ktorá je realizovaná na území, ktoré nespadá pod platnú mapu regionálnej pomoci**, bude vypracovaná schéma minimálnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.1407/2013** o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis.

13.6. M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)

Názov schémy štátnej pomoci : Schéma de minimis pre opatrenie Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach

EPFRV (v EUR): 20 169 000,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 6 831 000,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 27 000 000,00

13.6.1.1. Uved'te*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **opatrenia 7, na činnosti súvisiace s infraštruktúrou širokopásmového internetu** bude vypracovaná schéma minimálnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.1407/2013** o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis.

13.7. M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

Názov schémy štátnej pomoci : Schéma štátnej pomoci pre opatrenie Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov

EPFRV (v EUR): 100 429 930,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 36 870 070,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 137 300 000,00

13.7.1.1. Uved'te*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **opatrenia 8** bude vypracovaná schéma štátnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.702/2014**, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.

13.8. M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)

Názov schémy štátnej pomoci :

EPFRV (v EUR):

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR):

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR):

13.8.1.1. Uved'te*:

-

13.9. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)

Názov schémy štátnej pomoci :

EPFRV (v EUR):

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR):

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR):

13.9.1.1. Uved'te*:

-

13.10. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)

Názov schémy štátnej pomoci : Schéma štátnej pomoci pre opatrenie Platby v rámci sústavy NATURA 2000 na lesných pozemkoch

EPFRV (v EUR): 5 597 750,90

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 1 905 936,60

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 7 503 687,50

13.10.1.1. Uveďte*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci tohto opatrenia bude vypracovaná schéma štátnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.702/2014**, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.

13.11. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)

Názov schémy štátnej pomoci :

EPFRV (v EUR):

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR):

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR):

13.11.1.1. Uveďte*:

-

13.12. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)

Názov schémy štátnej pomoci :

EPFRV (v EUR):

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR):

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR):

13.12.1.1. Uved'te*:

-

13.13. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)

Názov schémy štátnej pomoci : Schémy štátnej pomoci pre opatrenia Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov

EPFRV (v EUR): 3 712 500,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 1 237 500,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 4 950 000,00

13.13.1.1. Uved'te*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **podopatrenia 15.1**, bude vypracovaná schéma štátnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.702/2014**, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci **podopatrenia 15.2**, bude vypracovaná schéma štátnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.702/2014**, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.

13.14. M16 – Spolupráca (článok 35)

Názov schémy štátnej pomoci : Schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre opatrenie Spolupráca

EPFRV (v EUR): 35 841 500,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 12 658 500,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 48 500 000,00

13.14.1.1. Uved'te*:

Pre každú pomoc poskytnutú v rámci tohto opatrenia, **ktorá nespadá do rozsahu čl.42 ZFEÚ** bude vypracovaná schéma minimálnej pomoci v súlade s **nariadením Komisie (EÚ) č.1407/2013 o uplatňovaní**

článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis.

13.15. M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)

Názov schémy štátnej pomoci : Schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis pre opatrenia implementované prostredníctvom opatrenia LEADER

EPFRV (v EUR): 77 269 746,00

Vnútroštátne spolufinancovanie (v EUR): 27 513 273,00

Doplnkové národné financovanie (v EUR):

Spolu (v EUR): 104 783 019,00

13.15.1.1. Uved'te*:

Opatrenia PRV SR 2014 - 2020 podliehajúce schémam pomoci budú týmto spôsobom implementované aj v prípade ich realizácie prostredníctvom opatrenia Iniciatíva LEADER.

V prípade, že si MAS v rámci svojej stratégie CLLD zvolí podporu činností, ktoré nespádajú do rozsahu opatrení PRV SR 2014-2020, na ktoré sú schválené schémy štátnej pomoci alebo pomoci de minimis a na tieto činnosti sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci alebo pomoci de minimis, pre tieto činnosti resp. opatrenia, budú vypracované samostatné schémy štátnej pomoci resp. pomoci de minimis.

14. INFORMÁCIE O KOMPLEMENTÁRNOSTI

14.1. Opis prostriedkov na zabezpečenie komplementárnosti a súladu s nasledujúcimi položkami:

14.1.1. Iné nástroje Únie, a najmä prostriedky z EŠIF a nástroje prvého piliera, vrátane ekologizácie, a iné nástroje spoločnej poľnohospodárskej politiky

Doplnkovosť medzi PRV SR 2014 – 2020 a ostatnými nástrojmi podpory bude zabezpečovaný opatreniami na programovej a projektovej úrovni:

Koordináciu EŠIF na národnej úrovni zabezpečuje CKO:

1. Zabezpečením harmonizácie právnej úpravy poskytovania pomoci, pri zohľadnení špecifik poskytovania pomoci z EPFRV;
2. Zabezpečením harmonizácie metodiky pre nastavenie procesov poskytovania a kontroly pomoci v podobe Systému riadenia a kontroly;
3. Zabezpečením harmonizácie podmienok Systému riadenia a kontroly s úpravou samostatného systému riadenia pre EPFRV a zapracovaním spoločných mechanizmov monitorovania a zberu údajov;
4. Aktívnou spoluprácou a usmerňovaním subjektov zapojených do poskytovania pomoci EÚ pri nastavovaní podmienok poskytovania pomoci na úrovni jednotlivých programov vo forme pripomienkovania hlavných dokumentov, metodickej a odbornej podpory a vytvorenia platformy pre jednotné postupy eliminácie rizík a riešenia krízových situácií. Uvedené opatrenie bude realizované povinným riadením programov vo forme plánov kontrahovania, čerpania a stavu dosahovania výsledkov, ktorých sledovanie, vyhodnocovanie v prípade ich neplnenia, navrhovanie a koordinácia prijímania nápravných opatrení, bude v gescii CKO;
5. Zriadením formálnej pracovnej komisie s pravidelným časovým intervalom jej zasadnutia za účelom zabezpečenia koordinácie medzi hlavnými programami EŠIF navzájom, ako aj medzi programami EŠIF a programami Európskej územnej spolupráce, resp. ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR;
6. Prípravou informácie s pravidelným časovým intervalom na rokovanie vlády SR o uplatňovaní mechanizmov koordinácie medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpora, vrátane identifikácie nedostatkov a príslušných nápravných opatrení na zlepšenie tohto mechanizmu;
7. Vytvorením administratívnych a legislatívnych podmienok na zamedzenie politického cyklu pri riadení a implementovaní EŠIF.

Komplementarita PRV SR 2014-2020 a ostatných OP financovaných z EŠIF je zabezpečovaná aj prostredníctvom stretnutí a rokovaní so zástupcami RO OP a CKO. Taktiež jednotlivé OP majú možnosť pripomienkovať návrhy ostatných programov. V rámci PS pre prípravu PRV SR 2014-2020 sú partnerom, ako aj zástupcom ministerstiev a RO iných OP a CKO predstavované návrhy jednotlivých opatrení PRV. Ďalšiu koordináciu komplementarity v priebehu implementácie PRV zabezpečí vzájomné členstvo v monitorovacích výborov OP a PRV.

Doplnkovosť s I. pilierom a ostatnými nástrojmi SPP

Vo vzťahu k Spoločnej poľnohospodárskej politike, kde Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka je integrálnou súčasťou SPP a dopĺňa opatrenia v rámci Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu, ktorý poskytuje priamu podporu poľnohospodárom a podporuje trhové opatrenia, sa kladie dôraz na zavedenie environmentálnych požiadaviek. Do I. piliera SPP sa zaviedla silná ekologizujúca zložka (tzv.

greening), výsledkom čoho má byť priaznivejšie hospodárenie pre životné prostredie a klímu. Krížové plnenie bude naďalej základom pre priame platby, v rámci ktorého sa zavádza aj plnenie relevantných častí rámcovej smernice o vode. Spolu s II. Pilierom prispeje k zosúladieniu stratégie EÚ pre biodiverzitu do roku 2020 vzhľadom k tomu, že krížové plnenie a „greening“ je základným predpokladom pre získanie podpôr aj v rámci neprojektových environmentálnych opatrení. V rámci relevantných neprojektových opatrení PRV a podmienok pre získanie priamych platieb bude komplementarita jednoznačná. V prípade postupov prospešných pre klímu a životné prostredie sa nebude uplatňovať princíp rovnocennosti a podmienky relevantných neprojektových opatrení PRV pôjdu nad rámec podmienok stanovených v I. pilieri, čím sa zároveň vylúči aj dvojité financovanie.

K dosiahnutiu synergického účinku a doplnkovosti sa podstatným spôsobom prispeje za pomoci pridanej hodnoty nového základu podporných mechanizmov jednotlivých opatrení SPP, ktoré tak v nevyhnutnej zvýšenej miere doplnia opatrenia EPZF. Vychádzajúc z cieľov II. Piliera sa doplnkovosť zabezpečí prostredníctvom opatrení spojených s výrobou vybraných výrobkov, ako aj produkcie a chovu zvierat chovaných na hospodárke účely.

INFORMÁCIE O KOMPLEMENTÁRNOSTI

Doplnkovosť PRV s OP EŠIF:

TC 1:

P1, P2, P3 OP VaI IP: Podpora výskumno-vedeckých a inovačných kapacít, podpora začínajúcich ale i rozvoja už existujúcich MSP ako i aktivít v oblasti prenosu znalostí a poradenstva bude v rámci OP VaI poskytovaná všetkým sektorom s výnimkou poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva, ktoré budú naopak podporené v rámci opatrení PRV v oblasti investícií do hmotného majetku, prenosu znalostí a informačných aktivít, poradenských služieb, rozvoja poľnohospodárskych podnikov a podnikania a spolupráce. V rámci opatrenia Spolupráca bude podporené aj zriadenie a prevádzka operačných skupín EIP, ktoré napomôžu tvorbe inovácií s cieľom dosiahnuť poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť.

V rámci PRV sa tiež podporujú aktivity tzv. diverzifikácie poľnohospodárskej, akvakultúrnej a lesníckej činnosti podnikov, pričom táto diverzifikácia môže prechádzať aj do podpory činností v odvetviach, ktorých podpora spadá pod OP VaI. Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem, vrátane podnikateľských inkubátorov. Doplnkovosť na úrovni oprávnených činností a žiadateľa.

TC 2:

P6 IP OP II: Rozšírenie širokopásmového pripojenia a zavádzanie vysokorýchlostných sietí a podpora zavádzania nastupujúcich technológií a sietí pre digitálne hospodárstvo. MF SR zo svojej pozície ústredného orgánu štátnej správy zodpovedného za koordináciu aktivít vyplývajúcich z Digitálnej agendy pre Európu, bude okrem iného poskytovať MPRV SR komplexnú metodickú podporu pri budovaní prístupových sietí, jednak vo vzťahu k technologickým aspektom týchto operácií ako aj z dôvodu ich koordinovanej implementácie. K tomu bude slúžiť dokument Systém vzájomnej koordinácie medzi Operačným programom Integrovaná infraštruktúra (2014-2020) a Programom rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. Z hľadiska budovania prístupových sietí (posledná míľa), ktorých výstavba je predmetom vzájomnej koordinácie OPII a PRV 2014 – 2020, bude riešenie prístupových sietí z PRV 2014 – 2020 nadväzovať na ukončenie prvej fázy výstavby regionálnych sietí, financovanej z OPII, resp. tam kde sú už regionálne siete dostupné a je preukázané zlyhanie trhu, bude taktiež možné budovať prístupové siete z prostriedkov PRV

2014 – 2020. Po ukončení výstavby regionálnych sietí bude z OPII podporené budovanie prístupových sietí v obciach nad 500 obyvateľov v oblastiach zlyhania trhu. Doplnkovosť na úrovni oprávnených činností a žiadateľa.

OPII podporí realizáciu budovania širokopásmového pripojenia a zavádzanie sietí nových generácií. Pri riešení bielych miest širokopásmovým internetom o minimálnej rýchlosti 30 Mbit/s sa zameria na výstavbu národných regionálnych sietí a budovanie prístupových sietí prostredníctvom dopytových projektov v oblastiach zlyhania trhu. OPII tiež zabezpečí príslušné analytické práce a koordináciu výstavby sietí. PRV bude realizovať dopytové projekty pre budovanie prístupových sietí v jednotlivých obciach (do 500 obyvateľov), ktoré spadajú do bielych miest, teda:

1. Obce vo vidieckych oblastiach do 500 obyvateľov (vrátane) definované ako biele miesta z hľadiska pokrytia širokopásmovým internetom;

2. združenia obcí s právnou subjektivitou (tvorené z obcí do 500 obyvateľov, ktoré sú definované ako biele miesta z hľadiska pokrytia širokopásmovým internetom)

Podrobný systém koordinácie je uvedený v dokumente „Systém vzájomnej koordinácie medzi Operačným programom Integrovaná infraštruktúra (2014-2020) a Programom rozvoja vidieka SR 2014 – 2020“, ktorý tvorí prílohu ku kapitole 14.

TC 3:

P2 OP ĽZ: Podpora na začatie podnikateľskej činnosti pre UoZ. Doplnkovosť na úrovni príjemcu. V rámci OP ĽZ je príjemcom pomoci UoZ (nezamestnaný) a v rámci PRV je príjemcom pomoci SHR.

P2 OP RH: Podpora diverzifikácie príjmu akvakultúrnych podnikov. Doplnkovosť na úrovni oprávnených činností.

P2 OP RH: Podpora investícií do spracovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov, na ktoré sa vzťahuje príloha I ZFEÚ. Doplnkovosť na úrovni žiadateľa. PRV definuje prijímateľov pomoci ako FO a PO podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a potravinárskej výroby (s výnimkou rybích produktov). OPRH definuje oprávnených prijímateľov ako podniky podnikajúce v oblasti spracovania produktov rybolovu a akvakultúry (MSP v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES).

P2 OP VaI: Doplnkovosť v oblasti oprávnených aktivít. Rovnako ako v TC 1 v rámci OP VaI.

P6 OP VaI: Doplnkovosť v oblasti spracovania a uvádzania na trh produktov mimo Prílohy I ZFEÚ je zabezpečené na úrovni aktivít a zároveň vzájomnou informovanosťou a súčinnosťou riadiacich orgánov.

TC 4:

P5 OP KŽP IP: Podpora výroby a distribúcie obnoviteľných zdrojov. V rámci OP KŽP bude umožnená podpora projektov zameraných na zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby ako aj zavádzanie inovatívnych technológií, pričom oprávnenými žiadateľmi budú iné subjekty ako fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe alebo MSP podnikajúce v sektore lesného hospodárstva alebo spracovania poľnohospodárskej prvovýroby. V rámci PRV SR bude umožnená podpora investícií zameraných na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, pričom oprávnenými žiadateľmi v prípade OZE budú FO a PO podnikajúce v poľnohospodárstve, lesníctve alebo MSP podnikajúce v sektore lesného hospodárstva a spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby. Doplnkovosť na

úrovni oprávnených činností a žiadateľa.

TC 5:

P3, P4 OP KŽP IP: Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov; Podpora investícií na riešenie osobitých rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof.

OP KŽP ŠC 1 P2: Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy realizáciou adaptačných opatrení, najmä preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami.

OP KŽP ŠC 1 P3: Zvýšiť úroveň pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy; Zvýšiť efektívnosť komplexného manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy. Doplnkovosť je zabezpečená na úrovni oprávnených činností. PRV bude podporovať zahrádzanie bystrín v lesoch, výstavba a rekonštrukcia technických diel pre akumuláciu vody v lesoch na účely ochrany pred požiarimi, ako aj budovanie objektov protipovodňovej ochrany v lesoch, na realizáciu ktorých sa nevyžaduje stavebné povolenie(napr. drobné prekladané drevené hrádzky(zruby) alebo sypané kamenné hrádzky na lesných pozemkoch zabezpečujúce záchyt splavenín, udržanie vody v krajine resp. spomalenie jej odtoku). PRV bude podporovať aj hydromelioračné opatrenia v poľnohospodárskej krajine. Podpora týchto aktivít bude v OP KŽP vylúčená.

TC 6:

OP KŽP, IP 3, ŠC 1: Zabezpečiť podmienky pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov v krajine:

A. Dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 a ďalšie chránené územia (vrátane území medzinárodného významu);

B. Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry a eliminácie nepôvodných invázných druhov. Prijímatelia: rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené MŽP SR s pôsobnosťou v oblasti ochrany prírody; subjekty územnej samosprávy (s podmienkou odbornej garancie);

C. Dobudovanie a skvalitnenie systému monitoringu druhov a biotopov európskeho významu a reportingu.

Prijímateľ: odborná organizácia ochrany prírody a krajiny zriadená MŽP SR podľa zákona, vlastníci alebo užívatelia pozemkov v chránených územiach okrem fyzických osôb ktoré nie sú oprávnené na podnikanie.

PRV, P4: Podpora vo forme kompenzačných platieb na príslušné územia NATURA 2000. Oprávnenými žiadateľmi podpory sú poľnohospodárske subjekty a obhospodarovatelia lesov a ich združenia s právnou subjektivitou. Doplnkovosť na úrovni činností a žiadateľa.

P3 IROP: Zlepšenie mestského prostredia a zníženie miery znečistenia vzduchu. Doplnkovosť na úrovni žiadateľa. Súčasťou podpory v rámci IROP budú projekty zamerané na znižovanie znečisťovania ovzdušia emisiami z plošných a líniových zdrojov znečisťovania a iné efektívne opatrenia na riešenie dobrej kvality ovzdušia v okolí plošných a líniových zdrojov znečisťovania. Oprávnenými aktivitami bude výsadba resp. regenerácia izolačnej zelene, zavádzanie nízkoemisných zón a pod. V rámci PRV bude umožnená podpora projektov zameraných na zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva pre subjekty

podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

IP OP KŽP: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek. Doplnkovosť na úrovni žiadateľa. V rámci PRV budú oprávnené obce s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane) s výnimkou tých, ktoré sú súčasťou aglomerácií oprávnených v rámci OP KŽP.

IP OP KŽP: IP 4 Prioritnej osi 1: Prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku. Doplnkovosť na úrovni aktivít. V rámci OP KŽP budú podporované projekty inštalácie technologických zariadení a realizácia technických opatrení na zabezpečenie plnenia podmienok smernice o priemyselných emisiách, smernice o národných emisných stropoch a smernice o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (t.j. v priemyselných podnikoch) ako aj projekty zamerané na znižovanie emisií znečisťujúcich látok z dopravy. V rámci PRV bude umožnená podpora projektov zameraných na zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva pre subjekty podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

TC 8:

OP ĽZ - Vzdelávanie v PRV zamerané na opatrenia podporujúce kvalitu ďalšieho odborného vzdelávania v pôdohospodárstve formou školení, seminárov, koučingu, workshopov a rôznych demonštračných a informačných aktivít bude doplňované vzdelávaním v rámci OP ĽZ zameraným na rozvoj kompetencií potrebných pre úspešné pôsobenie na trhu práce. Komplementarita s PRV sa bude zabezpečovať i v oblasti zamestnanosti, kde v rámci OP ĽZ bude prostredníctvom vzdelávania a prípravy podporovaný vstup na trh práce a v rámci PRV potom realizácia podnikateľských plánov už existujúcich MSP, rovnako ako aj tvorba a rozvoj ich nepoľnohospodárskych činností. Zároveň odborné školenia v rámci PRV môžu byť poskytnuté osobám, ktoré začínajú pracovať vo vidieckych oblastiach (majú podpísanú pracovnú zmluvu s dňom nástupu) v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a mimo týchto sektorov.

TC 9:

P5 OP ĽZ – doplnkovosť bude v oblasti zlepšenia životných podmienok a kvality bývania obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít. Podpora obcí (vrátane CLLD) bude v prípade podobných investícií zabezpečená vzájomnou koordináciou a súčinnosťou medzi riadiacimi orgánmi a príslušným sprostredkovateľským orgánom. V prípade realizácie podobných investícií bude doplnkovosť zabezpečená na úrovni projektu.

OP ĽZ – v rámci CLLD bude zabezpečená synergia, tým že v OP ĽZ budú medzi oprávnenými žiadateľmi MAS ako aj žiadatelia z územia MAS. PRV bude doplnkovo prispievať k sociálnej inklúzii marginalizovaných skupín obyvateľstva, vrátane marginalizovaných rómskych komunít prostredníctvom opatrenia LEADER a základné služby a obnova dedín na vidieku vrátane aplikovania sociálneho aspektu pri verejnom obstarávaní v rámci týchto opatrení.

P6 IP IROP: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie. Doplnkovosť na úrovni žiadateľa a oprávnených činností.

CLLD / LEADER s IROP

V rámci stratégie miestneho rozvoja bude dochádzať k synergii a doplnkovosti medzi fondmi EPFRV a EFRR. MAS v rámci svojej stratégie zahrnie obidva fondy, pričom v rámci jednotlivých fondov bude na úrovni programov špecifikovaná oblasť zamerania daného fondu. Doplnkovosť a pridaná hodnota operácií implementovaných v rámci CLLD voči ostatným operáciám realizovaným z iných opatrení PRV a IROP bude zabezpečená na úrovni činností, príjemcov a veľkosťou investícií.

OP VaI – prioritná os 3 posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP, v prípade realizovania projektov miestnymi akčnými skupinami v rovnakej oblasti ako v OP VaI bude doplnkovosť v rámci nástroja CLLD zabezpečená na úrovni projektu, t.z. rovnaký projekt môže byť realizovaný len z jedného programu.

TC 10:

TC 10 je zahrnutý v rámci TC 8.

TC 11:

OP TP a TP PRV SR 2014 – 2020 – doplnkovosť bude zabezpečená tým, že RO a zamestnanci PPA, ktorí sa podieľajú na riadení a implementácii PRV budú prizvaní a budú sa zúčastňovať vzdelávacích aktivít pre EŠIF, ktoré budú financované prostredníctvom OP TP, avšak náklady na tieto aktivity budú financované z vlastnej technickej pomoci PRV SR 2014 - 2020.

Doplnkovosť s I. pilierom a ostatnými nástrojmi SPP

Spoločná organizácia trhu – doplnkovosť bude zabezpečená v rámci trhových mechanizmov, rastlinných a živočíšnych komodít a to na úrovni oprávnených činností.

I. Pilier SPP – jSOT, Národný program stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva na roky 2013/2014 až 2015/2016. Doplnkovosť na úrovni oprávnených činností. V rámci Národného programu budú oprávnené činnosti na Technickú pomoc včelárom a včelárskym združeniam, Kontrolu varroázy, Racionalizáciu sezónneho presunu včelstiev, Podpora laboratórií vykonávajúcich analýzy fyzikálno-chemických vlastností medu, Podpora obnovenia stavu včelstiev v Únii a Spolupráca so špecializovanými inštitúciami na implementáciu aplikovaného výskumu v oblasti včelárstva a včelích produktov.

I. Pilier SPP – jSOT, Národný podporný program pre víno. Doplnkovosť na úrovni oprávnených činností. V rámci Národného podporného programu pre víno budú oprávnené činnosti na Podporu propagácie, Reštrukturalizáciu a konverziu vinohradov, Poistenie úrody a Investície do podnikov (vnútorné vybavenie pre predajné a prezentačné priestory, označovanie vinárskych produktov).

I. Pilier SPP – jSOT pre sektor ovocia a zeleniny je podpora v SR ovplyvnená nízkou organizovanosťou pestovateľov do OV, preto doplnkovosť so sektorom ovocia a zeleniny bude zabezpečená najmä prostredníctvom kontroly výdavkov a investícií členov OV v rámci SOT a PRV SR s cieľom zamedzenia dvojitého financovania.

I. Pilier SPP – Podpora v rámci podopatrenia 6.1 dopĺňa/nadväzuje na podporu v rámci „schémy pre mladých farmárov“ I. piliera SPP v oblasti priamych platieb, ktorej cieľom je rovnako uľahčiť mladým poľnohospodárom zakladanie podnikov a to zvýšenou mierou základného príjmu farmára prostredníctvom poskytnutia ročnej platby navyše k základnej platbe, počas obdobia najviac 5 rokov, ktorá zmierňuje riziko problémov súvisiacich s podnikaním (v rámci podopatrenia 6.1 sa poskytuje podpora na začatie

podnikateľskej činnosti“.

I. Pilier SPP - Podpora v rámci plošných poľnohospodárskych opatrení PRV ide nad rámec krížového plnenia (opatrenia č. 10,11,13 a v prípade opatrenia č. 12 nad podmienky GAEC), poľnohospodárskych postupov prospešných pre klímu a životné prostredie (10, 11, 12), ako aj nad rámec minimálnych činností (10, 11, 12). Podpora sa poskytuje na poľnohospodársku pôdu registrovanú v LPIS. V prípade postupov prospešných pre klímu a životné prostredie sa nebudú uplatňovať ekvivalentné postupy, čím sa vylúči riziko dvojitého financovania. Opatrenie č. 14 Dobré životné podmienky zvierat tvorí nadštandard nad bežnú prax, národnú legislatívu a ide nad rámec podmienok krížového plnenia. V prípade priamych platieb príjemca musí spĺňať definíciu aktívneho farmára. S I. pilierom je doplnkovosť na úrovni činností a na úrovni žiadateľa.

14.1.2. Ak sa členský štát rozhodol predložiť národný program a súbor regionálnych programov podľa článku 6 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, informácie o ich vzájomnej komplementárnosti

Netýka sa.

14.2. V príslušných prípadoch uviesť informácie o komplementárnosti s inými finančnými nástrojmi Únie vrátane nástroja LIFE

Doplnkovosť s ostatnými nástrojmi EÚ – LIFE+, Horizont 2020

Medzi ďalšie nástroje Únie dopĺňujúce PRV patria programy LIFE+ a Horizont 2020. Program rozvoja vidieka SR 2014-2020 kladie osobitý dôraz na trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva a svojím príspevkom k prierezovým cieľom EÚ – životné prostredie, inovácie a prispôsobenie sa a zmiernenie dôsledkov klimatických zmien – zaisťuje komplementaritu s aktivitami, podporovanými programami LIFE+ a Horizont 2020 na európskej úrovni.

LIFE+

Komisia vo svojom oznámení z 29. júna 2011 s názvom Rozpočet stratégie Európa 2020 uznáva problém zmeny klímy a uvádza, že má v úmysle zvýšiť podiel rozpočtu Únie na oblasť klímy o minimálne 20 % prostredníctvom príspevkov z rôznych politík. Aby financovanie poskytnuté Úniou dosiahlo výrazný dosah, bude sa rozvíjať úzka súčinnosť a doplnkovosť programu LIFE. V rámci SR je gestorom programu LIFE+ MŽP SR. Vo vzťahu k vymedzeniu deliacich línií MŽP uplatňuje pravidlo, že predmetom podpory v rámci programu LIFE môžu byť iba aktivity, ktoré nie je možné podporiť z EŠIF a iných nástrojov podpory na národnej úrovni a úrovni EÚ (tzv. princíp komplementarity), keďže LIFE je doplnkovým nástrojom k iným finančným zdrojom EÚ. To znamená, že konkrétny typ aktivity alebo projektu, ktorý je financovateľný v rámci iných operačných programov alebo iných finančných nástrojov EÚ, dostupných žiadateľom na Slovensku, musí byť prednostne financovaný z nich a nie je oprávnený na financovanie v rámci nástroja LIFE, aj keď je taká možnosť v rámci LIFE vytvorená. Implementácia tohto pravidla bude zabezpečená viacstupňovou kontrolou projektových žiadostí o finančný príspevok z LIFE. Vo vzťahu k programu LIFE+ bude MPRV SR spolupracovať s gestorom programu MŽP SR Mechanizmus spolupráce a koordinácie je zabezpečený členstvom zástupcov MŽP v pracovných skupinách pre prípravu PRV, ako aj členstvom

v monitorovacom výbore.

Horizont 2020

V rámci inovačných politík je Program rozvoja vidieka doplnkovým programom k programu Horizont 2020, ktorý odráža odhodlanie Únie zvýšiť v mene budúcnosti inovatívnosť, rast a zamestnanosť. Snaha PRV SR 2014-2020 prepojiť výskum v poľnohospodárskom sektore s praxou efektívne dopĺňa ciele programu Horizont 2020 na európskej úrovni.

Program Horizont 2020 sa zameriava na maximalizáciu pozitívnych dopadov výskumu a inovácií, čo môže značne prispieť k riešeniu hlavných celospoločenských výziev v Európskej únii. Prostredníctvom zvýšenia vedeckej základne Európy a zaistenia stáleho toku výskumu svetovej úrovne sa má zabezpečiť dlhodobá konkurencieschopnosť Európy. V záujme vykonávania programu Horizont 2020 sa prihliada na potrebu vybudovať vhodné synergie a komplementárnosť medzi národnými a európskymi programami v oblasti výskumu a inovácie. Úlohou PRV je v tomto ohľade vybudovať vhodné kapacity prostredníctvom inteligentnej špecializácie na národnej a regionálnej úrovni. Týmto sa vytvára priestor pre napĺňanie cieľov programu Horizont 2020. Podpora EIP skupín v rámci PRV napomôže k lepšiemu prepojeniu výskumu a praxe v sektore. Inovatívne metódy, cielené poradenstvo a transfer vedomostí a zručností prostredníctvom PRV prispievajú k zvyšovaniu pridanej hodnoty v poľnohospodárstve a tým k celkovému ekonomickému rastu.

15. OPATRENIA NA VYKONÁVANIE PROGRAMU

15.1. Určenie všetkých orgánov uvedených v článku 65 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 členským štátom a súhrnný opis štruktúry riadenia a kontroly programu požadovaných podľa článku 55 ods. 3 písm. i) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a opatrení podľa článku 74 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

15.1.1. Orgány

Orgán	Názov orgánu	Vedúci orgánu	Adresa	E-mail
Managing authority	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	Ing. Martin Barbarič, generálny riaditeľ sekcie rozvoja vidieka a priamych platieb	Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava	martin.barbaric@land.gov.sk
Certification body	Súkromný audítorský orgán podľa čl. 9 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 vybraný podľa zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní.	-	-	xxxxxxxxxx@xxxxxx.sk
Accredited paying agency	Pôdohospodárska platobná agentúra	Ing. Stanislav Grobár, generálny riaditeľ PPA	Dobrovičova 10, 812 66 Bratislava	stanislav.grobar@apa.sk

15.1.2. Súhrnný opis štruktúry riadenia a kontroly programu a opatrení na nezávislé posudzovanie sťažností

15.1.2.1. Štruktúra riadenia a kontroly

Riadenie programu:

Riadenie programu zabezpečuje riadiaci orgán, ktorým je MPRV SR, konkrétne sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb prostredníctvom jej dvoch odborov, a to odboru rozvoja vidieka a LEADER a odboru environmentálnych činností v spolupráci s ďalšími odborne príslušnými útvarmi MPRV SR. Na presné stanovenie požadovaných administratívnych kapacít pre účely PRV SR 2014-2020 bol vykonaný audit administratívnych kapacít, ktorého výsledkom je potreba navýšenia počtu zamestnancov MPRV SR o 11 zamestnancov (viď príloha k PRV).

Riadiaci orgán je zodpovedný za účinné, efektívne a správne riadenie a vykonávanie programu a to predovšetkým v medziach stanovených čl. 66 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013. RO bude vykonávať všetky funkcie stanovené v čl. 66 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013.

Pôdohospodárska platobná agentúra:

Úlohy platobnej agentúry bude plniť PPA. PPA zriadená podľa doterajších zákonov je platobnou agentúrou podľa zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka. Podľa článku 7 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 je platobná agentúra zodpovedná za riadenie a kontrolu výdavkov EPFRV a kontrolu oprávnenosti výdavkov z EPFRV.

V rámci PRV SR 2007-2013 PPA v zmysle nariadenia Komisie (ES) č. 885/2006 PPA časť svojich činností delegovala formou uzatvorenia dohôd o delegovaní činnosti na externé inštitúcie – ÚKSÚP – zabezpečenie

kontroly v rámci agroenvironmentálnych platieb, ŠVPS v rámci kontroly plnenia podmienok opatrenia Životné podmienky zvierat a na VÚPOP v rámci kontroly oprávnenosti poberania dotácií prostredníctvom diaľkového prieskumu zeme, aktualizácie a údržby registra pôdy (LPIS), spracovania kontrol na mieste a prípravy grafických podkladov pre platby.

V rámci PRV SR 2014-2020 PPA predpokladá zabezpečovanie všetkých kontrol na mieste vlastnými kontrolórmí. Delegovanie činností by sa realizovalo len na VÚPOP na zabezpečenie rovnakých aktivít a činností ako v PRV SR 2007-2013.

S ÚKSÚP-om a ŠVPS SR bude PPA úzko spolupracovať pri vzájomnej výmene informácií, predovšetkým v oblasti oznamovania zistení pri výkonoch KNM u žiadateľov o podporu nachádzajúcich sa v zoznamoch žiadateľov na PPA, ktoré tieto dve odborné inštitúcie vykonávajú na základe vlastných originálnych kompetencií.

Na implementácii PRV SR 2014-2020 sa budú priamo podieľať zamestnanci sekcie projektových podpôr a štátnej pomoci, sekcie priamych podpôr, sekcie financovania a sekcie kontroly. Sprostredkovane aj zamestnanci ostatných útvarov PPA. Na presné stanovenie požadovaných administratívnych kapacít pre účely PRV SR 2014-2020 bol vykonaný audit administratívnych kapacít, ktorého výsledkom je potreba navýšenia počtu zamestnancov PPA o 30 zamestnancov (viď. príloha k PRV).

Riadenie finančných tokov:

Nastavenie finančných tokov na úrovni platieb z Európskej komisie a platieb pre konečných prijímateľov bude uskutočňované v súlade s príslušnou legislatívou EÚ a SR, ktorú tvorí najmä nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a nariadenie (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV a z pohľadu legislatívy SR ide najmä o zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákon č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a pripravovaný zákon o podpore z EŠIF. Efektívne finančné riadenie programu v novom programovacom období 2014-2020 bude v zmysle § 3 zákona č. 543/2007 Z.z. zabezpečovať MPRV SR.

Postupy pri jednotlivých systémoch platieb konečným prijímateľom, odhad a čerpanie výdavkov za program, zodpovednosť a úlohy jednotlivých orgánov podieľajúcich sa na zabezpečovaní hladkého priebehu finančných tokov a ďalšie otázky finančného riadenia vyplývajúce z príslušnej legislatívy, budú stanovené MPRV SR v Systéme finančného riadenia pre EPFRV, ktorý schvaľuje vláda SR.

Orgány podieľajúce sa na finančnom riadení:

Riadiaci orgán:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Príslušný orgán na akreditáciu PA:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Platobná agentúra:

Pôdohospodárska platobná agentúra

Certifikačný orgán:

súkromný auditorský orgán stanovený podľa článku 9 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013, vybraný podľa zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní.

Ministerstvo financií SR**Kontrola:**

V zmysle čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 členský štát zodpovedá za vytvorenie účinného systému riadenia a kontroly pre program rozvoja vidieka. Podrobné pravidlá pre vykonávanie kontrolných postupov a uplatňovanie sankcií sú stanovené vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 809 /2014, ktorým sa stanovujú pravidlá pre uplatňovanie nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 v oblasti integrovaného administratívneho a kontrolného systému, opatrení rozvoja vidieka a krížového plnenia.

Na účely stanovenia úloh a povinností jednotlivých orgánov pri výkone kontrol opatrení programu rozvoja vidieka bude MPRV SR vypracovaný systém kontroly a auditu podpôr z EPFRV. Tento dokument bude opisovať právny a metodický rámec vykonávania jednotlivých typov kontroly a auditu a komplexne rozdelí kompetencie jednotlivých útvarov a orgánov MPRV SR a PPA, ktoré sa podieľajú na kontrole a audite v rámci rezortu pôdohospodárstva.

Z hľadiska vnútroštátnej legislatívy budú uplatnené pravidlá finančnej kontroly príslušnými útvarmi v zmysle zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite. Ministerstvo financií SR ako príslušný orgán štátnej správy pre finančnú kontrolu a vnútorný audit metodicky usmerňuje a koordinuje výkon finančnej kontroly vo verejnej správe, vrátane kontroly prostriedkov fondov EÚ poskytnutých Slovensku. Vzhľadom k tomu, že je nutné zamedziť prekrývaniu spolufinancovania príslušných aktivít z viacerých zdrojov EÚ resp. príslušnej členskej krajiny, je potrebné stanoviť účinný kontrolný systém krížovej kontroly prekrývania spolufinancovania. Riadiaci orgán Programu rozvoja vidieka 2014 – 2020 plánuje delegovať v zmysle čl. 73 ods.2 nariadenia EP a Rady č.0282/201 1 túto povinnosť na Pôdohospodársku platobnú agentúru.

15.1.2.2. Opatrenia na posudzovanie sťažností

Mechanizmus podávania, prijímania, evidencie, prešetrovania a písomného oznámenia výsledku prešetrenia sťažnosti alebo prekontrolovania sťažností je upravený zákonom NR SR č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje podrobné podmienky tohto procesu. Všetky orgány verejnej správy sú povinné prijímať sťažnosti. Prijaté sťažnosti, na ktorých vybavenie alebo prešetrenie nie sú príslušné, sú povinné do desiatich dní od doručenia postúpiť orgánu príslušnému na ich vybavenie a zároveň o tom upovedomiť sťažovateľa. Príslušným orgánom pre PRV je MPRV SR. Mechanizmus vybavovania sťažností MPRV SR je upravený aj Organizačným poriadkom MPRV SR, ktorý bol v súlade s § 5 odseku 5 zákona NR SR č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii štátnej správy v znení neskorších predpisov schválený rozhodnutím ministra č. 2767/2014-250, ktorý okrem iného stanovuje Sekcii kontroly a

vládného auditu vykonávať vybavovanie petícií a sťažností doručených ministerstvu a zároveň rozhoduje ako prvostupňový správny orgán o uložení poriadkovej pokuty podľa zákona NR SR č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov. Poskytuje riadiacim zamestnancom ministerstva metodickú pomoc pri výkone kontroly a prešetrovaní petícií a sťažností v ich pôsobnosti. Sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb, ako riadiaci orgán PRV, spolupracuje so sekciou kontroly a vládného auditu pri vybavovaní sťažností, petícií, pri kontrolnej činnosti v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ a pri zabezpečovaní iných úloh ministerstva a v prípade potreby spolupracuje aj s inými odbornými útvarmi a Pôdohospodárskou platobnou agentúrou.

V rámci SR bol zriadený Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR, ktorý plní úlohy ako Koordinačný úrad pre boj proti podvodom v SR (zriadený uznesením vlády SR č. 1133 z 28. novembra 2001). Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR je kontaktným bodom siete AFCOS na SR a zodpovedá za kontrolu hlásení o nezrovnalostiach za všetky fondy EÚ uplatňované v SR. Následne ich zasiela prostredníctvom AFIS do OLAFu, a to v priebehu 2 mesiacov po skončení každého štvrťroku, o hlásených nezrovnalostiach.

Určeným orgánom zodpovedným za hlásenia nezrovnalostí z EPZF a EPFRV podľa nariadenia EP a Rady (ES) č. 0282/2011 je Pôdohospodárska platobná agentúra, ktorá štvrťročne zasiela hlásenia o nezrovnalostiach na Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR. Pôdohospodárska platobná agentúra vykonáva zisťovanie, klasifikáciu a vymáhanie nezrovnalostí vzniknutých neoprávnenými výdavkami z fondov EPZF a EPFRV. Vymáhanie zabezpečuje v správnom alebo v súdnom konaní. Uznesením vlády SR č. 547 z 27. júna 2007 bola prijatá „Národná stratégia ochrany finančných záujmov ES v SR“. Za účelom realizácie a koordinácie opatrení prijatých národnou stratégiou bol uznesením vlády SR zriadený Riadiaci výbor pre ochranu finančných záujmov ES v SR. Výbor pracuje prostredníctvom stálych pracovných skupín, jedna je zriadená pre nezrovnalosti, kde má zastúpenie MPRV SR aj PPA.

15.2. Predpokladané zloženie monitorovacieho výboru

Monitorovací výbor

Riadiaci orgán a monitorovací výbor monitorujú kvalitu vykonávania programu. Riadiaci orgán a monitorovací výbor monitorujú program rozvoja vidieka prostredníctvom finančných, výstupných a cieľových ukazovateľov. Na účely vykonávania svojich povinností monitorovací výbor vypracuje v spolupráci s riadiacim orgánom svoj rokovací poriadok. Štatút bude schválený na prvom zasadnutí výboru.

Zloženie monitorovacieho výboru

Indikatívny návrh členov MV PRV SR 2014-2020:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Ministerstvo životného prostredia SR

Úrad vlády SR (CKO)

Štátna ochrana prírody SR

Národné lesnícke centrum

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum

Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra

Únia regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska

Vidiecky parlament SR

Združenie miest a obcí Slovenska

Zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností

Združenie vlastníkov pôdy a agropodnikateľov Slovenska

Agro-eko fórum

zástupca MAS

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

Pozorovatelia:

Agentúra pre rozvoj vidieka

Ministerstvo financií SR

Pôdohospodárska platobná agentúra

Poradcovia:

Európska komisia

Sekretariát monitorovacieho výboru

Sekretariátom monitorovacieho výboru bude sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb MPRV SR, ktorá bude zodpovedná za prípravu dokumentácie týkajúcej sa monitorovania, správ, agendy a zápisov zo zasadnutí.

Podrobnosti o úlohách a povinnostiach pre zabezpečenie administratívy programu budú uvedené v rokovacom poriadku, ktorý sa schváli na prvom zasadnutí monitorovacieho výboru. Hlavné povinnosti sekretariátu budú zahŕňať:

- vypracovanie návrhu agendy pre zasadnutie monitorovacieho výboru;
- príprava a rozosielanie pozvánok, programov rokovaní a dokumentov;

- písanie zápisníc zo zasadnutí.

Funkcie monitorovacieho výboru (článok 49 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)

- Monitorovací výbor sa stretáva aspoň raz do roka a kontroluje vykonávanie programu a pokrok dosiahnutý v napĺňaní jeho cieľov. Pri tom zohľadňuje finančné údaje, spoločné a špecifické ukazovatele týkajúce sa programu vrátane zmien v hodnotách ukazovateľov výsledkov a pokroku dosiahnutého v napĺňaní kvantifikovaných cieľových hodnôt a čiastkových cieľov (míľnikov) stanovených vo výkonnostnom rámci uvedenom v článku 21 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a podľa potreby výsledky kvalitatívnych analýz.
- Monitorovací výbor skúma všetky záležitosti, ktoré ovplyvňujú výkonnosť programu vrátane záverov z preskúmania výkonnosti.
- Monitorovací výbor prekonzultuje akékoľvek zmeny programu, ktoré navrhol riadiaci orgán, a ak to požaduje za vhodné, vydá k nim stanovisko.
- Monitorovací výbor môže riadiacemu orgánu predkladať pripomienky týkajúce sa vykonávania a hodnotenia programu vrátane opatrení zameraných na znižovanie administratívnej záťaže prijímateľov podpory. Monitorovací výbor monitoruje opatrenia prijaté v nadväznosti na jeho pripomienky.

Povinnosti monitorovacieho výboru (článok 74 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013)

Monitorovací výbor sa presvedčí o výsledkoch vykonávania programu rozvoja vidieka a účinnosti jeho vykonávania. Na tieto účely popri funkciách uvedených v článku 49 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 monitorovací výbor:

- prekonzultuje a najneskôr do 4 mesiacov od rozhodnutia o schválení programu vydá stanovisko k výberovým kritériám pre financované operácie. Výberové kritériá sa upravia podľa potrieb programovania;
- skúma činnosti a výstupy súvisiace s pokrokom vo vykonávaní hodnotiaceho plánu programu;
- skúma predovšetkým činnosti v programe týkajúce sa plnenia ex-ante kondicionalít v gescii riadiaceho orgánu a je informovaný o činnostiach súvisiacich s plnením ostatných ex-ante kondicionalít;
- zúčastňuje sa na národnej sieti rozvoja vidieka za účelom výmeny informácií o realizácii programu a
- posudzuje a schvaľuje výročné správy o vykonávaní programu pred ich odoslaním Komisii.

15.3. Ustanovenia, ktorými sa zabezpečí, že sa program propaguje, aj prostredníctvom národnej vidieckej siete, s odkazom na informačnú a propagačnú stratégiu uvedenú v článku 13 vykonávacieho nariadenia (EÚ) č. 808/2014

15.3.1 Informovanie potenciálnych beneficietov a všetkých cieľových skupín o možnostiach ponúkaných programom a pravidiel pre prístup na získanie financovania z programu

Informovanie záujemcov o možnosti získania finančných prostriedkov bude riadiaci orgán realizovať prostredníctvom Komunikačného plánu nasledovne:

Komunikačná kampaň bude prebiehať v troch fázach:

- 1. fáza: informačná kampaň
- 2. fáza: presvedčovacia kampaň
- 3. fáza: pripomínajúca kampaň

Komunikačné nástroje:

- Komunikácia s médiami
- Audiovizuálne diela
- Tlačené propagačné a informačné materiály
- Informačné akcie
- Propagačné predmety

15.3.2. Informácia pre širokú verejnosť o úlohe, v ktorej zohráva EÚ v rámci financovania programu

Riadiaci orgán bude informovať širokú verejnosť o úlohe EÚ prostredníctvom Komunikačnej kampane.

15.3.3. Úloha národnej siete rozvoja vidieka v informovaní a komunikačných aktivitách vo vzťahu k programu

Jednou z úloh NSRV v podmienkach SR bude aj vytvoriť komunikačný plán siete ako súčasť akčného plánu, ktorý bude dopĺňať komunikačný plán programu rozvoja vidieka. Komunikačný plán bude obsahovať prepojenie na široké ciele politiky, jasné úlohy a časový harmonogram s jasným určením cieľových skupín v jej činnostiach. Komunikačné nástroje a štýl bude rozdelený tak, aby prislúchal k rozličným cieľovým skupinám a širokej verejnosti. Skúsenosti z programového obdobia 2007 – 2013 budú napomáhať k ďalšiemu šíreniu výsledkov a poznatkov. Komunikačný plán NSRV bude obsahovať aj špeciálnu časť venovanú šíreniu poznatkov Európskej siete rozvoja vidieka a samotných aktivít NSRV. Na tieto účely budú slúžiť hlavne tieto nástroje:

- webové sídlo NSRV SR zamerané na politiku rozvoja vidieka a politiku súdržnosti;
- bulletiny o programe (fokusové oblasti, jednotlivé opatrenia, výberové kritériá, monitorovanie, hodnotenie, prezentovanie výročných správ v skrátenej forme a pod.);
- informovanie členov siete ako aj verejnosti o monitorovacom výbore programu;
- semináre, výročné konferencie, tréningy, workshopy;
- zriadenie a vedenie riadiacej komisie PRV počas celého programového obdobia a informovanie o jej činnostiach širokú verejnosť;
- viesť minimálne 2 tematické skupiny otvorené pre členov siete s výsledkami vo forme analýz;
- publikovanie analýz a výsledkov z implementácie PRV;
- spolupráca s inými formálnymi a neformálnymi sieťami/centrami prispievajúcich k implementácii EŠIF fondov;
- poskytovať poradenstvo, informácie v oblasti rozvoja vidieka a poľnohospodárstva vrátane lesného

hospodárstva pre širokú verejnosť a potreby Európskej siete pre rozvoj vidieka hlavne prostredníctvom profesionálnych internetových stránok, informačných bulletinov, príručiek, priebežných štúdií a analýz a pod.

15.4. Opis mechanizmov na zabezpečenie súladu so stratégiami miestneho rozvoja realizovanými v rámci iniciatívy LEADER, plánovaných činností v rámci opatrenia spolupráce uvedeného v článku 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, opatrenia týkajúceho sa základných služieb a obnovy dedín vo vidieckych oblastiach uvedeného v článku 20 uvedeného nariadenia, a iných EŠIF

V podmienkach SR sa budú opatrenia čl. 20 a 35 implementovať v štruktúre, ktorá bude vychádzať nie len zo samotného opisu týchto opatrení na úrovni Programu rozvoja vidieka SR, ale aj na úrovni opatrenia čl. 42 iniciatíva LEADER. V rámci opatrenia LEADER sú v PRV definované prioritné oblasti, ktoré môžu MAS zahrnúť do svojich stratégií miestneho rozvoja. K naplneniu uvedených priorít budú MAS môcť prispievať prostredníctvom opatrení v súlade s nariadením (EÚ) č. 1305/2013, pričom niektoré opatrenia budú pre MAS otvorené, t.z. budú môcť byť strategicky naplánované nad rámec štandardných opatrení v PRV (iné činnosti, iný beneficianti a pod.), niektoré budú strategicky naplánované v medziach opatrení v PRV.

Opatrenie Spolupráca (čl. 35), ktoré je zamerané na podporu inovačnej kapacity a rozličných typov spoločných činností ekonomického, environmentálneho a sociálneho charakteru prostredníctvom spolupráce jednotlivých aktérov, bude možné na úrovni stratégií CLLD naplánovať v medziach nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 (s výnimkou ods.2j, vypracovanie plánov obhospodarovania lesov, ktoré bude implementované výhradne na národnej úrovni). Týmto otvoreným prístupom bude zabezpečená flexibilita pri prispôbení opatrenia potrebám miestnej komunity.

MAS bude dosiahnuté výsledky šíriť, čím sa dosiahne cieľ šírenia nových postupov a procesov v danom území. Do procesov budú zapojené aj obce, ktoré budú tvoriť schválené miestne akčné skupiny. Samotné opatrenie čl. 35 nebude na národnej úrovni implementovať stratégie miestneho rozvoja fungujúceho na iných princípoch ako je miestny rozvoj metódy LEADER (ods.2i, čl.35).

Jednou z oblastí, ktoré miestne akčné skupiny môžu strategicky naplánovať nad rámec podmienok v PRV je aj podpora Základných služieb a obnovy dedín na vidieku (čl. 20). MAS budú na základe svojich analýz a svojho endogénneho potenciálu môcť implementovať aj operácie, ktoré nemusia byť súčasťou opatrenia PRV, pričom aj okruh konečných prijímateľov v rámci opatrení definovaných v stratégií miestneho rozvoja, môže byť širší ako v opatrení PRV na národnej úrovni, t. z. MAS vytvoria opatrenia v medziach nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.

Týmto prístupom sa zabezpečí väčšia flexibilita, synergia a pridaná hodnota operácií realizovaných prostredníctvom iniciatívy LEADER voči štandardným opatreniam PRV. Zároveň pre LEADER platí, že má ísť najmä o malé projekty s finančným príspevkom do 100 000 €, ktoré tak budú prirodzene dopĺňať aktivity väčšieho rozsahu realizované prostredníctvom opatrenia čl. 20 alebo čl. 35. Aby podpora pre obce smerovala do území, kde je potrebná a opodstatnená, je stanovená podmienka pre obec, že musí preukázať súlad príslušnej operácie s plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR) a zároveň aj v súlade s príslušnou stratégiou miestneho rozvoja.

Čo sa týka ďalších opatrení, MAS si na základe analýz stanoví v stratégii, ktoré činnosti bude implementovať v rámci stratégie. Subjekty z územia MAS budú oprávnené žiadať o podporu aj na úrovni

národných výziev pre jednotlivé opatrenia PRV za podmienky použitia finančných prostriedkov len z jedného finančného zdroja.

15.5. Opis opatrení na dosiahnutie zníženia administratívnej záťaže pre prijímateľov podľa článku 27 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Aktivity na zníženie administratívnej záťaže žiadateľa a zrýchlenie administratívnych procesov na PPA:

1. Vypracovanie detailnejšej a presnejšej riadiacej dokumentácie pre žiadateľov a prijímateľov:

a) vypracovanie systému riadenia PRV

b) len jedna príručka pre žiadateľa a jedna pre prijímateľa spolu za všetky opatrenia

c) jeden materiál ohľadne kritérií oprávnenosti a hodnotiacich a výberových kritérií pre všetky opatrenia

d) vypracovanie samostatných manuálov pre verejné obstarávanie.

2. Lepšie informovanie o plánovaní výziev prostredníctvom zverejňovania harmonogramu výziev

3. Zjednodušenie a unifikovanie formulárov, ktoré sú súčasťou výzvy

4. . Postupné zavedenie elektronického podávania žiadostí v rámci PRV SR 2014-2020 s termínom zavedenia u neprojektových podpôr do 31.3.2016 a u projektových opatrení do 31.12.2016. Na uvedené prioritne vyčlení MPRV SR aj zodpovedajúcu čiastku finančných prostriedkov z TP PRV SR 2014-2020.

5. Zvýšenie počtu vyhodnocovateľov žiadostí a autorizátorov platieb na PPA v prechodnom období 2015 a v roku 2016, kedy sa z dôvodu neskoršieho schválenia PRV SR 2014-2020 očakáva výrazný nápor žiadostí o podporu a žiadostí o platbu. Na uvedené prioritne vyčlení MPRV SR aj zodpovedajúcu čiastku finančných prostriedkov z TP PRV SR 2014-2020 a zo štátneho rozpočtu SR a upraví záväzné ukazovatele počtu pracovníkov v nadväznosti na vykonaný personálny audit.

6. Zvýšenie počtu a kvality vzdelávacích aktivít pre žiadateľov a tiež pre zamestnancov PPA s cieľom štandardizácie a urýchlenia procesov pri schvaľovaní . Na uvedené prioritne vyčlení MPRV SR aj zodpovedajúcu čiastku finančných prostriedkov z TP PRV SR 2014-2020.

15.6. Opis využívania technickej pomoci vrátane opatrení zameraných na prípravu, riadenie, monitorovanie, hodnotenie, kontrolu programu a poskytovanie informácií o ňom a jeho vykonávaní, ako aj činností týkajúcich sa predchádzajúcich alebo nasledujúcich programových období, ako sa uvádza v článku 59 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Technická pomoc je podľa čl. 59 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 určená pre zabezpečenie implementácie Programu rozvoja vidieka a k zabezpečeniu činnosti Národnej siete rozvoja vidieka. Podporia sa činnosti

týkajúce sa prípravy, riadenia, monitorovania, hodnotenia, informovania, komunikácie, vytvárania sietí, vybavovanie sťažností a kontroly a auditu. Súčasne bude technická pomoc sústredená na podporu opatrení zameraných na zníženie administratívneho zaťaženia príjemcov vrátane podpory systémov elektronickej výmeny údajov a opatrení prijatých na posilnenie kapacity orgánov zapojených do implementácie PRV. Tieto náklady sa môžu týkať predchádzajúcich a nasledujúcich programových období.

Podľa čl. 51 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 nie sú oprávnené na financovanie z technickej pomoci náklady súvisiace s certifikačným orgánom uvedeným v článku 9 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013.

Cieľ

Technická pomoc zabezpečí efektívnu prípravu, riadenie, implementáciu, monitorovanie, hodnotenie, audit a kontrolu vo vzťahu k PRV a k zdokonaľovaniu opatrení PRV. Súčasťou je aj rozsiahla a cielená propagácia zameraná na informovanie v rámci vstupných a výstupných cieľov PRV. Pre zabezpečenie plynulej a efektívnej implementácie jednotlivých opatrení PRV bude nevyhnutné využívať súbor aktivít a nástrojov podporujúci daný cieľ, ako aj zabezpečiť nevyhnutné administratívne a personálne kapacity. Aktivity sa budú týkať predchádzajúcich a nasledujúcich programových období.

Príjemcovia

Technická pomoc bude využívaná subjektmi, ktoré sa pri implementácii PRV priamo podieľajú a zároveň tak predstavujú oprávnených žiadateľov resp. konečných príjemcov pomoci z technickej pomoci. Príjemcom je Riadiaci orgán programu (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR), Pôdohospodárska platobná agentúra a Inštitucionálny rámec Národnej siete rozvoja vidieka pre prevádzku siete a akčný plán siete. Podrobnejšie informácie o NSRV sú uvedené v kapitole 17.

Za účelom efektívneho čerpania finančných prostriedkov technickej pomoci je nevyhnutné vytvoriť dlhodobý plán čerpania na roky 2014 – 2020 a krátkodobé plány čerpania na príslušný rok implementácie, ktorý obsahuje najmä plán kapitálových a bežných výdavkov zostavený na základe potrieb konečných prijímateľov technickej pomoci. Súčasťou dlhodobého plánu ako aj krátkodobých plánov čerpania technickej pomoci budú ročné pracovné programy NSRV. Riadiaci orgán vypracuje usmernenia v rámci oprávnenosti a implementácie refundácie mzdových výdavkov.

Podpora technickej pomoci sa v zmysle cieľov použije v oblastiach :propagácia programu; technické, materiálne a prevádzkové vybavenie; monitorovací výbor; riadenie a implementácia programu; štúdie, expertízy a analýzy ; hodnotenie a správy

Oprávnené činnosti:

- príprava, výber, implementácia, hodnotenie a monitorovanie projektov, podpôr, činností a programu, zabezpečenie ostatných procesov nevyhnutných pre fungovanie programu vrátane propagácie programu a príprava nasledujúceho programového obdobia (vrátane ex-ante a SEA hodnotenia programu nasledujúceho programového obdobia) pozostávajú z nasledovných aktivít: propagácia programu vyplývajúca z komunikačného akčného plánu,
- informačné a propagačné kampane, informačné podujatia, konferencie a semináre, školenia, tlač a distribúcia brožúr a letákov pre riadiace a implementačné štruktúry, žiadateľov a potencionálnych prijímateľov pomoci so zameraním aj na marginalizované skupiny obyvateľstva vrátane marginalizovaných rómskych komunít,
- organizácia prednášok, seminárov, školení, konferencií súčasného i budúceho programového vrátane podkladových materiálov,

- služby informačných a propagačných expertov,
- výdavky na preklady a tlmočenie,
- zriadenie, aktualizácia a zdokonaľovanie IT systémov vrátane softvérových produktov a ich údržby;
- hardvér vrátane jeho softvéru, kancelárska technika na zhromažďovanie, porovnávanie, manipuláciu a podávanie informácií potrebných na riadenie, implementáciu, kontrolu, audit, monitorovanie a hodnotenie programu, projektov a činností, vrátane ich aktualizácie a zdokonaľovania a prevádzky,
- priestorové a prevádzkové vybavenie vrátane archivačných služieb,
- dopravné prostriedky pre štátnych a verejných zamestnancov vykonávajúcich činnosti spojené s riadením, implementáciou, kontrolou, auditom, monitorovaním, hodnotením programu, prípravou nového programovacieho obdobia a zabezpečovaním ostatných oprávnených činností technickej pomoci, ich servis, údržba a výdavky s tým spojené (dopravné),
- zasadnutia monitorovacích výborov a podvýborov vrátane nákladov na expertov a iných účastníkov týchto výborov, ak je ich účasť nevyhnutná pre efektívnu prácu monitorovacieho výboru, prípravu a prenájom priestorov, zabezpečenie materiálov, náklady na účasť členov výboru, pracovné skupiny pre prípravu programovacieho obdobia,
- výdavky na expertov pri posudzovaní a revízii programových základní a indikátorov a pri asistencii alebo odporučeníach Monitorovaciemu výboru ohľadom implementácií monitorovacích úloh,
- mzdové náklady (vrátane odmien) a povinné odvody zamestnávateľa za personálne kapacity štátnej a verejnej správy oprávnených žiadateľov vykonávajúcich činnosti spojené s riadením, implementáciou, kontrolou, auditom, monitorovaním, hodnotením programu, prípravou nového programového obdobia a zabezpečovaním ostatných oprávnených činností technickej pomoci s odhadovanou sumou vo výške 33 340 000,00 EUR – činnosti musia byť podložené patrične zdôvodneným rozhodnutím príslušného orgánu o vykonávaní úloh a výkazom vykonanej práce. Zamestnanec vo výkaze vykonanej práce preukáže oprávnenosť pracovnej činnosti vo výške 50 – 100% jeho pracovného času. Všetky podrobnejšie podmienky oprávnenosti a implementácie mzdových výdavkov budú stanovené v usmerneniach riadiaceho orgánu. Cieľom predmetnej činnosti je maximalizovať udržanie zamestnancov, transparentnosť pri prijímaní zamestnancov a ich osobný rozvoj. Odmeňovanie zamestnancov reflektuje na potreby trhu práce s cieľom udržať si kvalitných, vyškolených a zapracovaných zamestnancov, a tak udržať know - how a zabezpečiť splnenie stanovených cieľov technickej pomoci a PRV,
- pracovné návštevy členských krajín zamestnancami zaoberajúcimi sa administráciou programu,
- výmena skúseností so zástupcami členských a pristupujúcich krajín v súvislosti s administráciou programu,
- štúdie, analýzy, koncepcie, expertízy, prieskumy, metodické príručky, posudky,
- audity a kontroly činností na mieste,
- služby expertov vo verejnom obstarávaní, právne služby (vrátane služieb súvisiacich so súdnymi žalobami a konaniami, vymáhaním pohľadávok a vypracovaním právnych stanovísk),
- ex post hodnotenie predchádzajúceho programového obdobia,
- prevádzka a aktivity akčného plánu Národnej siete rozvoja vidieka.

Podmienky oprávnenosti

Z hľadiska oprávnenosti sú na financovanie z PRV oprávnené výdavky vyššie uvedených subjektov vznikajúce pri zabezpečovaní oprávnených činností, režijné náklady organizačných útvarov konečného prijímateľa a režijné náklady NSRV v súlade s verejnými zákazkami v zmysle platných predpisov v oblasti verejného obstarávania. Administratívne kontroly a kontroly na mieste sú vykonávané prostredníctvom funkčne nezávislého subjektu od subjektu, ktorý schvaľuje platbu.

Finančné zdroje

Financovanie technickej pomoci sa riadi čl. 51 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

V záujme dodržania všeobecných zásad riadneho finančného hospodárenia bude technická pomoc monitorovaná a hodnotená na základe nasledovných ukazovateľov výkonnosti :

- a) počet zasadnutí Monitorovacieho výboru, výročných stretnutí s EK, stretnutí pracovných skupín,
- b) počet štúdií, analýz, koncepcií, expertíz, prieskumov, metodických príručiek a posudkov,
- c) počet verejných informačných podujatí,
- d) počet personálnych kapacít, ktorých mzdové náklady sú spolufinancované z technickej pomoci.

16. ZOZNAM OPATRENÍ NA ZAPOJENIE PARTNEROV

16.1. 1. zasadnutie Pracovnej skupiny pre prípravu PRV SR 2014-2020

16.1.1. Predmet príslušnej konzultácie

- Harmonogram prípravy PRV SR 2014-2020
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka
- Pozičný dokument EK pre SR
- Vyhodnotenie dotazníka k opatreniam podľa článkov nariadenia o RV

16.1.2. Zhrnutie výsledkov

Dňa 20. novembra 2012 sa uskutočnilo 1. zasadnutie Pracovnej skupiny pre prípravu PRV SR 2014-2020 (ďalej PS). Na úvodnom zasadnutí PS boli partnerom predstavené informácie, ktoré prispeli k lepšiemu porozumeniu koncepcie prípravy a schvaľovania programov rozvoja vidieka pre budúce programové obdobie. Členom PS bol predstavený návrh nariadenia o rozvoji vidieka, ako aj Pozičný dokument EK pre SR. V rámci výsledkov dotazníkového prieskumu boli členovia informovaní o poradí jednotlivých opatrení v prieskume. MPRV SR predstavilo kľúčové priority rezortu pre budúce programové obdobie. V rámci diskusie členovia PS taktiež prezentovali svoje názory k predstaveným informáciám. Zdôraznená bola najmä potreba prepojenia výskumu s praxou, čo RO akceptoval a informoval, že bude to premietnuté cez opatrenie Spolupráca, taktiež bola vyjadrená potreba poučiť sa z chýb súčasného programového obdobia, čo RO akceptoval a zobral do úvahy pri príprave programu. Členovia PS dostali k dispozícii dokumenty prezentované na zasadnutí. Členovia sa mohli k prezentovaným informáciám vyjadriť priamo na zasadnutí, ako aj po ňom.

V rámci 1. zasadnutia PS boli partneri zapojení do prípravy programu v zmysle čl. 8, ods. a), b) a e) delegovaného nariadenia Komisie č. 240/2014.

16.2. 2. zasadnutie Pracovnej skupiny pre prípravu PRV SR 2014-2020

16.2.1. Predmet príslušnej konzultácie

- Plánovaný presun finančných prostriedkov z II. do I. piliera
- Pozícia MPRV SR k návrhu opatrení PRV SR 2014-2020
- Prístup Leader v budúcom programovom období 2014-2020
- Manažment rizika v poľnohospodárstve po roku 2013

16.2.2. Zhrnutie výsledkov

Dňa 5. februára 2013 sa uskutočnilo 2. zasadnutie PS pre prípravu PRV SR 2014-2020. Na zasadnutí minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR L. Jahnátek oboznámil členov pracovnej skupiny s plánovaným presunom finančných prostriedkov z II. do I. piliera a navrhovanou finančnou alokáciou pre PRV SR 2014-2020. Taktiež zástupcovia RO v rámci zasadnutia predstavili členom návrh priorit a opatrení v rámci PRV SR. K predstaveným informáciám prebehla diskusia a členovia vyjadrili nasledovné návrhy na kľúčové opatrenia: Prenos znalostí a informačné akcie (článok 15), Investície do hmotného majetku (článok 18), Zakladanie skupín výrobcov (článok 28), Spolupráca (článok 36), ďalej Agroenvironmentálne operácie súvisiace s klímou (článok 29), Dobré životné podmienky zvierat (článok 34), Oblasť s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami (článok 32), Rozvoj podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 20) Ekologické poľnohospodárstvo (článok 30). RO zohľadnil v návrhu PRV všetky požadované opatrenia členmi. Do návrhu programu bolo taktiež zapracované samostatné opatrenie Zakladanie skupín výrobcov. Na základe diskusie s EK sa RO rozhodol, že potreba tohto opatrenia sa bude naplňať prostredníctvom opatrenia Spolupráca. Taktiež členovia vo väčšine podporili presun prostriedkov z II. do I. piliera a to najmä z dôvodu potreby zastabilizovania poľnohospodárskeho sektora. Prezentácia k prístupu LEADER napomohla k lepšiemu porozumeniu prístupu v novom programovom období. Cieľom informácie k manažmentu rizika bolo poskytnúť prehľad, ako aj získať spätnú väzbu na nástroj riadenia rizík. Členovia PS mali k dispozícii prezentované dokumenty pred jej zasadnutím a dostali možnosť sa k nim vyjadriť priamo na zasadnutí, ako aj po ňom.

V rámci 2. zasadnutia PS boli partneri zapojení do prípravy programu v zmysle čl. 8, ods. a), b), c), e) delegovaného nariadenia Komisie č. 240/2014.

16.3. 3. zasadnutie PS pre prípravu PRV SR 2014-2020

16.3.1. Predmet príslušnej konzultácie

- Predstavenie návrhov jednotlivých projektových opatrení PRV SR 2014 – 2020 a prislúchajúcich pracovných podskupín v zmysle partnerstva
- Predstavenie návrhov jednotlivých neprojektových opatrení PRV SR 2014 – 2020 a prislúchajúcich pracovných podskupín v zmysle partnerstva

16.3.2. Zhrnutie výsledkov

Dňa 29. mája 2013 sa uskutočnilo 3. zasadnutie PS pre prípravu PRV SR 2014-2020. Cieľom PS bolo predstaviť partnerom predbežný návrh obsahu, podmienok a zamerania jednotlivých opatrení v rámci PRV SR 2014-2020. V rámci diskusie k návrhom opatrení boli zo strany partnerov vznesené nasledovné zásadné pripomienky a komentáre:

- uvítali možnosť demonštračných aktivít v rámci opatrenia Prenos vedomostí a zručností (článok 15),
- v súčasnom období poradenstvo považujú za finančne poddimenzované pri maximálnom príspevku

1 500 €,

RO informoval partnerov, že maximálnu sadzbu 1500 € stanovuje príloha 1 nariadenia EP a Rady č. 1305/2013 a upresnil, že v budúcom období bude žiadateľom poradca a nie poľnohospodár.

- efektívnejšie nastavenie opatrenia pozemkových úprav ako v súčasnom programovom období,

Na základe skúseností z predchádzajúceho programovacieho obdobia PRV 2007-2013 sa zavádzajú legislatívne a technické zmeny, ktorých cieľom je skrátenie procesu vypracovania a vykonania projektov pozemkových úprav. Novelou zákona o pozemkových úpravách č. 330/1999 Zb. sa zefektívňujú správne procesy, čo prispieva k skráteniu schvaľovacieho procesu projektov. Za účelom skrátenia procesu vypracovania a vykonania projektu pozemkových úprav bolo pôvodných 47 etáp čiastočne zredukovaných a zlúčených do 9-tich etáp.

- prehodnotiť zavedenie opatrenia Lesnícko - environmentálne platby

RO na základe požiadaviek partnerov zahrnul do návrhu programu opatrenie podľa článku 34 Lesnícko – environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov.

- ďalej pokračovať v podpore biodiverzity a ochrany vtákov,

RO zohľadnil požiadavku partnerov na ochranu vtákov v opatrení Lesnícko – environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov.

Členovia PS mali k dispozícii prezentované dokumenty pred zasadnutím. Členovia sa mohli k prezentovaným informáciám vyjadriť priamo na zasadnutí, ako aj po ňom.

V rámci 3. zasadnutia PS boli partneri zapojení do prípravy programu v zmysle čl. 8, ods. b) a e) delegovaného nariadenia Komisie č. 240/2014.

16.4. 4. zasadnutie PS pre prípravu PRV SR 2014-2020

16.4.1. Predmet príslušnej konzultácie

- Predstavenie dopracovaných návrhov jednotlivých opatrení PRV SR 2014 – 2020 a výsledky konzultácií pracovných podskupín v zmysle partnerstva
- Ex ante hodnotenie
- Finančné alokácie PRV SR 2014-2020

16.4.2. Zhrnutie výsledkov

Dňa 4. decembra 2013 sa uskutočnilo v poradí 4. zasadnutie PS pre prípravu PRV SR 2014-2020. V rámci stretnutia PS boli členom prezentované aktualizované a doplnené návrhy opatrení, spolu s výsledkami

konzultácií v rámci pracovných podskupín. Taktiež na zasadnutí PS vystúpil ex nate hodnotiteľ, ktorý bližšie vysvetlil základné princípy ex ante hodnotenia. Členovia boli informovaní o aktuálnom návrhu finančných prostriedkoch alokovaných na jednotlivé opatrenia, ako aj o pripravovanom opatrení Odbytové organizácie výrobcov. K všetkým bodom programu mali možnosť členovia diskutovať. V rámci diskusie bola vznesená požiadavka na zahrnutie opatrenia riadenia rizík – vzájomné fondy. RO v zmysle pripomienky navrhol opatrenie zaradiť do programu, avšak následne aj po konzultáciách s EK sa RO rozhodol uvedené opatrenie neimplementovať najmä z dôvodu slabého finančného pokrytia opatrenia. V rámci opatrenia Poradenstvo vznikla požiadavka na zefektívnenie jeho fungovania oproti programovému obdobiu 2007-2013. RO vykonal kroky, ktoré zefektívnia jeho fungovanie, v novom programovom období budú mať farmári k dispozícii poradenstvo reflektujúce špecifickú situáciu na farme a poradcov schopných posúdiť konkrétnu situáciu každého jednotlivca. Budú podporované školenia a certifikácia poradcov ako aj inštitucionálne kapacity pre vybudovanie terénneho, decentralizovaného a plodinovo špecifického systému poradenstva. Členovia PS mali k dispozícii prezentované dokumenty pred jej zasadnutím. Členovia sa mohli k prezentovaným informáciám vyjadriť priamo na zasadnutí, ako aj po ňom. V rámci 4. zasadnutia PS boli partneri zapojení do prípravy programu v zmysle čl. 8, ods. b), c) a e) delegovaného nariadenia Komisie č. 240/2014.

16.5. Hodnotenie strategického dokumentu PRV SR 2014-2020

16.5.1. Predmet príslušnej konzultácie

- Správa o hodnotení strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

16.5.2. Zhrnutie výsledkov

Vo februári 2014 ministerstvo na svojej stránke zverejnilo Oznámenie o strategickom dokumente návrhu PRV SR 2014-2020. Taktiež v apríli 2014 MPRV SR na svojej stránke zverejnilo oznam o možnosti pripomienkovania rozsahu strategického dokumentu v lehote 10 dní. Dňa 12.05.2014 sa uskutočnilo verejné prerokovanie návrhu PRV 2014-2020 a správy o hodnotení vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom. Zástupcovia PS pre prípravu PRV SR 2014-2020 boli emailom oboznámení o verejnom prerokovaní Správy o hodnotení strategického dokumentu.

Pri verejnom prerokovaní boli od partnerov vyslovené doplňujúce návrhy ako zaradenie integrovaného manažmentu do PRV 2014-2020. RO objasnil, že EP a Rady č. 1305/2013 neumožňuje začleniť Integrovaný manažment krajiny do PRV 2014-2020. Taktiež bola vyjadrená obava, že z dôvodu rozčlenenia finančných prostriedkov na vyšší počet operácií, sa nedosiahnu požadované efekty PRV 2014 – 2020. RO zdôraznil, že návrh opatrení a operácií vychádza z návrhu EÚ a z identifikovaných potrieb v rámci SWOT analýzy uvedenej v PRV 2014 – 2020. Posledným návrhom bolo, aby územia s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami, podobne aj CHVO boli stanovené podľa BPEJ. RO partnerom vysvetlil, že to nie je možné, nakoľko tieto oblasti sú legislatívne stanovené.

16.6. Krajské informačné dni Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

16.6.1. Predmet príslušnej konzultácie

- Spoločná poľnohospodárska politika v rokoch 2014-2020

16.6.2. Zhrnutie výsledkov

V rámci krajských informačných dní v januári 2014 boli širokej verejnosti poskytnuté informácie o novej podobe SPP v rokoch 2014-2020, o finančných alokáciách na 1. a 2. pilier, ako aj o možnosti využitia vnútroštátnej pomoci od roku 2014. Počas informačných dní bol poskytnutý priestor na diskusiu, ako aj na zasielanie návrhov a pripomienok.

V rámci krajských informačných dní boli partneri zapojení do prípravy programu v zmysle čl. 8, ods. a), b), c) delegovaného nariadenia Komisie č. 240/2014.

16.7. Pracovná skupina pre prípravu PRV SR 2014-2020 – písomné konanie

16.7.1. Predmet príslušnej konzultácie

- SWOT analýzy k PRV SR 2014 – 2020

16.7.2. Zhrnutie výsledkov

Členom PS pre prípravu PRV SR boli zaslané na pripomienkovanie vypracované návrhy SWOT analýz. Na základe pripomienok členov boli SWOT analýzy dopracované z hľadiska lesného hospodárstva.

Partneri boli zapojení do prípravy programu v zmysle čl. 8, ods. a), b) delegovaného nariadenia Komisie č. 240/2014.

16.8. Predloženie 1. návrhu PRV SR 2014-2020 na pripomienkovanie partnerom

16.8.1. Predmet príslušnej konzultácie

- 1. návrh PRV SR 2014-2020

16.8.2. Zhrnutie výsledkov

V marci 2014 prebiehalo vnútorné pripomienkové konanie k 1. návrhu PRV SR 2014-2020. Následne v apríli 2014 prebiehalo 10 dňové medzirezortné pripomienkové konanie (ďalej MPK), počas ktorého mali možnosť partneri a široká verejnosť zaslať pripomienky k predloženému návrhu. Návrh PRV bol zverejnený na webovej stránke portálu právnych predpisov. Po MPK boli pripomienky vyhodnotenú RO a zapracované, resp. následne boli uskutočnené rozporové konania s predmetnými inštitúciami.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania vzniesli partneri aj nasledovné pripomienky:

Vypustiť z programu podopatrenia 8.3 a 8.4. Po rozporovom konaní bola daná pripomienka stiahnutá relevantnou inštitúciou. Bol dohodnutý konsenzus v zmysle, že do oprávnených príjemcov zálohových platieb budú doplnené neštátne lesné subjekty a možnosť poskytnutia zálohovej platby bude ponechaná. Pri opatrení 6, Podopatrení 6.4 bola ako zásadná pripomienka predložená požiadavka na zaradenie stredných podnikov medzi prijímateľov podpory. RO odôvodnil neakceptovanie tejto požiadavky tým, že nariadenie EP a Rady č. 1305/2013 to neumožňuje. Pri opatrení LEADER vznikla požiadavka od partnerov prehodnotiť kritérium pre výber MAS „Rovnomerné územné rozdelenie v rámci NUTS II“ na „rovnomerné územné rozdelenie v rámci NUTS III“. RO túto pripomienku zohľadnil v upravenom návrhu opatrenia. Taktiež sa na základe pripomienok zaviedlo do opatrenia diferencované financovanie MAS – pridelenie finančnej alokácie na 1 stratégiu na základe určených kritérií (nie rovnomerne/rovnako pre každú MAS). Pri opatrení 7 Obce boli v rámci medzirezortného konania vznesená požiadavka na zmenu oprávneného žiadateľa z obcí do 1000 obyvateľov na obce do 500 obyvateľov. Pripomienka bola stiahnutá po doplnení princípu pre výber projektov, že obce do 500 obyvateľov budú pri výbere zvýhodňované. V rámci verejnej diskusie k 1. Návrhu boli partneri zapojení do prípravy programu v zmysle čl. 8, ods. a), b), c), d), e), f) delegovaného nariadenia Komisie č. 240/2014.

16.9. Seminár k implementácii Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 a predstavenie Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

16.9.1. Predmet príslušnej konzultácie

- Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013
- Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020
- Koncepcia podpory pre malých, mladých a rodinných farmárov
- Koncepcia rozvoja potravinárskeho priemyslu 2014 – 2020
- Koncepcia revitalizácie hydromelioračných sústav

16.9.2. Zhrnutie výsledkov

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v septembri 2014 zorganizovalo v rôznych mestách SR seminár k zhodnoteniu implementácie Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 a prioritám Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. Súčasťou programu bolo aj predstavenie Koncepcie rozvoja potravinárskeho priemyslu 2014 – 2020; Koncepcie rozvoja hydromelioračných sústav na Slovensku; Koncepcie podpory malých, mladých a rodinných farmárov a Štátny rozpočet na rok 2014 a príprava na rok

2015.

16.10. Stretnutia pracovných podskupín pre jednotlivé opatrenia

16.10.1. Predmet príslušnej konzultácie

- Návrh opatrení PRV SR 2014-2020

16.10.2. Zhrnutie výsledkov

V rámci pracovných podskupín boli prekonzultované jednotlivé navrhované opatrenia, podopatrenia a operácie PRV. Taktiež boli prekonzultované problémy súvisiace s nastavením podmienok opatrení a ich implementáciou, spôsob monitoringu opatrení, ako aj kontrolovateľnosť stanovených podmienok. Pripomienky členov pracovných podskupín boli vyhodnocované gestormi opatrení a zohľadňované v opatreniach. Partneri v rámci opatrenia Poradenstvo vzniesli požiadavku na doplnenie vzdelávacej aktivity so zameraním na znižovanie znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia – ovzdušie, voda, pôda, klíma, biodiverzita. V rámci pracovnej podskupiny k opatreniu Investície do hmotného majetku, pri podopatrení 4.1. bolo požadované v rámci pracovnej podskupiny zvýhodniť kolektívne projekty v rámci špecializovanej rastlinnej výroby, s čím im RO vyhovel formou ich zaradenia do výberových kritérií (body za kolektívny projekt) v rastlinnej aj v živočíšnej výrobe. V rámci podskupiny k opatreniu Ekologické poľnohospodárstvo boli v opatrení zohľadnené všetky pripomienky členov (napr. vylúčenie využívania rastlinnej výroby z EP na energetické účely, zamerať sa v opatrení na hustotu jedincov v sadoch atď.). Pri opatrení Spolupráca sa vyhovelo požiadavkám partnerom aby bola sprístupnená podpora aj na činnosti v oblasti živočíšnej výroby, ako aj vylúčiť z podpory vypracovanie plánov lesného hospodárstva. Pri opatrení LEADER bola na základe požiadaviek zahrnutá väčšia flexibilita do opatrenia oproti programovému obdobiu 2007-2013 t.j. MAS si budú môcť naprogramovať opatrenia nad rámec štandardných opatrení v PRV. V rámci pracovných podskupín boli partneri zapojení do prípravy programu v zmysle čl. 8, ods. a), b), c), d), e) delegovaného nariadenia Komisie č. 240/2014.

16.11. (Nepovinné) vysvetlenia alebo ďalšie informácie na doplnenie zoznamu opatrení

Za účelom prípravy programu prijateľného pre potreby SR bola zriadená Pracovná skupina pre prípravu PRV SR 2014-2020. Pracovná skupina pozostáva z partnerov v zmysle článku 5 nariadenia EP a Rady č. 1303/2013. Členmi pracovnej skupiny sú ministerstvá, samosprávne kraje, zväzy, združenia, komory, mimovládne organizácie, miestne akčné skupiny, vedecko-výskumná základňa a orgány verejnej správy zodpovedné za uplatňovanie horizontálnych princípov čo predstavuje spolu 47 členov. Zoznam členov PS tvorí prílohu k programu. Všetky záznamy zo zasadnutí PS, ako aj zoznam členov je zverejnený na webovej stránke ministerstva. <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=47&sID=43&navID2=936>. Na podrobnejšom rozpracovaní jednotlivých opatrení sa od apríla 2013 podieľajú aj pracovné podskupiny. Pre zabezpečenie efektívnej práce boli tvorené menším počtom zástupcov relevantných inštitúcií (zväzy, únie, štátne organizácie, výskumné ústavy, mimovládne organizácie, PPA). Práca v podskupinách prebieha

prostredníctvom písomnej, telefonickej, ako aj osobnej konzultácie. Pracovné podskupiny sa podieľajú na dopracovaní opatrení, prediskutovaní otvorených otázok a súvisiacich problémov. Na základe práce a pripomienok členov pracovných podskupín boli jednotlivé opatrenia upravované a následne opätovne komunikované s členmi podskupín. Členom pracovných podskupín boli poskytované pracovné dokumenty EK k príprave programov rozvoja vidieka.

Medzi ďalšie spôsoby zapojenia partnerov do prípravy PRV SR 2014-2020 je účasť zástupcov RO na rôznych diskusných fórach v rámci celej SR, kde sú prezentované aktuálne informácie. Taktiež na webovej stránke ministerstva sú priebežne zverejňované aktuálne dokumenty a informácie súvisiace s prípravou PRV SR 2014-2020.

17. NÁRODNÁ VIDIECKA SIEŤ

17.1. Postup a časový harmonogram zriadenia národnej vidieckej siete (ďalej len „NVS“)

Súčasťou PRV SR 2014-2020 je zriadenie a prevádzka národnej siete rozvoja vidieka (NSRV) financovanej z technickej pomoci programu. V období 2007-2013 túto funkciu vykonávala Agentúra pre rozvoj vidieka ako Centrálna jednotka NSRV so sídlom v Nitre (hostiteľský orgán, ďalej aj ako „CJ“). Regionálne antény NSRV pôsobili v 7 regiónoch SR – v nitrianskom, trenčianskom, banskobystrickom, žilinskom, prešovskom, košickom a pre trnavský a bratislavský región bola zriadená spoločná anténa. Regionálne antény začali svoju činnosť 1. 4. 2009.

V súlade s čl. 12 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014 zabezpečí Slovenská republika zriadenie a prevádzku národnej vidieckej siete v rámci technickej pomoci PRV do 12 mesiacov od schválenia PRV SR 2014-2020. Riadiaci orgán pre PRV SR 2014-2020 určil ako centrálnu jednotku NSRV Agentúru pre rozvoj vidieka sídliacu v Nitre, ktorá je príspevkovou organizáciou MPRV SR. Okrem centrálnej jednotky bude úlohy NSRV vykonávať 8 decentralizovaných jednotiek siete NSRV/regionálne antény. Tieto budú vybrané na základe predložených projektových zámerov v súlade s definovanými kritériami a princípmi uvedenými vo výzve a Pôdohospodárskou platobnou agentúrou im bude pridelený štatút regionálnej antény. Vybraté subjekty budú musieť okrem iného zabezpečiť kontinuitu činností NSRV z obdobia 2007-2013. V podmienkach SR bude centrálna jednotka NSRV podliehať koordinácii riadiaceho orgánu, čím sa zabezpečí účinnejšia spolupráca riadiaceho orgánu s centrálnou jednotkou a následne jednotlivými regionálnymi anténami.

NSRV v období 2014-2020 bude spájať organizácie a správne orgány, ktoré sa podieľajú na rozvoji vidieka za účelom správnej a plynulej implementácie Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v zmysle čl. 55 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV a čl. 5 Princíp partnerstva a viacúrovňová správa nariadenia (EÚ) č. 1303/2013.

17.2. Zamýšľaná organizácia siete, najmä spôsob angažovania organizácií a správnych orgánov zapojených do rozvoja vidieka vrátane partnerov podľa článku 54 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a ako sa podporia činnosti na vytváranie sietí

Organizácie, ktoré budú tvoriť súčasť Národnej siete rozvoja vidieka (NSRV)

NSRV ako sieť zabezpečí prepojenie interakcií a väzieb medzi rozličnými aktérmi, ktorá bude využívať proces sieťovania na zdieľanie a výmenu informácií, praxe, skúseností, nápadov a zdrojov. **Podporné jednotky siete - Regionálne antény** uľahčia proces sieťovania a zapájania cieľových skupín.

Členstvo v NSRV je otvorené pre všetky cieľové skupiny žiadateľov a zainteresované tretie strany vo vzťahu ku všetkým opatreniam v rámci PRV SR 2014-2020 a v nadväznosti na čl. 54 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 je súčasťou siete aj partnerstvo v zmysle čl. 5 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013. NSRV spolupracuje s inými formálnymi a neformálnymi sieťami, ktoré prispievajú ku kvalitnej implementácii ostatných Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF). Rovnako sa podieľa na činnostiach a výzvach Európskej siete pre rozvoj vidieka.

• **Národná sieť rozvoja vidieka SR** bude zahŕňať prostredníctvom členstva v sieti potenciálnych beneficentov Programu rozvoja vidieka SR (vrátane schválených miestnych akčných skupín a verejno-

súkromných partnerstiev pracujúcich na princípoch iniciatívy LEADER/CLLD a operačných skupín, ktoré môžu vzniknúť aj v rámci čl. 35 Spolupráca). Avšak beneficianti siete nie sú v konečnom dôsledku iba jediným klientom pre prevádzku NSRV. Ďalšími členmi/klientmi sú aj tí, ktorí vyplývajú z Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020. Národná sieť rozvoja vidieka SR je členom monitorovacieho výboru pre program rozvoja vidieka a jej zástupca aktívne informuje ostatných členov o pripravovaných činnostiach siete, ako aj o priebežnom monitoringu programu. NSRV a jej jednotky zriadia tematické skupiny na špecifické témy, ktoré vyplývajú z implementácie programu, minimálne však 2 takéto skupiny s otvorenou účasťou členov siete za celú dobu pôsobenia siete a jej pracovísk. Výsledkom týchto tematických skupín bude prehľadná analýza s jasnými závermi a odporúčaniami pre riadiaci orgán podieľajúci sa priamo na programovaní.

NSRV spája nasledovné subjekty: obce a ich združenia, samosprávne orgány, existujúce mikroregióny, vzniknuté verejno-súkromné partnerstvá a schválené miestne akčné skupiny, členov existujúcich partnerstiev sociálnej inklúzie vytvorených v rámci Európskeho sociálneho fondu, združenia farmárov, zástupcov komôr a únií pôdohospodárskeho, potravinárskeho a lesníckeho sektora, mimovládne organizácie, špecializované vládne organizácie, vedecko-výskumnú základňu rezortu, ako aj ostatných nezastúpených potenciálnych beneficiantov v rámci PRV SR 2014-2020. Rovnako bude prispievať k jednotlivým operačným programom podporovaným z EŠIF na roky 2014-2020 v zmysle Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020 a v konečnom dôsledku prispievať k napĺňaniu 3 rastov stratégie Európa 2020 a rovnosti príležitostí.

Plánovaná štruktúra

V podmienkach SR bude uplatňovaná nasledovná štruktúra NSRV: :

- **centrálna jednotka NSRV**, t. j. orgán, ktorý bude riadiť a implementovať aktivity siete s primeraným odborným a technickým vybavením a bude pracovať prostredníctvom poverovacej zmluvy/dohody pre Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Hostiteľským orgánom bude Agentúra pre rozvoj vidieka, príspevková organizácia MPRV SR, ktorá bude zabezpečovať služby centrálnej jednotky NSRV a aj koordináciu decentralizovaných útvarov jednotky NSRV – regionálne antény.

Centrálnu jednotku siete NSRV bude tvoriť určený tím expertov s odbornými poznatkami v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, potravinárstva a rozvoja vidieka.

- **Regionálne antény** – 8 decentralizovaných jednotiek siete

Tím NSRV SR bude predstavovať Centrálnu jednotku a regionálne antény

Ľudské zdroje

Zamestnanci siete budú mať odbornosť a min. nasledovné zručnosti:

- animačné zručnosti,
- znalosť o zábere a problémoch politiky rozvoja vidieka,
- znalosť o komunikačných nástrojoch a rozširovacích činnostiach ako redakčné skúsenosti, rozličné komunikačné nástroje, internet a manažment médií, prezentačné zručnosti,
- skúsenosti a zručnosti s organizovaním stretnutí a workshopov (vedenie, facilitácia),
- jazykové schopnosti pre prácu na medzinárodnej úrovni s Európskou sieťou pre rozvoj vidieka a s inými sieťami a schopnosť pomôcť aktérom v rozvoji vidieka v rámci nadnárodnej spolupráce.

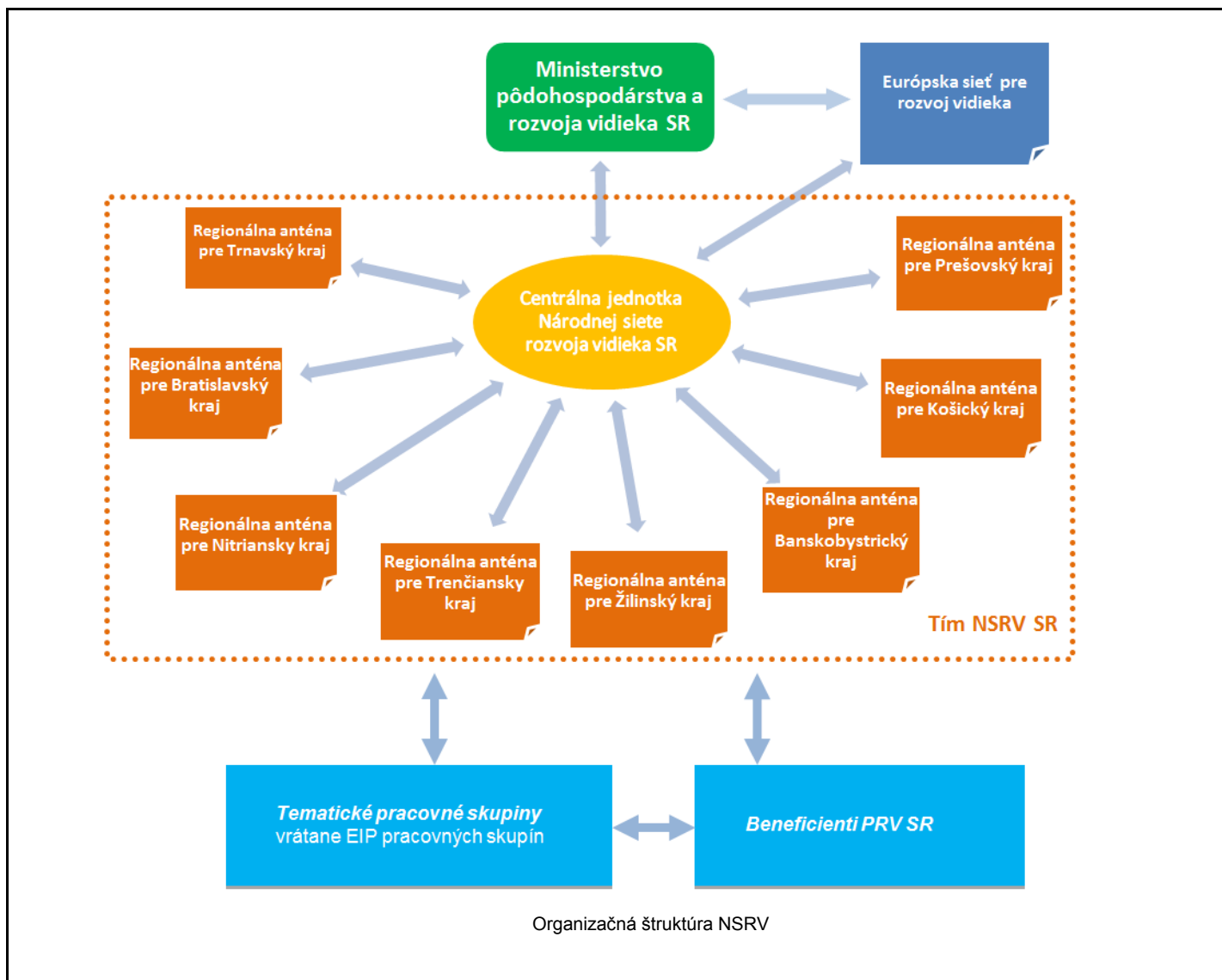
Postup založenia NSRV

Väčšina tímu **NSRV** bude decentralizovaná a bude pôsobiť ako regionálna anténa v jednotlivých 8 regiónoch Slovenska. Tieto antény budú lokalizované v rámci regiónov, pričom bude reflektovaná požiadavka, aby sa využívali štruktúry a kapacity počas celého programového obdobia 2014-2020.

Uvedeným spôsobom sa vytvorí kľúčový tím pre všetky priority politiky rozvoja vidieka (v zmysle nariadenia o rozvoji vidieka a schváleného Programu rozvoja vidieka SR vrátane monitoringu a hodnotenia a publicity programu) na národnej úrovni a silne decentralizovaný regionálny tím, ktorý spĺňa požiadavky v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka a disponuje rozvinutými animačnými technikami a poradenstvom v oblasti politiky rozvoja vidieka. Zároveň musia zabezpečiť dobrú koordináciu v prípade ďalších zazmluvnených strán pre dosiahnutie stanovených výsledkov.

Spôsob realizácie aktivít

Aktivity NSRV sa budú vykonávať prostredníctvom akčných plánov centrálnej jednotky a regionálnych antén. Akčný plán musí nadväzovať na činnosti počas celého programového obdobia špecificky na PRV. Do príprav a implementácie ročného plánu musia byť aktívne zapojené cieľové skupiny siete a jej členovia. Povinnosťou NSRV je aj zriadenie komunikačného plánu ako súčasť akčného plánu siete v úzkej spolupráci s RO. Súčasťou ročného programu bude aj rozpočet, ktorý bude vychádzať z ročných finančných plánov pre opatrenie NSRV. Akčný plán bude tvorený konštantnou zložkou (zber a poskytovanie informácií) a pohyblivou zložkou (vzdelávacie a informačné aktivity, propagácia NSRV, národná a nadnárodná spolupráca).

17.3. Súhrnný opis hlavných kategórií činnosti, ktorú má vykonávať národná vidiecka sieť v súlade s cieľmi programu

Hlavným cieľom vidieckej siete bude:

- zvýšiť účasť zainteresovaných strán na vykonávaní rozvoja vidieka;
- zlepšiť kvalitu vykonávania programov rozvoja vidieka;
- informovať širšiu verejnosť a potenciálnych prijímateľov o politike rozvoja vidieka a o možnostiach financovania;
- podporovať inovácie v poľnohospodárstve, výrobe potravín, lesnom hospodárstve a vo vidieckych oblastiach;

Hlavné činnosti NSRV SR budú uvedené v akčnom pláne, budú zohľadňovať ciele PRV a budú pokrývať:

- činnosti pokiaľ ide o zber príkladov projektov, ktoré zahŕňajú všetky priority programov rozvoja vidieka;
- činnosti pokiaľ ide o uľahčovanie tematických a analytických výmen medzi zainteresovanými stranami v oblasti rozvoja vidieka, spoločné využívanie a šírenie zistení;

- c. činnosti pokiaľ ide o poskytovanie odbornej prípravy a vytváranie sietí pre miestne akčné skupiny a najmä technickú pomoc pre spoluprácu medzi územnými celkami a pre nadnárodnú spoluprácu, uľahčenie spolupráce medzi miestnymi akčnými skupinami a vyhľadávanie partnerov pre opatrenie uvedené v článku 35;
- d. činnosti pokiaľ ide o vytváranie sietí pre poradcov a služby na podporu inovácie;
- e. spoločné využívanie a šírenie zistení z monitorovania a hodnotenia;
- f. činnosti pokiaľ ide o komunikačný plán vrátane propagácie a informácií týkajúcich sa programu rozvoja vidieka po dohode s riadiacimi orgánmi a informácie a komunikačné činnosti zamerané na širšiu verejnosť;
- g. činnosti na zabezpečenie účasti na činnostiach Európskej siete pre rozvoj vidieka a príspevia k nim

V nadväznosti na uvedené hlavné ciele a činnosti v zmysle čl. 54 nariadenia č. 1305/2013 bude NSRV vykonávať napr. nasledovné aktivity:

1. poskytovanie poradenstva, informácií v oblasti rozvoja vidieka, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva pre širokú verejnosť;
2. podpora inovácií v poľnohospodárstve, výrobe potravín, lesnom hospodárstve a vo vidieckych oblastiach, zahŕňajúca tiež prenos informácií z aktivít siete EIP;
3. zoskupovať organizácie, ktoré sú zapojené do podpory rozvoja vidieka a poľnohospodárstva;
4. spolupráca s RO a s inými sieťami/centrami na nadnárodnej/národnej/regionálnej úrovni prispievajúcich k implementácii EŠIF fondov v oblasti politiky rozvoja vidieka;
5. zabezpečovať výmenu skúseností s implementáciou PRV a iných operačných programov prispievajúcich k rozvoju vidieka;
6. založenie a koordinácia minimálne 2 tematických pracovných skupín otvorených pre členov siete zameraných na problematiku poľnohospodárstva a rozvoja vidieka;
7. zber, monitoring, hodnotenie a spolupráca s platobnou agentúrou na údajoch v oblasti rozvoja vidieka a LEADER/CLLD;
8. spolupráca v oblasti vytvárania sietí MAS a technická pomoc pre spoluprácu medzi územnými celkami a pre nadnárodnú spoluprácu, uľahčenie spolupráce medzi MAS a vyhľadávanie partnerov pre opatrenie Spolupráca;
9. slúžiť ako kontaktný bod v rámci aktivít LEADER/CLLD pre MAS a pre všetkých vidieckych partnerov a potenciálnych žiadateľov;
10. zber príkladov dobrej praxe;
11. podporovať národnú/nadnárodnú spoluprácu formou konferencií, diskusií, študijných a výmenných návštev/pobytov, účasti na zasadnutiach príslušných orgánov EK a pod.;
12. zabezpečovať stretnutia tímu NSRV;
13. poskytovať spätnú väzbu RO a iným štátnym inštitúciám a zodpovedným orgánom vo vzťahu k politike rozvoja vidieka;
14. činnosti pokiaľ ide o vzdelávanie a informovanie so zameraním na marginalizované skupiny obyvateľstva vrátane marginalizovaných rómskych komunít.

17.4. Zdroje, ktoré sú k dispozícii na zriadenie a prevádzkovanie národnej vidieckej siete

Finančné zdroje

Finančné prostriedky na NSRV SR sú plánované vo výške 6 693 750 €. Z toho:

- Akčný plán centr. jednotky a 8 reg. antén: 5 355 000 €
- Prevádzkové náklady (zriadenie a prevádzka): 1 338 750 €

Finančné prostriedky na akčný plán reg. antény (predpoklad 70 000 EUR ročne) je tvorený konštantnou a pohyblivou zložkou.

Na základe vyššie uvedeného sa predpokladá, že:

Konštantná zložka max. 50 600 € pozostáva zo sumy:

- 10 000 € pokrývajúcej zabezpečenie manažérskych činností, organizačno-administratívnych činností a prevádzkové náklady.
- 40 600 € pokrývajúcej náklady na porad. služby a monitoring.

Veľkosť konštantnej zložky bola určená na základe analýzy jednotlivých činností vykonávaných regionálnou anténou a k nim predpokladaných priamych a nepriamych nákladov vypracovanou PPA v spolupráci s ARVI. Konštantná zložka nie je paušálna platba, ale len max. suma výdavkov na danú činnosť. Zároveň bola PPA vypočítaná paušálna sadzba nepriamych nákladov k priamym nákladom (mzdovým a osobným) vo výške 18 % v zmysle čl. 67 (1d) a nasledujúcich nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, ktorá bude overená spoločnosťou Deloitte s.r.o.. Priame náklady budú preukazované na základe skutočných nákladov a spolu s nepriamymi nákladmi na základe paušálnej sadzby neprekročia max. sumu konštantnej zložky. Nevyčerpanú konštantnú zložku je možné presunúť do pohyblivej zložky. Výpočet paušálnej sadzby bude prílohou k PRV.

Pohyblivá zložka v sume 19 400 € pokrýva vzdelávacie a informačné aktivity, propagáciu NSRV, národnú/nadnárodnú spoluprácu v súlade s ročným plánom aktivít.

Náklady centr. jednotky budú tvorené nákladmi na prevádzku a nákladmi na realizáciu akčného plánu. Časť nákladov na realizáciu akčného plánu centr. jednotky bude môcť byť využitá prostredníctvom reg. antén.

Ľudské zdroje – v uvedené v podkapitole 17.2.

18. EX ANTE POSÚDENIE OVERITEĽNOSTI, KONTROLOVATEĽNOSTI A RIZIKA CHÝB

18.1. Vyhlásenie riadiaceho orgánu a platobnej agentúry o overiteľnosti a kontrolovateľnosti opatrení podporených v rámci programu rozvoja vidieka

RO a PPA spoločne podrobili analýze každé opatrenie PRV, aby zistili, či sú kontrolovateľné a overiteľné. Na zákl. tejto analýzy sa RO a PPA uistili, že opatrenia PRV sú overiteľné a tam, kde sa identifikovali riziká implementácie, boli prijaté spoločné opatrenia na odstránenie týchto rizík. RO a PPA využili skúsenosti s implementáciou PRV SR 2007 -2013, ako je akčný plán miery chybovosti na identifikáciu hl. príčin, ktoré viedli k chybovosti a prijali prevent. opatrenia na odstránenie, resp. zníženie miery chybovosti.

Hl. príčiny chybovosti projekt. opatrení:

- a. nedostatoč. admin. kontroly dokladov predložených príjemcami v ŽoP, t.j. rozdiel medzi účt. dokladom a skutočnosťou, čo sa odstránilo aktualizáciou príručiek PPA pre admin. a kontrol. postupy;
- b. nedostatoč. nastavené postupy implementácie op. 111 a 331, čo sa odstránilo úpravou príručiek pre žiadateľov v súvislosti so zavedením max. sadzieb výdavk. položiek.

Jedným z hl. zistení auditov EK/EDA bolo zistenie súvisiace s VO týkajúce sa (ne)overovania primeranosti nákladov, ktoré vyústili z procesu VO, s cieľom zabezpečiť efektívne využívanie verejných zdrojov. PPA prijala opatrenia, kt. cieľom je dôsledná kontrola VO, a to aj z hľadiska podozrenia z manipulácie vrátane kontroly kompletnosti dokumentácie VO v rozsahu, v akom to vyplýva zo zákona o VO.

Hl. príčiny chybovosti *neprojektových* opatrení:

- nesprávne vyhlásenie / viacnás. deklarácia plôch;
- pozemky neschválené na platby v dôsl. absencie jasne vymedzených hraníc, v príp., keď nie sú prirodzene ohraničené - najmä pokiaľ ide o pastviny a rovnaké plodiny na ornej pôde;
- pozemky neschválené na platby z dôvodu neplnenia podmienok GAEC na tráv. porastoch;
- zložitosť podmienok v systéme EP;
- nesplnenie počtu VDJ v rámci 5ročných záväzkov v opatrení AW;
- neplnenie podmienok prij. záväzkov z dôvodu: nepochopenie režimov / pravidiel, neznalosť prij. záväzku, neúčast' na povin. školení;
- rozdiely vo výmerách nahlásených les. pozemkov a skutočne obhospodar. plochou.

RO zdefinoval kritériá spôsobilosti, oprávnenosti žiadateľa a oprávnenosti projektu tak, aby boli merateľné a overiteľné. Na zabezpečenie transparentnosti a jednot. výkladu RO stanoví presné definície jednotl. pojmov. Ich dodržanie musí žiadateľ preukázať pri predložení ŽoNFP. Kritériá spôsobilosti, ktoré nemôže z čas. hľadiska preukázať pri podaní ŽoNFP, bude preukazovať pri podaní ŽoP. PPA bude ich plnenie požadovať najneskôr pri podaní poslednej ŽoP. K plneniu kritérií spôsobilosti, ktoré sa preukazujú pri podaní ŽoP, sa prijímateľ pomoci zaviazal pri podpise zmluvy o NFP. Kontrola kritérií spôsobilosti zo strany PPA bude predmetom admin. kontroly a v stan. prípadoch aj kontroly na mieste. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi schválená ŽoNFP resp. vyplatená ŽoP, príp. PPA odstúpi od zmluvy o NFP.

Uzák. pravidlá a postupy VO zaväzujú prijímateľov postupovať pri výbere dodávateľov tovarov, stav. prác a služieb v zmysle týchto pravidiel. Pravidlá a postupy VO budú premietnuté do metod. príručiek pre

žiadateľov a do kontrol. postupov v rámci vyhodnocovania ŽoNFP. Ich dodržiavanie zo strany žiadateľov a následne ich kontrola zo strany PPA zabezpečí uplatňovanie princípu rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie uchádzačov, transparentnosti, hospodárnosti a efektívnosti.

V pripravovanom IT systéme budú riešené všetky opatrenia tak, aby zohľadňovali špecifická jednotl. opatrení. Pri tvorbe nového IS bude PPA vychádzať z poznatkov získaných v predch. obdobiach. PPA disponuje aj negatívnymi poznatkami, kt. zvyšovali admin. záťaž pri čerpaní prostriedkov a výstupy z IS mali malú vypovedaciu hodnotu a bolo ich možné využiť len pri vyhodnocovaní niektorých ukazovateľov. Nedostatočne nastavený IS v predch. programoch mal za následok vysokú admin. záťaž pre PPA, a tým aj predlžovanie termínov vyhodnotenia ŽoNFP, ako aj ŽoP.

V prípade opatrenia 1 *Prenos znalostí a informačné akcie*, podopatrenia 19.4 *Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (chod MAS)* a 20.2 *Podpora na zriadenie a prevádzkovanie Národnej siete rozvoja vidieka (financovanie antén NSRV)* sa bude využívať systém paušálnych výdavkov. Súvisiace analýzy overené nezávislou inštitúciou tvoria prílohu tejto kapitoly.

RO spoločne s PPA zabezpečil overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrení PRV, pričom v príp. opatrení, pri kt. bude pomoc poskytnutá na zákl. štandardných alebo dodatoč. výdavkov a ušlého zisku, platby vypočítala a posúdila nezávislá inštitúcia v zmysle nižšie uvedenej tabuľky:

Opatrenie	Podopatrenie	Nezávislá inštitúcia
10 Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie		Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava
11 Ekologické poľnohospodárstvo		Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava
12 Platby v rámci sústavy NATURA 2000	12.1 Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – poľnohospodárska pôda	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava
	12.2 Kompenzačné platby v rámci sústavy Natura 2000 – lesný pozemok	Národné lesnícke centrum Zvolen
13 Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami		Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava
14 Dobré životné podmienky zvierat		Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
15 Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov		Národné lesnícke centrum Zvolen

nezávislé inštitúcie pre výpočet platieb

18.2. Vyhlásenie funkčne nezávislého subjektu uvedeného v článku 62 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, ktorým sa potvrdzuje primeranosť a presnosť výpočtov štandardných nákladov, ďalších nákladov a straty príjmu

Podľa článku 62 (2) nariadenia (EÚ) č.1305/2013 je povinnosťou členských štátov zabezpečiť, aby výpočty pomoci poskytované na základe straty príjmov a ďalších nákladov boli primerané a presné a stanovené vopred. To sa týka hlavne opatrení 10, 11,12,13,14,15.

Vyhlásenie nezávislých subjektov o potvrdení primeranosti a presnosti výpočtov:

Nezávislé inštitúcie uvedené v bode 18.1, ktoré realizovali výpočty platieb pre opatrenia 10,11,12,13,14 a 15, svojim podpisom v odovzdávacom protokole príslušných metodík ekonomických kalkulácií potvrdili primeranosť a presnosť výpočtov. Certifikáty jednotlivých nezávislých inštitúcií uvedených v bode 18.1 preukazujúce podmienky článku 62(2) tvoria samostatnú prílohu opatrení 10, 11, 12, 13, 14 a 15.

19. PRECHODNÉ OPATRENIA

19.1. Opis prechodných podmienok podľa opatrenia

Na uvedené opatrenia sa uplatňuje v súlade s článkom 3 (2)(b) nariadenia č. 1310/2013 miera príspevku EPFRV platná pre príslušné opatrenie podľa nariadenia (EÚ) č.1305/2013 v zmysle tabuľky zhody článkov opatrení v programových obdobiach 2007-2013 a 2014-2020 (príloha I nariadenia (EÚ) č. 1310/2013).

- 1. článok 20 písm. b) bod i): Modernizácia fariem** (pokračujúce záväzky z PRV SR 2007-2013) vo finančnom objeme 55 000 000 € z EPFRV; Uvedené vychádza z požadovanej výšky na základe žiadostí o nenávratný finančný príspevok predložených žiadateľmi v rámci výzvy na opatrenie 1.1 Modernizácia fariem z PRV SR 2007-2013. Uvedená výzva bola zameraná na špecializovanú rastlinnú výrobu – ovocie, zelenina, liečivé rastliny a pod. čo je priorita aj v PRV SR 2014-2020. Spolu požadovaná výška nenávratného finančného príspevku jednotlivými žiadateľmi je na úrovni 91 mil. EUR. Uvažuje sa o podpore približne 75 % projektov, z toho sa plánuje využiť približne 10 mil. EUR z PRV SR 2007-2013 a približne 55 mil. EUR z PRV SR 2014-2020. Zakontrahovanie úspešných projektov sa predpokladá v I. štvrtroku 2015, ukončenie realizácie jednotlivých projektov sa predpokladá do konca roka 2017. Pokračujúce záväzky sa viažu len na konvergenčné regióny.
- 2. článok 20 písm. b) bod iii): Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva** (pokračujúce záväzky z PRV SR 2007-2013) vo finančnom objeme 20 000 000 € z EPFRV; Uvedené vychádza z požadovanej výšky na základe žiadostí o nenávratný finančný príspevok predložených žiadateľmi v rámci výzvy na opatrenie 1.2 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva z PRV SR 2007-2013. Uvedená výzva bola zameraná na živočíšnu výrobu – primárne spracovanie mäsa a mlieka čo je priorita aj v PRV SR 2014-2020. Spolu požadovaná výška nenávratného finančného príspevku jednotlivými žiadateľmi je na úrovni 37 mil. EUR. Uvažuje sa o podpore približne 75 % projektov, z toho sa plánuje využiť približne 8 mil. EUR z PRV SR 2007-2013 a približne 20 mil. EUR z PRV SR 2014-2020. Zakontrahovanie úspešných projektov sa predpokladá v I. štvrtroku 2015, ukončenie realizácie jednotlivých projektov sa predpokladá do konca roka 2017. Pokračujúce záväzky sa viažu len na konvergenčné regióny.
- 3. článok 20 písm. b) bod v): Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva** (pokračujúce záväzky z PRV SR 2007-2013) vo finančnom objeme 2 000 000 € z EPFRV. Uvedené vychádza z požadovanej výšky na základe žiadostí o nenávratný finančný príspevok predložených v rámci výzvy na opatrenie 125 Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Uvedená výzva bola zameraná na vypracovanie a vykonanie projektov pozemkových úprav a realizácie spoločných zariadení a opatrení v obvode pozemkových úprav navrhnutých v projekte pozemkových úprav. Celková požadovaná výška nenávratného finančného príspevku je na úrovni cca 80 mil. € z PRV SR 2007-2013. Pokračujúce záväzky sa viažu na zakontrahované projekty pozemkových úprav v PRV SR 2007-2013, ktorých ukončenie bolo plánované do 31.3.2015. Ich ukončenie sa predpokladá do 30.6.2016.
- 4. článok 36 písm. b) bod i): Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy** (pokračujúce záväzky z PRV 07-13) vo finančnom objeme 287 738€ z EPFRV. Zo skráteného programového obdobia 2004-2006 pokračuje 16 projektov zalesňovania poľnohospodárskej pôdy. Pre tieto projekty je potrebné v rokoch 2016-2020 realizovať platbu – ročnú prémie na pokrytie straty príjmu v dôsledku zalesňovania. Taktiež z programového obdobia 2007-2013 je ďalej realizovaných 19 záväzkov prvého zalesnenia poľnohospodárskej pôdy. Tieto záväzky nárokuje v rokoch 2016-2018 na platbu za ošetrovanie zalesneného pozemku a v rokoch 2016-2020 na ročnú prémie na pokrytie straty

príjmu v dôsledku zalesňovania. Uvedená finančná čiastka je v PRV SR 2014-2020 zahrnutá vo finančnej alokácii opatrenia č. 8 - podopatrenia č. 8.1 (článok 22 nariadenia (EU) č.1305/2013).

5. **článok 36 písm. a) bod i): Platby za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach a platby v ostatných znevýhodnených oblastiach** vo finančnom objeme opatrenia 211 vo výške 37 971 897 € a opatrenia 212 vo výške 26 563 971 z EPFRV. Finančné prostriedky kompenzačných platieb v znevýhodnených oblastiach z PRV SR 2007-2013 boli v alokovanej čiastke pre tieto opatrenia vynaložené na záväzky v rokoch 2007- 2013. Pre prechodný rok 2014 sa pre tieto opatrenia, ktoré pokračujú v intenciách ich určenia a podmienkach podpory z rokov 2007-2013. Uvedená finančná čiastka je v PRV SR 2014-2020 zahrnutá vo finančnej alokácii opatrenia č. 13 (článok 31 nariadenia (EU) č.1305/2013).
6. **článok 36 písm. a) bod iv): Agroenvironmentálne platby** vo finančnom objeme vo výške 16 444 103 € z EPFRV:

Podopatrenie: Integrovaná produkcia (IP)

V roku 2014 boli podľa podmienok PRV SR 2007-2013 prijaté nové päťročné záväzky pre podopatrenie Integrovaná produkcia. Stanovené platby za ušlý príjem a dodatočné náklady za prijaté záväzky sú v roku 2014 financované v plnej miere z PRV SR 2007-2013. Po akceptovaní beneficentov doložky o revízii (čl.48 nariadenia 1305/2013) v roku 2015, pokračuje financovanie týchto záväzkov v rokoch 2015-2018 podľa pravidiel a podmienok PRV SR 2014-2020. Pre operáciu Integrovaná produkcia sa vymedzuje finančná čiastka z PRV SR 2014-2020 vo výške **13 955 320€**. Uvedená finančná čiastka je v PRV SR 2014-2020 zahrnutá vo finančnej alokácii opatrenia č. 10 (článok 28 nariadenia (EU) č.1305/2013);

Podopatrenie: Ekologické poľnohospodárstvo (EP)

V roku 2014 boli podľa podmienok PRV SR 2007-2013 prijaté nové päťročné záväzky pre podopatrenie Ekologické poľnohospodárstvo. Stanovené platby za ušlý príjem a dodatočné náklady za prijaté záväzky sú v roku 2014 financované v plnej miere z PRV SR 2007-2013. Po akceptovaní beneficentov doložky o revízii (čl.48 nariadenia 1305/2013) v roku 2015, pokračuje financovanie týchto záväzkov v rokoch 2015-2018 podľa pravidiel a podmienok PRV SR 2014-2020. Pre opatrenie Ekologické poľnohospodárstvo sa vymedzuje finančná čiastka z PRV SR 2014-2020 vo výške **2 277 220 €**. Uvedená finančná čiastka je v PRV SR 2014-2020 zahrnutá vo finančnej alokácii opatrenia č. 11 (článok 29 nariadenia (EU) č.1305/2013);

Podopatrenie: Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat (CHODZ)

V roku 2015 končí v PRV SR 2007-2013 záväzok 65 subjektov realizujúcich podopatrenie Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat. Podmienky kontroly tohto podopatrenia sú nastavené na jeho vyhodnotení dokladov predkladaných až v roku 2016. Tým je podopatrenie nefinancovateľné z PRV SR 2007-2013 a je potrebné pre rok 2015 zabezpečiť krytie záväzkov z PRV 14-20. Pre operáciu Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat sa vymedzuje finančná čiastka z PRV SR 2014-2020 vo výške **211 563 €**. Uvedená finančná čiastka je v PRV SR 2014-2020 zahrnutá vo finančnej alokácii opatrenia č. 10 (článok 28 nariadenia (EU) č.1305/2013).

7. **článok 36 písm. b) bod v): Lesnícko-environmentálne platby** vo finančnom objeme vo výške

150 465 € z EPFRV. V roku 2015 končí v PRV SR 2007-2013 záväzkov 21 subjektov realizujúcich opatrenie Lesnícko-environmentálne platby. Podmienky kontroly tohto podopatrenia sú nastavené na jeho vyhodnotení dokladov predkladaných až v roku 2016. Tým je podopatrenie nefinancovateľné z PRV SR 2007-2013 a je potrebné zabezpečiť krytie záväzkov z PRV 14-20. Uvedená finančná čiastka je v PRV SR 2014-2020 zahrnutá vo finančnej alokácii opatrenia č. 15 (článok 34 nariadenia (EU) č.1305/2013).

V rámci MPRV SR a PPA bude zabezpečené jasné vymedzenie príslušných činností vykonávaných v prechodnom období prostredníctvom existujúcich systémov riadenia a kontroly, platných manuálov a interných predpisov, ktoré sa v zmysle zákona 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov budú vzťahovať aj na tieto prechodné záväzky. Zároveň budú uvedené záväzky aj osobitne vykazované a monitorované. Zároveň budú zohľadnené v pláne ukazovateľov a osobitne sledované a odpočítované vo výročných správach.

19.2. Orientačná tabuľka obsahujúca prenosy (rozpočtových prostriedkov)

Opatrenia	Celkový plánovaný príspevok Únie, 2014 – 2020 (v EUR)
M01 – Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)	0,00
M02 – Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)	0,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	77 000 000,00
M05 – Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)	0,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	0,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	0,00
M08 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)	287 738,00
M10 – Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie (článok 28)	14 166 883,00
M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29)	2 277 220,00
M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30)	0,00
M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31)	64 535 868,00
M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33)	0,00
M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34)	150 465,00

M16 – Spolupráca (článok 35)	0,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	0,00
M20 – Technická pomoc z iniciatívy členských štátov (články 51 – 54)	0,00
Total	158 418 174,00

20. TEMATICKÉ ČIASTKOVÉ PROGRAMY

Thematic sub-programme name

21. DOKUMENTY

Názov dokumentu	Druh dokumentu	Dátum dokumentu	Miestne referenčné číslo/odkaz	Odkaz/referenčné číslo Komisie	Kontrolný súčet	Súbory	Dátum odoslania	Odoslal
Zoznam členov PS pre prípravu PRV SR 2014-2020	16 Opatrenia prijaté na zapojenie partnerov – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	1719013806	Zoznam členov PS pre prípravu PRV SR 2014-2020	23-01-2015	nhetenbe
Odporúčané navýšenie administratívnych kapacít PPA	15 Vykonávacie opatrenia programu – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	3537272182	Odporúčané navýšenie administratívnych kapacít PPA	23-01-2015	nhetenbe
Odporúčané navýšenie administratívnych kapacít MPRV SR	15 Vykonávacie opatrenia programu – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	2433579410	Odporúčané navýšenie administratívnych kapacít MPRV SR	23-01-2015	nhetenbe
Analýza_paušálne financovanie MAS	18 Ex ante posúdenie overiteľnosti, kontrolovateľnosti... – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	2804793420	Analýza_paušálne financovanie MAS	23-01-2015	nhetenbe
Analýza vzdelávania_paušálne výdavky	18 Ex ante posúdenie overiteľnosti, kontrolovateľnosti... – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	689493550	Analýza vzdelávania_paušálne výdavky	23-01-2015	nhetenbe
Analýza_paušálne financovanie antén NSRV	18 Ex ante posúdenie overiteľnosti, kontrolovateľnosti... – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	2578906002	Analýza_paušálne financovanie antén NSRV	23-01-2015	nhetenbe
Prílohy k opatreniu 15 Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov	8.2. M15 – Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov (článok 34) – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	3128182147	M15_LEKS_výpočty M15_LEKS_certifikát M15_LEKS_zoznam CHVU M15_LEKS_zoznam UEV	23-01-2015	nhetenbe
System vzájomnej koordinácie medzi Operačným programom Integrovaná infraštruktúra (2014-2020) a Programom rozvoja vidieka SR 2014	14 Informácie o komplementárnosti – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	4053015346	System vzájomnej koordinácie medzi Operačným programom Integrovaná infraštruktúra (2014-2020) a Programom rozvoja vidieka SR 2014 – 2020	23-01-2015	nhetenbe

- 2020								
Zoznam rýchlorastúcich drevín pre PRV	8.2. M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17) – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	836541172	Zoznam rýchlorastúcich drevín pre PRV	23-01-2015	nhetenbe
Nariadenie vlády SR č. 342/2014	8.1. Opis opatrenia – všeobecné podmienky – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	1754204868	Nariadenie vlády SR č. 342/2014	23-01-2015	nhetenbe
Príloha 1	4 SWOT analýza a identifikácia potrieb – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	1709862047	Príloha 1 k SWOT	23-01-2015	nhetenbe
Príloha 2	4 SWOT analýza a identifikácia potrieb – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	3957196776	Príloha 2 k SWOT	23-01-2015	nhetenbe
Ex ante kondicionality - rozšírené znenie v zmysle PD	6 Ex ante kondicionality – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	1727952646	Ex ante kondicionality - rozšírené znenie v zmysle PD	23-01-2015	nhetenbe
Prílohy k opatreniu 14 Dobré životné podmienky zvierat	8.2. M14 – Dobré životné podmienky zvierat (článok 33) – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	2563638964	M14_Animalwelfare_certifikát M14_Animalwelfare_výpočty M14_Animalwelfare_tabuľka kombinovateľnosti	23-01-2015	nhetenbe
Prílohy k opatreniu 13 Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami	8.2. M13 – Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (článok 31) – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	3523823178	M13 Kompenzačné platby M13 certifikát M13 Určenie oblastí ANC M13 Zoznam obcí ABC M13 Testovanie metodík	23-01-2015	nhetenbe
SEA PRV SR 2014-2020	3 Správa z hodnotenia ex ante – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	2377784243	SEA PRV SR 2014-2020 Vyhodnotenie pripomienok k rozsahu hodnotenia strategického dokumentu PRV SR 2014-2020 Zápisnica SEA verejné prerokovanie	23-01-2015	nhetenbe
Ex-ante hodnotenie	3 Správa z hodnotenia ex ante – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	3627414067	Ex-ante hodnotenie	23-01-2015	nhetenbe

Prílohy k opatreniu 10 Agroenvironmentálne - klimatické opatrenie	8.2. M10 – Agroenvironmentálne-klimatické opatrenia (článok 28) – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	3559898024	Výpočty platieb Certifikát Ochrana biotopu syŕa pasienkového Tabuľka kombinovateľnosti opatrení a operácií	23-01-2015	nhetenbe
Prílohy k opatreniu 11 Ekologické poľnohospodárstvo	8.2. M11 – Ekologické poľnohospodárstvo (článok 29) – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	2054739678	Výpočet platieb EP Certifikát EP Tabuľka kombinovateľnosti opatrení a operácií	23-01-2015	nhetenbe
Uplatňovanie horizontálnych princípov	5 Opis stratégie – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	4177677911	Uplatňovanie horizontálnych princípov	23-01-2015	nhetenbe
Prílohy k opatreniu 12 Natura 2000	8.2. M12 – Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode (článok 30) – príloha	23-01-2015		Ares(2015)284368	2591896464	Vypočty platieb Natura 2000 Certifikát Natura 2000 _p.p. Certifikát Natura 2000_1.p. Zoznam UEV_p.p. Zoznam UEV_1.p. Tabuľka kombinovateľnosti opatrení a operácií	23-01-2015	nhetenbe

